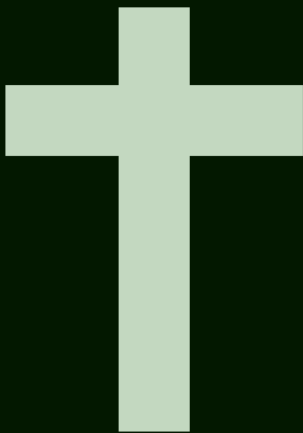

Uare Bible

Portions of the New Testament in the Uare language of Papua
New Guinea

Uare Bible
Portions of the New Testament in the Uare language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Uare long Niugini

Copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Uare

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023
c398f744-e34b-525a-a9fe-d04e84ab7b13

Contents

Mataio	1
Mareko	61
Luka	98
Apostolo	162
Filipi	222
Kolose	229
Tesalonika Ibi'a	235
Tesalonika Vesu	241

Iesu Keriso Hari Manoĝa Mataio'a Mirihiro

Iesu Keriso Vouĝa Nize
(Luka 3:23-38)

¹ Iesu Keriso vouĝa nize'e 'ahi e'e. Ani'e kini Davida mariga ebu zuni Aberahamo mariga.

² Aberahamo'e Isako moga, Isako'e Iakobo moga, Iakobo'e Iuda zu ane negoĝa duĝuru moze.

³ Iuda'e Feresi zu Zera moze ebu Tamara'e zeĝe vize. Feresi'e Esiromo moga, Esiromo'e Ramo moga.

⁴ Ramo'e Aminadabo moga, Aminadabo'e Nasona moga, Nasona'e Salemona moga.

⁵ Salemona'e Boaza moga ebu Rahabo'e Boaza vi'a. Boaza'e Obedi moga ebu Ruta'e Obedi vi'a. Obedi'e Iese moga.

⁶ Iese'e kini Davida moga.

Davida'e Solomona moga ebu Baseba'e Solomona vi'a. Baseba'e ibite Urea inuga.

⁷ Solomona'e Rehoboamo moga, Rehoboamo'e Abia moga, Abia'e Asa moga.

⁸ Asa'e Iehosafate moga, Iehosafate'e Ioramo moga, Ioramo'e Uzia moga.

⁹ Uzia'e Iotamo moga, Iotamo'e Ahaza moga, Ahaza'e Hezekia moga.

¹⁰ Hezekia'e Manase moga, Manase'e Amono moga, Amono'e Iosia moga.

¹¹ Iosia'e Iekonia* zu ani negoĝa duĝuru moze.

E'e madaĝano Babilonia azaĝani'a Isaraela azaĝa teite utitaduni, Isaraela azaĝa Babilonia haba'a tutuze onamiro.

¹² Babilonia haba'a tutuze onamirote'e ĝarugano, Iekonia'e Sealatiela moga, Salatiela'e Zerubabela moga.

¹³ Zerubabela'e Abiuda moga, Abiuda'e Eliakima moga, Eliakima'e Azora moga.

¹⁴ Azora'e Zadoka moga, Zadoka'e Akima moga, Akima'e Eluida moga.

¹⁵ Eliuda'e Eleazara moga, Eleazara'e Matana moga, Matana'e Iakobo moga.

¹⁶ Iakobo'e Iosefa moga ebu Iosefa inuga'e Maria.

Maria'a Keriso rae hunirote'e vazeĝa, Iesu fureniro.

¹⁷ E'ano'o Aberahamo'ono'o onao Davida madaĝano, zeĝe ega nidu'a'e 14, Davida'ono'o onao Isaraela azaĝa Babilonia haba'a tutuze onamirote'e madaĝano zeĝe ega nidu'a'e 14 ebu Babilonia haba'a tutuze onamirote'e madaĝano'o onao Keriso madaĝano zeĝe ega nidu'a'e 14.

Iesu Keriso'a Fureraro
(Luka 2:1-7)

¹⁸ Iesu Keriso'e 'ahige fureraro. Ani vi'a Maria'e Iosefa ira'auĝa. Anianine izema hahurogano, Vine Zaĝoĝaono'o Maria'e ahi'eta reiro.

¹⁹ Maria i'a, Iosefa'e haĝai duđuĝa vazeĝa, e'ano'o hunihunio Maria mene mazagaronihi radu ani sifu tuĝune modi'uma rae zamariro.

* 1:11 Ni 'ahoga'e Iehoiakina

²⁰ Ani 'ouge rae zamarirotene, Zuhi'a Boro tuḡure viga 'ahogani'a iḡunao fureraro. Ebu raena'a, "Iosefa, Davida mariga! Maria teite hahuroga ago rihano'i. Mazaḡa Maria'e Vine Zaḡogaono'o ene teha.

²¹ Ani'e ubuga 'ahoga fureno'idene, ani niḡa'e Iesu rae turaho'i. Mazaḡa ani'e ane vaze sau'azenono'o ḡabozi'uma.

²² A'e ibite peroveta vazeḡani'a Zuhi'a Boro ḡoere reirote'e'a hudaro, raena'a,

²³ Ḡiano'i! Ohoze teite ize mene hidirote'e nogobaḡa 'ahogani'a ahi'eta re'uma,

ebu ubuga 'ahoga fureni'uma.

Vaze'a ubuga'e Emanuela rae huni'uma.

E'e hugani'e, "Badi'a'e emeḡe teite" ra'ohe."

²⁴ Iosefa'a bazunano'o evatirotene, Zuhi'a Boro tuḡure viga'a ḡoere nirote'e idunaḡano haḡaadu inuga Maria zamaharo.

²⁵ Rehano Iosefa'a Maria teite tibano mene bazido, onamo ubuga fureniro. Ebu ubuga niḡa'e Iesu rae turahiro.

2

Edeḡa Azaḡani'a Iesu Vaḡe Onairo

¹ Heroda'e Iudea haba'a kiniga madaḡano Iesu'e Iudea haba'ano ne 'ahoga Betelehemao fureraro. E'e madaḡano, edeḡa azaḡa nu'a mada'a ite'ete'e moneono'o Ierusalem feuri onairo. Ze'e buzuva moneo edeḡa boro azaḡa. Ebu ze vaze ḡadiziro, raena'a,

² "Iuda azaḡa kini ra'ete'e vazeḡa'e mouma fureraneha? Mazaḡa eme mada'a ite'ete'e moneḡa haba'ano buzuva 'ahoga horoniro.* A'e kinigani'a fureranate'e tahiḡa radu ani mazao kuranoga veize areha."

³ kini Heroda'a ḡoere e'e igirotene, zamaḡani'a adudaro. Ebu Ierusalem azaḡa nidu'a zuni zamaze'a adudaro.

⁴ E'ano'o Heroda'a dibu'o azaḡa ḡihi'aḡa nidu'a zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa nidu'a nu'ozadu ḡadiziro, raena'a, "Keriso ani'e noumao furera'uma?"

⁵ Zeḡe'a naenaenina'a, "Ani'e Iudea haba'ano Betelehema neḡano furera'uma. Mazaḡa peroveta vazeḡa'e 'ahige mirihiro, raena'a,

⁶ O Iudea haba'ano Betelehema neḡa,

ḡa'e Iudea neḡa boroboro zamaḡano mene zuhu'a.

Mazaḡa ḡae'ono'o ibitozini'ete'e vazeḡa 'ahogani'a onai'uma.

Ani'e, mamoe taufe'ete'e teige, Isaraela azaḡa, Badi'a vaze ibitozini'uma zu taufi'uma."

⁷ Ebu Heroda'a edeḡa azaḡa sifu huzadu no'e madaḡa huneo buzuva'a furerarote'e ederiro.

⁸ Ebu edeḡa azaḡa Betelehema neḡano tuḡuze'ena'a, ziro, raena'a, "Onamadu tahi'a kome'a e'e faine vaḡo'i. Horono'idene, eḡe zuni onamadu ani mazao kurafine, iho'o'i."

9-10 Ze Heroda goere igi hauḡirotene, ibio onamiro. Ze ibio oname'enogano, ibite mada'a ite'ete'e moneḡa haba'ano horonirota'a'e†, e'e buzuvagani'a bare fureraro. Zeḡe'a horonadu matu'e rudaro. Ebu buzuva e'e'a ze ibitozenadu tahi'a kome'a'a radiu'ete'e haba'a ragano tue radiro.

11 Zeḡe'a ne zamaḡa diuḡiro ebu tahi'a kome'a'e vi'a Maria teite radiu'ete'e horoniro. Edeḡa azaḡani'a ḡuḡuradu Iesu matu'o haro. Ebu 'umaze ḡau manomanoḡeta fuhi'adu ḡahuno nu ani haro. A'e golo, 'uvahu hohoga manoga ebu murava hohoga manoga.

12 Ebu Badi'a'a iḡunao edeḡa azaḡa ihoziro, raena'a, "Heroda vaḡe ago bare onamo'i." E'ano'o ze'e ibi 'ahoganono'o zeḡe haba bare onamiro.

Izipi Haba'a ferau onamiro

13 Edeḡa azaḡani'a iḡunirote'e enogano Zuhi'a Boro tuḡure vigani'a iḡunao Iosefa zamao fureraro, raena'a, "Iḡuno'i. Ene kome'a vi'eta zamazadu Izipi haba'a ferau onamo'i. Ebu e'ea rado'i, onamo eḡe'a iḡuno'i rae zi'uma. Mazaḡa kini Heroda'a ane uti azaḡa tuḡuzadu ene kome'a manoga veize vaḡi'uma."

14 E'ano'o Iosefa ani ene kome'a vi'eta zamazadu ohere zamaḡano Izipi haba'a onamiro.

15 Ebu e'ea radiro, onamo Heroda'a rudaro. A'e Zuhi'a Boro'a ibite peroveta vazeḡa mazao reirote'e ḡoe'ani'a hudaro, raena'a,

"Izipi haba'anono'o eḡe ubude hune ariro."

Heroda'a Tahi'a Kome'a Zimi Hauḡiro

16 Kini Heroda'e edeḡa azaḡani'a so'onirote'e vesu'u ederirotene, ani maḡone rudaro. Ani'e edeḡa azaḡani'a ihonirote'e madaḡa idunaḡano me'odadu ene'e muri 'aheu heuḡa rae zamariro. E'ano'o ane uti azaḡa tuḡuzadu Betelehema neḡa zu uhiḡa haba'a nidu'a zamaḡano ohoze kome'a muri 'aheuno'o oname guraḡa ḡonaga nidu'a zimi hauḡiro.

17 A'e peroveta vazeḡa Eremia'a Badi'a goere reirote'e'a hudaro, raena'a,

18 "Rama neḡano roḡae 'ahogani'a zamaḡa are rudanadu kuaui niarote'e igiro.

Rahela'a ubugaubuga rudarote'e u'ano niaro, ebu ani vaze'a naminoga hezahoziniro."

Izipi'ono'o Nazareta Bare Onairo

19 Kini Heroda'a rudarote'e enogano, Zuhi'a Boro tuḡure viga 'ahogani'a Izipi haba'ano Iosefa mazao iḡunao fureraro, nina'a,

20 "Iḡuno'i. Tahi'a kome'a vi'eta Isaraela haba'a tutuze onamo'i. Mazaḡa tahi'a kome'a matih'i reirote'e azaḡa 'ai rudau hauḡeha."

21 E'ano'o Iosefa'a iḡunadu tahi'a kome'a vi'eta Isaraela haba'a tutuze onamiro.

22 Rehano Akelao'e moga Heroda iguri madu Iudea haba'a kiniḡa reirote'e igirotene ani Iudea haba'a onamoḡa'e riharo. E'ano'o iḡunao nirote'e idunaḡano, ze Galilea haba'a onamiro.

23 Ze onamadu ne 'ahoga Nazaretao radiro. A'e peroveta vazeḡani'a Badi'a goere reirote'e'a hudaro, raena'a,

"Iesu'e Nazareta vazeḡa rae re'uma."

† 2:9-10 'Ahoga'e, 'buzuva 'ahogani'a itirote'e horonirota'a'e.'

2:18 2:18 Eremia 35:15

3

*Ioane Babatiso'a Iesu ibi Ruhiniro
(Mareko 1:1-8, Luka 3:1-18, Ioane 1:19-28)*

¹ E'e madaġano Ioane Babatiso'a Iudea haba'ano haba boha'a onaadu haramiro, raena'a,

² "Sau'anono'o ġihuro'i, mazaġa Badi'a'a ibitozini'ete'e madaġa 'ai haniteha."

³ Ibite peroveta vazeġa Isaia'a Ioane Babatiso moneo 'ahige reiro, raena'a,

"Vaze 'ahogani'a haba boha'ano huau'ohe, raena'a, 'Zuhi'a Boro'a ona'uma! Ani ibi ruhibo'i, zu ani veize ibi mae duduno'i.'"

⁴ Ioane dabua'e kamelo ogaġa hina haġairo zu boromakau ogaġa miniġa hina gabaġano utiro. Ebu fihore zu Avore godaga aro.

⁵ Ierusalemmono'o, Iudea haba'a nidu'anono'o zu Ioridana vuġa ġenaġa neġa nidu'anono'o vazevaze'a Ioane vaġe onamiro.

⁶ Ebu ze'a sau'aze rae furenrotene Ioridana vuġano bapatizoziro.

⁷ Farisea azaġa zu Sadukea azaġa ġehaġani'a bapatizo mouga radu Ioane vaġe onairo. Ebu ani'a ze horozrotene ziro, raena'a, "Za'e Zarama ubugaubuga heuġa! Vaze'a zae mazao, 'Badi'a'ono'o maġunu'a onaine ferau muhino'i,' rae reiro. Rehano feranoga'e mene idara'uma.

⁸ U ibite haġai sau'aono'o ġihurirote'e haġaiġa fureno'i.

⁹ Ebu ago 'ahige zamaro'i, 'Eme'e Aberahamo mariga, e'ano'o Badi'a'a mene maġunofi'uma.' Mazaġa, e zi'ohe, Badi'a'a hadi 'adi hina Aberahamo mariga haġaine zuni idaġa.

¹⁰ Izidi Badi'a'a ġiro 'ai ire taigano teha. E'ano'o huga manoġa mene ini'ete'e ireġa nidu'a'e udi higonadu ire rogao feuni'uma.

¹¹ Zae'a sau'anono'o ġihurine, e'e taġiġa veize, eġe'a vu hina bapatizozio'ohe. Rehano eġe ġaruna onait'e vazeġa ani ġiġi'ani'e ufeta ġihi'a. Ani'e eġe vitihoga. Eġe'a ani tamaka odohe'ete'e tuġureġa vazeġa rae rouga zuni mene idaġa. Ani'e Vine Zaġoġa ebu ire roga hina bapatizozio'uma.

¹² Maho hirive'ete'e madaġano, vaze'a kari hina rouġa tenadu maho hu'i'ohe, ebu iġuġa manone'ohe zu meba hare dehene'ohe.* Ebu huga'e nu'onadu suaba zamaġano ti'ohe, rehano iġuġa'e mene vidau'ete'e ire rogaġano hufi haone'ohe. E'e teiġe, Badi'a'a vazevaze rovozi'uma."

¹³ E'e madaġano Iesu'e Ioane'a bapatizonoga radu Galilea haba'anono'o Ioane vaġe Ioridana vuġa onairo.

¹⁴ Rehano Ioane'a Iesu garariro, raena'a, "Ġae'a eġe bapatizohifo. Noug'a'ahi ġa'e eġe vaġe onaeha?"

¹⁵ Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Izidi'e 'ouge haġao'i. Eme Badi'a'a urate'ete'e haġaiġa nidu'a haġaifine, 'ougi'uma." Ebu Ioane'a Iesu ġoere mae ġihinadu bapatizoniro.

¹⁶ Iesu bapatizonirote'e enogano ani vuono'o gaba tire onamiro. Tire onamirotene, adure'a bohatanadu Iesu'a Badi'a Vigani'a Tubugo ninġa teiġe ane vaġe ovairote'e horoniro.

¹⁷ Ebu ago 'ahogani'a adure'ono'o ġoeriro, raena'a, "'Adi'e eġe ubude. Eġe'a zamare borofe'ohe. E ani mazao matu'e rudau'ohe."

4

*Diavolo'a Iesu Tuhune Nuriro
(Mareko 1:12-13, Luka 4:1-13)*

¹ E'e ġarugano, Diabolo'a Iesu tuhune nuroga veize, Vine Zaġoġani'a Iesu haba boha'a tutune onamiro.

² Iesu'e e'ea mada 40 zamaġano ohere zu madai nidu'a ogomu mene aro. E'ano'o ani'e vinine runiro.

³ Ebu Diavolo'a tuhunoga radu ani vaġe onairo, nina'a, "Ġa'e Badi'a Ubuga ro'idene, hadi 'adi nina'a, 'Beredio ġihuno'i,' rae no'i."

⁴ Rehano Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Mene! Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a,

'Vaze'e beredio da'o mene ġabode radi'uma,
rehano Badi'a hebe'ono'o buau'ete'e ġoe'a nidu'ao ġabode radi'uma."

⁵ Ebu Diabolo'a Iesu Ierusalemna neġa boro zaġoġa tutune onamadu kuru neġa hitaga huneno ohoniro.

⁶ Ebu ani'a niro, raena'a, "Ġa'e Badi'a Ubuga ro'idene, rafato'i! Mazaġa Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a,

'Badi'a'a dana'oga veize ane tuġure viga ġae vaġe tuġuzi'uma.
Ze'a 'evoreze hina mae ġihi'i'uma 'ahine, ġae oda'e hadio mene tutuha'uma."

⁷ Iesu'a naenaenina'a, "Mene! Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a,
'Zuhi'a Boro ġae Badi'a ago tuhuno'i."

⁸ Ebu Diabolo'a Iesu maġa hitaga hune tutune itadu kini'a ibitohau'ete'e haba'a boroboro nidu'a zu zeġe ġau manomano nidu'a ihoniro.

⁹ Ebu nina'a, "Ġae'a eġe zamao ġuġuradu kuraune, de'e nidu'a ġae ġani'uma."

¹⁰ Iesu'a nina'a, "Mene! Eġe mazaono'o vaġino'i! Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a,

'Zuhi'a Boro ġae Badi'a mazao da'o kuranohano'i, zu ane veize da'o gauo'i."

¹¹ 'Ougadu Diabolo'a Iesu mazaono'o vaġine onamiro. Ebu tuġure vigani'a onaadu dananiro.

*Galilea Haba'ano Gadahe Haramiro
(Mareko 1:14-15, Luka 4:14-15)*

¹² Iesu'a Ioane Babatiso ġu'a neġano ohonirote'e egadu Iudea haba'aono'o Galilea haba'a bare onamiro.

¹³ Galilea haba'ano ani Nazareta neġano radiro. Ebu neġa e'e modadu Kaperanauma neġa boro onamirotene e'ea radiunu. Kaperanauma neġa boro'e Zebuloni zu Nafatali haba'ano ebu Galilea du'ura genaġano.

¹⁴ Ibite peroveta vazeġa Isaia'a Badi'a ġoere reirote'e'a hudaro, raena'a,

¹⁵ "Zebuloni zu Nafatali haba'a'e

Galilea du'ura genaḡano zu Ioridana vuḡa moneafao.
A'e Galilea haba'a ra'ohe,
ebu e'e haba'ano Iuda mene azaḡani'a zuni radiu'ohe.

¹⁶ Uzabo zamaḡano radiu'ete'e azaḡani'a agaḡa boro horoneha.
Rune zauhaḡa haba'ano radiu'ete'e azaḡa rana agaḡani'a agazeha."

¹⁷ E'e madaḡanono'o Iesu'a haramoḡa ḡadaheniro, raena'a,
"Sau'anono'o gihuro'i, mazaḡa Badi'a'a ibitohau'ete'e madaḡa 'ai
haniteha."

Ane Tahi'atahi'a Zamaziro

(Mareko 1:16-20, Luka 5:1-11)

¹⁸ Mada 'ahogano Iesu'a Galilea du'uraḡa genaḡano oname'enogano,
vaze 'aheu horoziro. Ze'e gozone mau'ete'e azaḡa. Vaze tiba'e Simona,
niḡa 'ahoga'e Petero, ebu negoḡa Anderea. Ze du'urao re'eva feune
radiunu.

¹⁹ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Eḡe ḡaruna hegoto'i. Vaze re'evazi'ete'e
vazeḡa rouga veize ihozi'uma."

²⁰ 'Ougirotene ze'e zogone re'eva modadu ane hegote onamiro.

²¹ Iesu'a Galilea du'ura genaḡano bare onamiro ebu vaze 'aheu negoḡeta
horoziro. Anianine'e Zebedeo ubuga, Iakobo zu Ioane. Ze'e moze teite ḡasi
zamaḡano re'eva zigoga faine radiunu. Ebu Iesu'a zeḡe 'aheu huziro. "Eḡe
hegoto'i."

²² 'Ougirotene ze'e zogone ḡasize zu moze modadu ane hegote onamiro.

Ugi Azaḡa Faiziro

(Luka 6:17-19)

²³ Iesu'a Galilea haba'a nidu'a zamaḡano ragave'ena'a, Iuda azaḡa zeḡe
nu'onu'o neḡano ihoziro zu Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo hari manoḡa
haramiro. Ebu ugi nunu nidu'a faiziro.

²⁴ Ebu Iesu hariḡani'a bororanadu Siria haba'a nidu'a igiro. Ze'a ugi
azaḡa nidu'a tutuze ani vaḡe ariro. Ugi nunu u'ano ahirize'a ḡigize
ruze'ete'e azaḡa, vine sau'ani'a ragano reirote'e azaḡa, ketokete'ete'e
azaḡa zu ahirize haganoga mene idaḡa azaḡa tutuze onairotene, Iesu'a
ze faiziro.

²⁵ Galilea haba'a, Dekapolis* neḡa boro, Iudea haba'a, Ieruselema zu
Ioridana vuḡa moneafa haba'anono'o vaze ḡuḡuvaḡani'a onaadu Iesu
hegotiro.

5

Maḡano Haramiro

(Luka 6:20-23)

¹ Iesu'a vaze ḡuḡuvaḡa horozirotene, ani maḡa 'ahoga itadu e'ea ehoriro.
Ebu ane tahi'atahi'ani'a ane vaḡe onairo.

² Onairotene Iesu'a ihoziro, raena'a,

³ "Zamaze zaharaḡa azaḡa'e Badi'a manohugazeta,
mazaḡa Badi'a'a ibitozini'ohe.

⁴ Zamaze are'ena'a, niau'ete'e azaḡa'e Badi'a manohugazeta,
mazaḡa ze'e Badi'a'a namizi'uma.

⁵ Zamaze roḡeḡa azaḡa'e Badi'a manohugazeta,

mazaġa zeġe 'evorao haba ri'ini'uma.

- 6 Badi'a'a urate'eta'a'e haġaihi rae inare'ete'e azaġa'e Badi'a manohugazeta,
mazaġa Badi'a'a danazadu ze'a 'ouge haġai'uma.
- 7 Vaze vetuġazi'ete'e azaġa'e Badi'a manohugazeta,
mazaġa Badi'a'a ze vetuġazi'uma.
- 8 Zamaze deheġa azaġa'e Badi'a manohugazeta,
mazaġa ze'e Badi'a horoni'uma.
- 9 Vazevaze uniho mae manofe'ete'e azaġa'e Badi'a manohugazeta,
mazaġa Badi'a'a ze'e ane ubuga rae huzi'uma.
- 10 Badi'a ura haġae'ete'e u'ano, vaze'a sausauzi'ete'e azaġa'e Badi'a manohugazeta,
mazaġa ze'e Badi'a'a ibitozini'ohe.

11 Za'e eġe hegote'ete'e u'ano, vaze'a rae sausauzine, agirezine ga ġurire'ena'a ġoere sau'a nunu nidu'a zae rana tine, Badi'a manohuga hide'ohe.

12 Za, matu'e rudano'i, mazaġa Badi'a'a adureo naeġa'e boro bagaġa zini'uma. Vouġaze'a peroveta ibi'a azaġa zuni de'uge sausauzido.

Dama zu Ihure Agaġa

(Mareko 9:50, Luka 14:34-35)

13 Dama'e ġau manoġa ra'ete'e teige, za'e, eġe hegote'ete'e azaġa, raha 'adao dama heuġa. Rehano dama inigani'a dauġine, iniga bare furenoga mene idaġa. Ġau 'ahoga veize mene manoġa. A'e mae modadu vaze'a edene oname onae'ohe.

14 Za'e, eġe hegote'ete'e azaġa, raha 'ada agane'ete'e ihure agaġa heuġa. Maġa hitagano radiu'ete'e neġa boro'e 'u'uranoga mene idaġa.

15 Vaze'a ihure hofadu siuva 'u'uġano mene te'ohe, rehano ihure ti'ete'e haba'ano teadu ne zamaġano radiu'ete'e azaġa nidu'a agaze'ohe.

16 Ihure agaġani'a vaze nidu'a agaze'ete'e teige, zae haġai manoġa vaze mazao ago u'ure to'i, rehano furen'o'i. 'Ougine, vaze'a zae haġai manoġa horonadu Moze adureo niguni'uma.

Mose Goro Ġoe'a

17 Za'e, eġe'a Mose goro ġoe'a zu peroveta azaġa ġoere fahoga radu onairo rae ago zamaro'i. E'e zeġe ġoere'a hudanoga veize onairo.

18 E hube hune zi'ohe, adure zu raha izema dauġogano Mose goro ġoe'a mirihoġa kome'a fase zuni mene dauġi'uma, rehano goro ġoe'a nidu'a'e huda'uma.

19 E'ano'o iniu'a Mose goro ġoe'a kome'a 'ahoga zuni vari'ine ebu vaze 'ouge ihozine, ani'e Badi'a'a ibitozini'ete'e azaġa bo'aġano niġa mae ovo'i'uma. U iniu'a goro ġoe'a tihithinine ebu vaze 'ouge ihozine, ani'e Badi'a'a ibitozini'ete'e azaġa bo'aġano niġa mae iti'uma.

20 E zi'ohe, za'a Badi'a ġoere hegote'eta'a'e, Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zu Farisea azaġa haġaiġa mene vitizine, Badi'a'a za mene ibitozini'uma.

Maġunu zu Gorugoru

21 Ibi'a azaġa mazao reirote'e goro ġoe'a 'adi zae'a igiro, raena'a, 'Vaze ago mau runo'i. Iniu'a vaze 'ahoga maune, kotani'uma.'

²² Rehano e zi'ohē, iniu'a negōga mazao maḡunine, kotani'uma. Iniu'a negōga ḡoere sau'a nine, Iuda azaḡa nu'onu'o zamaḡano kotani'uma. Ebu iniu'a 'Ga hahizaga,' rae reine, ire roga zamaḡano mae feuni'uma.

²³ E'ano'o ḡae'a dibu'o fataḡano ḡahunōḡo hau'ete'e madaḡano negoḡo 'ahogani'a ḡae mazao maḡunirote'e zamaro'idene,

²⁴ ḡahunōḡo'e fata ḡenaḡano modo'i, ebu negoḡo vaḡe onamadu ane teite uniho manofu'i. E'e ḡaruganobu'u bare onaadu ḡahunōḡo hano'i.

²⁵ Ga'e vaze 'ahoga moni madu mene bare haune, ani'a ḡae kotao oho'ihi radu ani teite kota onami'uma. E'e madaḡano ḡanine ge ibio uniho manofu'i. Mene 'ouline, ani'a ḡa kota vazeḡa 'evorao oho'i'uma, ebu ḡu'a neḡa taufe'ete'e vazeḡa 'evorao oho'adu ḡu'a neḡano oho'i'uma.

²⁶ E hube hune ḡa'ohē, ḡa mene bua'uma onamo ḡae'a ani moni nidu'a bare ha'uma.

Ubuma Ago Ḡezano'i

(Mataio 19:9, Mareko 10:11-12, Luka 16:18)

²⁷ Za'e edeḡa, Mose goro ḡoe'ano 'ahige reiro, raena'a, 'Ubuma ago ḡezano'i.'

²⁸ Rehano e zi'ohē, iniu'a roḡae ḡiaḡiane'ena'a, ane zamao roḡae omo teite bazihi rae zamarine, ani 'ai zamao ubuma ḡezaneha.

²⁹ Ga'e eda'e ubumaḡani'a haḡai sau'a haḡao'idene, e'e ubumaḡa ḡude modo'i. Mazaḡa ahiriḡo tahiḡa mode'eta'a'e aduga kome'a, u ahiriḡo nidu'a ire roga zamaḡano mae feu'e'eta'a'e ufeta aduga boro.

³⁰ Ebu ḡae eda'e 'evo'ani'a haḡai sau'a haḡao'idene, e'e 'evo'a'e vari'e modo'i. Mazaḡa ahiriḡo tahiḡa mode'eta'a'e aduga kome'a, u ahiriḡo nidu'a ire roga zamaḡano mae feu'e'eta'a'e ufeta aduga boro.

Inuga Mode'ete'e Moneo

³¹ Za edeḡa, Mose goro ḡoe'ano 'ahige reiro, raena'a, 'Iniu'a inuga modo'idene, ani'a ihore so'aḡa mirihadu inuga hano'i.'

³² Rehano e zi'ohē, iniu'a inuga'e mene ubuma ḡezaro rehano, inuga modine, i'ani'a ubuma ḡezo ibiḡano inuga tuḡune'ete'e heuḡa. Ebu iniu'e i'ani'a modirote'e roḡaeḡa teite hahurine, ani zuni ubuma ḡezau'ete'e heuḡa.

Ago Ḡoitoro'i

³³ Ibi'a azaḡa mazao reirote'e goro ḡoe'a 'adi zae'a igiro, raena'a, 'Nagni ḡoitoro'idene, ago vari'o'i. Badi'a mazao ḡoitoro'idene huga haḡao'i!'

³⁴ Rehano e zi'ohē, ḡoere naḡiga 'ahoga ago ḡoitoro'i. Adure niḡano ago ḡoitoro'i, mazaḡa adure'e Badi'a'a ehore'ete'e haba'a.

³⁵ Raha niḡano ago ḡoitoro'i, mazaḡa raha'e Badi'a'a odaḡa ti'ete'e haba'a. Ieruselema niḡano ago ḡoitoro'i, mazaḡa Ieruselema'e Kini Boro, Badi'a neḡa boro.

³⁶ Ḡoitorirote'e mene haḡaine ruda'uma rae ago ḡoitoro'i, mazaḡa ḡaboneze zu zae'a mene haḡairo. Za'e iguze tiba zuni mae 'urunoga zu mae ḡunoga mene idaḡa.

³⁷ Zae'a nagini 'ahoga haḡai'uma ro'idene, 'O'e, e haḡai'uma,' ga 'Mene, e mene haḡai'uma' da'o rae ro'i. Goere 'ahoga'ahoga ragatine, a'e Satani'ono'o fureru'ohē.

Haḡai Sau'ano Ago Naenaetito'i

(Luka 6:29-30)

³⁸ Za'e edeġa Mose goro ġoe'ano 'ahige reiro, raena'a, 'Vaze 'ahogani'a ġae ubuma sausauno'idene ga ġae ġonone vahego'idene, vazeġa e'e ubuma zu sausauno'i ebu ane ġonone zu vahego'i.'

³⁹ Rehano e zi'ohe, vaze sau'a mazao ago naenaetito'i. Vaze 'ahogani'a zae eda'e ġaniga fa'o'no'idene, ani'a bare fa'o'noga veize zae kauri ġaniga zuni notonohano'i.

⁴⁰ Vaze'a dabu'aze mouga rae kotazihi ro'idene, raga dabu'aġa zuni hano'i.

⁴¹ Vaze 'ahogani'a riġa tuġuzena'a, zae'a ane ġau odohadu kilomita tiba onamoga urato'idene, kilometa 'aheu zuni onamo'i.

⁴² Iniu'a umizo'idene hau tauġo'i, zu ġauze 'ahoga umizadu vesu baroni'uma rae ro'idene, ago hezahohano'i.

Agire Azaġa Zamaro'i
(Luka 6:27-28, 32-36)

⁴³ Za'e edeġa Mose goro ġoe'ano 'ahige reiro, raena'a, 'Ġae nabudi zamaro'i, ebu ġae agire vazeġa he'ehe'eno'i'

⁴⁴ Rehano e zi'ohe, zae agire azaġa zamaro'i, ebu zae sausaui'ete'e azaġa veize kurano'i.

⁴⁵ 'Ougine, za'e Moze adureo ani ubuga rae re'uma. Mazaġa Moze'e vaze manoġa zu sau'a veize idane mada aganozini'ohe, ebu vaze haġai duduġa zu ve'oġa veize idane irugu tuġunadu ru'au'ohe.

⁴⁶ Za'e zae zamare'ete'e azaġa da'o zamarine, Badi'a'a e'e naeġa mene zini'uma. Takesi azaġa'e haġai sau'a azaġa rehano, zeġe zuni ze zamare'ete'e azaġa zamare'ohe.

⁴⁷ Za'e zae nabudi mazao da'o manoġa haġaine, vaze mene vitizi'uma. Badi'a aġu'a azaġa zuni 'ouge haġae'ohe.

⁴⁸ E'ano'o agire azaġa zu zamare huno'i. Badi'a mazao'e ve'oġa o'o'a teige, za zu ve'oġa 'ahoga ago haġao'i."

6

Ġahugo'i

¹ Ġiano'i, za'e vaze'a ġianoga veize vaze zamao haġai manoġa ago haġao'i, mazaġa zae Moze adureo naeġa mene zini'uma.

² E'ano'o ġau 'ahoga zahara vazeġa haune, zama guhi azaġa teige ago hirihiro'i. Zama guhi azaġa'e vaze'a niguzoga veize nu'onu'o neġano zu ibio haġae furene'ohe. E hube hune zi'ohe, ze'e naeze nidu'a mae haueha.

³ Ġau 'ahoga zahara vazeġa haune, zae nabudi uhiġa vazeġa zu ago ihono'i.*

⁴ Vaze 'ahogani'a mene ederoga veize sifu kaġuso hano'i. 'Ougine, Moze'a za'a sifu haġate'e haġaiġa horonadu naeġa zini'uma.

Zuhi'a Boro Kuru
(Luka 11:2-4)

⁵ Za'e kurano'idene, zama guhi azaġa teige ago kurano'i. Mazaġa ze'e vaze'a horozoga veize nu'onu'o neġano zu ibi boro ġenaġano edau'ena'a, kuranoga urate'ohe. E hube hune zi'ohe, ze naeġa nidu'a mae hauiġiro.

5:38 5.38 Exod 21:24; Lev 24:20; Deut 19:21 **5:43** 5.43 Lev 19.18 * **6:3** Girikio, *edae evoreġo'a haġae'eta'a'e kauri evoreġo'e aġu'a teige, hano'i.*

⁶ Za'e kurano'idene, bazuni haba'a diugadu ibiheta haranadu Moze, za'a horonoga mene idağa ra'eta'a'e, mazao kurano'i. 'Ougine, za'a sifu hağate'e hağaiğa Moze'a horonadu naega zini'uma.

⁷ Ebu za kurano'idene, Badi'a ağu'a azağa teige, huga o'o'a ğoe'a hina ago barebare kurano'i. Mazağa ze'e goere ğehağa hina kuraune, Badi'a a igi'uma rae zamare'ohe.

⁸ Ze ago hegoto'i, mazağa Moze'e zae'a izima umidogano nagini urate'eta'a'e edeğa.

⁹ E'ano'o 'ahige kurano'i:

Emeĝe Mama adureo,

eme umi'e'ohe, vaze'a ğae guba'e'ena'a ğa niĝo'e zaĝoğa re'uma,

¹⁰ ebu ğa'a vaze nidu'a ibitozi'uma,

ebu adureo ğae ura'a hudau'ete'e teige, raha adao zuni huda'uma.

¹¹ Izidi ogomuğa rife'eno'i,

¹² ebu emeĝe'a eme sausaufe'ete'e azağa zeĝe sau'a rae mode'ete'e teige, emeĝe sau'a zu rae modof'o'i.

¹³ Emeĝe'a haĝai sau'a haĝaihi rae reine, sau'ano ago tutufo'i, ebu Satani'ono'o mae vaĝifo'i.†

¹⁴ Zae'a vaze sau'a rae modine, zae Moze, adureo radiu'ete'e'a, zae sau'a zuni rae modi'uma.

¹⁵ Rehano zae'a vaze sau'a mene rae modine, zae Moze'a zuni zae sau'a mene rae modi'uma.

Zaĝozage'ete'e Moneo

¹⁶ Zae'a zaĝozago'idene, zama guhi azağa teige, ago vetuĝarau rado'i. Ze'e, vaze'a horozadu zeĝe'a zaĝozage'ete'e ederoga veize, mene vire'ohe zu iguze mene si'e'ohe. E hube hune zi'ohe, ze'e naeğa nidu'a mae haugiro.

¹⁷ Rehano zae'a zaĝozago'idene, viradu iguze si'o'i.

¹⁸ 'Ougine, vaze'a za'e zaĝozage'ete'e mene ederi'uma. U za'a horonoga mene idağa ra'eta'a'e, Moze da'o ederi'uma. Ebu Moze'a za'a sifu hağaate'e hağaiğa horonadu naeğa zini'uma.

Ĝauze Adureo Mae Nu'one To'i (Luke 11:34-36, 12:22-34, 16:13)

¹⁹ Zae veize raha 'adao ğau manomano ago nu'one to'i. De'ea'e zuhi'a sausaune'ohe zu atenarau'ohe ebu ğonore'a varade diugadu ğonotu'ohe.

²⁰ Rehano zae veize ğauze manomano'e adureo nu'one to'i. De'ea' zuhi'a mene sausaune'ohe zu mene atenarau'ohe ebu ğonore'a varade diugadu mene ğonotu'ohe.

²¹ Mazağa za'a ğauze manomano nouma tine, zamaroneze zu de'ea ti'uma.

²² Zae ubuma'e ahirize ihureğa heuğa. Ubumaze manoga reine, zae ahiri nidu'a'e aĝağani'a iriva'i'uma.

²³ Rehano zae ubuma'e sautaune, zae ahiri nidu'a'e uzabo'a iriva'i'uma. E'ano'o zae ahiri zamaĝano aĝağa'e uzaboraane, ahirize nidu'a'e uzabo gigi'a re'uma!

† **6:13** Fare mirihirote'e nu'e raena'a, 'Ĝa'a ibitozini'ete'e ebu ğae gigi'a zu aĝağa'e mada tuĝutuĝu oname'ohe. Amen.'

24 Vaze'e zuhi'a 'aheu veize gauoga mene idağa. 'Ougine ani 'ahoga'e zamari'uma, u 'ahoga'e he'ehe'eni'uma. Ebu 'ahoga veize faine gaui'uma, u 'ahoga'e turuni'uma. E'e teige, za'e Badi'a ebu moni, 'aheu veize gauoga mene idağa.

Ago Zamare Adudano'i
(Luka 12:22-31)

25 E'ano'o e zi'ohe. Zae ġabone veize nagi ogomu a'uma ga nagini gagi'uma ebu ahirize veize nagi dabua vidi'uma rae ago zamare adudano'i. Mazağa ġabone zu ahiri'e ogomu zu dabua vitinoga.

26 Hitanao rafi'ete'e niniğa ġiano'i. Ze ezone mene ġorau'ohe, mene hirive'ohe, zu ogomuze godogo neġano mene nu'one ti'ohe. Rehano zae Moze, adureo radiu'ete'e'a, ġubuze'ohe. Za'e nini vitize hune'ohe.

27 Zae bo'aġano iniu'e zamare adudaune, ġabone'a tahiga nu fara'umahe? Mene.

28 Za nouga'ahi dabua u'ano zamare adudu'ohe? Butu kakağa'e nougenouge ġuhure'ete'e ġiano'i. Ze mene gau'e'ohe zu dabuaze mene turine'ohe.

29 Rehano e zi'ohe, butu kakağa 'ahoga'e ma'ora vazeğa kini Solomona'a haġairote'e dabuğa manomano vitinoga.

30 Butu veğa'e izidi ġaboga, hena ohogore'e vaze'a masinadu ireo hufi hauni'uma, rehano Badi'a'a faifaine manohuni'ohe. Za'e ve vitinoga 'ahine, Badi'a'a hube hune dabua vidauzini'uma. Rehano za'e Badi'a mazao fie'eta'a'e kome'a.

31 E'ano'o ago zamare adudano'i, raena'a, 'Nagini a'uma?', 'Nagini gagi'uma?' ga 'Nagi dabua vida'uma?'

32 Badi'a aġu'a azagani'a 'ahiguga nidu'a vaġe'ohe. Zae Moze, adureo radiu'eta'a'e, za'a e'e ġauga urate'eta'a'e edeġa.

33 Badi'a'a ibitozini'ete'e zu urate'ete'e da'o gezo vaġo'i. 'Ougine e'e ġauga nidu'a zuni zini'uma.

34 E'ano'o za ohogore veize ago zamare adudano'i. Mazağa ohogore gauga'e ohogoru'u zamari'uma. Izidi'e izidi aduga da'o zamari'uma.

7

Vaze Mazao Sau'a rae Ago No'i
(Luka 6:37-38, 41-42)

1 Badi'a'a za'e sau'a azağa rae mene zi'ete'e uratine, vaze mazao sau'a azağa rae ago zo'i.

2 Mazağa zae'a ġau 'ahoga moneo vaze mazao sau'a rae reine, e'e moneo Badi'a'a zuni za'e sau'a re'uma. Za'a vaze mazao nagini haġaine, Badi'a'a zae mazao 'ouge haġai'uma.

3 Ġa'e nabugo ubumao be'a dinunuğa ġiane'ohe. Rehano nougadu ġae ubumao be'a gado ireğa mene ġiane'ohe?

4 Ġae ubumaġo be'a gado ireğa 'e'e rehano, ġa'e negoġo mazao 'ahige ra'ohe, raena'a, 'Negohe, ubumaġo be'a dinunu e'e mae vaġinihi.'

5 Ġa, zama guhi vazeġa, ibite geno ġae ubumao gado ireğa e'e mae vaġino'i. Ebu ga'a faine ehamanadu negoġo ubuma mazaono'o dinunuğa mae vaġini'uma.

⁶ Ġau zaġoġa ġuni ago hano'i. 'Ougine ze vaetadu zae vihozi'uma. Zae hadi manomano aba zamao ago feuno'i. 'Ougine, ze'e oda hina edene ġuzuhi'uma.*

Badi'a Mazao Umido'i
(Luka 11:9-13)

⁷ Za nagini urato'idene, Badi'a mazao umido'i, 'ouguine zini'uma. Za nagini vago'idene, Badi'a mazao umido'i, 'ouguine hidi'uma. Badi'a a danazoga uratine, ibihetao toketokero'i, 'ouguine ibiheta vavaozini'uma.

⁸ Iniu'a umidine ha'uma, iniu'a vaġine hidi'uma ebu iniu'a toketokerine ibiheta vavaoha'uma.

⁹ Zae bo'aġano iniu'a ubuga'a beredi umidine hadi ha'umahe?

¹⁰ Ebu ane'a ġozone umidine, mohe ha'umahe?

¹¹ Za'e sau'a azaġa rehano, ġau manomano ubudeze zenoga urate'ohe. E'e teige, zae Moze, adureo radiu'eta'a'e, ane mazao umide'ete'e azaġa hube hune ġau manoġa zini'uma.

¹² E'ano'o vaze'a zae mazao haġai manoġa haġae'ete'e urato'idene, zae zuni zeġe mazao haġai manoġa haġao'i. 'Adi'e Mose goro ġoe'a zu peroveta azaġani'a ihozirote'e ġoe'a ra'ohe.

Ibiheta Kokosiġa
(Luka 13:24)

¹³ Ibiheta kokosiġano diuġo'i. Mazaġa runeo diuġite'e ibiġa ibihetaġa'e rafaġa zu boro, e'ano'o e'e ibiġano diuġe'ete'e azaġa'e ġehaġa.

¹⁴ U ġabone tuġutuġu diuġe'ete'e ibiġa ibihetaġa'e kokosiġa zu e'e ibiġano onamoga'e riġa, e'ano'o e'e ibiġano diuġe'ete'e azaġa'e taħiġa.

Ire ebu Ire Maġa
(Luka 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵ Guriro peroveta azaġa ġiano'i. Ze mamoe naminamiġa teige onai'uma, rehano zeġe zama'e butu ġuniġa vihovihoġa heuġa.

¹⁶ Ire'e maġa horonadu nagi ireġa ederi'uma. Vaini maġa'e ire renoga'onoo'o mene ini'ohe zu fiġi maġa'e ġunu renoga'onoo'o mene ini'ohe.

¹⁷ E'e teige, ire manoġa nidu'a'e maġa manoġa ini'ohe, u ire sau'a'e maġa sau'a ini'ohe.

¹⁸ Ire manoġa'e maġa sau'a mene ini'ohe, u ire sau'a'e maġa manoġa mene ini'ohe.

¹⁹ Maġa manoġa mene ini'ete'e ireġa nidu'a'e udi mode'ohe ebu ire rogao hufi haone'ohe.

²⁰ E'ano'o zeġe haġai horonadu ze'e vaze nagiġa ederi'uma.

²¹ Eġe mazao, 'Zuhia Boro, Zuhia Boro,' rae huhe'ete'e azaġa mene nidu'a'e Badi'a'a ibitozini'uma. Rehano eġe Mama, adureo radiu'ete'e'a urate'ete'e haġaiġa haġae'ete'e vazegani'a da'o ibitoħa'uma.

²² Badi'a kota madaġano, vaze ġehaġani'a eġe iħi'uma, raena'a, 'Zuhi'a Boro, Zuhi'a Boro, eme'e ġae nio Badi'a ġoere iħozido, zu ġae nio vine sau'a hegoze buzido zu ġae nio giġi'a haġaiġa ġehaġa haġaido'.

²³ 'Ougine, eġe'a dehene zi'uma, raena'a, 'E za'e mene ederiro. Za, haġai sau'a azaġa, eġe mazaono'o vaġino'i.'

Eġadu Haġae'ete'e Azaġa
(Luka 6:47-49)

* 7:6 Huga'e, 'Badi'a ġoere mene igi'ete'e azaġa mazao ago barebare iħozo'i.'

²⁴ Ege goere egadu haḡae'ete'e vazega'e huhuzaḡa. Ani'e vatava rana neḡa ogorarote'e vazega heuḡa.

²⁵ Irugu'a ru'anadu zobozobo'a bororarotene ebu zavara boro'a feuradu neḡa beirutene, e'e neḡa'e mene higarō, mazaḡa vatava rana ogoraro.

²⁶ U ege goere egadu mene haḡae'ete'e vazega'e hahizaḡa. Ani'e ni'uri rana neḡa ogorarote'e vazega heuḡa.

²⁷ Irugu'a ruanadu zobozobo'a bororarotene ebu zavara boro'a feuradu neḡa beirutene, e'e neḡa higau bauradu fatariro."

²⁸ Iesu'a e'e goe'a nidu'a hauḡirotene, vase ḡuḡuvaḡani'a ane ihore u'ano zaguzagarō.

²⁹ Mazaḡa Mose goro goe'a ihoze'ete'e azaḡa teige mene ihoziro, rehano Badi'a gigi'a hina ihoziro.

8

Lefera Vazeḡa Fainiro

(Mareko 1:40-45, Luka 5:12-16)

¹ Iesu'a maḡanono'o ovairotene, vase ḡuḡuvaḡani'a ane hegote onamiro.

² Lefera vazega 'ahogani'a ani vaḡe onairo, ebu ane zamao obena hina tuḡadu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡa urato'idene faiho'i!"

³ Iesu'a 'evo'a einadu vase e'e oboniro, ebu raena'a, "E urate'ohe. Ḡae manoro'i!" 'Ougadu lefara e'e'a zogone dauḡiro.

⁴ Ebu Iesu'a nina'a, "Vaze 'ahoga ago no'i. Rehano dibu'o vazega vaḡe onamadu ahi'o ihono'i!"* Ebu ḡae'a manorate'e vase'a ederifine, Mose'a reirote'e gahunoga mae onamadu Badi'a dibu'o hano'i."

Uti Azaḡa Ḡihi'ani'a Iesu mazaō Firo

(Luka 7:1-10, Ioane 4:43-54)

⁵ Iesu'a Kaperanauma neḡa boro diuḡirotene, Roma uti azaḡa ḡihi'a 'ahogani'a onaadu dananoga uminiro,

⁶ raena'a, "Zuhi'a Boro, ege tuḡure vazega 'ahoga'e ahi'a haganoga mene idaḡa radu neo baze'ohe. Ahi'ani'a giginadu ḡaniḡanau radiu'ohe."

⁷ Iesu'a nina'a, "Ege'a onamadu faini'uma."

⁸ Rehano uti azaḡa ḡihi'ani'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, e'e mene vase manoḡa, e'ano'o ḡae'a ege ne diuḡoga'e mene manoḡa. Rehano goere da'o ro'i, 'ougine ege tuḡure vazega'e manori'uma.

⁹ Mazaḡa e'e zuni vase 'ahoga 'u'uḡano gau'e'ohe, zu ege uti azaḡa'e ege 'u'uḡano gau'e'ohe. Ege'a vase 'ahi nina'a, 'Onamo'i' reine, ani'e oname'ohe, ebu 'ahoga omo nina'a, 'Aro'i' reine, ani'e are'ohe. Ege'a ege tuḡure vazega 'ahoga nina'a, "Adi haḡao'i' reine, ani'e haḡae'ohe."

¹⁰ Iesu'a e'e goe'a igirotene zaguzagarō, ebu ani hegotirote'e azaḡa ziro, raena'a, "Ege'a hube hune zi'ohe, Badi'a mazaō 'ahige fie gigaru'ete'e vazega'e Israela azaḡa zamaḡano ize mene horoneha!"

¹¹ E zi'ohe, Iuda mene azaḡa ḡehaḡani'a mada'a ite'ete'e moneono'o zu mada'a zubure'ete'e moneono'o onai'uma, ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e zamaḡano Aberahamo, Isako zu Iakobo teite ehoradu ogau tibura'uma.

¹² Rehano Iuda azaḡa, Badi'a'a ibitozini'ohe rae zamarirota'a'e, enona mae feuzadu uzabo zamaḡano radi'uma. Ze e'ea nia'uma zu ḡononeze atiti'uma."

* 8:4 A'e, dibu'o vazegani'a ahiri udahadu manoreha reifine

¹³ Ebu Iesu'a uti azağa ġihi'ağa niro, raena'a, "Onamo'i. Ġa'e eġe mazao fie'ete'e teige, ġae tuġure vazega'e manori'uma." Ani'a 'ouge reiirotene madaġano tuġure vazega e'e manoriro.

Vaze Ġehaġa Faiziro

(Mareko 1:29-34, Luka 4:38-41)

¹⁴ Ebu Iesu'a Petero ne diuġirotene Petero emoġa roġaega'e uginadu baze radoga horoniro. 'Ahi'a'e gigi'a bagaġa.

¹⁵ Iesu'a roġae 'evo'a obonadu ahi'a gigi'a 'ai dauġiro. Ebu ani iġunadu Iesu veize ogomu ġorohe haro.

¹⁶ Ġoravare'ete'e zamaġano, vine sau'ani'a ragano reiirote'e azaġa ġehaġa Iesu vaġe tutuze onairo. Ani'e ġoere hina vine sau'a hegoze buziro ebu uġi azaġa nidu'a faiziro.

¹⁷ A'e peroveta vazega Isaia'a Badi'a ġoere reiirote'e'a hudaro, raena'a, "Ani emeġe gigi'a meiro ebu emeġe uġi mae vaġiniro."

Iesu Hegote'ete'e Vazeġa

(Luka 9:57-62)

¹⁸ Iesu vase ġuġuvaġani'a ane mazao nu'oru radoga horoziirotene, ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Du'ura moneafa fare onamihi."

¹⁹ E'e madaġano Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e vazega 'ahogani'a Iesu vaġe onaadu niro, raena'a, "Ihore vazega, ġae'a no'e onamine, e ġae hegoti'uma."

²⁰ Iesu'a naenaenina'a, "Butu ġuniġa'e bazuni haba'azeta, ebu hitana niniġa'e nezeta. Rehano eġe, Vaze Ubuġa'e bazunihe haba'a'e o'o'a."

²¹ Iesu tahi'a 'ahogani'a niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, e geno mamahe guri onamihi."

²² Rehano Iesu'a nina'a, "Ġa'e eġe hegoto'i. Vine ruga azaġani'a rune azaġa ġuri'uma."

Zavara 'Uiro

(Mareko 4:35-41, Luka 8:22-25)

²³ Ebu Iesu'a ġasio tiirotene, ane tahi'atahi'a'a ani hegote tiiro.

²⁴ E'e enoġano, zavara boro'a du'urao feuriro ebu sa'u'a ġasio kafere diuġiro. Rehano Iesu baze radiro.

²⁵ E'ano'o ze'a ane vaġe onamadu evaniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, emeġe ġabofo'! Eme nariga zubure'ohe!"

²⁶ Ebu ani'a naenaezina'a, "Za nouġadu rihau'ohe? Za'e Badi'a mazao fie'eta'a'e kome'a!" Ebu ani iġunadu zavara zu sa'u roziiro. 'Ougirotene, zavara zu sa'u'e roġeru hauġiro.

²⁷ Iesu tahi'atahi'a'a zaguzagaro, raena'a, "Vaze 'ahi'e nagi vase? Zavara zu sa'u'a ane ġoere egohu'ohe."

Vine Sau'aġeta Vazeġa Fainiro

(Mareko 5:1-20, Luka 8:26-39)

²⁸ Iesu'a du'ura moneafa, Gadara haba'ano feurirotene, vine sau'ani'a ragano reiirote'e vazega 'aheu'a idu haba'anono'o onaadu Iesu hidiro. Zamaze ufeta ġuġi'eta 'ahine, e'e ibiġano vase'a onamoga mene idaġa reiro.

²⁹ Ebu ze ġihau bagaġa ani ġoreniro, raena'a, "Badi'a ubuga! Ġa'e emeġe mazao nagini urate'ohe? Ġa'e, kota madaġa ġonaga 'izema mouġano, aduga rifoga veize emeġe vaġe onahehe?"

³⁰ U tahiḡa faḡano aba ḡehaḡani'a ogau radiunu.

³¹ Ebu vine sau'ani'a Iesu uminiro, raena'a, "Ḡae'a eme hegofe bufo'idene, aba ḡuḡuvaḡa 'omo mazao tuḡufo'i."

³² Ani vine sau'a zina'a, "Onamo'i!" 'Ouge reirotene, ze vaze 'aheu mazaono'o buanadu aba zamaḡano diuḡiro. Ebu aba e'e nidu'a maḡa gagaga'ono'o dure ovoadu du'urao diuḡiro ebu hunuhune rudaro.

³³ 'Ougadu aba taufe'ete'e azaḡa'e dure neze onamiro, ebu vine sau'ani'a ragano reirote'e azaḡa mazao nagini'a furerarote'e hariḡa nidu'a me'odoziniro.

³⁴ Ebu e'e neḡa azaḡa nidu'ani'a buanadu Iesu hidoga veize onairo. Ze Iesu hidirotene, ani'e zeḡe haba'anono'o vaḡinoga uminiro.

9

Ahi'a Mene Hagane'ete'e Vazeḡa Fainiro

(Mareko 2:1-12, Luka 5:17-26)

¹ Iesu'a ḡasio tiradu du'ura moneafa fariro ebu ane'a radiunute'e neḡa boro Kaperanauma bare onamiro.

² Ebu vaze nu'a ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa faratao bazune teadu ani vaḡe herate onairo. Zeḡe'a Iesu mazao fie'ete'e Iesu'a horonirotene, ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa niro, raena'a, "Ubude, zamaḡo rinedo'i. Ḡae sau'a 'ai aḡutu modeha."

³ 'Ougirotene, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa nu'e zeḡe'a bare zamariro, raena'a, "Vaze 'adi'e ane bare Badi'a rae rahehe? Badi'a ni rae sausaune'ohe!"

⁴ Iesu ani zeḡe'a nagini zamare'ete'e ederadu ziro, raena'a, "Nougadu za zamarone sau'a zamare'ohe?"

⁵ Ani mazao nougenouge nine, ufiḡa? 'Ḡae sau'a 'ai rae modeha' rae ni'ete'e ga 'Iḡunadu onamo'i' rae ni'ete'e?"

⁶ Rehano e ani manoni'uma ebu ani sau'a zu rae modi'uma, mazaḡa eḡe, Vaze Ubuḡa'e raha 'adao vaze sau'a rae mode'ete'e gigi'aḡa meirote'e zuni za ihozi'uma." Ebu Iesu'a ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa e'e niro, raena'a, "Eḡe'a ḡa'ohe, iḡuno'i ebu farataḡo odohadu neḡo onamo'i"

⁷ Ebu vaze 'ai iḡunadu neḡa onamiro.

⁸ Vaze ḡuḡuvaḡa'e e'e horonirotene riharo ebu Badi'a'a 'uguḡa gigi'aḡa vaze zinirote'e* u'ano Badi'a niginuro.

Mataio Zamaharo

(Mareko 2:13-17, Luka 5:27-32)

⁹ Iesu'a e'eano'o ibio onamiro. Ebu vaze 'ahoga niḡa Mataio'a takesi haba'ano ehore'enogano horoniro. Ebu Iesu'a niro, raena'a, "Eḡe hegoto'i." 'Ougirotene ani iḡunadu Iesu hegotiro.

¹⁰ Iesu'a Mataio neo ogarote'e madaḡano, takesi azaḡa zu haḡai sau'a azaḡa ḡehaḡani'a Iesu zu ane tahi'atahi'a teite ogau tiburaro.

¹¹ Farisea azaḡani'a e'e horonirotene, Iesu tahi'atahi'a ḡadiziro, raena'a, "Nougadu zae ihore vazeḡa'e takesi azaḡa zu haḡai sau'a azaḡa teite ogau tiburu'ohe?"

¹² Iesu'a e'e egadu ziro, raena'a, "Ugi o'o'a azaḡa'e gohe vazeḡa mene vaḡe'ohe, rehano ugi azaḡani'a ani vaḡe'ohe.

¹³ E'e teige, zeḡe bare haḡai duduḡa rae zamare'ete'e azaḡa huzoga radu eḡe'a mene onairo. Rehano zeḡe bare haḡai sau'a rae zamare'ete'e

* 9:8 Ga, vaze harote'e

azağa huzoga radu onairo. Badi'a'a 'ahige reiro, raena'a, 'E'e zae'a dibu'o inoga da'o mene urate'ohe, rehano vaze vetuğazoga ufeta urate'ohe.' Za onamadu goere huga e'e edero'i."

Ihore Iziga

(Mareko 2:18-22, Luka 5:33-39)

¹⁴ Ebu Ioane tahi'atahi'a'a Iesu vağe onaadu ġadiniro, raena'a, "Emeğe zu Farisea azağa'e ogomu moneo mada ġehağa zağozage'ohe. Rehano ġae tahi'atahi'a'e nougadu mene zağozage'ohe?"

¹⁵ Iesu'a ziro, raena'a, "Hahure'ete'e madağano, ohoze hahu izigani'a huze'ete'e azağa'e ane teite ogau tiburaune, ze mene zağozage'ohe. Rehano zeğe mazaono'o ohoze hahu iziga'e mae vağini'uma madağani'a onaine, ze'e vetuğa ranadu zağozagi'uma.

¹⁶ Vaze 'ahogani'a dabua iziga vari'e madu dabua amahiğa mene banini'ohe, mazağa dabu'ağa vuzuine, dabua si'iga iziga'e ġuanadu amahiğa hutubadu borofe ziga'uma.

¹⁷ Ebu vaze 'ahogani'a vaini vuğa fuse† amahiğa zamağano vaini vuğa iziga mene be'une ufi'ohe. Be'une ufine, vaini vuğa iziga ane'a bare busure bororadu fuse amahiğa'e ziga'uma. Ebu sore rururanadu fuse amahiğa sausauni'uma. E'ano'o vaini vuğa iziga'e fuse izigano be'une ufi'ohe ebu anianine'e manoga radiu'ohe."

Roğae Tahi'ağa ebu Ugi Roğaeğa

(Mareko 5:21-43, Luka 8:40-56)

¹⁸ Iesu'a e'e ġoe'a zinirote'e zamağano, nu'onu'o neğa ġihi'ağa 'ahogani'a Iesu vağe onairo. Ebu ani zamao ġuğuradu niro, raena'a, "Eğe aboe'e izidu'u rudaneha. Rehano ġae'a onaadu ane rana 'evo'o tine, ani ġabodi'uma."

¹⁹ Ebu Iesu zu ane tahi'atahi'a'e iğunadu ane teite onamiro.

²⁰ Onamirote'e zamağano roğae 'ahoga, roğae ugi madu muri 12 radiunute'e'a, Iesu ġarunio onairo ebu ani dabua 'ariga oboniro.

²¹ Mazağa ani'e zamare'ena'a, 'E'a dabuağa tahiğa obonine manori'uma.'

²² Ebu Iesu'a tehadu roğae e'e ġianiro, raena'a, "Aboe, zamağo rinedo'i! Ģae'a ege mazao fiate'e u'ano ugiğ'o'a manoreha." 'Ouge reirote'e madağano roğae 'ai manoriro.

²³ Iesu'a nu'onu'o neğa ġihi'ağa neo feurirotene, rune badağa hağa'e'ete'e azağa zu vaze ġuğuvagani'a harae'ete'e horoziro.

²⁴ Ebu ani'a ziro, raena'a, "Zae nidu'a buano'i! Roğae tahi'ağa'e mene rudaneha. Ani'e baze'ohe." Rehano ze'e Iesu eğofoharo.

²⁵ Vaze ġuğuvağa enoneo tuğuze buzirote'e ġarugano, Iesu'a ne zamağa diuğadu roğae tahi'ağa 'evore oboniro. 'Ougadu ane'a iğuniro!

²⁶ Ebu e'e hariğa'e e'e haba'a nidu'a zamağano ġehararo.

Ubuma Kuru zu Mumutafa Vazeğa Faiziro

²⁷ Iesu'e de'ea mode onamirote'e madağano, ubuma kuru vazeğa 'aheu'a ani hegotiro. Ze'a ġihau huario, raena'a, "Davida mariga, eme vetuğafo'i!"

²⁸ Iesu'a ne diuğirotene, ubuma kuru azağani'a ane vağe onairo. Iesu'a ġadiziro, raena'a, "Za ege'a faizi'uma rae fie'ehe?" Ze'a naenaenina'a, "O'e, Zuhi'a Boro."

²⁹ Ebu ani'a ubumaze obonadu ziro, raena'a, "Zae'a ege mazao fie'ete'e idunağano ubumaze'a manori'uma."

³⁰ Ebu ubumaze'a ra'aro. 'Ougadu Iesu'a riġa hune ziro, raena'a, "Zae mazao fureranate'e ġauġa vaze 'ahoga ago no'i."

³¹ Rehano ze onamadu e'e haba'a nidu'a zamaġano ani hari rae ġehaniro.

³² Ebu ze neon'o buau onamirotene, vaze nu'a vaze 'ahoga Iesu vaġe tutune onairo. Vine sau'ani'a vaze e'e ragano radu ani'e ġoeroga mene idararo.

³³ Ebu Iesu'a vine sau'a ane mazaono'o hegone bunadu mumutafa vazeġani'a ġoeriro. Vaze ġuġuvaġani'a e'e horonadu zaguzagaro, ebu raena'a, "Tbite Isaraela haba'ano 'ahiguġa mene fureraro."

³⁴ Rehano Farisea azaġani'a raena'a, "Ani'e vine sau'a zuhi'aġa gigi'aġano vine sau'a hegone buneha."

Gau Azaġa'e Tahiġa

³⁵ Iesu'a haba'ahaba'a zu ne nidu'a ragave'ena'a, zeġe nu'onu'o neġano ihozinu zu Badi'a'a ibitozini'ete'e hariġa manoġa haraminu ebu ugi nunu nidu'a faizinu.

³⁶ Iesu'a vaze ġuġuvaġa horozirotene, vetuġaziro, mazaġa zamaze'e adudaro zu ze'e dana mene hidiro. Ze'e vaze'a mene taufe'ete'e mamoeġa heuġa.

³⁷ Ebu ani ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Hirive'ete'e ġauġa'e ġehaġa, rehano gau azaġa'e tahiġa.

³⁸ E'ano'o hirive'ete'e Zuhi'aġa, Badi'a mazao gau azaġa ane mebao tuġuzoga veize umino'i."

10

Iesu'a Ane Tahi'aġa 12 Tuġuze Onamiro

(Mareko 6:7-13, Luka 9:1-6)

¹ Iesu'a ane tahi'atahi'a 12 huze nu'oziro ebu vine sau'a hegoze buze'ete'e zu ugi nunu nidu'a faize'ete'e gigi'aġa ziniro.

² Iesu tahi'a 12 nize'e ahi e'e: Ibi'a'e Simona, niġa 'ahoga'e Petero zu ane negoġa Aniderea, Zebedeo ubuga 'aheu Iakobo zu ane negoġa Ioane,

³ Filippo, Batolomeo, Tomasi, takesi vazeġa Mataio, Alefeo ubuga Iakobo, Tadeo,

⁴ Roma gavamani utitozini'ete'e duġuruġa vazeġa* niġa Simona ebu Iesu revoharota'a'e, Isakariota vazeġa niġa Iuda.

⁵ Iesu'a ane tahi'a 12 tuġuze'ena'a, 'ahige ihoziro, raena'a, "Iuda mene azaġa haba'a ago onamo'i ebu Samaria haba'ano neġa 'ahogani ago diuġo'i.

⁶ Rehano Isaraela haba'ano dauġirote'e mamoeġa 'u'a onamo'i.

⁷ Ebu neġaneġa diuġe onamo'idene 'Badi'a'a ibitozini'ete'e madaġa 'ai haniteha,' rae haramozeno'i.

⁸ Ugi azaġa faizo'i, rune azaġa ġabozo'i, lefera azaġa faizo'i ebu vine sau'a hegoze buzo'i. Zae'a hidirota'a'e naeġa mene haġairo, e'ano'o naeġa ago mae'ena'a ġahugo'i.

⁹ Moni niharazeo ago odoho'i.

¹⁰ Ragavo zamaġano niħara ga dabua 'ahoga ga tamaka ga tuġu ago odoho'i, mazaġa gau vazeġa'e nagini urate'ete'e ġauġa'e hidi'uma.

¹¹ Haba'ahaba'a zu neġaneġa diuġine, de'ea mae ġihizi'uma vazeġa vaġo'i ebu ane neo rado'i onamo e'e neġa mode iġuno'i.

* 10:4 Duġuruġa niġa'e Zealota

¹² Ani ne diuḡo'idene, 'Badi'a'a manohuga zini'uma,' rae zeno'i.

¹³ Ebu e'ea radiu'ete'e azaḡa'e manoga ro'idene, zae'a rate'e Badi'a manohuga zeḡe rana radi'uma. U mene manoga ro'idene, zae'a rate'e Badi'a manohuga'e zae bare vaḡi'uma.

¹⁴ Haba'a ga neḡa 'ahoga azaḡani'a zae mene mae ḡihizo'idene ga ḡoereze mene egozeno'idene, odaze hu'uruḡa zauhe mode manahadu e'e haba'a ga neḡa mode iḡuno'i.†

¹⁵ E hube hune zi'ohe. Ibite Sodoma zu Gomora haba'a azaḡa'e sau'aze boro u'ano, Badi'a'a ruiziro. Rehano Badi'a kota madaḡano zae mene mae ḡihizirote'e neḡa azaḡa'e ufeta aduga boro hidi'uma.

Iesu Tahi'atahi'a'a Aduga Hidi'uma

(Mareko 13:9-13, Luka 21:2-17, 12:2-9)

¹⁶ Butu ḡuniḡa bo'aḡano mamoe tuḡuze'ete'e teige, e za agire azaḡa bo'aḡano tuḡuze'ohe. E'ano'o mohe teige eda'e eda'o'i‡ zu Tubugo niniga teige sau'a ago haḡao'i.

¹⁷ Rehano vase ḡiazo'i, mazaḡa ze'a oboze teadu kotao ohozi'uma ebu zeḡe nu'onu'o neḡano masizi'uma.

¹⁸ Eḡe u'ano gavana azaḡa zu kini mazao ri'izi'uma, ebu zae'a eḡe hari zeḡe zu Iuda mene azaḡa rae fureni'uma.

¹⁹ Rehano no'e madaḡano ze'a kotao obozeto'idene, zae'a nagini re'uma ga nougenouge re'uma moneo ago zamare borofoi. Mazaḡa e'e madaḡano za'a re'uma goe'a'e ihozi'uma.

²⁰ Goe'aze'e mene zae mazaono'o, rehano Moze viḡani'a zae mazaono'o ḡoeri'uma.

²¹ Negoḡani'a negoḡa revohanadu runeo tuḡuni'uma. Ebu mogani'a ubuga revohanadu runeo tuḡuni'uma. Ebu ubudeze'a vize moze agirezadu runeo tuḡuzi'uma.

²² Eḡe u'ano vase nidu'a'a zae he'ehe'ezi'uma. Rehano edau gigaru onamo ḡonaga meite'e vaseḡa'e ḡabone hidi'uma.

²³ Haba 'ahogano za sausauzo'idene, feranadu haba 'ahoga onamo'i. E hube hune zi'ohe, za Isaraela haba'a nidu'a izema harame oname hauḡogano, eḡe, Vaze Ubugani'a onai'uma.

²⁴ Tahi'a'e ane ihore vaseḡa mene vitini'uma ebu tuḡure vaseḡa'e ane zuhi'a mene vitini'uma.

²⁵ Tahi'a'e ane ihore vaseḡa teigi'uma reine idaḡa ebu tuḡure vaseḡa'e ane zuhi'a teigi'uma reine idaḡa. Vaze'a eḡe, zae Zuhi'a, Belezebulo§ rae huhine, zae, eḡe tahi'atahi'a, ufeta sau'ano huzi'uma.

²⁶ E'ano'o vase'a sausauzo'idene, ago ze rihozo'i, mazaḡa u'uruḡa ḡau'a nidu'a Badi'a'a furene hauḡi'uma.

²⁷ E'a zae da'o zi'eta'a'e zae'a vase nidu'a zo'i. Ebu eḡe mazaono'o zae'a da'o igi'eta'a'e ne azaḡa nidu'a ḡihau rae fureno'i.*

²⁸ 'Ahiri da'o ma'ete'e u vine manoga mene idaḡa ra'ete'e azaḡa'e ago rihozo'i. Rehano Badi'a da'o rihono'i, mazaḡa ani'e vine zu ahiri'e ire rogao hufi haonoga idaḡa.

²⁹ Tiburi niniga 'aheu'e moni kome'a hina hoite'ohe. Ze'e mene ḡau boro rehano, Badi'a'a mene uratine, ze 'ahogani rahao mene uiti'uma.

† **10:14** A'e vase'a ze mene mae ḡihizadu aduga hidi'uma rae ihoze'ohe. ‡ **10:16** Zarama'a maniḡa veize eda'erau avotite'ohe. § **10:25** Niḡa 'ahoga'e Satani * **10:27** Girikio, E'a uzabo zamaḡano zi'eta'a'e agaḡa zamaḡano rae fureno'i, ebu tegazeo sifu zi'eta'a'e vinu'ono'o rae fureno'i

³⁰ Badi'a'a zae vadini iguḡa nidu'a nugu zuni edeḡa.

³¹ E'ano'o ago rihano'i, mazaḡa za'e Badi'a ubumao Tiburi ninigā vitine ḡihi'aga.

³² Iniu'a vase ubumao eḡe moneo edaune, eḡe'a zuni adureo Mamahe ubumao ane moneo eda'uma.

³³ Rehano iniu'a vase ubumao e o'ohine, eḡe'a zuni adureo Mamahe ubumao ani o'oni'uma.

Mene Uniho Manoḡa, Rehano Benisi

(Luka 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ E'e uniho manoḡa rahao 'ada mae ariro rae ago zamaro'i. E'e uniho manoḡa mene mae ariro, rehano benisi mae ariro.

³⁵ E'a onairiota'a'e,

ubuga'e moga teite agiretitoga, avo'a'e vi'a teite agiretitoga, roḡae'e ani hadoga roḡaeḡa teite agiretitoga veize ra'ohe.

³⁶ Agire azaḡa'e zae ne tiba azaḡa re'uma.

³⁷ Iniu'a moga ga vi'a ufeta zamarine, ani'e mene eḡe tahi'a re'uma, ebu iniu'a ubuga ga aboḡa ufeta zamarine, ani'e mene eḡe tahi'a re'uma.

³⁸ Iniu'a ane satauro odohadu eḡe ḡaruna mene hegotine, ani'e mene eḡe tahi'a rae re'uma.

³⁹ Iniu'a ane ḡabone obone giganine, ani ḡabone tuḡutuḡu mene hidi'uma. Rehano iniu'a ane ḡabone eḡe 'uano modine, ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

Naeḡa Hidi'ete'e Vazeḡa

(Mareko 9:41)

⁴⁰ Iniu'a zae mae ḡihizine ani'e eḡe mae ḡihihe'ohe, zu iniu'a eḡe mae ḡihihine ani'e eḡe tuḡuhirote'e vazeḡa mae ḡihine'ohe.

⁴¹ Iniu'a peroveta vazeḡa'e Badi'a ḡoere ra'ete'e vazeḡa rae mae ḡihinine, ani'e peroveta vazeḡa hidi'ete'e naeḡa hidi'uma. Iniu'a duduga vase'e vase duduga rae mae ḡihinine, ani'a vase duduga naeḡa hidi'uma.

⁴² Ebu iniu'a eḡe tahi'atahi'a, huga o'o'a azaḡa ra'eta'a'e bo'aḡano 'ahoga vu nahuga bioḡa haune, e hube hune zina'a, ani'e Badi'a'a e'e naeḡa ha'uma.

11

¹ Iesu'a ane tahi'a 12 ihoze haḡirotene, de'eano'o iḡunadu ne uhiḡauhiḡano ihozifine zu haramifine omamiro.

Iesu zu Ioane Babatiso

(Luka 7:18-35)

² Ioane Babatiso'a ḡu'a neḡano radirote'e zamaḡano, Keriso'a nagini haḡairote'e hariḡa igiro. Ebu ani Iesu ḡadinoga veize tahi'aḡa tuḡuziro.

³ Ebu ze Iesu mazao feurirotene ḡadinoro, raena'a "Ioane Babatiso'a 'ahige ḡadi'e'ohe, 'Onai'uma reirote'e vazeḡa'e ḡahe ga eme vase 'ahoga guhini'uma?'"

⁴ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Bare onamadu zae'a egate'e zu horonate'e Ioane ihono'i:

⁵ Ubuma kuru azaḡa'e ehamu'ohe, oda sau'a azaḡa'e ragave'ohe, lefera azaḡa'e manore'ohe, tegaze uhuḡa azaḡa'e igi'ohe zu rune azaḡa'e bare ḡaboze'ohe. Ebu zahara azaḡa hari manoḡa haramozini'ohe.

⁶ Ege mazao fie'eta'a'e mene mode'ete'e vazeġa'e manohugaġeta.

⁷ Ioane tahi'a'a iġunirotene, Iesu'a Ioane moneo vaze ġuġuvaġa ziro, raena'a, "Za vaze nagigā horonoga veize haba boha'a onamiro? Zavara'a Imi veġa hudi naeninaeni'ete'e horonoga radu onamirohe? Mene.

⁸ 'Ougadu za vaze nagigā horonoga veize onamiro? Dabua manomano vidau'ete'e vazeġahe? Mene. Dabua manomano vidau'ete'e azaġa'e kini neo radiu'ohe.

⁹ 'Ougadu vaze nagigā horonoga veize onamiro? Peroveta vazeġahe? O'e. E zi'ohe, peroveta azaġa nidu'a vitize'ete'e vazeġa'e Ioane.

¹⁰ Ioane moneo Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a,

'Ġiano'i. Badi'a'a ġae zamao vaze 'ahoga ibite tuġuni'uma.
Ani'e ġae zamao ġae ibi ruhibi'uma.'

¹¹ E hube hune zi'ohe, Ioane'a Keriso ibi ruhibirote'e u'ano, ani'e rahao 'ada radiu'ete'e vazeġa bo'aġano vaze nidu'a vitinoga. Rehano, Badi'a'a ibitozini'ete'e zamaġano ġonaga vazeġa zuni Ioane vitinoga ra'ohe.

¹² Ioane Babatiso'a haramirote'e madaġaono'o onao izidi, Badi'a'a ibitozini'eta'a'e riġa harame onae'ohe. Ebu Badi'a'a ibitozini'ete'e uratili radu vaze'a ġigau edau'ena'a, inare'ohe.

¹³ Ioane Babatiso'a izema onairote'e madaġano, peroveta azaġa zu Mose goro ġoe'a'e Badi'a'a ibitozini'eta'a'e ihoziro.

¹⁴ Ebu zae eġe'a ra'ete'e ġoe'a mae ġihinine, ego'i. Ioane'e, vaze anogani'a ari'uma rae reirotā'a'e, Elia heuġa.

¹⁵ Teġaġeta vazeġa'e faifaine egadu huga edero'i.

¹⁶ Izidi eġa'e naginio idazi'uma? Ze'e tahi'a kome'akome'ani'a ne hunio ehoradu arahe'ete'e heuġa. Ze rovonadu none tahi'aġani'a mone tahi'aġa mazao harae huhu'uhi'ohe, raena'a,

¹⁷ 'Eme muio zavonoga radu sura'i hodeha, rehano za mene zavoneha. Ebu eme rune haba'ano niau goinaheha, rehano za mene nianeha.'

¹⁸ Ioane Babatiso'a onaadu ogomu mene audo zu vaini vuġa mene gagido. 'Ougadu za raena'a, 'Ioane'e vine sau'aġeta.'

¹⁹ U eġe, Vaze Ubuga'e onaadu ogomu au'ohe ebu vaini vuġa gage'ohe. Rehano za raena'a, 'Ani'e ogomu fu'a zu vaini vuġa fu'a. Ebu ani takesi azaġa zu haġai sau'a azaġa teite tiburū'ohe.' Rehano Badi'a hegote'ete'e azaġa huhuzaġa'e eġe zu Ioane'e duduġa rae re'uma.

*Sau'anono'o Mene Ġihure'ete'e Haba'a
(Luka 10:13-15)*

²⁰ Ebu Iesu'e ane'a haġai gigi'aġa ġehaġa haġairote'e haba'ahaba'ano roziro, mazaġa ze'e sau'anono'o mene ġihuriro.

²¹ Ani'a zina'a, "Korasini azaġa zu Betesaida azaġa, za fase vetuġaġa, aduga boro hidi'uma. Zae mazaġa haġai gigi'aġa haġainuta'a'e Turo zu Sidona* azaġa mazao haġaro reifone, ze'e sau'aono'o garihe zamare ġihurifo. Ze dabua ġu'a vidau ehoradu vega vadinizeo rurube'ena'a, zeġe'a zamare ġihurifo.

²² E zi'ohe, Badi'a kota madaġano, za'e Turo zu Sodoma azaġa aduga vitine hidi'uma.

²³ Kaperanauma azağa, za Badi'a haba'ao gubazi'uma rae zamare'ehe? Mene! Za'e rune haba'ano mae feuzi'uma. Zae mazao hağairote'e hağai gigi'ağa Sodoma azağa mazao hağaifo reifone, ze'e sau'a'ono'o ġihuradu izidi ize radiu'efo.

²⁴ Rehano e zi'ohe, Badi'a kota madağano, za'e Sodoma azağa aduga vitine hidi'uma.

Eğe Vağe Aradu Ahio Ohono'i
(Luka 10:21-22)

²⁵ E'e madağano Iesu'a kuraro, raena'a, "Mama, ġa'e adure zu raha Zuhi'ağa. E nigu'e'ohe, mazağa ġae'a huhuzağa zu edeğa boro azağa mazao huga 'ahi u'u'rutiro. Rehano tahi'a teige, edeğa o'o'a rae zamarete'e azağa mazao'e fureniro.

²⁶ Mama, a hube, 'ouge hağairota'e ġae'a urate'ete'e ġauğa."

²⁷ Ebu ani'a vase ziro, raena'a, "Ege Mama'a ġau nidu'a ege iniro. Vaze 'ahoga'e e'e ağu'a, rehano ege Mama da'o edeğa. Ebu vase 'ahoga'e ege Mama ağu'a, rehano ege, Ane Ubuga da'o edeğa. Ebu e ege Mama moneo ihozoga veize ohote'ete'e azağa da'o ege Mama edeğa.

²⁸ Taoğa zu aduga odohe'et'e azağa, ege vağe aro'i, 'ougine ege'a ahirize ohoni'uma.

²⁹⁻³⁰ Ege ihoroga'e mene riğa zu e'e hegotoga'e mene aduga. E'ano'o ege ihore mae ġihinadu ege'ono'o edero'i. 'Ougine vineze ohoni'uma, mazağa e'e namiğa zu roğeğa.

12

Bana Madağa Zuhi'ağa
(Mareko 2:23-28, Luka 6:1-5)

¹ E'e madağano, Iesu'e Bana Madağano vuidi mebağa zamağano onamiro. Ani tahi'atahi'a'e vinizirote'e u'ano, vuidi mağa riri'e madu aro.

² Farisea azağani'a e'e horonirotene a'e gaue'ohe radu Iesu niro, raena'a, "Ġiano'i, ġa tahi'atahi'a'e Bana Madağa goroğa varade'ena'a, vuidi hiriveha."

³ Ani'a naenaезiro, raena'a, "Za'e Buka Zağoğa zamağano Davida'a nagini hağairota'a'e me'odiro ga? Davida'a ane ġatinirote'e azağa teite ogomuze haugadu vinize ruziro.

⁴ E'ano'o ani'e Badi'a ne diuğadu dibu'o azağani'a da'o au'ete'e dibu'o berediğa ane ġatinirote'e azağa teite aro. Zeğe'a Mose goro ġoe'a varadiro.

⁵ Zu za'e Mose goro ġoe'a me'odirohe? Ani raena'a, 'Bana Madağano dibu'o azağani'a kuru neğao gaue'eta'a'e mene ve'oğa.'

⁶ E zi'ohe, kuru neğa vitine hune'ete'e vazeğa ġihi'ağa'e 'ahi e'e.

⁷ Buka Zağoğao Badi'a'a raena'a, 'E dibu'one da'o mene urate'ohe, rehano za'e vase vetuğazoga urate'ohe.' Za ġoe'a e'e huga ederifone, duđua azağa mazao ve'oğa rae mene zifo.

⁸ Ege, Vaze Ubuga'e, Bana Madağa Zuhi'ağa."

'Evo'a Rudanoga Vazeğa Fainiro
(Mareko 3:1-6, Luka 6:6-11)

⁹ Ebu Iesu'a e'e haba modadu zeğe nu'onu'o neğa diuğiro.

10 E'ea 'evo'a rudanoga veze 'ahogani'a radiunu. Farisea azaġa'e, Iesu'a vase e'e fainine zeġe kotao ohonihi radu, ani ġadiniro, raena'a, "Bana Madaġano ugi azaġa faizine idaġahe?"

11 Ani'a ziro, raena'a, "Zae bo'aġano iniu'a mamoe tibunugaġeta radu Bana Madaġano mamoeġani'a iduo uite ovoine, iduono'o mae vaġini'uma.

12 Vaze'e mamoe ufeta vitizoga zu ġihi'aġa. E'ano'o Bana Madaġano manoga haġae'ete'e idaġa."

13 Ebu ani'a vase e'e niro, raena'a, "'Evo'o eino'i." Ani'a 'evo'a einirotene naeġa 'evo'a teige 'evo'aġani'a manoriro.

14 Rehano Farisea azaġani'a buanadu Iesu manoga ibiġa ġoane vaġiro.

Iesu'e Badi'a Tuġure Vazeġa

15 Iesu'e Farisea azaġani'a manoga rae ġo'aninuta'a'e ederirotenne, e'e haba'a mode vaġiniro. Vaze ġuġuvaġani'a ani hegotiro ebu ani'a ugi azaġa nidu'a faiziro.

16 Rehano ani riġa ġoeziro, raena'a, "E'e iniu rae vase ago ihozo'i."

17 A'e peroveta vazeġa Isaia'a Badi'a ġoere reirote'e'a hudaro, raena'a,

18 "'Ahi'e e'a ohotirota'a'e, eġe tuġure vazeġa.

Ani'e eġe zamarone, eġe matu'oni'ete'e vazeġa.

Eġe'a Vinehe ane rana ohoni'uma,

ebu ani'a haba'ahaba'ano Badi'a kota moneo haramne fureni'uma.

19 Ani'e mene roteti'uma ga mene hounai'uma,

ebu ani'a ne hunio mene hounae ġoeri'uma.

20 Roratihi ra'ete'e veġa mene mae vaġine'ete'e

ga vidatihi ra'ete'e ihure mene hudi vini'ete'e teige,

ani'a Badi'a mazao fie'et'a'a'e kome'a ra'ete'e azaġa mene mae vaġizi'uma, onamo ġau ve'oġa nidu'a mae vaġinadu ibitozini'uma.

21 Ebu Badi'a aġu'a azaġa'e ani niġano ġabone hidi'uma rae re'uma."

Iesu ebu Belezebulo

(Mareko 3:20-30, Luka 6:43-45, 11:14-23, 12:10)

22 Ebu vase'a vine sau'ani'a agatoharote'e vase 'ahoga Iesu vaġe tutune ariro. Ani'e ubumaġa kuruġa zu mumutafa. Iesu'a ani fainadu ani'e ġoeriro zu ehamara.

23 Vaze ġuġuvaġa nidu'a zaguzaganadu raena'a, "Ahi'e kini Davida mariga, Keriso gaogi!"

24 Rehano Farisea azaġani'a ġoereze igirotene, raena'a, "Ani'e vine sau'a zuhi'aġa Belezebulo* inaraġa hina vine sau'asau'a hegoze buze'ohe."

25 Iesu'a ze nouge rae zamare'ete'e ederadu ziro, raena'a, "Haba tiba zamaġano zeġe'a rovatadu utitifone, e'e haba'a'e ane'a bare ruini'uma. Ebu neġa ga ne tiba zamaġano zeġe'a rovatadu utitifone, neġa ga ne a'e mene edau ġigara'uma.

26 E'ano'o Satani'a Satani nabuga hegozine, zeġe'a bare rovozadu utiti'uma. 'Ougadu zeġe habao'e nougenouge edau ġigara'uma?"

27 Eġe'a Belezebulo inaraġa hina vine sau'a hegoze buze'ohe? Zae tahi'atahi'a'e iniu inara hina vine sau'a hegoze buze'ohe? Zae tahi'atahi'a'e zae mazao ve'oġa rae re'uma.

²⁸ Rehano eġe'a vine sau'a'e Badi'a Vine hina hegoze buzine, za edero'i, Badi'a'a amahi zae ibitozi radiu'ohe.

²⁹ Vaze'a ibite gezo inara vazeġa ogoru teadu ani ne diuġi'uma, ebu ani tohe ġonota'uma.†

³⁰ Iniu'e eġe mene teite reine, ani'e eġe agirehi'ete'e vazeġa. Ebu iniu'e Badi'a mazao vaze nu'oze'ohe radu eġe mene danahine, ani'e Badi'a mazao'ono'o vaze rovoze'ete'e vazeġa.

³¹ E zi'ohe, vaze sau'a nidu'a ebu Badi'a rae sausaune'ete'e ġoe'a'e Badi'a'a rae modi'uma. Rehano Vine Zaġoġa rae sausaunine, e'e sau'aġa'e mene aġutu modi'uma.

³² Iniu'a eġe, Vaze Ubuga agire ġerehine sau'aġa rae modi'uma. Rehano iniu'a Vine Zaġoġa agire ġorenine, raha adao zu zazore moneo sau'aġa'e mene rae modi'uma.

³³ Ire manoġa'e maġa manoġa ini'uma zu ire sau'a'e maġa sau'a ini'uma. Nagi ireġa'e maġa horonadu edere'ohe.

³⁴ Za'e Zarama mariga heuġa! Za'e sau'a azaġa u'ano, ġoere manoġa 'ahoga mene ra'ohe. Nagini'a zamao iri'ave radiu'eta'a'e hebeono'o buau'ohe.

³⁵ Vaze manoġa'e zamaġano manoġa nu'onadu manoġa furene'ohe, ebu sau'a vazeġa'e zamaġano sau'a nu'onadu sau'a furene'ohe.

³⁶ E zi'ohe, Badi'a kota madaġano vaze nidu'a aneane'a huga o'o'a ġoe'aġoe'a reirote'e bare rae fureni'uma.

³⁷ Mazaġa za'e reirote'e ġoe'a idunagano, Badi'a'a za'e duduga ga ve'oġa rae zi'uma."

Iona Haġai Nu Badeġa

(Mareko 8:11-12, Luka 11:24-26, 11:29-32)

³⁸ Ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zu Farisea azaġani'a Iesu vaġe aradu niro, raena'a, "Ihore vazeġa, eme ġa'a haġai nu badeġa haġae'ete'e ġianoga urate'ohe."

³⁹ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Sau'a zu Badi'a mazao mene hune fie'ete'e azaġa'e haġai nu badeġa da'o urate'ohe, rehano eġe'a mene haġai'uma. E'a ihozi'uma'e peroveta vazeġa Iona haġai nu badeġa da'o.

⁴⁰ Iona'e mada uġidu zu ohere uġidu ġozone boro isio radiro. E'e teiġe, eġe, Vaze Ubugani'a mada uġidu zu ohere uġidu raha zamaġano radi'uma.

⁴¹ Ibite madaġano Nineva azaġa'e Iona haramo abitadu sau'aono'o ġihure ġouriro. Izidi Iona vitinoga vazeġa'e eġe, rehano za'e eġe ġoere abitoga mene urate'ohe ebu mene ġihure'ohe. E'ano'o Badi'a kota madaġano Nineva azaġani'a izidi ega zamao edanadu 'Za'e ve'oġa' rae zi'uma.

⁴² Ibite madaġano Siba haba'a kini roġaeġani'a haba faġanono'o kini Solomona ġoere abitoga veize onairo. Izidi Solomona vitinoga vazeġa'e eġe, rehano za'e eġe ġoere abitoga mene urate'ohe ebu mene ġihure'ohe. E'ano'o Badi'a kota madaġano Siba kini roġaeġani'a izidi ega zamao edanadu 'Za'e ve'oġa' rae zi'uma.

⁴³ Vine sau'a 'ahogani'a vaze 'ahoga maza'ono'o buau'etene, ani haba boha'ano ragave'ohe ebu ahi'a ohonoga radu haba 'ahoga vaġe'ohe. Rehano mene horone'ohe.

⁴⁴ Ebu ani 'ahige ra'ohe, raena'a, 'E eġe'a vaġinate'e vazeġa vaġe bare onami'uma.' Ani baradu vaze e'e horone'etene, vazeġa'e, nega huga o'o'a, deheġa hune zu idaidane touga heuġa.

† 12:29 Huga'e, Iesu'e Satani ogoru teadu vine sau'a hegoze'ohe.

45 Ebu vine sau'a e'e'a onamadu vine sau'a nidu'a fu'o 'aheu fare, a'e ufeta hune sau'a, zamaze'ohē, ebu vase e'e mazao diuge radiu'ohē. 'Ougadu vase e'e ufeta hune sautu'ohē, ibite mene heuḡa. De'eguga'e izidi ega sau'a mazao furera'uma."

Iesu Vi'a zu Negoḡa

(Mareko 3:31-35, Luka 8:19-21)

46 Iesu'a 'ize vase ḡuḡuvaḡa ḡorezirote'e zamaḡano vi'a zu negoḡa duḡuru'a feuradu ani teite ḡoeroga veize enona edaro.

47 Vaze 'ahogani'a Iesu nina'a, "Ḡa vi'u zu negoḡo duḡuru'e ḡa teite ḡoerihī radu enona edau'ohē."‡

48 Ani'a naenaenina'a, "Iniu'e eḡe nanu? Iniu'e eḡe nego duḡuru?"

49 Ebu ani'a ane tahi'atahi'a surizadu raena'a, "Eḡe nanu zu eḡe negohe duḡuru'e 'ahi e'e.

50 Iniu'a Badi'a eḡe Mama adureo urate'eta'a'e haḡaine, eḡe nego, eze, ebu nanu rae ra'ohē."

13

Ezone Feune Ḡorau'ete'e Vazeḡa Hari Idaidaḡa

(Mareko 4:1-9, Luka 8:4-8)

1 E'e madaḡano Iesu'a neon'o iḡunadu du'ura genaḡano ehoriro.

2 Vaze ḡuḡuvaḡani'a ani babaḡano nu'orarotene, ani 'ai ḡasio tiradu zamaḡano ehoriro. Vaze ḡuḡuvaḡa nidu'a'e du'ura genaḡano edaro.

3 Ebu ani'a hari idaidaḡa hina ḡau ḡehaḡa ihoziro, raena'a, "Ego'i! Hihi vazeḡa 'ahogani'a mebaḡano ezone ḡora onamiro.

4 Feune ḡuzuhirotene, nu'e ibio rururaro, ebu nini'a onaadu au hauḡiro.

5 Nu'e hadi haba'ano rururaro. Rahaḡa'e severaḡa. Ezogani'e ḡarihe ḡuhuriro, mazaḡa rahaḡa'e mene baruḡa.

6 Ebu mada'a hiarotene, ane gigi'aḡani'a ḡuhuḡa manadu roraro, mazaḡa taiga o'o'a.

7 Ezone nu'e ve renogano rururaro. Ve renogani'a ḡuhure bororanadu ezone ḡuhuḡa simariniro.

8 U ezone nu'e raha manogano rururanadu faine ḡuhure bororaro. Ebu nu'e huga ḡae 100, nu'e huga ḡae 60 ebu nu'e huga ḡae 30 hudaro.

9 Teḡaḡeta vazeḡa'e faifaine egadu huga edero'i!"

Hari Idaidaḡa Huga Ihoziro

(Mareko 4:10-20, Luka 8:9-15)

10 Ebu ane tahi'atahi'a'a ane vaḡe onaadu niro, raena'a, "Ḡa nouga'ahi hari idaidaḡa hina ḡoereze'ohē?"

11 Iesu'a naenaezina'a, "Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo 'u'uru tirota'a'e zae mazao fureneha, rehano vase 'ahoga'ahoga mazao mene fureneha.

12 Faifaine zamare igi'ete'e azaḡa'e, Badi'a'a edeḡa boro zenadu zeḡe edeḡa'e ufeta borora'uma. U mene faine zamare igi'ete'e azaḡa'e, Badi'a'a zeḡe edeḡa zuni mae vaḡini'uma.

13 E'ano'o e'a hari idaidaḡa hina ihoze'ohē, mazaḡa,

'Ze'e horone'ohē rehano, mene hune horone'ohē.

Ze'e igi'ohē rehano, mene hune igi'ohē ga mene hune edere'ohē.'

14 A'e peroveta vazeḡa Isaia'a reirota'a'e hudaro, raena'a,

‡ 12:47 Fare mirihirete'e nu'e v. 47 o'o'a.

'Ze'e Badi'a'a nagini rae'eta'a'e igi'uma rehano, mene hune ederi'uma.
Ze'e Badi'a'a nagini haḡae'eta'a'e horoni'uma rehano, mene hune
horoni'uma.

¹⁵ Zamaze'e riḡa u'ano, teḡaze u'adu mene igi'ohe, zu ubumaze kuranadu
mene ehamu'ohe.

Ze mene 'ouGINE, ubumaze'e Badi'a'a haḡae'ete'e horoni'uma, teḡaze'e
Badi'a ra'ete'e igi'uma zu zamazeo Badi'a ederi'uma,
ebu hena ze Badi'a vaḡe aradu ani'a ḡabozi'uma.'

¹⁶ Rehano za Badi'a manohugazeta, mazaḡa nagini'a fureru'eta'a'e
horone'ohe zu igi'ohe.

¹⁷ E'a hube hune zi'ohe. Peroveta azaḡa zu duduga azaḡa ḡehaḡani'a,
zae'a horone'eta'a'e ḡianihi reinu, rehano mene horoniro. Ebu zae'a
igi'eta'a'e igihi reinu, rehano mene igiro.

¹⁸ Ezone feune ḡorau'ete'e hariḡa idaidaḡa huga 'ahi ego'i.

¹⁹ Ezone ibio rururarota'a'e 'ahiguḡa: Badi'a'a ibitozini'ete'e hariḡa
vaze'a egadu huga'e mene edere'ete'e u'ano, Satani'a aradu ani zamao
ḡorarota'a'e mae vaḡine'ohe.

²⁰ Ezone hadi haba'ano rururarota'a'e 'ahiguḡa: Vaze'a Badi'a ḡoere
igi'etene matu'uzeta zogone mae ḡihine'ohe.

²¹ Rehano ze Badi'a mazao fie'ete'e ire taiga o'o'a heuḡa. Ze mene faḡa
edau gigaru'ohe. Ebu Badi'a ḡoere mae ḡihine'ete'e u'ano, aduga ḡehaḡa
hidi'etene, zogone uite'ohe.

²² Ezone ve renoga zamaḡano rururarota'a'e 'ahiguḡa: Vaze'a Badi'a
ḡoere igi'ohe. Rehano raha ḡauḡa zamare adudu'ohe zu obone'ete'e
toheḡa ufeta zamare'ohe. A'e Badi'a ḡoere uadu ze mene ini'ohe.

²³ Ezone raha manogaḡano rururarota'a'e 'ahiguḡa: Badi'a ḡoere igi'ohe
zu e'e huga'e edere'ohe. Ebu hudau'ena'a, ḡorarota'a'e vitine'ohe, ḡae
100, ḡae 60 ga ḡae 30 ini'ohe.

Ve Hari Idaidaḡa

²⁴ Iesu'a hari idaidaḡa 'ahoga ziro, raena'a, "Badi'a'a Ibitozini'eta'a'e
vaze 'ahogani'a ani mebao ezone manoga ḡorarote'e heuḡa.

²⁵ Rehano vaze nidu'a baze'ete'e zamaḡano, ane agire vazeḡani'a aradu
vuidi bo'aḡano ve ḡoraro ebu vaḡiniro.

²⁶ Vuidi'a ḡuhuradu maḡa haḡairotene ve zuni ḡuhuriro.

²⁷ E'ano'o meba vazeḡa tuḡure azaḡani'a aradu niro, raena'a, 'Vaze boro,
ḡa'a ḡae mebao vuidi ezone manoga ḡoraro. Rehano ve e'e noumano'o?'

²⁸ Ani'a naenaeniro, raena'a, 'Agire vazeḡa 'ahogani'a 'ougiro.' Tuḡure
azaḡani'a ḡadinina'a, 'Ḡa'e eme onamadu ve e'e ḡoroga uratehehe?'

²⁹ Ani'a naenaezina'a, 'Mene, za'a ve ḡurine vuidi zuni ḡuri'uma gaogi.

³⁰ Modo'i ebu zeḡe tibano ḡuhuri'uma oname hirive'ete'e madaḡa.
Hirive'ete'e madaḡano eḡe'a hirive'ete'e azaḡa zi'uma, raena'a, 'Ve geno
ibite ḡoro'i, ebu tibano utadu hofu'o'i. Hena vuidi'e tibano nu'onadu eḡe
suabao zouno'i.'"

Kuava Maḡa zu Isiti Hari Idaidaḡa* (Mareko 4:30-32, Luka 13:18-21)

³¹ Ani'a hari idaidaḡa 'ahoga ziro, raena'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e
Kuava* maḡa tiba vaze 'ahogani'a madu nebaḡano ḡorarote'e heuḡa.

32 Ani'e mağa nidu'a bo'ağano kome'a fase, rehano ġuhurine meba ġauğa nidu'a bo'ağano ufeta bororanadu ire boro ra'ohe. Ebu butu nini'a rafiu are ezagano kamadu neze ogora'uma."

33 Ani'a hari idaidağa 'ahoga ziro, raena'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e isiti heuğa. Roğae 'ahogani'a isiti tahiğa madu uvahuğa ġehağa teite mirune tibune'ohe ebu hena uvahu nidu'a'e ubaru'ohe."

Hari Idaidağa Hina Ġoeriro (Mareko 4:33-34)

34 Iesu'a hari idaidağa hina ġoere 'ahi nidu'a vaze ġuġuvağa ziro. Ani'e hari idaidağa hina da'o vaze mazao ġoeriro.

35 A'e, peroveta vazeġani'a Badi'a ġoere reirote'e'a hudaro, raena'a,

"E'e hari idaidağa hina zi'uma.

Raha 'adi haġairote'e madaġanonono'o 'u'uru tirota'a'e eġe'a fura'uma."

Ve Hari Idaidağa Huga Ihoziro

36 Ebu ani'a vaze ġuġuvağa muhizadu ne zamağa diuġiro. Ane tahi'atahi'a'a hegote diuġadu niro, raena'a, "Mebao ġorarote'e ve hari idaidağa huga ihofoi'."

37 Ani'a naenaezina'a, "Ezone manoğa ġorarote'e vazeġa'e eġe, Vaze Ubuga.

38 Meba'e raha 'adi. Ezone manoğa'e Badi'a'a ibitozini'ete'e azağa, u ve'e Satani hegote'ete'e azağa.

39 Agire vazeġani'a ve ġorarota'a'e Diabolo. Hirive'ete'e madağa'e mada ġonağa, ebu hirive'ete'e azağa'e tuġure viga.

40 Mada ġonağa'e ve ġoradu ire rogao hufo'ete'e teigi'uma.

41 Eġe, Vaze Ubugani'a, eġe tuġure viga tuġuzi'uma ebu ze'a, Badi'a'a ibitozini'ete'e azağa'ono'o, vaze ibi sau'ao tutuze'ete'e azağa nidu'a zu haġai sau'a azağa nidu'a rovoze nu'ozi'uma.

42 Zeġe nidu'a'e ire roga gigi'ağano mae feuzadu e'ea nia'uma zu ġononeze atiti'uma.

43 Ebu duduga azağa'e Moze'a ibitozini'ete'e zamaġano mada teige hia'uma. Teġaġeta vazeġa'e egadu faine edero'!

Ġau Manomano U'uruga Hari Idaidağa

44 Badi'a'a ibitozini'eta'a'e mebao ġau manomano u'uruga heuğa. Vaze 'ahogani'a horonirotene bare u'uranadu matu'uġeta ne onamiro. Ebu ane ġau nidu'a seronadu meba e'e hoitiro.

45 Bare hena, Badi'a'a ibitozini'eta'a'e hadi manomano vaġe'ete'e vazeġa heuğa. Hadi e'e moni boro zu irağa manoğa u'ano, hoitihi radu ragave vagiro.

46 Ani'a hadi manomano e'e horonirotene, ne onamadu ane ġau nidu'a seroniro ebu hadi e'e hoitiro.

Re'eva Hari Idaidağa

47 Bare hena, Badi'a'a ibitozini'eta'a'e re'eva heuğa. Davarao einadu ġozone nunu nidu'a oġaro.

48 Re'eva'e iriva'irotene, vaze'a mae hesao rehaniro. Ebu ze'a ehoradu ġozone manoğa'e inahе tunahuo mae ufiro ebu sau'asau'a'e mae modiro.

49 Mada ġonaga'e 'ahiguġa re'uma. Tuġure vigani'a onaadu duduġa azaġa maza'ono'o sau'a azaġa mae rovozi'uma.

50 Ebu ze'a ire roga gigi'aġano mae feuzadu e'ea nia'uma zu ġononeze atiti'uma."

51 Ebu Iesu'a ġadiziro, raena'a, "Za'e eġe ġoere nidu'a huga'e ederahe?" Ze'a naenaenina'a, "O'e."

52 Ani'a ziro, raena'a, "Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa nidu'a'e Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo ederifone, ze'e godogo neġa ġiane'ete'e azaġa ġihi'aġaġihi'aġa heuġa reifo. Ze'e godogo zamaġano ġau manomano amahiġa zu ġau manomano iziga ederadu vaze ihoze'ohe."

Nazareta Azaġani'a Iesu Hezahoharo

(Mareko 6:1-6, Luka 4:16-30)

53 Iesu'a hari idaidaga e'e haugirotene e'eano'o vaġiniro.

54 Ebu ane haba, Nazareta neġa onamadu zeġe nu'onu'o neġano ihoze ġadahiro. Ze ani ġoere egadu zaguzagaro, raena'a, "Vaze adi'e nouma'ono'o zamarone manoġa zu haġaiġa gigi'a inaraġa 'ahi meiro?"

55 Ahi'e ne ogoru'ete'e vazegha ubuga. Ani vi'a'e Maria, ani ne-ġanegoġa'e Iakobo, Iosefa, Simona zu Iuda.

56 Ani ezeġa nidu'a'e ahae eme teite. Ani'a ġau nidu'a 'ahi nouma'ono'o meiro?"

57 Ebu ze'a ani hezahoharo.

'Ougadu Iesu'a ziro, raena'a, "Haba nunu nidu'a zamaġano vaze'a peroveta azaġa gubaze'ohe, rehano peroveta azaġa zeġe habao zu nezeno da'o vaze'a mene gubaze'ohe."

58 Ebu ani'a e'e neġano haġai gigi'a ġehaġa mene haġairo, mazaġa ze'e ani mazao mene fiuro.

14

Ioane Babatiso Rune

(Mareko 6:14-29, Luka 9:7-9)

1 E'e madaġano Galilea haba'a kiniġa Heroda'a Iesu hariġa igiro.

2 Ebu ane gau azaġa ziro, raena'a, "Iesu'e Ioane Babatiso gaogi. Ane'a runeono'o bare ġabodeha! E'ano'o ane'a haġai gigi'a inaraġa hina gau'e'ohe."

3-4 Ibite Heroda'a negoġa, niġa Filipino, inuga meiro. Inuga niġa'e Herodia. Ebu Ioane'a Heroda mazao barebare niro, raena'a, "Ġae'a negoġo inuga meirota'a'e Badi'a goro vari'eha." E'ano'o, Heroda'a Ioane obone tiro, ebu ġu'a negano ohoniro.

5 Heroda'a Ioane matihi reiro, rehano ani'e vaze ġuġuvaġa rihoziro, mazaġa ze'e Ioane'e peroveta vazegha rae mae ġihiniro.

6 Heroda'a frurerarote'e madaġa meirotene, Herodia aboġani'a vazevaze zamao zavnadadu Heroda zama ufeta matu'oharo.

7 E'ano'o Heroda'a ani mazao ġoitiro, raena'a, "Ġa nagini urate'eta'a'e eġe'a ġani'uma."

8 Ebu ani vi'a ġoere egadu Heroda niro, raena'a, "Ioane Babatiso vadini siuvao ofadu izidi 'ada eno'i."

9 E'e igirotene, Heroda'e zamaġa adudaro. Rehano ani'a e'ea vazee zamoo ġoitirote'e 'ahine, roġae tahi'aġani'a urate'ete'e ġauġa hano'i rae reiro.

† 13:52 A'e, ġau amahiġa'e ihore amahiġao idaniro zu ġau iziga'e ihore izigao idaniro.

¹⁰ E'ano'o ani'a uti vazeḡa tuḡunadu ḡu'a neḡano Ioane Babatiso 'unu vari'e ri'iro.

¹¹ Vadiga'e siuvao teadu odohe ariro, ebu roḡae tahi'aḡa hanadu ane'a vi'a haro.

¹² Ebu Ioane tahi'atahi'a'a onaadu ane ahiri mae guriro. E'e enogano ze'e Iesu vaḡe onamadu me'odoharo.

Vaze 5,000 ḡubuziro

(Mareko 6:30-44, Luka 9:10-17, Ioane 6:1-14)

¹³ Iesu'a Ioane hariḡa igirotene, ani e'e haba'a modadu ḡasi hina vaze o'o'a haba'a sifu ruhau onamiro. Rehano vaze ḡuḡuvaḡani'a e'e egadu nezeono'o odao Iesu hegote onamiro.

¹⁴ Iesu'a ḡasi'ono'o buanadu vaze ḡuḡuvaḡa horoziro. Ebu vetuḡazeadu ugi azaḡa faiziro.

¹⁵ Ḡoravararotene, ane tahi'atahi'a'e ane vaḡe onaadu niro, raena'a, "Ahi'e haba boha'a ebu mada 'ai zubureha. E'ano'o vaze ḡuḡuvaḡa 'adi tuḡuzo'i, ebu ze uhiḡauhiḡa neḡa onamadu ogomuze hoiti'uma."

¹⁶ Rehano ani'a naenaezina'a, "Mene 'ougi'uma. Zae'a ogomu nu zeno'i."

¹⁷ Ze'a nina'a, "Eme mazao'e beredi fu'o zu ḡozone 'aheu da'o."

¹⁸ Ani'a zina'a, "Eḡe vaḡe mae aro'i."

¹⁹ Ebu ani'a vaze ḡuḡuvaḡa ve rana ehoroga radu ziro. Ani'a beredi fu'o zu ḡozone 'aheu madu adure ite ḡiane'ena'a, Badi'a mazao kuraro. Ebu vahege tahitahadu tahi'aḡa ziniro ebu zeḡe'a vaze ḡahuge ziniro.

²⁰ 'Ougadu zeḡe nidu'a ogau idararo. Ebu Iesu tahi'atahi'a'a ogomu ḡaha'aḡaha'a'e nu'onadu tunahu 12 iri'avoniro.

²¹ E'ea ogarote'e azaḡa bo'aḡano ohoze isoiso nidu'a'e 5000, u roḡaeroḡae zu tahi'a kome'akome'a'e mene me'odiro.

Vu Rana Edau Onamiro

(Mareko 6:45-52, Ioane 6:15-21)

²² E'e enogano Iesu'a tahi'aḡa zogone ibite tuḡuzena'a, ziro, raena'a, "Ḡasio tiradu du'ura moneafa fare onamo'i." U Iesu 'ize vaze ḡuḡuvaḡa tuḡuziro.

²³ Tuḡuze hauḡadu ane da'o maḡa itadu kuraro. Mada'a ḡoravararotene e'ea ane da'o radiunu.

²⁴ E'e madaḡano ḡasi'e hesa'ono'o fararo. Ebu zavara boroboro onainu 'ahine, sa'u boro ragatadu ḡasi ḡihuḡihuniro.

²⁵ Iiranae reirotene, Iesu'e vu rana edau'ena'a, ane tahi'atahi'a vaḡe ariro.

²⁶ Ane tahi'atahi'a'a Iesu vu rana edau onairote'e horonirotene, rihau rudau'ena'a, huau ḡaniḡanaro, raena'a, "A'e vine!"

²⁷ Rehano Iesu'a zogone ziro, raena'a, "Ago rihano'i! 'Adi eḡe. Zamaze rinedo'i."

²⁸ Petero'a nina'a, "Zuhi'a Boro, a hube hune ḡa ro'idene, e zuni vu rana ḡae vaḡe amoga veize huho'i."

²⁹ Iesu'a nina'a, "Aro'i." Ebu Petero'a ḡasiono'o buanadu vu rana Iesu vaḡe edau onamiro.

³⁰ Rehano ani'a zavara boro horonirotene, rihanadu vu zamaḡa zubure ovoiro, ebu ḡaniḡaniniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, e ḡaboho'i!"

³¹ Iesu'a zogone evo'a 'einadu ani hutube ḡihiniro, ebu nina'a, "Ḡa, mene gigaru fie'ete'e vazeḡa, nouḡadu 'ada'adeha?"

³² Anianine ḡasio tirirotene, zavara 'ai dauḡiro.

³³ Ebu ġasi rana azaġa'e Iesu niguniro, raena'a, "Hube hune ġa'e Badi'a ubuga."

Ugi Azaġa Faiziro
(Mareko 6:53-56)

³⁴ Zeġe'a du'ura faradu Genesareta haba'ano hebetiro.

³⁵ Haba e'e azaġani'a Iesu'a onairote'e ederadu ne uhiġauhiġa azaġa nidu'a veize ġoere tuguriro. Ebu zeġe'a ugi azaġa nidu'a Iesu vage tutuze ariro.

³⁶ Ebu ugi azaġani'a ani dabuāa 'ariġa tahiġano da'o tu'inoga veize ze uminiro. 'Ougadu tu'inrote'e azaġa nidu'a'e ugize'a manoriro.

15

Zama Dehenoi
(Mareko 7:1-23)

¹ Ebu Farisea azaġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa nu'a Ierusalem'ono'o Iesu vage onaadu ġadiniro, raena'a,

² "Ġa tahi'atahi'a'e izema oganogano 'evoreze mene vuzu'e'ohe. Nougadu ze'a eme vouġa goro ġoe'a vari'e'ohe?"

³ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Za'e nougadu Badi'a goro ġoe'a'e vari'adu vouġaze goro ġoe'a tihitihine'ohe?"

⁴ Badi'a'a raena'a, 'Vi'u mogo gubazo'i', ebu 'Iniu'a ane vi'a moga rae sausauzo'idene, mau runo'i.'

⁵ Rehano iniu'a vi'a moga mazao raena'a, 'Fase, e zae danazoga mene idaġa, mazaġa danazi'uma ra'ete'e ġauġa 'ahi'e eġe'a Badi'a ha'uma,' rae reine, zae'a ani idaġa rae ra'ohe.

⁶ Vaze'a vize moze* mene gubane'ohe rehano, za'a ze dudūa rae ihone'ohe. E'e teige, zae'a vouġaze goro ġoe'a u'ano, Badi'a goro ġoe'a rae mode'ohe.

⁷ Za, zama guhi azaġa! Peroveta vazeġa Isaia'a zae moneo reirota'a'e dudūa ra'ohe, raena'a,

⁸ 'Vazevaze 'ahi'e hebe hina da'o Badi'a gubane'ohe, rehano zamaze'e Badi'a mazaono'o faġa hune.

⁹ Ze'a Badi'a mazao kurau'eta'a'e huga o'o'a, ebu ze'e vaze'a trote'e goro ġoe'a ihoze'ohe."

¹⁰ Iesu'a vaze ġuġuvaġa huze ane vaġiro ebu ziro, raena'a, "Egadu edero'i.

¹¹ Hebeo diuġe'ete'e ġauġa'e vaze mene toratorane'ohe. Rehano hebe'ono'o buau'ete'e ġauġani'a vaze toratorane'ohe."

¹² Ebu Iesu tahi'atahi'a'a ane vage onaadu niro, raena'a, "Ġa'e Farisea azaġani'a ġae ġoere egadu maġunata'a'e edeġahe?"

¹³ Iesu'a naenaenzina'a, "Adureo eġe Mama'a mene ġorarote'e ġauġa nidu'a taiga'ono'o ġuri modi'uma.

¹⁴ Ze mode taūo'i! Ze'e vaze ibitozini'ohe, rehano ubuma kuruga azaġa heuġa. Kuruga vazeġani'a kuruga vazeġa ibitohaune, anianine ho'ona bohire ovoi'uma."

¹⁵ Petero'a nina'a, "Au'ete'e ġauġa'e vaze mene toratorane'ete'e hari idaidaġa huga ihofoi'."

16 Iesu'a zina'a, "E'a ihozata'a'e 'ize mene edeḡahe?"

17 Za'e edeḡa, ogomu'e vaze hebe'ono'o diuḡe isi zamaḡa ovoadu vesu ahiri'ono'o buau'ohe.

18 Rehano hebe'ono'o buaue'ta'a'e zamaono'o buanadu vaze toratoraze'ohe.

19 Vaze zamaono'o buau'eta'a'e zamarone sau'a, gorugoru, hahu'a daro'saute'e, ubuma ḡezo, ḡonore, kotao ḡurire ḡoere'ete'e zu vaze rae sausauze'ete'e ra'ohe.

20 De'eguḡani'a vaze toratorane'ohe. Rehano 'evore mene vuzuadu ogomu au'ete'e'a vaze mene torane'ohe."

Kanana Roḡaeḡani'a Iesu Mazao Firo
(Mareko 7:24-30)

21 Iesu'a Galilea haba'a modadu Turo zu Sidono haba'a onamiro.

22 E'e haba'ano Kanana[†] roḡaeḡa 'ahogani'a ani vaḡe aradu ḡihau huniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, Davida mariga, eḡe vetuḡaho'i! Vine sau'ani'a eḡe abohe rana radu ani ufeta sausaune'ohe."

23 Rehano Iesu'a ḡoere 'ahoga mene naenaeni. Ebu ani tahi'atahi'a'a aradu uminiro, raena'a, "Ani tuḡune vaḡino'i, mazaḡa eme hegote'ena'a, barebare huau ḡunuḡunufe'ohe."

24 'Ougadu Iesu'a roḡae e'e niro, raena'a, "E ḡa mene dana'i'uma. E'e Isaraela azaḡa, dauḡirote'e mamoeḡa veize da'o tuḡuhiro."

25 Rehano roḡaeḡani'a aradu ani zamao ḡuḡuriro ebu raena'a, "Zuhi'a Boro, danaho'i!"

26 Iesu'a naenaenina'a, "Tahi'a ogomu madu ḡuni hanoga'e mene idaḡa."[‡]

27 Roḡaeḡa'e nina'a, "A hube, Zuhi'a Boro, rehano ḡuni zuni ane zuhi'a ogomu mumuḡa fata'ono'o buau'eta'a'e au'ohe."

28 Iesu'a naenaenina'a, "Roḡae, ḡa'e eḡe mazao fie'eta'a'e boro! ḡa'a urate'eta'a'e hidi'uma." E'e madagano ani aboḡa 'ai manoriro.

Vaze Ḡehaḡa Faiziro

29 Iesu'a haba e'e modadu Galilea du'uraḡa uni onamiro. Ebu maḡa itadu e'ea ehoriro.

30 'Ougadu vaze ḡuḡuvaḡani'a mene edau'ete'e azaḡa, ubuma kuru azaḡa, oda sau'a azaḡa, mumutafa azaḡa zu uḡi azaḡa nunu ḡehaḡa tutuze ane vaḡe ariro. Ebu ze'e ane oda babaḡano bazuze teadu ani'a faiziro.

31 Vaze ḡuḡuvaḡani'a mumutafa azaḡa'e ḡoere'ete'e, oda sau'a azaḡa'a manorate'e, mene edau'ete'e azaḡa'e ragave'ete'e zu ubuma kuru azaḡa'e ehamane'ete'e horozirote, zaguzagaru. Ebu ze'e Isaraela azaḡa Badi'aga matu'oharo.

Vaze 4000 Ḡubuziro
(Mareko 8:1-10)

32 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a huzadu ziro, raena'a, "'E'e 'ahi duḡuru vetuḡazi'ohe, mazaḡa ze 'ahao mada uḡidu eḡe teite radiu'ohe zu ogomuze o'o'a. E'e ze vinini tare nezeo tuḡuzoga mene urate'ohe, mazaḡa ibio higau bauri'uma."

33 Tahi'aḡani'a nina'a, "Haba boha'ano 'ada, noumao ogomu ḡehaḡa horonadu vaze ḡuḡuvaḡa 'ahi gubuzi'uma?"

34 Iesu'a ḡadizena'a, "Za mazao beredi'e nugu?" Ze'a naenaenina'a, "Beredi'e fu'o 'aheu fare zu ḡozone kome'a tahiḡa."

[†] 15:22 A'e mene Iuda haba'a [‡] 15:26 Iuda azaḡa'e Iuda mene azaḡa mazao ḡuni rae huziro.

³⁵ Ebu ani'a vase guḡuvaḡa rahao ehoroga radu ziro.

³⁶ 'Ougadu beredi fu'o 'aheu fare zu ḡozone madu Badi'a mazao kuraro. Ebu vahegadu vase guḡuvaḡa zenoga veize tahi'aḡa ziniro. Ebu tahi'aḡani'a ḡahugiro.

³⁷ Zeḡe nidu'a au idararo. Ebu ogomu ḡaha'aḡaha'a mae ofadu tunahu fu'o 'aheu fare iriva'oniro.

³⁸ Ogarote'e azaḡa bo'aḡano ohoze da'o nidu'a'e 4000, u roḡae zu tahi'a kome'akome'a'e mene me'odiro.

³⁹ Ani vase guḡuvaḡa tuḡuzirote'e ḡarugano, ḡasi'o ehoradu Magadana haba'a onamiro.

16

Haḡai Nu Badeḡa Uratiro

(Mareko 8:11-13, Luka 12:54-56)

¹ Farisea zu Sadukea azaḡani'a Iesu tuhune nuroga radu ane vaḡe onairo ebu uminiro, raena'a, "Badi'a mazaonono'o haḡai nu badeḡa ihofo'i."

² Ani'a naenaeziro, raena'a, "Za'e, 'Ḡorava mada'a kanaru zuburine, ohoḡore mada'a manori'uma,' rae ra'ohe.

³ Ebu 'Oherebau adure'a ḡutanoga horonine irugu'a ru'a'uma,' rae ra'ohe. Za'e adure iraga horonine nagini'a furera'uma rae edere'ohe. U izidi madaḡano nagini'a fureru'eta'a'e huga'e mene edere'ohe.

⁴ Sau'a azaḡa zu Badi'a mazao mene hune fie'ete'e azaḡa'e haḡai nu badeḡa da'o urate'ohe, rehano mene zini'uma. E'a zini'uma'e peroveta vazeḡa Iona haḡai nu badeḡa da'o." Ebu ani'a zeḡe mazaono'o vaḡinadu onamiro.

Farisea zu Sadukea Azaḡa Isiti

(Mareko 8:14-21)

⁵ Iesu tahi'atahi'a'e du'ura moneafa farirotene beredi odohoga aḡutaro.

⁶ Iesu'a ziro, raena'a, "Tohutoho'i, Farisea zu Sadukea azaḡa isiti faine ḡiano'i."

⁷ 'Ougadu ze zeḡe'a bare ḡo'aniro, raena'a, "Eme'a beredi mene odoheha 'ahine, ani 'ouge ra'ohe."

⁸ Iesu'a ze nagini ḡo'anirote'e ederirotenene, ziro, raena'a, "Zae Badi'a mazao fie'eta'a'e kome'a! Nougadu beredi nu mene odohate'e ḡo'ane'ohe?"

⁹ Za ize mene edegahe? Eḡe'a beredi fu'o hina vase 5000 ḡubuzadu ḡaha'aḡaha'a'e tunahu nugu nu'onirota'a'e mene zamare'ehehe?

¹⁰ Zuni beredi fu'o 'aheu fare hina vase 4000 ḡubuzadu ḡaha'aḡaha'a'e tunahu nugu nu'onirota'a'e mene zamare'ehehe?

¹¹ E'a beredi moneo mene ra'eta'a'e nougadu za'e mene edere'ohe? E bare zi'ohe, Farisea zu Sadukea azaḡa isiti faine ḡiano'il"

¹² 'Ougadu ze'e ederiro, ani'e beredi isitiḡa moneo mene reiro, rehano Farisea zu Sadukea azaḡani'a ḡuriro ihoreḡa ḡianoga veize reiro.

Petero'a Iesu'e Keriso Reiro

(Mareko 8:27-30, Luka 9:18-21)

¹³ Iesu'a Kaisaria Filipi haba'a onairotene, ane tahi'atahi'a ḡadiziro, raena'a, "Vaze'a eḡe, Vaze Ubuga, iniu rae ra'ohe?"

¹⁴ Ze'a naenaenina'a, "Nu'e Ioane bapatizo, nu'e Elia ra'ohe. Nu'e Ieremia ga amahi peroveta vazeḡa 'ahoga ra'ohe."

¹⁵ Ebu ani'a ḡadizena'a, "Za'a ra'etene e'e iniu?"

¹⁶ Simona Petero'a naenaenina'a, "Ga'e Keriso, ḡabone Badi'aḡa Ubuga."

¹⁷ Iesu'a naenaenina'a, "Iona ubuga Simona, matu'o'i, mazağa vaze'a ġa mazao e'e meme iho'e'ha, rehano adureo eġe Mama'a ġa iho'e'ha.

¹⁸ Ebu e ġa'ohe. Ġa'e Petero, huga'e vatava. Eġe'a vatava e'e rana ekalesia, eġe mazao fie'ete'e azaġa, ohozi'uma, ebu rune gigi'a'e mene ġuizi'uma.

¹⁹ Badi'a'a ibitozini'ete'e ibihetaġa vava'oga veize kiġa eġe'a ġani'uma. E'ano'o ġa'e nagini rahao gararine, Badi'a adureo zuni garari'uma, ebu ġa'a nagini rahao ahetine, Badi'a adureo zuni aheti'uma."

²⁰ Ebu Iesu'a ġoere riġa ziro, raena'a, "E'e Keriso rae vaze ago zo'!"

Iesu Runeġa Moneo Ihoziro
(Mareko 8:31-9:1, Luka 9:22-27)

²¹ E'e madaġanono'o, Iesu'a ane rune moneo ane tahi'atahi'a ġadahe ihoziro, raena'a, "Eġe'a Ierusalem a onamehuni'uma, ebu vaze boroboro, dibu'o vazegā ġihi'aġaġihi'aġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa mazaono'o aduga ġehaġa hidi'uma. Ze'a uġuhi'uma, rehano e'a mada uġiduġa zamaġano bare ġabode iġuni'uma."

²² Ebu Petero'a Iesu ane genāġano zamahu onamadu roniro, raena'a, "Mene, Zuhi'a Boro, Badi'a'a ġae mazao 'ouge mene fureni'uma!"

²³ Rehano ani'a tehadu Petero niro, raena'a, "Satani, eġe mazaono'o vaġino'! Ġa'a eġe'a uitoga veize ġoere'ohe, mazaġa ġa'e Badi'a ibio mene zamare'ohe, rehano vaze ibio zamare'ohe."

²⁴ Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Iniu'a eġe ġaruna hegotihi are ro'idene, ane ura haġaiġa nidu'a modadu ane satauro odohe'ena'a, eġe hegoti'!"

²⁵ Iniu'a ane ġabone obone ġiganine, ani ġabone tuġutuġu mene hidi'uma. Rehano iniu'a ane ġabone eġe 'uano modine, ġabone tuġutuġu hidi'uma.

²⁶ Vaze 'ahogani'a haba nidu'a madu ġaboneġa mae vaġinine, nagi manoga hidi'uma? Ġau 'ahoga hina zu ġabone tuġutuġu mouga mene idaġa.

²⁷ Eġe, Vaze Ubuga'e eġe Mama agaġa zamaġano tuġure viga teite onai'uma, ebu vaze'a nagini haġairote'e idunaġano aneane naeġa zini'uma.

²⁸ E hube hune zi'ohe, izidi zae bo'aġano vaze nunu'a izema rudanogano, eġe, Vaze Ubugani'a aradu vaze ibitozini'ete'e horoni'uma.

17

Iesu Iraġani'a Nufiro
(Mareko 9:2-13, Luka 9:28-36)

¹ Mada fu'o tiba fare ġaruġano Iesu'a Petero, Iakobo zu Iakobo negoġa Ioane zamazadu zeġe da'o maġa boro itiro.

² E'ea ani iraġani'a ze ubumao nufiro. Iraġani'a mada teige agararo ebu dabuaġani'a agaġa teige uraro.

³ E'e madaġano ze ubumao Mose zu Elia'a fureranadu Iesu teite ġoeriro.

⁴ Petero'a Iesu niro, raena'a, "Zuhia Boro, eme 'ahao radiu'eta'a'e monoga! Ga'a uratine e taruha uġidu ogora'uma, tiba'e ġae veize, tiba'e Mose veize ebu tiba'e Elia veize."

⁵ Ani ġoere radiu'enogano ġoze vazavazahogani'a ovadu ze ogoziro, ebu ġoze zamaġanono'o ago 'ahoga iġiro, raena'a, "Ahi'e eġe zamarone, ubudehe. E ani mazao matue rudau'ohe. Ani ġoere eġo'ano'i."

⁶ Iesu tahi'atahi'a'a ago e'e igirotene, rihau rudanadu rahao higau guḡuriro.

⁷ Rehano Iesu'a aradu oboziro, ebu raena'a, "Iḡuno'i. Ago rihano'i."

⁸ Ze'a dude ehamarotene, vaze nu mene horoziro, rehano Iesu da'o horoniro.

⁹ Ze maḡanonono'o ovairote'e madaḡano Iesu'a ziro, raena'a, "Za'a horonata'a'e vaze mazao ago rae fureno'i, onamo eḡe, Vaze Ubugani'a runeono'o bare ḡabode iḡuni'uma."

¹⁰ 'Ougadu ane tahi'atahi'a'a ḡadiniro, raena'a, "Nougadu Mose goro goe'a ihoze'ete'e azaḡani'a, 'Elia'e ibite onai'uma,' rae ra'ohē?"

¹¹ Iesu'a naenaezina'a, "A'e hube. Elia'e ḡau nidu'a ruhiboga veize ibite onai'uma."

¹² Ebu e zi'ohē, Elia 'ai amahi onairo. Rehano vaze'a mene ederadu ani mazao zeḡe'a uratirote'e haḡaiḡa haḡairo. E'e teige, eḡe, Vaze Ubuga zuni zeḡe mazaono'o aduga hidi'uma."

¹³ 'Ougadu ane tahi'atahi'a'a Iesu'a Ioane Babatiso'e Elia idane'ena'a, ḡoerate'e ederiro.

Tahi'a Kome'a Vine Sau'aḡeta Manoniro

(Mareko 9:14-29, Luka 9:37-43a)

¹⁴ Ze'a maḡa'ono'o vaze guḡuvaḡa vaḡe ovairotene vaze 'ahogani'a Iesu vaḡe aradu ane zamao tue guḡuriro, ebu raena'a,

¹⁵ "Zuhia Boro, eḡe ubude vetuḡano'i! Ani'e ketokete'ohē ebu ahiri'e gigi'a boro ma'ohē. Ani'a mada ḡehaḡa ire roga rana ga vu rana higau'ohē.

¹⁶ E'a ani tutune ḡae tahi'atahi'a vaḡe areha, rehano ze'a ani manonoga mene idaraneha."

¹⁷ Iesu'a naenaeziro, raena'a, "Za'e Badi'a mazao mene fie'ete'e zu ve'oḡa haḡae'ete'e azaḡa! E za teite no'e faḡa radi'uma? E no'e faḡa zae mazao zamahe gigau oboni'umahe?" Ebu tahi'a e'e moga nina'a, "Ubugo dohe eḡe vaḡe aro'i."

¹⁸ Ebu Iesu'a vine sau'a ronadu ane mazaono'o buaro. E'e madaḡano tahi'a e'e zogone manoniro.

¹⁹ Ebu ani tahi'atahi'a'a zeḡe da'o Iesu vaḡe aradu ḡadiniro, raena'a, "Eme'a nougadu vine sau'a hegone bunoga mene idaraneha?"

²⁰ Ani'a ziro, raena'a, "Mazaḡa zae fie'eta'a'e tahiḡa fase. E hube hune zi'ohē, za'a eḡe mazao fie'eta'a'e fufu maḡa kome'a tiba heuḡa radu za maḡa 'ahi mazao nina'a, 'Ahaono'o vaḡinadu omo onamo'i, rae reine, ani'a 'ouge haḡai'uma. Za'e eḡe mazao fiine, ḡau nidu'a haḡaoga'e idaḡa."*

Runeḡa zu Bare Iḡuni'uma Hariḡa Reiro

(Mareko 9:31-32, Luka 9:44-45)

²² Ze'a Galilea haba'ano nu'orarotene, Iesu'a ziro, raena'a, "Eḡe, Vaze Ubuga'e aḡirehe 'evoreo ri'ih'i'uma."

²³ Ze'a uḡuhi'uma, ebu mada uḡiduḡano e'a bare iḡuni'uma." 'Ougadu Iesu tahi'atahi'a'e zamaze are rudaro.

Kuru Neḡa Takesiḡa

* **17:20** Fare mirihirote'e nu'e v. 21 madu raena'a, "Kuraune zu zaḡozaḡine da'o vine sau'a 'ahiguḡa'e hegone bune'ohē.

²⁴ Ze'a Kaperanauma neġa boro feurirote'e enogano, kuru neġa takesi azaġani'a Petero vaġe aradu niro, raena'a, "Ġa miriho vazeġa'e kuru neġa takesi[†] mene haġae'ehehe?"

²⁵ Ani'a raena'a, "O'e, eġe ihore vazeġa'e takesi haġae'ohe."

Petero'a ne diuġirotene, Iesu'a ibite ġadiniro, raena'a, "Petero[‡], ġa nouge rae zamare'ohe? Haba kiniġa'e iniu mazao takesi ufe'ohe, ani haba azaġa mazao ga avo'a azaġa mazao?"

²⁶ Ani'a naenaenina'a, "Avo'a azaġa mazao ufe'ohe." Ebu Iesu'a nina'a, "O'e, ane haba azaġa'e takesi mene haġae'ohe.

²⁷ Rehano eme mene maġnozifine takesi haġai'uma. Ġa'e du'ura ovoadu kimai feuno'i. Ebu ġozone tiba kimaino'idene, hebe'a mae nahano'i, ebu siliva moniġa tiba[§] horoni'uma. E'e madu emetane veize zeno'i."

18

Iniu'e Ġihi'a Hune

(Mareko 9:33-37, 42-48, Luka 9:46-48; 15:3-7; 17:1-2)

¹ E'e madaġano Iesu tahi'atahi'a'a Iesu vaġe onaadu ġadiniro, raena'a, "Badi'a'a ibitozini'ete'e zamaġano iniu'e ġihi'a hune?"

² Iesu'a tahi'a kome'a 'ahoga hune onaadu zeġe bo'aġano mae ohoniro,

³ ebu raena'a, "E hube hune zi'ohe, za'a ġihuradu tahi'a kome'a 'ahi mene teigine, Badi'a'a za mene ibitozini'uma.

⁴ Iniu'a, tahi'a kome'a teige, ane'a bare mae ovoine, Badi'a'a ibitozini'ete'e zamaġano ani'e ġihi'a hune rae ra'ohe.

⁵ Ebu eġe mazao fie'ete'e u'ano tahi'a kome'a 'ahiguġa mae ġihinine, ani'e eġe mae ġihihe'ohe.

⁶ Iniu'a, tahi'a kome'a 'ahiguġa eġe mazao fie'eta'a'e bo'aġano, tahi'a 'ahoga'e haġai sau'ano tutune ve'onine, ani'e hadi boro bagaġa 'unuġano autadu davara guniġano mae feunine'e ufeta manoga.

⁷ Raha 'adi azaġa, fase vetuġaġa, aduga hidiuma, mazaġa vaze ibi ve'oġano tutuze'ete'e'e ġauġa u'ano, sau'a haġae'ohe. De'eġuġa'e fureru'ohe rehano, vaze haġai sau'ano tutuze'ete'e azaġa'e, fase vetuġaġa, aduga hidi'uma.

⁸ 'Evoreġo ga odaġo'a tutu'e ve'o'o'idene, vari'e modo'i. 'Evore tibaġota ga odaġo tibaġota da'o ġabone tuġutuġu hidoga'e ufeta manoga. U 'evoreġo 'aheu ga odaġo 'aheuġota ire roga mene hauġe'ete'e zamaġano mae feu'ine ufeta aduga.

⁹ Ubumaġo'a tutu'e ve'o'o'idene, gude modo'i. Ubumaġo naeġaġota da'o ġabone tuġutuġu hidoga'e ufeta manoga. U ubumaġo 'aheuġota ire roga mene hauġe'ete'e zamaġano mae feu'ine ufeta aduga.

Mamoe Dauġirote'e Hari Idaidaġa

(Luka 15:3-7)

¹⁰ Tahi'a kome'a 'ahiguġa tiba zuni gubano'i. Mazaġa, e zi'ohe, zeġe taufe'ete'e tuġure viga'e eġe Mama adureo teite iġaiġa radiu'ohe.*

[†] 17:24 Girikio, takesi moniġa'e Derakima 'aheu. Derakima tiba'e mada tiba gau naeġa heuġa.

[‡] 17:25 Girikio, Simona [§] 17:27 Girikio, siliva moniġa tiba'e Derakima ġazaġa heuġa. * 18:10 Fare mirihirote'e nu'e v. 11 raena'a, "Eġe, Vaze Ubuga'e dauġirote'e azaġa ġabozoga veize onairo."

12 Za'e nouge zamare'ohē? Vaze 'ahoga mazao mamoeġa 100, rehano tibani'a daugine, ani nougi'uma? Ani'e mamoeġa 99 maġa haba'ano modadu daugoga mamoeġa vaġe ragavi'uma.

13 E hube hune zi'ohē, ani'a mamoe tiba e'e vaġe meine, mamoe 99 mene daugoga ġauġa'e vitize matu'e ruda'uma.

14 E'e teiġe, zae Moze adureo tahi'a kome'a 'ahiguġa tiba zu daugoga'e mene urate'ohē.

Nabuġo Sau'a Mae Dudune'ete'e Ibiġa

(Luka 17:3)

15 Ekalesia nabuġo'a ġae mazao sau'a haġao'idene ane vaġe onamadu ġanine da'o bo'aġano sau'aġa ihono'i. Ani'a egoġanadu sau'aono'o ġihurine, ġa 'ai nabudiġota bare tiburaneha.

16 U ani'a mene egoġano'idene, vaze tiba ga 'aheu zamazadu bare onamo'i, mazaġa ġanine nagini ra'ete'e vaze 'aheu ga uġidu zu ederi'uma.

17 Ani'a ze zu mene egozinine, ekalesia zamaġano rae fureno'i. Ani'a ekalesia zuni mene egozeno'idene, ani'e Badi'a aġu'a vazeġa ga takesi vazeġa sau'a teiġe'ohē rae zamaro'i.

18 E hube hune zi'ohē, za'a nagini rahao gararine, Badi'a adureo zuni garari'uma, ebu za'a nagini rahao ahetine, Badi'a adureo zuni aheti'uma.

19 E bare hube hune zi'ohē, rahao 'ada ġanine zamaze tiba hina nagini umidine, eġe Mama adureo zae veize haġaozini'uma.

20 Mazaġa eġe niġano 'aheu ga uġidu'a nu'oraune, e'e zeġe bo'aġano radiu'ohē.

Mene Rae Mode'ete'e Tuġure Vazeġa Hari Idaidaġa

21 Ebu Petero'a Iesu vaġe aradu ġadiniro, raena'a, "Zuhia Boro, eġe nabudi'a eġe mazao sau'a haġaine, ġae nuġu e ani sau'a rae modi'uma? Ġae fu'o 'aheu fare ga?"

22 Iesu'a naenaeniro, raena'a, "E ġa'ohē, mene ġae fu'o 'aheu fare, rehano barebare rae modo'!'†

23 E'ano'o Badi'a'a ibitozini'eta'a'e hari idaidaġa 'ahi heuġa. Kini 'ahogani'a ane mazaono'o moni meirote'e tuġure azaġa huzadu ani moni bare meihi rae reiro.

24 Ani'a 'ouge haġairotene, moni borofe‡ meirote'e vazeġa 'ahoga ani vaġe tutune ariro.

25 Ani'e moni baronoga mene idaġa 'ahine, kini'a riġa ġoreniro, raena'a, 'Ġae inuġo, ubuġo zu ġae mazao ġau nidu'a seronadu eġe moni barono'!'†

26 'Ougadu tuġure vazeġani'a ani zamao obena hina tuġiro, ebu raena'a, 'Geno mada eno'i, ebu e moni nidu'a baroni'uma.'

27 'Ouge reirotene, zuhi'aġani'a vetuġaniro ebu moniġa ahiġa radu ani tuġuniro.

28 E'e ġarugano tuġure vazeġani'a ani mazaono'o moni nu§ meirote'e tuġure vazeġa 'ahoga, ani teite tibururu gau'ete'e, vaġe onamiro. Ani'a ani matanadu ogorabiġa harinoharo. Ebu raena'a, 'Eġe moni barono'!'†

29 'Ougadu ane vaze tuġure vazeġa'e obena hina tuġaro, ebu uminina'a, 'Geno mada eno'i, ebu ġae moni baroni'uma!'

30 Rehano ani hezahiro ebu onamadu ane vazeġa 'ai ġu'a neġano mae ohoniro, onamo ani moni e'e baroni'uma.

† 18:22 Girikio, Ġae 490 ‡ 18:24 Girikio, 10,000 Taleniti, a'e muri 16 gau naeġa heuġa § 18:28 Girikio, 100 Denari, a'e mada 100 gau naeġa heuġa

³¹ Tuḡure azaḡa nunu'a nagini'a furerarote'e horonirotene, ze maḡune rudanadu zeḡe zuhi'a vaḡe onamiro. Ebu hariḡa nidu'a ani mazao ihoniro.

³² 'Ougadu zuhi'aḡani'a tuḡure vazeḡa ibi'a ibite hunadu niro, raena'a, 'Ga'e tuḡure vazeḡa sau'a! Ga'a umihadu ḡa eḡe mazaono'o meirote'e moniḡa nidu'a ahiḡa reiro.

³³ Eḡe'a ḡae vetuḡaḡadate'e teige, ḡae'a zuni ḡae vaze tuḡure vazeḡa vetu'aḡani'ifo!

³⁴ Zama ḡugi'ano zuhi'aḡani'a ani aduga hanoga veize ḡu'ano ohoniro, onamo ane moni nidu'a barone hauḡi'uma.

³⁵ E'e teige, za'a zae nego nabudi zamaze nidu'a hina zeḡe sau'a mene rae modine, eḡe Mama adureo zuni zae mazao 'ouge haḡai'uma."

19

Roḡae Mode'ete'e Moneo (Mareko 10:1-12)

¹ Iesu'a e'e ḡoe'a hauḡirotene Galilea haba'a modadu Ioridana vuḡa moneafa Iudea haba'a onamiro.

² Vaze ḡuḡuvagani'a ani hegotiro ebu ani'a ugi azaḡa faiziro.

³ Ebu Farisea azaḡa nu'a Iesu tuhune nurifine ani vaḡe aradu ḡadiniro, raena'a, "Goro zamaḡano, ohoze 'ahogani'a haḡai nunu u'ano inuga mode'ete'e idaḡahehe?"

⁴ Ani'a naenaenziro, raena'a, "Za Buka Zaḡoḡa mene me'odirohehe? Ḡadaheḡano Badi'a'a ḡau nidu'a haḡairotene ohoze zu roḡae haḡairo.

⁵ Ebu ani raena'a, 'E'ano'o ohoze'e vi'a moga modadu roḡae teite tibera'uma ebu anianine ahiri tiba re'uma.'

⁶ E'ano'o ze'e mene 'aheu rehano tiba, ebu Badi'a'a tibuzirota'a'e vaze'a mene rovoni'uma."

⁷ Ze'a ḡadinena'a, "'Ougine nouḡadu Mose goro ḡoe'a'e raena'a, 'Ohoze'e inuga modine fefa mirihadu roḡaeḡa hano'i ebu modo'i, rae ra'ouhe?"

⁸ Iesu'a naenaenzina'a, "Za teḡaze riḡa 'ahine, Mose'a roḡae modine'e idaḡa reiro. Rehano ḡadaheḡanono'o a'e mene Badi'a urate'ete'e haḡaeḡa ra'ouhe.

⁹ E zi'ouhe, inuga'e ubuma ḡezo haḡaiḡa mene haḡae'ete'e rehano, i'ani'a ani modadu roḡae 'ahoga teite hahurine, ani'e ubuma ḡezo haḡaiḡa haḡae'ouhe."

¹⁰ Iesu tahi'atahi'a'a Iesu niro, raena'a, "'Ahiguḡani'a i'a inuga mazao furerane, guruvorau radiu'eta'a'e ufeta manoga gaogi!"

¹¹ Iesu'a naenaenzina'a, "Vaze nidu'a ḡoere 'ahi mae ḡihinoga'e mene idaḡa. Rehano Badi'a'a danaze'ete'e azaḡa da'o idaḡa.

¹² Vaze nu'e furerarote'e madaḡanono'o ahiri ugiḡeta radu mene hahure'ouhe. Nu'e vaze'a ahiri ariro. Nu'e Badi'a'a ibitozini'ete'e veize gauhi radu ze'e mene hahuriro. Iniu'a 'ahi ḡoe'a mae ḡihinoga idaḡa reine, ani'a mae ḡihini'uma."

Tahi'a Kome'akome'a ebu Iesu (Mareko 10:13-16, Luka 18:15-17)

¹³ Vazevaze'a tahi'a kome'akome'a tutuze Iesu vaḡe onairo, mazaḡa ani'a ze rana 'evore teadu kuranoga uratiro. Rehano ane tahi'atahi'a'a tutuze arirote'e azaḡa roziro.

14 Iesu'a ziro, raena'a, "Tahi'a kome'akome'a eḡe vaḡe onaeta'a'e ago gararo'i. Mazaḡa Badi'a'a tahi'a kome'akome'a teiḡe'ete'e azaḡa ibitozini'ohe."

15 Ebu ani'a ze rana 'evore teadu kurarote'e ḡaruḡano, e'ea iḡune onamiro.

Ma'ora Vazeḡa

(Mareko 10:17-31, Luka 18:18-30)

16 Vaze 'ahogani'a Iesu vaḡe aradu ḡadiniro, raena'a, "Thore vazeḡa, e nagini manoḡa haḡaine ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma?"

17 Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Ḡa'e nougadu eḡe mazao nagini'e manoḡa rae ḡadimu'ohe? Manoḡa'e Badi'a, tibuhuga da'o. Ga'a ḡabone tuḡutuḡu hidihi ro'idene, Badi'a goro goe'a hegoto'i."

18 Vaze e'e'a ḡadinena'a, "No'e goro ḡoe'a hegoti'uma?" Iesu'a nae-naenina'a, "'Vaze ago mano'i, ubuma ago ḡezano'i, ago ḡonotano'i, kota zamaḡano ḡoere ve'oḡa ago ḡoero'i,

19 vi'u mogo gubazo'i ebu ḡa'a ḡae bare zamare'ete'e teiḡe nabuḡo zamaro'i."

20 Ene izigani'a niro, raena'a, "E goro ḡoe'a 'ahi nidu'a haḡae onae'ohe. Hena nagini haḡai'uma?"

21 Iesu'a nina'a, "Ḡa'e Badi'a ubumao manoḡa hune re'uma rae uratine, onamadu ḡauḡo nidu'a serono'i ebu e'e moniḡa zahara azaḡa zeno'i. 'Ougine ḡa adureo ḡau manomano me'uma. Ebu aradu eḡe hegoto'i."

22 Rehano ene izigani'e ma'ora ufeta boro vazeḡa 'ahine, Iesu ḡoe'a igirotene, zamaḡani'a adudu borore'ena'a, iḡuniro.

23 Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "E hube hune zi'ohe, ma'ora vazeḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa rouga'e riḡa bagaḡa.

24 Bare zi'ohe, kamero'e niduru ho'oga diuḡoga'e riḡa. Rehano ma'ora vazeḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa rouga'e ufeta riḡa."

25 Ane tahi'aḡani'a'a e'e igirotene, zaguzagau rudaro ebu ḡadinina'a, "'Ougine iniu'a ḡabone hidi'uma?"

26 Iesu'a ḡiazadu zina'a, "'Vazevaze zeḡe'a bare ḡabone hidoga'e mene idaḡa, rehano Badi'a'a vaze ḡabozi'uma. Mazaḡa ani'e ḡau nidu'a haḡaoga idaḡa."

27 Ebu Petero'a niro, raena'a, "Eme ḡa hegotoga veize ḡau nidu'a modiro. 'Ougadu eme'e naeḡa nagini hidi'uma?"

28 Iesu'a ziro, raena'a, "E hube hune zi'ohe. Raha 'ahi nidu'a'e bare izida'uma madaḡano, eḡe, Vaze Ubugani'a kini ehore haba'ano ehoradu raha nidu'a ibitoha'uma. Ebu zae, eḡe hogote'ete'e azaḡa zuni kini ehoro haba'a 12 rana ehoradu Isaraela azaḡa, 12 urabo, kotazi'uma.

29 Ebu iniu'a eḡe 'uano neḡa, negoḡa, ezeḡa, vi'a, moga, eneḡa ga haba'a madirota'a'e naeḡa ḡae 100 me'uma zu ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

30 Rehano ibite'ete'e azaḡa ḡehaḡa'e ḡonagano re'uma, u ḡonaga azaḡa ḡehaḡa'e ibiti'uma."

20

Vaini Meba Gau Azaḡa Hari Idaidaḡa

1 Iesu'a hari idaidaḡa 'ahoga ziro, raena'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e hari 'ahi heuḡa. Haba vazeḡa 'ahogani'a ane vaini meba veize gau'ete'e azaḡa vaḡihi radu oherebau uzeuze onamiro.

² Ebu vase nu horozirotene ziro, raena'a, 'Ege meba onamadu gau'o'i. Mada tiba gauğa moniğa* zini'uma.' 'Ougadu ani ze mebağano tuğuziro.

³ Oherebau mada fu'o gazağa fare meirotene ani bare onamiro. Ebu maketi haba'ano mene gau'ete'e vase nu'a edau radoga horoziro.

⁴ Ani'a zina'a, 'Za zu ege vaini mebağa onamo'i, ebu gauğa moniğa idane zini'uma.'

⁵ Ebu ze ane meba onamiro. Ani'a madai zu mada uğidu ğoravağano bare onamadu 'ouge hağairo.

⁶ Mada fu'o ğoravağano ani onamirotene vase nu'e edau ragave'ete'e horozadu ğadiziro, raena'a, 'Za nougadu mada niduga mene gau'ena'a edau tauge'ohe?'

⁷ Ze'a naenaenina'a, 'Mazağa vase 'ahogani'a eme gau 'ahoga mene refaha.' Ani'a zina'a, 'Za zuni ege vaini mebağa onamadu gau'o'i.'

⁸ Mada'a ovorirotene vaini mebağa vazeğani'a meba taufe'ete'e vazeğa niro, raena'a, 'Gau azağa huzadu ğonaga vazeğanono'o ibite vazeğa gau moniğa zeno'i.'

⁹ Mada fu'o ğoravağano huzate'e azağa'e onairotene aneane mada tiba gau moniğa meiro.

¹⁰ Ebu ibite gauirote'e azağani'a onairotene, ze moni ufeta boro me'uma rae zamariro. Rehano aneane mada tiba gau moniğa idane meiro.

¹¹ Ze'a e'e moniğa madu haba vazeğa mazao mağuniro, ebu tururu'ena'a, niro, raena'a,

¹² 'Vesu onaate'e azağa'e mada tahiğa da'o gau'eha. U eme'a mada gigi'a zamağano mada niduga gau boro hağaeha. Rehano ğa'e zege moni'e emeğe teite idane zeneha!'

¹³ Haba vazeğani'a zege bo'ağano 'ahoga naenaeniro, raena'a, 'Ege vase, e'e mene nae da'o badareha. Ğa'e gauadu mada tiba gau moniğa me'uma rae ğaha.

¹⁴ E'ano'o moniğo madu onamo'i. E'e vesu onate'e vazeğa gau moni'e ğae moni teite idane ğanihi ra'ohe.

¹⁵ Ege'a ege moni hina nagini urate'ete'e hağaine, ve'oğahe? Ege'a vase mazao ufeta manoga radu ğa'e ahiahihe'ehehe?''

¹⁶ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "E'ano'o ğonağa azağa'e ibiti'uma zu ibite'ete'e azağa'e ğonagano re'uma."

Iesu'a Ane Rune Bare Reiro

(Mareko 10:32-34, Luka 18:31-34)

¹⁷ Iesu'a Ieruselema itirote'e zamağano, ane tahi'a 12 da'o huzadu ibio ziro, raena'a,

¹⁸ "Ğiano'i, eme'e Ieruselema ite'ohe. Ebu ege, Vaze Ubugani'e, dibu'o vazeğa ğihi'ağahi'ağa zu Mose goro ğoe'a ihoze'ete'e azağani'a obohe teadu uğuhihi re'uma.

¹⁹ Ebu Badi'a ağu'a azağa 'evoreo ri'ihadu zege'a ğirihohi'uma, masihi'uma zu sataurohi'uma. Rehano mada uğiduğano ege'a bare iğuni'uma."

Iakobo zu Ioane Vize'a Iesu Uminiro

(Mareko 10:35-45)

²⁰ Zebede ubuga, Iakobo zu Ioane, vize'a zege zamazadu Iesu vağe ariro, ebu obena hina tuğadu uminiro.

* **20:2** Mada tiba gau moni'e Denari tiba.

21 Iesu'e ġadiniro, raena'a, "Ġa'e nigini urate'ohe?" Ani'a naenaenina'a, "Ġa'a ibitozini'ete'e madaġa mo'idene, eġe ubude 'aheu ohozadu ġihi'aġa iġu'a zeno'i."

22 Iesu'a niro, raena'a, "Za'e nagini umihe'eta'a'e aġu'a. Eġe'a gagi'uma bioġa'e aduga hidi'ete'e bioġa. Zae zuni e'e gagi'umahehe?" Zeġe'a naenaenina'a, "O'e."

23 Iesu'a ziro, raena'a, "Eġe'a gagi'uma bioġa'e, zae zuni gagi'uma. Rehano ġihi'aġa iġu'a me'uma azaġa'e eġe'a meme ohozi'uma. U eġe Mama'a ohozi'uma reirote'e azaġani'a da'o ani'a ruhibirote'e iġu'a me'uma."

24 Iesu tahi'a gaubanana'a e'e igirotene, Iakobo zuni Ioane mazao maġuniro.

25 Rehano Iesu'a huze nu'ozadu ziro, raena'a, "Za edeġa, Badi'a aġu'a azaġa haba'ano, zuhi'aġazuhi'aġani'a e'e haba'a azaġa ibitozini'ohe, ebu zeġe ġihi'aġa iġuri azaġani'a inaraze hina haba'a azaġa rana edau'ohe.

26 Rehano za'e ago 'ouge haġao'i. Zae bo'aġano iniu'e ġihi'a reihi reine, ani'e zae u'uġano gau'ete'e vazegħa rae re'uma.

27 Ebu iniu'e zae bo'aġano ibitone vazegħa reihi reine, ani'e zae tuġure vazegħa rae re'uma.

28 Za'e eġe teiġe haġao'i, mazaġa eġe, Vaze Ubugani'a vase'e eġe tuġure azaġa re'uma radu mene ariro, rehano e'e vase tuġure vazegħa re'uma radu ariro. Ebu vase ġeħaġa sau'a u'ano, eġe ġabone hina Badi'a dibu'o hanoga veize ariro."

Ubuma Kuru Azaġa Faiziro (Mareko 10:46-52, Luka 18:35-43)

29 Iesu ani tahi'atahi'a teite Ieriko neġa borono'o iġunirotene, vase ġuġuvaġani'a ani hegotiro.

30 Ebu ubuma kuru azaġa 'aheu'e ibi ġenaġano ehore radiunu. Ze Iesu'a vitau oname'ete'e egadu huario, raena'a, "Zuhi'a Boro, Davida mariġa, eme vetuġafo'i!"

31 Vaze ġuġuvaġani'a horozadu roziro, raena'a, "Hezoa!" Rehano ze'e ufeta ġihau huario. "Zuhi'a Boro, Davida mariġa, eme vetuġafo'i!"

32 Ebu Iesu'a edanadu ġuziuro, raena'a, "Eġe'a zae veize nagini haġai'uma?"

33 Ze'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, eme ehamatihi!"

34 Ebu Iesu'a vetuġazeadu ubumaze oboniro. Obozirotene zogone ubumaze'a ra'aro ebu ani hegotiro.

21

Ierusalem a Diuġiro (Mareko 11:1-11, Luka 19:28-38, Ioane 12:12-19)

1 Iesu'a ane tahi'atahi'a teite Ierusalem a hanitadu Oliva maġano Benefage neġano feuriro. Ebu tahi'aġa 'aheu tuġuze'ena'a, ziro,

2 raena'a, "Zama mone neġa onamo'i. E'e neġa diuġine, doniki 'ahoga 'ute touga ubuġeta horozi'uma. Horozo'idene, fuhi'adu eġe vaġe odohe aro'i.

3 Iniu vase'a ġoere nu zoi'dene, 'Zuhi'a Boro'a urate'ohe,' rae no'i. 'Ougine ani zogone tuġuzi'uma."

4 A'e peroveta vazegħani'a Badi'a ġoere reirota'a'e hudaro, raena'a,

5 “Ieruselema azağa* mazao 'ahige zoi, 'Ġiano'! Zae Kini'e zae vaġe are'ohe.
Ani'e vaġu'a ebu doniki rana ehoreha. Doniki ubuga rana ehoradu are'ohe.”

6 Ebu tahi'ağa 'aheu'a onamadu Iesu'a nagini zirote'e haġairo.

7 Ze doniki ubuġeta odohe ane vaġe onamadu dabuaze doniki ubuga ġarunio zahariro, ebu Iesu ani rana tiro.

8 Vaze ġehaġani'a zeġe dabua ibio hirau tiro, u vase nu'e ire ezaga vari'e madu ibi rana hiraro.

9 Iesu zamao onamirote'e azağa zu ġaruna hegotirote'e azaġani'a huaro, raena'a,

“Davida mariġa niguno'!†
Zuhi'a Boro niġano onae'ete'e vaseġa matu'ohatihi!
Badi'a hitanao niguno'!”

10 Ebu Iesu'a Ieruselema diuġirotene, ne azağa nidu'a harae'ena'a ġadimititiro, raena'a, “‘Adi iniu?’”

11 Ebu vase ġuġuvaġani'a naenaezina'a, “‘Adi'e Iesu, peroveta vaseġa. Galilea haba'a Nazareta neġa vaseġa.”

Kuru Neġa Deheniro

(*Mareko 11:15-19, Luka 19:45-48, Ioane 2:13-22*)

12 Ebu Iesu'a kuru neġa haba'ano diuġiro. Diuġadu dibu'o veize ġahunone hoite'ete'e zu serone'ete'e azağa uhiže ġururuziro. Moni senise zini'ete'e‡ azağa fata zu Tubugo ninġa serone'ete'e azağa ehoru haba'a mae ġihuniro.

13 Ebu ani zina'a, “Buka Zaġoġa zamaġano 'ahige mirihiro, raena'a, 'Badi'a ne'e vase'a kurau'ete'e neġa re'uma.' Rehano za'a kuru neġa'e ġonore azağa haba'a teige haġae'ohe!”

14 Ubuma kuru azağa ebu oda sau'a azaġani'a ani vaġe kuru neġa aradu ani'a faiziro.

15 Ebu dibu'o vaseġa ġihi'agihi'ağa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a ani haġai gigi'a haġairote'e horoniro. Ebu tahi'a kome'akome'a kuru neġa haba'ano huau'ena'a, “Davida mariġa niguno'i,” rae reirote'e iġiro. 'Ougadu ze maġune rudaro.

16 Ebu Iesu ġadiniro, raena'a, “Ġa tahi'a kome'akome'ani'a nagini ra'eta'a'e igi'ohe? Ze ġararo'!” Ani'a naenaezina'a, “E igi'ohe. Rehano za'e Buka Zaġoġa mene hune me'odirohe? A'e raena'a, 'Badi'a tahi'a kome'akome'a zu ġuraġaġuraġani'a ani nigunoga ihoziro.”

17 E'e enogano ani ze muhizadu Betani neġa onamiro ebu ohere e'ea baziro.

Figi Ireġa Roraro

(*Mareko 11:12-14, 11:20-24*)

18 Irarirotene oherebau uzeuze Iesu'a Ieruselema bare onamirote'e zamaġano ani vininiro.

19 Ebu figi ireġa ibi ġenaġano horonadu huga vaġe onamiro. Rehano ire huga o'o'a zu rouġa da'o horoniro. Ani'a ire e'e niro, raena'a, “Ġa mene bare huda'uma!” Ebu ire e'e'a zogone roraro.

* 21:5 Girikio, Zioni aboġa 21:5 21:5 Zec 9:9 † 21:9 Girikio, Hosana 21:9 21:9 Salamo 118:26 ‡ 21:12 Kuru neġa takesi veize 21:16 21:16 Salamo 8:2

²⁰ Ane tahi'agāni'a e'e horonirotene, ze zaguzaganadu gādiniro, raena'a, "Nougenouge figi iregani'a gārihe roraneha?"

²¹ Iesu'a naenaezina'a, "E hube hune zi'ohe, za Badi'a mazao fine zu mene 'ada'adine, e'a figi ire mazao haḡa'ate'e zae'a zuni haḡai'uma. Ebu maḡa nina'a, 'Gihitadu davara zamaḡano buano'i,' rae reine, ani'e zae goere igi'uma.

²² Za'a fie'ena'a, nagini kuruo umine'ete'e gāuḡa'e hidi'uma."

Iesu Gigi'aḡa Moneo Gādiniro (Mareko 11:27-33, Luka 20:1-8)

²³ E'e gārugano, Iesu'a kuru neḡa diuḡadu vaze ihozirotene, dibu'o vazeḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu vaze boroboro'a ani vaḡe onairo. Ebu ze Iesu gādiniro, raena, "Ga no'e gigi'aḡa hina 'ahiguḡa haḡae'ohe? Iniu'a 'ahi gigi'aḡa ḡaniro?"

²⁴ Iesu'a naenaeziro, raena'a, "Eḡe zuni gādimu 'ahoga zinihi. Za'a naenaehine, e zuni no'e gigi'aḡa hina 'ahi gāuḡa haḡae'ete'e ihozi'uma.

²⁵ Ioane'a bapatizo haḡainuta'a'e Badi'a mazaono'o ga vaze mazaono'o?" Ze zeḡe'a bare ḡoaniro, raena'a, "Badi'a mazaono'o reine, 'Za nougadu Ioane goere mene mae ḡihinido?' rae ifi'uma.

²⁶ Rehano vaze'ono'o reine, vaze ḡuḡuvaḡani'a eme mazao maḡuni'uma rihone'ohe, mazaḡa zeḡe nidu'a Ioane'e hube hune peroveta vazeḡa rae mae ḡihine'ohe."

²⁷ E'ano'o ze naenaenina'a, "Eme aḡu'a." Ebu Iesu'a zina'a, "Eḡe zuni no'e gigi'a hina 'ahiguḡa haḡaete'e mene ihozi'uma."

Ubuga 'Aheu Hari Idaidaḡa

²⁸ Ebu Iesu'a dibu'o azaḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu vaze boroboro mazao hari idaidaḡa 'ahoga ziro, raena'a, "Za hari idaidaḡa 'ahi abitadu huga zamaro'i. Vaze 'ahogani'a ubuga 'aheu teite radiunu. Ani ene ibi'a vaḡe onamadu niro, raena'a, 'Ubude, ḡa izidi vaini mebaḡano gaui onamo'i.'

²⁹ Ebu ubugani'a naenaenina'a, 'E mene onami'uma.' Rehano ani vesu'u zamaḡa ḡihunadu onamiro.

³⁰ Ebu mogani'a ubuga veḡa vaḡe onamadu ene ibi'a nirote'e ḡoe'a niro. Ene veḡani'a naenaenina'a, 'O'e, onami'uma.' Rehano ani mene onamiro.

³¹ Za'a zamare'etene, ubuga 'aheu bo'aḡano iniu'a moga ura haḡairo?" Ze'a naenaenina'a, "Ene ibi'a."

Ebu Iesu'a hari huga'e ihoziro, raena'a, "E hube hune zi'ohe, takesi azaḡa zu moni veize ahirize serone'ete'e azaḡa'e Badi'a'a ibite ibitozini'uma. Zeḡe'a zae vitizi'uma.

³² Ioane Babatiso'e ibi duduga ihozoga radu zae vaḡe onairo, rehano za mene mae ḡihiniro. U takesi azaḡa zu moni veize ahirize serone'ete'e azaḡa'e ani goere mae ḡihiniro. Za ze'a haḡairota'a'e horoniro rehano, zae sau'anono'o mene ḡihuradu ani mene mae ḡihiniro."

Hihi Azaḡa Sau'a Hari Idaidaḡa (Mareko 12:1-12, Luka 20:9-19)

³³ Iesu'a bare ziro, raena'a, "Hari idaidaḡa 'ahoga ego'i. Vaze 'ahogani'a vaini mebaḡa ḡoraro, ebu hadi ḡabiriḡa meraro. Ani'a vaini vuḡa gige'ete'e gāuḡa haḡairo zu ehamu'ete'e taruhaḡa hitanao hadi hina haḡairo. Ebu hihi azaḡa nu 'evoreo teadu hirive'ete'e madaḡano huga nu'e ani'a me'uma rae reiro. Ebu ani'e haba 'ahoga onamadu mada faḡa ragaviro.

34 Hirive'ete'e madağa hanitrotene, vaini mağa nu mouga radu ani tuğureğa azağa'e hihi azağa e'e vađe tuğuze onamiro.

35 Rehano ze'a tuğure azağa obone teadu tiba'e bouniro, 'ahoga'e maro ebu 'ahoga'e hadi hina mau bohiniro.

36 Hena ani'a tuğureğa azağa ibi'a vitine ufeta ġehağa ze vađe bare tuğuziro. Ebu ze'a tuğure azağa e'e mazao hağai tiba e'e bare hağairo.

37 Ğonağano, ani'a ubuga ze vađe tuğuniro ebu raena'a, 'Ze'e eđe ubude u'u ġubani'uma gaogi.'

38 Rehano hihi azağani'a ubuga horonirotene, zeđe'a neneğaniro, raena'a, 'Ani'e vaini mebağa 'adi me'uma vazega. Aro matihi, ebu vaini mebağa 'adi emeđe'a me'uma!'

39 E'ano'o ze'a ani obone teadu vaini mebağanono'o ani uhine bunadu mau runiro."

40 Ebu Iesu'a dibu'o azağa ġihi'ağaġihi'ağa zu vase boroboro ġadize'ena'a, "'Ougadu vaini mebağa vazega'e hihi azağa e'e vađe onaine, ze mazao nagini hağai'uma?"

41 Ze naenaenina'a, "Ani'a hihi azağa e'e mau ruzi'uma. Ebu vaini mebağa'e hihi azağa 'ahoga nu zini'uma, ebu hirive'ete'e madağano zeđe'a ani huga nu ha'uma."

42 Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e Buka Zağoga mene me'odirohe? A'e raena'a,

'Vaze'a hadi hina ne ogorarotene, ze'a mene uratadu mae modirote'e hadiğa'e, gauga boro hadiğa raha.

'Adi'e Zuhi'a Boro'a hağairote'e hağaiğa. Emeđe'a ġiane'etene, manoğa tauği.'

43 E'ano'o eđe'a zi'ohe, Badi'a'a zae Isaraela azağa mene ibitozini'uma ebu Badi'a'a ane ura hağae'ete'e haba'a 'ahoga azağa ibitozini'uma.

44 Iniu'a hadi e'e rana higaune, ani vahegu tahitahi'uma, zu hadi e'e'a iniu rana higaune, ani'e se'eti'uma."

45 Dibu'o azağa ġihi'aġihi'ağa zu Farisea azağani'a Iesu hari idaidağa ġirotene, Iesu'a zeđe moneo reirota'a'e ederiro.

46 E'ano'o ze'e ani obone tihi reiro. Rehano vase ġuğuvağani'a ze mazao mağuni'uma radu rihoziro, mazağa ze ani'e peroveta vazega rae mae ġihiniro.

22

Mui Boro Hari idaidağa

(Luka 14:15-24)

1 Iesu'a hari idaidağa 'ahoga hina bare ġoreziro, raena'a,

2 "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e kini 'ahoga heuğa. Ani'a ubuga veize hahu muğa hağairo.

3 Ebu huzirote'e azağa mui augoga veize tuğure azağa zeđe vađe tuğuziro. Rehano ze'e onaoga hezahiro.

4 Ebu ani'a tuğure azağa nu 'ahoga bare tuğuziro, raena'a, 'Eđe'a huzate'e azağa 'ahige zo'i. "Zae veize eđe'a mui ruhibeħa. Boromakau zu mani iğağa maneha ebu ġau nidu'a 'ai ruhibeħa. Hahu muğa u'a aro'i!"

5 Rehano ze teğa riraro. 'Ahoga'e mebağa onamiro, ebu 'ahoga'e moni vaği onamiro.

6 Nu'e tuğure azağa oboze teadu rae sausauziro ebu zimi ruziro.

7 Kini'a e'e igirotene, ani maḡune rudaro. Ebu uti azaḡa tuḡuzadu gorogoru azaḡa e'e zimi hauḡiro zu neze zuni hufi haoniro.

8 Ebu ane tuḡure azaḡa huzadu ziro, raena'a, 'E hahu muiḡa 'ai ruhibe idaneha, rehano e'a huzirote'e azaḡa'e onaoga mene idaḡa.

9 E'ano'o ibi boro onamadu horozite'e azaḡa nidu'a mui aroga veize huzo'ii!"

10 Ebu ane tuḡure azaḡani'a ibi boro onamadu hidirote'e azaḡa nidu'a, manoga zu sau'a azaḡa nu'oziro. Ebu tutuze onamadu mui neḡa nu'oru iriva'oniro.

11 Ebu kini'a i'udi azaḡa diuḡe ḡiazitrotene, vase 'ahogani'a hahu mui dabuaḡa mene vidanoga horoniro.

12 Ani ḡadiniro, raena'a, 'Eḡe vase, ḡa'e hahu dabuaḡa mene vidaneha. Nougouge 'adi diuḡi areha?" Rehano ani ḡoere 'ahoga mene reiro.

13 Ebu kiniḡani'a ane gau azaḡa zina'a, "Evo'a zu odaḡa batuno'i, ebu enone uzaboḡano duine feuno'ii! Ane e'ea nia'uma zu ḡononeḡa atiti'uma."

14 Ḣonagano Iesu'a ziro, raena'a, "Badi'a'a vase ḡehaḡa huze'ohe, rehano ani'a ibitozini'ete'e azaḡa veize ohotirota'a'e tahiḡa da'o."

*Takesi Moniḡa Roma Kiniḡa Hau'ete'e
(Mareko 12:13-17, Luka 20:20-26)*

15 Ebu Farisea azaḡani'a onamadu Iesu'a ḡoere ve'oḡa 'ahoga rouga veize nougenouge so'onihii radu tiburu neneḡaniro.

16 Ebu ze'a zeḡe tahi'atahi'a zu kini Heroda mone azaḡa'e Iesu mazao tuḡuziro. Ze ani vaḡe onamadu niro, raena'a, "Ihore vaseḡa, eme edeḡa ḡa'e huga da'o ḡoere'ohe zu Badi'a'a urate'ete'e ibiḡa hugano da'o ihoze'ohe. Ebu vase boro zu kome'a idaidazadu vase u'ano zamaḡo mene hagane'ohe.

17 E'ano'o eme efo'i. Ḣa'e nounge rae zamare'ohe? Roma kiniḡa takesi moniḡa haune, idaḡa ga mene?"

18 Rehano Iesu'e zeḡe zama sau'a'e ederadu ziro, raena'a, "Za'e, zama guhi azaḡa! Nougadu e so'ohihii rae tuhuhu'ohe?"

19 Takesi moniḡa nugo ihoho'i." Ze Roma moniḡa* tiba mae harotene,

20 ani'a ḡadiziro, raena'a, "Iniu viḡa zu iniu niḡa'e e'e rana mirihoga?"

21 Ze raena'a, "A'e Roma kiniḡa viḡa zu niḡa." Ebu ani'a zina'a, "Tena Roma kiniḡa ḡau'e Roma kiniḡa hano'i, u Badi'a' gau'e Badi'a' hano'i."

22 Ze'a ani ḡoere e'e igirotene ze zaguzagaro ebu muhinadu oname ḡouriro.

*Runeono'o Iḡune'ete'e Ḣadimuḡa
(Mareko 12:18-27, Luka 20:27-40)*

23 E'e madaḡano Sadukea azaḡa nu'a Iesu vaḡe onairo. Sadukea duḡuru'e vase'a runeono'o mene bare iḡuni'uma rae reiro. Ebu ze Iesu ḡadiniro, raena'a,

24 "Ihore vaseḡa, Mose'a goro ḡoe'a 'ahige mirihiro. 'Ohoze 'ahogani'a rudanadu ani inuga'e ubuga o'o'a reine, ohoze negoḡani'a ḡozobaḡa teite hahuradu negoḡa rudarote'e niḡa mouga veize ene furenoha'uma†.

25 Hari 'ahi zamaro'i. Negoḡa nidu'a fu'o 'aheu fare'a radiunu. Ibi'ani'a hahuriro ebu ubuga o'o'ano rudaro. E'ano'o negoḡa 'aheuḡani'a ḡozobaḡa teite hahuriro.

* 22:19 Giriki, Denari † 22:24 Duet 25:5-6

26 Rehano ani zuni ubuga o'o'ano rudaro. Ebu negoġa uġiduġa zu onamo fu'o 'aheu fareġa mazao haġai idaġani'a fureraro.

27 Ġonaġano ġozoba zuni rudaro.

28 'Ougadu runeono'o bare iġuni'uma madaġano roġae a'e iniu inuga re'uma? Mazaġa ohoze nidu'a fu'o 'aheu fare ani teite hahuriro."

29 Iesu'a naenaero, raena'a, "Za'a zamare'eta'a'e ve'oġa, mazaġa Buka Zaġoġa ga Badi'a gigi'a'e aġu'a.

30 Runeono'o bare iġuni'uma madaġano, vaze'e mene hahuri'uma, rehano ze'e tuġure viga adureo heuġa re'uma.

31 Runeono'o bare iġune'ete'e moneo, Badi'a'a reirota'a'e za mene me'odirohehe? Ani'a 'ahige reiro, raena'a,

32 'E'e Aberahamo Badi'a, Isako Badi'a zu Iakobo Badi'a.† Ze amahi rudaro, rehano ze vine'e ġabode'ete'e u'ano, Badi'a'e zeġe Badi'a rae reiro. Badi'a'e mene rune azaġa Badi'a, rehano ġabone azaġa Badi'a."

33 Vaze ġuġuvaġa ani'a ihozirote'e ġoe'a igirotene, zaguzagaro.

Goro Ġoe'a Ġihi'aġa Hune

(Mareko 12:28-34, Luka 10:25-28)

34 Ebu Farisea azaġani'a Iesu'a Sadukea azaġa ġadimu naenaenadu hebeze hunirote'e harġa igirotene, ze nu'oraro.

35 Zeġe bo'aġano Mose goro ihoze'ete'e vazeġa 'ahogani'a Iesu tuhune nurihi radu ġadiniro, raena'a,

36 "Ihore vazeġa, Mose goro ġoe'a nidu'a zamaġano no'e goro ġoe'a'e ġihi'aġa hune?"

37 Iesu'a naenaero, raena'a, "Goro ġoe'a ġihi'aġa hune'e 'ahi'e'e. 'Ġae Badi'a Zuhi'a Boro, zamaġo nidu'a hina, vineġo nidu'a hina zu zamaronġo nidu'a hina zamaro'i."

38 A'e goro ibi'a zu ġihi'aġa hune ra'ohe.

39 Ebu goro ġihi'aġan hune 'ahoga'e 'ahiguġa. 'Ġae'a ġae bare zamare'ete'e teige, ġae nabugo zamaro'i."

40 Mose goro ġoe'a nidu'a ebu peroveta azaġani'a ihozirote'e ġoe'a nidu'a'e goro 'aheu e'e rana edau haġairo."

Keriso'e Iniu Mariga?

(Mareko 12:35-37, Luka 20:41-44)

41 Farisea azaġani'a nu'orarote'e zamaġano, Iesu'a ġadiziro, raena'a,

42 "Za'a Keriso'e nouge rae zamare'ohe? Ani'e iniu mariga?" Ze naenaenina'a, "Davida mariga."

43 Iesu'a ġadizena'a, "'Ougadu Davida'e nougadu Vine Zaġoġani'a ibitohanadu Keriso mazao 'Zuhi'a Boro,' rae hunehehe? Davida 'ahige reiro, raena'a,

44 'Badi'a'a eġe Zuhi'a Keriso niro, raena'a,

"Eġe eda'e moneo ehoro'i, onamo eġe'a agireġo nidu'a madu odaġo 'u'uġano ti'uma."

45 Davida'a Keriso mazao 'Zuhi'a Boro,' rae huniro. E'ano'o Keriso'e mene Davida mariga ra'ohe."

46 Ebu vaze tibani'a zuni Iesu mene naenaeni ġoreniro. E'e enoganono'o vaze 'ahogani'a Iesu inare ġadimu'ete'e mene bare haġairo.

23

*Vaze Ibitozì'ete'e Azağa Roziro**(Mareko 12:38-40, Luka 11:37-52, 20:45-47)*

1 Ebu Iesu'a vase guḡuvaḡa zu ane tahi'atahi'a ziro, raena'a,

2 "Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azağa zu Farisea azağa'e Mose goro ḡoe'a vase ihoze'ete'e iḡu'ano ehore'ohe.

3 E'ano'o ze'a nagini rae'ete'e egozenadu haḡao'i. Rehano zeḡe haḡai'e ago hegoto'i, mazaḡa ze'e zae ihoze'ete'e idunāḡano mene haḡae'ohe.

4 Ze ihore'e riga hune, e'ano'o vase'a hegotoga mene idaḡa. Ze'e vase da'o aduga boro zini'ohe, rehano ze 'evore hudu'a tiba hina zu mene hune danaze'ohe.

5 Ze'a, vase'a horozoga veize, ḡau nidu'a haḡae'ohe. Badi'a ḡoere fefaḡa ufe'ete'e umaḡa ufeta rafane haḡaadu amusize rana tatuhe ute'ohe zu dabuaze faḡafe'ohe.

6 Mui zamaḡano ehoro haba'a manōḡano zu nu'onu'o neḡa zamaḡano vase boroboro'a ehore'ete'e haba'ano ehorihì ra'ohe.

7 Vazevaze'a ne hunio hidine, 'Ihore Vazeḡa,'* rae gubaze zouḡa urate'ohe.

8 Rehano vase 'ahogani'a zae mazao 'Ihore Vazeḡa' rae huzo'idene gararozo'i, mazaḡa eḡe da'o zae ihore vazeḡa zu zae nidu'a'e idaḡa da'o nego zu eze tiba heuḡa.

9 Ebu rahao 'ada vase 'ahoga 'Mama,' rae ago huno'i, mazaḡa adureo Badi'a da'o'e zae Moze.

10 Ebu vase 'ahogani'a zae mazao 'Ibitohau'ete'e Vazeḡa' rae huzo'idene garazo'i, mazaḡa eḡe, Keriso da'o ibitoze vazeḡa.

11 Zae bo'āḡano vase ḡihì'a reine, zae tuḡure azaḡa rae re'uma.

12 Iniu'a bare niḡa mae itine, Badi'a'a niḡa mae ovoì'uma, u iniu'a bare niḡa mae ovoine, Badi'a'a niḡa mae ḡihini'uma.

13-14 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azağa zu Farisea azaḡa, za'e zama guhi azaḡa! Fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma, mazaḡa za'e Badi'a'a ibitozenoga urate'ete'e azaḡa ibize 'ue'ohe. Zae'a bare mene urate'ohe ebu urate'ete'e azaḡa zuni garare'ohe.†

15 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa, za'e zama guhi azaḡa, fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma. Vaze tiba zamaḡa ḡihunadu zae ihore hegotoga veize za davara zu haba rana ragave oname'ohe. Ebu vase tiba ma'etene, ani ihonadu zae teige haḡai sau'ano hegote'ohe. Ebu zae teige, ani'a ire roga tuḡutuḡu diuḡadu aduga'e zae vitize ḡae 'aheu hide ibitohau'ohe.

16 Za'e ubuma kuru azaḡa heuḡa, rehano ubuma kuru azaḡa ibitozini'ohe. Fase vetuḡaḡa, aduga hidi'uma. Za'a raena'a, 'Iniu'a kuru neḡa niḡano ḡoitore'eta'a'e huga o'o'a. Ḣoitore a'e mene haḡaine zuni idaḡa. Rehano iniu'a kuru neḡa zamaḡano golo hina ḡoitore'ine'e riga, e'ano'o ani'a ane ḡoitore tihitihini'uma.'

17 Za'e ubuma kuruga kauriḡa azaḡa! Za golo'e kuru neḡa vitine ufeta ḡihì'a rae ra'ohe. Rehano kuru neḡa'e ufeta ḡihì'a, mazaḡa golo'e kuru neḡa zamaḡano ti'ete'e u'ano golo e'e zaḡoḡa rae ra'ohe.

* 23:7 Girikio, Rabi † 23:13-14 Fare mirihirote'e nu'e v. 14 e'e, raena'a, "Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa, za'e zama guhi azaḡa! Fase vetuḡaḡa, Badi'a aduga hidi'uma, mazaḡa za'e ḡozoba ḡau ḡonotanadu mene mazagaroze'ohe. Ebu vase ḡeḡaḡa zamao faḡa kurau'ena'a, za'e dubu vazeḡa manōḡa rae ḡurire'ohe. E'e u'ano, aduga boro hidi'uma." (Mareko 12:40 zu Luka 20:47)

18 Ebu za'e raena'a, 'Iniu'a dibu'o fataġa niġano ġoitore'eta'a'e huga o'o'a. Ġoitore e'e mene haġaine zuni idaġa. Rehano iniu'a dibu'o fataġano ġahunoneġa hina ġoitordine riġa, e'ano'o ani'a ane ġoitore tihitihini'uma.'

19 Za'e hube hune ubuma kuru azaġa! Za ġahunone'e dibu'o fataġa vitine ufeta ġihi'a rae ra'ohe. Rehano dibu'o fataġa'e ufeta ġihi'a, mazaġa ġahunone'e dibu'o fataġa rana ti'ete'e u'ano ġahunoneġa e'e zaġoġa rae ra'ohe.

20 E'ano'o iniu'a dibu'o fataġa niġano ġoitore'eta'a'e dibu'o fataġa ebu e'e ranao ġau nidu'a hina ġoitore'ohe ra'ohe.

21 Ebu iniu'a kuru neġano ġoitore'eta'a'e kuru neġa niġano ebu de'ea radiu'eta'a'e, Badi'aġa niġano ġoitore'ohe ra'ohe.

22 Zu iniu'a adure niġano ġoitore'eta'a'e, Badi'a ehoro haba'a hina zu e'e rana ehore'eta'a'e, Badi'aġa niġano ġoitore'ohe ra'ohe.

23 Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zu Farisea azaġa, za'e zama guhi azaġa, fase vetuġaġa, aduga hidi'uma. Mazaġa za'e tirara mebaġano eġa ga murari teige kome'a fase veize gaubanana tiba Badi'a hau'ohe. Rehano Mose goro ġoe'ano ġau ufeta boro'e igi mode'ohe. A'e haġai duduġa haġae'ete'e, vase vetuġazi'ete'e zu mene ġurine'ena'a, zama nidu'a hina haġae'ete'e ra'ohe. Za ġau boro 'adi'e haġao'i, ebu kome'akome'a zuni haġao'i.

24 Za'e ubuma kuruġa azaġa heuġa ebu ubuma kuruġa azaġa ibitozini'ohe! Za'e vu zamaġano ofene horone'etene beu'e modadu gage'ohe, rehano kamelo'e une tauġe'ohe.†

25 Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zu Farisea azaġa, za'e zama guhi azaġa, fase vetuġaġa, aduga hidi'uma! Za'e bioze zu siuvaze enoga da'o vuzu'e dehene'ete'e azaġa, mazaġa zamaze'e toraġa zu ununu'a iri'ave'ohe.

26 Ubuma kuruġa Farisea azaġa! Bio zu siuva zamaġa geno vuzu'e dehenoi, 'ouġine enoga zu dehera'uma.

27 Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zu Farisea azaġa, za'e zama guhi azaġa, fase vetuġaġa, aduga hidi'uma! Za'e rune iduġa uruġa hina feninoga heuġa. Rune iduġa enoga ġianine manoġa tauġi, rehano zamaġa'e rune azaġa isine zu torare nidu'a iri'ave'ohe.

28 E'e teige, vase'a zae ġiaze'etene, duduġa azaġa rae zamare'ohe, rehano zamaze'e zama guhi zu haġai sau'ani'a iri'ave'ohe.

29 Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zu Farisea azaġa, za'e zama guhi azaġa, fase vetuġaġa, aduga hidi'uma! Za'e vouġaze'a ibite zimirote'e peroveta azaġa ebu haġai duduġa azaġa, zeġe rune iduġa neġa ogoru'ohe ebu rohorohone'ohe.

30 Ebu za raena'a, 'Eme vouġafe madaġano radifone, peroveta azaġa goruzihi radu zeġe teite mene tiburafo.'

31 Za'a 'ouge ra'eta'a'e, za'e zae bare peroveta azaġa goruzirote'e azaġa mariġa rae ra'ohe.

32 Vouġaze'a peroveta azaġa goruzirote'e teige, zae zuni 'ouge haġao'i!

33 Za'e mohe! Zarama ubugaubuga! Ire rogao mae feuzine feranoga'e mene idaġa.

34 E'ano'o eġe'a peroveta azaġa, huhuzaġa azaġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zae vaġe tuġuzi'uma. Rehano nu'e za'a goruzi'uma zu

† 23:24 Ofene zu Kamelo'e Badi'a'a ago ano'i rae reirote'e ġauġa. Zeġe'a manoġa hidoga veize Badi'a goro ġoe'a mene hegote'ohe.

nu'e sataurozi'uma, ebu nu'e zae nu'onu'o neḡano masizi'uma zu haba 'ahoganono'o haba 'ahoga ze hegotadu sausauzi'uma.

³⁵ Vouḡaze'a duduga azaḡa nidu'a goruziuro. A'e ibite Adamu ubuga, duduga vazeḡa Abela mau runirote'e e'eano'o onao ḡonaḡano Berekia ubuga Zakaria maro. Zakaria'e dibu'o fataḡa zu Badi'a ne zaḡoḡa hune bo'aḡano mau runiuro. 'Ougadu e'e naeḡa nidu'a'e za'a me'uma.

³⁶ E hube hune zi'ohe, e'e aduga nidu'a'e izidi egani'a me'uma.

Ierusalem Aduga Hidi'uma

(Luka 13:34-35)

³⁷ O, Ierusalem azaḡa, Ierusalem azaḡa! Zae'a peroveta azaḡa zimiro zu Badi'a'a tuḡuzirote'e azaḡa hadi hina zimi ruziuro. Kokoroku roḡaeḡani'a isaḡa zamaḡano ubuga gugube'ete'e teiḡe, e mada ḡehaḡa zae nu'ozih'i reiro, rehano za'e mene uratiuro.

³⁸ E'ano'o ḡiano'i, neze fahau radi'uma!

³⁹ Ebu za'e eḡe mene bare horohi'uma onamo zae'a raena'a, 'Zuhi'a Boro niḡano onae'ete'e vazeḡa mae ḡihino'i!"

24

Kuru Neḡa Fahe Hauḡi'uma rae Reiro

(Mareko 13:1-2, Luka 21:5-6)

¹ Iesu'a kuru neḡanonono'o iḡune buau onamirotene, ane tahi'atahi'a ani vaḡe onaadu kuru neḡa iraḡa nunu manomano ihoniuro.

² Rehano ani'a ziro, raena'a, "Za ḡau 'adi nidu'a horone'ehehe? E'e hube hune zi'ohe, hadi 'ahogani'a hadi 'ahoga ranao mene radi'uma madaḡa onai'uma. Agire azaḡani'a e'e nidu'a fahe ruruni'uma!"

Mada ḡonaḡano Haḡai Nu Badeḡa

(Mareko 13:3-13, Luka 21:7-19)

³ Iesu'a Olive maḡano ehorotene, ane tahi'atahi'a zeḡe da'o ani vaḡe sifu onamadu ḡadiniuro, raena'a, "Ḡa efo'i, kuru neḡa mazao 'ahi ḡauḡa'e nani'a furera'uma? Mada ḡonaḡano zu ḡa'a bare onai'uma madaḡano, naḡi haḡai nu badeḡani'a furera'uma?"

⁴ Ani'a naenaenziro, raena'a, "Vaze'a zae mene tutuze ve'ozoga veize ḡiano'i.

⁵ Vaze ḡehaḡani'a eḡe nio aradu, 'E'e Keriso' rae re'uma. Ebu ze'a vazevaze tutuze ve'oz'i'uma.

⁶ Za'e uti hariḡa zu uti ḡoe'a nunu ra'ete'e igi'uma, rehano ago rihano'i. 'Ahiguḡa'e ibite furera'uma, rehano mada ḡonaḡa'e zogone mene ari'uma.

⁷ Haba'a 'ahogani'a haba'a 'ahoga teite utiti'uma, zu gavamani 'ahogani'a gavamani 'ahoga teite utiti'uma. Haba nunu zamaḡano zaga'a hia'uma zu haba'a hagarete'e'a furera'uma.

⁸ E'e nidu'a'e aduga ḡadaheḡa rae re'uma, rehano aduga nu ize furera'uma.

⁹ Ebu vaze'a za oboze teadu sausauzi'uma, zu zimi ruzi'uma. Eḡe u'ano haba azaḡa nidu'ani'a he'ehe'ezi'uma.

¹⁰ E'e madaḡano vaze ḡehaḡani'a eḡe mazao fie'ete'e'a dauḡi'uma, revotiti'uma zu he'he'etiti'uma.

¹¹ Gururo peroveta azaḡa ḡehaḡa zuni iḡunadu vaze ḡehaḡa so'oz'i'uma.

¹² Vaze sau'ani'a ufeta bororu'ete'e u'ano, vaze ḡehaḡani'a zeḡe nabudize mene zamari'uma.

¹³ Rehano iniu'a zamağa obone gigane onamo ġonaga meine, ani'e ġabone tuġutuġu hidi'uma.

¹⁴ Ebu Badi'a'a ibitozini'ete'e hari manoga'e raha 'adi nidu'a zamaġano bororanadu haba'ahaba'a azaġa nidu'a igi'uma. E'e enogano mada ġonagani'a onai'uma.

Ierusalem Ruini'uma

(Mareko 13:14-23, Luka 21:20-24)

¹⁵ Ibite peroveta vazeġa, Daniela'a ġau nidu'a ruine'ete'e vazeġa sau'a 'ahoga moneo ġoeriro. Vaze e'e'a haba zaġoġa sausaune'ete'e za'a horoni'uma madaġani'a ari'uma. (Buka Zaġoġa me'ode'ete'e vazeġa, ġoere huga 'adi faine edero'i.)

¹⁶ E'e madaġano ludea haba'ano radiu'ete'e azaġa'e maġa ferau ito'i.

¹⁷ Iniu'a ne enona radiu'ete'e vazeġa'e ġauġa mouga veize neġa zamaġa ago diuġo'i.

¹⁸ Meba zamaġano hihe'ete'e vazeġa zuni dabua mouga veize ago bare onamo'i.

¹⁹ E'e madaġano ahi'eta roġaeġa zu nune hina ene guraġa ġubuze'ete'e roġaeġa, ze'e fase vetuġaġa, feranoga mene idaġa u'ano, aduga hidi'uma.

²⁰ Iruġu madaġano* ga Bana Madaġano mene feranoga veize kurano'i,

²¹ mazaġa e'e madaġano vaze nidu'a aduga boro hidi'uma. Badi'a'a ġadaheġano ġau nidu'a haġairote'e'ono'o onao izidi, aduga 'ahiguġa mene fureraro. Vehu'u zuni mene bare fureru'uma.

²² Zuhi'a Boro'a e'e madaġa mene futufine, vaze tiba zuni mene ġabode radi'uma. Rehano ane'a mae ohotirote'e azaġa u'ano, e'e madaġa futufi'uma.

²³ Ebu vaze 'ahogani'a zina'a, 'Ġiano'i, Keriso'e 'ahi e'e!' ga 'Omo 'e'e!' rae zo'idene, e'e ġoe'a ago mae ġihino'i.

²⁴ Mazaġa ġuriro kerisoga zu ġuriro peroveta azaġani'a fureranadu haġai nu badeġa boro baġaġa zu zaguzaga'uma haġaiġa haġae'ena'a, vaze so'ozi'uma. Ze'a, Badi'a'a ohotirote'e azaġa zuni tutuze so'ozoga idaġa reine, 'ougi'uma.

²⁵ Zamare rado'i! E'e madaġani'a izema furarogano, eġe'a zae ibite ihozeha.

²⁶ E'ano'o vaze 'ahogani'a zina'a, 'Ġiano'i, Keriso'e haba boha'ano,' ro'idene, ġianihi radu ago onamo'i, ga 'Ġiano'i, ani'e ne zamaġano,' ro'idene, e'e ġoe'a ago mae ġihino'i.

²⁷ E, Vaze Ubugani'a bare onaine, vaze nidu'a hune'a horohi'uma. A'e, viri'a vazahadu mada'a ite'ete'e mone'ono'o ovoe'ete'e moneo aganadu vaze nidu'a horone'ete'e heuġa.

²⁸ Nagini'a rudanate'e haba'ano gaoza'a nu'ora'uma.

Vaze Ubugani'a Ovai'uma

(Mareko 13:24-27, Luka 21:25-28)

²⁹ Ebu aduga madaġani'a hauġine, zogone 'aha'a fureru'uma:

'Mada'a uzabora'uma ebu bato'e mene agara'uma.

Buzuva'e adureono'o rururu bua'uma, ebu inaraġa adureo haghahagani'uma.'

24:15 24:15 Daniela 9:27, 11:31, 12:11 * **24:20** Girikio, *Nahune madaġa*, Isaraela haba'ano nahune madaġa'e nahune boro zu iruġu boro radu vaze'a ragavoga'e riġa **24:29** 24:29 Isaia 13:10, 34:4; Joel 2:10

³⁰ Ebu haġai nu badeġani'a adureo fureranadu eġe, Vaze Ubugani'a ovae'ete'e ihozi'uma. E'e horozine, raha 'ahao haba'ahaba'a azaġa nidu'a niau ġouri'uma. Ebu eġe, Vaze Ubugani'a adureo ġoze zamaġano gigi'a zu aġaġa manaġo madu ova'i'uma ebu vazevaze'a e'e horoni'uma.

³¹ Ebu hena, sura'i boro ġihau hudadu eġe'a eġe tuġure viga tuguzi'uma. Ebu zeġe'a haba nidu'a, haba ġonaganono'o haba ġonagano, Badi'a'a ohotirote'e azaġa nu'ozi'uma.

Figi Ireġa Hari Idaidaġa
(Mareko 13:28-31, Luka 21:29-33)

³² Figi ireġa mazao nagini'a fureru'ete'e ġianadu edero'i. Ezagani'a butiru itadu rouġani'a udufa'oga horonetene irugu madaġa haniteha rae edere'ohe.

³³ E'e teige, e'a rate'e 'ahiguġani'a fureranoga horono'idene, eġe, Vaze Ubugani'a bare ovaite'e haniteha rae edero'i.

³⁴ E hube hune zi'ohe, izidi eġa'e mene hauġi'uma onamo 'ahiguġa nidu'ani'a furera'uma.

³⁵ Adure zu raha'e hauġi'uma, rehano eġe ġoere'e mene hauġi'uma.

Ruhibe Rado'i
(Mareko 13:32-37, Luka 12:39-44, 1:26-30)

³⁶ Rehano nani'a 'ahiguġani'a furera'uma'e emeġe nidu'a aġu'a. Adureo tuġure viga ebu eġe, Badi'a Ubuga zuni[†] aġu'a. U eġe Mama da'o edeġa.

³⁷ Eġe, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madaġano'e Noa madaġa teigi'uma.

³⁸ Zobo boro'a izema zubuzoga madaġano vazevaze'a radiunute'e radoneġano ogaunu, gagu'nu zu hahurinu onamo Noa'a ġasi boro diuġiro.

³⁹ Rehano ze'a nagini'a furera'uma mene ederiro, onamo zobo boro'a zubuzadu hunuhune ġouriro. Eġe, Vaze Ubugani'a bare onaine, e'e madaġa teigi'uma.

⁴⁰ E'e madaġano vaze 'aheu'e mebao gau'e radiu'ete'e zamaġano, 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iġuni'uma.

⁴¹ Roġae 'aheu'e uvahu mirune radiu'ete'e zamaġano, 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iġuni'uma

⁴² E'ano'o fairu ġiano'i, mazaġa za aġu'a no'e madaġano zae Zuhi'a Boro'a onai'uma.

⁴³ Za'e 'adi zamaro'i. Ne vazegani'a ġonore vazeg'a'e no'e madaġano ani ne onai'uma rae ederine, ani'e neġa faine taufi'uma ebu ġonore vazeg'a'e diuġoga mene idara'uma.

⁴⁴ E'ano'o zae zuni ruhibe rado'i, mazaġa eġe, Vaze Ubuga'e za'a mene edere'ete'e madaġano bare onai'uma.

⁴⁵ Tuġure vazeg'a 'ahoga'e huhuzaġa zu zama tibano gauine, zuhi'aġa'e ani teite matu'i'uma. Ebu vaze a'e tuġure azaġa ġihi'aġa mae ohonadu 'ahige re'uma, raena'a, 'Tuġure azaġa nidu'a taufo'i. Ogomuze zuni mada idunane zeno'i.' 'Ougadu ani'e haba 'ahoga onami'uma.

⁴⁶ Tuġure vazeg'a'e 'ouge gauine, zuhi'aġani'a bare feuradu horoni'uma ebu ani matuadu manohuga ha'uma.

⁴⁷ E hube hune zi'ohe, ani'e zuhi'aġani'a ane tohe nidu'a taufe'ete'e vazegano ohoni'uma.

⁴⁸ Rehano tuġure vazeg'a'e sau'a reine, ane'a bare raena'a, 'Eġe zuhi'a'e vehu'u faġanobu'u onai'uma,' rae zamari'uma.

[†] 24:36 Fare mirihoga nu'e, "Badi'a Ubuga zuni" mene ra'ohe.

49 Ebu tuğureğa azağa nidu'a bouzi'uma zu gagone azağa teite ufeta ogau gage sauta'uma.

50 Ebu zuhi'ağa'e, ane'a mene edere'ete'e zu mene zamare'ete'e madağano bare onaadu,

51 ahiriğa udi tahitahi'uma ebu zama guhi azağani'a radiu'ete'e haba'ano ohoni'uma. E'ea, ani nia'uma zu ğonone atiti'uma."

25

Nogoba Ğaubanana Hari Idaidağa

1 Iesu'a bare ziro, raena'a, "E'e madağano Badi'a'a ibitozini'eta'a'e nogoba ğaubanana teigi'uma. Ze ihureze meiro ebu hahu ohoze iziga hidihiri radu mui haba'a onamiro.

2 Zeđe bo'ağano fu'o'e hahizağa ebu fu'o'e huhuzağa.

3 Hahizağa azağa'e ihureze odohiro, rehano ihure vuğa'e mene meiro.

4 U huhuzağa azağa'e ihurezeta ihure vuğa biozeo abe odohiro.

5 Ebu hahu ohoze izigani'a mene ğarihe arirotene, ze ubumaze anozadu bazubazu uhiro.

6 Ohere nemanema ze ago 'ahoğa igiro, raena'a, 'Hahu ohoze izigani'a feureha! Buanadu mae zouno'!'

7 'Ougirotene nogoba nidu'a evatadu ihureze ruhibiro.

8 Ebu hahizağa azağani'a huhuzağa azağa umiziro, raena'a, 'Za ihure vuğa nuğo eme rifo'i, mazağa eme ihure'e vidau'ohe.'

9 Ze naenaezina'a, 'Mene, 'ahi'e za zu emeđe nidu'a veize mene idağa. Ihure vuğa serone'ete'e vazeğa vađe onamadu zae veize hoito'!'

10 Rehano ze ihureze vuğa hoitoğa u'a onamirote'e enogano, hahu ohoze izigani'a feuriro. Ebu ihureze zu ihureze vuğa ruhibirote'e azağani'a ani teite mui haba'a diuğiro ebu ibihetağa'e hararo.

11 Vesu'u hahizağa nogobağani'a feuradu raena'a, 'Zuhi'a Boro! Zuhi'a Boro! Ibiheta vavaofo'!'

12 Rehano ani zina'a, 'E hube hune zi'ohe, e za ağu'a.'

13 E'ano'o tohutohe rado'i, mazağa eđe'a bare onai'uma madağa'e za'e ağu'a.

Tuğure Azağa Uğidu Hari Idaidağa

(Luka 19:11-27)

14 Badi'a'a ibitozini'eta'a'e haba fağa ragave'ete'e vazeğa 'ahoga hariğa heuğa. Ani'a iğunirotene, tuğureğa azağa huzadu ani ğau taufoga veize ğauğa ziniro.

15 Zeđe tibatiba inaraze idunağano, 'ahoga'e moni silivağa fuse* fu'o, 'ahoga'e fuse 'aheu ebu 'ahoga'e fuse tiba ziniro. Ebu ani'a haba faga ragaviro.

16 Moni silivağa fuseğa fu'o meirote'e vazeğa'e zogone onamadu e'e moniğa hina gauadu moni silivağa fuseğa fu'o ragate hidiro.

17 Moni silivağa fuseğa 'aheu meirote'e vazeğa zuni 'ouge hağaadu moni silivağa fuseğa 'aheu ragate hidiro.

18 Rehano moni silivağa fuseğa tiba meirote'e vazeğa'e onamadu rahao idu hu'iro ebu zuhi'ağa moni e'ea ğure tiro.

19 Mada fağa ğarugano tuğure azağa zuhi'a'a bariro. Ebu ze ani moni hina nougenouge gauirote'e ederifine huziro.

* 25:15 Girikio, talanta. Talanta tiba'e silivağa 34ğ heuğa.

20 Moni silivağa fuseğa fu'o meirote'e vazegani'a moni fuseğa fu'o bare ragate hidirota'a'e odohe aradu niro, raena'a, 'Zuhi'a, ġa'a moni silivağa fuseğa fu'o iniro. Ebu eġe'a moni e'e hina gauadu bare fuse fu'o ragate hideha.'

21 Zuhi'aġani'a nina'a, 'Manoġa tauġi, ġa'e tuġure vazega manoga ebu zamaġo nidu'a hina faine gauha. Ġa'a ġau tahiġa veize zamaġo nidu'a faine gauate'e u'ano, eġe'a ġau ġehaġa taufe'ete'e vazegano oho'i'uma. Aro'i, eġe teite matu'ihii!'

22 Ebu moni silivağa fuseğa 'aheu meirote'e vazegani'a aradu niro, raena'a, 'Zuhi'a, ġa'a moni silivağa fuseğa 'aheu iniro. Ebu eġe'a moni e'e hina gauadu bare fuse 'aheu ragate hideha.'

23 Zuhi'aġani'a nina'a, 'Manoġa tauġi, ġa'e tuġure vazega manoga ebu zamaġo nidu'a hina faine gauha. Ġa'a moni tahiġa hina zamaġo nidu'a faine gauate'e u'ano, eġe'a moni boro taufe'ete'e vazagano oho'i'uma. Aro'i, eġe teite matu'ihii!'

24 Ebu moni siliva fuseğa tiba meirote'e vazegani'a aradu niro, raena'a, 'Zuhi'a, ġa'e vase riġa. E ederiro vase'a ġorarote'e ġauġa ġa'a hirive'ohe ebu vase'a taufirete'e ġauġa ġa'a ma'ohe.

25 E'ano'o ġa moni'a dauġi'uma rae rihonadu rahao ġure tiro. Ġae moni 'ahi bare mo'i.'

26 Zuhi'aġani'a naenaeni, raena'a, 'Ġa'e tuġure vazega sau'a ebu tubuġa! Vaze'a ġorarote'e ġauġa zu vase'a taufirete'e ġauġa eġe'a ma'ohe rae zamarirohe?

27 'Ougiritene ġa nougadu moni ti'ete'e neġano eġe moni mene tiro?' 'Ougifone e bare aradu moni e'e ragate meifo.'

28 Hena zuhi'aġani'a niro, raena'a, 'Moni silivağa fuseğa tiba ani mazaono'o bare madu ġau banana meirote'e vazega hano'i.

29 Iniu'a nagini hidirote'e faine odohe gauine, ani borofe hidi'uma. Rehano iniu'a nagini hidirote'e mene faine odohe gauine, ani mazao nagini kome'a zuni meini'uma.

30 Ebu tuġure vazega sau'a 'ahi enona uzabo zamaġano mae feuno'i. De'ea ani nia'uma ebu ġonoga atiti'uma."

Mamoe zu Gouti

31 Ebu Iesu'a raena'a, "Eġe, Vaze Ubugani'a aġaġa inaraġaġeta tuġure viga nidu'a teite onai'uma madaġano, e'a kini ehoru haba'ano ehoradu vase ibitozini'uma.

32 Haba azaġa nidu'a eġe ġamao nu'ozadu vase rovozi'uma. A'e mamoe taufe'ete'e vazegani'a mamoe gouti'ono'o rovoze'ete'e teigi'uma.

33 Ebu iniu vase mamoe heuġa'e eġe eda'e moneo zu iniu vase gouti heuġa'e eġe kauri moneo ohozi'uma.

34 Ebu eġe, kinize'a eda'e mone azaġa zi'uma raena'a, 'Zae, eġe Mama'a manohuga zini'ete'e azaġa, aro'i, ebu eġe'a ibitohau'ete'e zamaġano rado'i. A'e Badi'a'a raha 'ahi haġairote'e madaġano'ono'o ruhiniro.

35 Mazaġa e vinihinutene, za'a ogomu inido, e irinehe mo'ohinutene, vu inido ebu e i'udo vazega reinutene, zae neo huhe zouhido.

36 Dabuaha o'o'a reinutene, dabua inido, ugihinutene eġe taufido ebu ġu'a neġano radiunutene, ġiahiro.'

37 Ebu duduġa azaġani'a naenaeni'uma, raena'a, 'Zuhi'a Boro, eme nani'a ġa'e vini'oga horoadu ogomu ġanido? Nani'a eme ġa'e irigo mo'o'oga horonadu vu ġanido?

³⁸ Nani'a eme ġa'e i'udo vazeġa reirote'e horonadu neo huġade zou'ido? Nani'a eme dabuaġo 'o'o'a reirote'e horonadu dabua ġanido?

³⁹ Nani'a eme ġa ugi'irote'e ga ġu'a neġano radirote'e horonadu ġa ġia'i amido?'

⁴⁰ Ebu eġe, kinize'a naenaenzi'uma, raena'a, 'E hube hune zi'ohe, eġe negohe ga ezehe 'ahi bo'aġano ġonaġa vazeġa 'ahoga veize 'ouge haġaidota'a'e, eġe veize haġaido ra'ohe.'

⁴¹ Ebu eġe, kinize'a vaetadu kauri mone azaġa zi'uma, raena'a, 'Zae, Badi'a'a maġunozini'ete'e azaġa, eġe mazaono'o vaġino'i, ebu Satani zu ane tuġure viġa veize ruhinirote'e radiu tuġutuġu ire rogaġa zamaġa diuġo'i.

⁴² Mazaġa e vinihinutene, za'a ogomu men inido, e irinehe mo'ohinutene, vu mene inido.

⁴³ E i'udo vazeġa reinutene, neo mene huhe zouhido, dabuhe o'o'a reinutene, dabua mene inido, ebu ugihinutene zu ġu'a neġano radiunutene, mene taufido.'

⁴⁴ 'Ougadu ze'a naenaeni'uma, raena'a, 'Zuhi'a Boro, nani'a eme ġa'e vini'irote'e ga irigo mo'o'irote'e ga i'udo vazeġa reirote'e ga dabuaġo 'o'o'a reirote'e ga ugi'irote'e ga ġu'ano radirote'e horo'adu mene dana'ido?'

⁴⁵ Eġe'a naenaenzi'uma, raena'a, 'E hube hune zi'ohe, 'ahi azaġa bo'aġano ġonaġa vazeġa 'ahoga veize mene haġairota'a'e, eġe veize mene haġairote'e ra'ohe.'

⁴⁶ Ebu kauri mone azaġa'e vaġine ġouradu aduga tuġutuġu hidi'uma, u duduga azaġa'e ġabone tuġutuġu hidi'uma."

26

Iesu Ma'uma Ibiġa Vaġiro (Mareko 14:1-2, Luka 22:1-2, Ioane 11:45-53)

¹ Iesu'a ġoere e'e nidu'a rae hauġirotene, ane tahi'atahi'a ziro, raena'a,

² "Zae edeġa, mada 'aheu enogano Iġine Mode'ete'e Muiġa'e me'uma ebu eġe, Vaze Ūbuga'e sataurohihi radu vaze'a obohe ti'uma."

³ E'e madaġano dibu'o azaġa ġihi'aġaġihi'aġa zu vaze boroboro'a dibu'o azaġa ġihi'aġa, niġa Kaiafa, ane neo nu'oraro.

⁴ Ebu Iesu sifu obone teadu manoga veize ibiġa ġo'ane vaġiro.

⁵ Rehano ze raena'a, "Iġine Mode'ete'e Muiġa madaġano'e mene idaġa. 'Ougine vaze ġuġuvaġani'a utitofi'uma."

Roġae 'Ahogani'a dehoru Iesu rana Beu'iro (Mareko 14:3-9, Ioane 12:1-8)

⁶ Iesu'e Betania neġano, ibite lefera'a meirote'e vazeġa, Simona neo radiro.

⁷ Ani ogomu fataġa zamao tave ehore'ena'a, ogaue'ete'e zamaġano, roġae 'ahogani'a dehoru hohoga manoga naeġa boro'e bioġa kome'a manohuga iriva'onadu mae onairo. Ebu Iesu vadinio beu'iro.

⁸ Iesu tahi'atahi'a'a 'e'e horonirotene, ze maġuniro, raena'a, "Nougadu dehoru 'ahi'e haue taue'ohe?"

⁹ A'e moni boro hina seronadu zahara azaġa zinifo!"

¹⁰ Iesu'a tahi'aġa nagini reirote'e ederadu ziro, raena'a, "Za nougadu roġae 'adi aduga hau'ohe? Ani'e eġe veize manoga hune haġaeha.

¹¹ Zahara azaġa'e mada nidu'a zae bo'aġano radi'uma, u e'e mada nidu'a zae teite mene radi'uma.

12 Ani'a dehorō hohōga manōga ege ahiri rana beu'ata'a'e, ege rune veize ruhineha.

13 E hube hune zi'ohe. Raha nidu'a zamaḡano no'e haba'ano Badi'a hari manōga haramine, ani'a haḡata'a'e me'odadu ani zamari'uma."

Iuda'a Iesu Revoha'uma Reiro
(Mareko 14:10-11, Luka 22:3-6)

14 E'e enogano Iesu tahi'aḡa 12 zamaḡano tahi'a 'ahoga, niḡa Iuda Isakariota'e dibu'o azaḡa gihi'aḡaḡihi'aḡa vaḡe onamiro,

15 ebu ḡadiziro, raena'a, "Iesu zae 'evoreo ri'inine, moni nugu ini'uma?" 'Ougirotene ze moni silivaḡa 30 me'odadu haro.

16 E'e madaḡanono'o ani Iesu zeḡe evorao ri'inoga veize ibiḡa vaḡiro.

Iḡine Mode'ete'e Muḡa
(Mareko 14:12-26, Luka 22:7-23, Ioane 13:21-30, 1Co 11:23-25)

17 Isiti O'o'a Berediḡa Muḡa* madaḡa ibi'a'e Iḡine Mode'ete'e Muḡa rae reiro. Iesu tahi'atahi'a ane vaḡe onaadu ḡadiniro, raena'a, "Ḡa ura'e eme Iḡine Mode'ete'e Muḡa ogomuḡa'e nouma ruhibe ti'uma?"

18 Ani'a naenaeziro, raena'a, "Ieruselema diuḡe onamadu vaze 'ahoga vaḡo'i ebu no'i, 'Ihore vazeḡani'a 'ahige ra'ohe: Eḡe mada 'ai haniteha. E tahi'aheta ḡa neo Iḡine Mode'ete'e Muḡa ogomuḡa au tiburau'uma."

19 Ebu Iesu tahi'atahi'a'e Iesu'a zirote'e haḡaiḡa haḡaadu Iḡine Mode'ete'e Muḡa ruhibiro.

20 Gorava uḡano reirotene, Iesu ani tahi'aḡa 12 teite ogau tiburaro.

21 Ebu ze ogau'ete'e zamaḡano, Iesu'a ziro, raena'a, "E hube hune zi'ohe, zae bo'aḡano vaze 'ahogani'a ege revoni'uma."

22 Ebu ze zamaze adudanadu ḡaruga ḡarugano Iesu ḡadiniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, eḡehehe?"

23 Ane'a naenaezina'a, "Izidi ege teite idaḡa siuvao tare au'ete'e vazegani'a revoni'uma.

24 Ibite Buka Zaḡoḡano mirihirote'e ḡoe'a idunaḡano, ege, Vaze Ubugani'a hube ruda'uma. Rehano revoni'uma vazegani'e, fase vetu'aḡa, aduga hidi'uma. Ani'e mene furerafone manōga reifo."

25 Ebu ani revoha'uma vazega, Iuda'a nina'a, "Ihore vazega, eḡehehe?" Iesu'a naenaenina'a, "O'e, vazega'e ḡae."

26 Ze ogau'ete'e zamaḡano, Iesu'a beredi madu kuraro, ebu vaheḡadu ane tahi'atahi'a ziniro. Ebu raena'a, "'Adi'e ege ahiri. Madu ano'i."

27 Ebu ani'a vaini vuḡa bioḡa madu kuraro, ebu zini'ena'a ziro, raena'a, "'Zae nidu'a, 'ahi gago'i.

28 Mazaḡa bio 'adi zamaḡano'e ege ru. Ege'a vaze ḡehaḡa sau'aze rae modoga veize rudanadu ruhe'a be'uti'uma. A'e, Badi'a'a vaze teite ḡoitirote'e ḡoe'a'e ege ru hina bare idane'ohe.

29 E zi'ohe, vaini vuḡa 'ahi mene bare gagi'uma, izidi'ono'o onamo ege Mama'a ibitohau'ete'e madaḡano zae teite vaini vuḡa iziga gagi'uma."

30 Ebu ze bada 'ahoga mae haḡadu Olive maḡa onamiro.

Petero'a Iesu O'oni'uma Reiro
(Mareko 14:27-31, Luka 22:31-34, Ioane 13:36-38)

31 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Izidi ohere zae nidu'a ege 'ano muhihe fera'uma. Mazaḡa Buka Zaḡoḡa zamaḡano 'ahige mirihiro, raena'a,

* 26:17 Isiti O'o'a Berediḡa Muḡa'e mada fu'o 'aheu fare zamaḡano haḡae'ohe.

'Badi'a'a mamoe taufe'ete'e vazegā mau runi'uma. Ebu mamoe'e ferau gouri'uma.'

32 Rehano e'a runeono'o bare iḡunine, Galilea haba'a ibite onamadu e'ea zae hidi'uma."

33 Petero'a Iesu niro, raena'a, "Zeḡe nidu'a ferau muhi'i'uma rehano, e'e mene ferau muhi'i'uma!"

34 Iesu'a naenaenina'a, "E hube hune ḡa'ohe, izidi ohere izema kokoroku'a uganogano, ḡa'e ḡae uḡidu eḡe o'ohi'uma."

35 Rehano Petero'a ḡoere ḡiharo, raena'a, "E mene o'o'i'uma. Ḡae teite rudaune zuni idaḡa!" Ebu ane tahi'atahi'a nidu'a zu 'ouge reiro.

Getesemane Haba'ano Kuraro

(Mareko 14:32-42, Luka 22:39-46)

36 Ebu Iesu ane tahi'atahi'a teite Getesemane haba'a onamiro. Onamirotene, Iesu'a ziro, raena'a, "'Adao ehore rado'i, u e'e kuranoga veize om onami'uma."

37 Ebu ani'e Petero zu Zebedeo ubuga 'aheu, Iakobo zu Ioane, tutuze onamiro. Ani zamaḡa ariro zu adudaro.

38 Hena ani zina'a, "E'e zamahe are rudau'ohe. 'Adao radadu eḡe teite evate rado'i."

39 Ebu ani tahiḡa faḡa onamadu rahao ḡuḡure'ena'a kuraro, raena'a, "Eḡe Mama, idaḡa ro'idene eḡe mazaono'o bio 'adi mae vaḡino'i. Rehano mene eḡe ura, ḡae ura da'o haḡao'i."

40 Ebu Iesu ane tahi'a uḡidu vaḡe bare onairotene, ze bazuna haniziro. Ani Petero niro, raena'a, "Za mada tahiḡa zuni eḡe teite mene evate radiuhehe?"

41 Za'a haḡai ve'oḡa 'ahoga mene haḡaifine, evate radiu'ena'a, kurano'i. Zamaze'e hube hune kuranoga urate'ohe, rehano ahirize'e inaraḡa o'o'a."

42 Ebu Iesu'a bare onamadu ḡae 'aheuḡa kuraro, raena'a, "Eḡe Mama, e bio 'ahi hube hune gagi'uma reine, ḡae ura haḡao'i."

43 Ani bare onairotene, ze bazuna haniziro, mazaḡa ubumaze'a anoziro.

44 Ani ze muhizadu bare onamiro. Ebu ḡae uḡiduḡa kurau'ena'a, ibite kararote'e ḡoe'a bare reiro.

45 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a vaḡe bare onaadu ziro, raena'a, "Za ize baze'ehehe zu ahirize ohone'ehehe? Madaḡa 'ai maha. Eḡe, Vaze Ubuga'e, haḡai sau'a azaḡa 'evorao ri'ih'i'uma."

46 Iḡunadu onamihi. Ḡiano'! E revoni'ete'e vazegā 'ai feureha."

Iesu Obone Tiro

(Mareko 14:43-50, Luka 22:47-53, Ioane 18:3-12)

47 Iesu ani ize ḡoere'ete'e zamaḡano, ane tahi'a 12 bo'aḡano 'ahoga, Iuda'a vaze ḡuḡuvaḡa teite feuriro. Vaze ḡuḡuvaḡa e'e dibu'o azaḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu vaze boroboro'a tuḡuzadu benisi zu somori boro mae ariro.

48 Ebu Iesu revohaue'ete'e vazegani'a, ane'a haḡai'uma gauḡa ibite ihoziro, raena'a, "Eḡe'a hidadu fura'ini'uma vazegani'e Iesu. Ani obone to'i."

49 Ebu ani'a zogone Iesu vaḡe onamadu niro, raena'a, "Ihore vazegā! Manogahehe?" Ebu fura'iniro.

50 Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Vazehe, ḡa'a ahaḡo nagini haḡai'uma gauḡa haḡao'i."

Ebu Iuda teite onairote'e azaḡani'a onamadu Iesu obone tiro.

⁵¹ Rehano Iesu ḡati vazeḡa 'ahogani'a benisiḡa ahase bunadu dibu'o azaḡa ḡihi'aḡa tuḡure vazeḡa udiro, ebu teḡaḡa vari'e butiro.

⁵² 'Ougadu Iesu'a niro, raena'a, "Benisiḡo bare iḡu'ano to'i! Benisi hina vaze matihi raete'e azaḡa'e zeḡe zuni benisi u'ano ruda'uma.

⁵³ Eḡe'a Mamahe uminine, ane'a tuḡure viga ḡehaḡa bagaḡa ḡarihe tuḡuzadu emeḡe biri'uma. A'e ḡa aḡu'ahehe?

⁵⁴ Rehano Buka Zaḡoḡano eḡe mazao 'ahiguḡani'a furera'uma reirote'e ḡoe'a'e izidi hudanoga veize, eḡe'a mene 'ouge umini'uma."

⁵⁵ Ebu Iesu'a vaze ḡuḡuvaḡa ziro, raena'a, "Za'e ḡonore vazeḡa obone ti'ete'e teiḡe, benisi ebu somori boro madu eḡe obohe touga veize arahahe? Mada nidu'a e'e kuru neḡa haba'ano ihore radiunu. E'e madaḡano za'e mene obohe tiro.

⁵⁶ Rehano peroveta azaḡani'a mirihirote'e ḡoe'ani'a hudafine, 'ahiguḡani'a fureraneha." Ebu ane tahi'atahi'a nidu'a'e muhine feraro.

Kotao Edaro

(Mareko 14:53-65, Luka 22:54-55, 22:63-71, Ioane 18:13-14, 18:19-24)

⁵⁷ Ebu Iesu obonetirote'e azaḡani'a dibu'o azaḡa ḡihi'aḡa, niḡa Kaiafasi ne tutune onamiro. Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu vaze boroboro'e irina de'ea nu'oraro.

⁵⁸ E'e madaḡano, Petero'e faḡanono'o Iesu hegotadu dibu'o azaḡa ḡihi'aḡa ne haba'ano feuriro. Ne diuḡadu kuru neḡa taufe'ete'e azaḡa teite ehere'ena'a, nagini'a furera'uma veize ḡiane radiro.

⁵⁹ Dibu'o azaḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu nu'o'nu'o boro auḡe'ete'e azaḡa'e Iesu manoga veize guriro ḡoe'aḡoe'a vaze mazao vaḡiro.

⁶⁰ Vaze ḡehaḡani'a ḡuriro ḡoe'a ani mazao reiro, rehano ḡau ve'oḡa 'ahoga mene horoniro. Ḡonagano vaze 'aheu'a iḡune edaro.

⁶¹ Ebu raena'a "Vaze 'ada'a 'ahige reiro. 'E'a Badi'a kuru neḡa ruinadu mada uḡidu zamaḡano bare ogoraune idaḡa."

⁶² 'Ouge reirotene dibu'o azaḡa ḡihi'aḡani'a iḡune edanadu Iesu niro, raena'a, "Ḡa ze ḡoere mene naenaeni'umahe? Ze'a ḡa'e ve'oḡa rae ḡoere'ohe. Ḡa ze mazao ḡoere nu re'umahe?"

⁶³ Rehano Iesu'e sifu radiro. Ebu dibu'o azaḡa ḡihi'aḡani'a niro, raena'a, "Radiu'ete'e Badi'a'aḡa niḡano ḡadimu'ohe. Badi'a zamao huga ro'i. Ḡa'e Keriso, Badi'a Ubuga ga mene? Efo'i."

⁶⁴ Iesu'a naenaeni, raena'a, "O'e, ḡa'a e'e Keriso rae eheha. Rehano e zi'ohe, zama moneo eḡe, Vaze Ubuga'e Gigi'a Boro Badi'aḡa eda'e moneo ehoradu ibitozenoga zu adure gozeḡa zamaḡano ovaoga horoni'uma."

⁶⁵ 'Ouge reirotene, dibu'o azaḡa ḡihi'aḡani'a dabuaḡa zegadu ziro, raena'a, "Vaze 'adi'e Badi'a rae sausaune'ohe! Eme ani'e ve'oḡa rae ra'ete'e vazega mene bare vaḡi'uma. Izidi ani'a Badi'a rae sausaunata'ae zae nidu'a egeha!

⁶⁶ Za ani mazao nagini haḡai'uma rae zamare'ohe?" Ze'a naenaeni, raena'a, "Ani'e ve'oḡa. Runeo tuḡuni'uma."

⁶⁷ Ebu ze'a iraḡa 'ue so'abide vaniro zu evoreze hina bouniro. Vaze nu'a ubumaḡa dabua hina u'adu fa'one arahiro,

⁶⁸ ebu raena'a, "Hei, Keriso! Iniu'a fa'o'eha efo'i."

Petero'a Iesu O'oniro

(Mareko 14:66-72, Luka 22:56-62, Ioane 18:15-18, 18:25-27)

⁶⁹ Petero'a dibu'o azağa ġihiağa ne haba'ano ehore radirotene, tuğure roğaeğa 'ahogani'a ane u'a onaadu niro, raena'a, "Ġae zu Galilea vazeğa Iesu teite radiudo."

⁷⁰ Rehano Petero'a zeğe nidu'a zamao 'o'oniro, raena'a, "E ġa nagini ra'eta'a'e e ağu'a!"

⁷¹ Ebu ani'a haba ġabiriga ibihetağa u'a onamirotene, tuğure roğaeğa 'ahogani'a horonadu vase ziro, raena'a, "'Adi'e Nazareta vazeğa Iesu teite radiudo."

⁷² Ebu ani bare riğa 'o'oniro, raena'a, "E'e hube hune vase a'e ağu'a!"

⁷³ Mene mada fağa enogano, e'ea edarote'e azağani'a Petero vağe onaadu niro, raena'a, "Hube ġa zuni ane tahi'a 'ahoga, mazağa ġae ago iraga'e Galilea haba'a ago iraga."

⁷⁴ Ebu ani'a ġihau te'ote'au ġoeriro, raena'a, "E ġuririne aduga hidi'uma! E vase a'e ağu'a!" Ani 'ouge reirotene, kokoroku'a ugaro.

⁷⁵ Ebu Petero'a Iesu ibite nirote'e ġoe'a zamariro. Iesu'a raena'a, "Kokoroku'a 'izema uganogano, ġa'a ege ġae uğidu 'o'ohi'uma." Ebu ani haba ġabiriga mode buanadu niau rudaro.

27

Iesu'e Pilato Vağe Tutune Onamiro

(Mareko 15:1, Luka 23:1-2, Ioane 18:28-32)

¹ Oherebau uzeuze dibu'o azağa ġihiağahi'ağa zu vase boroboro'a nu'oranadu Iesu manoga veize ġoaniro.

² Ebu ze ani autadu Roma vazeğa gavana, Pilato vağe tutune onamiro.

Iuda'a Ane Bare Bodaniro

(Apostolo 1:18-19)

³ Iesu revoharote'e vazeğa, Iuda'a Iesu ruda'uma reirote'e ġoe'a igirotene, ani hağairote'e u'ano zamağani'a adudaro. E'ano'o siliva moniğa 30 madu dibu'o azağa ġihiağahi'ağa zu vase boroboro bare ziniro.

⁴ Ebu raena'a, "E sau'a o'o'a vazeğa revohaneha 'ahine, sau'a hağaeha." Rehano zeğe'a raena'a, "A'e ġa'a bare hağaeha, mene emeğe. Ġae edegano hağao'i."

⁵ 'Ougirotene, Iuda'a kuru neğa zamağano moniğa feuniro ebu onamadu ane bare bodane runiro.

⁶ Dibu'o azağa ġihiağahi'ağani'a moniğa madu raena'a, "'Adi'e vase manoga moniğa 'ahine, kuru neğa moniğa teite tibune touga'e mene idağa."

⁷ Ze ġo'anirote'e enogano, e'e moniğa hina ġoğore hağae'ete'e vazeğa haba 'ahoga hoitiro, ebu raena'a, "'Aha'o avo'a azağa guri'uma."

⁸ E'ano'o haba e'e, 'Ru Haba'a' rae hunadu izidi zuni de'uge rae hune'ohe.

⁹ A'e peroveta vazeğa, Ieremia'a ibite reirote'e ġoe'ani'a hudaro, raena'a,

"Zeğe'a siliva moniğa 30 meiro.

A'e Isaraela azağani'a vase e'e naeğa reiro.

¹⁰ Ebu Zuhi'a Boro'a ihirote'e teige, ze'a moniğa e'e hina ġoğore hağae'ete'e vazeğa haba hoitiro."

Iesu Pilato Zamao Kotaniro

(Mareko 15:2-15, Luka 23:3-5, 23:13-25, Ioane 18:33—19:16)

11 Ebu Iesu'e Roma vazeḡa gavana, Pilato zamao edau radiro. Pilato'a Iesu ḡadiniro, raena'a, "Ḡa'e Iuda azaḡa kinihehe?" Iesu'a naenaenina'a, "O'e, ḡa hube ra'ohē."

12 Rehano dibu'o azaḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu vaze boroboro'a ani mazao ve'oḡa rae riḡa ḡoerirotene ani mene naenaenziro.

13 Pilato'a hena ḡadiniro, raena'a, "Ze'a ḡa'e ve'oḡa ra'ete'e ḡoe'a ḡehaḡa hina ḡa aḡiroḡane'ete'e mene igi'ehehe?"

14 Rehano Iesu'a zeḡe ḡoere riḡa 'ahoga zu mene naenaenziro. E'ano'o Pilato'a zaguzagaro.

15 Iḡine Mode'ete'e Muḡa madaḡano'e Roma azaḡa gavana'a Iuda azaḡani'a umide'ete'e idunaḡano ḡu'a neḡa vazeḡa 'ahoga tuḡune bunido.

16 E'e madaḡano ḡu'a neḡano vaze 'ahoga, niḡa Barabasi'a radiunu. Ani'e niḡa boro.

17 Vaze ḡuḡuvaḡani'a nu'ororotene, Pilato'a ḡadiziro, raena'a, "Za ura'e iniu tuḡune buni'uma, Baraba ga Keriso rae'ete'e vazeḡa, Iesu?"

18 Mazaḡa Pilato'e, ze'a Iesu ahi'ahinirote'e u'ano, ane evora'o Iesu ri'inirote'e edeḡa.

19 Ebu Pilato'a kota haba'ano ehorinute'e zamaḡano, inugani'a ani veize ḡoere tuḡuriro, raena'a, "Vaze e'e mazao ḡau 'ahoga ago haḡao'i. Ani'e sau'aḡa o'o'a. E'e ohoḡore ohere ani iḡunanadu zamahe'a adudaneha."

20 Rehano Barabasi'e tuḡune bunadu Iesu'e manoga veize, dibu'o azaḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu vaze boroboro'a vaze ḡuḡuvaḡa tuḡutuḡuziro.

21 Pilato'a bare ḡadiziro, raena'a, "Vaze 'aheu zamaḡano, za ura'e e'a iniu tuḡune buni'uma?" Ze nina'a, "Barabasi!"

22 Ebu Pilato'a ḡadizena'a, "Hena Keriso rae'ete'e vazeḡa, Iesu'e nouḡi'uma?" Zeḡe nidu'a raena'a, "Sataurono'!"

23 Pilato'a ḡadizena'a, "Nouga'ahi? Ani nagini sau'a haḡaeha?" Rehano zeḡe'a bare bare houna'e huau'ena'a, "Sataurono'!"

24 Pilato'e zeḡe'a ani ḡoere mene igi'uma rae ederiro. Ebu vaze ḡuḡuvaḡani'a ufeta maḡune haraete'e horonirotene, vaze ḡuḡuvaḡa ubu-mao vu tahiḡa madu 'evo'a vuzu'iro. Ebu zina'a, "E 'evorehe vuzu'eha, e'ano'o vaze aha'a rudaune eḡe sau'a'e o'o'a re'uma. Zae da'o e'e naeḡa mo'i."

25 'Ougadu vaze nidu'a naenaenina'a, "Ani rudaune, e'e naeḡa'e emeḡe zu mariḡafe'a me'uma!"

26 Ebu ani zeḡe veize Barabasi ḡu'anono'o mae buniro. Rehano Iesu'e uti azaḡa tuḡuzadu masine sausauniro ebu ani satauronoga veize zeḡe 'evora ri'iniro.

Uti Azaḡani'a Iesu Ḡirihoharo

(Mareko 15:16-20, Ioane 19:2-3)

27 Gavana uti azaḡa nu'a Iesu'e gavana ne zamaḡa tutune onamiro ebu uti azaḡa nidu'a huze nu'oziro.

28 Ebu ze dabuaḡa fuhi'ohanadu dabua kanaḡa duhuḡa hune vi-danoharo.

29 Ebu hena ire ezaga meigameiḡa ḡurunadu vadinigano redoharo zu Gubu somoriḡa eda'e evo'ano obonoharo. Ebu obena hina ani mazao ḡuḡure'ena'a girihoraro, raena'a, "Nigunihi, Iuda azaḡa kini!"

30 Ebu so'abidevaniro zu somori e'e bare madu vadigano mau radiro.

31 Ġirihohau hauġirotene, vidanoharote'e dabuaġa fui'adu ane dabua bare vidoharo. Ebu satauronoga radu tutune onamiro.

Iesu Satauroniro

(Mareko 15:21-32, Luka 23:26-43, Ioane 19:17-27)

32 Uti azaġani'a Iesu tutune onamirote'e zamaġano, Kurene vazeġa 'ahoga, niġa Simona, ani'e ane habaono'o onae'enogano hidiro. Ze'a ani obone teadu Iesu satauro mae heratoharo.

33 Ebu ze Gorogota rae hune'ete'e haba'a onamiro. Gorogota huga'e 'Vadini Isiga'.

34 E'e haba'ano feurirotene, ze vaini vuġa ġau 'ahoga ġiġi'a bagaġa teite mirunadu gagoharo. Rehano tuhune nuradu ani gagoga mene uratiro.

35 Ze Iesu satauronirote'e ġarugano, kaġusi arahoġa arahadu zeġe bo'aġano dabuaġa ġahugotitiro.

36 Ebu e'ea ze ehoradu Iesu taufe radiro

37 Iesu satauro hitagano, ani'a naġi haġai sau'a haġairote'e ihozifine, 'Adi'e Iesu, Iuda Azaġa Kini' rae mirihiro.

38 Ebu ġonore azaġa 'aheu zuni ani teite idaġa satauroziro. 'Ahoga'e ane eda'e moneo zu 'ahoga'e ane kauri moneo ikokoziro.

39 Ebu uhiġano vitau onamirote'e azaġani'a, vadinize mirune'ena'a, Iesu rae sausauniro, raena'a,

40 "Ġa'e kuru neġa fahadu mada uġidu zamaġano bare ohoni'uma reiro. Ġa Badi'a Ubuga ro'idene satauro'ono'o buanadu ġae bare ġabo'o'!"

41 Ebu dibu'o azaġa ġihi'aġaġihi'aġa, Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa zu vaze boroboro'a zuni ġirihoharo.

42 Ze raena'a, "Ani'a vaze ġabozinu, rehano ane'a ane bare mene ġabone'ohe! Ani'e Iuda azaġa kini ra'ohe. E'ano'o izidi hune sataurono'o bua ovaine eme ani mazao fi'uma!

43 Ani'e Badi'a mazao fie'ohe. E'ano'o Badi'a'e uratine, izidi ani ġabonifo, mazaġa ani raena'a, 'E Badi'a Ubuga,' rae reiro."

44 Ebu ġonore azaġa 'aheu ani teite idaġa sataurozirote'e'a zuni ani ġirihoharo.

Iesu Rune

(Mareko 15:33-41, Luka 23:44-49, Ioane 19:28-30)

45 Madai kirikiri meiotene, haba nidu'a uzabo'a 'uiro onamo ġorava mone mada uġidu.

46 Ġorava madaġa uġidu meiotene, Iesu'a ġihau huario, raena, "Eli, Eli*, lama sabatani?" Ġoere e'e hugani'e, 'Eġe Badi'a, eġe Badi'a, ġa nougadu ġiahe modeha?"

47 De'ea edau radirote'e azaġa nu'a ġoere e'e egadu ze raena'a, "Ani peroveta vazeġa Elia hune'ohe."

48 Ebu ze bo'aġano 'ahogani'a duradu vu romane zounete'e ġauġa meiro. Ebu vaini vuġa ġiġi'a iri'avonadu Iesu'a gagoga veize Gubu somoriġa rana teadu ite haro.

49 Rehano vaze nu'a raena'a, "Ago, ġezo! Elia'a ovaadu ġaboni'uma ga mene ġianihi."

50 Ebu Iesu'a bare ġihau huanadu iriga ri'iro.

51 E'e madaġano kuru neġano zaġoġa hune haba'a ue'ete'e dabuaġani'a hitaganono'o 'u'uġa zigau 'a'adaro. Ebu raha'a hagariro zu vatava'a 'a'adu bohatu gouriro.

* 27:46 'Ahoga'e, Eloi 27:46 27:46 Salamo 22:1

⁵² Ebu rune iduḡa 'a'adaro zu Badi'a moneo azaḡa ḡehaḡa ahirize'a ḡabode iḡune ḡouriro.

⁵³ Ebu ze rune iduḡa haba'anono'o iḡuniro. Iesu'a ḡabode iḡunirote'e enogano, ze Ierusalemama onamadu de'ea vaze ḡehaḡa mazao fureraro.

⁵⁴ Roma uti azaḡa ḡihi'aḡa zu ane uti azaḡa Iesu taufe radirota'a'e raha'a hagarirote'e zu nagini'a de'ea furerarote'e horonirotene, ze rihau rudaro, ebu raena'a, "Hube hune vaze adi'e Badi'a Ubuga!"

⁵⁵ De'ea roḡae ḡehaḡa zuni faḡanono'o ehamu radiro. Ze'e Iesu dananoga veize Galilea haba'anono'o ani hegotiro.

⁵⁶ Zeḡe bo'aḡano Magadala roḡaeḡa Maria ebu Iakobo zu Iosefa vize Maria ebu Zebedeo ubuga, Iakobo zu Ioane, zeḡe vize'a radiro.

Iesu Guriro

(Mareko 15:42-47, Luka 23:50-56, Ioane 19:38-42)

⁵⁷ Ḡorava mone mada'a zuburirotene, ma'ora vazeḡa niḡa Iosefa'a ariro. Ani'e Arimatea haba'a vazeḡa zu Iesu tahi'a 'ahoga.

⁵⁸ Ani Iesu ahiri guroga veize Filato umini onamiro. Uminirotene, Filato'a uti azaḡa zeadu Iesu ahiri ani evora ri'iniro.

⁵⁹ Ebu Iosefa'a Iesu ahiri maadu dabua iziga uruḡa hina umiro,

⁶⁰ ebu Iosefa ane rune iduḡa iziga, vatava hu'irote'e zamaḡano Iesu ahiri tiro. Ebu hadi boro hina ibihetaḡa kiune 'uadu mode onamiro.

⁶¹ U Magadala roḡaeḡa Maria zu Maria 'ahoga'e idu moneḡano ehoradu murire radiro.

Uti Azaḡa Idu Haba'a Taufiro

⁶² Irarirotene, a'e Bana Madaḡa. Dibu'o azaḡa ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu Farisea azaḡani'a Filato vaḡe onamiro.

⁶³ Ebu Filato niro, raena'a, "Vaze boro, ḡuriro vazeḡa a'a'e ani ize ḡaboga zamaḡano reirote'e ḡoe'a eme'a zamare radiu'ohe. Ani raena'a, 'E mada uḡiduḡano runeono'o bare ḡabode iḡuni'uma.'

⁶⁴ E'ano'o mada uḡidu zamaḡano uti azaḡani'a ani idu faine taufoga veize eme umi'e'ohe. Mene 'ouGINE, ane tahi'atahi'a'a aradu ani ahiri ḡonota'uma, ebu vazevaze zina'a, 'Ani runeono'o bare iḡuneha,' rae re'uma. 'Ougine ze'a vaze ufeta so'ozu'uma. A'e ibite so'ozirota'a'e vitini'uma."

⁶⁵ Ebu Filato'a naenaenziro, raena'a, "Uti azaḡa nu madu idu faine taufe rado'i."

⁶⁶ 'Ougirotene ze uti azaḡa teite onamadu idu ibiheta hadiḡa faifaine hararo ebu vaze'a mene vava'ifine gudune 'ahoga tiro. Ebu uti azaḡani'a idu taufe radiro.

28

Runeono'o Bare Iḡuniro

(Mareko 16:1-8, Luka 24:1-12, Ioane 20:1-10)

¹ Bana Madaḡa ḡaruḡano, fura oherebau uzeuze, Magadala roḡaeḡa Maria zu Maria 'ahogani'a idu ḡianoga radu onamiro.

² E'e madaḡano tabara haba'a borofe hagariro. Ebu Zuhi'a Boro tuḡure vigan'i'a adure'ono'o ovaadu idu hadiḡa kiune vaḡiniro ebu e'e rana ehoriro.

³ Ani iraga'e vazavazahe'ete'e teige ebu dabuaḡa'e ḡoze teige uraro.

⁴ Idu taufe'ete'e azaḡa'e ani rihanadu rereraro ebu rune azaḡa teigiro.

⁵ Ebu tuḡure vigani'a roḡae 'aheu ziro, raena'a, "Ago rihano'i. Eḡe edeḡa za'e satauronirote'e vazeḡa, Iesu vaḡe'ohe.

⁶ Ani'e aha'o o'o'a, mazaḡa ani reirote'e teige, runeono'o iḡuneha. Aro'i ebu ani'a bazate'e haba'a ḡiano'i.

⁷ Ebu za ḡarihe onamadu ane tahi'atahi'a zo'i, raena'a, 'Ani'e runeono'o iḡuneha. Ebu ibite Galilea haba'a onamadu e'ea za'a ani horoni'uma.' Eḡe'a zeate'e faine ego'i."

⁸ E'ano'o roḡaeroḡae'a rihozeta zu matu'uzeta idu haba'anono'o ḡarihe iḡunadu Iesu tahi'atahi'a zouga veize zeḡe vaḡe dure onamiro.

⁹ E'e madaḡano Iesu'a tabara ze hidiro, ebu raena'a, "Za manogahehe?" 'Ouge reirotene ze ani uhiga ariro ebu odaḡa obonadu matu'oharo.

¹⁰ Ebu Iesu'a zina'a, "Ago rihano'i. Onamadu eḡe nego duḡuru zina'a, 'Galilea haba'a onamo'i,' rae zo'i. E'ea zeḡe'a eḡe hidi'uma."

Idu Taufirote'e Azaḡa Hariḡa

¹¹ Roḡaeroḡae'a onamirote'e zamaḡano, idu taurifirote'e azaḡani'a ne onamiro ebu nagini'a furerarote'e hariḡa dibuo azaḡa ḡihi'agaḡihi'aga ihoziro.

¹² Dibuo'o azaḡa ḡihi'agaḡihi'aga'i'a vaze boroboro teite nu'oranadu ḡoaniro ebu idu taurifirote'e uti azaḡa moni boro ziniro.

¹³ Ebu zina'a, "Za'e 'ahiḡe rae roi, 'Ane tahi'atahi'a ohere aradu eme bazu'enona ani ahiri ḡonotu feraneha.'

¹⁴ 'Ahi hariḡani'a Roma gavana vazeḡa mazao feurine, eme zae u'ano ani mazao ḡoeri'uma ebu za'a bazirote'e moneo aduga mene hidi'uma."

¹⁵ E'ano'o idu taurifirote'e uti azaḡani'a moni madu zeḡe'a zirote'e idunaḡano ḡoeriro. Ebu e'e hariḡa'e Iuda azaḡa zamaḡano bororaro zu izidi madaḡano zuni vaze'a 'ouge ra'ohe.

Iesu'a Tahi'aḡa Ḣoereziro

(Mareko 16:14-18, Luka 24:36-49, Ioane 20:19-23, Apostolo 1:6-8)

¹⁶ Ebu Iesu tahi'a 11 Galilea haba'a onamadu ani'a reirote'e maḡano feuriro.

¹⁷ Feurirotene, ze ani horonadu ani mazao kuraro. Rehano nu zamaze'a tugahiro.

¹⁸ Ebu Iesu'a ze vaḡe aradu ziro, raena'a, "Ḣigi'aḡa adureo ebu rahao nidua'e eḡe eneha.

¹⁹ E'ano'o za'e onamadu haba'ahaba'a azaḡa nidu'a eḡe tahi'atahi'a rouga veize zamazo'i. Moga, Ubuga zu Vine Zaḡoḡa niḡano bapatizozo'i,

²⁰ ebu eḡe'a ḡoerezirote'e ḡoe'a nidu'a zeḡe'a hegotoga veize ihozo'i. Ebu 'ahi zamaro'i: E iḡaiḡa zae teite radiu'ohe onamo mada ḡonaga re'uma."

Iesu Keriso Hari Manoga Mareko'a Mirihiro

Ioane bapatiso'a haramiro

(Mataio 3:1-12, Luka 3:1-18, Ioane 1:19-28)

¹ Badi'a Ubuga, Iesu Keriso hari manoga*ni'e 'ahige fureraro.

² Peroveta vazega* niḡa Isaia*'a, buka zaḡoga* zamaḡano tina'a, 'ahige reiro.

'Giano'i! Badi'a'a ḡae zamao hari odohe dure'ete'e vazega 'ahoga ibite tuḡuni'uma, ḡae veize ibi fainifine.

³ Haba boha'anono'o, rae huau'ohe. "Zuhi'a Boro* ibi faine haḡae to'i! Ane ibi mae duduno'i!"

⁴ Ebu hari odohe dure'ete'e vazega, niḡa Ioane Babatiso'a haba boha'a onairo. Ani haramena'a, 'ahige reiro. 'Sau'anono'o ḡihuradu bapatiso mo'i! Zae sau'a Badi'a'a mae vaḡinifine.'

⁵ Iudea* haba'a azaḡa nidu'a zuni Ierusalemne ne azaḡa nidu'a, Ioane vaḡe onamiro, hariḡa eḡoga veize. Ebu ane ane sau'a rae furenadu, Ioridana vuḡano bapatiso meiro.

⁶ Ioane, ani dabua'e kamelo iguḡa, kibaḡa'e boromakau ogaḡa, oḡomuḡa'e fihore ebua'avore godaḡa.

⁷ Ani haramena'a, 'ahige reiro. 'Vaze 'ahoga, eḡe ḡarunio onai'uma vazega, ani ḡiḡi'a'e ḡihi'a, u e ḡiḡi'a'e zuhu'a. Ane teite mene idaḡa. E ani oda babaḡano ḡuḡuraduni, ani oda ḡauḡa miniḡa fuhi'ohanoga zuni mene idaḡa.

⁸ E'e vu hina bapatisozeha. U ani'e Vine Zaḡoga* hina bapatisozi'uma.'

Ioane'a Iesu bapatisoniro

(Mataio 3:13-17, Luka 3:21-22)

⁹ E'e madaḡano, Galilea haba'ano ne niḡa Nazareta, e'ano'o Iesu'a onairo. Ebuni Ioridana vuḡano, Ioane'a Iesu bapatisoniro.

¹⁰ Iesu'a vuono'o gaba tire'enogano, adure'a 'adu'ete'e zogone horoniro. Ebu Vine Zaḡoga tubugo niniḡa teige horoniro. Ani Iesu vaḡe ovairo.

¹¹ Ebu adureono'o ago 'ahoga igiro. 'Ahige reiro, 'Ḡa'e eḡe ubude, eḡe zamarone. E ḡa mazao matu'u boro.'

Satani'a Iesu so'oniro

(Mataio 4:1-11, Luka 4:1-13)

¹² Ebuni Vine Zaḡoga'ni'a Iesu, haba boha'a tuḡune onamiro.

¹³ Mada ḡae ḡazaḡa gaubanana (40) de'ea radiro. Satani*'a so'onido. Agire ḡauḡa zuni de'ea radiro. Rehano tuḡure viga* nu'a ovaadu dananiro.

Iesu'a Galilea haba'ano ane gau mazaḡa fureniro.

(Mataio 4:12-17, Luka 4:14-15, Ioane 4:43-45)

¹⁴ Ioane ḡu'ano ohonirote'e ḡarugano,* Iesu ani Galilea onamiro. Ebu Badi'a hari manoga haramena'a.

¹⁵ 'Badi'a'a reirote'e madaḡa 'ai feureha. Badi'a'a ḡiḡi'a iziga hina ibito zini'ete'e* madaḡa 'ai haniteha. Haḡai sau'a sau'a modo'i ebua' Badi'a hari manoga mae ḡihino'i!'

* **1:14** A'e zuhi'a Heroda'a moḡaḡa bare meirote'e u'ano, Ioane'a 'Ḡa haḡai sau'a haḡaeha' reiro. E'e u'ano zuhi'a Heroda'a maḡunadu, ḡu'ano ohoniro.

*Iesu'a vase gazaḡa huziṛo, ane ḡaruna hegotoga veize
(Mataio 4:18-22)*

¹⁶ Galilea du'uraḡa boro* genaḡano, Iesu'a oname'enogano, vase ahe'u'a re'eva feunirote'e horoziro, Simona ebu negoḡa Aniderea teite. Zeḡe gau'e gozone mau'ete'e.

¹⁷ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Eḡe ḡaruna hegoto'i! Vaze re'evazi'ete'e vazeḡa rouga veize ihozi'uma."

¹⁸ Ze ai zogone re'eva modadu ane hegote onamiṛo.

¹⁹ Tahiga faḡa onamiṛo. E'e zamaḡano, vase ahe'u negoḡeita horoziro, Iakobo ebu Ioane, Zebedeo ubuga. Ze'e zeḡe ḡasi ranao re'eva faine radiṛo.

²⁰ Horozitotene, huziṛo. Ebu zeḡe moze Zebedeo'e ḡasi rana mode onaiṛo. Ane'a meirote'e azaḡa teite muhize onaiṛo. Ebu Iesu ḡarunio hegote onamiṛo.

*Iesu'a, vine sau'ani'a ragano reirote'e vazeḡa fainiṛo
(Luka 4:31-37)*

²¹ Iesu ebu ane ḡarunio hegotirote'e azaḡa, ne niḡa Kaperanaumao feuriṛo. Bana Madaḡa* madaḡano ani Iuda kuru neḡa diuḡiṛo, ebu ihoziṛo.

²² Vaze vase'a ani ihozoga igirotene, zamaze zaguzagaro. Mazaḡa Mose goro ḡoe'a* ihoze'ete'e azaḡa* teige mene haramiṛo, rehano Badi'a ḡoere gigi'a hina ihoziṛo.

²³ E'e zamaḡano, vine sau'a*a ragano reirote'e vazeḡa 'ahogani'a, Iuda kuru neḡa diuḡiṛo, ebu 'ahige houna'e ḡoeriṛo.

²⁴ 'Iesu, Nazareta ne vazeḡa! Eme vaḡe nagini u'ano onaeha? Ğa emeḡe uḡufoga radu, onaa ga? E edeḡa ḡa iniu. Ga'e Badi'a gigi'a vazeḡa!'

²⁵ Iesu'a vine sau'a ta'iroharo. 'Ago ḡoero'i! Vaze 'adi mazaono'o buano'i!'

²⁶ Ebu vine sau'ani'a, buanoga rae, ketokete'ena'a, ḡihau ḡaniḡanaro. Ebu vine sau'a ai buaro.

²⁷ Vaze nidu'a horonadu, zamaze nidu'a zaguzagaro. Ze'e zeḡe'a bare ḡadititiro. "Adi nagini? Nagini iziga ihofe'ohe? Vaze 'adi'e gigi'eta. Vine sau'a zuni zi'etene, egadu, egohu'ohe.'

²⁸ E'ebano'o, Iesu hariḡa, Galilea haba'ano ḡarihe bororaro. Ebu haba nidu'a igi hauḡiṛo.

*Iesu'a Petero emoḡa roḡaeḡa fainiṛo
(Mataio 8:14-17, Luka 4:38-41)*

²⁹ E'ebu'u, Iesu ani Iuda kuru neḡanono'o buau onamiṛo. Simona ebu Aniderea duḡuru ne diuḡiṛo. Iakobo ebu Ioane zu zeḡe teite diuḡiṛo.

³⁰ Simona emoḡa roḡaeḡa'e uḡiniṛo 'ahine, baze radiṛo. Ahi'a'e gigi'a bagaḡa. Iesu'a feurirotene, ihoniṛo.

³¹ Iesu'a ane vaḡe onamadu evo'ano meiro, ebu mae ohonirotene, ahi'a gigi'ani ai dauḡiṛo. Ebu ani'a iḡunadu Iesu veize ogomu ḡorohe haro.

Iesu'a vase ḡehaḡa faiziṛo

³² Gorava moneo, mada'a ovoe'ete'e zamaḡano, uḡi azaḡa ebu vine sau'ani'a ranao reirote'e azaḡa, ane vaḡe tutuze onaiṛo.

³³ Ebu ne azaḡa nidu'a'e'e ane ibihetao muririṛo.

³⁴ Uḡi nunu azaḡa ḡehaḡa ani'a faiziṛo. Ebu vine sau'a sau'a ḡehaḡa hegoze buziṛo. Ani'a, vine sau'a sau'a'a ḡoeroga 'uiro, mazaḡa zeḡe edeḡa ani iniu.

*Galilea haba'ano Iesu'a haramiro
(Mataio 4:23-25, Luka 4:42-44)*

³⁵ Irara moneo, mada ize mene agaranogano, Iesu'a iġunadu, haba boha'a 'ahoga onamiro, ebu e'a kuraro.

³⁶ Ebu Simona nabugeta Iesu vaze vaze onamiro.

³⁷ Horonirotene, 'ahige rae niro. 'Vaze nidu'a ġa vaze'ohe.'

³⁸ Ebu ani'a zina'a, 'Eme ne uhiġa uhiġa onamihi, e'ea zuni haramoga. Mazaġa e'e de'e u'ano onairo.'

³⁹ Ebu ani, Galilea haba'ano neġa neġa nidu'a onamadu, Iuda kuru neġa zamaġano haramiro, ebu vine sau'a sau'a hegoze buziro.

*Lefera Vazeġa Fainiro
(Mataio 8:1-4, Luka 5:12-16)*

⁴⁰ Lefera vazeġa 'ahogani'a ani vaze onairo, ebu ane zamao obena hina tuġadu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ġa urato'idene faiho'il"

⁴¹ Iesu'a vetuġaniro, e'ano'o 'evo'a einadu vaze e'e oboniro, ebu raena'a, "E urate'ohe. Ġae manoro'il" 'Ougadu lefara e'e'a zogone dauġiro.† ebu niro. 'E urate'ohe. Ġa ai manoro'il'

⁴² Ebu ani lefera'a tabara dauġiro, ebu ani 'ai manoriro.

⁴³ Ebu zogone tuġune'enaqa, ġoere riġa hina niro,

⁴⁴ naena'a, "Nagini'a ġae mazao fureranata'a'e vaze 'ahoga ago no'il Rehano dibu'o vazeġa vaze onamadu ahiriġo ihono'i! Ebu leferaono'o manoreha rouga veize, Mose'a reirote'e dibu'oġa Badi'a hano'i! 'Ougine vaze'a ġa 'ai manore huneha rae ederi'uma."

⁴⁵ Rehano vaze e'e'a onamadu, hari e'e, vaze vaze mazao rae ġehaniro. E'e u'ano, Iesu'e ne hunio diuġoga mene idararo. E'ano'o haba boha'ano radiro. Ebu vaze vaze'a, haba 'ahoga 'ahoganono'o, ane vaze onaido.

2

*Iesu'a ahi'a mene hagane'ete'e vazeġa fainiro
(Mataio 9:1-8, Luka 5:17-26)*

¹ Mada nu ġarugano, Iesu ani Kaperanauma neġa bare onamiro. Ebu ani'a ane bazuni neġano diuġirote'e hariġa, ne azaġani'a igiro.

² E'ano'o vaze ġehaġani'a Iesu'a radirote'e neġa onairo. E'ano'o ehoru haba'a nidu'a vaze'a iri'aviro. Ibiheta haba'ano zuni iri'aviro. Iesu'a Badi'a hari manoġa haramo ziniro.

³ Vaze ġazagani'a, Iesu vaze, ahi'a mene hagane'ete'e vazeġa odohe onairo.

⁴ Rehano vaze ġehaġa 'ahine, Iesu uhiga onamoga mene idararo. Mene idararotene, Iesu'a ehorirote'e hitagano binu fahiro. Ebu ahi'a mene hagane'ete'e vazeġani'a baze'ete'e farataġa, mini hina ovoe dabaniro.

⁵ Zeġe'a Iesu mazao fie'ete'e, Iesu'a horonirotene, ahi'a mene hagane'ete'e vazeġa niro. 'Ahige reiro. 'Ubude! Ġa sau'a 'ai rae 'ueha.'

⁶ Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e vazeġa nu'e, e'e zamaġano ehoriro, ebu zamazeo zamariro.

⁷ 'Ahige reiro. 'Nouga'ahi vaze 'ahi 'ouge ġoere'ohe? 'Adi'e Badi'a ni sausaune'ete'e ġoe'a. Iniu'a da'o sau'a mae vaġini'uma? Badi'a'a da'o haġai'uma.'

† 1:41 Zeġe goro'e, lefera vazeġa'e toraga radu, mene oboneete. ‡ 1:44 A'e, ani'a ahiri udahadu manoreha reifine

8 Zeḡe'a 'ouge zamarirotene, Iesu ani zeḡe'a zeḡe zeḡe zamao 'ouge zamarirote'e, ane zamao ederiro. Ebu ziro. 'Za nouga'ahi zae zamao 'ouge rae zamare'ohe?

9 Ahi'a mene hagane'ete'e vazega nouge nouge rae nine, ḡoe'a'e ufiḡa? 'Ḡae sau'a 'ai rae modeha' rae ni'ete'e ga 'Iḡunadu onamo'i' rae ni'ete'e?

10 Rehano e ani manoni'uma ebu ani sau'a zu rae modi'uma, mazaḡa eḡe, Vaze Ubuḡa'e raha 'adao vaze sau'a rae mode'ete'e gigi'aḡa meirote'e zuni za ihozi'uma." Ebu Iesu'a ahi'a mene hagane'ete'e vazega e'e nina'a,

11 "Eḡe'a ḡa'ohe. Iḡuno'i ebu farataḡo odohadu neḡo onamo'i!"

12 Ani iḡuniro. Ebu Farataḡa mae ḡihinadu, vaze nidu'a ubumao e'e neḡanono'o buaro. Ebu zeḡe nidu'a zaguzaganadu, Badi'a niḡa mae ḡihiniro, ebu 'ahige reiro. 'Ibite 'ahiguḡa mene horoniro.'

Iesu'a Levi huniro

(Mataio 9:14-17, Luka 5:33-39)

13 Iesu ani Galilea du'uraga boro genaḡa bare onamiro. Vaze ḡuḡuvaḡa nidu'a, ani vaḡe onairo, ebu ani'a ihoziro.

14 Iesu'a bare ibio onamirote'e zamaḡano, Alefe ubuḡa Levi horoniro. Ani |itakesi moni|rḡa* ufe'ete'e neḡano ehoriro, ebu Iesu'a niro. 'Eḡe ḡaruna aro'i!' Ebu ani'a iḡunadu, Iesu ḡaruna hegotiro.

15 Iesu'a Levi neo ogarote'e zamaḡano, takesi azaḡa zu haḡai sau'a azaḡa ḡehaḡani'a Iesu zu ane tahi'atahi'a teite ogau tiburaro. Mazaḡa vaze ḡehaḡa bagaḡani'a, Iesu ḡaruna iḡaiḡa hegotido 'ahine.

16 Ebu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e Farisea azaḡani'a, Iesu horoniro, |itakesi moni|rḡa guge'ete'e azaḡa zu, sau'a azaḡa rae zi'ete'e teite ogau'enogano. Ebu Iesu tahi'a tahi'a ḡadiziro. 'Nougadu Iesu'e |itakesi moni|rḡa guge'ete'e azaḡa zu, sau'a azaḡa rae zi'ete'e teite ogau tiburu'ohe?'

17 Ebu Iesu'a e'e egadu ziro, raena'a, "Ugi o'o'a azaḡa'e gohe vazega mene vaḡe'ohe, rehano ugi azaḡani'a ani vaḡe'ohe. E'e teige, e'e haḡai duduga rae zamare'ete'e azaḡa huzoga radu mene onairo. Rehano haḡai sau'a rae zamare'ete'e azaḡa huzoga radu onairo."

Ogomu zaḡozaḡe'ete'e ḡadimaro

(Mataio 9:14-17, Luka 5:33-39)

18 Mada 'ahogano, Ioane tahi'a tahi'a zuni Farisea azaḡa*ni'a, Mose goro ḡoe'a idunaḡano zaḡozaḡiro. Mene ogaro. Vaze nu'a onaadu, Iesu ḡadiniro. 'Ahige reiro. 'Ioane tahi'a tahi'a, zuni Farisea tahi'aga'e zaḡozaḡe'ohe. Rehano nougadu ḡae tahi'a'e mene zaḡozaḡe'ohe?'

19 Iesu'a ziro. 'Ahige reiro. 'Zamaro!' Hahure'ete'e madaḡano, ohoze hahu iziga'a, ane'a huze'ete'e vazega teite ogau'ete'e zamaḡano, ze zaḡozaḡi'uma ga mene? Zeḡe'a ohoze hahu iziga teite radiu'ete'e madaḡano mene zaḡozaḡi'uma.

20 Rehamo e'e madaḡa onai'uma. Agire azaḡani'a ohoze hahu iziga, ane vaze nidu'a mazaono'o mae vaḡini'uma. E'e madaḡano zeḡe'a zaḡozaḡe'ena'a, mene oga'uma.'

21 Vaze 'ahogani'a dabua iziga vari'e madu dabua amahiḡa mene bani'ni'uma, mazaḡa dabua si'iga iziga'a amahiḡa hutubadu borofe ziga'uma.

22 Vaze tibuhuga zuni mani ogaḡa mahiḡa zamaḡano |ivaini|r vuḡa* iziga mene iḡi'uma. (A'e |ifainafu|r vuḡa heuḡa) Iḡine, vehu'u mani ogaḡa fu'uradu, ziga'uma. Ebu |ivaini|r vuḡani'a sori'uma. |iVaini|r vuḡa zu

* 2:16 Ze'e vaze 'uguḡa teite tiburu ranoga'e sau'a rae zamariro.

mani ogaḡani'a sauta'uma. E'ano'o |ivaini|r vuḡa iziga'e mani ogaḡa iziga zamaḡano da'o iḡi'uma.'

Bana Madaḡa zaḡoe'ete'e ḡadimaro

(Mataio 12:1-8, Luka 6:1-5)

²³ Bana Madaḡa 'ahogano, Iesu ani, tahi'aḡa teite |iuiti|r* (wheat) mebaḡa genaḡano onamiro. Ebu tahi'aḡa'e |iuiti|r maḡa riri'e madu, au onamiro.

²⁴ Farisea azaḡani'a Iesu ḡadiniro. 'Ḡiano'! Ze'e nougadu Bana Madaḡa goroga varade'ena'a, |iuiti|r hirive'ohe?'

²⁵ Ebu Iesu'a naenaenziro. 'Za buka zaḡoga zamaḡano, Davida'a nagini haḡairota'a'e, me'odiro ga? Davida ani, ane uti azaḡa teite ogomuze'a haugadu, vinize ruziro.

²⁶ Abiata ani'e, Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa ḡihi'a reirote'e madaḡano, Davida'a Badi'a ne diuḡiro. Badi'a ubumao trote'e |iberedi|rḡa* Abiata'a mae hanadu, aro. A'e Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡani'a da'o au'ete'e |iberedi|rḡa, rehano aro. Ebu ane teite onairote'e azaḡa zuni mae ziniro.'

²⁷ Ebu Iesu'a ziro. 'Badi'a'a, Bana Madaḡa'e, vaze'a manoga hidifine haḡairo. Badi'a'a vaze mene haḡairo, Bana Madaḡa veize.

²⁸ E'ano'o, eḡe, Vaze Ubuga'e, Bana Madaḡa ibitohau'ete'e zuhi'aḡa.'

3

Iesu'a evo'a beoga vazeḡa fainiro

(Mataio 12:9-14, Luka 6:6-11)

¹ Iesu ani Iuda kuru neḡano bare diuḡiro. Evo'a beoga vazeḡa 'ahoga zuni e'ema.

² Farisea azaḡa zuni e'ea Iesu muirohaudo. Iesu'a Bana Madaḡa madaḡano, vaze e'e faini'uma ga mene rae zamare radiro, kotao mae ohonoga veize.

³ Ebu Iesu'a evo'a beoga vazeḡa nina'a, 'ahige reiro. 'Iḡunadu aro'!'

⁴ Ebuni Iesu'a murire'ete'e azaḡa ḡadize'ena'a, 'ahige reiro. 'Mose goro goe'a'e, Bana Madaḡa madaḡano nagini haḡaine idaḡa ra'ohe? Vaze danazi'uma ga sausauzi'uma? Gabozi'uma ga zimi'uma?' Rehano ze mene naenaenziro.

⁵ E'ano'o Iesu ani maḡune'ena'a, ehamu ragaviro, zuni zeḡe zama tuhiḡa u'ano, vetuḡazi ruziro. Ebuni evo'a beoga vazeḡa niro. 'Evo'o eino'!'

⁶ E'ebone, Farisea azaḡa ai Iuda kuru neḡanono'o buau ḡouriro. Ebu Heroda teite rau'ete'e azaḡa teite nu'oranadu, Iesu manoga ibiḡa vaḡido.

Ḡuḡuva du'ura boro genaḡano

⁷ Iesu'e, ane tahi'a tahi'a teite Galilea du'uraḡa boro onamiro. Ebuni Galilea haba'anono'o vaze ḡuḡuvaḡa ani teite ḡiriu onamiro. Ebu ḡuḡuva boro'a, Iudea haba'anono'o,

⁸ Ieruselema neḡanono'o, Idumea haba'anono'o, Ioridana vuḡa mone afaono'o, ebu Turo ebu Sidona haba'anono'o onairo, mazaḡa ze'e Iesu'a nagini haḡairote'e hariḡa nidu'a igiro 'ahine.

⁹ Ebuni ane tahi'a ziro. 'Eḡe veize ḡasi 'ahoga mae to'i, vaze ḡuḡuvaḡani'a tu'ihe ruhi'uma bobo.'

¹⁰ Mazaḡani'e, ibite ani'a ugi azaḡa ḡuḡuva ai faizirote'e u'ano, ugi azaḡa nidu'a bibititiro, 'evoreze ani mazao 'u'utoga rae.

11 Ebuni vine sau'ani'a ragano reirote'e azaġa'a Iesu horonidotene, ane zamao ġuġuradu, houna'e ġoerido. 'Ġa'e Badi'a Ubuga!'

12 Rehano ani'a ġoere riġa hina zina'a, 'Ago rae fureno'!' rae reido.

*Iesu tuġure azaġa gaubanana aheu fare (12) meiro
(Mataio 10:1-4, Luka 6:12-16)*

13 E'e ġarugano, Iesu ani maġa 'ahoga itiro. Ane'a uratirote'e azaġa huziro, ebuni ze ani vaġe onamiro.

14 Ebuni ani'a gaubanana aheu fare (12) zamaziro, zeġe'a ane ġatinoga, zuni haramo tuġuzoga veize,

15 zuni Badi'a gigi'a zenadu, vine sau'a hegoze buzoga veize.

16 Simona'e niġa 'ahoga Petero rae turahiro.

17 Iakobo ani negoġeta Ioane, ze'e Zebedeo ubuga. Nize 'ahoga'e Boanere. E'e hugani'e 'adure'a ġudau'ete'e, e'e ubuga.'

18 Ebu Aniderea, Filifo, Batolomeo, Mataio, Tomasi, Iakobo, ani Alefeo ubuga, Tadeo, Simona, ani Zelote vazeġa,*

19 ebu Iuda Isakariota, ani vesu'u Iesu revoharote'e* vazeġa.

*Iesu zu Belezebulo
(Mataio 12:22-32, Luka 11:14-23, 12:10)*

20 Ebu Iesu ani bazuni neġa onamiro. Rehano vaze ġuġuvaġa hena bare nu'orarote'e u'ano, ani, tahi'aġa teite oganoga zuni mene idararo.

21 Nabugani'a hariġa iġiro, ebu ani bare tutune onamoga veize onairo. Mazaga vaze ai raena'a, 'Ani ai baboraneha.' reiro.

22 Ierusalemene neġanono'o, Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa ovairo. Ebu 'ahige reiro. 'Ani'e Satani, niġa Belezebulo, e'e'a ragano reiro. Ebu ani'e, Belezebulo inaraġa hina vine sau'a sau'a hegoze buze'ohe.'

23 Ebuni Iesu'a huzadu, hari idaidaġa* 'ahoga ziro. 'Ahige reiro. 'Satani'a satani 'ahoga nouge nouge hegoze buzi'uma?'

24 '|iGavamani|r neġa tiba zamaġano, zeġe'a roivotadu, utitifone, e'e |igavamani|r neġani'e mene edau gigarafa.

25 Ebu iduhu tiba zamaġano, zeġe'a roivotadu, utitifone, e'e iduhuġani'e mene edau gigarafa.

26 Ebu satani zamaġano, zeġe'a bare utitadu, roivotifone, ze mene edau gigarafa, rehamo haugifo.

27 Vaze 'ahogani'a ize gezo inara vazeġa ogoru tadu ane neo diuġi'uma zu ani tohe ġonota'uma.

28 Hubehune eġe'a zi'ohe. vaze sau' a nidu' a ebu Badi' a rae sausaune' ete' e ġoe' a zu Badi' a' a rae modi' uma.

29 U Vine Zaġoġa rae sausaunine, ani sau'a'e mene aġutu modi' uma, rehano iġaigā ane mazao radiu tuġutuġu.'

30 Iesu'a hari idaidaġa 'ouge reirota'a'e, ze raena'a, 'Ani'e vine sau'aġeita.' reiro 'ahine.

*Iesu vi'a ebu negoġa
(Mataio 12:46-50, Luka 8:19-21)*

31 E'e ġarugano, Iesu vi'a ebu negoġani'a Iesu vaġe onairo. Ne enogano edanadu, ġoere tuġuriro, Iesu hunoga veize.

32 Vaze ġehaġani'a ġurune ehoriro, ebu zeġe'a nina'a, 'Ġiano'i! Vi'u ebu negoġo'e enoneo edau'ohe. Ġa vaġe'ohe.'

* **3:18** Zelote vazeġa'e Isaraela neġa veize Roma gavamani teite utitidote'e vazeġa

³³ Ani'a naenaezina'a, 'ahige reiro. 'Nanuhe ebu negohe'e iniu?'

³⁴ Ebuni ani'a, ġurune ehoridote'e azaġa ehamu ragave'ena'a, ziro. 'Ahige reiro. 'Nanuhe ebu negohe'e 'adi'e'e.

³⁵ Badi'a ura haġae'ete'e azaġa, ze'e negohe, ezehe ebu nanuhe.'

4

Hari idaidaġa, ezone feune ġorau'ete'e

(Mataio 13:1-9, Luka 8:4-8)

¹ Iesu'a du'ura boro genaġano bare ihoziro. Ebu vaze ġuġuvaġani'a ani babaġano nu'oraratene, ani ai ġasio tiradu, zamaġano ehoriro du'ura ragano. Vaze ġuġuvaġa nidu'a'e raha'o du'ura boro genaġano nu'oraro.

² Ebu ani'a hari idaidaġa hina ġau ġehaġa ihoziro. Ihoze'ena'a, ziro, raena'a,

³ 'Ego'i! Hihi vazeġa 'ahogani'a mebaġano ezone ġora onamiro.

⁴ Ebu feune ġuzuhivotene, nuġone ibio buaro, ebu nini'a onaadu, au haugiro.

⁵ Nu'e hadi haba'ano buaro. Rahaġa'e severaġa. Ezogani'e ġarihe ġuhuriro, mazaġa rahaġa'e mene baruġa.

⁶ Ebu mada'a hiarotene, ane gigi'ani'a ġuhuġa manadu imiraro, mazaġa taġa o'o'a.

⁷ Ezone nu'e ve renogano rururaro. Ve renoga ġuhure bororadu ezone ġuhuġa simariniro, ebu mene iniro.

⁸ Rehama ezone nu'e haba manogano buarota'a'e, faine ġuhuriro. Faine bororaro, ebu faine hudaro. Hudarotene, nu'e huga ġae uġidu gaubanana (30) haġairo. Nu'e huga ġae fu'o tu tiba fare gaubanana (60) haġairo. Nu'e huga ġae gaubanana gaubanana (100) haġairo.'

⁹ Ebu Iesu'a reiro. "Teġaġeta vazeġa'e faifaine egadu huga edero'i!"

Nougadu Iesu'a hari idaidaġa reiro

(Mataio 13:10-17, Luka 8:9-10)

¹⁰ Neganu'u, Iesu ane da'o rougano, iniu iniu ane teite rau'ete'e azaġani'a ane tahi'a tahi'a teite Iesu vaġe onamaduni, hari idaidaġa reirote'e ġadimaro.

¹¹ Ebu ani'a ziro, "Za'e Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo 'u'uru ti'ete'e ihoze'ohe. Vaze 'ahoga 'ahoga'e hari huga nidu'a hari idaidaġa hina da'o ihoze'ohe.

¹² A'a'e 'ahiguġani'a furerafine.

Zeġe ehama'ite'eba, mene horonoga, zeġe abiti'udemo, mene ederoga, Zeġe zama Badi'a mazao mene ġihuroga veize, ebu Badi'a'a zeġe sau'a mene rae modoga veize.'

Iesu'a ezone hariġa huga faine rae fureniro

(Mataio 13:18-23, Luka 8:11-15)

¹³ Ebu Iesu'a ġadiziro. 'Za hari idaidaġa 'ahi mene edere'ehehe? 'Ougine, hari idaidaġa 'ahoga 'ahoga huga'e nouge nouge ederi'uma?'

¹⁴ Ezone ġorau'ete'e vazeġani'a Badi'a hari ġorau'ohe.

¹⁵ Ibio buau'ete'e ezoga'e 'ahiguġa. Ze ġoere igi'ete'e zamaġano, satani'a ġarihe onaadu, zeġe zamao ġorarote'e hariġa mae vaġine'ohe.

¹⁶ Ezone hadi haba'ano rururu'eta' e, Badi' a ġoere igi'etene matu'uzeta mae ġihine'ohe.

¹⁷ Rehano ze taġa o'o'a 'ahine, mene faġa radi'uma. Badi'a ġoere u'ano, aduga ġehaġa hidi'etene, zogone uite'ohe.

18 Ezone ve renoga zamaḡano rururu' eta'e, ze Badi'a ḡoere igi'ohe.

19 Rehano raha ḡauḡa ufeta zamare'ohe, obone'ete'e toheḡa ufeta zamare'ohe, ebu ḡau nu ḡehaḡa urate'ohe. E'ano'o Badi'a ḡoere 'uadu mene ini'ohe.

20 Rehano ezone raha manogano rururarota'a'e, Badi'a ḡoere igi'ohe zu mae ḡihine'ohe. Ebu hudau'ena'a, nu'e huga ḡae 30, nu'e huga ḡae 60, nu'e huga ḡae 100 ini'ohe.

Ihure hari idaidaḡa
(Luka 8:16-18)

21 Iesu'a hena ziro. 'Ahige reiro. 'Ihure meine'e, siuva 'u'uḡano ga bazuni na'aḡa 'u'uḡano mene ti'uma. Ihure ti'ete'e haba'ano ti'uma.

22 'U'uru radiu'ete'e toheḡa nidu'a furera'uma. Ebu ogone ti'ete'e toheḡa zuni ḡiani'uma.

23 Teḡaḡeta vazeḡa'e igi'uma.'

24 Ebu ziro. 'Igi'ete'e ḡoe'a zamare rado'i! Badi'a ḡoere'e 'ahiguḡa. ḡa nounge nounge igi'ete'e, e'e idane, Badi'a'a ḡani'uma, ebu ḡoere 'ahoga 'ahoga zuni ḡani'uma.

25 Igi'ete'e vazeḡani'e, zamaḡa 'a'ada'uma. Mene igi'ete'e vazeḡani'e, zamaḡa tahiḡa 'a'adu'ete'e zuni, Badi'a'a mae vaḡini'uma.'

Hari idaidaḡa, ezone, ane'a bare ḡuhure'ete'e

26 Iesu'a bare ziro. 'Badi'a'a ibito zini'uma ibiḡani'e 'ahiguḡa. Vaze 'ahogani'a mebao ezone feune ḡorau'ohe.

27 Ohere baze'ohe. Madai ragave'ohe. Ebu ezone'a ḡuhure'ohe, ebu farau'ohe. Rehano ḡoranoga vazeḡani'e aḡu'a nounge nounge ḡuhuradu, farau'ohe.

28 Raha ane'a bare ḡuhunadu, huga haḡae'ohe: Ibite ḡuhure'ohe, ebu di'iru'ohe. Ebu ḡonagano di'iru'ete'e zizugano huga haḡae'ohe.

29 Hugani'a hudau'etene, kari hina vari'e'ohe, mazaḡa hirive'ete'e madaḡani'a feura'ahi.'

Badi'a'a Ibitozini'ete'e Moneo Ḡoeriro
(Mataio 13:31-32,34, Luka 13:18-19)

30 Ebu Iesu'a bare reiro. 'Badi'a'a ibitozini'eta'a'e nagini hina idani'uma, ga nagi hari idaḡa hina idani'uma?

31 A'e ire niḡa fufu,* e'e ezoga heuḡa. Rahao ḡorau'ete'e zamaḡano, maḡa'e komeḡa fase, haba nidu'a zamaḡano.

32 Rehano ḡoraune, ḡuhuradu fara'uma, ebu borora'uma. Ire fouḡa 'ahoga 'ahoga vitine fara'uma. Ebu ezaga boro boro'a fara'uma. Ebu e'e zauhaḡano nini'a onaadu, neze haḡai'uma.'

33 Iesu ani hari idaidaḡa, 'ahiguḡa ḡehaḡa hina vaze mazao haramiro. Zeḡe edeḡa idane haramiro.

34 Ani'e hari idaidaḡa hina da'o ziro. Rehano ane tahi'a tahi'a teite da'o radirote'e madaḡano bone, ani'a huga nidu'a ihoziro.

Iesu'a zavara boro 'uiro
(Mataio 8:23-27, Luka 8:22-25)

35 E'e madaḡano ḡorava moneo Iesu'a ane tahi'a tahi'a zina'a, "Eme du'ura mone afa farihi."

* 4:31 Fufu'e Papua New Guinea haba'ano'e mini, rehano Iudea haba'ano'e, ze fufu'e ire.

³⁶ Iesu tahi'a tahi'a'a vaze ġuġuvaġa muhizadu, ġasio ehoriro, Iesu'a ehorirote'e ġasiġano. Ebu onamiro. Ġasi nu zuni tibano onamiro.

³⁷ Ebu zavara boro'a onairo. Sa'u'a ġasio kafere diuġiro, ġasi ho'ogano. Ebu vu'a ġasio 'ariga iriva'iro.

³⁸ Rehamo Iesu ani ġasi ariġa ġuzuo evane kobegħa hina ġatite baziro. Ebu ze onamadu Iesu evaniro, ebu niro. 'Thore vazeġa, ġa mene zamare'ehehe, eme 'ariga rudau'eta'a'e'?

³⁹ Ebu Iesu'a evatadu zavara riġa ġoeriro, ebu sa'u niro. 'Ago haġao'i! Ago hagar'o'i! Zavara'a dauġiro. Hagani o'o'a ebu ġokeni o'o'a.

⁴⁰ Ebu ziro. 'Za nougadu rihau'ohe? Za Badi'a mazao ize mene fie'ehehe?

⁴¹ Rehano ze'e riho boro ebu ġoretitiro. 'Vaze 'ahi'e nagi vaze? Zavara zu sa'u'a zuni ani ġoere egohu'ohe.'

5

Iesu'a vine sau'ani'a ragano reirote'e vazeġa fainiro

(Mataio 8:28-34, Luka 8:26-39)

¹ Iesu ebu ane tahi'a tahi'ani'a, Galilea du'uraġa mone afao feuriro. Haba niġa Gerasa, e'a feuriro.

² Iesu ani'a ane tahi'a tahi'a teite ġasiono'o buarotene, rune haba'anono'o onairote'e vazeġa teite hidiro. Ani'e vine sau'ani'a ragano reirote'e vazeġa.

³ Ani'e idu haba'ano radiudo. Vaze 'ahogani'a batunoga zuni mene idaġa.

⁴ Ġae ġehaġa ani odaġa zu evo'a batunido, rehamo mene idarauo. Iġaġa batu ri'ido, ebu odaġa batunirote'e aurigħa mau ri'i ġuzuhido. Vaze'a obone toga zuni mene idarauo.

⁵ Madai ebu ohere nidu'a idu haba'ano zuni haba maġano ġaniġanau ragavido, ebu ahi'a hadi hina ru'ido.

⁶ Ani'a faġanono'o Iesu horonirotene, ane u'a dure onairo, ebu ane zamao obena hina tuġadu ġuġuriro.

⁷ Ebu vine sau'ani'a, ane mazaono'o ġihau houna'e ġoeriro. 'Ahige reiro. 'Iesu, Badi'a, Niġa Boro Ubuga, Ġa'e eġe mazaonagini urate'ohe? Badi'a niġano e ġa umi'e'ohe. Aduga ago eno'i!'

⁸ Mazaġa Iesu'a ibite niro. 'Ahige reiro. 'Vine sau'a, vaze 'ahi mazaono'o buano'i!'

⁹ Ebu Iesu'a vaze 'ahi ġadiniro. 'Ġa niġo iniu?' Ebu raena'a, 'E ni'e "Legioni*"', mazaġa eme'e ġehaġa 'ahine.'

¹⁰ Ebu Iesu bare bare uminiro, e'e haba'anono'o mene tuġuze buzoga.

¹¹ U maġa kobegħa 'ahogano, aba ġehaġani'a ogau radiro.

¹² E'ano'o vine sau'a sau'ani'a Iesu uminiro. 'Eme tuġufo'i aba mazao, emeġe zeġe ragano rouga.'

¹³ Iesu'a tuġuziro. Ebu vine sau'a sau'ani'a vaze e'e mazaono'o buanadu, aba ragano re' onamiro. E'ebone aba nidu'a, daha aheu (2000)'a maġa dudugħa tauġiono'o dure dure ovoadu, du'ura boro rafatadu, hunuhuniro.

¹⁴ Aba taufe'ete'e azaġani'a feraro, ebu ne boro zu ne kobegħa kobegħa azaġa mazaon hariġa haire ġehaniro. Ebu vaze vaze'a nagini'a furerarote'e ġianoga radu, onamiro.

* 5:9 E'e hugani'e uti azaġa daha fu'o tu tiba fare (6000) heuġa

15 Ebu ze'a Iesu vaḡe onairotene, vine sau'a ḡehaḡani'a ragano reirote'e vazeḡani'a, ehore radiu'enogano horoniro. Ani'e dabua haḡairo. Zamaḡani'e idaḡa horonirotene, ze riharo.

16 E'e horonirote'e azaḡani'a me'odo ziniro. Vine sau'ani'a ragano reirote'e vazeḡa, zu aba'a nougirote'e me'odo ziniro.

17 Ebu Iesu mazao umidiro, Iesu'a zeḡe habaono'o vaḡinoga.

18 Iesu'a ḡasio diuḡe'enogano, vine sau'a'a ragano reirote'e vazeḡa ani uminiro, raena'a, 'Eḡe zuni ḡae teite amihi.'

19 Rehano Iesu'a ani gararena'a, 'ahige rae niro. 'Nabuḡo vaḡe onamo'i! Ebu Zuhi'a'a ḡae veize haḡao ḡanate'e haḡaiḡa boro nidu'a me'odo zeno'i! Ebu zuhi'a'a ḡa nouge nouge vetuḡagadate'e me'odo zeno'i!'

20 Ebu ani baradu, e'e haba'a, neḡa gaubanana onamiro, ebu Iesu'a ani ranao nagini haḡairote'e hariḡa rae fureniro. E'e igirote'e azaḡa nidu'a zaguzagaro.

*Iairo aboḡa ebu Iesu dabuaḡa obonirote'e roḡaeḡa
(Mataio 9:18-26, Luka 8:40-56)*

21 Iesu ebu ane tahi'a tahi'ani'a, du'ura boro mone afa fare onamirotene, e'ea bone du'ura genaḡano, vaze ḡehaḡani'a ane mazao nu'oraro.

22 Iuda kuru neḡa ḡiane'ete'e vazeḡa* 'ahoga, niḡa'e Iairo'a onairo. Iesu horonirotene, odaḡa babaḡano ḡuguradu,

23 zamaḡa nidu'a hina Iesu uminiro, raena'a, 'Aboehe kome'a'e ugi boro'a madu, 'ariga rudau'ohe. E'ano'o e umi'e'ohe. Aro'i ebu evo'o ani ranao to'i, ane manoradu ḡabodoga.'

24 Ebu Iesu'a ane teite onamiro. Vaze ḡehaḡa babaḡa zuni ḡiriu onamiro 'ahine, naenaono'o bibine onamiro.

25 Bato uḡiḡani'a madu, muri gaubanana aheu fare (12) zamaḡano, iḡaiḡa ruau radirote'e roḡaeḡa e'ea.

26 Gohe vazeḡa ḡehaḡani'a ḡianiro, rehano adudu radiro. Toheḡa nidu'a mode haugiro, rehano ufeta hune sautaro.

27 Ani Iesu hariḡa igirotene, vaze ḡehaḡa ḡunuḡano diuḡiro Iesu ḡarunio, ebu dabuaḡa oboniro.

28 Mazaḡa ani'e 'ahige zamariro. 'E'a dabuaḡa tahiḡa obonine zuni, manori'uma.'

29 Ebu ḡarihe hune ruarote'e ai haugiro. Roḡae ane'a, ane ahiri zamaḡano, ane ugi ai haugirote'e ederiro.

30 Ebu Iesu ani, ane mazaono'o giḡi'a inaraḡani'a buarote'e ederiro. E'ano'o vaze ḡehaḡa ḡunuḡano ḡarihe tehiro. Ebu vaze vaze ḡadiziro. 'E dabua iniu'a oboneha?'

31 Ebu Iesu tahi'a tahi'ani'a naenaeniro. 'Ḡae e'e horone'ohe, vaze ḡehaḡani'a bibi'e'ete'e. Ḡa nougadū 'ahige ra'ohe, "Iniu'a eḡe dabua oboneha?"'

32 Rehano tehe vaḡo vaḡiro. Iniu'a oboneha radu, vaḡiro.

33 Roḡae e'e'a, nagini'a ane mazao furerarote'e ederiro 'ahine, ḡigarone'ena'a, rereranadu onairo. Ebu ane zamao ḡuguriro. Ebu ane hari huga nidu'a Iesu niro.

34 Iesu'a roḡae niro. 'Aboe, Ḡae' a eḡe mazao fiate' e u' ano uḡiḡo' a manoreha. Matu'uḡota onamo'i, ebu ahi'o uḡiḡa o'o'a rado'i!'

35 Iesu ani ize, 'adige rae ḡoere'ete'e zamaḡano, tuḡure azaḡa, Iuda kuru neḡa ḡiane'ete'e vazeḡa neono'o onairo, ebu Iairo nina'a, 'Ḡa aboḡo ai rudaneha. Ḡa nougaduni ihore vazeḡa mazao ize umide'ohe?'

³⁶ Iesu'a ze hari 'omo igirotene, ani re'ore'iro, ebu kuru neġa ġiane'ete'e vazegā nina'a, 'Zamaġo ago adufo'i! Eġe mazao zamaġo tiba hanadu, inaro'i!'

³⁷ Ebu ani vase ġuġuvaġa ane teite onamoga garariro, rehano Petero, Iakobo, ebu Iakobo negoġa, Ioane, zeġe da'o tutuze onamiro.

³⁸ Ze, kuru neġa ġiane'ete'e vazegā neo feurirotene, vase ġehaġani'a harae ġunuġunirote e horoniro. Ze niau ġaniġanau radiro.

³⁹ Ani diuġadu, 'ahige rae ziro. 'Za nouġadu ufeta niau ġunuġune'ohe? Roġae kobe'a ani mene rudaneha. Ani baze'ohe.'

⁴⁰ Ze eġofoharo. Rehano zeġe nidu'a enona tuġuze buziro. Roġae kobe'a vi'a moga ebu ane teite onairote'e azaġa uġidu da'o tutuze diuġiro, roġae kobe'a'a baze'ete'e haba'ano.

⁴¹ Ebu Iesu'a evo'a maduni, 'ahige rae niro. 'Tarita kumi' Ġoere e'e hugani'e 'Roġae kobe'a, eġe'a ġa'ohe. Iġuno'i!'

⁴² Ebu roġae kobe'a'a ġarihe hune iġunadu, edau ragaviro. Ani muri'e gaubanana aheu fare (12). Ze e'e horonirotene, zaguzagaro.

⁴³ Iesu'e ġoere riġa hina iraduguziro. 'Roġae kobe'a 'adi ġabonate'e hariġa ago rae ġehano'i!' Ebu zina'a, 'Roġae kobe'a 'adi ogomu nu hano'i!'

6

Iesu Nazareta neġa onamiro

(Mataio 13:53-58, Luka 4:16-30)

¹ Iesu'a haba e'e modadu, ane'a bororarote'e haba'a onamiro. Ane tahi'a tahi'a zuni ane teite onamiro.

² Bana Madaġa madaġano, Iuda kuru neġa zamaġano ihoziro. Ebu vase ġehaġani'a ani haramo igirotene, zeġe nidu'a zaguzagaro. 'Ahige reiro. 'Vaze 'adi ġiġi'a nidu'a noumaono'o meiro? Nagi edeġa haro? Ġiġi'a inaraġa haġae'ete'e haġaiġa nouge nouge haġae'ohe?'

³ Ani ne ogoru'ete'e vazegā. Ani Maria ubuga, Iakobo, Iosefa, Iuda ebu Simona negoġa. Ani ezeġa nu zu emeġe habao 'ada radiu'ohe.' 'Ouge rae radu, ze Iesu ġoere mene mae ġihiniro.

⁴ Ebu Iesu'a ziro. 'Peroveta vazegani'e gubane'ohe, rehano ane'a bororarote'e haba'ano, zu nabuga ubumao, ebu ane neo'e, mene gubane'ohe.'

⁵ E'ea ġiġi'a inaraġa haġae'ete'e haġaiġa haġaogā mene idararo. Rehano uġi azaġa tiba tiba da'o 'evoreġa ranao teadu, faiziro.

⁶ Ani 'ahige rae zamariro. "Ahi duġuru haġai'e 'ahiguġahehe?' Mazaġa ze'e Iesu ġoere mene mae ġihiniro.

Iesu'a ane tahi'a gaubanana aheu fare tuġuziro

(Mataio 10:5-15, Luka 9:1-6)

E'ebu'u Iesu ani'e e'e haba'ano, neġa neġano Badi'a ġoere ihoze ragavido.

⁷ Ebu ani'a vase gaubanana aheu fare huziro, ebu aheu aheu tuġuziro. Vine sau'a hegoze buze'ete'e ġiġi'aġa ziniro.

⁸ Ebu 'ahige rae ziro. 'Zae ragavo madaġano o'o'a huga ago mo'i. |iBeredi|r, tunahu ago mo'i. |iMoni|r vainao ago odoho'i. Rehano tuġuze da'o mo'i.

⁹ Tamakaze'e haġao'i. Dabua tiba da'o haġao'i. 'Ahogani zu ago mo'i.'

¹⁰ Ebu 'adige rae ziro. 'No'e haba'ano ne 'ahoga diuġo'idene, e'ea da'o rado'i, ogano'i, ebu bazo'i. Onamo'i. Ebuni e'e haba'anono'o iġuno'i.

11 Haba 'ahogano ne azağa mene mae zouzadu, mene ego zeno'idene, haba modo'i, odaze hu'uruğa fode buno zeno'i, ze'a nagini hağaate'e ederoga veize.'

12 Vaze gaubanana aheu fare (12) onamiro, ebu haramiro vaze vaze zeğe sau'anono'o ğihuroga.

13 Zeğe'a vine sau'a ğehağa hegoze buziro. Ebu ugi azağa ğehağa mazao dehoru aso ziniro, ebu faiziro.

*Ioane Babatiso'a rudaro
(Mataio 14:1-12, Luka 9:7-9)*

14 Zuhi'a Heroda*'a Iesu hariğa igiro, mazağa Iesu niğa vaze ğehağani'a ederiro. Vaze nu'e 'ahige reiro. 'Ioane Babatiso'a runeono'o bare ğabodiro. E'ebano'o ani'a ğigi'a inarağa hina 'ahige hağae'ohe.'

15 Rehano vaze nu'e 'ahige reiro. 'Ani'e Elia.' Ebu vaze 'ahoga 'ahoga'e 'ahige reiro. 'Ani'e peroveta vazega 'ahoga. Peroveta ibi'a heuğa.'

16 Rehano Heroda ani'a e'e igirotene, 'ahige reiro. 'Eğe'a radu, 'unuğa vari'e ri'irote'e vazega, niğa Ioane, ane'a bare ğabodiro.'

17-18 Ibite Heroda'a negoğa, niğa Filipino, inuga meiro. Inuga niğa'e Herodia. Ebu Ioane'a ani mazao bare bare niro, raena'a, "Ĝae'a negoğonu inuga meirota'a'e Badi'a goro vari'eha." E'ano'o, Heroda'a vaze tuğunadu Ioane obone tiro, ebu ğu'ano ohoniro.

19 E'ano'o Firifo inuga Herodia'a Ioane mağunoharo, ebu matihi reiro. Rehano mene idararo.

20 Mazağa Heroda'e Ioane rihonadu, tuğaniro. Heroda ani edeğa, Ioane ani hağai manoga hağae'ete'e vazega, zu ğigi'a vazega. E'ano'o manoga mene uratiro. Heroda ani Ioane haramo igirotene, ada'adaniro, rehano matu'iro.

21 Rehano madağa ai onairo. Heroda'a furerarote'e madağa zamarirote'ea, ogomu boro hağairo. Ebu ne zuhi'ağa zuhi'ağa, zuni uti ğihi'ağa ğihi'ağa, ebu Galilea haba vaze boro boro* huziro, onaoga veize.

22 E'e zamağano Herodia aboğani'a diuği' onaadu, zavonirotene, Heroda zuni e'ea ehorirote'e azağa matu'iro. Ebu Heroda'a roğae tahi'ağa niro. 'Ahige reiro. 'Ĝa nagini urate'ete'e toheğa umido'! Eğe'a ğani'uma.'

23 Ani'a hubehune raena'a, 'ahige rae niro. 'Ĝa nagini urate'ete'e toheğa umidine, ege'a ğani'uma. Ege'a ğiane radiu'ete'e haba'a ruga zuni ğani'uma.'

24 Ebu roğae tahi'ağa buanadu, vi'a ğadiniro. 'Ahige reiro. 'E nagini umidi'uma? Vi'ani'a raena'a, 'Ioane Babatiso vadiga' reiro.

25 Ebu roğae tahi'ağani'a Heroda vağe ğarihe bare onamiro. Ebu 'ahige reiro. 'Ioane Babatiso vadiga siuvao teadu, izidi 'ada inine manoga.'

26 E'e igirotene, Heroda ani'e zamağa adudaro, zuni zamaga ariro. Rehano ani'a hubehune rae nirote'e u'ano, zuni e'e igirote'e azağa u'ano, ane goere vari'oga mene uratiro.

27 Ebu ane uti vazega 'ahoga tuğuniro, Ioane Babatiso vadini vari'e re'adu, odohe aroga veize. Ani onamadu, ğu'ano Ioane 'unu vari'e ri'iro.

28 Vadiga' e siuvao teadu odohe ariro, ebu roğae tahi' ağa hanadu ane' a vi' a odohe haro.

29 Ioane tahi'a tahi'ani'a e'e igirotene, onamadu, Ioane ahi'a meiro. Ebu rune haba'a iduğano teadu hararo.

*Iesu'a vaze ğuğuvağa daha fu'o (5000) ğubuziro
(Mataio 14:13-21, Luka 9:10-17, Ioane 6:1-14)*

³⁰ Apostolo azağa* Iesu vađe bare onairo. Ebu zeđe'a nagini hađairote'e zu vase vase ihozirote'e hariğa nidu'a me'odoharo.

³¹ Ebu Iesu'a rae ziro. 'Eđe teite aro'i! Vaze o'o'a haba'a onamihi! Ebu e'ea ahirize ohono'i!' rae reiro. Mazağa vase ģehađani'a zeđe vađe oname onairo. E'ano'o ogau'ete'e madağa zu o'o'a.

³² Hena zeđe da'o ģasi hina vase o'o'a haba'a onamiro.

³³ Vaze ģehađani'a zeđe'a onamirote'e horozadu, ze zeđe zeđe'a zamariro. Ebu zeđe nidu'a zeđe zeđe ne'ono'o buaro. Ebu dure dure onamiro. Ebu ibite feuriro, Iesu'a tahi'ağa teite onamirote'e haba'ano.

³⁴ Zeđe'a hebetadu, Iesu'a ģasiono'o buarotene, vase ģuđuvağa boro horoziro, ebu vetuđaziro. Mazağa ze'e mamoe heuđa. Ģiaze'ete'e azağa o'o'a. E'ano'o hari ģehađa ihoziro.

³⁵ Ģoravararotene, Iesu tahi'a tahi'ani'a onaadu, Iesu niro, raena'a, "Ahi'e haba boha'a ebu mada 'ai zubureha.

³⁶ Vaze ģuđuvağa tuđuzo'i, ne uhiğa 'ahoga 'ahoga onamadu ogomuze hoiti'uma.

³⁷ Ane'a naenaezina'a, 'ahige reiro. 'Zae'a ogomu zeno'i!' Ebu hena ze'a niro, raena'a, "Ahi eme nougi'uma? Emeđe'a onamadu, sinahu aheu (200) kina hina |iberedi|r hoitadu, zini'umahahe?"

³⁸ Iesu'a ģadiziro. 'Ahige reiro. 'Zae mazao |iberedi|r nugu? Onamadu ģiano'i!' Ze'a horonirotene, niro. '|iBeredi|r fu'o zu ģozone aheu.'

³⁹ Hena Iesu'a ane tahi'a tahi'a ziro, vase nidu'a ve ragano 'a'ane 'a'ane ehoroga rae.

⁴⁰ Amađe vase vase'a sinahu tiba tiba (100), ebu ģae fu'o gaubanana, ģae fu'o gaubanana (50) ehoriro.

⁴¹ Ebu Iesu'a |iberedi|r fu'o zu ģozone aheu madu, adure ite ģianiro, ebu Badi'a uminiro, ebu |iberedi|r vahegadu, ane tahi'a tahi'a ziniro, vase vase zenoga veize. Ebu ģozone aheu zuni vahegadu ģahugiro.

⁴² Zeđe nidu'a au ubararo.

⁴³ Ane tahi'a'a tunahuo |iberedi|r ģaha'a ģaha'a zu ģozone ģaha'a ģaha'a ufirotene, tunahu gaubanana aheu fare (12) iriva'oniro.

⁴⁴ Ogarote'e zamađano, ohoze da'o me'odirotene, daha fu'o (5000) hidiro.

Vu rana onamiro

(Mataio 14:22-33, Ioane 6:15-21)

⁴⁵ E'e enogano Iesu'a tahi'ağa ziro, raena'a, "Ģasio tiradu ibite mone afa fare onamo'i" U Iesu'a 'ize e'ea vase ģuđuvağa tuđuziro.

⁴⁶ Tuđuze modirote'e enogano, ani haba mađa itaduni, Badi'a mazao kuraro.

⁴⁷ Ohererarote'e zamađano, ģasi'e du'ura boro nemađano, ebu Iesu'e ane da'o gabao radiro.

⁴⁸ Zavara boro'a zeđe zamao hudi onairo 'ahine, ze'e revo revo ģiziro. Iesu'a e'e horoniro. E'ebuni ohereda'o, Iesu ani zeđe vađe du'ura ragano edau onamiro. Ebu ani'a vitize onamihi reiro.

⁴⁹ Iesu'a du'ura ragano edau onamirote'e horonirotene, ze 'ane, ani'e vine raduni, huaru.

⁵⁰ Zeđe nidu'a horonadu, riharo. Rehano Iesu'a ģarihe ģoreziro, ebu 'ahige reiro. 'Zamaze rinedo'i! 'Ahi eđe. Ago rihano'i!'

⁵¹ Ani'a zeđe teite ģasio ehoriro, ebu zavara'a dauđiro. Zavara'a dauđirotene, ze'e zaguzagau ģouriro.

⁵² Mazaġa ze'e gigi'a inaraġa hina vase ġuġuvaġa ġubuzirote'e haġaiġa huga, mene fairu zamariro. Zeġe zama'e mene 'a'adaro 'ahine.

*Ugi azaġa faiziro
(Mataio 14:34-36)*

⁵³ Zeġe'a du'ura boro farirotene, Genesareta haba'ano hebeti' onamiro, ebu ġasi e'a ute tiro.

⁵⁴ Ġasiono'o buarotene, vase'a Iesu iraga horoniro.

⁵⁵ Ebu ze e'e haba zamaġano dure onamiro. Ebu ne azaġa Iesu hariġa ġirotene, ugi azaġa farata hina odohe onaido.

⁵⁶ Ne boro, ne komeġa nidu'a, ane'a no'e no'e onamidotene, ugi azaġa ne hunio tiro. Ebu Iesu uminiro, ani dabua ariġa taġiġa zuni obonoga radu. Ebu iniu'a obonirote'e azaġa'e manoriro.

7

*Ibi'a azaġa ihozidote'e ġoe'a
(Mataio 15:1-9)*

¹ Farisea azaġa Iesu teite nu'oraro. Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa nu zuni, Ieruselemaono'o onaadu, zeġe teite nu'oraro.

² Ebuni Iesu tahi'a nu'a 'evoreze torahoo oġaudote'e horoziro. A'e zeġe goro ibiġano mene vuzu'ido.

³ Farisea azaġa zuni Iuda azaġa* nidu'a zeġe haġai'e, ibi'a azaġa'a ihozirote'e idunaġano, 'evoreze mene faine vuzu'ine, mene oga'uma.

⁴ Ebu hoihoi haba'anono'o barine zuni, mene oga'uma. Rehano zeġe'a gezo vire dehera'udu'u, oga'uma. Ebu ibi'a azaġa goro ġehaġa zuni haġaido, bio zuni ġoġore vuzu'e'ete'e goroga.

⁵ E'ano'o Farisea azaġa zuni Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a ġadiniro, raena'a, 'Nougaduni ġae tahi'a tahi'a'e ibi'a azaġa goro'e mene zamare borofe'ohe? Rehano 'evoreze torahoo oġau'ohe?'

⁶ Iesu ani naenaezina'a, 'ahige reiro. 'Peroveta vaseġa Isaia'e za, zamaze aheu azaġa rae zamare'ena'a, buka zaġoġa zamaġano 'ahige tirota'a'e, hubehune tiro.

'Adi azaġani'e hebe hina da'o rae ġihihe'ohe. U zamaze'e nuo.

⁷ Eġe mazao kurau taġe'ohe. Zeġe 'iradugu ġoe'ani'e vase goro ġoe'a da'o.

⁸ Za'e Badi'a goro ġoe'a enonani'ohe. U vase goro ġoe'a uratohau rinede'ohe.'

⁹ Hena bare zina'a, 'Za'e Badi'a goro ġoe'a zamare doġo'arau'ena'a, enonani'ohe, zae ibi'a azaġa'a ihozidote'e ġoe'a da'o obone radoga veize.

¹⁰ Mazaġa Mose ani raena'a, "Vi'u mogo gubazo'i." ebu 'Iniu'a ane vi'a moga rae sausaizo'idene, mau runo'i.'

¹¹ Rehano za'e 'ahige ra'ohe. Vaze 'ahogani'a moga ga vi'a nifo, raena'a, "E ġa dana'oga mene idaġa, mazaġa eġe tohe'e ġa ġanifo, rehano Badi'a ha'uma."

¹² 'Ouge reifone, za'e, e'e vaseġani'a, vi'a ga moga mene danani'uma ra'ohe.

¹³ E'ano'o za'e, zae'a ihoze oname'ete'e ibi'a azaġa'a ihozidote'e ġoe'a u'ano, Badi'a ġoere rae mode'ohe. Za haġai 'uġuġa ġehaġa haġae'ohe.'

*Vaze sausaune'ete'e ġauġa
(Mataio 15:10-20)*

14 Ebuni Iesu'a vaze ġuġuvaġa bare huziro. Ebu raena'a, 'Zae nidu'a, ego'i, ebu edero'i!

15 Enoneono'o hebeo diuġe'ete'e ogomuġani'e vaze mene sausaune'ohe. Rehano zamaono'o bua' onae'ete'e ġauġani'a vaze sausaune'ohe.

16 Teġaġeta vazeġani'e igi'uma.'

17 Iesu ani vaze ġuġuvaġa muhizadu, ne diuġe onamiro. Ebu ane tahi'a tahi'a'a, ġoere e'e huga ihozoga veize ani ġadiniro.

18 Ebuni ani'a naenaezina'a, ahige reiro. 'Zae zuni zamaze mene 'a'adu'ehehe? Enone'ono'o hebeo diuġe'ete'e ogomuġani'e vaze mene sausaune'ohe.

19 Mazaġani'e zamao mene diuġe'ohe. Rehano isio da'o diuġe'ohe. Ebuni mode'ete'e haba'anono'o buau'ohe.' Ġoere 'adi ra'eta'a'e, Iesu ani, ogomu nidu'a a'a'e anoga idaġa rae ra'ohe.

20 Hena bare zi'ena'a, 'Zamaono'o bua' onae'ete'e ġauġani'a, vaze sausaune'ohe.

21 Mazaġani'e vaze zamaono'o zamarone sau'ani'a bua' onae'ohe: nogoba teite ġiriu baze'ete'e,

22 ġonore, gorugoru, vaze hahu teite baze'ete'e, te'one, haġai sau'a, ġuriro, ubuma ġezoga, ahiahi, ġuriro ġoe'a aduga, niġa bare ġihine, ebuni haġai taugi taue.

23 'Adi sau'a nidu'ani'e vaze zamaono'o fureru'ohe. Ebu vaze sausaune'ohe.'

TuroFenise roġaeġa Iesu mazao firo*

(Mataio 15:21-28)

24 Iesu e'ano'o iġunadu, Turo zuni Sidono haba'a onamiro. Ebuni ne 'ahogano diuġiro. Ani ura'e ane'a onairote'e, vaze'a ederoga mene uratiro. Rehano vaze'a mene ederadu, Iesu'a 'u'uru radoga ibiġa o'o'a.

25 U roġae 'ahoga aboġani'e, vine sau'ani'a rana reirote'e. E'e roġaeġani'a Iesu hariġa iġirotene, onairo. Ebu Iesu odaġa babaġano ġuġuriro.

26 Ani'e |iGuriki|r* roġaeġa, TuroFenise haba'ano bororaro. Ani Iesu uminiro, vine sau'a aboga mazaono'o hegone bunoga veize.

27 Rehano Iesu'a nina'a, 'ahige reiro. 'Ne tahi'aġa isize ge au usuranoga. Mazaġa tahi'a ogomu madu, ġuni veize feuno zenoga'e mene manoga.'

28 Roġae ani naenaeni. 'Ahige reiro. 'Zuhi'a Boro, hube, rehano ġuni'e fata 'u'uġano tahi'a ogomu mumuġa au'ohe.'

29 Ebuni ani'a roġae bare nina'a, 'ahige reiro. 'Ġa ġoere'e idaġa bobo, ne onamo'i. Vine sau'a ai aboġo mazaono'o buaneha.

30 Ebuni roġae ai ane ne onamiro. Aboġani'e ane bazuni fataġano baze'enogano haniniro. U vine sau'ani'e ani zamaono'o buaro.

Iesu'a teġa 'uhu zu ġoe'a o'o'a vazeġa fainiro

31 Ebuni Iesu ani Turo haba'a modirotene, Sidono ebu ne gaubanana haba'anono'o vitau onamiro. Ebu Galilea du'uraġano feuri' onamiro.

32 Ebuni vaze nu'a teġa 'uhu zu ġoe'a o'o'a vazeġa, Iesu vaġe zamahu onairo. Ebu uminiro, ane evo'a ane ranatoga veize.

33 Iesu'a ġuġuva zamaġanono'o zamahu vaġiniro. Ebu evo'a hudu'a hina teġaġa ho'oga ru'uniro. Ebu so'abidadu, mazaġa oboniro.

34 Ebu adure ite ġiane'ena'a, heriro. Ebu 'ahige rae niro. 'Efata' (Ġoere e'e hugani'e 'Teġaġo bohatano'i')

35 Ebu teġaġani'a bohataro, mazaġa zu manoradu, fairu ġoeriro.

³⁶ Iesu'a ziro, vaze 'ahoga 'ahoga mazao mene hairoga. Rehano ani'a bare bare zirotene, ze'e bare bare haire ragaviro.

³⁷ Zeḡe zama nidu'a zaguzagaro, raena'a, 'Ani, gau nidu'a faifaine haḡae'ohe. Teḡaze 'uhuḡa azaḡa faizadu, ḡoere igi'ohe. Ebu ḡoe'a o'o'a azaḡa faizadu, ḡoere'ohe.'

8

Iesu'a vaze daha ḡazaḡa (4000) ḡubuziro (Mataio 15:32-39)

¹ E'e madaḡano, vaze ḡuḡuvaḡani'a bare nu'oraro. Ze'e ogomuze o'o'a. Iesu'a tahi'aḡa huziro, ebu ziro.

² 'E'e 'ahi duḡuru vetuḡazi'ohe, mazaḡa ze mada uḡidu eḡe teite radeha, zu ogomuze o'o'a.

³ Vinini tare nezeo tuḡuzine, ibio higau bauri'uma. Nu'e haba faḡanono'o onaeha.'

⁴ Ebu tahi'aḡani'a ane ḡadiniro. 'Haba boha'ano 'ada, noumao ogomu ḡehaḡa horonadu, 'ahi duḡuru ḡubuzi'uma?'

⁵ Iesu'a ḡadizena'a, 'ahige reiro. 'Zae mazao |iberedi|r nugu'e'e?' Ebu ze'a, 'Fu'o tu aheu fare (7)' rae reiro.

⁶ Ebu vaze ḡuḡuvaḡa zina'a, 'Rahao ehoro'i!' 'Ougadu beredi fu'o aheu fare madu Badi'a uminiro. Ebu vaheḡadu vaze ḡuḡuvaḡa zenoga veize ane tahi'aḡa ziniro. Ebu tahi'aḡa'a ḡahugiro.

⁷ Ze'e ḡozone komeḡa nu zuni'e'e. Iesu'a e'e veize kuraro, ebu tahi'aḡa zina'a, 'Ḡahuge ragavo'i!' reiro.

⁸⁻⁹ Zeḡe nidu'a au ubararo. Vaze nidu'a'e 4000. Ebu iberedi ḡaha'aḡaha'a tunahu mae mae ufiro. Tunahu fu'o aheu fare iriva'oniro.

¹⁰ Ebu zeḡe nidu'a tuḡuziro. Iesu ani zogone iḡunadu, tahi'aḡa teite ḡasio ehoradu, Dalumanuta haba'a mone onamiro.

Farisea azaḡani'a haḡai nu badeḡa uratiro (Mataio 16:1-4)

¹¹ Farisea azaḡani'a onairo, ebu Iesu teite ḡoere hina naenaetitiro. Iesu so'onoga rae, Iesu'a, Badi'a gigi'a hina haḡai nu badeḡa* haḡaoga uratiro.

¹² Iesu ani here'ena'a, zamaḡani'a adudaro, ebu 'ahige reiro. 'Nougadu 'ahi azaḡa'e haḡai nu badeḡa urate'ohe? E hubehune zae zi'ohe. 'Ahi duḡuru veize haḡai nu badeḡa'e mene haḡai'uma.'

¹³ Ebu ani'a muhiziro. Bare ḡasio ehoradu, du'ura mone afa fare onamiro.

Farisea azaḡa zu Heroda |iisiti|r (yeast) (Mataio 16:5-12)*

¹⁴ Iesu tahi'a'e |iberedi|r mouga aḡutaro 'ahine, ze'e tiba da'o ḡasio ufi odohiro.

¹⁵ Iesu'a iraduguzena'a 'ahige reiro. 'Faine ḡiano'i! Heroda zu Farisea azaḡa |iisiti|r ḡiano'i!'

¹⁶ Ze'a ḡo'ane'ena'a, "Eme'a iberedi mene odoheha 'ahine, 'ouge ra'ohe."

¹⁷ Iesu'a ze nagini ḡo'anirota'a'e ederirotene, ziro, raena'a, "Nougadu beredi nu mene odohate'eano'o ḡo'ane'ohe? Za'e ize mene ederehehe ga mene zamarehehe? Zamaze uzaboḡahehe?'

¹⁸ Ubumazeta, rehano mene ehamu'ehehe? Teḡazeta, rehano mene igi'ehehe? Za mene zamare'ehehe,

19 eġe'a vase daha fu'o (5000) veize, |iberedi|r fu'o (5) vahegirota'a'e? |iBeredi|r ġaha'a ġaha'a'e tunahu nugu iriva'oniro?' Zeġe'a nina'a, 'Gaubanana aheu fare (12)' reiro.

20 Iesu'a zina'a, 'Ebu vase daha ġazaġa (4000) veize, |iberedi|r fu'o tu aheu fare (7) vahegirotene, |iberedi|r ġaha'a ġaha'a'e tunahu nugu iriva'oniro?' Zeġe'a naenaeni'ena'a, 'Fu'o tu aheu fare (7)' reiro.

21 'Za ize mene zamare'ehehe?' Iesu'a 'ouge rae ġadiziro.

Betesaida neġano Iesu'a vase ubumaġa kuruġa fainiro

22 Iesu'a tahi'aġa teite Betesaida neġano feuriro. Feurirotene, vase nu'a vase ubumaġa kuruġa, Iesu vaġe abine onairo. Ebu ubumaġa obonoga rae, umidiro.

23 Iesu'a vase ubumaġa kuruġa evo'ano abinadu, ne huni enoga tutune onairo. Ebu vase ubumaġano so'abidadu, evo'a ubumaġa ranatiro. Iesu'a ġadiniro. 'Ġa ġau nu horone'ehehe?'

24 Vaze ubumaġa kuruġani'a, dude ehamanadu, 'ahige naenaeniro. 'Vaze horoze'e rehano, ire teiġe edau ragave'ohe.'

25 Ebuni Iesu'a evo'a bare ubumaġa ranatirotene, vase ubumaġa kuruġa riġa ehamaro, ebuni ubumaġa manoriro. Ġau nidu'a faine horoniro.

26 Iesu'a ane ne tuġune oname'ena'a, 'ahige reiro. 'Betesaida neġa ize ago diuġo'!

Petero'a Iesu'e Keriso rae reiro

(Mataio 16:13-20, Luka 9:18-21)

27 Ebu Iesu'a tahi'aġa teite Kaisaria Filipi haba'a neġa neġa onairo. Onamirote'e zamaġano, Iesu'a tahi'aġa ġadiziro. 'Ahige reiro. 'Vaze vase'a raena'a, e'e iniu rae ra'ohe?'

28 Ebu zeġe'a niro. 'Vaze nu 'ane, ġa'e Ioane Babatiso rae ra'ohe. Nu'e raena'a, Elia* rae ra'ohe, ebu vase nu'e raena'a, peroveta vazega 'ahoga rae ra'ohe.'

29 Ane'a ġadiziro, raena'a, 'Za'a ra'etene, e'e iniu?' Petero'a raena'a, 'Ġa'e Keriso.' reiro.

30 Iesu'a iraduguziro. 'Petero'a izidi ra'eta'a'e, vase 'ahoga 'ahoga ago zo'!

Iesu'a aduga hidi'uma hariġa ebu rune hariġa reiro

(Mataio 16:21-28, Luka 9:22-27)

31 Ebu Iesu'a ġadahe ihoziro, raena'a, 'Eġe, Vaze Ubuga*ni'a aduga ġehaġa hidi'uma. Ebu vase boro boro, zuni Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa boro boro, ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a he'ehe'ehi'uma, ebu uguhi'uma. Ebuni mada uġidu zamaġano bare ġabode iġuni'uma.'

32 Ani'a ġoere 'adi dogo'ani rae fureniro. Ebu Petero'a Iesu ane genaġano mae niro, ebu 'Ga'e ago 'ouge ro'!' rae roniro.

33 Ronirotene, Iesu'a tehadu, ane tahi'a tahi'a ġiaze'ena'a, Petero ta'iroharo. 'Ahige reiro. 'Eġe mazaono'o vaġino'i! Satani! Ġa'a zamare'eta'a'e, Badi'a ibio mene zamare'ohe, rehano vase ibio zamare'ohe.'

34 Ebuni ani'a vase ġuġuvaġa zuni ane tahi'a huziro. Ebu 'ahige rae ziro. 'Iniu'a eġe ġarunio hegoti'uma ro'idene, ane edega haġaiġa modo'i, ebuni ane satauro* heratadu, eġe ġarunio hegoto'!

35 Mazaġa ahiri moneo da'o zamare'ete'e vazegani'e, ġaboneġa sausauni'uma. Eġe veize zuni Badi'a hari manoga veize, ahiri moneo mene zamare'ete'e vazega'e, ġabone manoga hidi'uma.

³⁶ Vaze 'ahogani'a haba nidu'a u'ano, ġaboneġa modine, nagini manoġa hidi'uma?

³⁷ Ane'a ane ġabone mouga veize, nagini hina e'e naeġa haġai'uma?

³⁸ Izidi'e vaze'a Badi'a mazao mene fie'ohe, ebu haġai sau'a haġae'ohe. Vaze'a eġe u'ano zuni eġe ġoere u'ano mazagaronine, eġe, Vaze Ubuga zuni ani u'ano mazagarohi'uma. E'e madaġano, eġe Mama agaġa manoġa* zamaġano, tuġure viga zaġoġa zaġoġa teite eġe'a ovali'uma.

9

¹ Ebu hena 'ahige rae ziro. 'E hubehune zi'ohe. Za nu 'ada radiu'eta'a'e, mene ruda'uma, onamo Badi'a'a ġiġi'a inaraġa hina ibitohanoga veize onai'uma. E'e horoni'uma.'

Iesu iragani'a nufiro

(Mataio 17:1-13, Luka 9:28-36)

² Mada fu'o tu tiba fare enogano Iesu'a Petero, Iakobo ebu Ioane zamazadu, zeġe da'o maġa boro itiro. Ebuni zeġe ubumao Iesu iragani'a nufiro.

³ Zuni dabuagani'a 'uranadu, vazavazahiro. Haba nidu'a zamaġano vaze'a mene 'ouge vuzu'e dehene'ohe.

⁴ Ebuni Elia'a Mose* teite zeġe mazao fureranadu, Iesu ġoreniro.

⁵ Petero'a Iesu nina'a, 'Ihore vazeġa! Eme 'adama radiu'eta'a'e manoġa tauġi. Nugo taruha uġidu ogoratihi, tiba ġae veize, tiba Mose veize ebu tiba Elia veize.'

⁶ Ani aġu'a, nagini re'uma'e. E'ano'o 'ouge reiro, ze rihau rudaro 'ahine.

⁷ Ebu ġoze'a feuradu, zeġe 'uiro. Ebu ġoze zamaġanono'o ago 'ahoga ġiro, raena'a, "Adi'e eġe Ubude, eġe zamarone. Goe'a egohano'il"

⁸ Zeġe'a ehamarotene, vaze 'ahoga mene horoniro, rehano Iesu da'o horoniro.

⁹ Ze'a maġanono'o ovairote'ea, Iesu'a ziro, raena'a, "Zae ubumao fureranate'e ġauginena'e, vaze mazao ago rae furen'o'i, onamo Vaze Ubugani'a runeono'o bare ġabode iġunogano."

¹⁰ Zeġe'a ani ġoere egoharo. Rehano zeġe da'o bone ġo'ane vaġiro, raena'a, 'Iesu'a runeono'o bare ġabode iġuni'uma ra'eta'a'e nagini?'

¹¹ Ebuni zeġe'a Iesu ġadinena'a, 'Nougadu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a raena'a, "Ibite'e Elia'a onai'uma." ra'ohe?'

¹² Iesu'a naenaezina'a, 'ahige reiro. 'Elia'e hubehune ibite onai'uma, ġau nidu'a mae izifoga. Nougadu ibite bone buka zaġoġa zamaġano'e raena'a, "Vaze Ubuga'e aduga ġehaġa hidi'uma, ebu rae o'o'ni'uma." reido?

¹³ Rehano eġe'a zi'ohe. Elia ai onaeha, ebu vaze nu'a ane mazao zeġe ura haġaiġa haġaeha, ibite buka zaġoġa zamaġano tironi'e teigena'a.'

Iesu'a, vine sau'ani'a ohoze kome'a ragano reirote'e fairino

(Mataio 17:14-21, Luka 9:37-43a)

¹⁴ Iesu zuni Petero, Iakobo ebu Ioane, zeġe ġazaġa'a ane tahi'a fu'o tu ġazaġa fare mazao feuri 'ovoiro. Vaze ġuġuvaġani'a, zeġe fu'o tu ġazaġa fare edau ġeġezoga horoziro. Ebu Mose goro goe'a ihoze'ete'e azaġani'a, Iesu tahi'a tahi'a teite rotetiro.

¹⁵ Ebu vaze ġuġuvaġani'a Iesu horonirote, zaguzaganadu, ane vaġe dure onamiro, ebu hidadu matu'oharo.

¹⁶ Iesu'a ane tahi'a ġadizena'a, 'Zeġe teite nagini u'ano rotete'ohe?' rae ziro.

17 Ebu vase 'ahogani'a gūgūva zamaḡanono'o naenaeni'ena'a, 'Thore vazega, e ubudehe gae vage tutune onaeha, mazaḡa ani'e vine sau'ani'a ragano radu, ḡoeroga mene idaḡa.

18 Vine sau'ani'a agatini'etene, rahao mae feune'ohe. Hebe'anono'o busure'ohe. Gonoga atite'ohe, ebu ahi'ani'a taidu'ohe. E gae tahi'a tahi'a maza, vine sau'a hegone bunoga veize ḡadimana rehano, ze hegone bunihi ra, rehano mene idaraneha.'

19 Amage Iesu'a zina'a, 'O! Za Badi'a mazao mene fie'ete'e azaḡa! E za teite nouge da'o radiu ona'uma? E nouge ihoze oname'e'uma? Tahi'a kobe'a tutune aro'i eḡe vage.' reiro.

20 Zeḡe'a ane vage tutune ariro. Vine sau'ani'a Iesu horonirotene, tahi'a kome'a mae ketoketoniro. Rahao higau bauriro, ebu kiure ragaviro, ebu hebe'anono'o busuriro.

21 Iesu'a moga ḡadiniro. 'Ahige reiro. 'No'e madaḡano ani ugi 'ahi meiro?' Mogani'a nina'a, 'Ani kome'a madaḡano meiro.'

22 Ebu raena'a, 'Iḡaiḡa ire roga zamaḡano zu vu zamaḡano, vine sau'ani'a mae feune'ohe, ani ura'e ḡaboneḡa sausaunihi raduni. Ga fainoga edeḡa ro'idene, vetuḡafo'i ebu danafo'i'

23 Iesu'a niro. ' "Ḡa edeḡa ro'idene" rae ihi'ehehe? Badi'a mazao fie'ete'e vazegani'e, nagi gaḡa haḡaoga'e edeḡa.

24 Tahi'a kome'a mogani'a ḡarihe ḡihau niro. 'Ahige reiro. 'E Badi'a mazao fie'ohe. Rehano eḡe'a mene idaru'ete'e moneo, danaho'i'

25 Iesu'a vase ḡehaḡani'a dure onairote'e horozirotene, vine sau'a ta'iroharo. 'Ga, vase mae uhune'ete'e zu mae babone'ete'e vineḡa sau'a! Eḡe'a ḡa'ohe. Ane mazaono'o buano'i! Ane ragano bare ago ro'i'

26 Vine sau'ani'a ḡihau ḡaniḡanau'ena'a, tahi'a kome'a mae ketoketonadu, buaro. Ebu tahi'a kome'ani'a rune teige baziro. Vaze ḡehaḡani'a ani horonadu, ze 'ane ani rudaneha reiro.

27 Rehano Iesu'a evo'ano mae ḡihiniro, ebu tahi'a kome'ani'a iḡune edaro.

28 Iesu'a ne 'ahoga diuḡirotene, tahi'aḡani'a sifu sifu ḡadiniro. 'Nouga'ahi emeḡe'a vine sau'a hegone bunoga mene idaraneha?'

29 Iesu'a zina'a, 'Vine sau'a 'ahiguḡa'e kuru hina da'o hegoze buze'ohe. Mene kuraune'e, vine sau'a 'uguḡani'e hegoze buzoga'e mene idaḡa.'

Iesu'a rune hariḡa bare reiro

(Mataio 17:22-23, Luka 9:43b-45)

30 Iesu'a ane tahi'a tahi'a teite e'e haba'a mode iḡunadu, Galilea haba'ano vitau onamiro. Ebu Iesu'e ane'a noumao radiu'ete'e, vase'a ederoga mene uratiro.

31 Mazaḡa ani'e tahi'aḡa ihoze'ena'a, onamiro 'ahine. 'Ahige reiro. 'Eḡe, Vaze Ubugani'e, vase'a me'uma, ebu uguhi'uma. Ebu mada uḡidu zamaḡano bare ḡabode iḡuni'uma.'

32 Rehano ze'e, ani'a ḡoerirota'a'e mene zamariro, ebu ze'a ḡadinoga riharo.

Iniu'e hitagano ra'ohe?

(Mataio 18:1-5, Luka 9:46-48)

33 Ze'a Kaperanauma neḡano feuriro. Zeḡe'a ne diuḡirotene, Iesu'a tahi'aḡa ḡadiziro. 'Za ibio onaate'e zamaḡano, nagini ḡo'ane onaeha?' reiro.

34 Rehano ze'e mene ḡoreniro, ibio onaate'e zamaḡano iniu niḡa boro raena'a, zeḡe'a zeḡe bare ḡo'aziro 'ahine.

³⁵ Ebu Iesu'a ehoradu, ane tahi'a gaubanana aheu fare (12) huziro. Ebu 'ahige rae ziro. 'Iniu'a niġa boro reihhi reine, ani'a ane bare 'u'ugano re'uma, ebu tuġure vazegā re'uma.

³⁶ Ebu ani'a ohoze kome'a zamahanadu, zeġe zamao ohoniro, ebu evo'a hina ohanadu, 'ahige rae ziro.

³⁷ 'Iniu'a eġe u'ano tahi'a kome'a 'ahiguġa mae ġihinine, ani'e eġe mae ġihihe'ohe. Ebu iniu'a eġe mae ġihihine, ani'e eġe da'o mene mae ġihihe'ohe, rehano Badi'a, eġe Mama zuni mae ġihine'ohe.'

Iniu'a mene rofine, ani eme danafe'ohe

(Luka 9:49-50)

³⁸ Ioane'a Iesu niro. 'Thore vazegā, vase 'ahogani'a ġae niġano vine sau'a sau'a hegoze buzirote'e emeġe'a horoniro, ebu emeġe'a ani garariro, ani'e emeġe teite mene rau'e 'ahine.'

³⁹ Rehano Iesu'a ziro. 'Ani ago gararo'! Mazaġa eġe nio ġiġi'a inaraġa haġae'ete'e haġaiġa* haġae'ete'e vazegā, e'e haġaiġa enogano, eġe ni mene sausaune goeri'uma.

⁴⁰ Mazaġa eme mene rofe'ete'e vazegani'e, emeġe danafe'ete'e vazegā.

⁴¹ E hubehune zi'ohe. Ġae'a Keriso niġa mae ġihine'ete'e u'ano, iniu'a gagone vuġa ġanine, ani'e hubehune e'e naeġa me'uma.'

Haġai sau'ano tutune ve'one'ete'e

(Mataio 18:6-9, Luka 17:1-2)

⁴² 'Tahi'a kome'a 'ahiguġa eġe mazao fie'ete'e zamaġano, iniu'a haġai sau'ano tutune ve'onihhi reine, ani'e hadi boro bagaġa 'unugano autadu, davarao mae feunine, manogā.

⁴³ Ebu evo'o'a mae ve'o'o'idene, vari'e modo'! Evo'o naeġa o'o'a re'udemo, 'ouge ġabone hidoga'e manogā. Hena evo'o aheu radu, radiu tuġutuġu ireġa* diuġoga'e sau'a.

⁴⁵ Ebu odaġo'a tutu'e ve'o'o'idene, vari'e modo'! Odaġo naeġa o'o'a re'udemo, 'ouge ġabone hidoga'e manogā. Hena odaġo aheu radu, radiu tuġutuġu ireġa diuġoga'e sau'a.

⁴⁷ Ebu ubumaġo'a tutu'e ve'o'o'idene, ġude modo'! Ubumaġo tiba re'udemo, 'ouge Badi'a a ibitohau'ete'e haba'a diuġoga'e manogā. Hena ubumaġo aheu radu, radiu tuġutuġu ireġa diuġoga'e sau'a.

⁴⁸ E'e haba'ano radiu tuġutuġu idiġa ġehaġani'a, vase ahi'a au radiu'e'uma, zuni ireġani'e mene vida'uma.

⁴⁹ Vaze nidu'a'e ire hina dehezi'uma.

⁵⁰ Dama'e manogā, rehamo dama'a aberaune, nouge nouge bare inini'uma? Zama'a manorifino, dama zamao to'i, zuni nabudizeta tone radiu tiburano'!

10

Iesu'a roġae hegone'ete'e ġoe'a ihoziro

(Mataio 19:1-12, Luka 16:18)

¹ Iesu'a e'e haba'a mode iġunadu, Iudea haba'a onamiro. Ebu Ioridana vuġano fariro. Ebu vase ġuġuvaġani'a ane vaġe bare isau onairo. Iesu ani, ane'a iġaiġa haġaidote'e teige, ihoziro.

² Ebu Farisea azagā nu'a Iesu tuhune nurifine ani vaġe aradu ġadiniro, raena'a, "Vaze 'ahogani'a inuga hegonoga'e idaġahehe?"

³ Iesu'a naenaezina'a, 'ahige reiro. 'Mose goro ġoe'a'e nouge ra'ohe?'

⁴ Zeġe'a niro. 'Mose'a raena'a, ohoze'a inuga hegonoga veize, fefa teadu, inuga ha'uma, ebu hegoni'uma.'

⁵ Rehano Iesu'a ziro. 'Za'e teḡaze riḡa 'ahine, Mose'a goro ḡoe'a 'adi tiro.

⁶ Rehano ḡadaheḡano, Badi'a'a haba nidu'a haḡairote'e zamaḡano, "Badi'a'a ohoze zu roḡae haḡairo.

⁷ E'ano'o ohoze'a vi'a moga muhizi'uma, ebu ani inugeta tibura'uma,

⁸ ebu ani anine aheuhano tiba re'uma." E'ano'o ze'e mene aheuhano tiba.

⁹ E'ebano'o Badi'a'a tibunirota'a'e, vaze'a mene 'a'ani'uma.'

¹⁰ Vesu'u zeḡe'a neo diuḡi' onamirotene, Iesu, tahi'agani'a ḡadiniro. Ani'a ihozirote'e moneo ḡadimaro.

¹¹ Ebu Iesu'a ziro. 'Iniu'a inuga hegonadu, roḡae 'ahoga meine, a'e ani'a inuga ḡahine ahete'ete'e haḡaiḡa teite idaḡa.

¹² Ebu roḡae'a i'a modadu, ohoze 'ahoga meine, ani zuni i'a ḡahine ahete'ete'e haḡaiḡa haḡae'oh'e.'

Iesu'a tahi'a kome'a kome'a veize Badi'a uminiro

(Mataio 19:13-15, Luka 18:15-17)

¹³ Vaze nu'a Iesu vaḡe eneze zamaze onairo, Iesu'a evo'a ranao touga veize. Rehano Iesu tahi'a tahi'a a roziro.

¹⁴ Iesu'a e'e horonirotene, zamaḡa ḡuginiro. Ebu tahi'aḡa ziro. 'Tahi'a kome'a kome'a tuḡuzo'i, eḡe vaḡe aroḡa! Ago ḡararo'i! Mazaḡa Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa'e, tahi'a kome'a kome'a teige Badi'a ḡoere igi'ete'e vazeḡa.

¹⁵ E hubehune zi'oh'e. Iniu'a tahi'a kome'a teige, Badi'a'a ibitohau'ete'e mene mae ḡihinine, Badi'a'a mene ibitoha'uma.'

¹⁶ Ebu Iesu'a tahi'a kome'a tiba tiba ohane ḡihinadu, manina tiro, ebu evo'a zeḡe ranao teadu, Badi'a uminiro.

Ma'ora vazeḡa

(Mataio 19:16-30, Luka 18:18-30)

¹⁷ Iesu'a iḡunadu, ibio onamirotene, ohoze 'ahogani'a dure onairo, ebu Iesu babaḡano obena hina tuḡadu, ḡadiniro. 'Ihore vazeḡa manōḡa, e nagini haḡaine, ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma?'

¹⁸ Ebu Iesu'a nina'a, 'ahige reiro. 'Ḡa nouḡaduni "E manōḡa" ra'oh'e? Vaze manōḡa'e o'o'a. Rehano Badi'a da'o'e manōḡa.

¹⁹ Ḡa'e Mose goro ḡoe'a edeḡa. A'e "Vaze ago mano'i. Inugo ago ḡahine aheto'i. Ago ḡonotano'i. Ago ḡurire ḡoero'i. Ago 'u'uru mo'i. Vi'u mogo gubazo'i."

²⁰ Ebu ani'a Iesu niro. 'Ihore vazeḡa, e'e kobegānono'o onao izidi, Mose goro ḡoe'a e'e nidu'a haḡaido.'

²¹ Iesu'a ubuma 'ue, ane ḡainiro, matu'oharo, ebu 'ahige rae niro. 'Ḡa'e gau 'ahoga ize mene haḡaeḡa. Onamo'i! Ḡae tohe zuni habaḡo nidu'a hoite modo'i, ebu e'e |imoni| rḡa'e toheze o'o'a azaḡa zeno'i! 'Ougine, ḡabone manōḡa me'uma Badi'a mazao. Ebuni eḡe ḡarunio aro'i!'

²² Ani'a e'e ḡoe'a igirotene, vetuḡararo. Ebu zamaḡa are'ena'a, onamiro, mazaḡa ani'e ma'ora* vazeḡa 'ahine.

²³ Iesu'a tahi'aḡa ḡiaze ragavadu, 'ahige rae ziro. 'Ma'ora vazeḡa'e, Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa rouga'e riḡa babaḡa.'

²⁴ Ebu zeḡe'a e'e ḡoe'a igirotene, zaguzararo. Rehano Iesu'a bare ziro. 'Eḡe tahi'a tahi'a, Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa rouga'e riḡa babaḡa.

²⁵ Kamero'e niduru ho'oga diuḡoga'e riḡa. Rehano ma'ora vazeḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa rouga'e ufeta riḡa."

²⁶ Ze e'e igirotene, zamaze nidu'a zaguzararo, ebu Iesu niro. 'Ahige reiro. "Ougine, iniu'a da'o ḡabone hidi'uma?"

²⁷ Iesu'a ġiazadu, ziro. 'Vaze ane'a bare ġabone hidoga'e mene idaġa, rehano Badi'a'a vaze ġabozi'uma. Mazaġa ani'e gau nidu'a haġaoga idaġa.'

²⁸ Petero'a Iesu ġoreniro. 'Ġiano'! Eme tohe nidu'a modadu, ġae ġaruna hegote'ohe'

²⁹ Iesu'a rae ziro. 'E hubehune zi'ohe. Vaze 'ahogani'a neġa, negoġa, ezeġa, vi'a, moga, eneġa ga haba'a, eġe u'ano zu Badi'a hari manoġa u'ano modine,

³⁰ ani izidi madaġano ġae sinahu e'e bare me'uma. Neġa, negoġa, ezeġa, vi'a, eneġa ebu haba'a bare me'uma, rehano aduga zuni hidi'uma. Ebu mada ġonagani'a onaine, ġabone tuġutuġu* me'uma.

³¹ Rehano ibite'ete'e azaġa ġehaġa'e vesi'uma, u vese'ete'e azaġa ġehaġa'e ibiti'uma.'

*Iesu'a ġae uġiduġano ane rune hariġa reiro
(Mataio 20:17-19, Luka 18:31-34)*

³² Iesu ebu ane tahi'a tahi'a'a, Ierusalem a ibiġano oname'egano, Iesu'a ibitiro. E'e ġianirotene, ze'e zaguzagaro. Hegotirote'e azaġa zuni riharo. Ebu Iesu'a ane tahi'a gaubanana aheu fare (12) bare huze onairo. Ebu nagini'a ane mazao fureru'uma, e'e ihoziro.

³³ 'Ahige reiro. "Ġiano'i, eme'e Ierusalem a ite'ohe, ebu eġe, Vaze Ubugani'e dibu'o vazeġa ġihi'aġihi'a zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a obohe ti'uma. Ebu zeġe'a raena'a, 'Ġa'e ruda'uma,' re'uma. Ebu Badu'a aġu'a azaġa* 'evoreo ri'ih'i'uma.

³⁴ Zeġe'a ġirihoni'uma, so'abide vahi'uma, masihi'uma, ebu uġuhi'uma. Ebuni mada uġidu zamaġano, bare ġabode iġuni'uma.'

*Iakobo ebu Ioane'a Iesu uminiro
(Mataio 20:20-28)*

³⁵ Zebedeo ubuga, Iakobo zuni Ioane'a Iesu vaġe onaadu, 'ahige rae niro. 'Thore vazeġa, eme gau 'ahoga ġae'a haġaofoga ra'ohe.'

³⁶ Iesu'a ġadize'ena'a, 'Za ura'e, e'a nagini haġao zinihi ra'ohe?'

³⁷ Ze'a raena'a, 'Ġae'a zuhi'a me'uma madaġa mo'idene, eme aheu, 'ahoga eda'e moneo, 'ahoga kauri moneo ohof'o'i, eme nife boro reifine.'

³⁸ Rehano Iesu'a zina'a, 'Za'e aġu'a, nagini umide'eta'a'e. Eġe'a gage'ete'e bioga'e aduga hidi'ete'e bioga, zae zuni e'e hina ġaġi'umahehe? Zuni eġe bapatizohi'uma bapatizoġa hina zae zuni bapatizohi'umahehe?'

³⁹ Zeġe'a 'O'e' rae niro. Ebu Iesu'a zina'a, 'Eġe'a ġaġi'uma bioga'e, zae zuni e'e hina ġaġi'uma, zuni eġe bapatizohi'uma bapatizoġa hina, zae zuni bapatizohi'uma.

⁴⁰ Rehano eda'ehe naeo zuni kaurihe naeo ehoru'uma azaġa'e, eġe 'ane mene re'uma. Rehamo e'e haba'a'e, Badi'a'a ohozi'uma reirote'e azaġani'a da'o ehoru'uma.'

⁴¹ Iesu tahi'a gaubanana (10)'a e'e iġirotene, Iakobo zuni Ioane mazao maġuniro.

⁴² Ebu Iesu'a huze nu'ozadu ziro. 'Za edeġa, avo'a haba'a zamaġano, zuhi'a rae zi'ete'e azaġani'a, e'e ne azaġa ibitozini'ohe ebu zeġe ġihi'a azaġani'a ze urate'ete'e idunaġano ne azaġa raġano haġae'ohe.

⁴³ Rehano za'e ago 'ouge haġa'o'i! Zae bo'aġano iniu'e ġihi'a reihi reine, ani'e zae tuġure vazeġa heuġa rae re'uma.

⁴⁴ Ebu iniu'a niġa boro reihi reine, ani'e, zae nidu'a veize tuġure igi'ete'e vazeġa re'uma.

⁴⁵ Mazağa eġe, Vaze Ubugani'a onairota'a'e, mene vaze'a eġe tuġure egoga veize, rehamo eġe'a vaze tuġure haġaoga veize, ebuni vaze ġeħaġa sau'a u'ano, eġe ġabone hina Badi'a dibu'ohanoga veize.'

Ieriko neġano ubumaġa kuruġa fainiro

(Mataio 20:29-34, Luka 18:35-43)

⁴⁶ Iesu ebu ane tahi'a tahi'ani'a Ieriko neġano feuriro. Ebuni Iesu ani, ane tahi'a tahi'a ebu vaze ġuġuvaġa teite Ieriko nega mode oname'enogano, ubumaġa kuruġa zuni umido vazeġa, niġa Batimeo'a ibi neġano ehore radiro. Ani'e Timeo ubuga.

⁴⁷ Ani'a Iesu, Nazareta ne vazeġa hanite onairote'e igirotene, huau iġuniro. 'Iesu, Davida Ubuga, eġe vetuġaho'il'

⁴⁸ Vaze ġeħaġani'a rone'ena'a, 'Hezoal' rae niro. Rehano ani bare ġihau baġaġa huaro. 'Davida Ubuga, eġe vetuġaho'il'

⁴⁹ Ebu Iesu'a edanadu, 'ahige rei-ro. 'Hune aro'i.' Ebu ubumaġa kuruġa vazeġa huniro. 'Ahige rae niro. 'Zamaġo tiba hano'i! Iġuno'i! Ani'a huġade'ohe.'

⁵⁰ Ane'a ogote'ete'e dabuaġa modadu, ġarihe iġuniro, ebu Iesu vaġe onamiro.

⁵¹ Iesu'a ġadiniro. 'Ġa ura ġa mazao nagini haġaihi?' Ubumaġa kuruġa vazeġani'a niro. 'Hore vazeġa, e ehamatihi ra'ohe.'

⁵² Ebu Iesu'a niro. 'Onamo'i! Ġae'a Badi'a mazao fie'ete'e'a ġae bare fai'eha.' Ebu ġarihe hune ubumaġa ra'arotene, Iesu ġarunio hegotiro.

11

Iesu Keriso'a Ierusalem neġa diġiro

(Mataio 21:1-11, Luka 19:28-40, Ioane 12:12-19)

¹ Iesu'a, ane tahi'a tahi'a teite Ierusalem neġa hanitiro, ebu ne aheu, niġa Betefage ebu Betania zuni hanitiro. Ebu Olive maġa uhiġano bone, Iesu'a tahi'aġa aheu tuġuziro,

² ebu ziro. 'Zazore mone neġa onamo'i. E'e neġano feurine, vaze'a ize mene ehorirote'e |idoniki|r ubuga batune touga horoni'uma. Fuhi'adu mae onao'i.

³ Vaze'a ġadizena'a, "Za nagini nouge'ohe?" ro'idene, 'ahige rae zo'i. "Zuhi'a Boro'a urate'ohe. Vesu'u bare mae onai'uma."

⁴ Ze onamiro, ebu |idoniki|r ubuga ibiheta neġano batune touga horoniro. Ani'e ibio edau radiro, ebu zeġe'a fuhi'iro.

⁵ E'ea edau radirote'e azaġani'a ġadiziro. 'Ahige rei-ro. 'Za nougadu |idoniki|r ubuga e'e fuhi'e'ohe?'

⁶ Ebu ze'a naenaezina'a, Iesu'a zirote'e ġoe'a zirotene, tuġuze onamiro.

⁷ Ze'a |idoniki|r ubuga Iesu vaġe mae onairo. Ebu zeġe dabua |idoniki|r ġarugano hirau tirotene, Iesu'a e'e rana ehoriro.

⁸ Ebu vaze ġeħaġani'a zeġe dabua ibio hirau tiro. Vaze nu'e, ire ezaga rouġeita butuono'o vari'e madu, ibi rana tiro.

⁹ Ebu Iesu zamao onamirote'e, zu ġaruna onamirote'e azaġani'a, rae huau'ena'a, 'ahige rei-ro.

'Hosana!* Badi'a niġa mae ġihino'i! Zuhi'a Boro niġano onae'ete'e vazeġa matu'ohatihi!'

¹⁰ Emeġe mama Davida'a ibitoharote'e e'e madaġani'a onai'uma. Matu'ohatihi! Hosana! Hitanao Badi'a niġa mae ġihino'i!'

¹¹ Ani'e Ieruselema neḡano feuriro, ebu Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa* zamaḡano diuḡiro. Gau nidu'a ḡiane ragave hauḡirotene, ḡoravararo 'ahine, tahi'aḡa teite Betania neḡa bare onamiro.

Iesu'a |ifigi|r ireḡa roniro
(Mataio 21:18-19)*

¹² Irarirotene, oherebau Iesu ebu ane tahi'a tahi'a'a, Betania neḡanono'o vinini tare onairo.

¹³ Ebu |ifigi|r ireḡa rouḡeta haba faḡanono'o moneni horonirotene, Iesu'a |ifigi|r ireḡa u'a onamiro, huga ḡianoga rae. Ani'a uhiḡa onairotemo, huga o'o'a. Rouḡa da'o horoniro. Mazaḡa |ifigi|r'a mene hudau'ete'e madaḡa.

¹⁴ Ebu Iesu'a |ifigi|r ireḡa niro. 'Vaze'a ḡa hugo mene bare a'uma onamo tuḡutuḡu, mazaḡa ḡa'e mene bare huda'uma.' Ebu ane tahi'a tahi'a'a Iesu'a reirote'e iḡiro.

*Iesu'a hoihoi azaḡa Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡaono'o uhiziro
(Mataio 21:12-17, Luka 19:45-48, Ioane 2:13-22)*

¹⁵ Iesu ebu ane tahi'a tahi'a, Ieruselema neḡa bare itirotene, Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa diuḡiro. Iesu ani, Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa zamaḡano, ḡahunohanoga veize hoite'ete'e hoihoi azaḡa, uhize ḡururuziro. Iudea |imoni|r hina senise'ete'e azaḡa fataḡa, zuni tubugo niniga hoite'ete'e azaḡa ehoru ḡauḡa mae ḡihuniro.

¹⁶ Ebu vaze garariro. Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa zamaḡano tohe odohe diuḡe oname buanoga mene uratiro.

¹⁷ Ebu ani'a ihoze'ena'a, 'ahige rae ziro. 'Buka zaḡoḡa zamaḡano 'ahige tiro ga? "Eḡe ne'e vaze nidu'a kuru neḡa re'uma" Rehano zae'a eḡe kuru neḡa zamaḡano ḡonore monede haḡae'ohē.'

¹⁸ Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa, zuni Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a, e'e hariḡa iḡirotene, Iesu manoga ibiḡa vaḡiro. Mazaḡa vaze nidu'a ani'a ihoze'ete'e egadu, zaguzagaro 'ahine, Iesu rihoniro.

¹⁹ ḡorava urirotene, Iesu ebu ane tahi'a tahi'a, Ieruselema neḡanono'o bare Betania neḡa onamiro.

*|iFigi|r ireḡani'a rorarote'e moneo Iesu'a ihoziro
(Mataio 21:20-22)*

²⁰ Oherebau ibio onamirote'eba, |ifigi|r ireḡa horoniro. Ane huga mo'aḡanono'o rorau ovoiro taiga.

²¹ Ebu Petero'a, Iesu'a |ifigi|r ireḡa nirote'e ḡoe'a zamariro. Ebu Iesu niro, raena'a, 'Ihore vazeḡa, ḡiano'i! Gae'a rone sausaunate'e |ifigi|r ireḡa roraneha.'

²² Ebu Iesu'a naenaenziro. 'Badi'a mazao fio'!

²³ E hubehune zi'ohē. Iniu'a maḡa 'adi nina'a, "Ḡihitadu, davara zamaḡano buano'i" rae re'uma. Ebu mazaḡa mene 'ada'adi'uma. Zuni ane'a rate'e haḡaiḡa hubehune furera'uma rae zamari'uma. 'Ouge Badi'a mazao fine, hugani'a ane mazao furera'uma.

²⁴ E'ano'o zi'ohē. Nagini nagini kurau'ena'a, umidi'uma. Ebu hubehune e'e hidi'uma rae zamaradu, fi'uma. 'Ouge haḡaine, huga hidi'uma.

²⁵ Za'a edanadu, kuraune, vaze'a zae mazao haḡai sau'a haḡaate'e rae modo'i. 'Ougine, moze adureo radiu'ete'e'a zae haḡai sau'a zuni rae modi'uma.'

*Jerusalema zuhi'ağa azağani'a Iesu gigi'ağa ġadiniro
(Mataio 21:23-27, Luka 20:1-8)*

²⁷ Ze Jerusalema neğano bare feuriro. Iesu'a, Badi'a ġahunohau'ete'e Neğa zamağano oname'enogano, Badi'a ġahunohau'ete'e neğa zuhi'ağa boro boro, zuni Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa, ebu vaze boro boro'a, ani vaġe onairo.

²⁸ Ebu zeġe'a ġadiniro. 'No'e gigi'ağa hina hağai e'e hağae'ohe? Iniu'a e'e gigi'ağa ġanirō?'

²⁹ Iesu'a naenaenziro. 'Eġe'a ġadimu tiba ġadizi'uma. Zae'a naenaehine, eġe'a zi'uma, no'e gigi'ağa hina hağai 'ahi hağae'ohe.

³⁰ Ioane'a zinirote'e bapatizoğa'e, Badi'aono'o ga vazeono'o? Nae-naeho'i.'

³¹ Zeġe'a zeġe da'o neneğanirō. 'Ahige reiro. 'Badi'aono'o reine, ani 'ahige re'uma. "Tena nougađu ani ġoere mene mae ġihinido?"

³² U "Vazeono'o reine, ..." 'Vaze ġehağani'a mağuni'uma rihonirō. Mazağa vaze nidu'a 'ahige rae zamarirō, Ioane'e hubehune peroveta vazega.

³³ E'ano'o Iesu naenaenirō. 'Ahige reiro. 'Eme ađu'a.' Ebu Iesu'a ziro. 'Eġe zuni no'e gigi'ağa hina hağai 'ahi hağae'etadi mene ihozi'uma.'

12

|iVaini|r mebağa ġiane'ete'e azağa hariğa idaidağa
(Mataio 21:33-46, Luka 20:9-19)*

¹ Iesu'a hari idaidağa hina ġoreziro. 'Vaze 'ahogani'a |ivaini|r mebağa ġoraro, ebu hadi ġabiriğa meraro. |iVaini|r mağa edene giġe'ete'e iduğa hadi rana hu'iro. Ehamu'ete'e taruhağa hitanao hadi hina hağairō. Ebu e'e mebağa, meba ġiane'ete'e azağa ziniro, ane veize gauoga veize. Ebu avo'a haba'a onamirō.

² |iVaini|r mağa hirive'ete'e madağa feurirotene, tuğure vazeğa meba ġiane'ete'e azağa vaġe tuğune onamirō, |ivaini|r mağa nu mouga veize.

³ Rehano ze'a obone teadu bounirō, ebuni evo'a isoğa tuğune baronirō.

⁴ Tuğure vazeğa 'ahoga hena bare tuğunirō. Rehano ze'a vadigano maro, ebu mazagarone runirō.

⁵ Hena 'ahoga tuğunirō, rehano mau runirō. Vaze ġehağa zuni tuğuziro, rehano nu bouziro, nu zimi ruziro.

⁶ Ane mazao ize tiba da'o'e'e, ane ubuga zamarone. Ġonagano, ani tuğune'ena'a, 'ahige reiro. 'Ani eġe ubude 'ahine, ġoe'a egoha'uma.'

⁷ Rehano ani'a feurirotene, meba ġiane'ete'e azağani'a neneğane'ena'a, 'ahige reiro. 'Tahi'a 'adi'e meba vazeğa iđu'a me'uma vazeğa. Aro matihī! Mebağa'e emeġe'a me'uma.'

⁸ Ebu ze'a obone teadu, mau runirō, ebuni |ivaini|r mebağa enogano modirō.

⁹ |iVaini|r mebağa vazeğa'e nagini nougi'uma? Ani'e onaadu, meba ġiane'ete'e azağa zimi hauği'uma. Ebuni |ivaini|r mebağa vaze 'ahoga 'ahoga zini'uma.

¹⁰ Za buka zağoğa zamağano, 'ahige tiirote'e ġoe'a'e me'odiro ga?

"Ne ogoru'ete'e azağani'a mene uratadu, mae modirote'e hadiğani'e, gauga boro hadiğa re'uma.

¹¹ 'Adi'e Zuhi'a Boro'a hağairōte'e hağaiğa. Emeġe'a ġiane'etene, manoğa tauği.'

12 Iesu teite goerirote'e azaḡani'a, hari idaidaḡa 'ahi'e zeḡe veize reirote'e ederirotene, ze ura Iesu obone tihi reiro. Rehano vase ḡuḡuvaḡa rihoziro. E'ano'o Iesu modadu onamiro.

Roma zuhi'aḡa ani | itakesi moni | rḡa
(Mataio 22:15-22, Luka 20:20-26)

13 Iudea vase boro boro'a, Farisea azaḡa zu Heroda teite rau'ete'e azaḡa Iesu mazao tuḡuziro, ane ḡoere ḡonaga egoga raduni.

14 Ze ani vaḡe onairo, ebu 'ahige reiro. 'Ihore vaseḡa, eme edeḡa, ḡa'e huga da'o ra'ete'e vaseḡa, zuni vase mazao mene rihau'ete'e vaseḡa. Mazaḡa ḡa vase tohe mene ḡiane'ete'e vaseḡa. Rehano ḡoere huga hina Badi'a ibi ihofe'ohe. E'ano'o ḡadimu'ohe. Roma zuhi'aḡa | itakesi moni | rḡa haune, idaḡa ga mene? Eme |itakesi|r naeḡa ha'uma ga mene?"

15 Rehano Iesu ani edeḡa, ze zamaze nufe zamariro. Zeḡe goere teite mene idaḡa. Ebu 'ahige reiro. 'Za nougadu so'ohihi ra'ohe? |iMoni|r hadiḡa odohe aro'i, eḡe ḡianifine.'

16 Ze tiba odohe ariro. Iesu'a madu ḡadiziro. 'Iniu vine ebu iniu ni 'ahi'e'e?' Zeḡe'a naenaeniro. 'Roma zuhi'aḡa ni ebu viga.'

17 Iesu'a ziro. 'Roma zuhi'aḡa* | imoni|r'e Roma zuhi'aḡa ane hano'i, ebu Badi'a | imoni|r'e Badi'a ane hano'i!' Ebu zeḡe huga ani ḡoereono'o zaguzagaro.

Runeono'o bare iḡuni'uma ḡoe'a
(Mataio 22:23-33, Luka 20:27-40)

18 Sadukea azaḡa* Iesu vaḡe onairo. Ze'e 'ahige zamariro. Rune azaḡani'e mada ḡonagano mene iḡuni'uma. Zeḡe'a Iesu ḡadiniro. 'Ahige reiro.

19 'Ihore vaseḡa, Mose'a emeḡe veize 'ahige tiro. "Vaze 'ahoga negoḡa rudaune, rehano ane inuga ubuga o'o'a reine, ane negoḡani'a bare me'uma, ebu negoḡa veize ubuga fureni'uma"

20 Negoḡa nidu'a fu'o tu aheu fare (7) radiudo. Negoḡa ibi'a'e hahuriro, ebu rudaro, rehano ubuga o'o'a.

21 Negoḡa aheuḡani'a ḡozobaḡa teite hahuriro. Rehano rudaro, ebu ubuga o'o'a. Ebu negoḡa uḡiduḡa zuni hahuriro, rehano haḡai idaḡani'a fureraro.

22 Ebu negoḡa nidu'a fu'o tu aheu fare'a tiba tiba ḡozoba teite hahuriro, rehano nidu'a rudau haugadu, ubudeze o'o'a. Hena vesu'u ḡozoba zuni rudaro.

23 Runeono'o bare iḡuni'uma madaḡano, ani'e iniu inuga re'uma? Mazaḡa ohoze fu'o tu aheu fare teite hahuriro 'ahine.'

24 Iesu'a 'ahige rae ziro. 'Za hube ve'ore'ohe. Buka zaḡoḡa huga mene ma'ohe, zuni Badi'a gigi'a aḡu'a.

25 Runeono'o bare iḡuni'uma madaḡano, ze'e mene hahuri'uma, rehamo ze'e adureo radiu'ete'e aneruḡa heuḡa.

26 Za'e runeono'o iḡuni'uma ga mene, ḡadimu'ehehe? Mose buka zamaḡano butu hariḡa'e'e. Za e'e hariḡa me'odiro ga, Badi'a'a Mose nouge nouge nirote'e? A'e 'ahige reiro. "E'e Aberahamo* Badi'a, zu Isako* Badi'a, ebu Iakobo* Badi'a."

27 Ani'e mene rune azaḡa Badi'a, rehamo ḡabone azaḡa Badi'a. Ze ahirize'e rudaro, rehano vineze ize ḡaboga. Za'e ve'oḡa boro bagaga.'

Goro ḡoe'a ḡihi'a
(Mataio 22:34-40, Luka 10:25-28)

28 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e vazeḡa 'ahogani'a onairo, ebu zeḡe'a ḡo'anirete'e igiro. Iesu'a faifairu naenaizirete'e igirotene, Iesu ḡadiniro. 'Goro ḡoe'a nidu'a zamaḡano no'e goro ḡoe'a'e ḡihi'a?'

29 Iesu'a naenaeniro, raena'a, 'Goro ḡoe'a ḡihi'a hune'e 'ahi'e'e. "Israela* azaḡa, ego'! Zuhi'a Boro, emeḡe Badi'a'e ane da'o Zuhi'a tibuhuga.

30 Ebu zamaḡo nidu'a hina, ḡaboneḡo nidu'a hina, zamaroḡo nidu'a hina, inaraḡo nidu'a hina Zuhi'a Boro, ḡae Badi'a zamaro'i!"

31 Goro ḡoe'a 'ahoga, e'e hegotoga'e 'ahi'e'e. "Ḡae'a ḡae bare zamare'ete'e teige, nabugo zuni zamaro'i!" Goro ḡoe'a ahe'u 'adi'e ḡoere boro. Goro ḡoe'a 'ahoga 'ahogani'a ḡoere ahe'u 'adi mene vitinoga.'

32 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e vazeḡani'a naenaeniro, raena'a, 'Manoḡa tauḡi! Ihore vazeḡa, ḡa'e hube hugano ḡoere'oh'e. Badi'a'e tiba. 'Ahoga'e o'o'a.

33 Ebu zamaḡa nidu'a hina, edeḡa nidu'a hina, inaraḡa nidu'a hina, Badi'a zamare'ete'e, zuni vaze'a ane bare zamare'ete'e teige, nabuga zuni zamare'ete'e, e'e haḡaiḡa'e boro bagaḡa. Ḡau nunu Badi'a hau'ete'e haḡaiḡa zaḡoḡa'e, e'e haḡaiḡani'a vitinoga.'

34 Ebu ani'a doḡo'ani naenaenirete'e, Iesu'a igirotene, 'ahige rae niro. 'Ḡa nariga Badi'a'a ibitohau'ete'e vazeḡa ra'oh'e.' E'e enogano vaze nidu'a ani ḡadinoga riharo.

*Keriso'e Davida ubuga zu Davida Zuhi'a
(Mataio 22:41-46, Luka 20:41-44)*

35 Ebu Iesu Badi'a ḡahunohau'ete'e Neḡa zamaḡano ihozirote'ea, 'ahige rei-ro. 'Nouḡa'ahi Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'e 'ahige ra'oh'e, Keriso'e Davida ubuga?

36 Mazaḡa Davida ani, Vine Zaḡoḡani'a edeḡa hanadu, 'ahige rei-ro. "Badi'a'a eḡe Zuhi'a, Keriso 'ahige rae niro.

Eḡe eda'e moneo ehoro'i, onamo ḡae teite utite'ete'e azaḡa odaḡo 'u'ugano edeze ḡahizi'uma."

37 Davida 'ane'a, e'e vazeḡa hune'ena'a, Zuhi'a rei-ro. 'Ougine, ani'e nouḡe nouḡe Davida ubuga?' Ebu vaze ḡuḡuvaḡa matu'uzeta Iesu ḡoere igiro.

*Iesu'a Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa haḡai u'ano haramo ziniro.
(Mataio 23:1-36, Luka 20:45-47)*

38 Iesu'a ihozirote'e zamaḡano, 'ahige rei-ro. 'Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa ḡiazo'i! Ze niguzoga raduni, dabua faḡa haḡaadu, oname onae'oh'e, ebu vaze vaze'a ne hunio hidine, zuhi'a raduni, gubaze ḡorezihi ra'oh'e.

39 Iuda kuru neḡa zamaḡano, vaze boro boro'a ehore'ete'e haba'ano ehorih'i ra'oh'e, ebu tibur'u ogau'ete'e haba'ano zuni, ehoro haba'a manoḡano da'o ehorih'i ra'oh'e.

40 Ebu ḡozoba so'onadu, toheḡa nidu'a meine'oh'e, zuni kuru faḡa ḡurire kurau'oh'e. E'ano'o zeḡe haḡai sau'a, e'e naeḡa'e boro bagaḡa me'uma.'

*Ḡozoba'a Badi'a ḡahunanirete'e |imoni|rḡa
(Luka 21:1-4)*

41 Iesu ani, Badi'a ḡahunani'ete'e |imoni|r mauḡaḡa uhiḡano ehoriro. Vaze ḡehaḡani'a mauḡa zamaḡano |imoni|r ufirote'e ḡiane radi-ro. Ma'ora azaḡa ḡehaḡani'a |imoni|r boro ufi-ro.

42 U toheḡa o'o'a ḡozobaḡani'a onaadu, |imoni|r komeḡa ahe'u ufi-ro. A'e toea ahe'u heuḡa.

⁴³ Ebu Iesu'a tahi'ağa huze nu'oziro, ebu 'ahige rae ziro. 'E hubehune zi'ohe. Toheğa o'o'a ġozobağani'a ofata'a'e, vaze 'ahoga 'ahogani'a ofate'e teite mene idağa. Gozoba'e boro bagağa ofeha.

⁴⁴ Mazağa ma'ora azagani'a ofata'a'e, zeđe |imoni|r ġehağano'o tahiğa da'o ofeha. Rehano ġozoba 'adi'e ane mazao radiu'ete'e moniğa nidu'a ofeha. Ani'a ogomuğa hoite a'uma moniğa nidu'a ufi hađeha.'

13

Kuru Neğa Fahe Hauği'uma rae Reiro

(Mataio 24:1-2, Luka 21:5-6)

¹ Iesu ani Badi'a ġahunohau'ete'e Neğanono'o buarotene, ane mazono'o edeğa ma'ete'e vazeğa 'ahogani'a 'ahige rae niro. 'Thore vazeğa, ġiano'! Hadi iraga zuni ne iraga 'adi nugo ġiano'! Manohuga tauği!'

² Rehano Iesu'a nina'a, 'ahige reiro. 'Ne boro 'adi horone'ehehe? Hadi 'ahoga hadi 'ahoga ani ranao mene radi'uma madağa onai'uma. Agire azağa nidu'a fahe ruruni'uma.'

Mada ġonagano ibiti'uma hağağa

(Mataio 24:3-14, Luka 21:7-19)

³ Iesu ani Olive mağano, a'e Badi'a ġahunohau'ete'e Neğa naenaėano ehorotene, Petero, Iakobo, Ioane ebu Aniderea zeđe'a sifu ġadiniro.

⁴ 'Efo'! A'e no'e madağano? E'e hağağa nidu'a furera'uma madağano, nagi hağai nu badeğani'a ibite furera'uma?'

⁵ Iesu'a zina'a, 'ahige reiro. 'Za ġiano'! Hena vaze'a tutuze so'ozi'uma.

⁶ Vaze ġehagani'a eđe ni radu onai'uma, ebu 'ahige re'uma. "E'e Keriso" Ebu vaze ġehağa tutuze so'ozi'uma.

⁷ Uti hariğa, haba hani'a, ga haba fağanono'o ego'idene, ago rihano'il 'Adi'e furera'uma ġauğa, rehano mada ġonaga'e ize, izema.

⁸ Mazağa avo'a neğani'a, avo'a neğa teite utiti'uma. |iGavamani|r 'ahogani'a, |igavamani|r 'ahoga teite utiti'uma. Haba nunu zamağano haba'a hagar'uma. Zaga zuni hia'uma. Rehano a'e ġadaheğano aduga hidi'ete'e da'o. Aduğa nu ize mene fureraneha.

⁹ Zae'a bare dugute to'i! Mazağani'e kanisoro azağa zamao ohoze ti'uma. Ebuni Iuda kuru neğa zamağano bouzi'uma. Eđe u'ano, |igavamani|r vazeğa zu zuhi'a, zeđe zamao eda'uma. Ebu zeđe ubumao eđe hari manoga rae fureni'uma.

¹⁰ Mada ġonaga ize, izema mougano, Badi'a hari manoga'e, haba nidu'a zamağano haramo zini'uma.

¹¹ Ebu no'e madağano oboze teadu, kotao ohozo'idene, nagini ġoe'a re'uma rae, ago zamare borof'o! Madağani'a feuro'idene, zae'a ġoeri'uma ġoe'a zini'uma. Za'e e'e da'o rae fureno'! Mazağa zae'a ġoeri'uma ġoe'a'e, zae'a mene ġoere'ohe. Rehano Vine Zağoğani'a ġoere'ohe.

¹² Negoğani'a negoğa revohanadu, ma'uma. Ebu mogani'a ubuga revohanadu, ma'uma. Ebu ubudeze'a vi'a moga mağuno zini'uma, ebu runeo tuğuzi'uma.

¹³ Vaze vaze nidu'a eđe ni u'ano, za he'ehe'ezi'uma. Rehano edau gigaru onamo meite'e vazeğa'e ġabone hidi'uma.

Sausauze'ete'e riho ġauğa eda'uma madağa

(Mataio 24:15-28, Luka 21:20-24)

14 Rehano sausauze'ete'e riho gāuḡa ani, ane'a mene eda'uma haba'ano eda'uma. E'e horono'idene, Me'ode'ete'e vazeḡa edero'i! Iudea haba'ano radiu'ete'e azaḡa haba maḡa u'a ferau onamo'i!

15 Ne touḡariḡano ahi'a ohone'ete'e vazeḡani'e bare ovoadu, ne mene diḡi'uma, ane tohe mouga veize. Rehano fera'uma.

16 Mebao gau'e'ete'e vazeḡani'e, ane dabua mouga veize mene bari'uma. Rehano fera'uma.

17 E'e madaḡano, ahi'eta roḡaeḡa zuni, nune hina ene guraḡa ḡubuze'ete'e roḡaeḡa, ze'e vetuḡaḡa. Feranoga mene idaḡa.

18 Iruḡu madaḡano, e'e madaḡani'a mene fureranoga veize kurano'i!

19 Mazaḡa e'e madaḡano vaze nidu'a aduga hidi'uma. Badi'a ani'a ḡadaheḡano ḡau nidu'a haḡairote'eano'o onao izidi, 'ahiguḡa haḡaiḡa mene fureraro. Vehu'u zuni 'ahiguḡa mene bare furera'uma.

20 Zuhi'a Boro ani'a, e'e madaḡa mene futufine, vaze tiba zuni mene ḡabode radi'uma. Rehamo ane'a mae tirete'e azaḡa* u'ano, e'e madaḡa futufi'uma reiro.

21 Ebu vaze 'ahogani'a zina'a, 'Ḡiano'i, Keriso'e 'ahi e'e!' ga 'Omo 'e'e!' rae zo'idene, e'e ḡoe'a ago mae ḡihino'i.

22 Mazaḡa ḡuriro Kerisoḡa zuni ḡuriro peroveta azaḡa furera'uma. Ebu Badi'a'a rae tirete'e azaḡa tutuze so'ozihī radu haḡai nu badeḡa boro bagaḡa zu zaguzaga'uma haḡaiḡa haḡai'uma.

23 E'ano'o zae'a bare dugute to'i! Haḡai nidu'a, ane'a ize, izema fureranogano, zae veize rae furene'ohe.'

Vaze Ubugani'a ovai'uma

(Mataio 24:29-31, Luka 21:25-28)

24 Ebu aduga hidi'uma madaḡa haḡine, e'e madaḡano mada'e uzab-ora'uma. Bato'e mene agara'uma.

25 Buzuva'e adureono'o rururu bua'uma. Ebu adure ḡiane'ete'e ḡiḡi'aḡani'e haḡahagari'uma.

26 Ebu e'e madaḡano eḡe, Vaze Ubugani'a ḡoze zamaḡano ovai'uma. Ḡiḡi'a inaraḡa boro zuni agaḡa manoḡa madu ovai'uma. Ebu vaze vaze'a e'e horoni'uma.

27 Ebu hena eḡe'a tuḡure viga tuḡuzi'uma. Ebu haba nidu'anono'o, Badi'a'a rae tirete'e azaḡa nu'ozi'uma. Haba ḡonaganono'o haba ḡonaga azaḡa nu'ozi'uma.

Madaḡa hanite'ete'e edero'i!

(Mataio 24:32-35, Luka 21:29-33)

28 Fiḡi ireḡa mazao nagini'a fureru'ete'e ḡianadu, edero'i. Ezagani'a butiru itadu rouḡani'a udufa'oga horonetene iruḡu madaḡa haniteha rae edere'ohe.

29 E'e teiḡe 'ahiguḡani'a fureru'ete'e horonine'e, eḡe, Vaze Ubugani'a adureono'o bare ovaite'e edero'i.

30 Hubehune zi'ohe. Izidi radiu'ete'e azaḡa mene haḡi'uma, onamo 'ahiguḡaguḡa nidu'a furera'uma.

31 Adure zu raha'e haḡi'uma. U eḡe ḡoere'e radiu tuḡutuḡu.

Guhiu rado'i!

(Mataio 24:36-44)

32 Rehano nani'a 'ahiguḡani'a furera'uma, emeḡe nidu'a aḡu'a. Adureo radiu'ete'e aneruḡa zuni aḡu'a. Badi'a Ubuga zuni aḡu'a. U eḡe Mama da'o edeḡa.

³³ Zae'a dugute to'i! Ġiane rado'i! Mazaġa za aġu'a, e'e madaġa nani'a onai'uma.

³⁴ A'e, vase'a ane ne modadu, oname'ete'e heuġa. Ani'a iġune'ete'e madaġano, ane tuġure azaġa mazao, gau tiba tiba zini'uma. Ebu ibiheta ġiane'ete'e vaseġa nina'a, "Ehamu rado'i!" re'uma.

³⁵ E'ano'o fairu ġiano'i! Mazaġa za aġu'a ne zuhi'aġa nani'a bare onai'uma. Ġorava ohe'ano ga, ohere nemanema ga, irara moneo ga, ohereda'o, za aġu'a.

³⁶ Ani'e, za aġu'a madaġano, bare onai'uma. Ebu zae'a baze'enogano hanizine, nougi'uma?

³⁷ Eġe'a zae zi'ete'e ġoe'a'e, vase nidu'a zuni zi'ohe: Ġiane rado'i!

14

Iesu ma'uma ibiġa vaġiro

(Mataio 26:1-5, Luka 22:1-2, Ioane 11:45-53)

¹ 'Ahi madaġa'e, Pasika muiġa* zuni |iisiti|r o'o'a |iberedi|rġa au'ete'e muiġa madaġa*, mada aheu izema mougano. Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa boro boro, zuni Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa, ze 'u'uru monede, Iesu obone teadu, manoga ibiġa vaġiro.

² Mazaġa ze raena'a, 'Pasika muiġa madaġano mene haġai'uma. Hena vase ġuġuvaġani'a utitofi'uma.'

Roġae 'ahogani'a dehero Iesu rana beu'iro

(Mataio 26:6-13, Ioane 12:1-8)

³ Iesu ani'e Betania neġano, Simona, ibite lefera'a meirote'e vaseġa ne zamaġano radiro. Ze ehore ogau'enogano, roġae 'ahogani'a botoroġeta diuġiro. Botoro hadi niġa Alabasita*, zamaġano'e dehero, niġa Narudo, naeġa'e'e boro, e'e varadadu, Iesu vadini rana ovoo beu'iro.

⁴ Rehano vase nu de'ea bone maġunadu, ġadititina'a, 'Nagini u'anono'o dehero manoga mode tauġe'ohe?

⁵ A'e hoitifone, kina sinahu uġidu (300) vitinifo. E'e |imoni|rġa'e toheġa o'o'a azaġa zinifo.' Ouge rae roniro.

⁶ Rehano Iesu'a raena'a, 'Ago gararo'i! Nougaduni ani aduga hau'ohe? Ani'e haġai manoga eġe mazao haġaeha.

⁷ Mazaġa tohe o'o'a azaġani'e, zae teite iġaiġa radiu'ohe. Vesu'u za faizine, idaġa. U e'e zae teite iġaiġa mene radi'uma.

⁸ Ani'e ane edeġa haġaiġa haġaeha. E ize mene guroġano, ani'e, dehero eġe ahirio ibite be'ueha, vesu'u eġe ahiri guroġa veize.

⁹ E hubehune zi'ohe. Haba nidu'a zamaġano no'e haba'ano Badi'a hari manoga haramine, ani'a haġaate'e haġaiġa hariġa re'uma, ane zamaroga veize.

Iuda Isakariota'a Iesu revoharo

(Mataio 26:14-16, Luka 22:3-6)

¹⁰ Iuda Isakariota, Iesu mazaono'o edeġa ma'ete'e vaseġa 'ahoga, Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'aġa boro boro vaġe onamiro, Iesu revohanoga veize.

¹¹ Ze e'e ġoe'a igirotene, matu'e rudaro. Ebu '|iMoni|r ġani'uma' rae niro. Iuda ani, Iesu revoha'uma madaġa manoga vaġiro.

Pasika muiġa haġae tiro

(Mataio 26:17-19, Luka 22:7-13)

12 |Isiti|r o'o'a |iberedi|rġa au'ete'e muġa madaġa ibi'ano, a'e Pasika zamarifine, dibu'o mamoeġa ubuga mau'ete'e madaġa, Iesu tahi'a tahi'a'a, Iesu ġadiniro. 'No'e onamadu, ġae veize Pasika ogomuġa haġae ti'uma?'

13 Ane tahi'a ahe u tuġuze'ena'a, 'ahige rae ziro. 'Ierusalem a neġa ito'! Ohoze 'ahogani'a vu ġoġoreġa ġudu'oga horoni'uma. Ebu ani ġaruna hegoto'!

14 Ane'a diuġi'uma neġano, e'e neġa vazegħa ġoreno'i. "Ihore vazegħa 'ahige ra'ohe. Eġe'a, eġe tahi'a tahi'a teite, Pasika muġa a'uma neġa zamaġa'e, nou'e'e?"

15 Ani'a hitano ne boro zamaġa 'ahoga ihozi'uma. Ane'a eġe Pasika muġa veize, ne zamaġa ruhine teate'e horoni'uma. De'ea haġae to'i.'

16 Ani anine iġunadu, ne boro itiro. Ebu Iesu'a zirote'e horoniro. Ze Pasika muġa ruhine tiro.

Juda'a Iesu revoha'uma hariġa ibite ziro

(Mataio 26:20-25, Luka 22:22-23, Ioane 13:21-30)

17 Ġoravararotene, Iesu ani, ane tahi'a tahi'a gaubanana aheu fare teite onairo.

18 Ze ehore ogarote'e zamaġano, Iesu'a 'ahige rae ziro. 'E hubehune zi'ohe. Za 'ahogani'a revoni'uma. Ani, eġe teite idaġa ogau'ete'e vazegħa.'

19 Ze zamaze adudaro, ebu ane ane'a, 'E mene hehe?' rae niro.

20 Iesu'a naenaenzi'ena'a, 'A'e zae 'ahoga, gaubanana aheu fare zamaġano, |iberedi|r eġe teite idaġa siuvao 'u'une au'ete'e vazegħa.

21 Eġe, Vaze Ubugani'e, buka zaġoġa zamaġano tirote'e idaġano onami'uma. Rehano, eġe, Vaze Ubuga revoni'uma vazegħa'e, fase vetuġaġa! Ani'e mene furrerafone, manoġa.'

Zuhi'a ane mui ġonaga au tiburaro

(Mataio 26:26-30, Luka 22:14-20)

22 Ze ogarote'e zamaġano, Iesu'a |iberedi|r madu, Badi'a uminiro. Ebu |iberedi|r vahegaduni, ġahugiro. Ebu raena'a, 'Madu, ano'i. 'Adi eġe ahiri.'

23 Hena |ivaini|r vuġa bioġa 'ahoga meiro. Badi'a mazao matu'ohanadu, ziniro. Ebu ze bio tibanono'o tahi tahe ġagiro.

24 Ebu Iesu'a ziro. "Adi eġe ru. Vaze ġehaġa u'ano be'ute'ohe. Eġe ru hina Goro Iziga ti'ohe.

25 E hubehune zi'ohe. E |ivaini|r vuġa mene bare ġagi'uma, onamo Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'anobu'u iziga ġagi'uma.'

26 Ebu ze badahadu, Olive maġa buau onamiro.

Iesu'a Petero niro. 'Ġa'a eġe o'ohi'uma'

(Mataio 26:31-35, Luka 22:31-34, Ioane 13:36-38)

27 Iesu'a ane tahi'a tahi'a zina'a, 'ahige reiro. 'Zae nidu'a muhihe fera'uma. Mazaġa buka zaġoġa zamaġano 'ahige tiro.

"Badi'a'a mamoe ġiane'ete'e vazegħa mau runi'uma. Ebu mamoe'e ferau ġouri'uma."

28 Rehano e rudanadu, runeono'o bare ġabode iġuni'uma. E'e enogano, e ibite Galilea ona'uma, ebu zae teite hidi'uma.'

29 Petero'a raena'a, 'Vaze nidu'a muhi'e fera'uma, rehano e'e mene fera'uma.'

30 Iesu'a Petero niro. 'E hubehune ġa'ohe. Izidi ohere kokoroku'a ġae aheu ize, izema uganogano, ġa'e ġae uġidu eġe o'ohi'uma.'

31 Rehano Petero ani goere giharo. 'Nagini'a ege mazao fureraune, e gae teite ruda'uma madağano zuni, e'e ga mene rae o'o'i'uma.' Ane tahi'a nidu'a 'ouge reiro.

Iesu Getesemane haba'ano kuraro

(Mataio 26:36-46, Luka 22:39-46)

32 Iesu ebu ane tahi'a tahi'ani'a, Getesemane haba'a onairo. Ebu Iesu'a tahi'ağa zina'a, 'ahige reiro. 'E kurau'e bobo, 'aha geno ehore rado'i!'

33 Ebu Petero, Iakobo ebu Ioane, zege ugidu zamaze onairo. Onamirotene, Iesu ani zamağa ufeta riharo, zuni zamağa adudaro.

34 Ebu 'ahige rae ziro. 'E'e zamahe are rudau'ohē. 'Adao radadu, zae'a zae bare duguzo'i!'

35 Hena tahiğa mo bade onairo. Ebu rahao guğuradu, kuraro, raena'a, 'Idağa ro'idene, mada aduga 'adi mae vağino'i!'

36 Ebu 'ahige reiro. 'Ege Mama, ga gau nidu'a hağaoga edeğa. Ege mazaono'o bio 'adi, gau aduga 'adi mae vağino'i! Rehano mene ege ura. A'e gae ura da'o hağao'i!'

37 Hena baradu, ane tahi'a ugidu baze'enogano, horoziro. Ebu Petero nina'a, 'ahige reiro. 'Simona, ga baze'ehehe? Mada tiba (1 hour) zu dugu'ogani mene idaranahehe?

38 Dugute to'i ebu kurano'i, so'oso'o goe'a mene egaduni, hağai sau'a mene hağafine! Zamaze'e hubehune urate'e rehano, ahirize'e zorer'ohe.'

39 Ebu ani bare onamaduni, ibite kurarote'e teige kuraro.

40 Hena ani'a bare onaadu, zege ugidu baze'enogano horoziro. Mazağa ubumaze'a ufeta anoziro. Ze'e ağu'a nouge nouge Iesu naenaeni'uma.

41 Iesu'a bare onamadu, kuranadu, gae ugiduğano bare onairo. Ebu 'ahige rae ziro. 'Za i'e baze'ehehe, ebu ahirize ohone'ehehe? E'e da'o. Madaga 'ai onaeha. Ğiano'i! Ege, Vaze Ubugani'e, vase sau'a sau'ani'a me'uma.

42 Iğuno'i! Eme haoze onamihi! Ğiano'i! Revoni'ete'e vazeğa 'ai onaeha.'

Iesu obone tiro

(Mataio 26:47-56, Luka 22:47-53, Ioane 18:3-12)

43 Iesu ani ize goere'ete'e zamağano, Iuda, gaubanana aheu fare (12) vazeğa 'ahogani'a onairo. Vaze geħağa zuni kari ebu somori boro madu, ane teite onairo. Ze'e Badi'a ğahunohau'ete'e neğa zuhi'ağa boro boro zuni, Mose goro goe'a ihoze'ete'e azağa ebu, vase boro boro'a, tuğuziro.

44 Reva vazeğani'a, ane'a hağai'uma gauga ibite ihoziro, raena'a, 'Ege'a hidadu, fura'inite'e vazeğani'e, ei'e'e. Obone to'i, ebu faine zamahu onamo'i.'

45 Iuda'a feurirotene, Iesu vağe onairo. Ebu 'Ihore vazeğa boro!' rae nina'a, fura'iniro.

46 Ebu ze'a Iesu evo'ano obone tiro.

47 Ane teite edau radirote'e vazeğa 'ahogani'a, kariğa ahasē bunadu, Badi'a ğahunohau'ete'e neğa zuhi'ağa ğihi'a tuğure vazeğa agatinirotenē, teğağa vari'e buniro.

48 Iesu'a zina'a, 'ahige reiro. 'Za'e, ğonore vazeğa obone ti'ete'e teige, kari ebu somori boro madu, ege obohe touga veize onaahehe?

49 Mada nidu'a e'e zae teite Badi'a ğahunohau'ete'e Neğa zamağano ihozido. E'e zamağano za'e mene obohe tido. Rehano 'adi'e buka zağoga zamağano tirote'e furera'uma hağağa.'

50 Ebu tahi'ağā nidu'a ani muhine feraro.

⁵¹ Ohoze tahi'ağa 'ahogani'e, Iesu ġarunao hegotiro. Ani'e ahi'a isoğa, rehano dabua afa'a vidaro. Iesu obone tirote'e azaġani'a, ane zuni obone tihi reirotene,

⁵² dabuağa da'o meiro. Ane huga'e firina feraro.

Iudea zuhi'ağa nidu'a nu'orarote'e nemaġano Iesu'a edaro

(Mataio 26:57-68, Luka 22:54-55, 22:63-71, Ioane 18:13-14, 18:19-24)

⁵³ Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'ağa ġihi'a* u'a, Iesu zamahu onamiro. Ebu Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'ağa boro boro, zuni vaze boro boro, ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa nidu'a nu'oraro.

⁵⁴ Petero ani'e, Iesu hegohegote onamiro. Ebu Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'ağa ġihi'a ġabiri zamaġano diuġiro. Ani, ne e'ea gaue'ete'e azaġa teite ehoradu, ireo idiro.

⁵⁵ Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'ağa boro boro, zuni Iudea kanisoro azaġa* nidu'a, Iesu matite'e veize, nouge nouge kotai'uma ġoe'a vaġiro, rehano mene horoniro.

⁵⁶ Mazaġa vaze ġehaġani'a Iesu ġuriro hariġa rae fureniro 'ahine, ġoereze mene tiba.

⁵⁷ Ebu vaze nu'e iġunadu, Iesu ġuriro hariġa 'ahige rae fureniro.

⁵⁸ 'Eme'e ani'a 'ahige reirote'e iġiro. "E'e Kuru Neġa Zaġoġa* 'adi, vaze'a haġairote'e ġauġa fahadu, mada uġidu zamaġano, Badi'a ne 'ahoga, vaze'a mene haġai'uma ġauġa, ohoni'uma."

⁵⁹ Rehano e'e hariġa zuni mene idararo.

⁶⁰ Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'ağa ġihi'a'a, zeġe zamao iġunadu, Iesu ġadiniro. 'Ahige reiro. 'Ġa mene naenaezi'ehehe? Vaze vaze 'aha'a ġoere aduga ġae rana ti'eta'a'e, ġa nouge re'uma?'

⁶¹ Rehano Iesu ani'e sifu radiro, mene naenaeniro. Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'ağa ġihi'a'a bare ġadiniro. 'Ahige reiro. 'Ġa Keriso, emeġe'a mae ġihine'ete'e vazeġa ubuga hehe?'

⁶² Iesu'a naenaeni'ena'a, 'ahige reiro. 'O'e, e'e Keriso. Za'e eġe, Vaze Ubugani'a, Badi'a ġigi'eta eda'e moneo, ehorite'ea horohi'uma. Ebu adure ġoze zamaġano ovaite'ea horohi'uma.'

⁶³ Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'ağa ġihi'a'a dabuaġa obonadu, zigiġo.* Ebu 'ahige reiro. 'Ei'e'e. Ani matite'e veize mazaġa mene vaġi'uma.

⁶⁴ Badi'a ni sausaune'ete'e ġoe'a za egeha. Za nouge zamare'ohe?' Zeġe nidu'a ani maune, manoġa rae reiro.

⁶⁵ Ebu vaze nu'e so'abide vaniro. Ebu hena ubumaġa aute 'uadu, bouniro. Ebu 'ahige reiro. 'Ġa'e peroveta vazeġa! Ro'i! Iniu'a bou'eha?' Ebu tuġure vazeġa nu'a hena fa'oniro.

Petero'a Iesu o'oniro

(Mataio 26:69-75, Luka 22:56-62, Ioane 18:15-18, 18:25-27)

⁶⁶ Petero ani'a ne 'u'uġano radirotene, Badi'a ġahunohau'ete'e neġa zuhi'ağa ġihi'a veize gaue'ete'e roġae tahi'ağa 'ahogani'a onairo.

⁶⁷ Ani Petero'a ireo idirote'e horonirotene, ane ġiane runiro. Ebu 'ahige rae niro. 'Gae zuni Iesu, Nazareta ne vazeġa teite radiudo.'

⁶⁸ Rehano Petero ani e'e ġoe'a o'oniro, raena'a, 'Ġae'a naġini ra'eta'a'e, e'e aġu'a. E mene zamare'ohe.' Ebu buau'ete'e ġabiriġa ibihetaġa u'a onamiro. Ebu kokoroku'a uġaro.

* 14:63 'Adi'e Badi'a niġa sausaune'ete'e ġoe'a u'ano, Iuda azaġa haġae furenidote'e haġaiġa.

⁶⁹ Roḡae tahi'aḡa ani horonadu, ani uhiḡano edarote'e azaḡa bare zina'a, 'ahige reiro. 'Vaze 'adi'e Iesu mazaono'o edeḡa ma'ete'e vazeḡa 'ahoga.'

⁷⁰ Rehano Petero'a bare rae o'oniro.

Vesu'u ani uhiḡano edarote'e azaḡa, bare Petero nina'a, 'ahige reiro. 'Hubehune ḡa'e ane vaze 'ahoga. Mazaḡa ḡae zuni Galilea vazeḡa.'

⁷¹ Rehano Petero ani, ḡoere huga ḡoe'a hina rae fureniro. Ebu hubehune raena'a, 'ahige reiro. 'Ḡa'a ra'ete'e ohozeḡa a'a'e, e aḡu'a.'

⁷² Ebu hena kokoroku'a bare ugaro. Ebu Petero'e Iesu'a 'ahige nirote'e ḡoe'a zamariro. 'Kokoroku'a ḡae aheu izema uganogano, ḡa'e ḡae uḡidu eḡe o'ohi'uma.' E'e zamarirotene, ani niau rudaro.

15

Pirato'a Iesu ḡadiniro

(Mataio 27:1-2, 27:11-14, Luka 23:1-5)

¹ Oheredao uzeuze, Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa boro boro'a, vaze boro boro, ebu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa, kanisoro azaḡa nidu'a teite ḡo'aniro. Ebu Iesu utadu, tutune onamiro. Roma gavana*, Iudea haba'a ḡiane'ete'e vazeḡa, niḡa Pirato, ani evora ri'iniro.

² Pirato'a ḡadiniro. 'Ḡa'e Iuda azaḡa zuhi'aḡahehe?' Iesu'a naenaena'ina'a, 'Ḡae'a e'e ra'ete'e.'

³ Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa boro boro'a ḡoere aduga aduga ḡehaḡa ani rana ḡoeriro.

⁴ Pirato'a hena bare ḡadiniro. 'Ḡa mene naenaenzi'ehehe? Ḡiano'i, ḡoere aduga aduga ḡehaḡa ḡae rana ḡoere'ete'e!'

⁵ Rehano Iesu ani mene bare ḡoeriro. E'ebone Pirato ani doudiro.

Pirato'a Iesu satauronoga veize tuḡuniro

(Mataio 27:15-26, Luka 23:13-25, Ioane 18:39—19:16)

⁶ Pasika muiḡa madaḡano iḡaiḡa, Iudea azaḡani'a umidirote'e idunaḡano, ḡutaudote'e vazeḡa 'ahoga tuḡune bunido.

⁷ E'e madaḡano ḡu'a neḡano ḡutarote'e azaḡa teite vaze 'ahoga niḡa Barabasi'a radiudo. Ani'e utitirote'e zamaḡano vaze 'ahoga marote'e vazeḡa.

⁸ Vaze ḡuḡuvaḡani'a Pirato vaḡe onairote'ea, uminiro, ane'a iḡaiḡa haḡaidote'e haḡaiḡa haḡaoga.

⁹ Pirato'a ḡadiziro, raena'a, 'Za'e zae veize Iuda azaḡa zuhi'aḡa 'omo tuḡune bunoga urate'ehehe?'

¹⁰ Mazaḡa Pirato ani edeḡa, Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa boro boro'a ane evora Iesu ri'inirota'a'e, zeḡe'a ahiahiniro 'ahine.

¹¹ Rehano Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa boro boro'a Barabasi tuḡune bunoga rae, vaze ḡuḡuvaḡa ḡunuḡano inare ḡoeriro.

¹² Ebu Pirato'a hena bare ḡadiziro. 'Tena, zae'a Iuda azaḡa zuhi'aḡa rae hune'eta'a'e nougi'uma?'

¹³ Ze naenaeni houna'iro, raena'a, 'Sataurono'i!'

¹⁴ Pirato'a hena ḡadiziro. 'Nouga 'ahi? Ani nagini haḡai sau'a haḡairo?' Rehano ze bare bare houna'ena'a, 'Sataurono'i! reiro.

¹⁵ E'ano'o Pirato ani, vaze ḡuḡuvaḡa zama'a ehoroga rae, Barabasi tuḡune buniro. Ebu Iesu ani, Pirato ḡoere idunaḡano masinadu, satauronoga veize tuḡuniro.

Uti azaḡa Iesu ḡirihoharo

(Mataio 27:27-31, Ioane 19:2-3)

16 Uti azaḡani'a Iesu gavana ne zamaḡa tutune onamiro. Ebu ze'a nabudize nidu'a huze nu'oziro.

17 Ebu dabua kanaḡa vidoharo. Vadigano'e ire renoga mae ḡuadu, ovoo redoharo, zuhi'a rouga raduni.

18 Ebu 'evore ḡihine'ena'a, 'ahige reiro. 'Iuda azaḡa zuhi'aḡa o! Mada manoga!'

19 Gubu hina vadigano bouniro, ebu so'abide vaniro, ebu obena hina tuḡadu, so'one kuraro. Zeḡe nidu'a tibutibe 'ouge haḡairo.

20 Ebu ḡirihohau hauḡirotene, dabua kanaḡa fuh'i'ohanadu, ane dabua hina bare vidoharo. Ebu satauronoga rae, tutune buniro.

Iesu satauroniro

(Mataio 27:32-44, Luka 23:26-43, Ioane 19:17-27)

21 Kurune ne vazega, niḡa Simona'a guni'a neḡanono'o onairo. Ani'e Alesana ebu Rufo moze. Ebu uti azaḡani'a tuḡutuḡuniro, Iesu satauro odohoga veize.

22 Ebu Iesu tutune onamiro, habaniḡa Gologota. E'e ḡoe'a hugani'e 'Vadini isiga haba'a'.

23 Murava niḡa muro*, e'e teite tibune be'unirote'e |ivaini|r vuḡa Iesu haro, ane ahiri'a mene ufeta giginoga veize. Rehano mene gagiro.

24 Ebu Iesu satauroniro. Iesu dabua nidu'a'e hadi arahohanadu, iniu'a me'uma radu, ḡahugotitiro.

25 Ani satauronirota'a'e, oherebau mone mada fu'o ḡazaḡa (9am) zamaḡano.

26 Nagini u'ano satauronirote'e ḡoe'a'e 'ahige tiro. 'IUDA AZAḠA ZUHI'AḠA'

27 Gonore azaḡa aheu ane teite idaḡa satauroziro, 'ahoga ane eda'e moneo, ebu 'ahoga ane kauri moneo.

28 A'e buka zaḡoḡa zamaḡano tirote'e ḡoe'ani'a fureraro. 'Ahige reiro. 'Ani'e haḡae tauḡi tauḡe'ete'e azaḡa teite tibune me'odiro.'

29 Uhiḡano vitau onamirote'e azaḡani'a, vadinize mirune'ena'a, roniro. 'Ahige reiro. 'Uuu! Ḡa Kuru Neḡa Zaḡoḡa fahadu, mada uḡidu zamaḡano ohoni'uma reirote'e vazega!

30 Satauroono'o buanadu, ḡae'a ḡae bare ḡabo'o'!

31 Badi'a ḡahunohau'ete'e neḡa zuhi'aḡa boro boro'a, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa teite Iesu ḡirihohau'ena'a, ḡoretitiro. 'Ahige reiro. 'Ani vase ḡabozido. Rehano ani'a ane bare mene ḡabone'ohe.

32 Keriso, Israaela azaḡa zuhi'aḡa, satauroono'o buano'i, emeḡe'a ḡia'adu, ḡae mazao fioga veize.' Ane teite idaḡa sataurozirote'e azaḡa zuni goere sau'a hina roniro.

Iesu'a rudaro

(Mataio 27:45-56, Luka 23:44-49, Ioane 19:28-30)

33 Madai madaḡa (12am) reirotene, haba nidu'a uzaboraro, onamo ḡorava madaḡa uḡidu (3pm) meiro.

34 Ḡorava madaḡa uḡidu (3pm) meirotene, Iesu'a ḡihau huario. 'Eloi, Eloi, lama sabatani?' Goere e'e hugani'e, 'Eḡe Badi'a, eḡe Badi'a, ḡa nouḡadu ḡiahe modeha?'

35 Satauro uhiḡano edarote'e azaḡa nu, e'e igirotene, 'ahige reiro. 'Ḡiano'! Ani Elia hune'ohe.'

36 Vaze 'ahogani'a dure onaadu, vari maḡa fu'ure'ete'e heuḡa 'uruḡa, |ivaini|r vuḡa ḡiḡi'a zamaḡano taradu, gubu somoḡano autiro. Ebu Iesu

gohani haro, gagoga veize. Ebu 'ahige reiro. 'Guhiano'i, nugo ġianihi, Elia'a ovaadu, mae buni'uma ga mene.'

³⁷ Iesu ani ġihau huaru. Ebu iriga re'adu, rudaro.

³⁸ Ebu e'e zamaġano, Kuru Neġa Zaġoġa 'ue'ete'e dabuaġa hitanaono'o zigau 'a'adu ovoiro, ebu aheu reiro.

³⁹ Uti vazeġa boro 'ahogani'a, Iesu satauro zamao edanadu, ġiane radiro. Ani'a Iesu'a 'ouge rudarote'e horonirotene, 'ahige reiro. 'Hubehune vaze 'adi'e Badi'a Uboga.'

⁴⁰ Roġae nu zuni mono'o edanadu, ġianiro. Zeġe bo'aġano'e, Maria, ani Magadala neġa roġaeġa; zuni Maria, ani Iakobo zuhu'a zu Iosefa vi'ze; ebu roġae 'ahoga, niġa Salome.

⁴¹ Ze'e, Iesu'a Galilea haba'ano radirote'e madaġano, ane teite onamiro, ebu tuġureġa egoharote'e roġaeġa. Ebu Iesu teite Ierusalemna neġa erirote'e roġaeġa ġehaġa zuni e'ea.

Iesu hadi iduġa zamaġano tiro

(Mataio 27:57-61, Luka 23:50-56, Ioane 19:38-42)

⁴² Ġoravararo. A'e Bana Madaġa izema mougano, ogomu haġae ti'ete'e madaġano,

⁴³ Iosefa, Arimatea ne vazeġa, Iudea kanisoro vaze boro 'ahoga, ani zuni Badi'a'a ibitoha'uma madaġa guhinirote'e vazeġa. Ani Pirato vaġe onamoga mene riharo. Ani onamadu, Iesu ahiri umidiro.

⁴⁴ Pirato ani, Iesu'a hube rudana ga mene rae zamariro. Uti vazeġa boro 'ahoga hunadu, Iesu'a hube rudana ga mene rae ġadiniro.

⁴⁵ Ani mazaono'o Iesu'a rudarote'e iġirotene, Iosefa tuġuniro, Iesu ahiri mouga veize.

⁴⁶ Iosefa ani, dabua 'uruġa manoga hoitiro. Iesu satauroono'o mae bunadu, dabua hina 'umiro. Ebu hadi iduġa zamaġano tiro. E'e iduġa'e vatava hu'irote'e iduġa. Ebu hadi boro hina idu ibihetaġa kiune 'uiro.

⁴⁷ Maria, Magadala ne roġaeġa, zuni Maria, Iosefa vi'a, anianine Iesu tirote'e haba'a ġiane radiro.

16

Iesu'a bare ġabode iġuniro

¹ Bana Madaġa madaġa hauġirotene, Maria, ani Magadala neġa roġaeġa, zu Maria, ani Iakobo vi'a, ebu roġae 'ahoga, niġa Salome, zeġe uġiduni murava hohoga manoga hoitiro, Iesu ahiri zauhohanoga veize.

² Fura madaġano, irarirotene, ze'e idu haba'a onamiro.

³ Zeġe da'o neneġaniro, raena'a, 'Iniu'a idu 'uoga hadiġa 'omo kiune vaġinofi'uma?'

⁴ Ebuni ze'a dude iġunirotene, hadi'e avo'ao kiune touga horoniro. Hadiġa'e boro bagaġa.

⁵ Zeġe huga idu haba'a zamaġa diuġirotene, ene maraġaġa 'ahogani'a, eda'e moneo ehorirote'e horoniro. Dabuġani'e 'uruġa bagaġa zuni faġa bagaġa. Roġae uġidu ai vineze de'oriro.

⁶ Rehano ani'a ziro, raena'a, 'Ago rihano'i! Za'e Iesu, Nazareta neġa vazeġa, satauronirote'e vazeġa vaġe'ohe. Ani ai ġabode iġuneha. Ani 'adao o'o'a. Ane ahi'a tirote'e iġu'a ġiano'i!

⁷ Ai onamo'i! Iesu tahi'a tahi'a ebu Petero zo'i! 'Ahige rae zo'i, "Iesu'a ibite Galilea onami'uma. E'eabu'u, ani'a zirote'e idunaġano, ane teite hidi'uma."'

⁸ Ebuni zeḡe huga idu haba'anono'o ferau buaro, mazaḡa ahirize rereraro, ebu vineze zuni de'oriro. Ebuni ḡoere 'ahogani zuni vase 'ahoga mene ziro, mazaḡa riharo 'ahi.

Iesu'a Maria, Magadala ne roḡaeḡa mazao fureraro

⁹ Fura madaḡano, oherebau uzeuze, Iesu ani ḡabode iḡuniro, ebuni Maria, Magadala ne roḡaeḡa, ani mazao ibite fureraro. Ani'e vine sau'a fu'o tu aheu fare (7) ane mazaono'o hegoze buzirote'e roḡaeḡa.

¹⁰ Ani onamadu, Iesu teite radiudote'e azaḡa, zeḡe zamaze are'ena'a, niarote'e zizugano ziro.

¹¹ Ze'e, Iesu ai runeono'o bare ḡabode iḡunirote'e, zuni Maria'a ani horonirote'e hariḡa iḡiro. Rehano ani ḡoere mene mae ḡihiniro.

Iesu'a ane mazaono'o edeḡa ma'ete'e vaseḡa aheu mazao fureraro

¹² Vesu'u ani anine Ierusalemne ne guni'aga onamirotene, Iesu'a zeḡe zamao fureraro, rehano iraḡa'e nufiro.

¹³ Ani anine baradu, nabudize ziro, rehano zeḡe ḡoere mene mae ḡihiniro.

Iesu'a ane tahi'a tahi'a tuḡuziro

¹⁴ Hena mada 'ahogano, Iesu tahi'a ḡaubanana tiba fare (11) ze'a oḡaudote'e zamaḡano, Iesu'a zeḡe mazao fureraro. Ebuni ta'iro zini ḡoreziro, vase ḡoere rae mode'ete'e u'ano, zuni zeḡe'a fefene'ete'e u'ano. Mazaḡa ani'a ḡabode iḡunirote'ea horonirote'e azaḡa ḡoere'e mene mae ḡihiniro.

¹⁵ Ani'a ziro, raena'a, 'Haba nidu'a onamo'i! Hari manoḡa, vase nidu'a mazao haramo'i!

¹⁶ Haramo mae ḡihini'uma zuni bapatzoni'uma vaseḡani'e, Badi'a'a ḡaboni'uma. U mene mae ḡihini'uma vaseḡani'e, Badi'a kota boro madaḡano, ibiḡani'a tura'uma.

¹⁷ Haramo mae ḡihini'uma azaḡani'e haḡai nu badeḡa 'adi haḡai'uma: vine sau'a eḡe niḡano hegoze buzi'uma, ago izigano ḡoeri'uma,

¹⁸ mohe sau'a mae ḡihini'uma, rune muravaḡa ḡagi'uma, rehano mene sausaui'uma, 'evoreze uḡi azaḡa ragano ti'uma, ebu manori'uma.'

Iesu'a adure itiro

¹⁹ Zuhi'a Iesu'a ḡoreze hauḡirotene, Badi'a'a ani adure ḡoha, mae ḡihine itiro. Ebu Badi'a eda'e moneo ehoriro.

²⁰ Ze ai onamadu, haba nidu'a zamaḡano haramiro. Zuhi'a Boro zuni zeḡe teite ḡaue tiburaudo, ebuni ḡigi'a inaraḡa haḡae'ete'e haḡaiḡa hina zeḡe ḡoere idaneete.

Iesu Keriso Hari Manoga Luka'a Mirihiro

Luka'a Vaze Boro Teofirasi veize Buka Mirihiro

1-2 Vaze boro Teofirasi, ege Luka, gae veize buka 'adi mirihe'ohe. Iesu'a gauga gadahenirote'ano'o onamo ane'a runeono'o bare igunirote'e zamaano, emege bo'agano Iesu'a hagainute'e horonirote'e azaa'e radiunu. Ze'e Iesu hari zu ani ihore moneo vaze me'odirote'e tugure azaa, ebu ze emege zuni ihofiro. Vesu vaze gehagani'a zu tugure azaa me'odirote'e idunagano Iesu hari moneo mirihiro.

3 Ege'a zuni e'e hariaga nidu'a'e gadaheganono'o onao izidi faifaine udahiro. Ebu ege'a gae veize hari 'adi faine dogo'ani ti miriho gane'eta'a'e manoga rae zamariro,

4 mazaaga ibite vaze'a gae iho'irote'e hariaga'e hari huga rae gae'a ederifine.

Ioane Babatiso'a Furera'uma Hariaga

5 Heroda ani Iudea haba'a kinaaga reirote'e madaano, Badi'a dibu'o hau'ete'e vazeaga 'ahoga niga Zakaria'a radiunu. Ani'e Abia urabo vazeaga 'ahoga ebu Abia rae ra'eta'a'e Badi'a dibu'o hau'ete'e azaaga urabo 'ahoga. Ani ebu inuga niga Elisabeta'e Arona* mariga azaaga.

6 Zakaria zu Elisabeta'e Badi'a goro goe'a haaga nidu'a faifaine haagaido zu mene ve'onido. E'ano'o ze'e Badi'a zamao duduaga rae reiro.

7 Rehano ze ubudeze o'o'a, mazaaga Elisabeta ani'e gabani zuni anianine'e ufeta vouriro.

8 Mada 'ahogano Abia urabo azaani'a gau'ete'e madaaga meiro. E'ano'o Zakaria ani zuni kuru negano ane urabo azaaga teite Badi'a dibu'o hau'ete'e gauga hagainu.

9 'Ougirotene ze'e zege haagai idunagano, kuru negano diugadu uvahu hohoga hufite'e vazeaga vagiro. Ebu e'e veize kagusi arahoga haagairotene, Zakaria meiro.

10 Ebu Zakaria'a uvahu hohoga hufi'ete'e haba'a zamaaga diugiro zu vaze guguvaaga'e kuru nega enoneo kurau radiunu.

11 E'e zamaano Zuhi'a Boro tugure viga'a* Zakaria mazao fureraro. Ani'e uvahu hohoga hufi'ete'e fataga eda'e moneo edaro.

12 Ebu Zakaria'a e'e horonirotene, viga de'oniro zu rihau rudaro.

13 Rehano tugure viga'a niro, raena'a, "Zakaria! Ago rihano'! Badi'a'a gae kuru igiro, e'ano'o ga inugo Elisabeta'e ubugo 'ahoga fureni'uma. Ebu niga'e Ioane rae turaho'!

14 Ga'e ani u'ano matu'e ruda'uma, ebu vaze gehaga zuni ane'a fureranate'e moneo matu'i'uma.

15 Mazaaga ani'e Zuhi'a Boro zamao niga boro re'uma. Ebu vaini vuaga zu vu sau'a mene gagi'uma. Zu vi'a isi zamaanonono'o Vine Zagogani'a ani ibito ha'uma.

16 Ani'e Isaraela azaaga gehaga sau'azeono'o mae ghuzadu Zuhi'a Boro zege Badi'a vage tutuze onai'uma.

17 Ani viga zu gigi'aga'e peroveta vazeaga Elia teigi'uma. Ani'e Zuhi'a Boro izema onaogano onai'uma. Ebu Moga zu ubuga zamaze mae

* 1:5 Arona'e Mose negoaga ebu Badi'a dibuo hau'dote'e vazeaga

tibuzifine danazi'uma. Zu Badi'a mene hegote'ete'e azağa'e duduğa azağa horozadu Badi'a hegotifine tutuzi'uma, ebu vase'a Zuhi'a Boro veize ruhififine ihozi'uma."

18 Zakaria'a tuğure viga niro, raena'a, "E voureha ebu eğe roğae zuni voureha. Ğae ğoere'a furera'uma'e, e nougenouge ederi'uma?"

19 Ebu tuğure viga'a naenaenina'a, "E'e Gabiriera. E'e Badi'a zamao edau'ena'a, tuğure igi'ete'e aneruğa. Badi'a'a ğae hari manoga 'adi gouga radu ege tuğuheha.

20 Giano'i! Madağani'a onaine, eğe'a rate'e ğoe'a hugani'a furera'uma. Mazağa ğa'e ege ğoere mene mae ğihinate'e u'ano, ğa'e ğoeroga mene idara'uma, onamo ğae ubugo'a furera'uma."

21 U vase ğuğuvağa'e enonao Zakaria guhini'ena'a, ani nougadu kuru neğa zamağano fagahune radiu'ohe rae zamarinu.

22 Ebu Zakaria kuru neğanono'o buarotene, ani ze ğorezoga mene idararo. Ani 'evore hina da'o ğorezido, zu hebe'a'e adudaro. E'ano'o ze'e ani'a kuru neğa zamağano iğunu teiğe horonirote'e ederi.

23 Ebu Zakaria kuru neğano Badi'a mazaο gaue'ete'e madağa hauğirotene, Ierusalemaba' a modadu neğa onamiro.

24 E'e enogano ani inuga Elisabeta'e ene tiro, ebu bato fu'o ani neo radiunu.

25 Ani raena'a, "Zuhi'a Boro'a danahadu e ene teha! Ene mene meirote'e mazagaroga izidi Zuhi'a Boro'a mae vağineha!"

Iesu'a Furera'uma Hariğa

26 Elisabeta'a ene tirote'e enogano bato 6 radirotene, Badi'a'a tuğure viga Gabiriera Galilea haba'a Nazareta neğano Maria vağe ovoe tuğuniro.

27 Maria'e ohoze teite ize mene bazirote'e nogobağa. Ani'e Davida mariga vaseğa 'ahoga niğa Iosefa teite ira'auniro.

28 Gabiriera'a Maria vağe onairotene, ani niro, raena'a, "Badi'a'a manoga ğanate'e roğaeğa! Matu'o'i! Zuhi'a Boro'e ğae teite radiu'ohe."

29 Maria ani e'e igirotene, zaguzagaro zu ada'adaniro, ebu 'Goere 'adi huga'e nagini?' rae zamarinu.

30 Ebu tuğure viga'a nina'a, "Maria! Ago rihano'i! Mazağa Badi'a'e ğae mazaο matu'e'ohe.

31 Ğiano'i! Ğa'e ene te'adu ubugo 'ahoga fureni'uma ebu niğa'e Iesu rae turahi'uma.

32 Ani'e niğa boro re'uma ebu vase'a ani'e Badi'a ğihi'a ubuga rae re'uma. Ebu ane vouğa kini Davida teige, Zuhi'a Boro Badi'a'a ani'e kini rae re'uma.

33 Ani'a Isaraela azağa† kiniğa tugutuguğa re onami'uma, zu ibito zini'ete'e mene hauği'uma."

34 Ebu Maria'a tuğure viga nina'a, "E'e ohoze teite bazoga ize ağu'a. Nougenouge uguğani'a furera'uma?"

35 Ebu tuğure viga'a naenaenina'a, "Vine Zağoğani'a ğae vağe ovai'uma, zu Badi'a ğihi'a gigi'a'e ğae zauha ğadi'uma. E'ano'o furera'uma tahi'ağa'e zağoga re'uma zuni Badi'a ubuga rae huni'uma.

36 Giano'i! Ğa nabugo Elisabeta zuni vouğa ebu ani'e gabani rae huniro. Rehano ene ohozeğa teadu izidi bato 6 'ai maha.

37 Badi'a'e gau nidu'a hağaoga idağa!"

38 Ebu Maria'a tuğure viga nina'a, "E'e Zuhi'a Boro tuğure roğaeğa. Ğae'a rata'a'e eğe mazao fureraune manoğa." Ebu tuğure viga'a ani mazaono'o vağiniro.

Maria'a Elisabeta Vağe Onamiro

39 E'e ġarugano Maria ani ġarihe iğunadu Iudea guni'a neğa 'ahoga onamiro.

40 Ani feuradu Zakaria ne diuğiro. Ebu Elisabeta niro, raena'a, "Manoğaehe?"

41 Elisabeta'a Maria ago igirotene, ubuga'e isi zamağano hagariro, ebu Vine Zağoğani'a Elisabeta mazao iri'aviro.

42 Ebu ani'a Maria ġihau nina'a, "Badi'a'a manohuga ġaneha. Ğae'a roğae nidu'a vitizoga. Ga'a furenite'e tahi'ağa zuni Badi'a'a manohuga ha'uma.

43 Eğe Zuhi'a Boro vi'a'e eğe vağe onaeha! Badi'a'a eğe veize manoğa boro hağaeaha!

44 E'e ġa ago egatene, eğe isi zamağano tahi'a kobe'a'e matu'e'ena'a hagaraha.

45 Ğa'e Badi'a manohuga hide'ete'e roğaeğa, mazağa Zuhi'a Boro'a ġanirote'e ġoe'a mae ġihiniro."

Maria'a Zuhi'a Boro Matu'o Haro

46 Ebu Maria'a reiro, raena'a,

"Eğe Zuhi'a Boro nigune'ohe!

47 Ebu zamahe'e eğe sau'anono'o ġabohe'ete'e Badi'ağa mazao matu'e rudau'ohe,

48 mazağa e'e tuğure roğaeğa zu nihe zuhu'a rehano, Badi'a'a e mene ağutaro.

Izidiono'o onamo mada nidu'a, vase nidu'a'a re'uma, raena'a, 'Ga'e Badi'a'a manohuga ġane'ohe!

49 mazağa inarağo gigi'a Badi'ağani'a gau boro eğe veize hağaeaha. Ebuni ani'e zağoğa!

50 Badi'a'e ane gubaze'ete'e azağa zu ze mariga nidu'a vetuğazi'ohe.

51 Ani'e evo'a inarağa hina gau gigi'ağa hağairo, ebu zeğe bare mae ġihize'ete'e azağa hegoze ġururuziro.

52 Ani'e kini zeğe ehoro haba'anono'o hegoze vağiziro, ebu nize mae ovoe'ete'e azağa mae ġihiziro.

53 Ani'a vinize'ete'e azağa ġau manoğa zenadu ze idararo. U ma'ora azağa'e 'evore isoğa tuğuze onamiro.

54-55 Badi'a'a emeğe vouğa Aberahamo zu ane mariga veize ġoitoriro, raena'a, 'E zae izidi'ono'o mada tuğutuğu vetuğazi'e'uma.

Ebu izidi ani'a ġoitorirote'e ġoe'a zamaradu eğe zu ane Isaraela tuğure azağa danafiro."

56 Ebu Maria ani Elisabeta teite bato uğidu radadu bare neğa onamiro.

Ioane Babatiso'a Fureraro

57 Elisabeta'a ene ma'ete'e madağa meirotene, ani ubuga fureniro.

58 Ebu neğa azağa zu nabugani'a Elisabeta'e Badi'a'a manohuga boro harote'e egadu ze ane teite matu'iro.

⁵⁹ Ebu mada 8 meirotene, ze tahi'a 'adi ahi'a ogağa rana iguri hağae'ete'e hağaiga‡ ġianifine onairo. Zege tahi'a 'adi niğa'e moga Zakaria ni turahihi reiro.

⁶⁰ Rehano vi'ani'a ziro, raena'a, "Mene, ani niğa'e Ioane rae turahi'uma."

⁶¹ Ebu ze'a naenaenina'a, "Ioanehe? Ġa nabugo bo'ağano ni 'adi'e o'o'a!"

⁶² Ebu ze 'evore hina moga ġoreniro. "Ġa'a zamare'etene, niğa iniu rae re'uma?"

⁶³ Ebu Zakaria'a ire rafağa umidadu e'e rana mirihiro. 'Niğa'e Ioane re'uma.' Ze'a e'e horonirotene, zege nidu'a zaguzagaro.

⁶⁴ E'e madağano Zakaria hebe'a 'ai zogone nahanadu ġoerirotene agoğani'a buaro, ebu Badi'a niguniro!

⁶⁵ Ne azağa nidu'a nagini'a furerarote'e horonadu riharo. Ebu Iudea guni'a neğa azağa nidu'a zuni e'e hari nidu'a igiro.

⁶⁶ E'e igirote'e azağa nidu'a'e 'ahige zamariro. 'Tahi'a 'adi'e zama moneo vaze nağiga re'uma?' Mazağa Zuhi'a Boro 'evore gigi'ağani'a hubehune ane mazao radiunu.

Zakaria'a Badi'a Niguniro

⁶⁷ E'e enoğano Vine Zağoğani'a Ioane moga Zakaria zamao iriva'iro, ebu ani'a Badi'a'ono'o ġoere reiro, raena'a,

⁶⁸ "Zuhi'a Boro Isaraela azağa Badi'a mazao matu'o hano'i! Mazağa ani'e Isaraela azağa vađe onadu danaziro, ebu agire azağa evora'ono'o mae vağiziro.

⁶⁹⁻⁷⁰ A'e ibite Badi'a'a ane peroveta zağoğa azağa hebeono'o reirote'e ġoe'ani'a hudaro. Badi'a'e emeđe sau'aono'o ġabofifine, ane tuğure vazega Davida mariga'ono'o Keriso tuğuniro.

⁷¹ Keriso'e emeđe agire azağa mazaono'o ġabofi'uma, ebu emeđe he'ehe'efe'ete'e azağa evora'ono'o mae vağifi'uma.

⁷² Badi'a'e vouğafe vetuğaziro, ebu zege teite ġoitorirote'e ġoe'a zamariro,

⁷³ a'e vouğafe Aberahamo mazao ġoitorirote'e ġoe'a.

⁷⁴ Badi'a'e emeđe agire azağa evora'ono'o mae vağifi'uma, e'ano'o emeđe mene rihau'ena'a, ane gau hağai'uma.

⁷⁵ Ebu emeđe ġabone zamağano, zamafe nidu'a Badi'a hanadu ane zamao hağai duduğa da'o hağae'ena'a, gauğa hağai'uma."

⁷⁶ Ebu Zakaria'a ubuga nina'a,

"Ioane ubude, ġa'e Hitagahune Badi'ağa veize gau'ete'e peroveta vazega rae huğadi'uma, mazağa ġa'e Zuhi'a Boro ibi ruhıboga veize ane zamao onami'uma.

⁷⁷ Ebu vaze hağai sau'a'ono'o ġabone zini'ete'e ibiğa Isaraela azağa ihozi'uma.

⁷⁸ Badi'a'a emeđe vetuğafi rufe'ete'e u'ano, emeđe ġabofoga veize Keriso tuğuni'uma. Mada'a iğunadu hitana'ono'o emeđe rana agağani'a hiau'ete'e teige, Keriso'a onai'uma.

⁷⁹ Ebu Keriso'a uzabo zu rune zamağano radiu'ete'e agağa zini'uma, ebu uniho manoğa ibiğano ibitofi'uma."

⁸⁰ E'e enoğano Ioane 'ai bororaro, ebu vine moneo inariro. Ani haba boha'ano radiudo, onamo Isaraela azağa mazao feure haraminu.

‡ 1:59 A'e Isaraela azağa hağai, Badi'a ġoitorirote'e vazega rae ihozifine.

2

Iesu'a Fureraro
(Mataio 1:18-25)

¹ E'e madaġano Roma haba'a kiniga niġa Augusto, ani'a ane gau haġae'ete'e azaġa veize ġoere 'ahige tuġuriro. "Za Roma haba'a nidu'a zamaġano radiu'ete'e azaġa nidu'a nize mo'1*!"

² Kurenio'e Siria haba'a gavana vazeġa ra'ete'e zamaġano ni ma'ete'e ibi'aġa meiro.

³ E'ano'o vase nidu'a'e nize zouzifine, zeġe zeġe haba onamiro.

⁴ Iosefa'e Galilea haba'ano Nazareta neġano radiunu. Ani'e Davida mariga zu Beterehema neġa'e Davida haba, e'ano'o ani Iudea haba'ano Beterehema neġa onamiro.

⁵ Iosefa'e Maria ira'auniro, e'ano'o ani'e Maria teite nize zounoga veize onamiro. Maria'e ahi'eta.

⁶⁻⁷ Ze'a Beterehema neġano feurirotene, i'udo neġa zamaġano'e bazuni haba'a o'o'a. E'ano'o ze'e boromakau neġano radiro. E'ea radinute'e zamaġano, ene fureniuma madaġa meiro. Ebu Maria'e ubuga ibi'a fureniro, zu dabua hina 'umadu, boromakau ġubune'ete'e siuvaġa zamaġano ufi tiro.

Aneru'a Mamoe Taufe'ete'e Azaġa mazaio Fureraro

⁸ E'e ohe'ano, mamoe taufe'ete'e azaġa'e Beterehema neġa uhiġano haba tauġiġano mamoe taufe radiudo.

⁹ Ebu Zuhi'a Boro tuġure viga'a tabara zeġe mazaio fureraro. Ebu Zuhi'a Boro aġaġani'a aġazirotene, ze'e rihau rudaro.

¹⁰ Rehano tuġure viga'a ziro, raena'a, "Ago rihano'i, rehano abito'i! E hariġa manoġa zae ihozoga radu areha. Vaze nidu'ani'a e'e igine matu'uma.

¹¹ Izidi zae sau'a'ono'o ġabozi'uma vazeġa, Keriso Zuhi'a Boro'e Davida habao fureraneha.

¹² Za'e tahi'a kome'a dabua hina 'umadu boromakau ġubune'ete'e siuvaġa zamaġano bazunoga horonine, za tahi'aġa'e Keriso rae ederi'uma."

¹³ Aneru e'e'a 'ouge reirotene, tabara adure'ono'o tuġure viga ġuġuvaġani'a fureranadu ani teite Badi'a matu'o haro, raena'a,

¹⁴ "Hitanao'e Badi'a nigune'ohe! U rahao'e Badi'a'a matu'o zini'ete'e azaġa bo'aġano uniho manofe'ohe!"

¹⁵ Aneru nidu'a'a ġoere haugirotene muhizadu adure itiro. Ebu mamoe taufe'ete'e azaġa'e zeġe'a bare neneġaniro, raena'a, "Aro, Zuhi'a Boro'a edemafe'ate'e ġauġani'a hudanate'e ġianoga veize Beterehema neġa onamihi!"

¹⁶ 'Ougadu ze ġarihe Beterehema neġa onamiro. Ebu Maria zu Iosefa vaġadu tahi'a kome'a boromakau ġubune'ete'e siuvaġa zamaġano baze'enoga horoniro.

¹⁷ Ebu ze tahi'a kome'a moneo tuġure viga'a ġoerirote'e ġoe'a ihoziro.

¹⁸ Vaze nidu'a'e mamoe taufe'ete'e azaġani'a reirote'e ġoe'a igirotene zaguzagau ġouriro.

¹⁹ Rehano Maria ani 'ouge furerarote'e haġaiġa nidu'a mae zamao ofadu zamare radiu tauġinu.

* 2:1 sensisi

20 Mamoe taufe'ete'e azağa'e tuğure viga'a zirote'e ġoe'a nidu'a furerarote'e horoniro zu igiro. E'ano'o ze Badi'a nigune'ena'a, bare mamoeze 'u'a onamiro.

21 Mada 8 meirote'e zamağano, tahi'a 'adi'e ahi'a ogağa rana iguri hağairo, ebu vi'a mogani'a niğa Iesu rae turahiro. A'e vi'a ize ene mene tougano tuğure viga'a reirote'e niğa.

Iesu Ieruselema Haba'a Zamahu Itiro

22 Maria'a Iesu furenirote'e enoğano, mada 40 'ai vitaro. E'ano'o Mose goro ġoe'a idunağano, Iosefa zu Maria'e ahirize dehene'ete'e madağa meirotene, tahi'a kome'a Zuhi'a Boro zamao ohonifine, Ieruselema haba'a zamahu itiro.

23 Mazağa Zuhi'a Boro goro ġoe'a'e raena'a, 'Ene ohozeğa ibi'a'e nidu'a Badi'a veize radu zağozagani'uma ebu Zuhi'a Boro ha'uma,'

24 ebu Zuhi'a Boro goro ġoe'a'e bare raena'a, 'Badi'a dibu'o hafine, vi'a zu moga'e Tubugo niniğa 'aheu ga nini komeğa 'aheu Badi'a ha'uma.' E'ano'o ze tahi'a kome'a zamahanadu Ieruselema haba'a itiro.

Simeona'a Iesu moneo Goeriro

25 E'e madağano Ieruselema haba'ano ohoze 'ahoga niğa Simeona'a radiunu. Ani'e hağaiğa duduğa zu Badi'a ġoere hegote'ete'e vazega. Ani'e Isaraela azağa ġabozi'uma vazega Keriso guhine onainu, ebu Vine Zağoga'e ani mazao radiunu.

26 Vine Zağogani'a Simeona ibite 'ahige ihoniro, raena'a, "Ġa'e mene ruda'uma onamo Keriso horoni'uma."

27 Ebu Simeona'e Vine Zağogani'a ibito hanadu kuru neğa diuğiro. E'e madağano Mose goro ġoe'a idunağano hağaoga veize Iesu'e vi'a mogani'a zamahu diuğiro.

28 Ebu Simeona'a Iesu mae ohanadu Badi'a matu'o haro, raena'a,

29-30 "Zuhi'a Boro, ġa'a ibite ihiro, raena'a, 'Simeona, ġa izema rudanoğano vaze sau'a'ono'o ġabozite'e vazega, Keriso horoni'uma.'

E izidi ubumahe hina ani horoneha! E'ano'o ege, ġae tuğure vazega'e zama roğegaheta rune moneo tuğuhe onamo'i!

31 Zuhi'a Boro, ġa'e vaze nidu'a zamao Keriso ruhibiro.

32 Ağağa teiğe, ani'e Iuda mene azağa Badi'a ihozi'uma. Zu ani u'ano, ġae tahi'a Isaraela azağa nize rae ġihizi'uma."

33 Iesu vi'a moga'e Simeona'a Iesu moneo reirote'e ġoe'a igirotene zaguzagaro.

34 Ebu Simeona'a ze veize kuraro, zu vi'a Maria niro, raena'a, "Tahi'a 'adi'e Badi'a'a ohotiro. Isaraela azağa nu'e ani mene mae ġihinine, ze'e ġabone ibiğanono'o bua'uma. U vaze nu'e ani mae ġihinine, ze'e ġabone ibiğanono'ed'uma. Ebu vaze'a ani mazaono'o Badi'a'a gaue'ete'e horoni'uma, rehano vazevaze'a ani 'u'u'i'uma.

35 Ebu hena, vaze zamaroneze sau'a nidu'a furera'uma. Ebu zama moneo'e tahi'a 'ahi u'ano, benisi'a ġoun'e'ete'e teige, zamağoe'aduda'uma."

Ana'a Iesu moneo Goeriro

36 Peroveta roğaeğa 'ahoga niğa Ana, ani zuni Ieruselema haba'ano radiunu. Ani'e Fanuela aboga ebu Asera mariga roğaeğa. Ani'e roğae vouğağa. Ani hahuradu muri 7 enoğano i'ani'a rudaro.

37 Ebu ġozoba radiu onamo izidi muriğa 84 'ai meiro. Ani'e iğaiğa kuru neğa onaminu ebu madai zu ohere zağozage'ena'a, Badi'a mazao kuraunu.

³⁸ Simeona'e Maria zu Iosefa teite ġoerirote'e zamaġano, Ana'a zeġe vaġe onadu Badi'a matu'o haro. Ebu tahi'a e'e moneo vaze ziro, raena'a, "Vaze nidu'a'e Ierusalem'a agire azaġa 'evoreono'o mae buzite'e vazeġa faġa hune guhine onae'ohe. Tahi'a 'ahi'e zeġe'a guhine'ete'e vazeġa!"

³⁹ Iosefa zu Maria'e Badi'a goro goe'a idunaġano Ierusalem'a haba'ano gau nidu'a hauġirotene, ze Galilea haba'ano onamadu Nazareta neġa bare feuriro.

⁴⁰ Tahi'a kome'a Iesu 'ai bororaro zu inariro. Ebu ani vaze huhuzaġa reiro, zu Badi'a manoġa'e ane mazao radiunu.

Iesu'a Kuru Neġano Ġoeriro

⁴¹ Muri nidu'a Iġine Mode'ete'e Muiġa madaġano Iesu vi'a moga'e Ierusalem'a haba'a itido.

⁴² Iesu ani muri 12 meirotene, iġaiġa haġaidote'e teiġe, e'e Muiġa augifine zeġe'a Ierusalem'a haba'a itiro.

⁴³ Ebu Mui hauġadu Iesu vi'a moga'e neze onamiro. Rehano ze Iesu'e Ierusalem'a haba'ano muhinirota'e aġu'a.

⁴⁴ Iosefa zu Maria ze'e 'ahige zamararo, 'Iesu'e vaze ġunuġano oname'ohe.' Ze ibio oname'ena'a mada tiba vitinirotu'u, nabudize zu zeġe teite onamirote'e azaġa bo'aġano Iesu vaġiro.

⁴⁵ Ebu ani mene horonirotene, ze bare ani vaġe'ena'a Ierusalem'a haba'a itiro.

⁴⁶ Ebu mada uġiduġa zamaġano, kuru neġano Iesu horoniro. Ani'e Mose goro goe'a ihoze'ete'e azaġa teite ehore radiunu, ebu zeġe ġoere iġinu, zu ġadimu nu haġainu.

⁴⁷ Vaze nidu'a'e Iesu edeġa zu ane'a naenaezirote'e ġoe'a iġirotene zaguzagaro.

⁴⁸ Vi'a mogani'a horonandu ze zuni zaguzagaro. Vi'ani'a Iesu niro, raena'a, "Ubude! Nougadu 'ougeha? Eme zamafe adudu'ena'a ġae vaġeha!"

⁴⁹ Ebu Iesu'a naenaeniro, raena'a, "Za nougadu e vaġeha? 'Ahi'e eġe mama ne, e'ano'o e radeha. Za a'e mene ederahehe?"

⁵⁰ Rehano vi'a moga'e ani'a nagini reirota'a'e mene ederiro.

⁵¹ E'e enoġano Iesu ani zeġe teite Nazareta neġa ovoiro, ebu zeġe tuġure iġiro. Vi'a'e Iesu mazao furerarote'e ġauġa nidu'a ane zamao zamare radiunu.

⁵² Iesu ani zamaroneġani'a faine bororaunu zu ahi'ani'a farau bororu itinu. Ebu Badi'a zu vaze'a ane mazao matu'inu.

3

Ioane'a Iesu Ibi Ruhiniro

(Mataio 3:1-12, Mareko 1:1-8, Ioane 1:19-28)

¹ Tiberio Kaisara ani Roma haba'a nidu'a kiniġa radu muri 15 zamaġano ibitohaunu. E'e madaġano Ponitio Pilato'e Iudea haba'a gavanaġa. Heroda'e Galilea haba'a kiniġa, negoġa Firifo'e Iturea zu Tarakonito haba'a kiniġa ebu Rusanja'e Abirene haba'a kiniġa.

² U Anasi zu Kaiafa'e Badi'a dibu'o hau'ete'e azaġa ġihi'aġa reiro. E'e zamaġano Zakaria ubuga Ioane'e haba boha'ano radiunu ebu Badi'a ġoere'a ane mazao buaro.

³ Ani'e Ioridana vuġa uhiġano haba'a haba'a nidu'a onamadu haramiro, raena'a, "Sau'ono'o ġihuradu bapatiso mo'! 'Ougine, Badia'a sau'aze rae modi'uma!"

4 Amahi Peroveta vazeġa Isaia'a bukao* Ioane moneo 'ahige mirihiro.

"Vaze 'ahogani'a haba boha'ano huau'ohe, raena'a,
'Zuhi'a Boro'a onai'uma ibiġa ruhibo'! Ane ibi mae duduno'!

5 Ebu do'oġa nidu'a tuni'uma, maġa boro zu maġa zuhu'a nidu'a mae rahani'uma, ibi be'oġa be'oġa duduni'uma, haba bekuġa bekuġa nidu'a sebani'uma‡.

6 Ebu vaze nidu'a Badi'a'a vaze sau'aze'ono'o ġaboze'ete'e horoni'uma."

7 Ebu vaze ġuġuvaġa bapatizo mouga radu Ioane vaġe arirotene, Ioane'a ziro, raena'a, "Za'e, Zarama moheġa ubuga ubuga! Vaze'a zae mazao 'ahige reiro, raena'a, 'Badi'a'ono'o maġunu'a onaine ferau muhino'! Rehano feranoga'e mene idara'uma!

8 U ibite haġai sau'aono'o ġihurirote'e haġaiġa fureno'! Ebu ago 'ahige zamaro'i, 'Eme'e Aberahamo mariga, e'ano'o Badi'a'a mene maġunofi'uma.' Mazaġa, e zae zi'ohe, Badia'a hadi 'adi madu Aberahamo mariga nufine zuni idaġa.

9 Ġiro 'ai ire taigano teha. E'ano'o huga manoġa mene ini'ete'e ireġa'e udi higonadu ire rogao feuni'uma."

10 Ioane'a 'ouge reirotene, vaze ġuġuvaġani'a ġadiniro, raena'a, "Eme nouge haġaifone manoġa?"

11 Ebu ani'a naenaезiro. "Iniu dabuaġa 'aheu ro'idene tiba'e dabuaġa o'o'a vazeġa hano'i, ebu iniu ogomuġeta ro'idene vininate'e vazeġa teite ġahugotito'!"

12 Takesi ufe'ete'e azaġa zuni bapatizo mouga radu ariro ebu Ioane ġadiniro, raena'a, "Ihore vazeġa, eme nouge haġaifone manoġa?"

13 Ani'a naenaезiro. "Takesi ufo'idene, gavamani'a ra'ete'e idunaġano da'o ufo'i, zu ago vitau ufo'i!"

14 Ebu uti azaġani'a zu ġadiniro, raena'a, "Eme nouge haġaifone manoġa?" Ani'a naenaезiro. "Vaze moni ago meize tauġo'i, ebu ġuriro moneo vaze ago debaze tauġo'i! Zae moni gauġano da'o matu'o'!"

15 Mazaġa vazevaze'e Keriso'a are'ete'e guhininu, ze 'ane, 'Ioane'e Keriso!', rae zamariro.

16 Ebu Ioane'a zeġe nidu'a naenaезiro, raena'a, "E'e vu hina bapati-zozeha. Rehano onai'uma vazeġa'e gigi'aġa ġihi'a. Ani'e eġe vitihoga zu eġe'a ani tamaka miniġa fuhi'e'ete'e tuġureġa vazeġa rae rouga zuni mene idaġa. Ani'e Vine Zaġoġa zu ire roga hina abatisozi'uma.

17 Maho hirive'ete'e madaġano, vaze'a kari hina rouġa tenadu maho hu'i'ohe, ebu iġuġa manone'ohe zu meba hare dehene'ohe. Ebu huga'e suaba zamaġano ti'ohe, rehano iġuġa'e ire rogao hufi haone'ohe. E'e teiġe, ani'a vazevaze rovozi'uma.‡"

18 Ebu Ioane'a goere ġehaġa nunu hina vazevaze iraduguze'ena'a, hari manoġa hina haramoziniro.

19 Ioane'a Galilea haba'a kiniġa Heroda Antifasi zuni ta'iroharo. Mazaġa ani'e negoġa inuga niga Herodia meinadu ane teite hahuriro, zu haġai sau'a sau'a ġehaġa haġaido.

20 Ebu Heroda'e sau'a e'e nidu'a ranao 'ahoga ragatiro. A'e Ioane ġu'ano zouniro.

* 3:4 Isaia 40:3-5 † 3:5 Hari idaidaġa. Huga'e sau'a nidu'a mae mode'ete'e ‡ 3:17 Giriki, vuidi hirive'ete'e hariga idaidaġa

*Iesu Babatisoniro**(Mataio 3:13-17, Mareko 1:9-11)*

²¹ Ioane'e izema ġutanogano, vaze nidu'a bapatizo meirotene, Iesu zuni bapatizo meiro. 'Ougadu Iesu ani kurau'ete'e zamaġano adure'a bohataro,

²² ebu Vine Zaġoġani'a Tubugo niniga teige ane rana ehorio ovairo. Ebu ago 'ahogani'a adure'onoo' gōeroiro, raena'a, "Ġa'e eġe ubude. Eġe'a ġae zamare borofe'ohe ebu ġa mazao matu'e rudau'ohe."

*Iesu Mariga Duġuru**(Mareko 1:1-17)*

²³ Iesu'e muriġa 30 reirotene, ani gaūga ġadaheniro. Vaze'a ani'e Iosefa ubuga rae zamariro.

Iosefa'e Heli ubuga,

²⁴ Heli'e Matati ubuga, Matati'e Levi ubuga, Levi'e Melki ubuga, Melki'e Ianai ubuga, Ianai'e Iosefa ubuga,

²⁵ Iosefa'e Matatia ubuga, Matatia'e Amosi ubuga, Amosi'e Nahumu ubuga, Nahum'e Esli ubuga, Esli'e Nagai ubuga,

²⁶ Nagai'e Ma'ati ubuga, Ma'ati'e Matatia ubuga, Matatia'e Semein ubuga, Semein'e Ioseka ubuga, Ioseka'e Ioda ubuga,

²⁷ Ioda'e Ioanan ubuga, Ioanan'e Resa ubuga, Resa'e Zerubabele ubuga, Serubabele'e Sealtiele ubuga, Sealtiele'e Neri ubuga,

²⁸ Neri'e Melki ubuga, Melki'e Adi ubuga, Adi'e Kosam ubuga, Kosam'e Elmadam ubuga, Elmadam'e Ere ubuga,

²⁹ Ere'e Iosua ubuga, Iosua'e Eliesere ubuga, Eliesere'e Iorim ubuga, Iorim'e Matat ubuga, Matat'e Levi ubuga,

³⁰ Levi'e Simeon ubuga, Simeon'e Iuda ubuga, Iuda'e Iosefa ubuga, Iosefa'e Ionam ubuga, Ionam'e Eliakim ubuga,

³¹ Eliakim'e Melea ubuga, Melea'e Mena ubuga, Mena'e Matata ubuga, Matata'e Natana ubuga, Natana'e Davida ubuga,

³² Davida'e Iese ubuga, Iese'e Obed ubuga, Obede'e Boa ubuga, Boa'e Salmon ubuga, Salmon'e Nason ubuga,

³³ Nason'e Aminadaba ubuga, Aminadaba'e Admina ubuga, Admina'e Areni ubuga, Areni'e Hesron ubuga, Hezron'e Perez ubuga, Perez'e Iuda ubuga,

³⁴ Iuda'e Iakobo ubuga, Iakobo'e Isako ubuga, Isako'e Aberahamo ubuga, Aberahamo'e Tera ubuga, Tera'e Nahoro ubuga,

³⁵ Nahoro'e Seruga ubuga, Seruga'e Reu ubuga, Reu'e Pelegi ubuga, Pelegi'e Ebere ubuga, Ebere'e Sela ubuga,

³⁶ Sela'e Kenana ubuga, Kenana'e Afasada ubuga, Afasada'e Sema ubuga, Sema'e Noa ubuga, Noa'e Lameki ubuga,

³⁷ Lameki'e Metusela ubuga, Metusela'e Enoka ubuga, Enoka'e Iaredi ubuga, Iaredi'e Mahalalela ubuga, Mahalalela'e Kenana ubuga,

³⁸ Kenana'e Enosi ubuga, Enosi'e Seti ubuga, Seti'e Adamu ubuga, Adamu'e Badi'a ubuga.

4*Satania'a Iesu Tuhune Nuriro**(Mataio 4:1-11, Mareko 1:12-13)*

¹ Iesu'e Ioridana vuġa mode iġunirotene, Vine Zaġoġani'a ane rana inare hune radadu haba boha'a tutune onamiro.

² E'ea, mada 40 zamaḡano Satani'a Iesu tuhune nuriro. E'e madaḡano ani ogomu 'ahoga mene aro, e'ano'o mada ḡonagano ani vinine runiro.

³ Ebu Satani'a Iesu niro, raena'a, "Ḡa'e Badi'a ubuga ro'idene, hadi 'adi neadu ḡihune beredio no'!"

⁴ Iesu'a naenaenina'a, "Mene! Buka Zaḡoḡano raena'a, 'Vaze'e beredio da'o mene ḡabode radi'uma. Rehano vine ogomuḡano zuni radi'uma."

⁵ Ebu Satani'a Iesu tutunadu hitaga haba'a itadu zogone vaze'a ibito-hau'ete'e haba'a boroboro nidu'a ihoniro.

⁶ Ebu ani'a nina'a, "Eḡe'a ḡa'e haba boroboro de'e ibito ha'uma gigi'aḡa zu manohuga nidu'a ḡani'uma. A'e eḡe enoga ḡauḡa 'ahine, eḡe'a urate'ete'e vaze hau tauḡoga zuni idaḡa da'o.

⁷ E'ano'o ḡa e mazao kuraune, de'e nidu'a ḡae ḡani'uma!"

⁸ Ebu Iesu'a naenaenina'a, "Mene! Buka Zaḡoḡano raena'a,

'Zuhi'a Boro ḡae Badi'a mazao da'o kurano hano'i, zu ane gau da'o haḡao'!"

⁹ Ebu Satani'a zamahanadu Ierusalemada haba'a onamiro. Ebu kuru neḡa hitaga huneo ohonadu niro, raena'a, "Ḡa Badi'a ubuga ro'idene ada'ono'o rafato'!"

¹⁰ Mazaḡa Buka Zaḡoḡano raena'a,

'Badi'a'a dugu'oga veize aneruḡa tuḡuzi'uma.

¹¹ Ze'a 'evoreze hina mae ḡihi'i'uma 'ahine, ḡae oda'e hadio mene tutuha'uma."

¹² Rehano Iesu'a naenaeniro. "Mene! Buka Zaḡoḡano raena'a, 'Zuhi'a Boro ḡae Badi'a ago tuhuno'!"

¹³ Ebu Satani'e Iesu tuhune hauḡirotene, mada manoga 'ahoganobu'u bare tuhuni'uma radu mode iḡuniro.

Iesu'a Galilea Haba'ano Ihoziro
(Mataio 4:12-17, Mareko 1:14-15)

¹⁴ Iesu'e Vine Zaḡoḡa gigi'aḡani'a iri'avonadu bare Galilea haba'a onamiro. Ebu ane hari'e haba nidu'a zamaḡano bororaro.

¹⁵ Ani'a nu'onu'o neḡano ihozido ebu zeḡe nidu'a'e ani niḡuniro.

Nazareta Azaḡani'a Iesu Hezahoharo
(Mataio 13:53-58, Mareko 6:1-6)

¹⁶ Ebu Iesu'e Nazareta neḡa onamiro. E'e Neḡa'e ane'a bororarote'e haba'a. Bana Madaḡano ane'a iḡaiḡa haḡainute teige, nu'onu'o neḡano diḡi onamiro. Ebu Buka Zaḡoḡa me'odoga radu iḡune edaro.

¹⁷ Iḡune edarotene kuru neḡa ḡiane'ete'e vazegaḡani'a Isaia peroveta'a mirihirote'e bukaḡa mae haro. Ebu ani'a vava'adu me'odi'uma haba'a horoniro. A'e 'ahige rae mirihiro.*

¹⁸ "Zuhi'a Boro Viga'e eḡe rana reiro. Zahara azaḡa mazao hari manoga haramoga veize ani'a eḡe ohotiro.

Ebu Sau'ani'a batuzirote'e azaḡa fuhi'e aheti'uma, ubuma kuru azaḡani'a ehama'uma zu aduḡani'a ḡahizirote'e azaḡa'e ahete modi'uma', rae furenoga veize, Badi'a'a eḡe tuḡuhiro.

* 4:17 Isaia 61:1-2

19 Ebu zuni Zuhi'a Boro'a ane vase ġaboze'ete'e madaġa momeo furenoga radu tuġuhiro."

20 Iesu'a buka me'ode haug̃irotene buka 'uadu mae harote'e vaseġa bare haro ebu ehoriro. Nu'onu'o neġa zamaġano vase nidu'a ani ġiaġianiro.

21 Ebu Iesu'a ġadaheni ziro, raena'a, "Za'a egate'e Buka Zaġoġano ġoe'a e'e 'ai izidi 'ada hudaneha."

22 Zeġe nidu'a ani mae ġihine ġoeriro zu ani hebeono'o buaudote'e ġoe'a manoġa egadu zaguzagaro. Rehano, ze raena'a, "Ani'e Iosefa ubuga! Eme'e ani ġoere mene igi'uma."

23 Ebu Iesu'a ziro. "E edeġa za'e eġe mazao ġoere 'ahi ra'ohe, raena'a, 'Gohe vaseġa, ibite ġae'a uġiġo faino'i, ebu vase 'ahoga uġi faino'i' Ebu raena'a, 'Iesu, ġa Kaperanauma neġano haġai ġigi'a haġairote'e teiġe, ġae haba 'adao zuni haġao!' 'Ougine, emeġe'a ġae ġoere'e mae ġihini'uma."

24 E hube hune zi'ohe. Zae'a eġe ġoere mene mae ġihine'ete'e teiġe, peroveta azaġa zuni zeġe habao vase'a mene mae ġihize'ohe.

25 Rehano zamaro'i! Peroveta vaseġa niġa Elia madaġano, muri uġidu zu ġaha'a zamaġano irugu'a mene ru'aro, e'ano'o Isaraela haba'a nidu'a zamaġano zahara boro'a buaro. E'e madaġano ġozoba ġehaġa'e Isaraela haba'ano radiunu.

26 Rehano Elia'e Badi'a'a Isaraela ġozoba azaġa mazao mene tuġuniro. Ani'e Sidoni haba'a uhiġano ne 'ahoga niġa Zarepatio radiunute'e ġozobaġa 'ahoga mazao tuġuniro. Zarepati neġa'e mene Isaraela haba'a

27 Ebu peroveta vaseġa niġa Elisa madaġano Isaraela haba'ano lefera azaġa ġehaġani'a radiunu, rehano ze mene dehene faiziro. U Siria haba'a vaseġa niġa Na'amani da'o dehene fainiro. Siria haba'a zu mene Isaraela haba'a. Eġe zuni adama haġai ġigi'a mene haġai'uma, rehano ne 'ahoga vaġe onami'uma, mazaġa za'e mene mae ġihihe'ohe."

28 Iesu'a 'ouge reirotene, nu'onu'o neġa zamaġano vase nidu'a maġune rudaro.

29 Zeġe nidu'a iġunadu, e'e haba'anono'o ani tuġune vaġiniro. Ebu dofarao duine feunoga radu, neze ogorarote'e haba'a hitaga tutune itiro.

30 Rehano Iesu'a vase ġunuġano onamadu ane edeġano dauġiro.

Iesu'a Vine Sau'a Hegone Buniro (Mareko 1:21-28)

31 Ebu Iesu'a Galilea haba'ano Kaperanauma neġa ovoadu Bana Madaġano nu'onu'o neġano vase ihoziro.

32 Vaze nidu'a ani'a ihozoga igirotene zaguzagaro, mazaġa ani ġoere'e ġigi'a, Badi'a ġoere heuġa.

33 Bana Madaġa 'ahogano vine sau'aġeta vaseġa 'ahoga'e nu'onu'o neġano radiro. Ani'a houna'iro, raena'a,

34 "Iesu Nazareta vaseġa! Eme ago ġunuġanu'o'i! Ġa eme ruifoga radu arahehe? Ġa iniu'e e edeġa. Ġa'e Badi'a vase zaġoġa!"

35 Iesu'a vine sau'a ta'iroharo, raena'a, "Hezo'a! Vaze e'e mazaono'o buanoi!" Ebu vine sau'ani'a zeġe nidu'a bo'aġano vase e'e mae rahao higonadu buau dauġiro. Rehano vase a'e mene omatiro.

36 Vaze nidu'a zaguzagaro ebu zeġe zeġe'a bare raena'a, "Ani ġoere'e nagiġa? Ani'a inaraġa zu ġigi'aġa hina vine sau'a zeatene ze egohanadu buaneha!"

37 Ebu Iesu hariġa'e uhiġa uhiġa haba'a nidu'a bororaro.

Vaze Ġehaġa Faiziro

(Mataio 8:14-17, Mareko 1:29-34)

³⁸ Iesu'e nu'onu'o nega modadu Simona ne onamiro. De'ea Simona emoġa roġaġa'e ahi'ani'a gigine runiuro, e'ano'o ani fainoga veize vaze'a Iesu umiuro.

³⁹ Ebu Iesu'e ani uhiġano edanadu ahi'a gigi'a e'e ġoere riga hina hegone buniro. 'Ougadu ugi e'e'a ani mazaono'o vaġiniuro. Ebu Simona emoġani'a zogone iġunadu zeġe veize ogomu ġorohe ziniuro.

⁴⁰ Ebu mada'a ovoe'ete'e zamaġano, vazevaze'a ugi iriġa nunu Iesu vaġe tutuze onamiro, ebu Iesu'a evo'a zeġe tiba tiba rana teadu manore hauġiro.

⁴¹ Vine sau'a sau'a'e Iesu'e Keriso rae ederirote'e u'ano, ze vazevaze mazaono'o buarotene, huario, raena'a, "Iesu, ġa'e Badi'a ubuga!" Rehano Iesu'e, ze'a ani rae furenoga mene uratiro, e'ano'o ani'a tairo zenadu ġoereze gararoziro.

Iesu'a Harame Ragaviro

(Mareko 1:35-39)

⁴² Oherebau uzeuze Iesu'e ane da'o radoga radu vaze o'o'a haba'a onamiro. U vaze ġuġuvaġani'a Iesu vaġe onaadu mene muhize iġunoga veize umiuro.

⁴³ Rehano Iesu'a ziro, raena'a, "E'e haba 'ahoga 'ahogano zuni Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a hariġa manoġa harami'uma, mazaġa de'e u'ano, eġe tuġuhiro."

⁴⁴ Ebu ani Iudea haba'ano nu'onu'o neġano harame ragaviro.

5

Iesu'a Ane Tah'i'atahi'a Zamaziro

(Mataio 4:18-22, Mareko 1:16-20)

¹ Mada 'ahogano Iesu'a Galilea du'ura ġenaġano edau'ena'a, Badi'a ġoere haraminu. Ebu vaze ġuġuvaġa'e ani haramo abitoga veize bibitite onamiro.

² Iesu'a du'ura ġenaġano ġasi 'aheu horoniuro, u ġasi azaġa'e buanadu re'evaze vuzu'e radiunu.

³ Iesu'a Simona ġasio tiradu niuro, raena'a, "Tahiġa duine bunoi!" Ebu Iesu'e ġasi zamaġano ehoradu vaze ġuġuvaġa haramo ziniuro.

⁴ Ani harame hauġirotene, Simona niuro. "Hoe'a mone onamo'i, ebu re'eva feunadu ġozone re'evano'i!"

⁵ Simona'a naenaeniuro, raena'a, "Eme ohere faġa gau boro haġae'ena'a re'eva rehano, mene maneha. Rehano e ġa ġoere mae ġihinadu re'eva feuni'uma."

⁶ Ebu ze'a re'eva feunirotene, re'eva zamaġano'e ġozone ġehaġani'a oġanadu re'eva'e zigaro.

⁷ E'ano'o danazoga veize ġasi 'ahogano nabudize huze zaveziro. Ebu ze aradu ġasi 'aheu'e ġozone hina iriva'onadu ariga zuburiuro.

⁸⁻¹⁰ Simona zu ane teite radirote'e azaġa nidu'a ġozone ġehaġa e'e horonirotene, ze zaguzagau rudaro. Zebedi ubuga 'aheu nize Iakobo zu Ioane'e Petero teite gauinu, e'ano'o zeġe zuni zaguzagaro. Ebu Simona, niġa 'ahoga'e Petero, ani'a haġai 'uġuġa horonadu Iesu oda babaġano hiġau bauriro. Ebu raena'a, "Zuhi'a Boro! E'e sau'a vazega, e'ano'o eġe mazaono'o vaġino'i!" Iesu'a naenaeniuro. "Ago rihano'i! Izidiono'o onamo mada nidua ġa'e vaze re'evazi'uma."

¹¹ Ebu ze hebeti onaadu ġauze nidu'a modadu ane hegote onamiro.

Lefera Vazeḡa Fainiro
(Mataio 8:1-4, Mareko 1:40-45)

¹² Iesu'e neḡa 'ahogano radirote'e zamaḡano, lefera vase 'ahogani'a ane vaḡe onairo. Ani'a Iesu horonadu ane zamao rahaḡ guḡuriro, ebu uminiro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡa urato'idene, faiho'i!"

¹³ Ebu Iesu'a 'evo'a einadu vase e'e oboniro, ebu raena'a, "E urate'ohe. Ḡae manoro'i!" 'Ougadu lefara e'e'a zogone dauḡiro.

¹⁴ Ebu Iesu'a ḡoere riḡa hina niro, raena'a, "Nagini'a ḡae mazao fureranata'a'e vase 'ahoga ago no'i! Rehano Badi'a dibu'o hau'ete'e vazeḡa vaḡe onamadu ahiriḡo ihono'i*! Ebu leferaono'o manoreha rouga veize, Mose'a reirote'e dibu'oḡa Badi'a hano'i! 'Ougine vase'a ḡa 'ai manore huneha rae ederi'uma."

¹⁵ Rehano Iesu hari'e ḡarihe bororu onamiro. Ebu vase guḡuvaḡani'a Iesu ḡoere abitoga zu ugize'a manoroga radu ane vaḡe onairo.

¹⁶ Rehano mada rae rae Iesu ane da'o vazeḡa o'o'a haba'a onamadu e'ea kuraudo.

Iesu'a Ahi'a Mene Hagane'ete'e Vazeḡa Fainiro
(Mataio 9:1-8, Mareko 2:1-12)

¹⁷ Mada 'ahogano Iesu'a harame'ete'e zamaḡano, Farisea azaḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a Iesu uhiḡano ehore radiunu. Ze'e Galilea haba'a zu Iudea haba'ano neḡa 'ahoga 'ahoga'ono'o ebu Ieruselema haba'aono'o onairo. Ebu Zuhi'a Boro gigi'a inaraḡa'e Iesu'a vase faizoga veize ane rana reiro.

¹⁸ E'e madaḡano vase nu'e ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa farata hina herate onamadu Iesu zamao bazune tihireiro.

¹⁹ Rehano ze'a vase guḡuvaḡa 'ahine, ibihetaono'o odohe diuoga mene idararo. E'ano'o ze binu hitaga itadu binu mae bohaniro. Ebu vase guḡuvaḡa bo'aḡano farata mini hina ovoe dabanadu Iesu zamao bazune tiro.

²⁰ Ze'a Iesu mazao fie'ete'e Iesu'a horonirotene, ani raena'a, "Vazehe, ḡa sau'a 'ai rae modeha!"

²¹ Farisea azaḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa'e zeḡe'a bare zamariro, raena'a, "Ani'e nagi vazeḡa? Nougadu Badi'a sausaune ḡoere'ohe? Badi'a'a da'o vase sau'a rae mode'ohe!"

²² Iesu ani zeḡe'a nouge rae zamarirota 'ai ederadu naenaenziro, raena'a, "Za nougadu eḡe ḡoere 'adi zamare'ohe?"

²³ Ani mazao nougenouge nine, ḡoe'a'e ufiḡa? 'Ḡae sau'a 'ai rae modeha' rae ni'ete'e ga 'Iḡunadu onamo'i' rae ni'ete'e?"

²⁴ Rehano e ani manoni'uma ebu ani sau'a zu rae modi'uma, mazaḡa eḡe, Vaze Ubuḡa'e raha 'adao vase sau'a rae mode'ete'e gigi'aḡa meirote'e zuni za ihozi'uma." Ebu Iesu'a ahi'a mene hagane'ete'e vazeḡa e'e nina'a, "Eḡe'a ḡa'ohe. Iḡuno'i ebu farataḡo odohadu neḡo onamo'i!"

²⁵ Ebu vase e'e'a zogone zeḡe zamabe'ano'o iḡune edanadu farataḡa meiro ebu Badi'a ni mae ḡihine'ena'a neḡa onamiro.

²⁶ Vaze nidu'a'e zaguzaganadu rihau radaro. Ebu Badi'a ḡihiniro, raena'a, "Eme izidi haḡai nu badeḡa horoneha!"

Levi Zamaharo
(Mataio 9:9-17, Mareko 2:13-22)

* 5:14 A'e, ani'a ahiri udahadu manoreha reifine

²⁷ E'e enogano Iesu'e haba e'e mode iḡunirotene takesi vazeḡa 'ahoga, niḡa'e Levi horoniro. Ani'e takesi haba'ano ehore radiunu. Ebu Iesu'a niro, raena'a, "Eḡe hegoto'!"

²⁸ Ebu Levi ani ḡauḡa nidu'a modadu ani hegotiro.

²⁹ Levi'a ane neo Iesu veize ogomu boro haḡairo. E'ea takesi azaḡa ḡehaḡa zu vaze nunu zeḡe teite ogau tiburaunu.

³⁰ Rehano Farisea azaḡa zu zeḡe moneo Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azagani'a Iesu tahi'atahi'a mazao maḡune ḡoeriro, raena'a, "Za'e nougadu takesi azaḡa zu sau'a azaḡa teite ogau tibur'u'ohe?"

³¹ Ebu Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Uḡi o'o'a azaḡa'e gohe vazeḡa mene vaḡe'ohe, rehano uḡi azagani'a ani vaḡe'ohe.

³² E'e teige, e'e duduga rae zamare'ete'e azaḡa huzoga radu mene onairo. Rehano haḡai sau'a rae zamare'ete'e azaḡa huzadu zeḡe sau'anono'o ḡihuroga veize onairo."

Ihore Iziga

(Mataio 9:14-17, Mareko 2:19-22)

³³ Ebu hena vaze nu'a Iesu niro, raena'a, "Ioane bapatizo tahi'atahi'a'e ogomu moneo mada ḡehaḡa zaḡozaḡe'ohe zu kurau'ohe. Farisea azaḡa tahi'atahi'a zuni 'ouge haḡae'ohe. Rehano nougadu ḡa tahi'atahi'a'e iḡaiḡa ogau'ohe?"

³⁴ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Hahure'ete'e madaḡano, ohoze hahu izigani'a huze'ete'e azaḡa'e ane teite ogau tiburaune, ze mene zagazaḡi'uma.

³⁵ Rehano zeḡe mazaono'o ohoze hahu iziga'e mae vaḡini'uma madaḡani'a onaine, ze'e vetuḡa ranadu zeḡe'a zaḡozaḡi'uma."

³⁶ Ebu Iesu'a bare hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Vaze 'ahogani'a dabua iziga vari'e madu dabua amahiḡa mene banini'uma. Baninine, dabua iziga'e mae zigi borofi'uma, ebu dabua iziga'e amahiḡa teite horone tibunoga zuni mene manoga re'uma.

³⁷ Ebu vaze 'ahogani'a vaini vuḡa baige † amahiḡa zamaḡano vaini vuḡa iziga mene be'une ufi'uma. Be'une ufine, vaini vuḡani'a baige e'e iri'avadu be'uti'uma. Ebu vaini vuḡa'e sore rururanadu baige amahiḡa sausauni'uma.

³⁸ E'ano'o vaini vuḡa iziga'e, baige izigano beu'e ufi'uma.

³⁹ Rehano vaini vuḡa amahiḡa gagidote'e azaḡa'e vaini vuḡa iziga mene urate'ohe, mazaḡa ze'e raena'a, "Amahiḡa'e ufeta manoga‡!"

6

Bana Madaḡa Zuhi'aḡa

(Mataio 12:1-8, Mareko 2:23-28)

¹ Bana Madaḡa 'ahogano Iesu'a ane tahi'atahi'a teite vuidi mebaḡa zamaḡano onamiro. Ebu ane tahi'atahi'a'a vuidi maḡa riri'e madu 'evoreze hina hasiga mute vaḡinadu huga aro.

² Rehano Farisea azaḡa nu'a horozadu ziro, raena'a, "Za'e nougadu Bana Madaḡa goroga varade'ena'a, vuidi hirive'ohe?"

³ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Za'e Buka Zaḡoḡa zamaḡano, Davida'a nagini haḡairota'a'e me'odiro ga? Davida ani ane ḡatinirote'e azaḡa teite ogomuze haḡadu vinize ruziro.

† 5:37 Giriki, 'baige', Gouti ogaḡa hina haḡairote'e baige ‡ 5:39 Hari idaيداḡa e'e zamaḡano, ḡau iziga'e Iesu ihore idaniro zu ḡau amahiḡa'e Iuda azaḡa goro ḡoe'a idaniro

4 E'ano'o ani'e Badi'a ne diugadu dibu'o azaḡani'a da'o au'ete'e dibu'o berediḡa aro. Ani'e goro ḡoe'a varadiro ebu ane ḡatinirote'e azaḡa zuni ziniro."

5 Ebu Iesu'a zina'a, "Eḡe, Vaze Ubuga'e, Bana Madaḡa Zuhi'aḡa."

'Evo'a Rudanoga Vazeḡa Fainiro

(Mataio 12:9-14, Mareko 3:1-6)

6 Ebu Bana Madaḡa 'ahogano, Iesu'a nu'onu'o neḡa diugadu vazevaze ihoziro. E'ea eda'e nae 'evo'a rudanoga vazeḡa zuni radiunu.

7 Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa'e Iesu'a Bana Madaḡano vaze e'e faini'uma ga mene rae ehamu radiro. Mazaḡa ani'a vaze e'e fainine, zeḡe kotao ohonoga uratiro.

8 Rehano Iesu ani'e ze'a nouge rae zamarinuta'a'e ederiro. Ebu 'evo'a rudanoga vazeḡa niro, raena'a, "Iḡunadu vaze ḡuḡuvaḡa zama 'ada eda aro'!" Ebu ani eda onamiro.

9 Ebu Iesu'a zina'a, "E za ḡadize'ohē. Mose goro ḡoe'a'e Bana Madaḡa zamaḡano nagini haḡaine idaḡa ra'ohē? Manoḡa haḡai'uma ga sau'a haḡai'uma? ḡabozi'uma ga zimi'uma?"

10 Iesu'a zeḡe nidu'a ḡiaze ḡemadu vaze e'e niro, raena'a, "'Evo'o einoi'!" Ani'a einirotene, 'evo'ani'a manoriro.

11 Rehano ze maḡune rudanadu zeḡe zeḡe'a Iesu mazao nagini haḡai'uma rae ḡoaniro.

Iesu'a Apostolo Azaḡa 12 Zamaziro

(Mataio 10:1-4, 4:23-25, Mareko 3:13-19)

12 E'e madaḡano Iesu ani maḡa onamadu ohere faḡa Badi'a mazao kuraro.

13 Ebu oherebau moneo ani tahi'atahi'a huze tibuziro. Ebu tahi'a 12 da'o zamazadu Apostolo azaḡa rae huziro.

14 Nize'e 'ahi'e'e: Simona niḡa 'ahoḡa'e Petero, Petero negoḡa niḡa Aniderea, Iakobo, Ioane, Filipo, Batolomeo,

15 Mataio, Tomasi, Alefeo ubuḡa niḡa Iakobo, Roma gavamani utito zini'ete'e duḡuruḡa* vazeḡa niḡa Simona,

16 Iakobo ubuḡa niḡa Iuda ebu Iesu revoharote'e vazeḡa, Isakariota vazeḡa niḡa Iuda.

Iesu'a Haba Sebaḡano Haramiro

17 E'e enogano, Iesu ani tahi'atahi'a teite maḡanonono'o ovaradu haba sebaḡano edaro. E'e haba'ano'e ane hegote'ete'e azaḡa ḡuḡuvaḡa ebu haba nunu azaḡa ḡehaḡani'a radiunu. Ze'e Iudea haba'a, Ierusalemā neḡa boro zu davara genaḡa neḡa boro Taea ebu Sidonaono'o Iesu hari abitoga zu uḡize faizoga radu ariro.

18 Ebu Iesu'a vine sau'ani'a diugadu sausauzirote'e azaḡa zuni faiziro.

19 Zeḡe nidu'a ani ahiri obonihī reiro, mazaḡa uḡi faine'ete'e inaraḡa'e ani mazaono'o buanadu zeḡe nidua manoriro.

Badi'a Manohuga ebu Aduga

(Mataio 5:1-12)

20 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ḡiaze'ena'a ziro, raena'a,

"Za, zahara azaḡa'e Badi'a manohugazeta, mazaḡa Badi'a'a ibitozini'ohē.

* 6:15 Giriki, duḡuruḡa niḡa'e Zealota

- 21 Izidi za, vinize'ete'e azağa'e Badi'a manohugazeta, mazağa isize mini'uma.
Izidi za, niau'ete'e azağa'e Badi'a manohugazeta, mazağa vesu'u matu'e eĝofi'uma.
- 22 Eĝe, Vaze Ubuga, hegote'ete'e u'ano, vaze'a he'ehe'ezine, hezahine, ĝoere sau'a zine ebu za sau'a rae reine, za'e Badi'a'a manohuga hidi'uma.
- 23 Zae vouĝa'a peroveta azağa mazao zuni 'ouge haĝaido. 'Uguĝani'a za mazao furerano'idene matue'ena'a zavono'i! Mazağa peroveta azağa teige, Badi'a'a adureo zae naeĝa boro ra'ohe.
- 24 Rehano za, ma'ora azağa'e fase, Badi'a aduga hidi'uma. Mazağa za'e ibite ĝau manoga nidu'a mae haugiro 'ahine, vesu'u mene bare me'uma.
- 25 Izidi za, ogau isi mini'ete'e azağa'e fase, Badi'a aduga hidi'uma, mazağa vesu'u vinizi'uma.
Izidi za, matu'e eĝofe'ete'e azağa'e fase, Badi'a aduga hidi'uma. mazağa vesu'u niau'ena'a vetuĝara'uma.
- 26 Vaze nidu'a'a za niguzine, fase, Badi'a aduga hidi'uma, mazağa vouĝaze'a zuni ĝuriro perovetaĝa azağa 'ouge niguzido.

Agire Azağa Zamaro'i

(Mataio 5:38-48, 7:1-5, 12, 7:17-20, 12:34-35)

- 27 Eĝe ĝoere egoni'ete'e azağa'e zi'ohe. Agireze azağa zamaro'i zu he'ehe'e'ete'e azağa mazao manoga haĝao'i!
- 28 Za rae sausaue'ete'e azağa'e Badi'a manohuga hidoga veize umino'i zu zae mazao haĝai sau'a haĝae'ete'e azağa veize kurano'i!
- 29 Vaze'a ĝanigo fa'ono'idene, naeĝa zu notonohano'i! Vaze'a dabuāgo mei'adu hena bare 'ahoga zuni meihi ro'idene, a'a zu hano'i!
- 30 Iniu'a nagini umi'o'idene hau tauĝo'i, ebu iniu'a ĝauĝo mae buro'idene, ago bare mo'i!
- 31 Vaze'a zae mazao haĝai manoga haĝae'ete'e urato'idene, zae zuni zeĝe mazao haĝai manoga haĝao'i!
- 32 Za'a zae vetuĝazi'ete'e azağa da'o vetuĝazine, Badi'a'a mene niguzi'uma. Sau'a azağa zuni zeĝe vetuĝazi'ete'e azağa vetuĝazi'ohe.
- 33 Ebu za'e zae mazao manoga haĝae'ete'e azağa mazao da'o manoga haĝaine, Badi'a'a mene niguzi'uma. Sau'a azağa zuni 'ouge haĝae'ohe.
- 34 Ebu za'e ĝauze bare zini'uma ra'ete'e azağa da'o zinihi reine, Badi'a'a mene niguzi'uma. Sau'a azağa zuni ĝauze bare meini'uma rae zamare'ena'a, sau'a azağa ĝauze zini'ohe.
- 35 Rehano agireze azağa vetuĝazo'i, zu zeĝe mazao manoga haĝao'i! Ebu bare naenaeni'uma rae mene zamare'ena'a zeno'i! 'Ougine, Badi'a'a naeĝa boro zini'uma, ebu za'e Gihi'a Hune Badi'a ubuga re'uma. Mazağa Badi'a mene matu'o hau'ete'e azağa ebu sau'a haĝae'ete'e azağa zuni Badi'a'a vetuĝazi'ohe.
- 36 Zae Mama Badi'a'a vaze vetuĝazi'ete'e teige, zae zuni vaze vetuĝazo'i!

Vaze Sau'a rae Ago Ro'i

- 37 Vaze mazao sau'a azağa rae ago zo'i! 'Ougine Badi'a'a zae zuni sau'a azağa rae mene zi'uma. Vaze'a sau'a haĝao'idene, riĝa ago ĝorezo'i! 'Ougine Badi'a'a zuni zae sau'a riĝa mene ĝorezi'uma. Zeĝe sau'a rae modo'i! 'Ougine Badi'a'a zuni zae sau'a rae modi'uma.

38 Ġauze zeno'i! 'Ougine Badi'a'a manohuga zini'uma. Badi'a'a za'e iri'avone fosafosanoga, taugoga, zu'izu'inoga ebu fora'aġa beu'e ruruno zini'uma. Za'a vaze mazao nagini haġaine, Badi'a'a zae mazao 'ouge haġai'uma."

39 Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Kuruġa vazeġani'a kuruġa vazeġa ibitohaune, anianine ho'ona 'uite ovoi'uma.

40 Tah'i'a'e ani ihore vazeġa mene vitini'uma. Rehano iniu faifaine ihonine, ani zuni ihore vazeġa teigi'uma.

41 Ġa'e nabugo ubumao be'a dinunuġa ġiane'ohe. Rehano nougadu ġae ubumao be'a gado ireġa mene ġiane'ohe?

42 Ġae'a ubumaġo be'a gado ireġa izema ġianogano, negoġo mazao 'ahige ra'ohe. 'Negohe, ubumaġo be'a dinunu e'e mae vaġinihi!' Ġa, zama guhi vazeġa! Ibite geno ġae mazao gado ireġa e'e mae vaġino'i! Ebu ġa'a faine ehamanadu negoġo mazao ubuma dinunuġa mae vaġini'uma.

Ire ebu Ani Maġa

43 E'e teige, ire manoġa'e maġa sau'a mene ini'ohe, u ire sau'a'e maġa manoġa mene ini'ohe.

44 Ire'e maġa horonadu naġi ireġa edere'ohe. Figi maġa'e ire renoga zamaġano mene ini'ohe zu vaini maġa'e ġunu renoga zamaġano mene ini'ohe.

45 E'e teige, vaze manoġa'e zamaġano manoġa zamaradu manoġa furene'ohe, ebu sau'a vazeġa'e sau'a zamaradu sau'a furene'ohe. Mazaġa nagini zamaġano iri'ave radiu'eta'a'e hebe'a'ono'o buau'ohe.

Egadu Haġae'ete'e Azaġa

(Mataio 7:24-27)

46 Za'e eġe mazao, 'Zuhia Boro, Zuhia Boro,' rae huhe'ohe, rehano nougadu e'a goere'ete'e haġaiġa'e mene haġae'ohe?

47 Eġe vaġe onaadu goerehe egadu haġae'ete'e vazeġa'e iniu heuġa rae eġe'a ihozi'uma.

48 Ani'e raha hu'i vohutuna ovoadu vatava riġa rana neġa ohone'ete'e vazeġa heuġa. Zobozobo'a feuradu ne e'e haganine, ne a'e edau gigara'uma, mazaġa haba riġano ogoraro.

49 Rehano eġe goere egadu haġaiġa mene haġae'ete'e vazeġa'e, haba zoreġano neġa ogoru'ete'e heuġa. Zobozobo'a feuradu ne e'e haganine, zogone higanadu fahau ġuzuhi'uma.

7

Uti Azaġa Ġihi'a'a Iesu mazao Firo

(Mataio 8:5-13, Ioane 4:43-54)

1 Iesu ani vazevaze veize e'e goe'a nidu'a rae haugirote'e enogano, ani ane tahi'atahi'a teite Kaperanauma neġa onamiro.

2 E'ea Roma uti azaġa ġihi'a 'ahogani'a radiunu. Ane'a borofe vetuġani'ete'e tuġureġa vazeġa'e ugene sausaunadu nariga rudaro.

3 Uti azaġa ġihi'a'e Iesu hariġa igirotene, Iesu'a onaadu ane tuġure vazeġa faine ġabonoga uratiro. E'ano'o ani luda vaze boroboro'a Iesu uminoga veize tuġuziro.

4-5 Ebu ze'e Iesu mazao feuri aradu, zamaze nidu'a hina uminoro, raena'a, "Uti azaġa ġihi'a ani manoġa tauġi! Mazaġa ani eme vetuġafe'ohe ebu eme veize nu'onu'o neġa ogoraro. Ga ani dananine manoġa!"

6 E'ano'o Iesu'e zeġe teite uti azaġa ġihi'a ne onamiro.

Ze ani ne uhigano feurirotene, uti azağa ġihi'a'a ane vase nu Iesu vađe tuğuziro. Ebu ze'a Iesu mazao aradu niro, raena'a, "Uti azağa ġihi'a'e 'ahige raha. 'Zuhia Boro, ġa e neo diuğoga rae ago zamaro'i, mazağa e'e mene vase manoga.

7 E'ano'o ġa vađe mene ameha. Ġoere da'o ro'i! 'Ougine eđe tuğure vaseğani'a manori'uma.

8 Mazağa e'e vase 'ahoga 'u'uğano gaue'ohe, zu uti azağa eđe 'u'uğano gaue'ohe. Eđe'a vase 'ahi nina'a, 'Onamo'i!' reine, ani'e oname'ohe, ebu 'ahoga omo nina'a, 'Aro'i!' reine, ani'e are'ohe. Eđe'a tuğure vaseğa 'ahoga nina'a, "Adi hağao'i!' reine, ani'e hağae'ohe."

9 Iesu'a e'e ġoe'a igirotene, ani zaguzagaro. Ebu ani vaetadu ane hegotirote'e azağa ziro, raena, "Eđe'a zi'ohe. Badi'a mazao 'ahige fie ġigaru'ete'e vaseğa'e Isaraela azağa zamağano ize mene horoneha!"

10 Ebu ze bare uti azağa ġihi'a ne onamirotene tuğure vaseğa'e manoroga haniniro.

Iesu'a Ġozoba Ubuğa Rune'ono'o Ġaboniro

11 E'e enogano, Iesu'a ne 'ahoga niğa Naina onamiro. Ane tahi'atahi'a zu vase ġehağani'a ani ġatiniro.

12 Ebu ze onamadu ne ġutu'ağano feurirotene, ne azağa'e rune vaseğa herate buni ariro. A'e ġozoba 'ahoğa ubuğa. Ani tibuhuga e'e da'o fureniro. Ne azağa ġehağa zuni ġozoba e'e teite ariro.

13 Iesu'a ġozoba e'e horonirotene, ani vetuğaniro, ebu nina'a, "Ago niano!"

14 Iesu'a 'ouge rae neadu mauğa heratirote'e azağa vađe onamadu mauğa obonirotene ze tue edaro. Ebu ani raena'a, "Ene iziga, eđe'a ġa'ohe. Iğuno'!"

15 'Ouge rae nirotene, rune vaseğani'a iğune ehoradu ġoe'a ġadahenirol Ebu Iesu'a bare vi'a 'evoreo modiro.

16 Zeđe nidu'a rihau rudaro zu Badia matuo haro, raena'a, "Peroveta boro'a eme bo'ağano fureraneha! Badi'a'a ane vase, emeđe danafeha!"

17 Ebu Iesu'a nağini hağairote'e hariğani'a Iuda haba'a ebu uhiğa haba'a nidu'ano bororaro.

Iesu zu Ioane Babatiso

(Mataio 11:2-19)

18 Ioane Babatiso'e ġu'a neğano radiute'e zamağano tahi'ağani'a ane vađe onamadu Iesu'a hağairote'e hariğa nidu'a me'odo haro. Ebu Ioane'a ane tahi'a 'aheu huze onaadu ziro.

19 "Zuhi'a Boro Iesu vađe onamadu 'ahige ġadino'i, 'Onai'uma ra'ete'e vaseğa Keriso'e ġahe ga eme vase 'ahoga guhini'uma?"

20 Ebu ze'e Iesu mazao feurirotene, ani niro, raena'a, "Ioane Babatiso'a ġadinoga veize eme tuğufeħa. Ani raena'a, 'Onai'uma ra'ete'e vaseğa Keriso'e ġahe ga eme vase 'ahoga guhini'uma?"

21 E'e madağano Iesu'a ugi nunu meirote'e vaseğa ġehağa faiziro, vine sau'a sau'a hegoze buziro ebu ubuma kuru azağa ġehağa bare ehamanoga radu faiziro.

22 E'ano'o Iesu ani vase 'aheu e'e naenaenziro, raea'a, "Bare onamadu za'e nağini horonate'e zu egate'e moneo Ioane ihono'! Ubuma kuru azağa'e ehamu'ohe, oda sau'a azağa'e edau'ohe, lefera azağa'e manore deheru'ohe, teğaze uhuga azağa'e iği'ohe zu rune azağa'e bare ġaboze'ohe. Ebu zahara azağa hari manoga haramo zini'ohe.

23 Eđe mazao fi mene mode'ete'e vaseğa'e manohuga hidi'uma!"

24 Ioane'a tuḡuzirote'e azaḡani'a iḡunirotene, Iesu'a Ioane moneo vaze ḡuḡuvaḡa ziḡo, raena'a, "Za vaze nagigā horonoga veize haba boha'a onamiro? Zavara'a imi veḡa hudi naeninaeni'ete'e horonoga radu onamirohe? Mene!

25 'Ougadu za vaze nagigā horonoga veize onamiro? Naeḡa boro dabuḡa vidau'ete'e vazeḡahe? Mene! Dabua manomano vidau'ete'e zu ḡau manomanoḡeta radiu'ete'e vazeḡa'e kini neo radiu'ohe.

26 'Ougadu vaze nagigā horonoga veize onamiro? Peroveta vazeḡahe? O'e! Eḡe'a zi'ohe. Peroveta azaḡa nidu'a vitize'ete'e vazeḡa'e Ioane.

27 Ioane moneo Buka Zaḡoḡano 'ahige mirihiro, raena'a

'Ḡiano'i! Badi'a'a ḡae zamao vaze 'ahoga ibite tuḡuni'uma.

Ani'e ḡae zamao ḡae ibi ruhibi'uma.'

28 Ioane'a Keriso ibi ruhibirote'e u'ano, ani'e rahao 'ada radiu'ete'e vazeḡa bo'aḡano vaze nidu'a vitine'ohe. Rehano, Badi'a'a ibitozini'ete'e zamagano ḡonaga vazeḡa zu Ioane vitine'ohe."

29 Ebu Iesu ḡoere igirote'e azaḡa nidu'a zu takesi azaḡa raena'a, "Hube, Badi'a'a haḡae'ete'e ibi'a'e duduga!'", mazaḡa ze'e Ioane'a bapatizozadu ḡihuriro.

30 U Farisea azaḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa'e Ioane bapatizo hezaha hanadu mene ḡihuriro. 'Ougadu zeḡe veize Badi'a'a urate'ete'e haḡaiḡa zu hezaha haro.

31 Iesu'a bare raena'a, "Izidi azaḡa'e naginio idazi'uma? Ze iniu heuḡa?

32 Ze'e tahi'a kome'a kome'ani'a ne hunio ehoradu arahe'ete'e heuḡa. Ze rovonadu none tahi'aḡani'a mone tahi'aḡa mazao harae huhu'uhi'ena'a,

'Eme muio zavonoga radu sura'i hodeha, rehano za mene zavoneha.

Ebu eme rune haba'ano niau ḡoinaheha, rehano za mene nianeha.'

33 Ioane bapatizo'a onaadu ogomu mene audo zu vaini vuḡa mene gagido. 'Ougadu za rae modiro, raena'a, 'Ioane'e vine sau'aḡeta.'

34 U eḡe, Vaze Ubuga'e onaadu ogomu au'ohe ebu vaini vuḡa gage'ohe. Rehano za e rae mode'ohe, raena'a, 'Ani'e ogomu fu'a zu vaini vuḡa fu'a. Ebu ani takesi azaḡa zu haḡai sau'a azaḡa teite tiburu'ohe.'

35 Rehano Badi'a hegote'ete'e azaḡa huhuzaḡa'e eḡe zu Ioane'e duduga rae re'uma."

Haḡai Sau'a Roḡaeḡani'a Iesu Rana Dehoro Be'uniro

36 Mada 'ahogano Farisea vazeḡa 'ahoga niḡa Simona'a Iesu ane teite oganoga veize huniro. Ebu Iesu ani Farisea vazeḡa ne onamadu oga'uma haba'ano taviro.

37 E'e haba'ano'e haḡai sau'a haḡainute'e roḡaeḡa 'ahogani'a radiunu. Ani'e Iesu'a Farisea vazeḡa neo ogauete'e ederirotene, dehoro hohoga manoga naeḡa boro bio kome'a manohuga iriva'onadu mae onamiro.

38 Ebu roḡae'a ne diugadu Iesu ḡaruḡa onamadu niau'ena'a, odaḡa babagano ḡuḡuriro. Ebu niḡa vuḡani'a Iesu oda rana sore buanadu abune vanirotene, iguḡa hina odaḡa zauhe iminiro. Ebu gubane'ena'a, odaḡa fura'inadu dehoro beu'iro.

39 Iesu oganoga radu hunirote'e Farisea vazeḡa Simona'a roḡae e'e'a 'ouge haḡairote'e horonirotene, ani ane zamao zamariro, raena'a, "Vaze 'adi'e peroveta vazeḡa reine, ani roḡae nagigāni'a obone'eta'e ederi'uma. Ebu roḡae 'ahi'e sau'a rae ederi'uma!"

⁴⁰ Ebu Iesu'a niro, raena'a, "Simona, e hari 'ahoga ġe'uma." Simona'a nina'a, "Thore vazega, eho'!"

⁴¹ Ebu Iesu'a hari me'odo haro, raena'a, "Vaze 'aheu'a vaze 'ahoga mazao moni gezo madu bare ha'uma reiro. 'Ahogani'a moni 500 meiro, a'e 500 mada gauga moniga. U 'ahogani'a'e moni 50 meiro, a'e 50 mada gauga moniga."

⁴² Ebu vaze 'aheu'e moni vazega mazao moni baronoga mene idararo, e'ano'o moni vazegani'a zina'a, 'Ahiga, ago barono'!"

Iesu'a hari e'e haugirotene, Simona gadinoro, raena'a, "'Ougine, anianine bo'agano'e iniu'a moni vazega mazao ufeta zamare borofi'uma?"

⁴³ Simona'a naenaeni. "E zamarone, vaze moni 500 madu moni vazegani'a ġararo harote'e vazega." Ebu Iesu'a nina'a, "Ga naenae'e duduga."

⁴⁴ Ebu Iesu'a rogae tehe ġianadu Simona niro, raena'a, "Ga rogae 'ada'a ege mazao hagat'e'e horonahe? E ġa ne diugatene, ġa'e odahe vuzu'oga veize vu mene eneha. Rehano rogae 'ahi'e ege oda ani ni vuġa hina abunadu iguġa hina zauhe imineha."

⁴⁵ Ġa'e mene gubahe fura'ihaha, rehano rogae 'ahi'e ege'a diuġi arate'e'ano'o odahe mene ri'iri'i fura'ineha.

⁴⁶ Ġa'e vadiniheo dehero mene beu'eha, rehano ani'a e odao dehero hohoga manoga beu'eha.

⁴⁷ E'ano'o ege'a ġa'ohe. Moni 500 madu moni vazega'a ġararo harote'e vazega teige, rogae 'ahi'e ane sau'a ġehaġa 'ai rae modeha, e'ano'o ani ege zamare borofadu 'ouge haġaeha. Rehano moni 50 madu moni vazega'a ġararo harote'e vazega teige, sau'a ufiġa haġae'ete'e vazega'e ane sau'a tahife rae modi'uma ebu e tahife zamari'uma."

⁴⁸ Ebu Iesu'a rogae nina'a, "Ga sau'a 'ai rae modeha."

⁴⁹ 'Ougirotene, Iesu teite ogarote'e azaga'e zamariro, raena'a, "'Ahi'e iniu? Anu vaze sau'a zuni rae modehehe?"

⁵⁰ Ebu Iesu'a rogae niro. "Ġa'e ege mae ġihihaha, e'ano'o ġae sau'anono'o ġabodeha. Zamaġo roġenadu onamo'!"

8

Roġae Roġae'a Iesu Dananiro

¹ E'e enogano Iesu'e haba nunu zu ne 'ahoga 'ahoga onamadu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a, hariġa manoga haraminu ebu tahi'aġa 12 zuni ane gatininu.

² Ebu vine sau'ani'a ragano reirote'e zu ugi nunu'a meirote'e rogaeġa rogaeġa'e ugize manoradu Iesu duġuru danaziro. Ze bo'agano Magadala neġa rogae niġa Maria ani'e vine sau'a 7 raganono'o hegone bunirote'e rogaeġa.

³ Ebu Kuza inuġa niġa Ioana. Kuza ani'e kinigħa Heroda gau zu neġa taufe'ete'e vazega. Rogae 'ahoga niġa Susana zu rogae 'ahoga 'ahogani'a zeġe zeġe ġau hina Iesu ebu ane tahi'atahi'a danaziro.

Ezone Feune Ġorarote'e Hari Idaidaġa

(Mataio 13:1-23, Mareko 4:1-20)

⁴ Mada 'ahogano vaze ġuġuvaġani'a Iesu haba nunuono'o Iesu vaġe ariro. 'Ougadu Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a,

⁵ "Hihi vazega 'ahogani'a mebagano ezone ġora onamiro. Ani mebagano ezone feune ragavirotene, nu'e oda ibiġano rururaro. E'e ezoneġa'e vaze'a rana edau oname onainu zu nini'a onadu au haugiro.

⁶ Ezone nu'e hadi haba'ano rururaro. E'e ezonega'e ġuhuriro, rehano roraro, mazaġa raha'e mene abu'a.

⁷ Ezone nu'e ve renogano rururaro. Ebu ezone zu ve renoga tibano ġuhure bororaro. Rehano ve renogani'a ezone ġuhuġa simarinadu mene iniro.

⁸ U ezone nu'e raha manogano rururadu faine ġuhure bororaro, ebu vesu huga'e ġae 100 hudaro." Iesu ani ġoere haugirotene, ani ġihau ġoeriro, raena'a, "Teġaġeta vazeġa'e faifaine egadu huga edero'!"

⁹ Ebu Iesu tahi'atahi'a'a hari e'e huga ani ġadiniro.

¹⁰ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Za'e Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo 'u'uru ti'ete'e ihoze'ohe. Rehano vaze nu'e hari huga nidu'a hari idaidaġa hina ihoze'ohe, e'ano'o ze'e huga mene ederi'uma. Peroveta azaġani'a amahi 'ahige reiro, raena'a,

'Ze'e Badi'a'a nagini haġae'eta'e horone'ohe rehano, huga'e mene horoni'uma.

Ze'e Badi'a'a nagini ra'eta'e igi'ohe rehano, e'e huga'e mene ederi'uma.'

¹¹ Eġe'a ezone feune ġorau'ete'e hariġa idaidaġa huga'e rae deheni'uma. Ezone'e Badi'a'a ġoere.

¹² Ezone ibio rurune'eta'a'e, vaze'a Badi'a'a ġoere igi'ohe. Rehano ze'a Badi'a'a ġoere mene mae ġihinadu ġabone mene hidifine, Satani'a zeġe zamaono'o Badi'a'a ġoere mae vaġine'ohe.

¹³ Ezone hadi haba'ano rururu'eta'e, Badi'a'a ġoere igi'etene matu'uzeta mae ġihine'ohe. Rehano ze fie'e ire taiga o'o'a heuġa, e'ano'o mada tahiġa da'o fie'ohe. Ebu Satani'a tuhuze nuri'etene uite'ohe.

¹⁴ Ezone ve renoga zamaġano rururu'eta'e, ze Badi'a'a ġoere igi'ohe. Rehano radiu'ete'e madaġano, zamarone aduga borofe'ohe, haba toheġa ufeta zamare'ohe zu haba ġauġa manomano hina ufeta matu'e'ohe. E'ano'o ze'e mene ini'ohe.

¹⁵ U ezone raha manogano rururu'eta'e, mene ġurire'ena'a zama manogano Badi'a'a ġoere igi'ohe. Ebu ze'e aduga hide'e rehano, Badi'a'a matu'e'ete'e haġaġa haġae'ena'a, hudau'ohe.

Ihure Hari Idaidaġa (Mareko 4:21-25)

¹⁶ Vaze 'ahogani'a ihure hufine siuva hina mene ogone ti'uma ga fata 'u'uzano mene ti'uma. Rehano ne diuġe'ete'e vaze'a aġaġa horonoga veize, midau ti'ete'e haba'ano midau'ohe.

¹⁷ Ihure'a ġau nidu'a aġane'ete'e teige, 'u'uru radiu'ete'e ġauġa nidu'a furera'uma. Ebu ogone ġahine'ete'e ġauġa zuni horoni'uma.

¹⁸ E'ano'o eġe'a zi'ete'e ġoe'a faine zamare ego'! Faifaine zamare igi'ete'e azaġa'e, Badi'a'a edeġa boro zini'uma. U mene faine zamare igi'ete'e azaġa'e, Badi'a'a ze'e tahiġa edeġa rae zamare'ete'e zuni mae vaġini'uma.

Iesu Vi'a Ebu Negoġa

(Mataio 12:46-50, Mareko 3:31-35)

¹⁹ E'e enogano Iesu vi'a ebu negoġa duġuru'a ani vaġe onamiro, rehano vaze ġuġuvaga 'ahine ani uhiġa onamoga mene idararo.

²⁰ Ebu vaze 'ahogani'a Iesu niro, raena'a, "Ġa vi'u zu negoġo duġuru'a ġia'ih ihi radu ne enona edau radiu'ohe."

21 Ebu Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Badi'a gōore egadu haḡaiḡa haḡae'ete'e azaḡa'e eḡe nanu zu eḡe nego."

Zavara 'Uiro

(Mataio 8:23-27, Mareko 4:35-41)

22 Mada 'ahogano Iesu'a ane tahi'atahi'a teite ḡasio tiradu ze ziro, raena'a, "Aro, du'ura moneafa fare onamihi." Ebu ze fare onamiro.

23 Ze fare oname'ete'e zamaḡano, Iesu ani baziro. Ebu zavara boro'a feuradu vu'a ḡasi kafere diuḡadu fo'ariro. Ze'e ariga runeo diuḡiro!

24 'Ougirotene, Iesu tahi'atahi'a'a ani evaniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, Zuhi'a Boro, eme izidi hunuhune'ohe!"

Ebu Iesu'a evatadu zavara zu sa'u riḡa ḡoreziro, raena'a, "Sifu radadu roḡerano'!" Ani 'ouge reirotene, zavara zu sa'u'a hauḡiro zu du'ura'a roḡeraro.

25 Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Za eḡe mazao mene fie'ohe!" Rehano, zeḡe nidu'a rihau'ena'a zu zaguzagau'ena'a, ḡaditiro. "Ahi'e iniu? Ani'a zavara zu sa'u riḡa ḡorezitenene, ḡoe'a egohu'ohe!"

Vine Sau'aḡeta Vazeḡa Fainiro

(Mataio 8:28-34, Mareko 5:1-20)

26 E'e enogano, Iesu zu ane tahi'atahi'a'a Galilea du'uraḡa moneafa ruhau faradu Gerasa* azaḡa habao hebetiro.

27 Iesu ani ḡasiono'o buarotene, e'e haba'ano vine sau'a sau'aḡeta vazeḡa 'ahogani'a Iesu hidiro. Ani'e mada faḡa firina zu neḡano mene radiunu, rehano 'idu haba'ano radiudo.

28-29 Vine sau'ani'a vaze 'adi'e mada ḡehaḡa ibitohaudote'e u'ano, haba e'e azaḡani'a auri miniḡa riḡa hina evo'a zu odaḡa batune teadu taufe radiudo. Rehano ani'a mini e'e ri'i ḡuzuhadu vine sau'ani'a tuḡune haba boha'a onamido.

Ani'a Iesu horonirotene, Iesu'a riḡa ḡoreniro, raena'a, "Vine sau'a toraga, ani mazaono'o buano'!" Ani Iesu zamao hiḡau bauradu ḡaniḡanaro, raena'a, "Iesu, ḡihi'ahune Badi'aḡa Ubuga! Ḡa'e eḡe mazao nagini urate'ohe? E umi'e'ohe, aduga aḡo eno'!"

30 Ebu Iesu'a ḡadiniro, raena'a, "Ḡa niḡo iniu?" Ebu ani'a naenaeniro. "E ni'e Legioni!", mazaḡa vine sau'a ḡehaḡa vaze e'e ranao radiunu.

31 Vine sau'a sau'ani'a Iesu uminiro, raena'a, "Eme ho'one ḡonaga o'o'ano‡ ago tuḡufo'!"

32 E'e madaḡano aba ḡehaḡa'e haba maḡano ogaunu. E'ano'o vine sau'a sau'a'a bare Iesu uminiro. "Eme aba e'e mazao diuḡoga tuḡufo'!" Iesu'a naenaenzina'a, "Idaḡa, bu'anadu onamo'!"

33 Ebu vine sau'a sau'a 'ai vaze e'e mazaono'o buanadu aba ḡehaḡa mazao diuḡe ḡouriro. Aba ḡehaḡa 'ai maḡa be'ano'o dure ovoadu du'urao hunuhune rudaro.

34 Aba taufe'ete'e azaḡani'a nagini'a furerarote'e horonadu, ferau uhiḡa neḡa zu haba'a haba'a onamiro. Ebu e'e hariḡa vazevaze mazao me'odiro.

35 Vaze ḡehaḡa'a nagini'a furerarote'e ḡianoga veize Iesu vaḡe onamiro. Ze onamirotene, vine sau'aḡeta vazeḡa e'e dabua vidanadu zamarone manōḡano Iesu oda babaḡano ehorirote'e horoniro. E'ano'o ze'e rihau ḡouriro.

* 8:26 Gerasa'e Iuda haba'a enogano † 8:30 E'e hugani'e uti azaḡa 6000 heuḡa ‡ 8:31 vine sau'ani'a ḡutau'ete'e haba'a

36 Ebu furerarote'e haġaigā nidu'a horonirote'e azaġani'a haba 'ahoga 'ahoganono'o onairote'e azaġa mazao Iesu'a vine sau'aġeta vase e'e nougenouge ġabonirote'e me'odozino.

37 'Ougadu Gerasa haba'a azaġa nidu'a'e riho'a mae ġouriro. Ebu ze'e Iesu'a e'e haba'انونo'o vaġinoga veize uminiro. E'ano'o Iesu'e ġasio tiradu bare du'ura moneafa fare onamiro.

38 Vine sau'aono'o manorirote'e vazegā'e Iesu teite onamoga veize uminiro. Rehano Iesu'a ani tuġune'ena'a, niro.

39 "Mene. Ga bare neġo onamadu Badi'a'a ġae mazao haġai manoga haġate'e nabuġo ihozo'i!" E'ano'o ani bare onamadu ne nidu'a ragave'ena'a, Iesu'a ani mazao nagini haġairote'e haġaigā me'odo ziniro.

Iairo Aboġa ebu Ugi Roġaeġa
(Mataio 9:18-26, Mareko 5:21-43)

40 Iesu'a faradu ruhau hebetirotene, vase ġehaġani'a hidadu mae ġihiniro, mazaġa ze'e mada faġa guhiniro.

41 Ebu vase 'ahoga niġa Iairo'a onamadu Iesu oda babaġano ġuġuriro. Ani'e nu'onu'o neġa ġiane'ete'e vazegā ġihi'aġa. Ani'a Iesu uminiro, raena'a, "E ne aradu aboehe faino'i!"

42 Ani aboġa'e tibuhuga e'e da'o zu muriġa'e 12. Ani'e uġine sausaunadu ariga rudaro.

Ebu Iesu'a Iairo teite ane ne onamirote'e zamaġano vase ġuġuvaġani'a naenaeno'o bibine runiro.

43 Vaze ġehaġa bo'aġano, roġae 'ahoga'e roġae ugi'a madu muri 12 zamaġano adudu radiro. Rehano gohe vazegā 'ahogani'a zu manonoga mene idararo.

44 Ebu ani'e uġiġani'a manoroga veize Iesu ġaruna hegote aradu dabuġa ariga tu'iniro. 'Ougirotene, uġiġani'a ġarihe hune hauġiro!

45 Ebu Iesu'a ġadimaro, raena'a, "Iniu'a e tu'ihaha?" Vaze nidu'a'a naenaenina'a, "Eme mene tu'ihaha." Ebu Petero'a raena'a, "Zuhia Boro, vase ġuġuvaġani'a bibi'e'ete'e u'ano, vase ġehaġani'a ġa tu'ihaha."

46 Rehano Iesu'a niro, raena'a, "E edereha, vase 'ahoga'ni'a tu'ihadu e mazaono'o gigi'a inarahe'a buaneha, ebu vase e'e faineha."

47 Iesu'a 'ouge zirotene roġae e'e ani mazao nagini'a furerarote'e u'uranoga mene idaġa rae zamariro. Ebu ani rihau'ena'a rereru Iesu vaġe onadu ani oda babaġano tuġe ġuġuriro. Ebu ani nougadu Iesu dabu'a tu'inate'e, zu ġarihe manorate'e hariġa vase nidu'a ziro.

48 Ebu Iesu'a roġae e'e nina'a, "Aboe, ġa'e eġe mazao fiate'e u'ano, uġigo'a manoreha. E'ano'o matu'uġota onamo'i!"

49 Iesu ani roġae e'e ġorene'enoġano vase 'ahogani'a Iairo neonno'onaadu Iairo niro, raena'a, "Ga aboġo 'ai rudaneha. E'ano'o ihore vazegā'a ġa ne onamoga veize ago umine bano'i!"

50 Rehano Iesu'a hari e'e egadu, Iairo nina'a, "Zamaġo ago adufo'i! Eġe mazao fio'i! 'Ougine, ġa aboġo'e bare ġabodi'uma."

51 Ebu ze oname Iairo neo feuriro. Iesu'a Petero, Iakobo, Ioane zu roġae kome'a vi'a moga da'o tutuze neo diuġiro, u vase 'ahoga 'ahoga'e mene zamaze zouziro.

52 Ze diuġirotene, vase nidu'a'a ne zamaġano harae niau radiunu. Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Ago niano'i! Ani'e mene rudaneha, rehano baze'ohē."

53 Ze'a ani eġofoharo, mazaġa ze'e roġae tahi'a'a rudanata'a'e edeġa.

54 Ebu Iesu'a roġae kome'a abine ġihinadu hune niro, raena'a, "Eġe tahi'a, iġuno'i!"

⁵⁵ E'e zamaḡano ani vigani'a bare onaadu ḡarihe hune ḡabode iḡuniro. Ebu Iesu'a e'ea radirote'e azaḡa ziro, raena'a, "Ogomu nu hano'i!"

⁵⁶ Ani vi'a moga'e zaguzagau rudaro. Rehano Iesu'a ḡoere riḡa zina'a, "Nagini'a fureranata'e vaze ago zo'i!"

9

Iesu'a Ane Tah'i'a Tah'i'a 12 Tuḡuziro (Mataio 10:5-15, Mareko 6:7-13)

¹ Iesu'a ane tahi'atahi'a 12 huze nu'oziro. Ebu vine sau'a nidu'a uhize buze'ete'e zu ugi azaḡa faize'ete'e gigi'aḡa ziniro.

² Ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a moneo vaze ihozoga zu ugi azaḡa faizoga veize tuḡuziro.

³ Izema ani'a ze tuḡuzogano, raena'a, "Zae ragavo zamaḡano o'o'a huga ago mo'i! Tuḡu, tunahu, ogomu, moni zu dabu'a 'ahoga zuni ago odoho'i!"

⁴ No'e haba'ano ne 'ahoga diuḡo'idene, e'ea da'o rado'i! Ebu zae'a haba e'e mode'ete'e madaḡa ro'idene, ne e'e mode iḡuno'i!

⁵ Haba 'ahogano ne azaḡani'a zae mene mae zouzadu ne e'e modo'idene, odaze hu'uruga zauhe mode manaho'i! A'e ze'a mene ḡihurine, aduga hidi'uma rae ihozi'uma."

⁶ Ebu Iesu tahi'atahi'a 12 neḡa neḡano ragavadu hari manoga haramiro zuni ugi azaḡa manoziro.

Heroda Iesu mazao Zamare 'Ada'adiro (Mataio 14:1-12, Mareko 6:14-29)

⁷ Heroda Antipasi, Galilea haba'a kiniḡa'e Iesu hariḡa igirotene, ani'e zamaḡa 'ada'adiro, mazaḡa vaze nu'a raena'a, "Iesu'e Ioane Babatiso. Ani'a ibite rudanadu bare ḡabodeha."

⁸ U vaze nu'e raena'a, "Ani'e peroveta vazeḡa, Elia. Ani'a bare fureraneha," ebu vaze nu'e raena'a, "Ani'e peroveta ibi'aḡa vazeḡa 'ahoga, ebu bare ḡabodeha."

⁹ Rehano Herod'a 'ahiḡe reiro, "Ahi'e mene Ioane, mazaḡa ani'e goruniro. Nougadu vaze'a 'Ani'e Ioane,' rae ḡoane'ohe?" E'ano'o ani Iesu'e iniu vaze rae ḡianihi reiro.

Iesu'a Vaze 5,000 ḡubuziro (Mataio 14:13-21, Mareko 6:30-44, Ioane 6:1-14)

¹⁰ Apostolo azaḡani'a Iesu vaḡe bare onairo. Ebu zeḡe'a nagini haḡairote'e nidu'a Iesu me'odo haro. Ebu Iesu'a sifu zeḡe teite vaginadu Betesaida haba'a onamiro.

¹¹ Rehano vaze ḡuḡuvaḡa ze ani'e no'e oname'eta'e ederadu zeḡe nidu'a ani hegotiro. Ebu Iesu'a ze mae ḡihizadu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a ziro zu ugi azaḡa faiziro.

¹² Ḗorava rarotene, Iesu tahi'atahi'a 12 ani vaḡe aradu niro, "'Ahi'e haba boha'a. Ogomu vaḡoga ebu ohere bazoga veize, vaze nidu'a ne uhiḡa uhiḡano tuḡuzoi!"

¹³ Rehano Iesu'a reiro, raena'a, "Zae'a ogomu zeno'i!" Ebu ze ani naenaeni. "Mene idaḡa! Eme mazao'e beredi fu'o ebu ḡozone 'aheu da'o. Vaze ḡehaḡa 'ahi ḡubuzoga veize, ogomu ḡehaḡa hoitine manoga!"

¹⁴ E'ea vaze nidu'a bo'aḡano ohoze da'o'e nidu'a 5,000 radiunu.

¹⁵ Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Ze 'ahiḡe zo'i, '50 rovonerovone ehoroi!"

¹⁵ 'Ougadu Iesu reirote'e idunaḡano vaze nidu'a ehoroi.

16 E'e ġarugano Iesu'a beredi fu'o zu ġozzone 'aheu madu adure ġiane'ena'a, Badi'a maza'o manoga tauġi reiro. Ebu beredi zu ġozzone tahi tahe vaheġe ane tahi'atahi'a zinadu ze ġahuġe ġemiro.

17 Zeġe nidu'a au ubararo ebu Iesu tahi'atahi'a ogomu ġaha'a ġaha'a'e tunahu nidu'a 12 iriva'oniro.

*Petero'a Iesu'e Keriso rae Reiro
(Mataio 16:13-16, Mareko 8:27-30)*

18 Mada 'ahogano Iesu'e ane da'o kurau radiro, ebu ane tahi'atahi'a da'o ane teite radiro. Ebu Iesu'a ze ġadiziro, "Vaze'a e'e iniu rae ra'ohe?"

19 Zeġe'a naenaenina'a, "Nu'e 'Ioane Babatiso', nu'e 'Elia,' ra'ohe. Nu'e raena'a, 'Amahi rudarote'e peroveta vazega 'ahogani'a ġabode iġuniro.'" "

20 Ebu Iesu'a ġadiziro, raena'a, "U za'a ra'etene e'e iniu?" Petero'a nina'a, "Ġa'e Badi'a'a tugu'irote'e vazega, Keriso!"

21 Iesu'a ġoere riġa ziro, raena'a, "'Adi ġoe'a vase 'ahoga ago zo'!"

22 Ebu ani raena'a, "Eġe, Vaze Ubugani'a aduga ġehaġa hidi'uma. Vaze boroboro, Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'aġaġihi'aġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġani'a he'ehe'ehi'uma zu uġuhi'uma. Rehano mada uġidu zamaġano bare ġabode iġuni'uma."

*Iesu Hegote'ete'e Ibiġa
(Mataio 16:24-28, Mareko 8:34—9:1)*

23 Ebu Iesu'a zeġe nidu'a zina'a, "Iniu'a eġe ġaruna hegote'uma ro'idene, ane ura haġaiġa nidu'a modadu, mada nidu'a ane satauro odohe'ena'a, eġe hegote'!"

24 Mazaġa iniu vase ane ġabone obone giganine, ani ġabone tuġutuġu mene hidi'uma. Rehano iniu vase ane ġabone eġe 'uano ahetine, ġabone tuġutuġu hidi'uma.

25 Vaze 'ahogani'a haba nidu'a madu ġaboneġa mae vaġinine, nagini manoga hidi'uma?"

26 Vaze'a eġe zu eġe ġoere o'onine, eġe'a eġe aġaġano, mamahe aġaġano ebu tuġure viga zaġoga aġaġano bare ovaine, eġe, Vaze Ubuga zu ani o'oni'uma.

27 E hube hune zi'ohe, faifaine ego'! Izidi zae bo'aġano vase nunu'a, izema rudanogano, Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a horoni'uma.

*Iesu Iraġani'a Nufiro
(Mataio 17:1-8, Mareko 9:2-8)*

28 Mada fu'o uġidu fare ġarugano Iesu'a Petero, Iakobo ebu Ioane zamaze maġa rana kuranoga radu itiro.

29 Ani kurau'ete'e zamaġano, iragani'a nufiro zu dabuaġani'a uranadu vazavazahiro.

30-31 E'e madaġano vase 'aheu, Mose zu Elia'a fureradu ze Iesu teite ġoaniro.

32 Petero zu Iesu tahi'a 'aheu'e baze rudaro. Ze'a evatirotene Iesu aġaġa zu ani uhiġano vase 'aheu edanoga horoziro.

33 Mose ebu Elia'a Iesu muhinoga madaġa meirotene, Petero'a Iesu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, eme 'adama radiu'ete'e manoga tauġi! Emeġe uġidu'a nugo taruha uġidu ogoratihi, tiba'e ġae veize, tiba'e Mose veize ebu tiba'e Elia veize." Petero ani'a nagini ra'eta'e aġu'a.

34 Ani 'ouge reirotene ġoze'a ovadu ogoziro, e'ano'o ze rihau rudaro.

35 Ebu ġoze zamaġanono'o Badi'a ago 'ahoga igiro, raena'a, "'Ahi'e eġe Ubude, eġe'a ohotirote'e vazega. Ani ġoere egohani!"

³⁶ Ago'a hauḡirotene Iesu ane da'o horoniro. Zeḡe uḡidu'a nagini horonirote'e vase 'ahogani'a mene rae fureniro.

Tahi'a Kome'a Vine Sau'aḡeta Manoniro

(Mataio 17:14-18, Mareko 9:14-27)

³⁷ Mada e'e ḡarugano Iesu zu ane tahi'atahi'a teite maḡanonono'o ovairo, ebu vase ḡuḡuvaḡa hidiro.

³⁸ Vaze ḡuḡuva zamaḡanonono'o vase 'ahogani'a Iesu huniro, raena'a, "Thore vazega, e ḡa umi'e'ohe. Eḡe ubude tibuhuga 'adi ḡabono'!

³⁹ Vine sau'ani'a ani agatohau'etene, tabara huau ḡanigana'ena'a, bero'ude ḡeme'ohe zu hena hebe'anono'o busure'ohe. Vine sau'a'a mada nidu'a ani zamao radiu'ena'a, ahi'a sausaune'ohe.

⁴⁰ Eḡe'a ḡae tahi'atahi'a mazao vine sau'a'e e' hegone bunoga radu umizeha, rehano ze mene idaraneha."

⁴¹ Iesu'a vase ḡuḡuvaḡa e'e naenaenziro, raena'a, "Za'e Badi'a mazao mene fi'e'ete'e zu ve'ore'ete'e azaḡa! E mada faḡa zae teite zamahe gigane mene obone ti'uma!" Ebu tahi'a e'e moga nina'a, "Ubugo odohe 'adi aro'!"

⁴² Mogani'a tahi'a e'e tutune ona'ete'e zamaḡano, vine sau'ani'a ahi'a rana radu higau bauriro zu bero'ude ḡemiro. Ebu Iesu'a vine sau'a roniro, raena'a, "Tahi'a ahi'a'ono'o buano'!" 'Ougadu vine sau'a'e zogone buanadu tahi'a e'e manoriro. Iesu'a ani moga bare haro.

⁴³ Ebu vase nidu'a Badi'a ḡigi'aḡa boro horonadu zaguzagaro.

Runeḡa Hariḡa Bare Reiro

(Mataio 17:22-23, Mareko 9:30-32)

Vaze nidu'a Iesu'a haḡairote'e haḡaiḡa horonadu zaguzagarotene, Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a,

⁴⁴ "Goere 'adi faifaine zamaro'! Eḡe, Vaze Ubuḡa, agirehe 'evorao ri'ih'i'uma."

⁴⁵ Rehano ane tahi'atahi'a'e ani'a nagi ra'eta'a'e mene zamariro, mazaḡa ze'a mene ederoga veize huga e'e u'uruḡa. Ebu ze'e ani'a ra'eta'e moneo bare gadimanoga'e riharo.

Iniu'e Niḡa ḡihi'aḡa Ra'ohe?

(Mataio 18:1-5, Mareko 9:33-37)

⁴⁶ Iesu tahi'atahi'a boḡano iniu'e niḡa ḡihi'aḡa radu zeḡe'a bare tairotitiro.

⁴⁷ Iesu'a ze nagini zamare'ete'e horonadu tahi'a komeḡa zamahu ane babaḡano ohoniro.

⁴⁸ Ebu ziro, raena'a, "Iniu'a eḡe u'ano tahi'a komeḡa 'ahiguḡa mae ḡihinine, ani'e eḡe mae ḡihihe'ohe. Ebu iniu'a eḡe mae ḡihihine, ani'e eḡe da'o mene mae ḡihihe'ohe, rehano eḡe tuḡuirote'e Badi'a zuni mae ḡihine'ohe. Zae boḡano iniu'a ane bare niḡa mae ovoine, Badi'a ubumao ani'e niḡa ḡihi'aḡa rae ra'ohe."

Eme Mone Vazeḡa'e Iniu'?

(Mareko 9:38-40)

⁴⁹ Ioane'a Iesu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, vase 'ahogani'a ḡae niḡano vine sau'a sau'a hegoze buzirote'e emeḡe'a horoniro, ebu emeḡe'a ani garariro, mazaḡa ani'e emeḡe teite mene tiburuohe."

⁵⁰ Rehano Iesu'a ziro. "Ani ago gararo'! Za mene agire'ete'e vazeḡani'e, zae mone vazeḡa."

Samaria Azaḡani'a Iesu Hezahoharo

⁵¹ Iesu'e adure iti'uma madaġani'a hanitrotene ani Ieruselema haba'a onamoga radu inare zamariro.

⁵² Ebu ani vaze nu ibite tuġuziro. Ze'e Iesu veize ruhibifine Samaria neġa onamiro.

⁵³ Rehano ne azaġani'a Iesu mene mae ġihiniro, mazaġa ani'e Ieruselema haba'a onaminu.

⁵⁴ Iesu tahi'a 'aheu, Iakobo zu Ioane'a horonadu Iesu ġadiniro. "Zuhi'a Boro, ġa uratine, eme'a Badi'a uminadu adureono'o ire roga tuġuni'uma ebu ze hufi haozi'uma!"

⁵⁵ Rehano Iesu'a tehadu roziro. "Ago 'ouge ro'i!"

⁵⁶ Ebu ze ne 'ahoga onamiro.

Iesu Hegote'ete'e Vazeġa (Mataio 8:19-22)

⁵⁷ Ze ibio oname'enogano, vaze 'ahogani'a aradu Iesu niro, raena'a, "Ġa'a no'e onamine, e ġa hegoti'uma."

⁵⁸ Iesu'a naenaenina'a, "Butu ġuniġa'e bazuni haba'azeta, ebu hitana ninġa'e nezeta. Rehano eġe, Vaze Ubuġa'e bazunihe haba'a'e o'o'a."

⁵⁹ Ebu Iesu'a vaze 'ahoga huniro, raena'a, "Eġe hegoto'!" Rehano vaze e'e'a raena'a, "Zuhia Boro, e geno mamahe guri onamihi ra'ohe."

⁶⁰ Iesu'a nina'a, "Vine ruga azaġa'a rune azaġa guri'uma. U ġa'e aradu Badi'a'a ibitozini'ete'e moneo haramo ragavo'!"

⁶¹ Ebu vaze 'ahogani'a raena'a, "Zuhi'a Boro, e ġa hegoti'uma. Rehano e ize ibite nabudihe uhizi onamihi."

⁶² Iesu'a naenaenina'a, "Mene. Iniu'a tehe'ena'a mebaġa afidaune, mene faine afida'uma. E'e teige, iniu'a eġe hegotadu tehe gau nunu zamarine, ani'e Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a veize gauoga mene idaġa."

10

Iesu'a Ane Tahi'a 72 Tuġuziro (Mataio 11:20-24)

¹ E'e ġarugano Iesu Zuhi'a Boro'a vaze 72 zamaziro. Ebu ane'a onamihi reinute'e neġa nidu'a zu haba'a nidu'ano 'aheu 'aheu ibite tuġuziro.

² Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Hirivi'uma ġauġa'e ġehaġa bagaġa, rehano gauġa azaġa'e mene ġehaġa. E'e teige, Badi'a ederihi ra'ete'e azaġa'e ġehaġa bagaġa, rehano ani ġoere haramoga veize gauġa azaġa'e o'o'a. E'ano'o gauġa azaġa nu tuġuzadu ani ġoere haramozoga veize hirive'ete'e Zuhi'aġa, Badi'a umino'!"

³ Onamo'! Butu ġuniġa bo'aġano mamoe tuġuze'ete'e teige, e za agire azaġa bo'aġano tuġuze'ohe.

⁴ Moni, nihara ġa tamaka 'ahoga ago mae odoho'! Ebu ibio vaze 'ahoga hido'idene mada hauġena'a ago ġoreno'!

⁵ Vaze 'ahoga neo diuġo'idene ibite 'ahige ro'i, 'Badi'a'a zama roġeġa zini'uma!"

⁶ Ne e'e zamaġano vaze 'ahoga'e zama roġeġa vazeġa reine, za'a rate'e zama roġeġa'e ani rana radi'uma. U mene reine, zama roġeġa e'e zae bare vaġi'uma.

⁷ Diuġe'ete'e neġano da'o rado'! Ebu zeġe'a zini'ete'e ogomuġa ano'i zu gago'i, mazaġa gauġa azaġani'a naeġa ma'ete'e teige, zae zuni ogomu zini'uma. Ne 'ahoga 'ahogano'e ago edau ragavo'!

⁸ Neġa 'ahoga onamadu mae ġihizo'idene, nagi ogomuġa zini'ete'e ano'!

9 Ebu e'ea ugi azağa faizadu haramozeno'i, raena'a, 'Badi'a'a ibitozini'ete'e zae uhiğano feureha.'

10 U neğa 'ahoga onamadu mene mae ġihizo'idene, ibi boro onamo'!

11 Ebu zo'i, raena'a, 'Badi'a'a zae sau'a ederifine, zae haba konoga odafeo kadaranate'e 'ada zauhe mode manahe'ohe. Rehano edero'i, Badi'a'a ibitozini'ete'e zae uhiğano feureha!'"

12 Ebu Iesu'a bare ziro, raena'a, "Ġiano'i, e hube hune zi'ohe! Ibite Sodoma haba'a azağa'e sau'a boro u'ano, Badi'a'a ruiziro. Rehano Badi'a'a sau'a manoga rovoni'uma madağa meine, zae mene mae ġihize'ete'e neğa azağa'e ufeta aduga boro vitine hidi'uma.

13 Korasini azağa za Betesaida azağa, za fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Zae mazao hağai ġiğ'ağa hağainuta'a'e Turo zu Sidona azağa mazao hağaifone, ze'e sau'aono'o garihe zamare ġihurifo. Ze dabua ġu'a vidau ehoradu vega vadinizeo ase guzuhe'ena'a, zeğe'a zamare ġihurifo.

14 Kota madağano, za'e Turo zu Sidono azağa aduga vitine hidi'uma.

15 Zae Kaperanauma azağa, zae'a zamare'etene za Badi'a'a haba'ao gubazi'uma ra'ehe? Mene! Za'e rune haba'ano mae feuzi'uma.

16 Iniu'a zae ġoere egozine, a'e eġe egoni'ohe, zu iniu'a za hezahozine, a'e eġe hezahoni'ohe. Ebu iniu'a eġe hezahonine, eġe tuğuhrote'e Badi'a'a hezahohau'ohe."

17 Ebu Iesu tahi'a 72 onamadu ane'a zirate'e gağa hağairo. Ze barirotene, matu'uzeta feuriro. Ebu Iesu me'odoharo, raena'a, "Zuhia Boro, eme ġa niğano vine sau'a hegozatene, ze eme ġoere egadu feraneha!"

18 Iesu'a ziro, raena'a, "O'e, vazabu adureono'o agaru ovaoga teige, Satani'a ġarihe fase vağinate'e horoneha.

19 Ġiano'i! Mohe ga asiasi edeze ruzoga teige, emeġe agire Satani ġiğ'a vitinifine, eġe'a inara ġiğ'ağa ziniro. Ġau 'ahogani'a mene sausauzi'uma.

20 Rehano vine sau'a sau'ani'a za ġoere egate'e veize ago matuo'i! U matuo'i, mazağa Badi'a'a za ni'e ane habao mirihro."

Iesu'a Matu'e Kuraro

(Mataio 11:25-27, 13:16-17)

21 E'e madağano Iesu'e Vine Zağoğani'a ragano radu matu'e rudaro. Ebu Badi'a'a kurau niro, raena'a, "Mama, ġa'e adure zu raha Zuhi'ağa! E nigu'e'ohe, mazağa ġae'a eda'eğa zu edeğa boro azağa mazao hube hune hağaiğa 'ahi u'u'rutiro. Rehano tahi'a teige, edeğa o'o'a rae zamarete'e azağa mazao'e fureniro. Mama, a hube! 'Ouge hağirota'e ġae'a urate'ete'e gağa."

22 Ebu vase zina'a, "Eġe Mama'a ġau nidu'a eġe iniro. Vaze 'ahoga'e e'e aġu'a, rehano eġe Mama da'o edeğa. Ebu vase 'ahoga'e eġe Mama aġu'a, rehano eġe, An'e Ubuga da'o edeğa. Ebu e eġe Mama moneo ihozoga veize ohote'ete'e azağa da'o eġe Mama edeğa."

23 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a tehe ġiazadu sifu ziro, raena'a, "Za, matu'o'i, mazağa nagini'a fureru'ete'e hağaiğa horone'ohe.

24 Eġe'a zi'ohe. Peroveta zu kini azağani'a, zae'a horone'ete'e hağaiğa 'adi ġianihni reinu, rehano mene horoniro. Ebu zae'a igi'ete'e hariğa 'adi igihi reinu, rehano mene igiro."

Samaria Vazeğa Manoga Hari Idaidağa

25 Mada 'ahogano Mose goro goe'a ihoze'ete'e vazeğa 'ahogani'a iğunadu Iesu tuhune nurihi rae zamare'ena'a, ġadiniro, raena'a, "Ihore vazeğa, e nougenougine, ġabone tuğutuğu hidi'uma?"

26 Ebu Iesu'a naenaenina'a, "Goro gōe'ano'e nouge rae mirihiro? Ġa'a nouge me'ode horone'ohe?"

27 Ebu vase e'e'a naenaenina'a, "Goro gōe'a 'ahige ra'ohe, 'Ġae Badia Zuhi'a Boro'e, zamaġo nidu'a hina, vineġo nidu'a hina, inaraġo nidu'a hina zu zamaroneġo nidu'a hina zamaro'i! Ebu gae'a gae bare zamare'ete'e teige nabugo zu zamaro'i!"

28 Ebu Iesu'a nina'a, "O'e, a hube. Ġa 'ouge haġaine, ġabone tuġutuġu hidi'uma."

29 Ebu vase e'e'a, Iesu'a ani mazao 'Ġa'e duduga,' ra'ete'e uratiro, e'ano'o Iesu bare ġadiniiro. "Iniu'e eġe nabudihe?"

30 Ebu Iesu'a hari 'ahoga idane naenaeniro.

"Mada 'ahogano Iuda vaseġa 'ahoga'e Ierusalemabaono'o Ieriko neġa boro ovoinu. Ebu ibi nemao ġonore azaġa hidiro. Ze dabuaġa ni fuh'i'adu ġauġa nidu'a meiro. Ebu boune'ena'a ariga mau runiro, zu e'ea bazune mode feraro.

31 E'e madaġano, Badi'a dibu'o hau'ete'e vaseġa 'ahogani'a e'e ibiġano ovoiro. Ebu omatirote'e vaseġa e'e horonirotene, ġenaġano teiġe vitaro.

32 Vesu kuru neġano gaue'ete'e Levi idu'u vaseġa 'ahoga zuni e'e ibiġano ovoadu vaseġa e'e horoniro, rehano ani zu ġenaġano teiġe vitaro.

33 E'e enoġano Samaria vaseġa 'ahogani'a e'e ibiġano ovoiro ebu vase e'e horonadu vetuġani runiro.

34 Ebu ane vaġe onamadu ġabonihi radu dehoru zu vaini vuġa hina idiriġa rana beu'adu 'umiro. Ane doniki rana mae ohonadu i'udo neġa tutune onamadu e'ea taufe radiro.

35 Ebu baze irarirotene, ani'a ne izema mode rafogano, moni nu* madu i'udo neġa vaseġa haro. Ebu nina'a, 'Ani taufe rado'i! Moni 'ahi'e mene idaġa ro'idene, eġe'a barine, ragate bare ġani'uma."

36 Iesu hari e'e hauġirotene, Mose goro gōe'a ihozi'ete'e vase e'e ġadiniro, raena'a, "Vaze uġidu 'adi bo'aġano, gae zamarone'e iniu'e ġonore azaġa hidirote'e vaseġa nabuga?"

37 Ani'a Iesu naenaenina'a, "Ane vetuġanirote'e ebu dananirote'e vaseġa." Iesu'a nina'a, "O'e, izidi onamo'i, ebu gae zu ani teige 'ouge haġao'i!"

Iesu'a Mareta zu Maria Ne Diuġiro

38 E'e ġaruġano Iesu'a ane tahi'atahi'a teite aune onamadu ne 'ahogano feuriro. Ebu roġae niġa Mareta'a neġano mae zouziro.

39 Ebu negoġa niġa Maria, ani'e Zuhi'a Boro oda babaġano ehoradu nagini reinute'e iġi radiunu.

40 U Mareta'e i'udo vaseġa veize ruhibe'ena'a, zamaġa ġuġine radiro. E'ano'o Iesu vaġe onaadu nina'a, "Zuhi'a Boro, negohe'e re'ore'adu mene danah'e'ohe. Eġe da'o gaue'ohe! Ġa e'e mene zamare'ehe? Ane danahoga veize no'i!"

41 Zuhi'a Boro'a naenaeniro, raena'a, "Mareta, eġe vase, ġa'e gau ġehaġa u'ano zamaġo'e adudu'ohe zu ġunugunu'e'ohe.

42 Rehano gau boro'e tiba da'o, a'e eġe ġoere iġi'ete'e! Maria'a e'e ederadu eġe babaġano ehore'ena'a abite'ohe, e'ano'o vase 'ahogani'a ani mene gararoha'uma.

* 10:35 Giriki, 'Denari 'aheu', Mada 'aheu naeġa

11

*Iesu'a Tahi'ağa Kuru Ihoziro**(Mataio 6:9-15, 7:7-11)*

¹ Mada 'ahogano Iesu'e haba 'ahogano kurau radiro. Kuru haugirotene, ane tahi'a tibani'a aradu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, Ioane Babatizo'a ane tahi'atahi'a kuru ibiğa ihozirote'e teige, emeğe zuni nougenouge kurau'ete'e ihofo'i!"

² Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Kurano'idene 'ahige kurano'i!"

'Mama!

Eme umi'e'ohē, vaze'a ġae guba'e'ena'a ġa niġo'e zaġoġa re'uma, ebu ġa'a vaze nidu'a ibitozi'uma.

³ Mada tiba tiba eme'a au'ete'e ogomuġa rife'eno'i!

⁴ ebu emeğe'a eme sausaufe'ete'e azaġa nidu'a zeġe sau'a rae mode'ete'e teige,

emeğe sau'a zu rae modofoi!

Ebu Emeğe' a haġai sau' a haġaihi ra' eta' a' e ago tutufo' i'"

⁵ Ebu Iesu'a zina'a, "Hari 'ahoga idani'uma. Zae bo'aġano vaze tiba'e vazeġeta reifo. Ohere nema 'ahogano ani ane vaze vaġe onamadu uminifo, raena'a, 'Vazehe, fase, beredi uġidu nu eno'i,

⁶ mazaġa e vazehe 'ahogani'a izidu'u i'udoni feureha, rehano e neheo nagini ha'uma ogomuġa o'o'a."

⁷ Iesu'e ane tahi'atahi'a ġadiziro, raena'a, "Ane vaze'a ne zamaġanon'o 'ahige naenaeni'uma ġa? 'Nagini huġane irare'ohē! Ibiheta 'ai bireha, ebu e tahi'aheta baze'e 'ahine, iġunadu ġau ni 'ahoga mene ġani'uma!' Mene, ani'e mene 'ouge re'uma!"

⁸ E zi'ohē, ane vaze u'ano da'o, iġunadu berediġa mene ha'uma, rehano ani'a bare bare umine'ete'e u'ano, iġunadu umide'ete'e ġauġa ha'uma.

⁹ E'ano'o e'e zi'ohē. Za nagini urato'idene, Badi'a mazao umido'i, 'ouġine zini'uma. Za nagini vaġo'idene, Badi'a mazao umido'i, 'ouġine hidi'uma. Badi'a'a danazoga uratine, ibihetao toketokero'i, 'ouġine ibiheta vavaozini'uma.

¹⁰ Umide'ete'e vazeġa'e ha'uma, vaġe'ete'e vazeġa'e hidi'uma ebu toketokere'ete'e vazeġa'e ibiheta vavaoha'uma.

¹¹ Zae bo'aġano moze nagigā'e, ane ubugani'a ġozone umidine, mohe ha'umahe?

¹² Ebu ubugani'a bare kokoro maġa umidine, mogani'a asiasi ha'umahe? Mene 'ougi'uma!

¹³ Za'e haġai sau'a azaġa rehano, ġau manomano ubudeze zenoga urate'ohē. E'e teige, zae Moze, adureo radiu'eta'a'e, ane mazao umide'ete'e azaġa, Vine Zaġoġa hube hune zini'uma!"

*Iesu zu Belezebulo**(Mataio 12:22-30, 12:43-45, Mareko 3:20-27)*

¹⁴ Mada 'ahogano Iesu'a mene ġoere'ete'e vaze 'ahoga mazao vine sau'a hegone buniro. Ani bare ġoerirotene, vaze ġuġuvaġa'e zaguzagaro.

¹⁵ Rehano vaze nu'e horonadu raena'a, "Iesu'a vine sau'a sau'a zuhi'aġa Satani, niġa 'ahoga Belezebulo, ane inaraġa hina vine sau'a hegoze buze'ohē."

¹⁶ U nu'e Iesu obone tihi radu tuhune nuri'ena'a reiro. 'Badi'a'ono'o haġai nu badeġa haġao'i!"

17 Rehano Iesu'a ze nouge rae zamarirota'e ederadu ziro, raena'a, "Haba tiba zamaġano zeġe'a rovodadu utitifone, e'e haba'e ane bare ruini'uma. Ebu ne tiba zamaġano zeġe'a rovodadu utitifone, ne e'e ane bare ruini'uma.

18 Za'e eġe'a Belezebulo inaraġa hina vine sau'a hegone bune'ohe rae ra'ohe. Rehano 'ouGINE, Satani'e zeġe bare rovozadu utiti'uma ebu zeġe haba'e mene edau ġigara'uma. E'ano'o e inara'e mene Belezebulo'ono'o, rehano Badi'aono'o!

19 Eġe'a Belezebulo inaraġa hina vine sau'a hegoze buzifone, zae tahi'atahi'a'e iniu inara hina vine sau'a hegoze buze'ohe? Zae tahi'atahi'a'e zae mazao ve'oġa rae re'uma.

20 Rehano eġe'a vine sau'a'e Badi'a inaraġa hina hegoze buzine, za edero'i, Badi'a'a zae ibitozini'ohe.

21 E hari 'ahoġa idaidani'uma. Inara vazeġa'e uti ġauġa ġauġa hina neġa taufine, ani ġauġa nidu'a manoġa radi'uma.

22 Rehano inaraġa ufeta boro vazeġa 'ahogani'a aradu vaze 'adi utite raharahanine, ane bire'ete'e uti ġauġa nidu'a meine haugi'uma. Ebu ane ne ġauġa zu nidu'a meinadu ġahuge ġuzuhi'uma. Hari 'ahi teige, e'e Satani inaraġa vitinoga, e'ano'o hegoze buze'ohe.

23 Iniu e mene teite reine, ani eġe agirehi'ete'e vazeġa. Ebu iniu Badi'a mazao vaze nu'oze'ohe radu eġe teite mene gaue tiburute'e reine, ani Badi'a mazao'ono'o vaze rovoze'ete'e vazeġa."

24 Ebu Iesu'a zina'a, "Vine sau'a ani vaze 'ahoga maza'ono'o buau'etene, ani haba boha'ano ragave'ohe ebu ahi'a ohonoga radu haba 'ahoga vaġe'ohe. Rehano mene horone'etene, ani 'ahige ra'ohe, raena'a, 'E eġe'a vaginate'e vazeġa vaġe bare onamihi.'

25 Ani baradu vaze e'e horonetene, ani'e neġa deheġa hune zu idaidane touga heuġa.

26 Ebu vine sau'a e'e'a onamadu hena vine sau'a nidu'a fu'o 'aheu fare, a'e ufeta hune sau'a, zamaze'ohe, ebu vaze e'e mazao diuġe radiu'ohe. Ebu vaze e'e ani ufeta hune sautu'ohe, ibite mene heuġa."

27 Iesu'a goere'ete'e zamaġano roġae 'ahogani'a vaze ġuġuvaġa bo'aġanono'o ġoere iġuniro, raena'a, "Ġae fure'irote'e zu ġubue bo-rofirote'e vi'uġa'e Badi'a'a manohuga haro!"

28 Rehano Iesu'a naenaenina'a, "Badi'a ġoere egadu haġaiġa haġae'ete'e azaġa'e Badi'a manohuga hide'ohe."

Iona Haġai nu Badeġa (Mataio 12:38-42, Mareko 8:12)

29 Iesu vaġe onairote'e azaġa'e ufeta ġehararotene, Iesu'a ziro, raena'a, "Izidi ega'e sau'a, 'Haġai nu badeġa ihofo'i!' rae ra'ohe. Rehano e haġai nu badeġa'e mene furenuzini'uma, u peroveta vazeġa Iona mazao furerarote'e haġai nu badeġa re'uma.

30 Iona mazao nagini'a furenirote'e haġaiġa'e Nineva azaġa mazao haġai nu badeġa reiro. E'e teige, eġe mazao nagini'a furera'uma haġaiġa'e izidi ega mazao haġai nu badeġa re'uma.

31 Ibite madaġano Siba haba'a kini roġaeġani'a haba faġanono'o kini Solomona ġoere abitoga veize onamiro. Izidi Solomona vitinoga vazeġa'e eġe, rehano za eġe ġoere abitoga mene urate'ohe. E'ano'o Badi'a kota madaġano Siba kini roġaeġani'a izidi ega zamao edanadu zi'uma, raena'a, 'Za'e ve'oga!'

³² Ibite madağano Nineva azağa'e Iona haramo abitadu sau'aono'o gihure ġouriro. Izidi Iona vitinoga vazeğa'e eġe, rehano za'e eġe ġoere abitoga mene urate'ohe ebu mene ġihure'ohe. E'ano'o Badi'a kota madağano Nineva azağani'a izidi ega zamao edanadu zi'uma, raena'a, 'Za'e ve'oga!'"

Ahiri Agağa

(Mataio 5:15, 6:22-23)

³³ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Vaze 'ahogani'a ihure hufine mene 'u'uru ti'uma ga tunahu hina mene ogone modi'uma. U vaze'a ne diuġine agağa horoni'uma radu midau ti'ete'e haba'ano midau ti'uma.

³⁴ Ga ubuma'e ahi'o ihureğa heuğa. Ga ubumaġo manoġa reine, ġa ahiri'e agağani'a iriva'i'uma. Rehano sautaune, ġa ahiri'e uzabo'a iriva'i'uma.

³⁵ E'ano'o ġae zamao agağa'e uzabo ga mene ġiano'!

³⁶ Ga ahiri'e agağani'a iriva'adu uzaboğa 'ahoga o'o'a reine, a'e agağa bagağa ihureğa ġae rana agaru'ete'e heuğa."

Iesu'a Farisea zu Mose Goro Ġoe'a Ihoze'ete'e Azağa Ro'aze Ġoeriro

(Mataio 23:1-36, Mareko 12:38-40, Luka 20:45-47)

³⁷ Iesu'a ġoere hauġirotene, Farisea vazeğa 'ahogani'a ane teite oganoga veize uminiro. Ebu Iesu'a ani ne onamadu ogomu fatağa zamaine ehoriro.

³⁸ Farisea vazeğa'e Iesu'a izema oganogano 'evo'a mene vuzu'irote'e horonirotene ani zaguzagaro, mazağa zeġe vouğa haġaio, 'Evo'a ibite vuzu'adu ogafo,' rae reiro.

³⁹ Ebu Zuhi'a Boro'a Farisea azağa ziro, raena'a, "Farisea azağa, za'e bioze zu siuvaze enoga da'o vuzu'e dehene'ete'e azağa heuğa, mazağa 'evoreze vuzu'e'ohe rehano, zamaze'e ununu zu sau'a torağa hina iri'ave'ohe.

⁴⁰ Za'e mene huhuzağa! Badi'a'a enone da'o mene haġairo, rehano zama zuni haġairo. Evoreze da'o ago vuzu'o'i, rehano zamaze zuni dehenoi'!

⁴¹ E'ano'o zae mereki zamağano ġauze* zahara azağa zeno'! 'Ougine za'e Badi'a ubumao'e deheğa taugi re'uma.

⁴² Farisea azağa, zae fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Mazağa za'e tirara nebağano eğa zu murari teige kome'a fase gaubanana tiba Badi'a hau'ohe. Rehano vaze mazao haġai duduga haġae'ete'e zu Badi'a zamare'ete'e igi mode'ohe. Za ġau boro 'adi'e haġao'i, ebu kome'a kome'a zuni haġao'i!

⁴³ Farisea azağa, zae fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Mazağa za'e nu'onu'o neğano vaze boroboro'a ehore'ete'e haba'ano ehorih ra'ohe. Ebu vazevaze'a nu'onu'o haba'ano hidine, 'Zuhi'a' rae gubaze ġorezihi ra'ohe.

⁴⁴ Zae, fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Mazağa za'e rune iduğa u'uruğa heuğa. Rune ahi'a'e idu zamağano ruhuga rehano, vaze'a e'e rana oname onae'ohe. E'e teige, vaze'a horoze'etene zamaze'e torağa rae mene edere'ohe."

⁴⁵ Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e vazeğa 'ahogani'a Iesu niro, raena'a, "Thore vazeġa! Ga 'ouge ġoere'ete'e eme zu rae sausaufe'ete'e heuğa."

⁴⁶ Iesu'a naenaenina'a, "Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa, zae zuni fase vetuğağa, aduga boro hidi'uma! Mazağa za ihore'e riga hune, e'ano'o vaze'a hegotoga reine mene idağa. Za'e vaze da'o aduga boro zini'ohe, rehano zae 'evore hudu'a tiba hina zu mene hune danaze'ohe.

* 11:41 Zae'a meirote'e ġauze

⁴⁷ Zae, fase vetuḡaḡa, aduga boro hidi'uma! Mazaḡa peroveta azaḡa'e vouḡaze'a zimiro, ebu zae'a ze rune iduḡa rohorohone'ohe.

⁴⁸ Vouḡaze'a peroveta azaḡa zemadu zae'a iduze rohorohone'eta'a'e, za'e vouḡaze'a haḡai duduga haḡairo rae ra'ohe.

⁴⁹ E'ano'o Badi'a huhuzaḡa, ani reiro, raena'a, 'Eḡe'a peroveta azaḡa zu apostolo azaḡa nu zeḡe mazao tuḡuzi'uma, ebu nu'e zimi'uma, u nu'e sausaui'uma,' reiro.

⁵⁰ Badi'a'a raha 'adi haḡairote'e madaḡanono'o peroveta azaḡa zimiro. E'ano'o e'e aduḡaḡa nidu'a'e, izidi egani'a odohi'uma.

⁵¹ A'e ibite Abela mau runirote'e e'eano'o onao ḡonaḡanobone Sakaria maro. Zakaria'e dibu'o fataḡa zu Badi'a ne zaḡoḡa hune bo'aḡano mau runiro. E hube hune zi'ohe, e'e aduga nidu'a'e izidi egani'a odohi'uma.

⁵² Za, Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa, fase vetuḡaḡa, aduga boro hidi'uma! Mazaḡa vaze'a Badi'a edeḡa me'uma neḡa ibihetaḡa vava'e'ete'e kiḡa'e, zae'a u'uru ti onae'ohe. E'ano'o za'e mene diuḡi'uma, ebu Badi'a ederoga veize diuḡihi ra'ete'e azaḡa zuni zae'a 'ue'ohe."

⁵³ Iesu'e ḡoere haugadu ne be'ano'o buarotene, Farisea zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a ane mazao maḡunu monede riḡa ḡadigadiniro.

⁵⁴ Mazaḡa ani'e nagini nu rae ve'onine adugano mae ohonihi rae inariro.

12

Ḡoe'a Riḡa zu Inaraḡa (Matai 10:26-33, 12:32, 10:19-20)

¹ E'e madaḡano, vaze ḡuḡuvaḡani'a nu'oraro 'ahine, odaze rana edaro. Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ibite ziro, raena'a, "Farisea azaḡa haḡaize ḡiano'i! Mazaḡa ze'e zama guhi azaḡa ebu Isiti heuḡa.

² Rehano izidi 'u'uruḡa ḡau'a nidu'a Badi'a'a furene haugi'uma.

³ E'ano'o ohere nagini sifu ra'ete'e ḡoe'a nidu'a hunio aḡao igi'uma. Ebu bazuni neḡa zamaḡano nagini gumude ra'ete'e ḡoe'a nidu'a vaze'a egoga veize ne binuḡa hitaganono'o harami'uma.

⁴ Nego nabudi, ego'i, e hube hune zi'ohe! Ahiri mau'ete'e azaḡa ago rihozo'i, mazaḡa ze ahiri da'o mau'ohe rehano, vine sausaunoga'e mene idara'uma.

⁵ U rihoni'uma vazeḡa'e Badi'a da'o! Mazaḡa ani'e vaze manadu ire rogao mae feuze'ete'e gigi'aḡa'e obone ti'ohe. Hube hune ani da'o rihoni'uma!

⁶ Vaze'e tiburi niniga fu'o moni kome'a* hina hoite'ohe. Ze'e mene ḡau boro, rehano Badi'a'a e'e tibuhuga ramo mene agutu mode'ohe.

⁷ Badi'a'a zae zamaradu vadini iguḡa nidu'a nugu'e edeḡa. E'ano ago rihano'i, mazaḡa za'e Badi'a ubumao tiburi niniga vitinoga.

⁸ Ḡiano'i! E hube hune zi'ohe. Iniu'a vaze ubumao raena'a, 'E'e Iesu mone,' rae reine, eḡe, Vaze Ubugani'a ani zu Badi'a tuḡure viga ubumao raena'a, 'Vaze adi'e eḡe none,' re'uma.

⁹ Ebu iniu'a vaze ubumao e rae o'ohine, eḡe zu Badi'a tuḡure viga ubumao ani rae o'oni'uma.

¹⁰ Iniu'a eḡe, Vaze Ubuga rae sausaunine, Badi'a'a ani sau'a rae modoha'uma. U iniu'a Vine Zaḡoḡa rae sausaunine, ani sau'a'e mene rae modoha'uma.

* 12:6 Girikio, 'Assaria aheu', moni kome'a

11 Za'e e hegote'ete'e u'ano, kota veize tutuze onamadu nu'onu'o neġa, zuhi'aġa zu ġiħi'aġa azaġa zamao ohozo'idene, nouge za biri'uma zu nouge rae ġoeri'uma moneo ago zamare ada'ado'i,

12 mazaġa za edanadu nouge rae ġoerite'e moneo Vine Zaġoġ'ani'a ihozi'uma."

Ma'ora Vazeġa mazaġo Ġoere rae Idaniro

13 Vaze 'ahogani'a vaze ġuġuvaġa bo'aġanono'o Iesu niro, raena'a, "Thore vazeġa, mamafe'a mode rudarote'e toheġa nu rovonadu naeġa eġe enoga veize negohe no'!"

14 Iesu'a naenaenina'a, "Nego, vaze 'ahogani'a toheze ġahuge'ete'e haġaiġa veize e mene ohohiro."

15 Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Za ununu haġaiġa mene haġaifine, zamaze gigan'o'i! Mazaġa vaze'a tohe ġehaġaono'o ġabone mene ħide'ohe."

16 Ebu ze hari 'ahige idaniro, raena'a, "Ma'ora vazeġa 'ahoga'e mebaġano ogomu manomano'a hudaro.

17 E'ano'o ani ane'a bare zamaro, raena'a, 'E ogomuhe godoġoga neġa'e o'o'a. E nagini haġai'uma?'

18 Ebu ani raena'a, 'E 'adigine manoġa! Ogomu ti'ete'e neġa ibi'a'e fahadu boro iziga ogoratiħi ebu ogomuhe zu tohehe nidu'a e'ea zouni'uma.'

19 Ebu ani ane bare raena'a, 'E muri faġa radiu onamite veize ogomu boro hune ruhibe teħa. E'ano'o e'e ogau'ena'a zu gage'ena'a matu'e onami'uma!'

20 Rehano Badi'a'a niro, raena'a, 'Ġa'e mene huhuzaġa! Eġe'a izidi ohere ġae ġabone mae vaginine, ġa'a ruħibate'e tohe'e iniu'a me'uma?'"

21 Iesu'a ġoere ġonagano reiro, raena'a, "De'eguġa vazeġa'e ane tohe da'o ruhibe'ohe, rehano Badi'a moneo ani'e mene ma'ora vazeġa ra'ohe."

Ago Zamare Adudano'i

(Mataio 6:25-34)

22 Ebu Iesu'a ane tahi'ataħi'a ziro, raena'a, "E'ano'o e zi'ohe. Zae ġabone veize naġi ogomu a'uma ga aħirize veize naġi dabua vidi'uma rae ago zamare adudano'i!

23 Mazaġa ġabone zu aħiri' e ogomu zu dabua vitinoga.

24 Nugo gaoza zamaro'i! Ze ezone mene ġorau'ohe zu mene ħirive'ohe. Ogomuze nu'one'ete'e ħaba'a zu o'o'a, rehano Badi'a'a ġubuze'ohe. Za'e nini vitize hune'ohe!

25 Zae bo'aġano iniu'e zamare adudaune, ġabone'a taħiġa zuni fara'umaħe? Mene!

26 Ġau kome'a e'e haġaoga zu mene idaġa reine, za nougadu ġau 'ahoga veize zamare adudu'ohe?'

27 Butu kakaġa'e nougenouge ġuhure'ete'e ġiano'i! Ze mene ġaue'ohe ga dabuaze mene turine'ohe. Rehano e zi'ohe, butu kakaġa 'ahoga'e ma'ora vazeġa kini Solomona'a haġairote'e dabuġa manomano vitinoga.

28 Ebu butu veġa'e izidi ġaboga, hena ohoġore'e vaze'a masinadu ireo ħuħi hauni'uma, rehano Badi'a'a faifaine manohuni'ohe. Za'e ve vitinoga, e'ano'o Badi'a'a ħubehune dabua vidauzini'uma. Rehano za'e Badi'a mazaġo mene borofe fie'ohe!

29 Nagini a'uma zu ġaġi'uma rae ago zamare adudano'i!

30 Mazaġa Badi'a aġu'a azaġa'a 'aħiġuġa nidu'a vaġe'ohe, rehano Moze'e za'a e'e ġauġa urate'eta'e edeġa.

31 'Ougine Badi'a'a ibitozini'ete'e vaġo'i, ebu e'e ġauga nidu'a zuni zini'uma!

³² E'ano'o za'e, mamoe kome'a kome'a heuḡa, ago rihano'i, mazaḡa ane'a ibitohau'ete'e haba'a zinifine, Moze ani matu'e rudau'ohe.

³³ Ebu toheze seronadu moniḡa'e zahara azaḡa zeno'i! 'Ougine mene ziga'uma tunahuḡano toheze nu'one'ete'e teige, toheze adureo nu'on'i'uma. E'ea tine, mene haugi'uma ebu de'ea'e ḡonore zu zuhi'a mene sausauni'uma.

³⁴ Mazaḡa za'a toheze nouma tine, zamaroneze zu de'ea ti'uma."

Zuhi'a Boro'a Onaite'e veize Ruhibo'i
(Mataio 24:45-51)

³⁵ Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e, tuḡure azaḡa teige, gau dabuaḡa haḡae ruhibe rado'i, ebu ihureze zu agane modo'i!

³⁶ Ebu zuhi'aze hahu muiganono'o ne u'a bare feuradu ibihetao toketokerine ibiheta ḡarihe vava'e'ete'e teige, Zuhi'a Boro'a onaite'e veize ruhibo'i!

³⁷ Zuhi'aze'a bare onaadu tuḡure azaḡa'e ani guhine radiu'ena'a ruhibe'ete'e horozine, ani matu'o zenadu manohuga zini'uma. E hube hune zi'ohe, zuhi'aze'a gau dabuaḡa vidanadu ogau'ete'e fataḡano ohozadu ogomu zini'uma.

³⁸ Ebu zuhi'aze'a ohere ga uzeuze feuradu tuḡure azaḡani'a ani guhine radiu'ete'e horozine, matu'o zenadu manohuga zini'uma.

³⁹ Za'e 'adi zamaro'i! Vaze 'ahogani'a ḡonore vazega'e no'e madaḡano ani ne onai'uma rae ederine, ḡonore vazega'e diuḡoga mene idarafine, ani'e neḡa faine taufi'uma.

⁴⁰ E'ano'o zae zuni ruhibe rado'i, mazaḡa eḡe, Vaze Ubuga'e za'a mene edere'ete'e madaḡano bare onai'uma."

⁴¹ Ebu Petero'a niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡae'a hari 'adi'e emeḡe veize da'o ga vase nidu'a veize zuni idane'ohe?"

⁴² Zuhi'a Boro'a naenaenina'a, "E'e iniu huhuzaḡa zu zama tibano gau'ete'e azaḡa zi'ohe. Tuḡure vazega 'ahoga'e huhuzaḡa zu zama tibano gauine, zuhi'a'e ani teite matu'i'uma. Ebu vase e'e tuḡure azaḡa ḡahi'aḡa mae ohonadu 'ahige re'uma, raena'a, 'Tuḡure azaḡa nidu'a taufo'i! Ogomuze zuni mada idunane zeno'i! 'Ougadu ani'e onami'uma.

⁴³ Tuḡure vazega'e 'ouge gauine zu zuhi'aḡani'a bare feuradu horonine, ani matuadu manohuga ha'uma.

⁴⁴ E hube hune zi'ohe, ani'e zuhi'aḡani'a ane tohe nidu'a taufe'ete'e vazega'ano honi'uma.

⁴⁵ Rehano tuḡure vazega'e ane'a bare raena'a, 'E zuhi'a'e vehu'u faḡanobu'u onai'uma,' rae zamaradu tuḡureḡa azaḡa nidu'a bouzine zu ufeta ogau gage baboraune,

⁴⁶ zuhi'aḡa'e, ane'a mene edere'ete'e madaḡano bare onaadu aduga boro ha'uma ebu zama tibano mene gauirote'e azaḡani'a radiu'ete'e haba'ano honi'uma.

⁴⁷ Tuḡure vazega'e ane zuhi'a'a nagini urate'ete'e haḡaiḡa edeḡa rehano, mene ruhiline zu haḡaiḡa mene haḡaine, ani'e boune sausauni'uma.

⁴⁸ U tuḡure vazega'e ane zuhi'a ura mene ederadu ve'oḡa haḡaine, ani'e fa'one taugi'uma. Iniu'e Badi'a mazaono'o manohuga boro hidine, Badi'a'a ani gau boro haḡaoga urati'uma.

Mene Uniho Manoga Rehano Rovoti'uma
(Mataio 10:34-36)

⁴⁹ Iesu'a bare ziro, raena'a, "Eḡe'a raha 'adi hufoga radu ire roga mae onairo. Ebu ire roga'e amahi raha 'adi iri radiune matu'i'uma.

⁵⁰ Rehano e aduga hidite'e bapatzigoa 'ahoga me'uma zu zamahe'e aduga onamo gonaga me'uma.

⁵¹ Za'a zamare'etene, ege'a raha 'adi uniho manoga mae ovairo ga? Mene! Ege'a rovoze guzuhoga veize ovairo.

⁵² Izidiono'o onamo zama moneo ne azağa'e rovoti'uma, mazağa nu'e ege mazao fie'ohe, u nu'e mene fie'ohe. Ne e'e azağa'e fu'o reine, zege bo'ağano rovtadu uğidu'a 'aheu teiteagiretiti'uma, ga 'aheu'a uğidu teite agiretiti'uma.

⁵³ A'e mogani'a ubuga teite agiretiti'uma ga ubugani'a moga teite agiretiti'uma. Ebu vi'ani'a aboga teite agiretiti'uma ga abogani'a vi'a teite agiretiti'uma. Ebu vi'ani'a ubuga inuga teite agiretiti'uma ga ubuga inugani'a i'a vi'a teite agiretiti'uma."

Madağa'e Nougenouge Ederi'uma

(Mataio 5:25-26, 16:2-3)

⁵⁴ Iesu'a vaze guğuvağa ziro, raena'a, "Ĝoze'a ğutanoga horone'etene†, za'a raena'a, 'Iruğu'a ru'a'uma.' A hube, iruğu'a ru'a'uma.

⁵⁵ Ebu ohere ğoze'a bororanadu nahudu'etene‡, za'a raena'a, 'Mada'a hia'uma.' A hube, mada'a hia'uma.

⁵⁶ Zae, zama guhi azağa! Adure zu raha irağa horone'etene nagini'a furera'uma zae edeğa. U izidi madağano nagini'a fureru radiu'ete'e mene faine zamare horone'ohe.

⁵⁷ Zae'a zae bare nagini'e hağai duduga rae mene edere'ohe.

⁵⁸ E hari 'ahoga idani'uma. Ğa'e vaze 'ahoga moni madu mene bare haune, ani'a ğae kotao oho'ihı radu ani teite onami'uma. E'e zamağano ganine ge ibio uniho manofoi! Mene 'ouginge, ani'a ğa kota ibitohau'ete'e vazeğa 'evorao oho'i'uma, ebu ğu'a neğa taufe'ete'e vazeğa evorao oho'adu ğu'a negano oho'i'uma.

⁵⁹ E hube hune ğa'ohe, ğa mene bua'uma onamo ğae'a ani moni nidu'a bare ha'uma."

13

Sau'a'ono'o Ĝihuradu Badi'a Vađe Aroi

¹ E'e madağano vaze nu'e Iesu vađe aradu niro, raena'a, "Galilea azağa nu'e Badi'a dibuo hau radiu'ete'e zamağano Pilato, Roma gavana vazeğa, ani'a uti azağa nu tuğuzadu ze zemeha."

² Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Za'a zamare'etene, ze sau'a'e Galilea azağa nu omo sau'a ro'anoga 'ahine, 'ouge rudaneha rae ra'ohe?"

³ Mene! Ege'a zi'ohe, za'e zae sau'anono'o mene ğihurine, zae zuni zeđe teige 'ouge ruda'uma.

⁴ Ebu za edeğa, Siloami haba'ano ne hitagani'a fahanadu vaze 18 rudaro. Za'a zamaretene, ze sau'a'e Ierusalem azağa nidu'a sau'a ro'anoga rae ra'ohe?"

⁵ Mene! Ege'a zi'ohe, za'e zae sau'anono'o mene ğihurine, zae zuni 'ouge ruda'uma."

Figi Ireğa Huga O'o'a Hariğa Idaniro

⁶ Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro. "Vaze 'ahogani'a vaini nebağano figi ireğa ğoraro. E'e enogano, ani'a huga nu re'oga veize onairo, rehano huga'e o'o'a.

† 12:54 Girikio, 'Mada zubure'ete'e moneo ğoze'a ite'etene' ‡ 12:55 Girikio, 'Za ğuzu'ono'o zavara horone'etene'

⁷ E'ano'o neba ġiane'ete'e vazeġa niro, raena'a, 'E muri uġidu zamaġano huga re'oga veize ona rehano, huga ni 'ahoga mene horoneha. E'ano'o udi higonon'i, mazaġa haba iriva'one taue'ohel!

⁸ Ebu neba ġiane'ete'e vazeġani'a naenaenina'a, "Eġe zuhi'a, ge muri tiba modo'i! Eġe'a mazaġano busi mumuġa teadu ġiani'uma.

⁹ 'Ougadu muri tiba zamaġano hudaune manogġa, u mene hudano'idene, udi higonon'i!"

Iesu'a Bana Madaġano Oda Sau'a Roġaeġa Fainiro

¹⁰ Bana Madaġa 'ahogano Iesu'e nu'onu'o neġano Badi'a ġoere ihoze radiunu.

¹¹ E'ea roġae 'ahogani'a radiunu. Vine sau'a'a ani raganu radu ġaruga mae beonadu muri 18 mene edau faraunu.

¹² Iesu'a ani horonrotene, hunadu Iesu vaze onairo. Ebu Iesu niro, raena'a, "Roġae, ġa ugi 'ai manoreha."

¹³ Iesu'a 'evo'a ane rana trio, ebu ani'a zogone edau fararo zu Badi'a matu'oharo.

¹⁴ Rehano nu'onu'o neġa ġiane'ete'e ġihi'a'e maġuniro, mazaġa Iesu'a Bana Madaġano ugi roġaeġa fainiro. Ani'e vaze ziro, raena'a, "Eme mada 6 zamaġano gau'uma. E'ano'o ugi azaġa'e e'e madaġano aradu faizi'uma, mene Bana Madaġano!"

¹⁵ Ebu Zuhi'a Boro'a naenaenziro, raena'a, "Zama guhi azaġa! Za'e Bana Madaġa madaġano boromakau zu donikize vu gagoga veize maġuno'o fui'e buze'ohel.

¹⁶ E'e teige, Satani'a roġae 'adi, Aberahamo mariga, muri 18 ogoru tiro, ebu eġe'a Bana Madaġano 'ouge fui'e modiro. E'e haġai duduġa haġaeha!"

¹⁷ Ani 'ouge reitotene, maġunoharote'e azaġa nidu'a'e mazagaroziro, u vaze ġuġuvaġa nidu'a'e, ane'a haġai manomano nidu'a haġairote'e u'ano, matu'iro.

Badi'a'a Ibitozini'ete'e Moneo Ġoeriro

(Mataio 13:31-33, Mareko 4:30-32)

¹⁸ Ebu Iesu'a zina'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'e nagini heuġa? Nagini hina idani'uma?"

¹⁹ A'e Guava* maġa kome'a tiba vaze'a madu nebaġano ġorau'ete'e heuġa. Ebu ġuhure ire boro radu nini'a rafiu are ezagano kamadu neġa ogora'uma.

²⁰ Iesu'a bare zina'a, "Badi'a'a ibitozini'eta'a'e nagini hina rae idani'uma?"

²¹ A'e isiti heuġa. Roġae'a isiti tahiġa madu uvahuġa ġehaġa teite mirune tibune'ohel onamo 'uvahu nidu'a mini'ohel."

Ibiheta Kokosiġa

(Mataio 7:13-14, 7:21-23)

²² Iesu'e Ierusalemha haba'a oname'ena'a, haba'a haba'ano zu neġa neġano ihoze onaminu.

²³ Ebu vaze 'ahogani'a ġadiniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, Badi'a'a vaze nu'a da'o sau'aze'ono'o ġabozu'umahe?" Iesu'a naenaenziro, raena'a,

²⁴ "Ġabone tuġutuġu ibiġa diuġihi roidene, ibiheta kokosi'ano diuġo'i! Eġe'a zi'ohel, e'e diuġoga veize inare gau'i, mazaġa vaze ġehaġa'e e'e diuġihi ra'ohel rehano, mene idara'uma!"

* 13:19 Girikio, Fufu

²⁵ Ne vazeḡani'a edanadu ibiheta haraune, za'e enonao edanadu toketokeri'uma, raena'a, 'Zuhi'a Boro, ibiheta vava'o'i!' Rehano ani naenaenzi'uma, raena'a, 'E za noumaono'o onata'e aḡu'a.'

²⁶ Ebu za 'ai re'uma, raena'a, 'Eme ḡae teite ogau tiburaunu zu ḡa'e emeḡe ne ibiḡano ihofinu, e'ano'o ḡa'e eme eḡeḡa!'

²⁷ Rehano ani naenaenzi'uma, raena'a, 'Za'e noumano'o onata'e e aḡu'a. Za haḡai sau'a azaḡa, eḡe mazaono'o vaḡino'i!'

²⁸ Ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e zamaḡano Aberahamo, Isako, Iakobo zu peroveta azaḡa nidu'ani'a radiu'ete'e horozu'uma, u za'e enona be'a ḡiaze mode tauḡi'uma. Ebu za'e nia'uma zu maḡunadu ḡononeze atiti'uma.

²⁹ Iuda mene azagani'a naenaono'o onadu Badi'a'a ibitohau'ete'e zamaḡano ehoradu ogau tibura'uma.

³⁰ Ḣiano'i! Ibite'ete'e azaḡa'e vesi'uma, ebu vesi'ete'e azaḡa'e ibiti'uma.

Iesu'a Ierusalem Haba'a U'ano Niaro (Mataio 23:37-39)

³¹ E'e madaḡano Farisea azaḡa nu'a Iesu vaḡe onadu niro, raena'a, "Adano'o vaḡinadu haba 'ahoga onamo'i, mazaḡa kini Heroda'e ḡa ḡamihi ra'ohe!"

³² Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Ani'e butu ḡuniḡa so'oso'oḡa heuḡa. Ani onamadu 'ahige no'i, 'E mada mene faḡano vine sau'a hegoze buzi'uma zu uḡi azaḡa faizi'uma, ebu hena eḡe gau nidu'a haḡae hauḡi'uma.

³³ Nagini'a eḡe mazao furera'uma rehano, e'e izidi oname madaḡano Ierusalem haba'a onami'uma. Mazaḡa peroveta azaḡa'e Ierusalem haba'a enogano mene ruda'uma.

³⁴ O, Ierusalem azaḡa, Ierusalem azaḡa! Zae'a peroveta azaḡa zimiro zu Badi'a'a tuḡuzirote'e azaḡa hadi hina zimi ruziuro. Kokoroku'a isaḡa zamaḡano ubuga gugube'ete'e teige, e'e mada ḡehaḡa zae tauḡihi reiro, rehano za'e mene uratinu!

³⁵ E'ano'o ḡiano'i, neze fahi'uma! Ebu za'e eḡe mene bare horohi'uma onamo zae'a raena'a, 'Zuhi'a Boro niḡano onae'ete'e vazeḡa mae ḡihino'i!"

14

Iesu'a Bana Madaḡano Ugi Vazeḡa Fainiro

¹ Bana Madaḡa 'ahogano Iesu'a Farisea azaḡa ibitozini'ete'e vazeḡa neo ogomu anoga veize onamiro. Ebu vazevaze'a ani uhiḡano ḡiaḡianiro.

² E'ea Iesu zamao vaze 'ahoga'e ahi'a uginadu menoga radiunu.

³ Ebu Iesu'a Mose goro ihoze'ete'e azaḡa zu Farisea azaḡa ḡadiziro, raena'a, "Za'a zamare'etene Bana Madaḡano ugi vazeḡa fainoga idaḡa ga mene?"

⁴ Ze'a mene naenaeniuro. Iesu'a 'evo'a ugi vazeḡa obone'ena'a, fainadu tuḡune vaḡiniuro.

⁵ Ebu Iesu'a zina'a, "Zae bo'aḡano Bana Madaḡano iniu ubuga ga boromakau'a idu zamaḡa ovoine, ḡarihe mae ḡihini'uma ga mene?"

⁶ Ze'e mene bare naenaeniuro.

Haḡai Ovoroga Haḡao'i

⁷ Iesu'a huzirote'e azaḡa hitana ehorogano ehoroga horozitotene, ani'a hari 'ahoga idaniuro, raena'a,

⁸ "Vaze 'ahogani'a hahu muiḡa auḡoga veize ḡa huḡadine, hitana ehorogano ago ehoroi!"

9 Mazağa ufeta hitaga vazeğa zuni hunine, ġanine huzate'e vazeġani'a onadu ġani'uma, raena'a, 'Ġa ehoro haba'a vaze 'adi hano'i!' 'Ougine ġa'e nouge rae zamari'uma? E'e bone mazagaro'adu raha ehoroġa vaġe onami'uma.

10 E'ano'o muie'ete'e vazeġani'a huġado'idene, raha ehoroġano ehoro'il' 'Ougine, mui haġae'ete'e vazeġani'a horo'adu ġa vaġe ari'uma. Ebu ġa'ena'a, 'Vazehe, iġunadu hitana ehoroġano ehoro'il' 'Ougadu ġae teite huzate'e azaġani'a ġa nigu'i'uma.

11 Iniu vaze ane'a bare niġa mae itine, ani'e mae ovoi'uma, u iniu vaze ane'a bare niġa mae ovoine, ani'e mae ġihini'uma."

12 Ebu Iesu'a vaetadu ani hunirote'e vazeġa e'e niro, raena'a, "Ogomu ga mui veize huzo'idene, vazeġo, negoġo, nabugo ga ġae uhiġano radiu'ete'e ma'ora azaġa ago huzo'i! 'Ougine ze'a ġa bare naena'e'e huġadi'uma.

13 Rehano ġa muio'idene, zahara azaġa, oda sau'a azaġa, edanoga mene idaġa azaġa ebu ubumaze kuruġa azaġa huzo'i!

14 'Ougine ze'e Badi'a'a manohuġa zini'uma. Mazaġa ze'e baronoga'e mene idaġa 'ahine, duduġa azaġani'a bare ġabode iġune'ete'e madaġano, ġa'e Badi'a'a naeġa ġani'uma."

Mui Boro Hariġa Idaniro (Mataio 22:1-10)

15 Iesu teite ogau radirote'e vazeġa 'ahogani'a Iesu ġoere igirotene, ani Iesu niro, raena'a, "Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'ano ogau tiburu'ete'e azaġa'e matui'uma!"

16 Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro, nina'a, "Mada 'ahogano vaze 'ahogani'a mui boro ruhibadu vaze ġehaġa huziro.

17 Mui madaġa reiirotene, ani tuġure vazeġa'e huzirote'e azaġa mazao tuġunadu 'ahige ziro. 'Mui boro veize ġau nidu'a ruhina 'ahine, za'e nidu'a, izidi aro'i!"

18 Ebu tuġure vazeġa'e 'ouge ġoeriro, rehano ze tiba tiba'e ġoere nufenufiro. Ibite nirote'e vazeġani'a raena'a, 'E haba iziga hoiteha, e'ano'o e e'e ġiani onamihi. E mene amate'e moneo ago maġuno'!"

19 Ebu vaze 'ahogani'a raena'a, 'E boromakau 10 hoiteha. E'ano'o e ze manoga ga mene rae tuhune nurihi. E mene amate'e moneo ago maġuno'!"

20 Ebu vaze 'ahogani'a raena'a, 'E izidu'u hahureha, e'ano'o e mene ami'uma.'

21 Tuġure vazeġa ani'e bare onamadu ze'a reiirote'e ġoe'a zuhi'aġa ihoniro. Ani'a ihonirotene mui vazeġa'e maġune rudaro ebu tuġure vazeġa niro, raena'a, 'Ne ibiġano zu ibi kokosiġano ġarihe onamadu zahara azaġa, oda sau'a azaġa, ubumaze kuruġa azaġa zu edanoga mene idaġa azaġa huzo'i!"

22 Tuġure vazeġa onamadu 'ouge haġairo. Ebu bare onaadu zuhi'aġa niro, raena'a, 'Zuhi'a, ġa'a ehate'e ġauġa haġaeha, rehano ne ize mene iriva'eha.'

23 Zuhi'aġani'a tuġure vazeġa niro, raena'a, 'Ibi boro zu maġa neġa ibiġano buau onamadu vaze vaġo'i ebu tutuze aro'i! Vaze hina eġe ne iriva'o'no'i!"

24 Ġiano'i! Eġe'a ibite mui veize huzirote'e azaġa nidu'a'e, eġe mui tahiġa zu mene auġi'uma."

Iesu Hegote'ete'e Ibiġa (Mataio 5:13, Mareko 9:50)

²⁵ Mada 'ahogano vase ġuġuvaġa hune'a Iesu ġaruna hegotinu. Ebu Iesu'a vaetadu ziro, raena'a,

²⁶ "Iniu'a eġe ġaruna hegotoga urato'idene, eġe zamare borofo'i! Moġa zu vi'a, inuġa zu ubuġa, negoġa zu ezeġa, ebu ġaboneġa zuni ago zamare borofo'i! 'Ouge haġaine, ani'e eġe tahi'a rae re'uma.

²⁷ Iniu'a ane satauro odohadu eġe ġaruna mene hegotine, ani'e eġe mene tahi'a rae re'uma.

²⁸ E hari 'ahoga idani'uma. Zae bo'aġano, vase 'ahogani'a ne hitaġa ogoranoga uratine, ibite geno ehoradu moni nugu hina ogoru hauġi'uma rae ġiani'uma. Zu ani moniġa'e ne e'e ogoranoga veize idaġa ga mene rae ġiani'uma.

²⁹ Iġite ohonadu mene ogoru hauġine, vase ġehaġani'a e'e horonadu giriho ha'uma.

³⁰ Ze'e raena'a, 'Vaze 'adi'e ne ohoniro, rehano hauġoga'e mene idaraneha!'

³¹ Ebu kini 'ahogani'a kini 'ahoga teite uti onamine, ani ibite geno ehoradu zamare'ena'a, 'Eġe uti azaġa'e 10,000 ebu 'ahoga uti azaġa'e 20,000. E'e kiniġa teite utitine, ani vitini'uma ga mene?' rae ġiani'uma.

³² Ani vitinoga mene idaġa reine, kiniġa e'e ize faġano, ani teite uniho manoga mouga veize hari odohe dure'ete'e vazeġa tuġuni'uma.

³³ E'e teige, zae bo'aġano iniu vase ane ġau nidu'a hune modoga moneo ibite mene zamarine, ani'e eġe tahi'a rae mene re'uma."

³⁴ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e dama heuġa. Dama'e manoga, rehano inigani'a dauġine, nougenouge damaġa bare haġai'uma?"

³⁵ Damaġa mene bare haġaine, raha ga ogomu ġuhune'ete'e busiġa'e mene manoga, e'ano'o mae modi'uma. Za teġazeta ro'idene, eġe ġoere faifaine abito'i!"

15

Mamoe'a Dauġirote'e Hariġa Idaidaġa (Mataio 18:12-14)

¹ Mada 'ahogano takesi azaġa ebu haġai sau'a azaġani'a nu'oranadu Iesu ġoere abitinu.

² Rehano Farisea azaġa ebu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa ze mene matuiro ebu ufeta ġoereriro, raena'a, "Iesu'e haġai sau'a haġae'ete'e azaġa mae zouze'ohe ebu zeġe teite ogau tiburu'ohe."

³ Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro.

⁴ "Zae bo'aġano vase 'ahoga'e mamoe'ega 100, rehano tibani'a dauġine, ani'e mamoe' 99 haba boha'a nobe'a modadu dauġoga mamoe'ega vaġe ravavi'uma.

⁵ Ani horone meine, ani matu'e rudanadu mae ane herao ti'uma.

⁶ Ebu ani bare ne onamadu ane vase, negoġa zu nabuga huze nu'ozu'uma. Ebu ra'ena'a, 'E'e eġe mamoe' dauġoga ġauġa horoneha, e'ano'o eġe teite matuihi!"

⁷ E zi'ohe. Hari e'e teige, haġai sau'a vazeġa tiba'e ane sau'a'ono'o ġihurine, adureo ani mazao ufeta matu'i'uma. Sau'a'ono'o ġihuri'uma haġaiġa o'o'a ra'ete'e duduga azaġa 99 vitizi'uma."

Moni'a Dauġirote'e Hari Idaidaġa

8 Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Roḡae 'ahoga'e moniḡa nidu'a* 10, rehano tibani'a daugine, ani nagini haḡai'uma? Ani ihureḡa tinadu ne fode'ena'a, haba nidu'a faine ḡiane vaḡi'uma.

9 Ebu horone meine, ane vaze, negoḡa zu nabuga huzadu zina'a, 'Eḡe'a daunirote'e moni tiba vaḡe horoneha, e'ano'o eḡe teite matu'ihii!"

10 E za zi'ohe. E'e teiḡe, Exhaḡai sau'a vazeḡa tibani'a ane sau'a'ono'o ḡihurine, Badi'a tuḡure viga'e matu'i'uma."

Ubugani'a Dauḡirote'e Hari Idaidaḡa

11 Ebu Iesu'a hari 'ahoga bare idaniro. "Vaze 'ahogani'a ubuga 'aheu teite radiunu.

12 Mada 'ahogano ubuga veḡani'a moga niro, raena'a, 'Mama, ḡae toheḡo zamaḡano eini'uma ḡau nidu'a 'ai eno'ii!' Ebu mogani'a ane ḡau ubuga 'aheu veize a'anadu ziniro.

13 Mada nu ḡarugano, ubuga veḡani'a ḡauḡa nidu'a nu'onadu haba faḡa vaḡine onamiro. Ebu e'ea ani mene faine zamaradu moniḡa au taḡe'ena'a nidu'a modiro.

14 Ani moniḡa nidu'a mode hauḡirotene, e'e haba'ano zahara boro'a buaro ebu ani vinine runiro.

15 E'ano'o ani gauoga veize e'e haba'a vazeḡa 'ahoga vaḡe onamiro, ebu vazeḡani'a ani haba boha'ano aba taufe'ete'e gauḡa haro.

16 Ani e'ea vinine runadu ani ura boro'e aba ogomu atihi reinu, rehano vaze 'ahogani'a ogomu 'ahoga mene haro.

17 Ḡonagano zamaḡani'a bohatanadu ani ane bare reiro, raena'a, 'Eḡe mama veize gau'e'ete'e azaḡa'e ogomuze ḡehaḡa bagaḡa, u e'e ahama vinihe ruhe'ohe.

18 E mama vaḡe bare onami'uma ebu 'ahige ni'uma. "Mama, e'e ḡa zu Badi'a mazao haḡai sau'a haḡaeha.

19 E'ano'o e ḡae ubugo rae ago huho'i, rehano ḡae veize gau'e'ete'e azaḡa teiḡe huho'ii!"

20 'Ouge rae zamaradu ani iḡunadu moga vaḡe bare onamiro.

Ani ize faḡano onairotene, mogani'a horoniro. Ani'e vetuḡaneadu ani ubuga 'u'a dure onamiro ebu ahainadu fura'iniro.

21 Ubugani'a moga niro, raena'a, 'Mama, e'e Badi'a zu ḡa mazao haḡai sau'a haḡaeha, e'ano'o e ḡae ubugo rae ago huho'ii!"

22 Rehano mogani'a tuḡure azaḡa zina'a, 'Dabua manoḡa ḡarihe odohe aradu vidanohano'ii! 'Evore adiriḡa redohano'ii, zu tamaku redohano'ii!"

23 Ebu boromakau modohuḡa iga reite'e odohe aradu mano'ii! Eme au matu'ii'hi!"

24 Mazaga e ubude 'ahi'e rudaro ebu bare ḡabodeha, ani dauḡiro ebu bare horone maha'ii! E'ano'o tuḡure azaḡani'a ani'a reirote'e ḡauḡa nidu'a haḡairo. Ebu mui boro haḡadu zeḡe nidu'a matue tiburaro.

25 E'e zamaḡano ubuga ibi'ani'a mebao gau'e radiunu. Ani ne u'a bare onamadu uhiḡano feurirotene, muie haraoḡa iḡiro.

26 Ebu ani tuḡure vazeḡa 'ahoga hunadu nagini'a fureranate'e ḡadiniro.

27 Tuḡure vazeḡani'a naenaenina'a, 'Negoḡo ani manoḡa bare feureha, e'ano'o mogo'a boromakau modohuḡa iga manadu mui boro haḡaeha.'"

28 'Ouge reirote'e ubuga ibi'a ani maḡune rudaro ebu ne zamaḡa diuḡoga mene uratiro.

* 15:8 Girikio, '10 Derakema', Derakema tiba'e mada tiba gau naeḡa

Ebu mogani'a buanadu uminiro, raena'a, 'Ne diugadu ege teite muio matui'hi!

²⁹ Rehano ani'a naenaenina'a, 'Mama, zamaro'! E muri gēhaḡa tuḡure vazeḡa teige ḡae veize gau'e onae'ohe zu ḡae ḡoere mene hezahohaunu. Rehano e'e ege vazehe duḡuru teite matu'u veize ḡae'a gouti ubuga tiba zu mene maro.

³⁰ U ubugo aha'a ubuma ḡezo haḡaiḡano ḡae moni mode haugadu ne u'a bare onatene, ḡa boromakau modohuḡa iga mano haneha!

³¹ Ebu mogani'a niro, raena'a, 'Ege ubude! Ga mada nidu'a ege teite radiu'ohe, e'ano'o e ḡau nidu'a'e ḡae veize.

³² U negoḡo ani'e rudaro ebu bare ḡabodeha, zu dauḡiro ebu bare horoneha. E'ano'o emeḡe'a mui haḡadu matu'i'uma!"

16

Ma'ora Vazeḡa Ḡau Taufe'ete'e Vazeḡa Hari Idaidaḡa

¹ Iesu'a ane tahi'atahi'a hari 'adi idaniro. "Ma'ora vazeḡa ḡau nidu'a taufe'ete'e vazeḡani'a radiunu. Mada 'ahogano ma'ora vaze e'e'a ane ḡau taufe'ete'e vazeḡani'a ani moni au hauginute'e igiro.

² 'Ougadu ma'ora vazeḡa'e ani hunadu niro, raena'a, 'Ḡae moneo hari egata'e hubehehe? Ḡa'a ege moni hina nougenouge gauinute'e faine me'odono'i, mazaḡa ḡa'e ege ḡau mene bare taufi'uma!

³ 'Ouge nirotene, ani'a ane bare reiro, raena'a, 'Ege zuhi'a'a gauono'o mae vagiheha. E izidi nougi'uma? E ahiri gauga moneo inarahe 'o'o'a zu moni umidoga mazagaroh'e'ohe.

⁴ O, e nougi'uma'e edereha! 'Ahige haḡaine, gau 'ahi modi'uma rehano, vavezaze'a zeḡe neo huhe zouhi'uma.'

⁵ 'Ougadu ani'a ane zuhi'a ḡau meirote'e azaḡa tiba tiba huziro. Ebu ani'a zeḡe bo'aḡano vaze tiba ḡadiniro, raena'a, 'Ḡa'a ege zuhi'a ḡau'e nugu meiro?'

⁶ Vaze e'e naenaenina'a, 'E olive dehoroga 800 galeni meiro.' Ḡau taufe'ete'e vaze'a niro. 'Ḡae'a meirote'e umine meirote'e so'aḡa mo'i, ebu ehoradu 400 galeniḡa rae bare mirihe to'i!'

⁷ Ebu hena vaze 'ahoga ḡadiniro. 'Ḡa ege zuhi'a ḡau nugu meiro? Vaze e'e'a naenaenina'a, '100 vuidi baige boro meiro.' Ani'a niro. 'Ḡae so'a madu 80 baige rae bare mirihe to'i!'

⁸ Ma'ora vazeḡani'a ani ḡau taufe'ete'e vazeḡani'a nagini haḡairote'e igirotene, ani ḡuriro vazeḡa rehano, niguniro, mazaḡa haḡaiḡa'e huhuzaḡa."

Iesu'a reiro, raena'a, "E'e teige, raha adao Badi'a aḡu'a azaḡa'e zeḡe veize gauoga ufeta huhuzaḡa. Aḡaḡa azaḡa vitize'ohe.

⁹ Ege'a zi'ohe, za'e raha ada ḡau madu vaze danazo'i zu ze teite vazetito'i! Ḡaugo nidu'a haugadu zae zu rudaune, za'e tuḡutuḡu haba'a mae zouzi'uma.

¹⁰ Iniu'a gau komeḡa veize ane zama hina faine haḡaine, gau boro zuni 'ouge haḡai'uma. U iniu'a gau kome'ano ḡuririne, gau boro zuni ḡuriri'uma.

¹¹ Ebu za'a rahao ada ḡau mene faine odohe gauine, Badi'a'ono'o vine ma'oraḡa huga mene me'uma.

¹² Za vaze nu ḡau mene faine odohe gauine, zae ḡauga mene me'uma.

13 Tuḡure vazeḡa'e zuhi'a 'ahau veize gauoga mene idaḡa. 'Ougine ani 'ahoga'e zamari'uma, u 'ahoga'e he'ehe'eni'uma. Ebu 'ahoga veize faine gaui'uma, u 'ahoga'e turuni'uma. E'e teige, za'e Badi'a ebu moni veize gauoga mene idaḡa."

14 Farisea azaḡa'e moni zamare borofe'ete'e u'ano, Iesu ḡoere igirotene, ze Iesu eḡofoharo.

15 'Ougadu Iesu'a ziro, raena'a, "Vaze ubumao za'e zae'a bare duduḡa ra'ohe, rehano Badi'a'e zae zama'e sau'a rae edeḡa. Vaze'a ḡau boro ra'ete'e ḡauḡa'e, Badi'a'a agirohau'ena'a mene urate'ohe.

16 Ioane Babatiso'a izema onairote'e madaḡano, Mose goro ḡoe'a zu peroveta azaḡani'a mirihirete'e ḡoe'a vaze ibitoziniro. E'e ḡarugano Badi'a hari manoḡa'e eḡe'a haramo'ohe, ebu vaze ḡehaḡa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a diuḡoga veize inare'ohe.

17 Adure zu raha'e dauḡi'uma, rehano Mose goro ḡoe'a kome'a hune zuni mene dauḡi'uma.

18 Mose goro ḡoe'a 'ahoga idani'uma. Hahu ohoze'a inuga modadu roḡae 'ahoga teite hahurine, ani'e daro'e'ohe. Ebu ohoze 'ahoga'e i'ani'a modirote'e roḡaeḡa teite hahurine, ani zuni daro'e'ohe."

Ma'ora Vazeḡa ebu Lazaro

19 Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Ma'ora vazeḡa 'ahogani'a radiunu. Ani dabua miriḡa manoḡa vidaunu zu mada nidu'a ani ogomu manoḡa aunu ebu ne manoḡa huneo radiunu.

20 U ani ne ḡabiriḡa ibihetaḡano zahara vazeḡa niḡa Lazaro'a radiunu. Ani ahiri'e idiri ḡunuḡa.

21 Ani ma'ora vazeḡani'a fatao oganadu mumuḡani'a rururaudote'e ufe atihireinu. Rehano ḡuni'a aradu ane idiri ubidinu.

22 Ḣonagano Lazaro'a rudarotene tuḡure viga'a ovadu Aberahamo vaḡe zamahu itiro. Ebu ma'ora vazeḡa zuni rudanadu gururo.

23 Ma'ora vazeḡa viga'e rune haba'a onamadu ani e'ea huau ḡaniḡanau'ena'a ite ehamaro, ebu faḡano Aberahamo babaḡano Lazaro horoniro.

24 'Ougadu ani'a huario, raena'a, 'Aberahamo, mama! Eḡe vetuḡaho'i! Lazaro tuḡunadu ane 'evo'a hudu'a vuo taradu mazanehe amunano'i! E ire roga duhuḡa zamaḡano gigi'a boro hide'ohe!"

25 Rehano Aberahamo'a naenaeni, raena'a, 'Ubude, ḡa 'ahi zamaro'i! Ḣa'a rahao ḡabode radiudote'e madaḡano ḡau manomano hidinu, u Lazaro ani aduga hidinu. 'Ahine Lazaro ani izidi ahao matu'e rudau'ohe, u ḡa'e gigi'a hide'ohe.

26 Ḣau 'ahoga zuni 'ahi e'e, emeḡe bo'aḡano'e dofara boro. Vaze 'ahoga ahano'o ḡa mone fare amoga mene idaḡa, ebu eme none fare aroga mene idaḡa."

27 'Ouge reirotene, ma'ora vazeḡani'a naenaeni. 'Mama Aberahamo, e ḡa umi'e'ohe. Lazaro eḡe ne tuḡune onamo'i!"

28 E negohe nidu'a fu'o. Ze rudaune aduga hide'ete'e haba'a 'ahi mene aroga veize, Lazaro ane onamadu eḡe'a ahao gigi'a hide'ete'e ihozi'uma."

29 Rehano Aberahamo'a nina'a, 'E 'ouge mene haḡai'uma, mazaḡa Mose zu peroveta azaḡa miriho'e e'e radiu'ohe. Ze uratine mirihoḡa e'e me'odi'uma ebu e'e moneo ederi'uma."

30 Ebu ani nina'a, 'O mene, mama Aberahamo! Vaze 'ahoga runeono'o zeḡe vaḡe tuḡunine, ze'e haḡai sau'anono'o ḡihuri'uma."

³¹ Rehano Aberahamo'a niro. 'Ze Mose zu peroveta azağa mene egozine, runeono'o ġabode iġune'ete'e vazega zuni mene hune egoħa'uma.'

17

Iesu'a Sau'a Rae Mode'ete'e zu Fiie'ete'e Ihoziro

(Mataio 18:6-7, 21:22, Mareko 9:42)

¹ Mada 'ahogano Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Vaze sau'a moneo tutuze'ete'e e ġauġa'e mada nidu'a furera'uma, rehano vaze haġai sau'ano tutuze'ete'e vazega'e, fase vetuġaġa, aduġa hidi'uma.

² Ani'a kome'a kome'a bo'aġano tibani zu sau'ano tutune ihonine, e'e vazega'e hadi horeġa unuġano aute varahadu davarao feunine'e manoga.

³ E'ano'o tohutoho'! Ekalesia nabuġo'a sau'a haġao'idene, riġa ġoreno'i, raena'a, 'Ġa ve'oreha haġai sau'a ago haġao'! Ebu ani haġai sau'anono'o ġihuro'idene, sau'aġa rae modo'!

⁴ Ani'a mada tiba zamaġano ġae 7 sau'a ġae mazao haġaine zu ġae 7 bare onaadu 'E ġa mazao haġai sau'a haġaeha,' rae ro'idene, ane sau'a aġutu modo'!"

⁵ Mada 'ahogano apostolo azaġani'a Zuhi'a Boro niro, raena'a, "Eme ġa mazao fiie'ete'e ufeta borofo'!"

⁶ Zuhi'a Boro'a naenaezina'a, "Za'a eġe mazao fie'eta'a'e fufu maġa kome'a tiba heuġa rehano, za'a Irimo ireġa nina'a, 'Irimo ire, ġae'a bare taigota iġunadu davarao ġuhuro'i,' rae reine, ani za ġoere egozini'uma."

⁷ Iesu'a bare zina'a, "Zae bo'aġano vaze 'ahogani'a tuġure vazega 'ahogaġeta reine, tuġure vazega e'e'a mebao raha houni'uma ga mamoe taufi'uma. Ebu ġauno'o bare onaine, ane zuhi'a'a 'ahige re'umahe, 'Aro'i, ehoradu ogano'i? Mene!

⁸ Ani zuhi'a'a 'ahige re'uma, raena'a, 'Eġe veize ġorava ogomuġa ġoroho'i, dabarano'i, ebu e ibite oġa'uma zamaġano danaho'! E'e ġaruganobu'u ġa'a ogano'!"

⁹ Ebu tuġure vazega'e gau haġate'e veize ani zuhi'a'a manoga tauġi rae mene ni'uma.

¹⁰ E'ano'o za zuni Badi'a'a zeate'e ġauġa haġae hauġo'idene, za 'ahige ro'i, 'Eme tuġure azaġa roġeġa. Eme'e gau'e tauġeħa.'

Lefera Azaġa 10 Manoziro

¹¹ Iesu ani Ierusalemaha'a u'a onaminu. Ebu ani Samaria zu Galilea haba'a nemaġano onamiro.

¹² Ani de'e haba'ano ne 'ahoga diuġirotene, lefera azaġa 10 faġano edanadu Iesu horoniro.

¹³ Ebu ġihau huario, raena'a, "Zuhi'a Boro Iesu, eme vetuġafadu deħefe faifo'!"

¹⁴ Iesu'a horozadu ziro, raena'a, "Badi'a dibu'o hau'ete'e azaġa vaġe onamo'i, ebu ahirize ihozo'! Ze'a za manora ga mene rae ġiazi'uma." Ebu ze ibio oname'ete'e zamaġano, leferaze'a deħeru manoriro.

¹⁵ Vaze tiba'e leferaga'ni'a manoroga horonirotene, Iesu vaġe bare onadu ġihau huau'ena'a, Badi'a niġa niġuniro.

¹⁶ Vaze 'adi'e Samaria vazega. Ani Iesu oda babaga'ano rahao ovog uġuradu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ġa'a deħeħeħa! Manoga tauġi!"

¹⁷ Ebu Iesu'a ġadiniro, raena'a, "E vaze 10 deħe faizeħa, rehano vaze 9 nou'e'e?"

¹⁸ Iuda mene vazega ġa'a da'o baradu Badi'a niġunaħeħe?"

19 Ebu Iesu'a vase e'e niro, raena'a, "Iḡune edanadu onamo'i! Ġae'a eḡe mazao fie'ete'e'a ḡaboha'eha."

*Badi'a'a Ibitohau'ete'e Haba'a Ihoziro
(Mataio 24:23-28, 24:37-41)*

20 Mada 'ahogano Farisea azaḡani'a Iesu ḡadiniro, raena'a, "Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e nani'a ari'uma?" Iesu'a naenaenziro. "Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e onae'ete'e vase'a ubumaze hina ḡianoga mene idaḡa.

21 'Ani ahama ra'ohe,' ga 'Ani omoa ra'ohe,' de'uge mene rae re'uma, mazaḡa Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e zae bo'aḡano* radiu'ohe."

22 Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "Za'a zazore mone mada 'ahogano, eḡe, Vaze Ubuga ḡiahihi re'uma, rehano za'e e mene horohi'uma.

23 Vaze'a raena'a, 'Ḡiano'i, Iesu omo'e'e' ga 'Iesu 'ahi'e'e,' rae zo'idene, ago buau onamo'i zu ago hegoto'!

24 E, Vaze Ubugani'a bare onaine, vase nidu'a hune'a horohi'uma. A'e, viri'a vazahadu adure nae ruganono'o nae ruga aganadu vase nidu'a horone'ete'e heuḡa.

25 Rehano e'e ḡauḡa izema fureranogano, e'e aduga ḡehaḡa hidi'uma zu izidi azaḡani'a eḡe hezahohi'uma.

26 Eḡe, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madaḡano'e vazevaze'a Noa madaḡano haḡainute'e teigi'uma.

27 E'e madaḡano vazevaze'a radiunute'e radoneḡano ogaunu, gaginu zu hahurinu onamo Noa'a ḡasi boro diuḡiro. 'Ougaḡu zobo'a onaadu zeḡe nidu'a ruize hauḡiro.

28 Ebu eḡe, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madaḡano'e vazevaze'a Lota madaḡano haḡainute'e teigi'uma. Zeḡe'a radiunute'e radoneḡano ogaunu, gaginu, maketinu, hihinu ebu neze ogoraunu.

29 Rehano Lota'a Sodoma haba'a mode iḡunirotene, ire roga zu ire roga hadiḡani'a adureono'o iruḡu teige rururu ovoiro ebu nidu'a hune ruize hauḡiro.

30 Eḡe, Vaze Ubugani'a adureono'o bare onaine, a'e e'e madaḡa teigi'uma.

31 E'e madaḡano iniu'a ne enona radiu'ete'e vaseḡa'e ḡauḡa mouga veize neḡa mene diuḡi'uma! Meba zamaḡano hihe'ete'e vaseḡa zuni neḡa mene bare onami'uma!

32 Nugo zamaro'i, Lota inuga'e nougaḡu rudaro!

33 Iniu vase ane ḡabone obone giganine, ani ḡabone tuḡutuḡu mene hidi'uma. Rehano iniu vase ane ḡabone eḡe 'uano ahetine, ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

34 E zi'ohe, e'e bare onait'e'e ohe'ano vase 'aheu'e evane tibano bazi'uma. E'e zamaḡano 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iḡuni'uma.

35 Rogae 'aheu'e uvahu mirune radiu'ete'e zamaḡano, 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iḡuni'uma†."

37 Ebu ane tahi'atahi'a'a ḡadiniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, 'ahi'e nouma furera'uma?" Iesu'a naenaenziro. "Nagini'a rudanate'e haba'ano gaoza'a nu'ora'uma."

* 17:21 zae zamaḡano † 17:35 Mirihe farirote'e 'ahoga'e v. 36 'ahige ra'ohe, 'Ohoze 'aheu'a mebao gau'ete'e zamaḡano, 'ahoga'e zamaha'uma, u 'ahoga'e mode iḡui'uma."

18

Gozoba'a Bare Bare Uminirote'e Hari Idaidağa

1 Mada 'ahogano Iesu ane tahi'atahi'a'a kuruo iğaiğa kuranoga zu mene ahetoga veize hari 'ahoga idaniro.

2 Ani raena'a, "Haba 'ahogano kota ibitohau'ete'e vazega 'ahogani'a radiunu. Ani'e Badi'a mene rihoninu zu vaze mene gubazinu.

3 E'e haba'ano gozoba 'ahogani'a zuni radiunu. Ani mada nidu'a bare bare kota ibitohau'ete'e vazega vage onamadu niro, raena'a, 'Ege agire vazega'a ege mazao hagairote'e hagaiğa'e mene duduga. E'ano'o ga ani mazao nagini'e hagai duduga ihono'!

4 Kota ibitohau'ete'e vazega ani fağa hune gozoba e'e dananoga mene uratiro. Rehano vesu'u ani ane'a bare raena'a, 'E Badi'a mene rihone'ohe zu vaze mene gubaze'ohe.

5 Rehano gozoba ada'a, e ufeta gunuguhe'ohe! E'ano'o e ani kota abiti'uma ebu ani'e duduga rae ni'uma. "Ouge mene hagine, ani bare bare onaadu ihi'uma ebu e fuğofugohe ruhi'uma!"

6 Ebu Zuhi'a Boro'a raena'a, "Kota ibitohau'ete'e vazega ani zuni mene duduga vazega. Rehano ani'a nagini ra'ete'e faine abito'!

7 Badi'a'e, ane'a ohotirote'e azağani'a ohere zu madai ani uminine, ani zogone nagini duduga ra'ete'e gağa zini'uma ebu danazoga'e mene sasi'uma.

8 E zi'ohe, Badi'a'a nagini duduga ra'ete'e gağa garihe zini'uma. Rehano ege, Vaze Ubugani'a bare onai'uma madağano, Badi'a mazao fie'ete'e vaze nu horozu'uma ga mene?"

Farisea Vazega zu Takesi Ufe'ete'e Vazega

9 Iesu'a zege'a zege bare duduga rae ra'ete'e zu vaze edeze ghahize'ete'e azağa mazao hari 'ahoga idaniro.

10 Ani raena'a, "Mada 'ahogano vaze 'aheu, Farisea vazega zu takesi vazegani'a kuranoga radu kuru neğa itiro.

11 Ebu Farisea vazegani'a edanadu 'ahige kuraro, raena'a, 'Badi'a, manoga tauği! Mazağa e'e vaze sau'azeta nu, a'e gonore azağa, hagai sau'a azağa ebu ubuma gezo azağa mene heuga. Takesi ufe'ete'e vazega omo zu mene heuga!

12 Fura tiba zamağano, e gae 'aheu zağozage'ohe zu e'e hide'ete'e gağa nidu'a zamağano gaubanana tiba ga gane'ohe.'

13 U takesi vazega ani fağano edaro. Ani adure goha zu mene ite ehamanadu 'u'uga fa'ofa'one'ena'a kuraro, raena'a, 'Badi'a, e'e sau'a vazega, vetuğaho'!"

14 Ebu Iesu'a raena'a, "E zi'ohe, Badi'a'a Farisea vazega'e mene duduga reiro. Rehano takesi vazega ani duduga radu ani neğa onamiro. Iniu vaze ane'a bare niğa mae itine, Badi'a'a niğa mae ovoi'uma, rehano iniu vaze ane'a bare niğa mae ovoine, Badi'a'a niğa mae iti'uma."

*Iesu zu Tahi'a Kome'a Kome'a**(Mataio 19:13-15, Mareko 10:13-16)*

15 Mada 'ahogano vaze nu'a zege tahi'a kome'a kome'a tutuze Iesu vage ariro, mazağa Iesu'a 'evo'a zege rana touga uratiro. Rehano ani tahi'atahi'a'a tutuze arirote'e azağa roziro.

16 Rehano Iesu'a tahi'a kome'a kome'a huziro ebu vaze e'ea zina'a, "Tahi'a kome'a kome'a ege vage tuğuzo'i, zu ago gararo'! Mazağa Badi'a'a

ibitohau'ete'e vazega'e, tahi'a kome'akome'a teige Badi'a goere igi'ete'e vazega.

¹⁷ E hube hune zi'ohe. Tahi'a kome'a teige, iniu'a Badi'a'a ibitohau'ete'e mene mae gihinine, ani Badi'a'a ani mene ibitoha'uma."

Ma'ora Vazega

(Mataio 19:16-30, Mareko 10:17-31)

¹⁸ Iuda azağa ibitozini'ete'e vazega 'ahogani'a Iesu gadiniro, raena'a, "Ihore vazega manoga, e nagini hagaine gabone tugutuğu hidi'uma?"

¹⁹ Iesu'a niro, raena'a, "Ga nougadu e manoga rae huhe'ohe? Badi'a ane da'o huga hune manoga, u vase 'ahogani zu mene hune manoga.

²⁰ Rehano ga gadimu moneo naenae'ih. Mose goro goe'a ga edega. A'e 'ahi'e'e: Ubuma ago gezano'i, vase ago manoi, ago gonotano'i, kota zamağano goere ve'oğa ago goero'i ebu vi'u mogo gubazo'i! Ga goro goe'a hağaiga 'ahi hegote'e ga?"

²¹ Ani'a naenaeniro, raena'a, "E kome'anono'o 'ahi gauga nidu'a hağae hune'ohe."

²² Iesu'a e'e igirotene, ani niro, raena'a, "Ga gau tiba igine'ohe. Gauga nidu'a seronadu zahara azağa zeno'i! 'Ougine ga radone tugutuğu haba'ano naega me'uma. Ebu aradu ege hegoto'!"

²³ Ani'a Iesu goere igirotene, zamagani'a adudu bororaro, mazağa ani'e ufeta ma'ora vazega 'ahine.

²⁴ Ebu Iesu'a vase 'e'e horonadu niro, raena'a, "Ma'ora azağa'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazega rouga'e riğa bagağa.

²⁵ Kamero'e niduru ho'oga diugoga'e riğa. Rehano ma'ora vazega'e Badi'a'a ibitohau'ete'e vazega rouga'e ufeta riğa."

²⁶ E'e igirote'e azağani'a raena'a, "'Ougine iniu'a da'o gabone hidi'uma?"

²⁷ Iesu'a naenaezina'a, "Vaze'a hağaoga mene idağa gauga'e, Badi'a'a hağaoga idağa."

²⁸ Ebu Petero'a niro, raena'a, "Eme gau nidu'a modadu ga garuna hegote'ohe."

²⁹ Iesu'a zina'a, "E hube hune zi'ohe. Vaze 'ahogani'a Badi'a'a ibitohau'ete'e veize, neğa, inuga, negoğa, vi'a moga ga tahi'ağa mode igunine,

³⁰ izidi madağano ani naega gae gehağa hidi'uma, zu zama moneo gabone tugutuğu me'uma."

Iesu'a Ane Rune Bare Go'aniro

(Mataio 20:17-19, Mareko 10:32-34)

³¹ Ebu Iesu'a ane tahi'atahi'a 12 nu'ozadu ziro, raena'a, "Zae edega eme Ieruselema haba'a ite'ohe. E'ea feurine, peroveta azağani'a ege, Vaze Ubuga, moneo mirihrote'e gağani'a huda'uma.

³² E'e Roma azağa evora ri'ih'uma. Ebu ze'a girihohi'uma, maza-garohi'uma zu ege rana so'abidi'uma.

³³ Ebu masihi'uma zu uğuhi'uma, rehano mada ugiduğano bare gabode iguni'uma."

³⁴ Rehano ani goere huga'e 'u'uruğa 'ahine, Iesu tahi'atahi'a'e ani'a zirote'e goe'a huga mene ederiro.

Iesu'a Ubumağa Kuruğa Vazega Fainiro

(Mataio 20:29-34, Mareko 10:46-52)

³⁵ Iesu'e Ieriko haba'a hanitiro. E'ea ubuma kuruğa vazega 'ahoga'e ibi genağano ehoradu vase mazao moni umidinu.

³⁶ Ani vaze guḡuvagaḡani'a harae vitau'ete'e egadu nagini'a fureru'ete'e gadimaro.

³⁷ Ze'a nina'a, "Iesu Nazareta vazegaḡani'a vitau'ohe."

³⁸ Ze'a 'ouge nirotene, ani huau iḡuniro, raena'a, "Iesu, Davida mariga vazeḡa, eḡe vetuḡaho'!"

³⁹ Ebu ibite'ete'e azaḡani'a riḡa ḡoreniro. "Ḡa sifu rado'!" Rehano ani ḡihau baḡaga huauna'a, "Davida mariga vazeḡa, eḡe vetuḡaho'!"

⁴⁰ Iesu ani e'e igirotene, tue edanadu ebu zina'a, "Ohoze e'e tutune aro'!"

⁴¹ Ubuma kuru vazegaḡani'a aradu Iesu'a ḡadiniro, raena'a, "Ḡa eḡe'a ḡa veize nagini haḡaoga urate'ohe?" Ani'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, e ehamatihi!"

⁴² Iesu'a niro, raena'a, "Nugo ehamano'! Mazaḡa ḡae'a eḡe mazao fie'ete'e'a mano'eha."

⁴³ Ebu vaze e'e ubumaḡa'e zogone manoradu ehamu idararo zu Badi'a nigune'ena'a, Iesu ḡaruna hegotiro. Vaze nidu'a e'e horonirotene, zeḡe zuni Badi'a niguniro.

19

Zagaio zu Iesu

¹ Iesu ani Ieriko haba'ano feuradu vitau onamiro.

² E'ea vaze 'ahoga niḡa Zagaio'a radiunu. Ani'e takesi azaḡa ḡihi'aḡa zu ma'ora vazeḡa.

³ Ani Iesu ḡianihi reiro, rehano ani'e vaze futu'a 'ahine vaze guḡuvaga bo'aḡanonono'o Iesu horonoga'e mene idararo.

⁴ E'ano'o ani Iesu horonoga radu dure ibitadu ibi genaḡano Nuguri ireḡa 'ahoga sibiriro, mazaḡa Iesu ani e'e ibiḡano vita'uma.

⁵ Ebu Iesu'a e'e haba'ano feurirotene, ani ite ehamanadu Zagaio huniro, raena'a, "Zagaio! Garihe bua ovao'! E izidi ḡae neo radi'uma."

⁶ Zagaio ani ḡarihe sibire buanadu matu'u boroḡeta ane neo Iesu mae ḡihiniro.

⁷ Vaze vaze'a e'e horonadu zeḡe nidu'a gumude ḡoeriro, raena'a, "Iesu ani'e haḡai sau'a vazeḡa neo diḡe radiu'ohe!"

⁸ Ebu ane ne zamaḡano, Zagaio'a iḡune edanadu Zuhi'a Boro niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡiano'! E izidi eḡe ḡau ḡaha'a zahara azaḡa zini'uma. Zu eḡe'a vaze mazao ḡuriradu ḡau 'ahoga meiniro reine, eḡe'a ḡae ḡazaḡa bare barono zini'uma."

⁹ 'Ougadu Iesu'a naenaeni, raena'a, "Izidi ḡae zu ḡae teite ne tibano radiu'ete'e azaḡa'e Badi'a'a zeḡe sau'anono'o ḡabozeha, mazaḡa ḡae zuni ḡae vouḡa Aberahamo teige Badi'a mazao fie'ohe."

¹⁰ Eḡe, Vaze Ubuga'e, daugirote'e azaḡa vaḡoga zu ḡabozoga veize onairo."

Tuḡure Azaḡa 10 Hari Idaidaḡa (Mataio 25:14-30)

¹¹ Iesu'a Ierusalemaba haba'a hanitrotene vazevaze'a 'ahige zamariro, raena'a, 'Iesu ani Ierusalemaba haba'a diḡine, ani kini re'uma ebu Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a'e zogone furera'uma.' E'ano'o ze Iesu ḡoere ize abite'ete'e zamaḡano, Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a,

¹² "Vaze 'ahoga'e niḡa boro. Ani'a kini rouga radu haba faḡa onamihi ebu bari'uma rae reiro.

13 'Ahine ani izema onamogano, tuḡureḡa azaḡa 10 huzadu zeḡe nidu'a moni tiba tiba* ziniro. Ebu zina'a, 'Moni 'ahi hina moni borof'o'i onamo eḡe'a bare onai'uma.'

14 U ane haba azaḡani'a ani kini rouga mene uratiro. Ebu ane ḡaruna hari odohe dure'ete'e azaḡa tuḡuzadu haba zuhi'aḡa mazao uminiro, raena'a, 'Ani emeḡe kini rouga mene urate'ohe!'

15 Rehano haba zuhi'aḡani'a ani kinio ohonadu bare onairo. Ane'a moni zinirote'e tuḡure azaḡa huzadu ze'a nougenouge moni borofirote'e ederih rae reiro.

16 Ebu tuḡure vazeḡa ibi'ani'a ane vaḡe onaadu raena'a, 'Zuhi'a, ḡa'a inirote'e moni tiba hina moni 10 haḡaeha.'

17 Ane zuhi'a'a nina'a, 'Manoḡa taugi! Ḡa'e tuḡure vazeḡa manoḡa! Ḡa gau kome'a faine odohe gaueha u'ano, neḡa neḡa nidu'a 10 ḡiane'ete'e vazeḡano oho'i'uma.'

18 Tuḡure vazeḡa 'aheḡani'a onaadu zuhi'aḡa nina'a, 'Zuhi'a, ḡa inirote'e moni tiba hina bare moni fu'o haḡaeha.'

19 Ane zuhi'a'a naenaeniro, raena'a, 'Manoḡa taugi! Ḡa zuni neḡaneḡa nidu'a fu'o ḡiane'ete'e vazeḡano oho'i'uma.'

20 Rehano tuḡure vazeḡa 'ahogani'a onaadu raena'a, 'Zuhi'a, ḡa moni ahi'e'e. Eḡe'a mene daunoga veize dabua hina umadu u'uru tiro.

21 Ḡa'e vaze riḡa. Vaze'a tiirote'e ḡauḡa ḡa'a ma'ohe, zu vaze'a ḡorarote'e ḡauḡa ḡa'a hirive'ohe. E'ano'o e ḡa mazao rihanadu 'ouge haḡairo.'

22 Ane zuhi'a'a naenaeniro, raena'a, 'Ḡa'e tuḡure vazeḡa sau'a! Ḡa'a ra'ete'e ḡoe'a u'ano, e ḡa aduga ḡani'uma! E'e vaze riḡa radu vaze'a ti'ete'e zu ḡorau'ete'e ḡauḡa ma'ohe rae ederifone,

23 ḡa nougadu e moni moni neḡano mene tiro? 'Ougifone e bare aradu moni e'e bare ragate meifo.

24 Ebu ani vaetadu uhira edarote'e azaḡa ziro. 'Ani mazao moni tiba e'e mo'i, ebu moni 10 mate'e tuḡure vazeḡa hano'i!'

25 Rehano ze'a nina'a, 'Zuhi'a, ani moni 10 amahi maha.'

26 Ani naenaezina'a, 'O'e, rehano e 'ahige rae zih. Iniu vaze nagini hide'ete'e faine odohe gauine, ani hena borofe hidi'uma. Rehano iniu vaze nagini hide'ete'e mene faine odohe gauine, ani mazao nagini kome'a zuni meini'uma.

27 Ebu eḡe'a kini rouga mene uratirote'e agire azaḡa tutuze aradu eḡe zamao mau ruzo'i!''

Iesu'a Ierusalem Haba'a Diuḡiro

(Mataio 21:1-11, Mareko 11:1-11, Ioane 12:12-19)

28 'Ouge radu Iesu ani ane tahi'atahi'a zamao Ierusalem haba'a u'a itiro.

29 Olive maḡano Betefage zu Betania neḡano feurirotene, ane tahi'a 'aheu tuḡuziro.

30 Ebu zina'a, "Zama mone neḡa onamo'i. Diuḡine, doniki modohuḡa, vaze 'ahogani'a mene ehoroga ḡauḡa e'ea 'ute touga horoni'uma. Ebu fuh'adu 'ahi mae aro'i!

31 Vaze 'ahogani'a ḡadizena'a, 'Nougadu fui'e'ohe?' ro'idene, 'Zuhi'a Boro'a urate'ohe,' rae no'i!''

32 Iesu'a ziirote'e idunaḡano ze onamiro ebu doniki modohuḡa horoniro.

33 Ze e'e fuh'i'enogano, doniki modohuḡa e'e azaḡani'a ḡadiziro, raena'a, "Za nogadu e'e fuh'i'e'ohe?"

* 19:13 Girikio, 'Mina', Mina tiba'e mada 100 naeḡa

³⁴ Ze'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro'a urate'ohe." Ze 'ouge reirotene doniki modohuga azağani'a ziniro.

³⁵ Ebu ze doniki modohuga mae Iesu vağe onamadu dabuaze doniki modohuga ġarunio zahariro, ebu Iesu ani rana tiriro.

³⁶ Iesu'a oname'ete'e zamağano, vaze ġuğuvağani'a dabuaze ane ibio hirau onamiro.

³⁷ Ebu ani Olive mağanonono'o ovoe'ete'e ibiğa hanitiro. E'ea Iesu ġaruna hegote'ete'e vaze ġuğuvağa nidu'a oname'enogano matu'uzeta huau'ena'a, Badi'a niguniro, mazağa ze Iesu'a hağainute'e hağai gigi'ağa nidu'a horoniro.

³⁸ Ze'a raena'a,

"Zuhi'a Boro ane niğano onae'ete'e kiniga niguni'!
Adureo uniho manoga,
ebu hitana huneo Badi'a nigunoga!"

³⁹ Rehano vaze ġuğuvağa bo'ağano Farisea azağa nu'a raena'a, "Thore vazeğa, ġa ġaruna hegote'ete'e azağani'a 'ouge ra'ete'e gararo'!"

⁴⁰ Iesu'a naenaenziro. "E mene 'ougi'uma. E zi'ohe, ze mene niguhine, hadi zeğe'a huanadu ege niguhi'uma."

⁴¹ Iesu'a Ierusalemaba'aba' hanitadu haba'a e'e horonirotene niaro.

⁴² Ebu raena'a, "Ierusalemaba'aba' azağa, izidi za'e Badi'a teite uniho manoga ma'ete'e ibiğa edega reifone, ġabone hidifo. Rehano zae fase, izidi'e za e'e edenoga mene idaga.

⁴³ Mada 'ahogani'a furera'uma. E'e madağano zae agire azağani'a raha gabi'a merau ġanağeğezi'uma, ebu zamao haozi'uma.

⁴⁴ Zeğe'a zae haba zu haba azağa nidu'a rahao zimi feuzi'uma. Ebu zae ne ogorarote'e hadiğa'e nidu'a fahe ġuzuhi'uma, mazağa Badi'a'a zae vağe onairote'e madağa mene ederiro 'ahine."

Iesu'a Kuru Neğa Deheniro

(Mataio 21:12-17, Mareko 11:15-19, Ioane 2:13-22)

⁴⁵ Iesu'a Ierusalemaba'aba' diuğadu kuru neğa onamiro. Ani de'e haba'ano ġau nunu serone'ete'e azağa horozadu hegoze buziro.

⁴⁶ Ebu zina'a, "Buka Zağoga zamağano 'ahige mirihiro, raena'a, 'Badi'a ne'e vaze'a kurau'ete'e neğa re'uma.' Rehano zae'a kuru neğa'e ġonore haba'a teige hağae'ohe!"

⁴⁷ E'e ġarugano Iesu'a mada nidu'a kuru neğano vaze ihozinu. Rehano Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'ağahi'ağa, Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa zu vaze boroboro'a ani matih'i reiro.

⁴⁸ Rehano ze ani ma'uma ibiğa mene hidiro, mazağa vaze nidu'a Iesu'a reinute'e ġoe'a faifaine abitinu.

20

Iesu Gigi'ağa Moneo Ġadiniro

(Mataio 21:23-27, Mareko 11:27-33)

¹ Mada 'ahogano Iesu'a kuru neğano Badi'a hari manoga haraminu zu vaze ihozinu. E'e madağano Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'ağahi'ağa, Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa zu vaze boroboro'a ani vağe onamiro.

² Ebu ze Iesu ġadiniro, raena, "Eme efo'i, ġa no'e gigi'ağa hina hağai e'e hağae'ohe? Iniu'a 'ahi gigi'ağa ġanir'o?"

³ Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Ege zuni ġadimu 'ahoga zinihi.

4 Ioane'a bapatiso hağainuta'a'e Badi'a mazaono'o ga vaze mazaono'o? Eho'il"

5 Zeğe'a zeğe da'o neneğaniro. "Badi'a mazaono'o reine, 'Za nougadu Ioane goere mene mae ġihinido?' rae ifi'uma.

6 U vaze mazaono'o reine, vaze nidu'a hadi hina uğue rui'uma, mazağa zeğe nidu'a Ioane ani'e hube hune peroveta vazeğa rae mae ġihiniro."

7 E'ano'o ze naenaenina'a, "Eme ağu'a Ioane ġigi'a'e noumano'o meiro."

8 Ebu Iesu'a zina'a, "Ege zuni no'e ġigi'a hina hağai 'ahi hağaete'e mene ihozi'uma."

Hihi Azağa Sau'a Hari Idaidağa

(Mataio 21:33-46, Mareko 12:1-12)

9 Iesu'a vaze mazao hari 'ahi idaniro. "Vaze 'ahogani'a vaini mebağa goranadu hihi azağa nu'evora ti'ena'a, 'ahige reiro. 'Hirivi'ete'e ġauğa nu e'a me'uma.' Ebu ani'a haba 'ahoga onamadu mada fağa ragavinu.

10 Vaini mağa ri'i'ete'e madağa reirotene, vaini mağa nu mouga radu ani tuğureğa vazeğa 'ahoga hihi azağa e'e vağe tuğune onamiro. Rehano ze'a bounadu vazeğa isoğa tuğune baroniro.

11 Ani hena tuğure vazeğa 'ahoga bare tuğuniro, rehano ani zuni bouniro, mazagarone runiro zu 'evo'a isoğa tuğuniro.

12 Ebu ani tuğure vazeğa uğiduğa bare tuğuniro, rehano e'e vazeğa'e ruharo zu uhine baroniro.

13 Ğonagano vaini mebağa vazeğani'a 'ahige reiro. 'E nagini hağai'uma? Ege ubude zamarone tahi'aga tuğuni'uma, ġiseha ze ani u'u gubani'uma.' 'Ougadu ani tuğuniro.

14 Rehano hihi azağani'a horonirotene, zeğe'a neneğaniro. 'Ani'e vaini mebağa 'adi me'uma vazeğa! 'Aro matihi, ebu vaini mebağa 'adi emeğe'a me'uma!'

15 E'ano'o ze'a vaini mebağanono'o ani uhine bunadu mau runiro. 'Ougadu vaini mebağa vazeğ'e ze mazao nagini hağai'uma?

16 Ani onaadu hihi azağa e'e mau ruzi'uma ebu vaini mebağa'e vaze nu zini'uma."

Vaze'a hari e'e iğirotene, ze niro, raena'a, "'Ahiguğa mene fureraune manoğa!'"

17 Rehano Iesu'a ġiazadu zina'a, "'Ouge rouga idağa, rehano Buka Zağoğa zamağano 'ahige mirihirote'e ġoe'a huga'e zamaro'!

Vaze'a hadi hina ne ogorarotene, ze'a mene uratadu mae modirote'e hadiğani'e, gağa boro hadiğa raha.

18 Vaze 'ahoga hadiğa e'e rana higaune, ani vahegu tahitahi'uma, zu hadiğa e'e'a vaze 'ahoga rana higaune, ani'e se'eti'uma."

19 Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa zu Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'ağahi'ağa'e Iesu hari idaidağa zeğe veize reirote'e ederirotene, ze'e Iesu zogone obone tih reiro. Rehano ze mene 'ougiro, mazağa vaze ġuğuvağani'a ze mazao mağuni'uma radu rihoziro.

Roma Kniğa Takesi Moniğa

(Mataio 22:15-22, Mareko 12:13-17)

20 Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağa zu Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'ağahi'ağani'a Iesu faine ġianiro. Ze'e u'uru gaue'ena'a duduga rae ġurire'ete'e azağa madu Iesu mazao tuğuziro, mazağa Iesu ani ġau nu rae ve'onine Roma gavana vazeğa mazao utoga reiro.

21 Ebu ze Iesu vaḡe onamadu ḡadiniro, raena'a, "Ithore vazeḡa, eme edeḡa ḡa'e huga da'o ḡoere'ohē zu ihoze'ohē. Ebu vaze boro zu kome'a idaze'ohē, zu Badi'a'a urate'ete'e ibiḡa hugano da'o ihoze'ohē.

22 E'ano'o 'ahi ḡadimatihī. Roma kinīḡa takesi moniḡa haune, idaḡa ga mene?"

23 Iesu ani ze'a ani so'one'eta'a'e ederiro, ebu zina'a,

24 "Roma moniḡa* iho'ho'i! Iniu viga zu iniu niḡa e'e rana touga?" Ze'a naenaeniro. "A'e Roma kinīḡa† viga zu niḡa."

25 Ebu ani'a ziro. "Tena Roma kinīḡa ḡau'e Roma kinīḡa ane hano'i, u Badi'a ḡau'e Badi'a ane hano'i!"

26 E'ano'o ze vazevaze ubumao Iesu'a reirote'e ḡoe'a'e ve'oga ra'ete'e mene idararo. Ebu Iesu'a ḡadimuze naenaenirote'ano ze zaguzagadu sifu radiro.

Runeono'o Iḡune'ete'e moneo Goe'a

(Mataio 22:23-33, Mareko 12:18-27)

27 E'e ḡarugano Sadukea azaḡa nu'a Iesu vaḡe ariro. Sadukea azaḡa'e vaze'a runeono'o mene bare ḡabode iḡuni'uma rae reiro.

28 Ze Iesu ḡadiniro, raena'a, "Ithore vazeḡa, Mose'a goro ḡoe'a 'ahige mirihiro. 'Ohoze 'ahogani'a rudanadu ane inuga'e eneḡa 'o'o'a reine, ohoze negoḡani'a ḡozobaḡa teite hahuradu ani rune negoḡa niḡa mouga veize ene fureno ha'uma.

29 Negoḡa nidu'a 7 radiudo. Ibi'ani'a hahuriro ebu ubuga o'o'ano rudaro.

30 Negoḡa 'aheuḡani'a ḡozobaḡa teite hahuriro, rehano ani zuni ubuga o'o'ano rudaro. Ebu negoḡa uḡiduḡa zuni ani teite hahuriro, rehano haḡai idaḡani'a fureraro.

31 Ebu negoḡa nidu'a 7 ḡozoba teite hahuriro, rehano nidu'a rudau hauḡadu, ubudeze 'o'o'a reiro.

32 Hena vesu'u ḡozoba zuni rudaro.

33 'Ougadu runeono'o bare iḡuni'uma madaḡano roḡae a'e iniu inuga re'uma? Mazaḡa ohoze 7 ani teite hahuriro."

34 Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Hahu'e raha azaḡa 'adi veize ra'ohē.

35 Rehano runeono'o bare iḡunadu Badi'a habao radoga idaḡa ra'ete'e azaḡa'e mene hahuri'uma.

36 Ebu ze mene bare ruda'uma, mazaḡa ze'e tuḡure viga heuḡa. Ze'e runeono'o iḡunirote'e azaḡa u'ano, Badi'a ubuga ra'ohē.

37 Runeono'o bare iḡuni'uma moneo, Mose'a zuni Buka Zaḡoḡa zamaḡano mirihiro. Ani butu zamaḡano Badi'a hidirotene, 'ahige huniro, raena'a, 'Aberahamo Badi'a, Isako Badi'a zu Iakobo Badi'a! Mazaḡa ze amahi rudaro rehano, ze vine'e ḡabode'ena'a Badi'a'e zeḡe Badi'a rae reiro.

38 Badi'a'e mene rune azaḡa Badi'a, rehano ḡabone azaḡa Badi'a. Zeḡe nidu'a ani ubumao'e ḡaboḡa."

39 Ebu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡa nu'a naenaeniro. "Ithore vazeḡa, ḡa faifaine raha!"

40 E'e enogano ze Iesu inare ḡadine'ete'e mene bare haḡairo.

Keriso'e Iniu Mariga?

(Mataio 22:41-46, Mareko 12:35-37)

41 Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Nougadu vaze'a Keriso'e Davida mariga ra'ohē?"

* 20:24 Girikio, 'Denari' † 20:24 Girikio, 'Kaisara'

42 Davida ane'a Keriso moneo Salamo bukaĝano 'ahige mirihiro.

'Badi'a'a eĝe Zuhi'a Keriso niro, raena'a,
"Eĝe eda'e moneo ehoro'i,

43 onamo eĝe'a agireĝo nidu'a madu odaĝo 'u'uĝano ti'uma."

44 Davida'a Keriso mazao 'Zuhi'a' rae huniro. E'ano'o Keriso'e Davida mene mariga ra'ohe."

Mose Goro Goe'a Ihoze'ete'e Azaĝa Ĝiano'i

(Mataio 23:1-36, Mareko 12:38-40, Luka 11:37-54)

45 Vaze nidu'a abitirote'e zamaĝano, Iesu'a ane tahi'atahi'a ziro, raena'a,

46 "Mose goro ĝoe'a ihoze'ete'e azaĝa faine ĝiazo'i! Ze niguzoga raduni, dabua faĝa haĝadu oname onaihi, ebu vazevaze'a ne hunio hidine, 'Vaze boro,' rae gubaze ĝorezihi ra'ohe. Nu'onu'o neĝa zamaĝano vaze boroboro'a ehore'ete'e haba'ano ehorih'i ra'ohe, zu muio zuni ehoro haba'a manoga da'o ehorih'i ra'ohe.

47 Ebu ze'e ĝozoba so'ozadu toheze nidu'a meize'ohe, zu kuru faĝafe ĝurire kurau'ohe. E'ano'o zeĝe haĝai sau'a u'ano, aduga boro bagaĝa hidi'uma.

21

Ĝozoba'a Ĝahunanirote'e Moniĝa

(Mareko 12:41-44)

1 Iesu ani kuru neĝano ma'ora azaĝani'a Badi'a ĝahunani'ete'e moni mauĝaĝano zeĝe ĝahunone ufi'ete'e horoziro.

2 U ani zahara ĝozobaĝa 'ahoga zuni moni kome'a 'aheu ofoga horoniro.

3 Ebu ane tahi'atahi'a ziro, raena'a, "E hube hune zi'ohe, Zahara ĝozobaĝa 'ada'a ofata'e vaze 'ahoga 'ahogani'a ofate'e teite mene idaĝa. Ĝozoba'e boro hune ofeha.

4 Ma'ora azaĝani'a zeĝe moni ĝehaĝaono'o tahiĝa da'o ofeha. U ĝozoba 'adi'e zahara rogaega, rehano ane mazao radi'u'ete'e moniĝa nidu'a ofeha."

Mada Ĝonagano'e Haĝai nu Badeĝa

(Mataio 24:3-14, Mareko 13:3-13)

5 Iesu tahi'atahi'a nu'a kuru neĝa hadi manoga hina ogorarote'e zu Badi'a harote'e rohorohoga biri ragano tirote'e ĝo'aniro. Rehano Iesu'a ziro, raena'a,

6 "Izidi zae'a horone'ete'e ĝauĝa e'e nidu'a'e agire azaĝani'a ruine hune haugi'uma. Madaĝani'a onaine hadi 'ahoga ani ranano mene radi'uma."

7 'Ougadu ze Iesu ĝadiniro, raena'a, "Ihore vazega, 'ahi ĝauĝa'e nani'a furera'uma? E'e haĝaĝa nidu'a furera'uma madaĝano, nagi haĝai nu badeĝani'a ibite furera'uma?"

8 Ani'a naenaeziro. "Ĝiano'i, vaze'a tutuze ve'ozi'uma! Ze'e eĝe ni radu onai'uma, zu 'ahige re'uma, raena'a, 'E'e Keriso,' ebu 'Madaĝa 'ai haniteha!' Rehano ĝoereze ago ego'i!

9 Uti zu agato hariĝa ego'idene, ago rihano'i! 'Ahi ĝauĝa'e ibite furera'uma, rehano mada ĝonaga'e zogone mene ari'uma."

10 Ebu hena ani ziro, raena'a, "Haba'a 'ahogani'a haba'a 'ahoga teite utiti'uma, zu gavamani 'ahogani'a gavamani 'ahoga teite utiti'uma.

11 Haba nunu zamaḡano haba'a hagare'ete'e boro'a furera'uma, zaga'a hia'uma zu ugi boro'a furera'uma. Ebu adureono'o riho ḡauḡa zu haḡai nu badeḡa boroboro'a furera'uma.

12 Rehano 'ahi ḡauḡa ize mene fureranogano, vaze'a za oboze teadu sausauzi'uma, zu nu'onu'o neḡano zu ḡu'a neḡano ohoze ti'uma. Eḡe u'ano, kini zu gavana azaḡa mazao ri'izi'uma.

13 E'e'a fureraune, zae'a zeḡe mazao eḡe hari rouga madaḡa re'uma.

14 Zae moneo nagini ḡoe'a re'uma rae ago ibite zamare borofoi!

15 Mazaḡa za'a nagini re'uma ḡoe'a'e eḡe'a huhuzazi'uma, e'ano'o agireze 'ahogani'a zuni mene agatozi'uma.

16 Zae vize moze, negoze, nabudize zu vazeze'a revozini'uma ebu za nu'e runeo tuguzi'uma.

17 Za'e eḡe hegote'ete'e 'u'ano vaze nidu'ani'a he'ehe'ezi'uma.

18 Rehano iguze zuni hube hune mene ruizi'uma.

19 Zae'a edau gigaraune za'e ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma.

Ierusalem a Haba'a Ruini'uma

(Mataio 24:15-21, Mareko 13:14-19)

20 Ierusalem haba'a'e uti azaḡani'a ganaḡeḡanoga horono'idene, a'e Ierusalem haba'a ruini'uma madaḡa 'ai haniteha rae ederi'uma.

21 E'e madaḡano Iudea haba'ano radiu'ete'e azaḡa'e haba maḡa ferau itoi! Ierusalem haba'a zamaḡano radiu'ete'e azaḡa'e ferau vaḡino'i! Ierusalem haba'a enogano radiu'ete'e azaḡa'e Ierusalem haba'a ago diḡo'i!

22 Mazaḡa e'e madaḡano Badi'a'a Ierusalem azaḡa aduga hune zini'uma. Ebu Buka Zaḡogano peroveta azaḡani'a mirihirote'e ḡauḡa nidu'a huda'uma.

23 E'e madaḡano ahi'eta roḡaeḡa zu nune hina ene guraḡa ḡubuze'ete'e roḡaeḡa, ze'e fase vetuḡaeḡa, feranoga mene idaḡa u'ano, aduga hidi'uma. Raha 'ahi'e aduga boro bagaeḡa hidi'uma ebu Badi'a'a vaze mazao maḡuno zini'uma.

24 Ze nu'e venisi hina ḡouze ruzi'uma, ebu nu'e oboze teadu, ḡu'a azaḡa teige, 'avo'a haba'a nunuo tutuze onami'uma. Iuda mene azaḡani'a Ierusalem haba'a sausaune radi'uma onamo zeḡe mada'a hauḡi'uma.

Iesu'a Onaite'e Madaḡa

(Mataio 24:29-31, Mareko 13:24-27)

25 Mada, bato zu buzuva ragano haḡai nu badeḡa horoni'uma. Ebu raha 'ada haba nunu zamaḡano, davara zu sa'u boroboro guguḡa u'ano vaze nidu'a rihau ruda'uma ebu zamaze'a ada'adi'uma.

26 Vaze'a nagini rahao ada furera'uma rae zamare'ena'a rihau rudanadu higau bauri'uma, mazaḡa adure ḡianete'e gigi'aḡani'a'e hagahagari'uma.

27 Ebu e'e madaḡano eḡe, Vaze Ubugani'a goze zamaḡano gigi'a inaraḡa boro zuni agaḡa manoga madu ovai'uma. Ebu vazevaze'a e'e horoni'uma.

28 'Ahi ḡauḡani'a ḡadahe furerano'idene, iḡunadu dude ehamano'i, mazaḡa Badi'a'a zae ḡabozi'uma madaḡa 'ai haniteha."

Figi Ireḡa Hari Idaidaḡa

(Mataio 24:32-35, Mareko 13:28-31)

29 Ebu Iesu'a hari 'ahoga idaniro, raena'a, "Figi ireḡa zu ire nidu'a ḡiano'i!

30 Rouḡani'a udufa'oga horono'idene, a'e irugu madaḡa haniteha rae edere'ohe.

³¹ E'e teige, 'ahiguḡani'a fureranoga horono'idene, a'e Badi'a'a ibito-hau'ete'e haba'a hanifeha rae edero'i!

³² E hube hune zi'ohe, izidi radiu'ete'e azaḡa'e mene hauḡi'uma onamo 'ahiguḡaguḡani'a furera'uma.

³³ Adure zu raha'e hauḡi'uma, rehano eḡe ḡoere'e mene hauḡi'uma.

Ruhibe Rado'i

³⁴ Tohutohe rado'i! Za mene 'ouguine, re'ore'ete'e, gage'ete'e zu ḡaboneze zamare borofe'ete'e u'ano, zamaze'e aduda'uma. Ebu eḡe'a bare onae'ete'e madaḡano'e zaguzaga'uma, mazaḡa e'e 'ahiri miniḡani'a mani zu aba tabara 'ahirini'ete'e teigi'uma.

³⁵ Raha 'adi azaḡa nidu'a e'e madaḡa hidi'uma.

³⁶ E'ano'o adugani'a fureraune, ferau'ete'e zu eḡe, Vaze Ubuga zamao edau'ete'e veize, mada nidu'a kurau'ena'a tohutohe rado'i!"

³⁷ Mada nidu'a Iesu ani kuru neḡano ihozinu, u ohere nidu'a'e vaḡinadu Olive maḡa onamadu e'ea radiunu.

³⁸ Ebu oherebau uzeuze vase nidu'a Iesu ḡoere abitoga veize kuru neḡa onaminu.

22

Iuda'a Iesu Revoharo

(Mataio 26:1-5, Mareko 14:1-2, 14:10-11, Ioane 11:45-53)

¹ Isitiḡa O'o'a Beredi Muiḡa, niḡa 'ahoga'e Iḡine Mode'ete'e Muiḡa madaḡa hanitiro.

² Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu Mose goro ḡoe'a ihoze'ete'e azaḡani'a Iesu manoga ibiḡa vaḡiro, mazaḡa vase ḡuḡuvaḡani'a ederine, utiti'uma radu rihoziro.

³ Isakariota vazega niḡa Iuda'e Iesu tahi'a 12 zamaḡano tahi'a 'ahoga. Satani'a ane zama diuḡiro.

⁴ Ani Badi'a dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa zu kuru neḡa taufe'ete'e ḡihi'aḡaḡihi'aḡa vaḡe onamiro. Ebu zeḡe 'evoreo Iesu ri'inite'e ibiḡa vaḡe ḡoeriro.

⁵ Ze matu'e rudanadu Iuda mazao ḡoere tiro, nina'a, "Moni ḡani'uma."

⁶ Iuda ani naenaezina'a, "Manoḡa!" Ebu ani vase ḡuḡuvaḡa o'o'a zamaḡano Iesu ri'inoga veize mada manoga vaḡiro.

Iḡine Mode'ete'e Muiḡa Ruhibe Tiro

(Mataio 26:17-25, Mareko 14:12-21, Ioane 13:21-30)

⁷ Isiti O'o'a Berediḡa Muiḡa madaḡa ibi'a'e Iḡine Mode'ete'e Muiḡa ebu dibu'o mamoeḡa ubuga mau'ete'e madaḡa, e'e reiro.

⁸ Iesu ani Petero zu Ioane tuḡuze'ena'a, ziro. "Onamadu emeḡe oganoga veize Iḡine Mode'ete'e Muiḡa ruhibe to'i!"

⁹ Ebu zeḡe'a ḡadiniro. "Ḡa ura'e nouma ruhibe ti'uma?"

¹⁰ Ane'a naenaezina'a, "Ego'i! Ierusalem a haba'ano diuḡine, ohoze 'ahogani'a vu ḡoḡoreḡa odohe'ete'e horoni'uma. Ebu ani ḡaruna hegotadu ane'a diuḡi'uma neḡa diuḡo'i!"

¹¹ Diuḡadu e'e ne vazega 'ahige ḡoreno'i, 'Ihore vazega'ani'a ane tahi'atahi'a teite Iḡine Mode'ete'e Muiḡa* a'uma neḡa zamaḡa'e nou'e'e rae ḡadimu'ohe.'

¹² Ebu ani'a ne hitagano bazuni neḡa boro 'ahoga ihozi'uma zu ruhibe teate'e ḡauḡa horoni'uma. De'ea ogomufe ruhibe to'i!"

* 22:11 Iḡine Mode'ete'e Muiḡa mamoeḡa

13 Ze iḡunadu onamiro, ebu Iesu'a zirote'e ḡauḡa nidu'a horoniro. 'Ougadu Iḡine Mode'ete'e Muīḡa ruhibe tiro.

Iḡine Mode'ete'e Muīḡa Aro

(Mataio 26:26-30, Mareko 14:22-26, 1Ko 11:23-25)

14 Madaḡani'a feurirotene, Iḡine Mode'ete'e Muīḡa afine, Iesu ani apostolo azaḡa teite e'e neḡa zamaḡano ehoriro.

15 Ebu ani'a ziro, raena'a, "E izema aduga hidogano, zae teite Iḡine Mode'ete'e Muīḡa 'ahi anoga hubehune uratiro.

16 Mazaḡa eḡe'a zi'ohe, e'e Muīḡa 'ahi'e mene bare a'uma onamo Badi'a'a ibitohau'ete'e madaḡano Iḡine Mode'ete'e Muīḡa hugani'a hubehune huda'uma."

17 Ebu ani vaini vuḡa bioḡa madu Badi'a mazaḡo kuranadu ziro, raena'a, "'Ahi madu zae zuni tahitahe gago'i!

18 Mazaḡa eḡe'a zi'ohe, e'e vaini vuḡa mene bare gagi'uma, onamo Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a madaḡani'a onai'uma."

19 'Ougadu ani beredi meiro, zu Badi'a mazaḡo kuranadu vahege tahitahadu ziniro. Ebu zina'a, "Beredi 'adi'e eḡe ahiri. Zae zini'ohe. Eḡe zamaroga radu haḡaiḡa 'adi haḡao'i!"

20 ḡorava ogomuḡa enogano ani vaini vuḡa bioḡa madu ziro, raena'a, "Bioḡa 'adi zamaḡano'e eḡe ru. Eḡe'a zae u'ano rudanadu ruhe'a be'uti'uma, a'e ḡoitore iziga ra'ohe.

21 Rehano ḡiano'! Eḡe revoni'uma vazeḡa'e emeḡe teite ogau tibururu'ohe.

22 Eḡe, Vaze Ubuga'e Badi'a urao ruda'uma. Rehano eḡe revoni'uma vazeḡa'e aduga hune hidi'uma."

23 'Ougadu ze bare ḡadimutitiro, raena'a, "Emeḡe bo'aḡano iniu'a 'ouge haḡai'uma?"

Iniu'e Niḡa Boro?

24 Ebu Iesu tahi'atahi'a bo'aḡano iniu'e niḡa boro raena'a zeḡe'a bare ta'irotitiro.

25 Iesu'a zina'a, "Avo'a kiniḡakiniḡani'a zeḡe haba azaḡa zuhi'azi'ohe, ebu gigi'azeta azaḡani'e haba azaḡani'a 'Du'u vazeḡa' rae huze'ohe.

26 Rehano za'e ze teige ago 'ougo'i! Zae bo'aḡano iniu'a niḡa boro reihi reine, ani'e vaze niḡa kome'a heuḡa rae re'uma. Ebu iniu'e zuhi'a reihi reine, tuḡure vazeḡa heuḡa rae re'uma.

27 Iniu'e niḡa boro? Ehore ogau'ete'e vazeḡa ga tuḡure vazeḡa? A'e ehore ogau'ete'e vazeḡa. Rehano e'e zae bo'aḡano tuḡure vazeḡa heuḡa.

28 Eḡe'a aduga hide onainute'e zamaḡano za'e eḡe teite radiu onaeha.

29 E'ano'o eḡe Mama'a vaze nidu'a ibitozini'ete'e gigi'aḡa inirote'e teige, e zae zuni e'e gigi'aḡa zini'ohe.

30 Ebu eḡe'a ibitohau'ete'e haba'ano za'e eḡe teite oga'uma, zu kini'a ehore'ete'e haba'ano ehoradu Isaraela azaḡa, 12 urabo, ibitozini'uma."

Petero'a Iesu O'oni'uma

(Mataio 26:31-35, Mareko 14:27-31, Ioane 13:36-38)

31 Ebu Iesu'a Simona niro, raena'a, "Simona, Simona! 'Adi ego'i! Satani'a, vuiti zuizuine'ete'e† teige, zae zama tuhunoga veize Badi'a umineha.

† 22:31 Vuiti hirive'ete'e zamaḡano, vuiti zuizuinine, huga'e zamaḡano radi'ohe ebu oḡaḡa'e buau rururu'ohe

³² Rehano Simona, e ġae'a eġe mazao fie'ete'e'a mene daugiġfine ġae rana kuraneha. E'ano'o ġae'a ġihuradu eġe vaġe bari'uma madaġano negoġo duġuru inarazono'!

³³ Petero'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, e'e ġae teite ġuta'uma, ebu ġae teite ruda'uma zuni idaġal!"

³⁴ Iesu'a niro, raena'a, "Petero, eġe'a ġa'ohe, ohogore uzeuze ġae'a ġae uġidu 'o'ohena'a, e aġu'a rae re'uma. E'e ġaruganobu'u kokoroku'a uga'uma."

³⁵ Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Eġe gau haġaoga veize tuġuzirote'e madaġano za'e moni, nihara ebu tamaka mene odohe onamiro. E'e zamaġano za idararo ga mene?" Ze naenaenina'a, "Idararo."

³⁶ Ebu Iesu'a raena'a, "Izidi'e vaze'a mene danazi'uma, e'ano'o monize zu niharaze odoho'! Iniu iniu'e vesinize o'o'a ro'idene, dabuaze seronadu venisi hoito'!

³⁷ Ibite eġe moneo peroveta vazega Isai'a Buka Zaġoġano 'ahige mirihiro, raena'a, 'Vaze'a ani'e ġonore azaġa zamaġano 'ahoga rae reiro.' Eġe'a zi'ohe, e'e goe'a'e hube hune furera'uma. Eġe hari ibite mirihirota'a'e nidu'a hudau onae'ohe."

³⁸ Zeġe'a naenaeniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, emeġe mazao'e venisi 'aheu." Iesu'a ziro. "Ai ahiġa!"

Iesu'a Olive Maġano Kuraro

(Mataio 26:36-46, Mareko 14:32-42)

³⁹ Ebu Iesu ani iġaiġa haġainute'e teige Olive maġa 'u'a buau onamiro. Zu ane tahi'atahi'a ane hegotiro.

⁴⁰ Iesu'e e'e haba'ano feurirotene, ani zina'a, "'Aha radiu'ena'a, Satani'a so'oso'ozine eġe mazao fie'ete'e'a mene daugiġfine, kurano'!"

⁴¹ Ebu Iesu ani mobade onamadu obena hina tuġadu kuraro,

⁴² raena'a, "Mama, ġa urato'idene, eġe mazaono'o bioġa aduga 'adi mae vaġino'! Rehano mene eġe ura, ġae ura da'o haġao'!"

⁴³ Ebu tuġure viga'a adureono'o ane vaġe ovadu inaraharo.

⁴⁴ Ani zamaġa ufeta adudu'ena'a, zamaġa tiba hanadu bare kuraro. E'ano'o irairaniro ebu irairagani'a ru teige rahao sore buaro.

⁴⁵ Iesu ani kuru haugadu ane tahi'atahi'a vaġe bare onamirotene ze bazuna haniziro. Mazaġa ze'e vetuġa rarote'ano'o ahirize'a taoraro.

⁴⁶ E'ano'o ani'a ziro, raena'a, "Za nougadu baze radiu'ohe? Iġuno'! Satani'a so'oso'ozadu eġe mazao fie'ete'e mene daugiġfine, kurano'!"

Iesu Obone Tiro

(Mataio 26:47-56, Mareko 14:43-50, Ioane 18:3-11)

⁴⁷ Iesu'a goere'enogano, vaze ġuġuvaġani'a ani vaġe onairo. Ebu Iesu tahi'a 12 bo'aġano Iuda'a ibitadu fura'inoga veize Iesu uhiġa onairo.

⁴⁸ Rehano Iesu'a raena'a, "Tuda, ġa'e eġe Vaze Ubuga revonoga veize fura'ih'i'ohe?"

⁴⁹ Iesu tahi'atahi'a'e nagini'a furera'uma ederirotene, ze Iesu niro, raena'a, "Zuhi'a Boro, eme vesini hina utitozini idagahehe?"

⁵⁰ Ebu ane tahi'a 'ahogani'a venisi ahase bunadu Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'aġa tuġure vazega vari'iro. 'Ougadu eda'e teġaġa buniro.

⁵¹ Rehano Iesu'a raena'a, "Ago 'ougo'!" Ebu Iesu'a vaze e'e teġa obonadu faine manoniro.

⁵² Iesu obonetouga veize onairote'e azaġa, Badi'a dibuo hau'ete'e ġihi'aġaġihi'aġa, kuru neġa ġiane'ete'e ġihi'aġaġihi'aġa zu vaze boroboro'e Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e ġonore vazeġa obone ti'ete'e teige, vesini ebu somori boro madu eġe obohe touga veize onaahehe?"

⁵³ Mada nidu'a e'e zae teite kuru neġano radiunu. E'e zamaġano za'e mene obohe tiro. Rehano izidi'e za'a eġe obohe'ete'e madaġa zu uzabo ġigi'a madaġa feureha."

Petero'a Iesu O'oniro

(Mataio 26:57-58, Mareko 14:53-54, 14:66-72, Ioane 18:12-18, 18:25-27)

⁵⁴ Ze Iesu obone teadu Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'aġa ne tutune onamiro. Petero zu faġanono'o zeġe ġaruna hegotiro.

⁵⁵ Vaze nu e'e ne ġabi'a zamaġano ire roga hofadu ehore ġeġemaġiro. Petero zuni zeġe teite ehoriro.

⁵⁶ Tuġure roġaeġa 'ahogani'a Petero'e ire roga duhuġano ehore'enogano horoniro. Ani ġiane rune'ena'a, ziro. "Vaze 'adi zuni Iesu teite radiudo!"

⁵⁷ Rehano Petero ani o'oniro, raena'a, "Roġae, e vaze a'e aġua!"

⁵⁸ Mene faġa enogano vaze 'ahogani'a horonadu niro, raena'a, "Ġa zuni Iesu gatine'ete'e vazeġa 'ahoga!" Rehano Petero'a nina'a, "Ohoze, e'e mene!"

⁵⁹ Mada tahiġa ġarugano, vaze 'ahogani'a te'ote'au ġoeriro, raena'a, "Vaze 'adi hube hune Iesu teite radiudo, mazaġa ani zuni Galilea vazeġa!"

⁶⁰ Rehano Petero'a naenaeniro. "Ohoze! E ġa'a naġini ra'eta'a'e aġu'a!"

Petero ani ize ġoere'ete'e zamaġano, kokoroku'a ugaro.

⁶¹ Zuhi'a Boro'a vaetadu Petero ġianiro. 'Ougadu Petero ani Zuhi'a Boro'a 'ahige nirote'e zamariro, 'Ohogore uzeuze kokoroku'a izema uganogano, ġa'a ġae uġidu eġe o'ohi'uma.'

⁶² Ebu ani Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'aġa neono'o buanadu niau rudaro.

Uti Azaġani'a Iesu Ġareġareniro

⁶³ Iesu ġiane'ete'e azaġani'a ani ġareġareniro zu bouniro.

⁶⁴ Ze ani ubumaġa 'uadu bare ġadiġadiniro, raena'a, "Ġa peroveta vazeġa 'ahine, iniu'a bou'ate'e vazeġa ihof'o'i!"

⁶⁵ Ebu ġoere sau'a sau'a hina ġareġareniro.

Vaze Ġihi'aġa Ġihi'aġani'a Iesu Ġadiniro

(Mataio 26:59-66, Mareko 14:55-64, Ioane 18:19-24)

⁶⁶ Irarirotene, vaze boroboro'a tibano nu'oraro. Ze'e Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'aġaġihi'aġa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa. Zeġe kota zamaġano Iesu mae ohoniro.

⁶⁷ Ebu zeġe'a niro, raena'a, "Efo'i! Ġa'e Kerisohe?" Iesu'a naenaenziro, raena'a, "Eġe'a 'O'e' rae zine, za'e eġe ġoere mene mae ġihini'uma.

⁶⁸ Ebu eġe'a 'E Keriso ga?' rae ġadizine, za'e mene naenaehi'uma.

⁶⁹ Rehano izidiono'o zama mone eġe, Vaze Ubugani'a Badi'a ġigi'aġa eda'e naeo ehoru'uma."

⁷⁰ Zeġe nidu'a ġadiniro, raena'a, "Tena ġa'e Badi'a Ubugahehe?" Ane'a zina'a, "O'e, zae'a e'e iniu rae ihi'ohe."

⁷¹ Ebu zeġe'a zeġe bare neneġaniro, raena'a, "Eme Iesu'e ve'oġa rae ra'ete'e vazeġa mene vaġi'uma, mazaġa emeġe'a ane hebeono'o ġoere ve'oġa rate'e hube hune eġeħa!"

23

*Pilato Zamao Iesu Mae Ohoniro**(Mataio 27:1-2, 27:11-14, Mareko 15:1-5, Ioane 18:28-38)*

¹ Kota e'e azağa nidu'a iğuniro, ebu Iesu tutune onamadu Pilato zamao ohone tiro.

² Ebu zeğe'a Pilato mazao Iesu sau'a rae fureniro, raena'a, "Vaze 'adi'e emeğe ne azağa so'ozadu ibi ve'oğano tutuze'ohe. 'Roma kiniğa mazao takesi ago hano'i,' rae ra'ohe zu ane'a bare raena'a, 'E'e kini zu Keriso,' rae ra'ohe!"

³ E'ano'o Pilato'a Iesu ġadiniro, raena'a, "Ġa'e hube Iuda azağa kinihe?" Iesu'a naenaeni. "O'e, ġa'a ra'eta'e hube."

⁴ 'Ougadu Pilato'a tehadu Badi'a dibuo hau'ete'e ġihi'ağāġihi'ağa zu vaze ġuğuvağa ziro, raena'a, "E ani mazaono'o ve'oğa 'ahoga mene horoneha."

⁵ Rehano ze te'ote'au ġoeriro, raena'a, "Iesu ani, Galilea haba'anono'o Iudea haba'a nidu'a onamo Ierusalem'a 'ahi haba'ano zuni, vazevaze ihoze'ena'a hağai ve'oğa ibiğano tutuze'ohe!"

⁶ Pilato ani ġoere 'adi iğirotene, ġadiziro. "Iesu ani'e Galilea vazeğe?"

⁷ Ebu Iesu'e kini Heroda'a ġiane'ete'e Galilea haba'a vazeğa rae ederiradu ani Heroda vağe tuğuniro. E'e madağano Heroda ani Ierusalem'a haba'ano radiudo.

⁸ Heroda'a Iesu horonirotene, ani matu'e rudaro, mazağa ani amahiono'o Iesu ġianihi rae zamarinu. Ani ibite Iesu hariğa iğiro 'ahine, Iesu'a hağai ġiği'a hağaoga horonihi reiro.

⁹ E'ano'o Heroda ani ġadimu ġehağa Iesu mazao hağairo, rehano Iesu'a mene naenaeni.

¹⁰ Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'ağāġihi'ağa zu Mose goro ġoe'a ihoze'ete'e azağani'a iğunadu ġoere riğa ġehağa Iesu rana ġoeriro.

¹¹ Heroda ani ane uti azağa teite Iesu ġirihoharo. Ebu dabua manoğa hağaohanadu Pilato vağe bare tuğune onamiro.

¹² Ibite Heroda ebu Pilato'e agiretitido, rehano e'e madağano'e vazetiro.

¹³ Ebu Pilato ani Badi'a dibu'o hau'ete'e ġihi'ağāġihi'ağa, vaze boroboro ebu haba azağa huze nu'oziro,

¹⁴ zina'a, "Za'e vaze 'adi'e vaze ibi ve'oğano ibitoziniro radu tutune areha. Ege'a zae zamao ġianatene, zae'a ane moneo rate'e ve'oğa 'ahogani mene horoneha.

¹⁵ Heroda'a zuni Iesu mazao ve'oğa 'ahogani mene horonadu ani emeğe vağe bare tuğune onaeha. Ġiano'i! Iesu mazao'e runeo tuğuni'uma ve'oğani'e o'o'a!

¹⁶ E'ano'o ege'a uti azağa tuğuzadu Iesu masini'uma ebu tuğune buni'uma*."

¹⁸ Rehano vaze ġuğuvağa nidu'a huau iğuniro, raena'a, "Vaze adi'e mano'i, u Barabasi'e tuğune bunoi!"

¹⁹ Barabasi ani Ierusalem'a haba'ano gavamani utitoziniro zu vaze zimiro. E'ano'o ani ġu'ano ohoniro.

²⁰ U Pilato ani vaze ġuğuvağa teite ta'irotitiro, mazağa ani Iesu tuğune bunihhi reiro.

²¹ Rehano ze'a huario, raena'a, "Sataurono'i! Sataurono'i!"

* **23:16** Mirihe farirote 'ahoga'e v. 17 'ahige ra'ohe, 'Izidi Iğine Mode'ete'e Muğano ani'a vaze 'ahoga ġu'a'ono mae bunifo'

22 Pilato'a gae ugidugano ziro, raena'a, "Ani nagi ve'oğa hağaeħa? E ani rune moneo tuğuni'uma ve'oğa 'ahogani'a mene horoneħa. E'ano'o e ani masine tauği'uma ebu tuğune buni'uma!"

23 Rehano vaze guğuvağani'a Iesu satauronoga veize ġihau teote'au huro. Zeğe ago'e ufeta boro hune u'ano,

24 Pilato'a ze'a urate'ete'e ibiğano hağaoziniro.

25 'Ougadu ani gavamani utitozinirote'e zu vaze goruzirote'e vazega, Barabasi gu'anono'o mae buniro. U vaze guğuvağani'a uratirote'e idunagano, Iesu'e satauronoga veize uti azağa evora ri'iniro.

Iesu Satauroniro

(Mataio 27:32-44, Mareko 15:21-32, Ioane 19:17-27)

26 Uti azağani'a Iesu tutune onamirote'e zamağano, Kurene vazega 'ahoga niğa Simona, ani'e ane habaono'o onae'enogano ibio hidiro. Uti azağani'a obone teadu Iesu satauro mae heratoharo ebu Iesu ġaruna onamiro.

27 Vaze guğuvağani'a zuni Iesu hegote onamiro. Zeğe bo'ağano roğaeoğae'a Iesu vetuğanadu niau kuaro.

28 Iesu'a tehadu zina'a, "Ierusalem roğaeoğae, ege u'ano ago niano'i, rehano zae zu ubudeze veize niano'i!"

29 Mazağa aduga boro hidi'uma madağa 'ai onai'uma. E'e madağano vazevaze'a 'ahige re'uma, raena'a, 'Gabani roğaeğa zu ene ize 'izema moug roğaeğani'e manoga tauği!"

30 E'e madağano ze mağamağa kome'a boro zina'a, 'Fahanadu emege ġahifo'i!"

31 E'e ire ġaboğa heuğa, rehano za'a sataurohi'ohe. 'Ougine za'e, ire roğa azağa heuğa, aduga ufeta boro hidi'uma."

32 Ğonore boro vazega 'aheu zuni Iesu teite zemoga radu tutuze onamiro.

33 Ebu ze'e haba 'ahoga niğa Vadini Isiga feuriro. E'ea Iesu ebu ġonore vazega 'aheu satauroziro, vaze 'ahoga'e eda'e moneo zu 'ahoga'e kauri moneo.

34 Ebu Iesu'a sataurono'o reiro, raena'a, "Mama, zege hağai sau'a aġutu modo'i, mazağa ze'e nagini hağae'eta'a'e aġu'a." Ze'a iniu'e Iesu dabua me'uma radu kağusi arahoga arahiro.

35 Vazevaze'e edanadu muririnu. U vaze ibitozini'ete'e azağa'e Iesu ġirihoharo, raena'a, "Ani vaze 'ahoga'ahoga'e ġaboziro. Ani'e Keriso, Badi'a'a ohotirote'e vazega reine, ane'a bare ġaboni'umal!"

36 Uti azağani'a zuni arahoharo ebu vaini vuğa ġiği'a gagoharo.

37 Ebu ze nina'a, "Ġa'e Iuda azağa kini ro'idene, ġae'a ġae bare ġabo'o'i!"

38 Iesu satauro hitagano'e 'ahige mirihiro, 'Iuda Azağa Kini'.

39 Satauro rana'ono'o ġonore boro vazega 'ahogani'a Iesu roniro, raena'a, "Ġa'e Keriso ro'idene, ġae'a ġae bare ġabo'o'i ebu emege zuni ġabofo'i!"

40 Rehano ġonore boro vazega 'ahogani'a ġonore boro vazega omo goere riğa hina naenaenina'a, "Ġa Badi'a mene rihone'ehehe? Gae zuni ane teite idağa ruda'uma ebu Badi'a hidi'uma.

41 Emetane'e emege sau'a u'ano rudau'ohe, rehano vaze 'adi'e hağai sau'a 'ahogani mene hağairo."

42 Ebu ane'a Iesu niro, raena'a, "Iesu, ġae'a ibitohau'ete'e haba'a ona'idene ege zuni zamaro'i!"

⁴³ Iesu'a naenaenina'a, "Hube hune ġa'ohe, izidi ġa'e eġe teite Badi'a habao radi'uma."

Iesu'a Rudaro

(Mataio 27:45-56, Mareko 15:33-41, Ioane 19:28-30)

⁴⁴ Madai kirikiri meirotene, haba nidu'a uzabo'a 'uiro onamo ġorava mone mada uġidu.

⁴⁵ Mada mene hiaro ebu kuru neġa dabuaġani'a nema'o zigau 'a'adaro.

⁴⁶ Ebu Iesu'a ġihau huario, raena'a, "Mama, eġe vine'e ġae 'evoreo ti'ohe!" Ani 'ouge reirote'e enogano 'ai, iriga ri'iro.

⁴⁷ Roma uti azaġa ibitozini'ete'e ġihi'aġa'e nagini'a furerarote'e horonirotene, ani Badi'a niguniro ebu raena'a, "Hube hune vaze 'adi'e duduga!"

⁴⁸ Iesu satauro rudarote'e muririrote'e azaġa ġuġuvaġani'e nagini'a furerarote'e horonirotene, ze zuni vetuġa ranadu neze 'u'a barobaro 'uhiro.

⁴⁹ Rehano Iesu vaze nidu'a zu Galilea haba'anono'o hegotirote'e roġaeroġa'e ġa'ano'o nagini'a furerarote'e muririro.

Iesu Gurio

(Mataio 27:57-61, Mareko 15:42-47, Ioane 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Iudea haba'ano Arimatea vaze 'ahoga niġa Iosefa radiunu. Ani'e vaze manoga zu duduga, zuni Badi'a'a ibitohau'ete'e haba'a guhininu. Ani'e vaze ibitozini'ete'e azaġa boro zamaġano boro 'ahoga, rehano vaze boroboro'a Iesu mathi reirotene ani ze goere mene mae ġihiniro.

⁵² Ane'a Pilato vaġe onamadu eda'e'eda'e uminiro, raena'a, "Iesu rune ahi'a eno'i!" Ebu hena Pilato'e reiro. "O'e".

⁵³ 'Ougadu Iosefa'a sataurono'o Iesu ahiri mae bunadu dabua hina 'umiro. Ebu Iesu ahiri vatava varadirote'e 'iduġa izigano tiro.

⁵⁴ A'e Bana Madaġa veize ruhibe'ete'e madaġa ġoravaġa, ebu Bana Madaġa hanitiro.

⁵⁵ Galilea haba'anono'o Iesu teite onairote'e roġaeroġa'e Iesu ahiri mae onamirote'e hegotiro ebu ahi'a tirote'e haba'a horoniro.

⁵⁶ 'Ougadu ze neze bare onamadu Iesu ahiri aso hanoga veize murava hohoga zu dehoru hohoga manoga ruhibiro. Rehano Mose goro ġoe'a idunaġano Bana Madaġa 'ahine, ze ahirize ohone baniro.

24

Iesu'a Runeono'o Bare Ġabodiro

(Mataio 28:1-10, Mareko 16:1-8, Ioane 20:1-10)

¹ Fura oherebau uzeuze roġaeroġa'e ze'a ruhibirote'e ahiri ase'ete'e muravaġa hohoga madu idu onamiro.

² Ze feurirotene, idu 'ue'ete'e hadiġa boro kiune vaġinoga horoniro.

³ Ebu ze diuġiro, rehano Zuhi'a Boro Iesu ahiri mene horoniro.

⁴ Ze nagini'a ani mazao fureranate'e zamare 'ada'adiro. E'e madaġano vaze 'aheu'a tabara zeġe babagano edaro. Ze'e dabua vazavazahoga vidaro.

⁵ Ebu roġaeroġa'e rihau rudanadu zeġe mazao ovoe ġuġuriro. Rehano vaze 'aheu'a ziro, raena'a, "Za nougadu ġabone vazega rune haba'ano vaze'ohe?"

⁶ Ani ahao'e 'o'o'a, rehano ani bare ġabode iġuneha! Ani'a Galilea haba'ano nagini zirote'e zamaro'i!

7 Ani'a raena'a, 'Ege, Vaze Ubuga'e revonadu sau'a azağa evora ri'ini'uma ebu sataurohi'uma, rehano mada ugidugano bare gabode iguni'uma."

8 'Ouge reirotene, rogaerogae'a Iesu'a reirote'e goe'a zamariro.

9 Roгаerogae'a idu haba'ano'o bare onaadu zege mazao nagini'a furerarote'e nidu'a Iesu tahi'a 11 zu ane vaze nunu nidu'a ziro.

10 Idu haba'a onamirote'e roгаerogae'e Magadala rogaeğa niğa Maria, 'ahoga'e niğa Ioana, Iakobo vi'a niğa Maria ebu rogae nunu. Ze'e nagini'a fureranate'e apostolo azağa mazao rae fureniro.

11 Rehano Iesu tahi'atahi'a'a ze goere'e giriho hariğa radu mene mae gihiniro.

12 U Petero ani igunadu idu haba'a dure onamiro. Ani'a guğuradu idu zamağa gianirotene, Iesu ahiri umirote'e dabuağa da'o horoniro. Ebu ani nagini'a fureranate'e zamare 'ada'ade'ena'a, ne bare onamiro.

Iesu'a Emausa Neğa Ibiğano Fureraro (Mareko 16:12-13)

13 E'e madağano roгаerogae goere igirote'e azağa bo'ağano tahi'a 'aheu'a Emausa neğa ibiğa onaminu. E'e neğa'e Ierusalemaha haba'ano'o ani fağa'e 11 kilomita.

14 Anianine ibio oname'ena'a nagini'a fureranate'e gauga nidu'a go'ane onaminu.

15 Zege'a go'ane oname'enogano, Iesu ane'a zege uhiğa aradu idağa onamiro.

16 Zege horoniro rehano, mene ederiro a'e Iesu, mazağa ze ani mene ederoga veize biriro.

17 Iesu'a ziro, raena'a, "Ganine oname'ena'a, nagini go'ane'ohé?" Ebu ze vetugarau'ena'a tue edaro.

18 Ze bo'ağano vaze 'ahoga niğa Kuleopa'a naenaeniro, raena'a, "Izidi Ierusalemaha haba'ano nagini'a fureranata'a'e vaze nidu'a edeğa. Ğa'e e'ea radiunu rehano, ğa'a da'o ağu'ahehe?"

19 Iesu'a zina'a, "Nagini'a fureraneha?" Zege'a nina'a, "A'e Iesu, Nazareta vazega hariğa. Badi'a zu vaze nidu'a zamao ani peroveta vazega raha. Ani'e hağaiga gigi'a hağainu zu goere gigi'a haraminu.

20 Rehano Badi'a dibu'o hau'ete'e gihi'agagihi'aga zu vaze ibitozini'ete'e azağani'a Iesu manoga radu Roma gavana 'evorao ri'iniro ebu satauroniro.

21 Eme'e ani Isaraela azağa agireono'o mae vağizi'uma vazega rae zamariro. Ebu Izidi Iesu rudarote'e madağano'o onao mada ugidu maha.

22 U eme bo'ağano roгаerogae nu'a zaguzagufaha. Ze ohereda'o idu haba'a onameha,

23 rehano Iesu ahi'a mene horoneha. Ebu ze bare onaradu, raena'a, 'Aneru'a emeğe mazao fureranadu Iesu'e bare gabodeha rae raha.'

24 Emeğe bo'ağano vaze nu'a idu haba'a onamatene, roгаerogae'a rate'e teige, ze zuni Iesu ahi'a'e mene horoneha."

25 Iesu'a ziro, raena'a, "Za'e mene huhuzağa! Peroveta azağani'a reirote'e goe'a mene ğarihe mae ğihine'ohé.

26 Peroveta azağani'a raena'a, 'Keriso'e 'ouge aduga me'uma, ebu hena gabodadu ane haba azağano diugiuma."

27 Iesu'a Buka Zağoga zamağano Mose'ono'o onamo peroveta azağani'a ani moneo mirihirete'e goe'a nidu'a faine ihoze onamiro.

28 Ebu ze Emausa neğa hanitiro, rehano Iesu'e ize ibio onamihi reiro.

29 Ze Iesu radoga radu uminiro, raena'a, "Ĝorava raneha zu mada'e haugeha. E'ano'o emeĝe teite bazihi!" 'Ougadu ani zeĝe ne diuĝi' onamiro.

30 Ani ogomu veize zeĝe teite ehoriro. Ebu beredi madu Badi'a mazao kuranadu vahege ziniro.

31 E'e zamaĝano ubumaze'a bohatanadu 'Ahi'e Iesu!' rae ederiro. Rehano zeĝe ubumao ani dauĝiro.

32 Ebu anianine ĝoretitiro, raena'a, "Ibio ane'a eme teite ĝoeratene zu Buka Zaĝoĝa huga me'odofeatene, zamafe'a matu'e rudaneha!"

33 Ebu tahi'a 'aheu'a Emausa neĝa'ono'o zogone iĝunadu Ierusalemaha'ba'bare itiro. E'ea Iesu tahi'a 11 zu zeĝe teite radiunute'e vase nu haniziro.

34 Ze raena'a, "Hube hune Iesu ani bare ĝabodeha ebu Simona* mazao fureraneha!"

35 'Ougadu tahi'a 'aheu'e'e'a zuni zeĝe mazao Emausa ibiĝano nagini'a fureranate'e zu Iesu'a beredi vahege'enogano Iesu ederate'e hariga me'odoziniro.

Iesu'a Tahi'aĝa mazao Fureraro

(Mareko 16:14, Ioane 20:19-23, Apostolo 1:4-5)

36 Ze harize me'ode'ete'e zamaĝano Iesu'a tabara zeĝe bo'aĝano edaro, ebu raena'a, "Zama roĝeĝa zae teite rado'i!"

37 Rehano ze'e ane vine horone'ohe rae zamare'ena'a, zaguzagararo zu rihau rudaro.

38 Iesu'a ĝadiziro, raena'a, "Za'e nougadu rihau'ohe? Nougadu 'Ahi'e iniu?' rae zamare doude'ohe?"

39 'Ahi'eĝe! Eĝe 'evore zu oda ĝiano'i! Ebu obohe nuro'i! E vine reifone, modarehe zu isinehe o'o'a reifo. Rehano za horohe'ete'e teige, e'e modare zu isineheta."

40 Ani 'ouge radu 'evoreĝa zu odaĝa ihoziro.

41 Rehano ze matu'e rudanadu zaguzagarote'e u'ano, ze ize Iesu ĝoere mene mae ĝihiniro. Ebu Iesu'a ĝadiziro, raena'a, "Zae mazao ogomu nu e'ehehe?"

42 Zeĝe'a ĝozone kiroĝa harotene,

43 ani'a madu zeĝe ubumao aro.

Iesu'a Ane Tahi'atahi'a Ĝoere Ĝonaga Ziro

(Mataio 28:16-20, Mareko 16:15-18, Apostolo 1:6-8)

44 Ebu Iesu'a ziro, raena'a, "Eĝe'a zae teite radiunute'e madaĝano 'ahige ĝoreziro. 'Mose goro, peroveta azaĝa buka zu Salamo zamaĝano eĝe moneo mirihirote'e ĝoe'a nidu'a hube hune hudafo.'"

45 'Ougadu Iesu'a, zeĝe Buka Zaĝoĝa ĝoe'a huga ederifine, zamaze bohaniro.

46 Ani ziro, reana'a, "Buka Zaĝoĝa zamaĝano 'ahige mirihiro. 'Keriso'e aduga hidi'uma, ebu mada uĝidu zamaĝano runeono'o bare ĝabodi'uma.

47 Ebu ani tahi'atahi'a'a, Ierusalemaha'ba'aono'o onamo haba nidu'ao, ane niĝano hari manoga harami'uma, raena'a, 'Ĝihuro'i! 'Ougine, Badi'a'a haĝaize sau'a aĝutu modi'uma!"

48 Za'e e'e ĝoe'ani'a hudanata'a'e horoneha, e'ano'o vase 'ahoga 'ahoga zuni eĝe hari haramozini'uma.

* 24:34 Niĝa 'ahoga'e Petero

⁴⁹ Ġi'ano'! Mama'a ġoere tirete'e Vine Zaġoġa eġe'a zae mazao tuġuni'uma. E'ano'o Ierusalem a haba'ano guhiu rado'i, onamo Vine Zaġoġani'a ovadu gigi'aġa hina iriva'ozi'uma.”

Iesu'a Adure Itiro

(Mareko 16:19-20, Apostolo 1:9-11)

⁵⁰ Ebu Iesu'a Ierusalem a haba'aono'o ze tutuzadu Betania neġa uhiġa onamiro. Ebu evo'a ġihinadu zeġe veize kuraro.

⁵¹ Ani kurau'ena'a, ze muhizadu adure ġoha mae ġihine itiro.

⁵² Ebu ze Iesu nigunadu matu'uzeta Ierusalem a haba'ano bare onamiro.

⁵³ Ze iġaiġa kuru neġano radiu'ena'a, Badi'a niġa mae ġihininu.

Apostolo Azağa Hağai

Goere Gadaheğa

Buka 'adi'e "Apostolo azağa hağai" Uare (Kware) goereo tiro. Uare goere'e Garihe (Garia) goere teite ago tiba. Uare zu Gariheo goere'ete'e azağa'e nidu'a 1300. Ze'e Central Province, Rigo District haba'ano radiu'ohe. A'e Port Moresby-ono'o 70 kilomita south-east oname'ohe.

"Goere huga"e buka 'adi gonagano tiro, goere aduga ga iğaiğa mene igi'ete'e goe'a buka zağogano tirote'e huga ihozoga veize.

Buka mazağa

¹ Hari 'adi'e Teofilo veize ti'ohe. Ege'a ibite tirota'a'e, Iesu'a gaudote'e zuni ihozidote'e nidu'a, ebu

² onamo Vine Zağogani'a ibitohau'ena'a apostolo azağa goere ziniro, ebu adure goha mae itiro. Apostolo azağa'e Iesu'a inahe meirote'e azağa.

³ Iesu ani zaharaneadu rudarote'e enogano, mada gae gazağa gaubanana (40) apostolo azağa mazao fureraro. E'e zamağano ani 'ize gaboga ra'ete'e ihozoga veize hağai gehağa fureno zinido, ebu Badi'a'a zuhi'azi'uma goe'a rae furenido.

⁴ Zege'a nu'orarote'e madağa 'ahogano Iesu'a goere ziniro, raena'a, "Ieruselema neğano geno rado'i, onamo Mama'a rae tirote'e goe'ani'a hudanoga veize guhiano'i! E'e goe'a'e za ege mazaono'o igiro, raena'a,

⁵ Ioane Babatiso'e vu hina bapatzozido rehano, za'e, mada gehağa 'izema mougano, Vine Zağoga hina bapatzozu'uma."

Iesu adure goha mae gihine itiro

⁶ Mada 'ahogano ze bare nu'orarote'e zamağano, Iesu gadiniro, raena'a, "Zuhi'a Boro, e'e madağano'e emeğe'a Isaraela haba'a bare madu emeğe'a emeğe bare gıafoga veize ibitofi'uma hehe?"

⁷ Iesu'a naenae zina'a, "E'e madağa'e Mama'a ane niğano rae tiro. Za'e mene ederi'uma gauga.

⁸ Rehano Vine Zağogani'a zae vağe ovami'uma madağano za'e gigi'ağa me'uma. Ebu za'e ege hari rae fureni'uma, Ieruselema neğano, Iudea haba'ano, Samaria haba'ano onamoo haba gonaga."

⁹ Iesu ani, 'ouge reirote'e enogano, zege ubumao adure goha mae gihine itiro, ebu goze'a 'uiro.

¹⁰ Iesu'a adure goha ite'enogano, ze adure gohani gagau gıane rune radiunu. Ebu gıano'i! Aneru aheu'a zege geñağano edaro. Ze dabua 'uruğa hağairo,

¹¹ ebu raena'a, "Galilea azağa, za nougadu de'ea edau'ena'a adure gohani gıane'ohe? Iesu ani zae mazaono'o adure goha mae gihine iteha. Ani'e 'ouge itate'e horonate'e teige vesu'u bare ovami'uma."

Hitaga neğano kurau nu'oraro

¹² Ebu ze Olive mağanono'o bare Ieruselema neğa itiro. E'e ibiğa'e kilomita tiba heuğa.

¹³ Ze Ieruselema neğa feurirotene, hitaga neğa itadu zege'a radiu'ete'e haba'a diuğiro. E'e zamağano'e, Petero, Ioane, Iakobo, Aniderea, Firifo, Tomasi, Batolomeo, Mataio, Alofeo ubuga, niğa Iakobo, Zelote vazeğa, niğa Simona, ebu Iakobo ubuga, niğa Iuda.

14 Zeḡe nidu'a nu'oru'ena'a, zamaze tibunadu iḡaiḡa kuraunu. Roḡae nu, zu Iesu vi'a Maria, zu Iesu negoḡa duḡuru zuni zeḡe teite nu'oraunu.

Matia'a Iuda iḡuri meiro

15 E'e madaḡa 'ahogano Zuhi'a Boro mone azaḡa nu'onu'o bo'aḡano Petero'a iḡune edaro. Zeḡe nidu'a'e maḡa tiba zu ḡae aheu gaubanana (120) heuḡa.

16 Ebu zina'a, "Nego nabudi, ibite Vine Zaḡoḡani'a Davida neadu, buka zaḡoḡano tirota'a'e hudaro. A'e Iuda'a Iesu obone tirote'e azaḡa ibito zinirote'e hariga.

17 Iuda'e Iesu'a inahe meirote'e tahi'aḡa 'ahoga. Ane zuni emeḡe teite gau tiba haḡaido.

18 Rehanu ani'e reva moniḡa hina haba 'ahoga hoitiro. E'ea vadini ibine uite ovoiro, ebu ahi'ani'a fu'uradu isiḡani'a ḡudau rururaro.

19 Hari 'adi'e Ierusalem azaḡa nidu'a igiro. E'ano'o zeḡe'a haba a'a'e zeḡe ḡoereo Akeledama rae huniro. Ḡoere e'e huga'e ru haba'a.

20 Mazaḡa Salamo zamaḡano 'ahige tiro, raena'a, 'Ane haba'e ḡahuturano'!

Vaze tiba zu e'ea mene radi'uma.' (Salamo 69:25)

Ebu

'Vaze 'ahogani'a ane gau iḡu'a me'uma.' (Salamo 109:8)

21 E'ano'o eme'e vaze 'ahoga me'uma, Iuda iḡuri mouga. Zuhi'a Boro Iesu'a emeḡe teite radiudote'e madaḡa nidu'a, emeḡe teite raudote'e vazeḡa 'ahoga me'uma.

22 E'e madaḡa'e, Ioane'a Iesu bapatizonirote'eano'o onamo Iesu emeḡe mazaono'o adure goha mae ḡihine itirote'e. Ebu ane zuni Iesu'a bare ḡabode iḡunirote'e rae furenifine."

23 E'ano'o zeḡe'a vaze aheu meiro. Vaze 'ahoga'e Barasaba rae hune'ete'e Iosefa, niḡa 'ahoga'e Iusito, ebu vaze 'ahoga'e Matia.

24 Ebu ze Badi'a uminiro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ḡa'e vaze zama nidu'a edeḡa. E'ano'o ihofu'o, vaze aheu 'adi bo'aḡano ḡae'a mate'e vazeḡa'e iniu?

25 Iuda'a modirote'e apostolo gaḡa iḡu'a mouga veize. Iuda'e ane haḡai sau'a u'ano ane'a radi'uma haba'a diuḡiro.

26 Ebu ze'e e'e veize kaḡusi arahoga haḡairotene, Matia meiro. E'ano'o Matia ani apostolo azaḡa gaubanana tiba fare teite me'ode tibuniro.

2

Pentekosi madaḡano Vine Zaḡoḡani'a ovairo

1 Iesu'a bare ḡabode iḡunirote'e ḡarugano fura fu'o zu aheu fare (7) radirotene, Pentekosi* madaḡa meiro. E'e madaḡano Zuhi'a Boro mone azaḡa nidu'a haba tibano nu'oru radiro.

2 E'e zamaḡano zavara boro'a onae'ete'e teige guguḡa boro'a adureono'o tabara ḡudau ovairo. E'e guguḡani'a zeḡe'a nu'orarote'e neḡa iriva'oniro.

3 Ebu ire'a duhuru'ete'e heuḡani'a mazane teige rovotadu, vaze tiba tiba ranao duhuranoga horoniro.

4 Ebu Vine Zaḡoḡani'a e'ea radiunute'e azaḡa nidu'a iriva'oziro, ebu Vine Zaḡoḡani'a ibito zenadu, ḡoere 'ahoga 'ahogano ḡoeriro.

* 2:1 Pentekosi ḡoere e'e huga'e ḡae fu'o gaubanana (50). Iḡine Mode'ete'e Muḡa madaḡanono'o me'ode onamo mada ḡae fu'o gaubanana meine, Pentekosi Muḡa madaḡa me'uma.

5 E'e madaḡano'e, Iuda azaḡa haba 'ahoga 'ahogano radiu'ete'e'a, Pentekosi muiḡa 'auḡoga rae Ierusalemā neḡa onaadu e'ea radiunu. Ze'e Badi'a gubane'ete'e azaḡa.

6 E'e haraḡa igirotene, vaze ḡuḡuvaḡani'a isau onairo. Ebu ze zamaze 'ada'adaziro, mazaḡa Zuhi'a Boro mone azaḡani'a ane ane ḡoereo ḡoeroga igiro 'ahine. A'e Iuda azaḡani'a haba 'ahoga 'ahogano radiu'ete'e ḡoe'a.

7 Ebu ze zaguzaganadu, 'ahige reiro. "‘Adi duḡuru'e nidu'a Galilea azaḡa rehano,

8 nouga'ahi emeḡe tiba tiba ḡoereo ḡoeroga igi'ohe?

9 Eme'e Patia azaḡa, Media azaḡa, Elama azaḡa, ebu Mesopotamia haba'ano, Iudea zu Kapadokia haba'ano, Ponto zu Asia haba'ano radiu'ete'e azaḡa,

10 Ferigia zu Pamufulia haba'ano, Izipi haba'ano radiu'ete'e azaḡa, zu Libia haba'a zamaḡano Kurene neḡa uhiḡano radiu'ete'e azaḡa. Ebu Roma neḡano radiu'ete'e azaḡa.

11 E'e zamaḡano'e Iuda azaḡa zu, Iuda mene azaḡa rehano zamaze gihuradu Iuda azaḡa teite kurau tiburu'ete'e azaḡa. Ebu Kerete 'umuḡa azaḡa zu Arabia haba'a azaḡa. Eme zeḡe'a Badi'a gigi'a haḡaiḡa emeḡe tiba tiba ḡoereo ra'ete'e igi'ohe."

12 Ze zaguzagaro ebu zamaze 'ada'adaziro, ebu "‘Adi nagini?" rae ḡadititiro.

13 Rehano vaze nu'e ḡiriho zini'ena'a, 'ahige reiro. "Ze vaini vuḡa borofe gageha."

Petero'a vaze ḡuḡuvaḡa mazao haramiro

14 Ebu Petero'a apostolo azaḡa gaubanana tiba fare (11) teite iḡune edanadu, vaze ḡuḡuvaḡa mazao aḡoḡa borofe'ena'a haramiro. "Iuda azaḡa, zu Ierusalemā neḡano radiu'ete'e azaḡa nidu'a, e'e, haḡai 'ada'a nouge nouge fureranate'e rae bohanihi. Eḡe ḡoere fairu abito'!

15 Za'e 'adi duḡuru'e vaini vuḡa gageha rae zamare'e gaogi. Ze mene gageha. 'Adi 'ize oherebau, mada fu'o zu ḡazaḡa fare (9 koroko). Vaze'e oherebau mene gagi'uma.

16 Rehano 'adi'e peroveta vazeḡa Ioela'a amahi rae furenirete'e haḡaiḡani'a fureraneha.

17 'Badi'a'a zi'ohe.

Mada ḡonaga madaḡa madaḡano,
vaze nidu'a mazao eḡe Vine Zaḡoḡa
ovoe be'unadu, iriva'ozu'uma,
Ebu ubudeze zu aboeze'a
eḡe hari rae furen'i'uma.
Zae ohoze iziga iziga'e
Badi'a'a ihoze'ete'e haḡaiḡa
zamaze hina horoni'uma,
zu vaze boroboro'e Badi'a'a
ihoze'ete'e haḡaiḡa iḡuna'uma.

18 E'e madaḡa madaḡano tuḡure azaḡa
ḡu'a teige gaue'ete'e (slaves),
ohoze zu roḡae mazao zuni
eḡe Vine Zaḡoḡa owoe be'unadu,
iriva'ozu'uma,
ebu zeḡe zuni eḡe ḡoere
rae furen'i'uma.

19 Ebu eḡe'a zaguzaga'uma haḡaiḡa

adureo fureni'uma,
 zu eġe tahi gigi'a haġaiġa
 rahao fureni'uma.
 A'e ru, ire roga ebu ġisi boro.

²⁰ Mada'e uzabora'uma, ebu
 bato'e ru teige kanara'uma.
 E'e ġaruganobu'u Zuhi'a mada boro
 zu manoga hune'a onai'uma.

²¹ Ebu Zuhi'a Boro mazao
 umide'ete'e azaġa nidu'a'e
 ġabone hidi'uma.' (Ioela 2:28-32)

²² Isaraela azaġa, ġoere 'adi ego'! Za edeġa. Iesu, Nazareta neġa vazeġa
 ani, Badi'a'a tugunadu, gigi'a haġaiġa, zaguzaga'uma haġaiġa zu Badi'a
 tahi haġaiġa ġehaġa zae bo'aġano haġaido. Badi'a ani e'e haġaiġa Iesu
 mazaono'o haġaadu, Iesu'e ane'a tugunirote'e rae deheniro.

²³ Ebu Iesu ani zae 'evoreo ri'inirota'a'e, Badi'a'a amahi toganirote'e
 zu furera'uma rae ederirote'e haġaiġa. Ebu za'e Badi'a goro ġoe'a aġu'a
 azaġa zeadu, satauroo ikokoneadu runediro.

²⁴ Rehano e'e vazeġa'e Badi'a'a rune zamaġano ġaniġanau'ete'eano'o
 mae vaġinadu, bare ġaboniro, mazaġa rune gigi'aġa'e Iesu obone touga
 mene idaġa 'ahine.

²⁵ Davida ani Iesu hari 'ahige rae reiro.
 'E'e mada nidu'a eġe uhiġano
 Zuhi'a Boro horoninu.
 Mazaġa ani eġe eda'e moneo radiu'ohe.
 E'ano'o ġau 'ahogani'a zuni
 mene hagahi'uma.

²⁶ E'ano'o zamahe'a matu'e'ohe,
 zu hebehe hina
 Badi'a nigune'ena'a, matu'e'ohe.
 E'a zamare'etene, ahirihe zuni
 runeono'o bare ġaboni'uma
 rae re'uma.

²⁷ Mazaġa ġa'e eġe'a rudaune,
 vinehe rune haba'ano
 mene modi'uma,
 ebu ġae tuġure haġae hune'ete'e vazeġa'e
 ahi'ani'a ruhuranoga veize
 mene modi'uma.

²⁸ Ġa'e ġabone ibiġa ihoheha.
 E'e ġae zamao matu'u hina
 iriva'ohi'uma.' (Salamo 16:8-11)

²⁹ Nego nabudi, e hubehune zi'ohe. Vouġafe Davida'e rudanadu ġuriro,
 ebu ani idu'e izidi 'ize radiu'ohe.

³⁰ Ani'e peroveta vazeġa 'ahine, ani edeġa Badi'a'a ane mazao ġoe'a
 rinede tiro, raena'a, Davida mariga 'ahogani'a ane iġuri madu Kini re'uma.

³¹ Davida ani vesu'u furera'uma haġaiġa horone'ena'a, Keriso'a bare
 ġabode iġuni'uma hariġa rae fureniro, raena'a, rune haba'ano ani mene
 modi'uma, zu ahi'a'e mene ruhura'uma.

³² Ebu Iesu 'adi'e Badi'a'a bare ġaboniro. Emeġe nidu'a e'e horonadu,
 rae furene'ohe.

³³ Ebu ani'e Badi'a eda'e moneo ohoniro, ebu Moga mazaono'o Vine
 Zaġoġa madu emeġe mazao ovoe be'unadu iriva'ofiro. Vine Zaġoġa'e

Badi'a'a tuḡuni'uma rae tirote'e. Ebu za'e e'e haḡaiḡa izidi 'ada horone'ete'e zu igi'ete'e.

³⁴ U Davida ani Keriso teige adure ḡoha mene mae ḡihine itiro. Rehano ani 'ahige reiro.

'Badi'a'a eḡe Zuhi'a Boro niro.

Eḡe eda'e moneo ehoroi'!

³⁵ Onamoo eḡe'a agireḡo mae raharahazi'uma.' (Salamo 110:1)

³⁶ E'ano'o Isaraela azaḡa nidu'a fairu edero'i! Zae'a satauronirote'e vazega, Iesu'e, Badi'a'a Zuhi'a Boro zu Keriso rae ohoniro."

³⁷ Ze e'e igirotene, zamaze tuḡano babaharo, ebu Petero zu apostolo azaḡa ḡadiziro. "Negofe duḡuru, eme nagini haḡaine manoga?"

³⁸ Petero'a naenaezina'a, "Zae nidu'a, zamaze ḡihuno'i, ebu Iesu Keriso niḡano bapatizo mo'i! 'Ougine Badi'a'a zae sau'a rae modi'uma, ebu Badi'a'a Vine Zaḡoga zini'uma.

³⁹ Badi'a'a ḡoere 'adi rae tirota'a'e, Zuhi'a Boro emeḡe Badi'a'a zamazi'uma azaḡa nidu'a veize. A'e zae, ubudeze zu haba faḡa faḡa azaḡa nidu'a."

⁴⁰ Ebu ani bare ḡoere ḡehaḡa hina haramiro, zu bare bare iraduguziro, raena'a, "Haḡai ve'oḡa azaḡa 'adi mazaono'o vaḡinadu, ḡabone mo'i!"

⁴¹ E'ano'o iniu iniu'a ane haramo mae ḡihinirota'a'e bapatizoziro. Ebu e'e madagano vaze maḡa boro uḡidu (3000) heuḡa bapatizo madu zeḡe moneo ragate mae zouziro.

Badi'a mone azaḡa tibano nu'oraro

⁴² Ze'e zamaze tiba hanadu, apostolo azaḡani'a ihozidote'e abito zinido ebu danatitido, tibururu ogaudu, zu tibano kuraudo.

⁴³ Ebu apostolo azaḡani'a zaguzaga'uma haḡaiḡa zu Badi'a tahi gigi'a haḡaiḡa ḡehaḡa haḡaido, ebu vaze nidu'a zamazeo Badi'a rihone runiro.

⁴⁴ Badi'a mazao firote'e azaḡa nidu'a tibano nu'oru radiudo, ebu ḡauze nidu'a ḡahugotitido.

⁴⁵ Ebu habaze, neze zu toheze seronadu, iniu monize'a ferezinute'e nidu'a, zininu.

⁴⁶ Ze mada nidu'a Dibu'o Neḡano tibano nu'oranadu kuraudo. Ebu ane ane neo matu'uzeta zu zama tiba teite ogau tiburaudo,

⁴⁷ zu Badi'a niḡunido, ebu Ieruselema azaḡa nidu'a zeḡe mazao matu'inu. Mada nidu'a Zuhi'a Boro'a ḡabone hide'ete'e azaḡa ragate ragate mae zouzido.

3

Odaḡa sau'a vazega fainiro

¹ Mada 'ahogano Petero zu Ioane'a kuru madagano Dibu'o Neḡa itiro. A'e ḡorava mone mada uḡidu (3 koroko) zamaḡano.

² U ibiheta 'ahoga, niḡa Iraḡa Manoga ra'ete'e genaḡano, odaḡa sau'a vazegani'a ehore radiro. Ani'e 'ouge fureniro, ebu mada nidu'a e'e haba'a tutune onamido, ebu Dibu'o Neḡa diuḡe'ete'e azaḡa mazao moni umidinu.

³ Ani Petero zu Ioane'a Dibu'o Neḡa diuḡihi ra'enogano horozadu, moni umiziro.

⁴ Rehano Petero zu Ioane'e ḡiane runadu, Petero'a niro, raena'a, "Eme ḡiafo'i!"

⁵ Odaḡa sau'a vazegani'e ḡau 'ahoga ini'uma rae zamare ḡiaziro.

6 Rehano Petero'a niro. "E monihe o'o'a rehano, ege mazao radiu'ete'e gauḡa ḡani'uma. Ege'a ḡa'ohe. Iesu Keriso, Nazareta neḡa vazeḡa niḡano iḡunadu onamo'i!"

7 Ebu Petero'a ane eda'e 'evoreḡa madu mae ḡihinirotene, odaḡa zu kekeḡani'a tabara inariro.

8 E'ano'o ani rafate iḡunadu edaro, ebu oname onainu. Ebu rafate oname'ena'a zu Badi'a nigune'ena'a zeḡe teite Dibu'o Neḡa diuḡiro.

9 Vaze nidu'a ane'a Badi'a nigune'ena'a oname'ete'e horonirotene,

10 ani'e Dibu'o Neḡa ibihetaḡa, niḡa Iraḡa Manoḡano iḡaiḡa ehoradu, vaze mazao moni umidinite'e vazeḡa rae reiro. Ebu ane mazao nagini'a furerarote'e u'ano, zaguzagau rudaro.

Petero'a Dibu'o Neḡano haramiro

11 Odaḡa manorirote'e vazeḡani'a Petero zu Ioane hegote ragavinute'e zamaḡano, vaze nidu'a zaguzaganadu, zeḡe vaḡe isau dure onairo. A'e Solomona touraḡi ra'ete'e haba'ano.

12 Petero'a vaze ḡehaḡani'a onaḡa horozirotene, ziro, raena'a, "Isaraela azaḡa, za nouga'ahi zaguzagau'ohe? Zu nouga'ahi ḡiaḡiafe'ohe? Za'a zamare'etene, emeḡe'a gigi'afe hina vaze 'adi faina ga? Ga emeḡe'a hube hune Badi'a gubane'ete'e u'ano faina ga?

13 Aberahamo, Isako, Iakobo, zu vouḡafe'a kurano haudote'e Badi'aḡani'a ane tuḡure vazeḡa Iesu mae ite nigune ḡihiniro. Rehano zae'a Pirato 'evoreo ri'iniro. Ebu Pirato'e tuḡune bunihni rae zamariro rehano, zae'a Pirato zamao he'ehe'eniro.

14 Za'e Vaze Zaḡoḡa zu Duduḡa he'ehe'eniro, ebu vaze runedirote'e vazeḡa 'ahoga mae bunoga veize umidiro.

15 Za'e ḡabone zini'ete'e Zuhi'aḡa maro, rehano ani'e Badi'a'a runeono'o bare ḡaboniro. Ebu eme e'e horonadu 'ada rae furene'ete'e.

16 Ebu Iesu mazao fie'ete'e u'ano vaze 'adi faineha. Za edeḡa vaze 'adi'e mene edau ragavido. Iesu ni gigi'aḡa u'ano zu Badi'a mazao fie'ete'e Iesu'a rifate'e u'ano vaze 'ada'a manore huneha. Zae nidu'a 'ada horone'ete'e.

17 Nego nabudi, eḡe edeḡa, Iesu marote'e madaḡano bone za'e aḡu'a, ani mazao nagini haḡairota'a'e, zu zae vaze boroboro zuni aḡu'a.

18 Rehano Badi'a'a peroveta azaḡa nidu'a hebeono'o amahi rae furenirota'a'e Badi'a'a 'ahige haḡae huniro, raena'a, 'Badi'a'a tuḡunitite'e Kerisoḡa'e zaharani'uma.'

19 E'ano'o zamaze ḡihunadu Badi'a mone ro'i, zae sau'a vuzu'e modoga!

20 'Ougine, Zuhi'a Boro'a vineze izifi'uma madaḡani'a onai'uma, ebu zae gabozoga veize Badi'a'a amahi, Keriso rae ohonirote'e vazeḡa tuḡuni'uma. Niḡa'e Iesu.

21 Rehano ani'e adureo 'ize radi'uma, onamo ḡau nidu'a izifi'uma madaḡani'a onai'uma. A'e Badi'a'a amahi peroveta zaḡoḡa azaḡa tuḡuzadu rae furenirote'e haḡaiḡa.

22 Mose'a raena'a, 'Zuhi'a Boro zae Badi'a'a, zae bo'aḡanono'o peroveta vazeḡa 'ahoga eḡe heuḡa zae veize tuḡuni'uma. Ani'a nagini zite'e nidu'a eḡo hano'i!

23 Iniu'a ani ḡoere mene ego haune, zeḡe nidu'a Badi'a'a meirote'e azaḡa mazaono'o mae vaḡizadu ruizi'uma.'

24 Samuela zu ane ḡarunio peroveta azaḡa onairote'e nidu'a zuni izidi fureru'ete'e ḡauḡa irina rae furenido.

²⁵ Za'e peroveta azağa mariga, zu Badi'a'a zae vouğa mazao rinede tirote'e goe'a meirote'e azağa. Mazağa Badi'a'a Aberahamo nina'a, 'Habao radiu'ete'e iduhuğa nidu'a'e marigoono'o manogahe me'uma.'

²⁶ Badi'a'a ane Tuğure Vazeğa tuğunirotene, Isaraela azağa zae mazao ibite tuğuniro, zae tiba tiba hağaize sau'anono'o mae vagizadu manoga zinifine."

4

Petero zu Ioane oboze tiro

¹ Petero zu Ioane 'ize vase ġehağa ġoreze'ete'e zamağano, dibu'o hau'ete'e azağa, Dibu'o Neğa ġiane'ete'e boro, zu Sadukea azağani'a zege u'a onairo.

² Ze'e apostolo azağa aheu mazao mağune rudaro, mazağa ze vase ihoze'ena'a, Iesu'a runeono'o bare ġabodirote'e teige, vase'e runeono'o bare ġabodi'uma rae, haraminu 'ahine.

³ E'ano'o Petero zu Ioane oboze tiro, ebu mada 'ai zuburiro 'ahine, ġu'a haba'ano ohozadu, e'ea baze irariro.

⁴ Rehano zeġe haramo igirote'e azağa'e ġehağani'a zeġe ġoere mae ġihiniro, ebu mae ġihinirote'e azağa'e mağa boro fu'o (5000) heuğa re' itiro.

⁵ Irarirotene, kanisoro azağa, vase boroboro zu goro ġoe'a ihoze'ete'e azağani'a Ierusalemame neğano nu'oraro.

⁶ Nu'onu'o zamağano'e, dibu'o hau'ete'e ġihi'ağa, niğa Anasi, ebu Kaiafa, Ioane zu Alesana, ebu dibu'o hau'ete'e ġihi'ağa nabuga duğuru.

⁷ Petero zu Ioane'e zeġe zamao mae ohozadu ġadiziro, raena'a, "No'e ġigi'ağa hina, ga iniu niğano odağa sau'a vazeğa 'adi faineħa?"

⁸ Ebu Petero ani Vine Zağoğani'a iriva'onadu ziro, raena'a, "Isaraela Kanisoro azağa zu luda azağa boroboro,

⁹ odağa sau'a vazeğa mazao hağai manoga hağaate'e zu nouge nouge ani fainate'e ġadimu'e heħe?

¹⁰ 'Ougine, zae zu Isaraela azağa nidu'a 'adi edero'! Iesu Keriso, Nazareta neğa vazeğa niğano vase 'adi'e manore hunadu, zae zamao edau'ohē. Iesu'e zae'a satauroniro rehano, Badi'a'a runeono'o bare ġabonirote'e vazeğa.

¹¹ Ani'e

'Zae, ne ogoru'ete'e azağani'a, he'eħe'enirote'e hadiğa rehano, izidi du'e'ete'e hadiğa boro re' onaeha.' (Salamo 118:22)

¹² E'ano'o Iesu ane'a da'o emeġe ġabofi'uma. Mazağa haba nidu'a zamağano Badi'a'a emeġe ġabofoga veize'e ane da'o tuğuniro."

¹³ Vaze boroboro'e, Petero zu Ioane'a inare ġoeroga horozirotene, zaguzagaro, mazağa zeġe'a ġiazirotene, Petero zu Ioane'e mene mirihirote'e azağa, edeğa o'o'a. Zu ze edeğa, anianine'e Iesu teite raudote'e azağa.

¹⁴ Zuni odağa sau'ani'a manorirote'e vazeğani'a Petero zu Ioane teite edanoga horoniro 'ahine, ġoere 'ahoga rouga mene idararo.

¹⁵ E'ano'o "Petero zu Ioane'e kanisoro nu'onu'o haba'anono'o mae buzo'i" radu, ze'e zeġe da'o ġo'aniro,

¹⁶ raena'a, "Eme zeġe mazao nagini hağaine manoga?" rae ġadititiro. "Ierusalemame azağa nidu'a'e edeğa, zeġe'a ġigi'a hağaiğa boro hağaata'a'e. Eme zeġe hağai o'onoga mene idağa.

17 Rehano hari 'ada'a ne azağa bo'ağano bororatite'e 'uoga veize, riho ğoe'a zini'uma, raena'a, 'Iesu niğano vaze mazao ago bare ğoero'i!'

18 Ebu ze'e bare huze zouzadu, "Iesu niğano ago hune zu bare ğoero'i, zu ago hune zu bare ihozo'i!" rae ziro.

19 Rehano Petero zu Ioane'a naenaezina'a, "Zae'a zae bare ğadizo'i! Badi'a ubumao, Badi'a ğoere mene egadu, zae ğoere egoga'e manoga ga?"

20 Mazağa eme'e nagini horonirote'e zu igirote'e ğoe'a mene rae furenine'e mene idağa."

21 Ebu kanisoro azağani'a bare riho ğoe'a zeadu, tuğuze buziro. Ze'e adugano tuğuzite'e ibiğa mene horoniro, mazağa nagini'a fureranate'e u'ano vaze nidu'a Badi'a niğa nigune radiro 'ahine.

22 Gigi'a hağaiğano manonirote'e vazega muriğa'e ğae ğazağa gaubanana (40) vitinoga.

Iesu mazao fie'ete'e azağani'a Badi'a mazao kuraro

23 Petero zu Ioane'e tuğuze buzirotene, Iesu mone azağa vađe onamiro, ebu dibu'o hau'ete'e boroboro zu vaze boroboro'a zirote'e ğoe'a me'odo ziniro.

24 Zeđe'a ğoere e'e igirotene, zamaze tibano teadu agoze borofe'ena'a Badi'a mazao kuraro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ğa'e adure, raha, davara zu e'e zamağano radiu'ete'e ğağun nidu'a hağairo.

25 Ğae'a Vine Zağoga tuğunadu, ğae tuğure vazega vouğafe Davida hebeono'o ğoeriro, raena'a, 'Nougaduni Iuda mene azağani'e mağune rudaro, zu haba 'ahoga 'ahoga azağani'e huga mene hidi'uma hağaiğa hağaihi rae neneğaniro?"

26 Kini azağa haba ğiane'ete'e'a utitoga radu onairo, ebu vaze ğihi'a ğihi'ani'a zeđe teite tibano nu'oraro,

Zuhi'a Boro Badi'a zu Keriso teite utitoga veize.' (Salamo 2:1-2)

27 E'e hağaiğa'e hubehune fureraro. Heroda zu Pontio Pirato'a Iuda mene azağa zu Isaraela azağa teite Ieruselema neğano nu'oranadu, Iesu matihi rae neneğaniro. Iesu'e ğae Tuğure Vazega zağoga, ğae'a Keriso rae ohonirote'e vazega.

28 Rehano ze'e, ğae'a irina ğae gigi'ao zu urao furerana'uma rae reirote'e hağaiğa Iesu mazao hağairo.

29 Zuhi'a Boro, izidi zeđe'a riho ğoe'a efate'e zamaro'i! Eme, ğae tuğure azağa inara rifo'i, emeđe'a inare hunadu ğae ğoere rae furenoga veize!

30 Ebu evo'o 'eino'i, ugi azağani'a manoroga, zu ğae tahi gigi'a furenoga'e ebu zaguzaga'uma hağaiğa hağao'i, Iesu, ğae Tuğure Vazega zağoga niğano!"

31 Ze kurau hağirotene, zeđe'a nu'orarote'e haba'ani'a hagahagariro. Ebu zeđe nidu'a Vine Zağogani'a iriva'oziro, ebu Badi'a ğoere inare rae fureniro.

Iesu mazao fie'ete'e azağani'a ğauze ğahugo titiro

32 Iesu mazao fie'ete'e azağa'e zama zu zamaronene tibano tinu. Vaze 'ahogani'a "adi'e eđe da'o tohe" rae mene reiuro, rehano "vaze nidu'a tohe" rae ğahugo titiro.

³³ Ebu apostolo azaḡani'a inare hune'ena'a Zuhi'a Iesu'a bare ḡabodirote'e hariḡa rae furene onaminu, ebu Badi'a ḡahunone manoga boro'a zeḡe nidu'a mazao radiunu.

³⁴ Ze tohe 'ahogani'a zu mene fereziru, mazaḡa habazeta azaḡa zu nezeta azaḡani'a e'e seronadu, moniḡa'e apostolo azaḡa vaḡe odohe onaadu,

³⁵ zamazeo tiro, ebu moni'a fereze'ete'e e azaḡa ḡahugo zinido.

³⁶ Vaze 'ahoga, niḡa Iosefa, Levi iduhu zu Kupro 'umuḡa vazeḡa. Ani'e apostolo azaḡani'a Banabasi rae hunido. Ni e'e huga'e inara zini'ete'e vazeḡa.

³⁷ Banabasi ani'e ane haba seronadu, moniḡa'e apostolo azaḡa zamao tiro.

5

Anania zu Safira

¹ Vaze 'ahoga niḡa Anania. Inuga'e Safira. Ze habaze bo'aḡa tahiḡa seroniro.

² Ebu Anania ani inugeta ḡoere idanadu, e'e moniḡa nu'e obone tiro. Ebu ḡaha'a da'o apostolo azaḡa vaḡe odohe onamadu, zamazeo tiro.

³ 'Ougadu Petero'a nina'a, "Anania, nougadu zamaḡo'e Satani'a iriva'onadu, Vine Zaḡoḡa mazao ḡurireha? Ga'e seronirote'e moniḡa ruga ḡae veize obone teha.

⁴ Haba a'a'e, mene seronirote'e madaḡano'e ḡae haba. Seronirote'e enogano zuni e'e moniḡa'e ḡae moni. E'e hina ḡae ura ḡauḡa hagaoga idaḡa. Rehano ḡa nougadu 'uguḡa haḡaiḡa haḡai'uma rae zamareha? De'uge mene zamariffo. Ga'e vaze mazao mene ḡurira rehano, Badi'a mazao ḡurireha."

⁵ Anania'e ḡoere e'e igirotene, higau bauradu rudaro. Ebu e'e hariḡa igirote'e azaḡa'e nidu'a rihau rudaro.

⁶ Ebu Tahi'a iziga nu'a onaadu, dabua hina ahi'a 'umiro, ebu herate bunadu, ḡuriro.

⁷ Mada uḡidu (3 hours) enogano, inugani'a diuḡi' onairo. Ani aḡu'a nagini'a fureranata'a'e.

⁸ Ebu Petero'a ḡadiniro, raena'a, "Eho'i! I'u'a odohe onaate'e moniḡa'e zae haba seronirote'e moniḡa hehe?" Ani'a naenaenina'a, "O'e, naeḡa'e dei'e'e."

⁹ Petero'a niro, raena'a, "Nougaduni ḡanine ḡoere idanadu Zuhi'a Boro Vineḡa so'oneha! ḡiano'i! I'u gurate'e azaḡani'e ibihetao e'e diuḡi' onae'ete'e. Ga'e zuni zeḡe'a herate buḡadi'uma."

¹⁰ 'Ouge ra'ete'e zamaḡano ani'e Petero oda babaḡano higau bauradu rudaro. Ebu i'a gurirote'e tahi'aḡa iziga izigani'a diuḡi' onaadu Safira'a rudanoga horoniro. E'ano'o herate bunadu i'a uhiḡano ḡuriro.

¹¹ Ekalesia azaḡa nidu'a zu e'e hariḡa igirote'e azaḡa nidu'a'e rihau rudaro.

Apostolo azaḡani'a vaze ḡehaḡa faiziro

¹² Apostolo azaḡani'a Badi'a tahi'igi'a haḡaiḡa zu zaguzaga'uma haḡaiḡa ḡehaḡa vazevaze bo'aḡano haḡaido, ebu Iesu mazao fie'ete'e azaḡa nidu'a Solomona touraḡio nu'oraudo.

¹³ Iesu mazao mene fie'ete'e azaḡa'e zeḡe teite 'auḡoga mene idaḡa 'ahine, tibani zuni mene 'auḡiro, rehano vazevaze'a Iesu mazao fie'ete'e azaḡa horozadu, "Ze'e vaze manoga." reiro.

14 Rehano ohoze zu roḡae ḡehaḡani'a Iesu mazao fiadu, ragate ragate me'ode tibuzido.

15 'Ougadu ibi genaḡano zuni, ugi azaḡa tutuze onaadu, geda rana bazuze tido, Petero'a ibio onaadu zeḡe uhiḡano vitatite'ea, ane ahiri zauhaḡani'a zauhazite'eba, ugize'a manoroga.

16 Ebu Ierusalem'a uhiḡa neḡa neḡanono'o zuni vaze ḡuḡuvaḡani'a ugi azaḡa zu vine sau'ani'a rana reirote'e azaḡa tutuze onaido, ebu zeḡe nidu'a'e manorido.

Apostolo azaḡa sausauro

17 Ebu dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡa zu ane teite rau'ete'e azaḡa nidu'a ahiahize ruziro. Ane teite rau'ete'e azaḡa'e Sadukea azaḡa.

18 E'ano'o ze'e apostolo azaḡa oboze teadu, ḡu'ano ohoziro.

19 Rehano Zuhi'a Boro tuḡure viga'a e'e ohe'ano ḡu'a neḡa ibihetaḡa vava'adu mae buziro.

20 Ebu tuḡure viga'a zina'a, "Onamo'i, ebu Dibu'o Neḡa zamaḡano edanadu, ḡabone iziga 'adi hariga nidu'a vazevaze me'odo zeno'i!"

21 E'e egadu irarivotene, Dibu'o Neḡa diugadu, vazevaze ihoziro.

U dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡa zu ane teite rau'ete'e azaḡani'a nu'oranadu, kanisoro azaḡa zu Isaraela vaze boroboro nidu'a huze nu'oziro, ebu apostolo azaḡa ḡu'a neḡanono'o tutuze onaoga veize vaze tuḡuziro.

22 Rehano zeḡe'a ḡu'a neḡano feurirotene, apostolo azaḡa mene horoziro. E'ano'o bare onamadu, zina'a,

23 "Ḡu'a neḡa ibihetaḡa'e fairu biroga, zu ḡu'a neḡa ḡadine'ete'e azaḡa'e ibihetao edau'enoga horoneha. Rehano ibiheta vava'atene, zamaḡano'e vaze 'ahoga mene horoneha."

24 E'e hariga igirotene, Dibu'o Neḡa ḡiane'ete'e boro zu dibu'o hau'ete'e boroboro'e e'e haḡaiḡanono'o nagini'a furera' onami'uma, rae zamare 'ada'adaziro.

25 Ebu vaze 'ahogani'a onaadu, ziro, raena'a, "Ḡiano'! Zae'a ḡu'a neḡano ohozate'e azaḡani'e Dibu'o Neḡa zamaḡano edanadu, vaze ihoze'ohe."

26 E'ano'o Dibu'o Neḡa ḡiane'ete'e boro'a ane tahi'a teite onamadu, apostolo azaḡa tutuze bare onairo. Ze mene agato ziniro, mazaḡa vaze rihoziro, iḡite vazevaze'a maḡunadu hadi hina zimi ruzi'uma rihoḡa.

27 Ebu apostolo azaḡa tutuze onairotene, kanisoro azaḡa zamao ohoziro, ebu dibu'o hau'ete'e ḡihi'aḡani'a ḡadiziro, raena'a,

28 "Eme goro ḡoe'a riḡa zae ziniro, vaze 'adi niḡano vazevaze mene ihozoga. Rehano Ierusalem'a azaḡa nidu'a zae'a ihoze hauḡadu, vaze e'e'a rudarote'e aduga'e emeḡe rana ti'ohe"

29 Petero zu apostolo azaḡani'a naenaezina'a, "Eme Badi'a ḡoere igi'uma, u vaze ḡoere'e mene igi'uma.

30 Iesu'e zae'a satauroo midau teadu rudaro rehano, vouḡafe'a kurano haudote'e Badi'aḡani'a runeono'o bare ḡaboniro.

31 Izidi e'e vazeḡa'e vaze ibito zini'uma Zuhi'aḡa, zu vaze ḡaboz'i'uma vazega radu, Badi'a'a ane eda'e moneo ohoniro. A'e Isaraela azaḡani'a zamaze ḡihunadu, sau'aze Badi'a'a rae modoga veize.

32 Eme'e e'e haḡaiḡa horonadu rae furene'ohe, zu Vine Zaḡoḡa zuni e'e rae furene'ohe. Vine Zaḡoḡa'e Badi'a'a ane ḡoere igi'ete'e azaḡa mazao tuḡuniro."

Gamaliela'a iradugu ḡoe'a ziniro

33 Kanisoro azaḡani'a Petero ḡoere igirotene, maḡune rudaro, ebu zimi ruzihi reiro.

³⁴ Rehano Farisea vazega 'ahoga, niga Gamaliela'a kanisoro azağa bo'ağano igune edaro. Ani'e goro goe'a ihoze'ete'e vazega, ebu vase nidu'a ani gubaniro. Ani zina'a, "'Ahi duğuru gezo enona tuğuze buzo'!"

³⁵ Ebu ane'a kanisoro azağa ziro, raena'a, "Isaraela azağa, fairu zamaro'i, 'adi duğuru mazao nagini hağaihi ra'eta'a'e!"

³⁶ Muri nu onamirote'e'a, Teuda'a igunadu, 'E'e nihe boro' radu, vase mağa gazağani'a (400) ani hegotiro. Rehano ani'e mau runiro, ebu ani hegotirote'e azağa nidu'a'e ferefere'uhiro. Ebu ani'a hağaidote'e hağaiğa'e nidu'a haugiro.

³⁷ Ani garugano, vase nidu'a ni meirote'e (census) madagano, Galilea vazega niga Iuda'a igunadu, vase nu zamazadu Roma gavamani teite utitihireiro. Rehano ane zuni mau runiro, ebu ani hegotirote'e azağa'e ferefere'uhiro.

³⁸ Ege iradugu goe'a 'ahi'e'e. 'Adi duğuru mazao gau 'ahoga ago hağao'! Tuğuze buzo'! Mazağa hağai 'adi'e vase mazaono'o reine'e, ane'a haugi'uma.

³⁹ Rehano hağai 'adi'e Badi'a mazaono'o reine'e, za 'uoga mene idara'uma, zu za'e Badi'a utito ha'uma."

⁴⁰ Ebu zege'a Gamaliela goere mae gihiniro, ebu apostolo azağa huze zouzadu, uti azağani'a masiziro. Ebu "Iesu nigano ago goero'!" rae zeadu, tuğuze buziro.

⁴¹ Apostolo azağa'e kanisoro neğanonon'o matu'ena'a buaro, mazağa ze'e Badi'a'a ane ubumao ra'ete'e azağa radu, Iesu niga u'ano nize sausaune'ete'e zamağano tuğuziro 'ahine.

⁴² Ebu ze'e mada nidu'a Dibu'o Neğa zamağano zu ne tibatibano ihozido, ebu "Iesu'e Keriso" raena'a, hari manoga ihozido zu haramido.

6

Zuhi'a Boro tahi'a danazoga gaugano vase fu'o zu aheu fare ohoziro

¹ Zuhi'a Boro tahi'a'a geharu onaminute'ea, Iuda azağa bo'ağano, Giriki goe'ano goere'ete'e'a, Heberu goe'ano goere'ete'e mazao ufeta goeriro. Ze'e raena'a, "Mada nidu'a ogomu gahuge'etene, eme gozoba'e ogomu moneo igize mode'ohé."

² E'ano'o apostolo azağa gaubanana aheu fare'a (12) Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a nidu'a nu'ozadu ziro, raena'a, "Eme, apostolo azağa'e Badi'a goere haramoga mene hağaadu, ogomu gahuge'ete'ea mada haugoga'e mene idağa.

³ Nego nabudi, zae bo'ağanono'o vase fu'o zu aheu fare (7) ohozo'! Zae'a giazadu, zamazeo Vine Zağogani'a iriva'oze'ete'e zu faifaine zamare'ete'e azağa mo'! Eme e'e gauga zege 'evorao ri'ini'uma.

⁴ U eme mada'e kuru zu haramo moneo da'o ti'uma."

⁵ Goere e'e igirotene, zege nidu'a e'e goe'a mae gihiniro. Ebu vase 'ahoga niga Stefano meiro. Ani'e Badi'a mazao fie gigaru'ete'e zu Vine Zağogani'a iriva'one'ete'e vazega. Zuni Firifo, Porokoro, Nikanoro, Timona, Pamena zu Antioka vazega, niga Nikolao meiro. Nikolao'e Iuda mene vazega rehano, zamağa gihinadu Iuda azağa teite kurau tiburu'ete'e vazega.

⁶ Ze apostolo azağa zamao ohoziro, ebu apostolo azağani'a kuranadu, 'evoreze zege rana tiro.

⁷ Ebu ze Badi'a ġoere harame ġehane onamiro. Ebu Zuhi'a Boro tahi'a'a Ierusalem a neġano ġeharu onamiro, zu dibu'o hau'ete'e azaġa ġehaġa zuni Iesu mazao fiuro.

Stefano obone tiro

⁸ Stefano'e Badi'a'a ġahunone manoġa zu gigi'a boro hina iriva'oniro 'ahine, vaze bo'aġano zaguzaga'uma haġaiġa zu Badi'a tahi gigi'a haġaiġa boroboro haġaido.

⁹ E'e madaġano'e, ġutarote'e teiġe tuġure vazeġa haġairote'eano'o vaġinrote'e azaġani'a Iuda azaġa kuru neġa 'ahogano nu'orauo. E'e kuru neġa'e tuġure vazeġanonono'o vaġinrote'e azaġa kuru neġa rae huniro. U mada 'ahogano, e'e azaġa nu'a Stefano teite ta'iro titiro. Ze'e Iuda azaġani'a Kurene haba'anono'o, Alesandria neġanonono'o, Kilikia haba'a zu Asia haba'anono'o onairo.

¹⁰ Stefano ani Vine Zagogani'a iriva'onadu faifaine zamare'ena'a ġoeriro 'ahine, ze naenaenouga mene idararo.

¹¹ E'ano'o ze sifu vaze nu so'oze tuġuzadu 'ahige rae fureniro, raena'a, "Stefano ani Mose zu Badi'a rae sausaunoga emeġe'a egeha."

¹² E'ano'o zeġe'a vaze ġuġuvaġa, vaze boroboro zu goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa tutuze so'ozadu, harae iġuniro. Ebu ze Stefano obone teadu, kanisoro azaġa zamao tutune onamiro.

¹³ Ebu zeġe'a vaze nu tuġuzadu ġuriro ġoe'a rae fureniro, raena'a, "Vaze 'adi'e Diburo Neġa zu Mose goro ġoe'a rae sausaune'ena'a mene ġonabe'ohe.

¹⁴ Ani 'ahige rae rouga egeha. 'Iesu, Nazareta neġa vazeġani'a Diburo Neġa fahi'uma, ebu Mose'a emeġe mazao ri'inrote'e haġaiġa'e ġihuni'uma.'"

¹⁵ Kanisoro azaġa nu'onu'o zamaġano ehorinute'e azaġa nidu'a Stefano ġiane runirotene, ani iraġa'e tuġure viga heuġa horoniro.

7

Stefano'a kanisoro azaġa zamao ġoeriro

¹ E'ano'o dibu'o hau'ete'e ġihi'aġani'a ġadiniro, raena'a, "Zeġe'a ġae rana ti'ete'e ġoe'a'e huga hehe?"

² Stefano'a naenaeniro, raena'a, "Nego nabudi, eġe'a ġoerite'e egono'! Azaġa Boro Badi'aġani'a vouġafe Aberahamo mazao fureraro, ani 'ize Mesopotamia haba'ano radiunute'ea. A'a'e ane'a Harani neġa 'izema onamogano.

³ Ebu Badi'a'a Aberahamo niro, raena'a, 'Ġae haba zu nabugo mode iġuno'! Ebu eġe'a iho'ite'e haba'a onamo'!"

⁴ E'ano'o ane'a Kaledea azaġa haba modadu, Harani neġa onamadu e'ea radiunu. Ebu mogani'a e'ea rudarote'e enogano, Badi'a'a bare tuġunadu, zae'a izidi radiu'ete'e haba'a 'adi onairo.

⁵ Rehano e'e madaġano'e Badi'a ani haba tahigani zuni Aberahamo mene haro. Rehano Aberahamo ubuġa'e 'izema furenogano, Badi'a'a ane mazao ġoere rae tina'a, 'ahige reiro. 'Ġa zu ġae marigo, ġarugoo onait'e azaġani'a haba 'adi me'uma.

⁶ Ebu Badi'a'a 'ahige rae niro, 'Ġa marigo'e haba faġano radi'uma, ebu muri maġa ġazaġa (400) ġutarote'e teiġe tuġure haġae'ena'a, gau'uma, ebu tuġuze sausaue ruzi'uma.

7 Ebu marigo tuġutuġuzirote'e azaġa, zeġe haġai sau'a naeġa, eġe'a haġai'uma. E'e ġaruganobu'u marigo'e e'e haba'a mode onaadu, haba'adao eġe maza'o kura'uma.

8 Ebu Badi'a'a Aberahamo'e ane mone reifine ane teite ġoere rinede tiro. Ebu Badi'a'a ġoere rinede tirote'e rae furenoga radu, 'Ohoze ahiri rana iġuri haġao'i' rae reiro. E'ano'o ubuga Isako'a furerarotene, mada fu'o zu uġidu fare (8) meirotene, ahi'a rana iġuri haġairo. Ebu Isako ubuga'e Iakobo, ebu Iakobo ubuga'e vouġafe gaubanana aheu fare (12). Ebu zeġe mazaono'o Iuda azaġani'a ġeħararo.

9 Iakobo ubuga duġuru'e negoze Iosefa maza'o ahiahi meiro 'ahine, Iosefa'e vase maza'o seroniro, ebu hoitirote'e vaseġani'a Izipi haba'a tutune onamiro, ġutarote'e teige tuġure vaseġa haġaifine. Rehano Badi'a'e Iosefa teite radiudo,

10 ebu ani aduga hididote'e zamaġanono'o mae vaġinido. Badi'a'a edeġa boro Iosefa haro 'ahine, Izipi kiniġa Farao'a Iosefa'e manoġa rae horoniro. Ebu Farao ani Izipi haba'a nidu'a zu ane ġau nidu'a ġianoga veize Iosefa'e Izipi ġihi'aġano mae ohoniro.

11 Ebu zahara boro'a Izipi zu Kanana haba'a nidu'ao furerarotene, e'e azaġa gaboneze'a rirau ġouriro. Aġife Iakobo duġuru zuni ogomuze'a haugiro.

12 Ebu Iakobo ani, Izipi zamaġano ogomu'e'e ra'ete'e igirotene, ubuga duġuru tuġuzi, ogomu nu hoitoga veize. A'e Izipi haba'a onamirote'e ġadaheġa.

13 Ġae aheuġano tuġuzirotene, Iosefa'a negoġa duġuru ihoziro, ani'e iniu. Ebu Farao zuni Iosefa negoġa duġuru'a onairote'e hariġa igiro.

14 Ebu Iosefa ani moga Iakobo zu nabuga nidu'a onaoga veize ġoere tuġuriro. Negoġa, nabuga nidu'a'e ġae fu'o zu aheu fare gaubanana zu fu'o fare (75).

15 E'ano'o Iakobo ani Izipi haba'a onamiro, ebu ane zu ubuga nidu'a'e e'ea rudaro.

16 Ahirize'e Sekemu haba'a odohe onairo, ebu Aberahamo'a hoitirote'e iduġano ġuriro. A'e Aberahamo'a Hamoro ubuga duġuru mazaono'o Sekemu haba'ano moni hina hoitirote'e haba'a.

17 Ebu Badi'a'a irina Aberahamo nirote'e ġoe'ani'a* huda'uma madaġani'a hanitirotene, Isaraela azaġa'e Izipi haba'ano ġeħararo.

18 U kini 'ahoga, Iosefa hariġa aġu'a vaseġani'a Izipi kiniġa reiro.

19 Ani'e goro ġoe'a sau'a ohonadu, aġife duġuru sausauze ruzi, ebu 'Eneze guraġa mae modo'i, zeġe rudanoga veize!' rae tuġutuġuzi.

20 E'e zamaġano Mose'a fureraro. Ani'e Badi'a ubumao ene manoġa taui. Ebu bato uġidu ani'e Mose ane moga neo ġubuniro.

21 Mose ani enoneo ti modirotene, Farao aboġani'a horone madu, ane ubuga raena'a ġubune borofiro.

22 Ebu Mose'e Izipi azaġa edeġa nidu'a ma'ena'a bororaro, ebu inaraġeta ġoerido zu haġaġa haġaido.

23 Mose ani muriġa ġae ġazaġa gaubanana (40) reirotene, ane nabuga Isaraela azaġa ġiazi' onamihi reiro.

24 Ane'a ġiazi' onamirote'e zamaġano, Izipi vaseġa 'ahogani'a Isaraela vaseġa 'ahoga sausaune'enogano horoniro. E'ano'o ani'a danane'ena'a, e'e naeġa haġaihi radu Izipi vaseġa mau runiro.

* 7:17 A'e Isaraela azaġa Izipi haba'ano ġutarote'e teige tuġure azaġa haġairote'eano'o Badi'a'a mae vaġizi'uma reiro.

²⁵ Mose ani 'ahige rae zamariro, nabuga duḡuru'e ederi'uma, ani'e zeḡe danazoga veize Badi'a'a tuḡuneha. Rehano ze 'ouge mene zamariro.

²⁶ Irarirotene, bare onamiro, ebu Isaraela vazeḡa ahe'u'a utite'enogano horoziro. Ani utize'a hauḡoga veize 'ahige rae ziro, raena'a, 'Nouga'ahi ḡa negoḡota sausautite'ohe'?

²⁷ Rehano nabuga sausaune'ete'e vazeḡani'a Mose duine vaḡinadu 'ahige reiro, raena'a, 'Ḡa'e iniu'a emeḡe zuhi'afi'uma zu kotafi'uma vazeḡano oho'iro? Ḡa'a mene zuhi'afi'uma.

²⁸ Ḡa'e ohogore Izipi vazeḡa mau runate'e teige eḡe zuni uḡuhihi ra'e hehe'?

²⁹ Mose'a ḡoere e'e igirotene, ani Midiana haba'a ferau onamiro, ebu ani gariḡa rehano e'ea radiudo, ebu hahuradu ubuga ahe'u reiro.

³⁰ Muri ḡae ḡazaga gaubanana (40) enogano Sinai maḡa uhiḡano haba boha'ano butu'a duhuru radiu'ete'e zamaḡanono'o, tuḡure viga'a Mose mazao fureraro.

³¹ Mose ani butu'a kode duhuru'enogano horonirotene, "Omo'e nagini?' rae zamariro. Ani fairu ḡianoga radu uhiḡa onamirotene, Zuhi'a Boro ago igiro.

³² 'E'e vouḡaḡo Badi'a. Aberahamo, Isako, Iakobo duḡuru Badi'a.' Mose ani e'e igirotene, rihanadu rereraro, ebu ehamanoga zu mene idararo.

³³ Ebu Zuhi'a Boro'a nina'a, 'Tamaka mae vaḡino'i, mazaḡa ḡae'a edau'ete'e haba'a'e zaḡoḡa.

³⁴ E hubehune Izipi haba'ano Isaraela azaḡa sausauze'ete'e horozeha, zu ḡaniḡanau'ete'e egeha. E'ano'o aduganono'o mae vaḡizoga veize ovaeha. Izidi ḡa'e Izipi haba'a bare tuḡu'e onami'uma.'

³⁵ Mose 'adi'e Isaraela azaḡani'a he'ehe'ene'ena'a, 'ahige nirote'e vazeḡa. 'Ḡa'e emeḡe zuhi'afi'uma zu kotafi'uma vazeḡano iniu'a oho'iro? Ḡa'a mene zuhi'afi'uma.' Rehano Mose ani'e Isaraela azaḡa zuhi'azite'e zu aduganono'o mae vaḡizite'e veize Badi'a ane'a tuḡuniro. A'e butu'a kode duhuru'ete'e zamaḡano tuḡure viga'a Mose mazao fureranadu, ḡoere e'e haro.

³⁶ Ebu Mose ani Isaraela azaḡa Izipi haba'anono'o tutuze vaḡiziro. E'e zamaḡano zaguzaga'uma haḡaiḡa zu Badi'a tahi gigi'a haḡaiḡa haḡaido. Ebu Izipi haba'ano zu Davara Kanaḡa ra'ete'ea, ebu haba boha'ano muri ḡae ḡazaga gaubanana (40) 'ouge haḡaido.

³⁷ Mose 'ada'a Isaraela azaḡa 'ahige rae ziro, raena'a, 'Badi'a'a zae bo'aḡanono'o peroveta vazeḡa 'ahoga eḡe heuḡa tuḡuni'uma.'

³⁸ Mose ani haba boha'ano vouḡafe nu'onu'o zamaḡano radiro. Ebu vouḡafe zu tuḡure viga nemaḡano edaunu. Ebu Sinai maḡano tuḡure viga'a Mose teite ḡoeradu, ḡabone ḡoe'a haro, ebu emeḡe mazao zuni ri'niro.

³⁹ Rehano vouḡafe'e Mose ḡoere egoga mene urato haro. Ebu Mose he'ehe'enadu, zamaze hena, Izipi haba'a bare onamihi reiro,

⁴⁰ ebu Aroni nina'a, 'Emeḡe ibitofoga veize badi'a nuḡo haḡafo'i! Mose ani Izipi haba'anono'o tutufe vaḡifiro rehano, izidi ani mazao nagini'a fureranata'a'e eme aḡu'a.'

⁴¹ E'ano'o ze ḡuriro badi'aḡa boromakau ubuga iragaḡano haḡairo. Ebu ze ani dibu'o hanadu, 'evoreze hina haḡairote'e badi'aḡa nigune'ena'a e'e matu'uḡa haḡairo.

⁴² E'ano'o Badi'a'a ḡaruni ziniro, ebu zeḡe'a mada, bato zu buzuva mazao kuranoga rae re'ore'oze modiro. Haḡai a'a'e peroveta azaḡani'a buka zaḡoḡa zamaḡano tiro, raena'a,

'Isaraela azaġa, za'e haba boha'ano
muri ġae ġazaġa gaubanana (40)
eġe, mene dibu'oniro zu gahunoniro.

⁴³ Za'e badi'a 'ahoga, niġa Moroko,
ane kuru neġa taruhaġa,
zu badi'a rae hune'ete'e
buzuvaġa 'ahoga, niġa Refani,
zae'a kurano hanoga radu
haġairote'e badi'aġa herate ragavinu.
E'ano'o za'e, eġe'a Babulonia haba'a ro'ane,
haba faġano tuġuze modi'uma.' (Amos 5:25-27)''

⁴⁴ Stefano'a bare 'aune ġoere'ena'a, "Vouġafe'a haba boha'ano radiu-
dote'e madagaġo, zeġe mazao'e Mose goro ġoe'a ti'ete'e taruhaġa 'e'e. A'e
Badi'a'a Mose neadu, nouge nouge horonirote'e ġauġa idane haġairo.

⁴⁵ Muri nu enogano vouġafe'a moze mazao taruha e'e mae 'auniro.
Ebu Badi'a'a Iuda mene azaġa haba 'adaono'o hegoze vaġizadu, Iosua'a
vouġafe ibito zini'ena'a haba 'adi meiro. Ebu taruha e'e odohe diuġadu,
e'e'a ohoniro, onamo Davida'a fureraro.

⁴⁶ Davida'e Badi'a'a urato haro. Ebu ani'a Badi'a umine'ena'a, vouġafe
Iakobo'a kurano haudote'e Badi'aġani'a radi'uma neġa ogoratihi reiro.

⁴⁷ Rehano e'e neġa'e Davida ubuga, Solomona'a Badi'a veize ogoraro.

⁴⁸ Rehano Niġa Hitaga Hune Badi'aġani'e vaze'a haġae'ete'e neġano
mene radi'uma. E'e raena'a, peroveta vazeġa 'ahogani'a 'ahige reiro.

⁴⁹ 'Zuhi'a Boro'a 'ahige ra'ohe.
Adure'e eġe ehoro haba'a,
zu raha'e eġe oda ohone ti'ete'e haba'a.
E'ano'o za'e eġe ne ogoronouga
mene idaġa,
zu eġe'a radi'uma haba'a
ogoronouga mene idaġa.

⁵⁰ Adure zu raha ġauġa nidu'a
eġe 'evore hina haġairo.' (Isaia 66:1-2)

⁵¹ Za'e teġa riġa azaġa! Zamaze'e tuġa zu Badi'a ġoere mene egohu'ohe.
Ebu Vine Zaġoġa iġa iġa hezaho hau'ohe. Zae vouġa'a haġaidote'e haġa iġa,
zae zuni haġae'ohe.

⁵² Peroveta azaġa bo'aġano zae vouġa'a mene sausaunidote'e vazeġa
'ahoga 'e'e ga? Vaze Duduġani'a onaite'e hariġa irina rae furenirote'e
azaġa zuni zeġe'a zimi ruzido. Ebu izidi za'e e'e vazeġa onairotene, revo
hanadu mau runiro.

⁵³ Za'e Badi'a'a tuġure viga tuġuzadu goro ġoe'a meiro, rehano goro
ġoe'a a'a'e hezaho haro."

Stefano hadi hina mau runiro

⁵⁴ Stefano ġoere igirote'e azaġa'e zamaze ġugize ruziro, ebu ani mazao
ġononeze atitiro.

⁵⁵ Rehano Stefano'e Vine Zaġoġani'a iriva'onadu, adure ġohani
ġiane'egano, Badi'a aġaġani'a borofe agaru'ete'e horoniro, zuni Iesu'a
Badi'a eda'e moneo edanoga horoniro.

⁵⁶ Ebu Stefano'a raena'a, "Ġiano'i! E adure'a bohatanoga horone'ohe,
ebu Vaze Ubugani'a Badi'a eda'e moneo edau'ete'e horone'ohe."

⁵⁷ E'e igirotene, ze 'evoreze hina teġaze 'uiro, ebu huau borofe'ena'a,
zeġe nidu'a ani u'a dure onamiro.

58 Ebu Ierusalemema neġanonono'o ahase onamadu, hadi hina mau sausauniro. Kota zamaġano ġuriro ġoe'a Stefano rana ri'inirote'e azagani'e dabuaze mae vaġinadu, ene iziga 'ahoga, niġa Saulo oda babaġano tiro.

59 Zeġe'a hadi hina mau'ete'e zamaġano, Stefano ani Badi'a mazao kurau radiro, raena'a, "Zuhi'a Iesu, eġe vine mae ġihino'!"

60 Ebu obenaġa hina tuġadu huario, raena'a, "Zuhi'a Boro! Zeġe haġai sau'a 'adi naeġa zeġe rana ago to'!" Ani 'ouge reirotene, 'ai iriga ri'iro.

8

1 Stefano mau runirota'a'e, Saulo ani mae ġihiniro.

Ekalesia azaġa sausauro

Stefano'a rudarote'e madaġano Ierusalemema ekalesia azaġa sausaure ruze'ete'e haġaiġani'a fureraro. E'ano'o zeġe nidu'a zeġe zeġe edeġano Iudea zu Samaria haba'a ferau onamiro, u apostolo azaġa'e mene.

2 Rehano Badi'a hubehune gubane'ete'e azaġa nu'e Stefano ahiri mae ġuriro, ebu niaro zu zamaze are rudaro.

3 E'e zamaġano Saulo ani neġaneġa diuġadu, ohoze roġae ahase buzadu ġu'ano ohozido, ebu ekalesia mae ġuzuhe onamiro.

Firifo'a Samaria haba'a onamiro

4 Ekalesia azaġa, Ierusalemema neġanonono'o ferarota'a'e, haba'a haba'a onaminutene, Badi'a ġoere haramido.

5 Firifo ani Samaria haba'ano ne 'ahoga ovoadu, Keriso hari haramiro.

6 Vaze ġuġuvaġani'a Firifo haramo igiro, zu Badi'a tahi gigi'a haġaiġa haġaoga horonirotene, zeġe nidu'a Firifo haramo faifaine abito haro.

7 Mazaġa vine sau'a sau'ani'a, zeġe'a ragano reinute'e azaġa ġehaġa mazaono'o ġihau bagaġa huau ġaniġanau'ena'a buaudo. Ebu ahi'a mene haganinute'e azaġa zu oda sau'a azaġa ġehaġani'a manorido.

8 E'ano'o e'e neġano'e matu'u boro'a iri'aviro.

Nabone vazeġa, niġa Simona

9 Vaze 'ahoga, niġa Simona ani, Firifo'a 'izema onaogano e'e neġano radiunu. Ani'e muri nu zamaġano baidi zu naho gauġa haġaido, ebu Samaria azaġa e'e horonirotene, zaguzagauo. Ani ane'a bare "nihe boro" raena'a, niġa mae ġihinido.

10 Ebu Samaria azaġa, zuhu'anono'o onamo boro ġonaga nidu'a, ani ġoere faifaine abito haunu, raena'a, "Vaze 'adi'e Badi'a gigi'ani'a rana radu gigi'aġa furene'ohe. E'e badi'aġa'e 'ġihi'a' rae hune'ete'e." reinu.

11 Ani amahi baidi zu naho gauġa haġaadu, vaze zaguzaguzinute'ea, ani ġoere ego haunu.

12 Rehano Firifo'a Badi'a'a zuhi'azi'uma hariġa manoġa zu Iesu Keriso ni rae haramirotene, ze ani ġoere'e hube rae ġihiniro, ebu ohoze zu roġae, bapatizo meiro.

13 Ebu Simona ane zuni, e'e ġoe'a mae ġihinadu, bapatizo meiro, ebu Firifo hegote ragavinu. Zuni Firifo'a Badi'a tahi haġaiġa zu gigi'a haġaiġa boroboro haġaoga horonidotene, zaguzagauo.

14 Samaria azaġani'a Badi'a ġoere mae ġihinrote'e hariġa, apostolo azagani'a Ierusalemema neġano igirotene, Petero zu Ioane'e Samaria azaġa u'a tuġuziro.

15 Ebu ze e'ea feurirotene, Samaria azağa veize kuraro, zeğe'a Vine Zağoga mouga veize,

16 mazağa Vine Zağogani'e zeğe zeğe mazao 'ize mene ovainu. Rehano ze'e Zuhi'a Boro Iesu niğano bapatiso da'o meiro.

17 Ebu Petero zu Ioane'a 'evoreze zeğe rana tirotene, ze'e Vine Zağoga meiro.

18 Simona ani, apostolo azağani'a 'evoreze vase rana teadu, Vine Zağoga meirote'e horonirotene, moni zini'ena'a, 'ahige reiro,

19 raena'a, "Ege zuni gigi'a e'e eno'i! Ege 'evorehe vase rana tite'eba, zege Vine Zağoga mouga."

20 Rehano Petero'a naenaenina'a, "Monigo'e gae teite rudau onamo'i! Ga Badi'a gigi'a'e moni hina hoitoga idağa rae zamare'e hehe?

21 Badi'a gau 'adi zamağano niğo o'o'a, mazağa ga zamarone'e Badi'a ubumao mene duduga.

22 Zamağogihunadu hağai sau'a a'e modo'i, ebu Zuhi'a Boro mazao umido'i! Nougine Zuhi'a Boro'a 'uguğa zamaroneğa zamağoo meirote'e, ağutu modi'uma.

23 Mazağa ege'a horo'e'etene, ga zama'e ahiahi sau'ani'a iriva'e'ohe, zu hağai sau'ani'a zamağogobone ti'ohe."

24 Ebu Simona'a Petero zu Ioane umize'ena'a, "Ege veize Zuhi'a Boro mazao kurano'i, gae'a rate'e gağani'a ege mazao mene fureranoga veize!"

25 Ebu Petero zu Ioane'e, Zuhi'a Boro'a zeğe ubumao hağaidote'e hağaiga rae fureniro, zu Zuhi'a Boro goere haramiro. E'e enogano ze iğunadu Samaria ne geħağano Badi'a hari manoga harame ragave'ena'a, Ierusalemaga bare itiro.

Firifo'a Etiopia haba'a vazeğa hidiro

26 Zuhi'a Boro tuğure viga'a Firifo niro, raena'a, "Iğunadu Ierusalemaga neğanonono'o Gaza neğa ovoe'ete'e ibiğa guzu ovoro'i! A'e haba boha'a ibiğa."

27 E'ano'o ani iğunadu e'e ibiğano ovoirotene, Etiopia vazeğa boro 'ahogani'a e'e ibiğano ovoe radiu'enogano hidiro. Ani'e Etiopia kuiniğa, Kanedake rae hune'ete'e veize gaue'ete'e vazeğa zu oma arinute'e vazeğa. Ani kuini moni nidu'a gianinu. Ani Badi'a mazao kuranoga rae Ierusalemaga neğa itadu,

28 bare ovoirote'e zamağano. Ani'e hosi'a hutube'ete'e kiuğa zamağano ehoradu, peroveta vazeğa, Isaia bukağa me'ode radiunu.

29 E'e zamağano Vine Zağogani'a Firifo niro, raena'a, "Kiu 'omo u'a onamadu, e'e teite ġiriu onamo'i!"

30 E'ano'o Firifo'a kiu u'a dure onamirotene, e'e vazeğani'a Isaia bukağa me'ode'enoga igiro. E'ano'o Firifo'a ġadinena'a, "Ga'a me'ode'ete'e goe'a huga'e, edeğa hehe?"

31 Ane'a naenaenina'a, "E hubehune mene idağa. Vaze 'ahogani'a ihohine ederi'uma." 'Ouge radu Firifo uminiro, ane teite kiu ranao ehoroga.

32 Ane'a buka zağoga me'odirota'a'e 'ahi'e'e:

"Ani'e matihi radu tutune oname'ete'e

mamoeğa teige,

zu mamoe iğuga vari'e'ete'e

vazeğa 'evorao

sifu radiu'ete'e mamoeğa

ubuga teige, mene ġoeriro.

³³ Ani'e niġa mae ovoe'ena'a, ġuriro ġoe'a hina kotaniro.

Iniu'a ane mariga hariġa

rae fureni'uma?

Rae furenoga'e mene idaġa,

mazaġa ġaboneġa raha 'adaono'o

mae vaġiniro 'ahine." (Isaia 53:7-8)

³⁴ Etiopia vazeġani'a Firifo ġadinena'a, "E ġadimu'ohe. Peroveta vazeġa'e ane'a bare, ane hari ra'e ga, vaze 'ahoga hariġa?"

³⁵ E'ano'o Firifo ani, buka zaġoġa ġoe'a, e'eano'o ġadaheni'ena'a, Iesu hari manoġa ane veize rae fureniro.

³⁶ Ze ibio oname'egano, vu horoniro. Ebu Etiopia vazeġani'a raena'a, "Ġiano'! Vu 'ahi'e'e. E bapatzohine idaġa hehe?" [

³⁷ Ane'a naenaenina'a, "Ġae'a zamaġo nidu'a hina Badi'a mazao fine idaġa." Ebu Etiopia vazeġani'a raena'a, "E, Iesu Keriso'e Badi'a Ubuga rae, mae ġihine'ohe."]

³⁸ Ebu ane'a raena'a, "Tena kiu tuo'!" reiro. Ebu anianine kiuono'o buanadu, vu zamaġano ovoe edaro, ebu Firifo'a bapatzoniro.

³⁹ Zeġe'a vuono'o gaba tirirotene, Zuhi'a Boro Vine Zaġoġani'a Firifo zogone mae vaġiniro. E'ano'o Etiopia vazeġa'e Firifo mene bare horoniro, rehano ani matu'uġeta bare onamiro.

⁴⁰ U Firifo ani Azoto neġano feuriro, ebu ani e'e haba'ano oname'ena'a, neġaneġa nidu'ao hari manoġa haramido, onamo Kaisarea neġano feuriro.

9

Saulo'a zamaġa ġihuniro

¹ Saulo ani 'ize Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a zimi hunihi rae radiunu. Ebu dibu'o hau'ete'e ġihi'aġa vaġe onamadu,

² uminiro, raena'a, "Damaseko neġano Iuda azaġa kuru neġa nidu'a veize so'a miriho'! A'e Damaseko neġano iniu iniu Keriso Ibio oname'ete'e azaġa horozine, ohoze zu roġae, oboze teadu Ieruselema neġa tutuze onaoga veize."

³ Ani Damaseko ibiġano ne hanitrotene, adureono'o agaġani'a ani rana tabara aġara' ovairo.

⁴ Ebu Saulo ani rahao higau bauradu, ago 'ahoga igiro, raena'a, "Saulo, Saulo! Ġa nouġadu eġe sausahe ruhe'ohe?"

⁵ Saulo'a ġadine'ena'a, "Zuhi'a Boro, ġa iniu?" Ane'a naenaenina'a, "E'e Iesu, ġae'a sausahe ruhe'ete'e vazeġa.

⁶ Ġa iġuno'i, ebu Damaseko neġa onamo'! Ġae'a haġai'uma gaugā e'eabu'u ġe'uma."

⁷ Saulo teite onamirote'e azaġa'e edau radiu'ena'a mene ġoeriro, mazaġa ze ago igiro rehano, vazeġa mene horoniro.

⁸ Saulo'e rahaono'o iġunadu ubumaġa ra'anitotemo, ġau 'ahoga mene horoniro. E'ano'o ze Saulo 'evo'ano abinadu, Damaseko neġa diuġi' onamiro.

⁹ Saulo'e mada uġidu ehamanoga mene idararo, ebu vu gagoga zu oganoga mene idararo.

10 Damaseko neġano'e Zuhi'a Boro tahi'a 'ahogani'a radiunu. Niġa'e Anania. Zuhi'a Boro'a iġuna teige ane mazao fureranadu ġoreniro. "Anania!" Ane'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, e 'ada." reiro.

11 Zuhi'a Boro'a nina'a, "Iġnadu, ibi duduġa ra'ete'e ibiġano onamo'i, ebu vaze niġa Iuda, ane ne onamo'i! Ebu Taso vazeġa 'ahoga, niġa Saulo, ani veize e'ea ġadimano'i, mazaġa ani Badi'a mazao kurau'ohe.

12 U Saulo ani iġunu'ete'e teige'ete'ea, eġe'a vaze 'ahoga mae fureno hanadu horoniro. Niġa Anania. Ani diuġadu, Saulo rana 'evo'a tiro, ane bare ehamanoga veize."

13 Anania'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro! Vaze ġehaġani'a ani hari me'odoga igiro. Zu ane'a Ierusalemna neġano Badi'a mone azaġa sausauzi-dote'e haġaġa nidu'a igiro.

14 Ebu Damaseko neġano zuni dibu'o hau'ete'e boroboro'a tuġnadu onaeha, ġae ni rae kurau'ete'e azaġa nidu'a oboze touga veize."

15 Rehano Zuhi'a Boro'a nina'a, "Onamo'i! Vaze 'adi'e gauhe haġaoga veize eġe'a mae tiro, Iuda mene azaġa zu zeġe kini azaġa, zu Isaraela azaġa mazao eġe ni rae furenoga veize.

16 Ebu eġe ni u'ano aduga boro hidite'e ihoni'uma."

17 E'ano'o Anania ani onamadu Iuda ne diuġiro, ebu 'evo'a Saulo rana teadu, 'ahige reiro, raena'a, "Saulo nego! Zuhi'a Boro Iesu, ġae'a 'adi onae'egano ibio hidirote'e Zuhi'aġa, ane'a tuġhadu onaeha, ġae bare ehamanoga veize, zu Vine Zaġoġani'a ġae zamao iriva'oga veize.

18 Ebu ġozone eġoġa heuġani'a ubumaġa 'uirote'e'a tabara fitire buaro, ebu ani bare ehamaro. 'Ougadu ani iġnadu bapatizo meiro,

19 ebu ogomu nu anadu, ahi'ani'a bare inariro.

Saulo'a Damaseko neġano Keriso harame ġadaheniro

Saulo ani Damaseko neġano mada nu Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a teite radiro.

20 Ebu zogone Iuda azaġa kuru neġa neġa onamadu, "Iesu'e Badi'a Ubuga" rae haramiro.

21 Iuda azaġani'a e'e igirotene, zeġe nidu'a zaguzagaro, ebu raena'a, "Vaze 'adi'e Ierusalemna neġano Iesu ni rae kurau'ete'e azaġa sausauzirote'e vazeġa. 'Adao zuni e'e azaġa oboze teadu, dibu'o hau'ete'e boroboro vaġe tutuze onamoga radu onaeha."

22 Rehano Saulo ani inare hune'ena'a haramo onaminu, ebu Iesu'e hubehune Keriso rae doġo'anirotene, Iuda azaġa, Damaseko neġano radiu'ete'e'a naenaenouga mene idararo.

23 Mada ġehaġa hauġirote'e enogano, Iuda azaġa'e Saulo matihi radu neneġaniro,

24 rehano Saulo ani ederiro. Iuda azaġa'e ohere zu madai Damaseko ġabi'a ibihetaġano Saulo matihi radu ganato haunu.

25 Rehano ane tahi'a tahi'a'a Saulo ohere zamahanadu, fora'a boro zamaġano ohonadu, ne ġabi'a boha'anono'o mini hina dabane buniro.

Saulo'a Ierusalemna neġano haramiro

26 Ebu Saulo ani Ierusalemna neġa onamadu, Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a teite 'auġihi reiro, rehano zeġe nidu'a Saulo rihoniro, mazaġa ze 'ane, ani'e mene Zuhi'a Boro tahi'a, rae zamariro.

27 Rehano Banabasi'a Saulo zamahanadu, apostolo azaġa vaġe tutune onamiro, ebu Saulo'a Damaseko ibiġano Zuhi'a Boro horonirote'e zu, Zuhi'a Boro'a ġorenirote'e zu, Damaseko neġano Iesu niġano inare haramirote'e, me'odo ziniro.

²⁸ E'e enogano, Saulo ani apostolo azağa teite Ieruselema neğano re'ore'e oname onainu, zu Zuhi'a Boro niğano inare haraminu.

²⁹ Ebu Saulo ani Iuda azağa, Giriki ġoe'ano ġoere'ete'e teite ta'iro titiro, ebu ze Saulo ma'uma ibiğa vağiro.

³⁰ Rehano Zuhi'a Boro mone azağani'a e'e ederirotene, Kaisarea neğa tutune ovoiro, ebu Taso neğano tuğuniro.

³¹ Ebu Iudea haba'a, Galilea haba'a zu Samaria haba'a nidu'a zamağano ekalesia azağani'e uniho manoga madu inarinu, zu Zuhi'a Boro gubaninu. Ebu Vine Zağoğa zuni danaze'ena'a nabudize'a ġeharu onaminu.

Petero'a Ainea fainiro

³² U Petero ani haba 'ahoga 'ahoga onaminute'ea, ne niğa Lidao Zuhi'a Boro mone azağa ġiazi' onamiro.

³³ Ebu vase 'ahoga, niğa Ainea hidiro. Ani'e ahi'a mene haganinu, ebu muri fu'o zu uğidu fare (8) baze da'o radiunu.

³⁴ Ebu Petero'a nina'a, "Ainea, Iesu Keriso'a fai'e'oh. Iğuno'i, ebu evaneğ hego'i!" Ebu ani zogone iğuniro.

³⁵ Ebu Lida neğa zu Saroni haba'a azağa nidu'a, ane'a edau ragavoga horonirotene, zamaze ġihunadu Zuhi'a Boro mazao fiuro.

Petero'a Tabita runeono'o ġaboniro

³⁶ U Iopa neğano'e roğae 'ahoga, niğa Tabita'a radiunu. Ani'e Zuhi'a Boro mone roğaeğa 'ahoga. Tabita'e Heberu ġoe'a, u Giriki ġoe'ano'e Doreka*. Ani'e iğaiğa hağai manoğa hağaido, zu ġauze o'o'a azağa danazido.

³⁷ Petero'a Lida neğano radiunute'e zamağano Tabita ani uginadu rudaro. E'ano'o ani viro hanadu hitaga neğano bazune tiro.

³⁸ U Lida neğa'e Iopa neğa uhiğano. E'ano'o Zuhi'a boro tahi'a tahi'a'a Petero'e Iopa neğano radiu'ete'e iğirotene, vase aheu ane vağe tuğuziro. Ebu ze Petero uminuro raena'a, "Ğa emeğ teite ġarihe aro'i!"

³⁹ Ebu Petero ani zeğ teite onamiro. Ebu feurirotene, hitaga neğa tutune itiro. E'ea ġozoba nidu'a Petero edau varahiro, ebu niau'ena'a dabuaze zu nahune 'ue'ete'e koutiğa ihoniro. A'e Doreka'a ġabogano turino zinirote'e.

⁴⁰ Ebu Petero ani zeğ nidu'a tuğuze buziro, ebu obenağa hina tuğadu, Badi'a mazao kuraro. Ebu rune roğaeğa moneni ġianadu niro, raena'a, "Tabita, iğuno'i!" Ebu ani ubumağa ra'aro, ebu Petero horonadu, iğune ehoriro.

⁴¹ Petero'a Tabita 'evo'ano madu mae ġihine ohoniro. Ebu Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e azağa zu ġozoba nidu'a huze diuğiro. Ebu Tabita'a ġabodate'e ihoziro.

⁴² E'e hariğa'e Iopa neğa azağa nidu'a iğiro, ebu vase ġehağani'a Zuhi'a Boro mazao fiuro.

⁴³ Ebu Petero ani Iopa neğano mada nu radiunu. Ani'e vase 'ahoga, niğa Simona teite radiunu. Ani gau'e boromakau oğaga ġuhadu faininu.

10

Korunelio'a Petero huniro

¹ Vaze 'ahoga niğa Korunelio'a Kaisarea neğano radiunu. Ani'e Itali uti azağa rae huze'ete'e ibito ziniro.*

* 9:36 E'e huga'e "dia". * 10:1 Ani uti azağa mağa tiba (100) ibito ziniro.

2 Ani zu ane neo radiu'ete'e azağa nidu'a'e Badi'a zamare'ete'e zu gubane'ete'e azağa. Ani'e Iuda azağa, tohe'a fereze'ete'e azağa borofe danazido, ebu iğaiga Badi'a mazao kurauo.

3 Ğorava 'ahogano mada uğidu (3 koroko) zamağano, iğunu'ete'e teigiuro. E'e zamağano Badi'a tuğure viga'a ane mazao furer'a ovaroga faifaine horoniro. Ebu tuğure viga'a, "Korunelio!" rae huniro.

4 Korunelio ani ğiğarone'ena'a, ğiane runiro. Ebu ğadimaro, raena'a, "Zuhi'a Boro, ğa nouge'ohe?"

Aneru'a naenaenina'a, "Ğa kuru zu ğahugone'e Badi'a'a horonadu, zamare radiu'ohe.

5 Izidi 'ada vase nu Iopa neğano tuğuzo'i, vase 'ahoga niğa Simona zamahanoga veize. Niğa 'ahoga'e Petero rae hune'ohe.

6 Ani'e vase 'ahoga, niğa Simona, e'e neo radiu'ohe. Simona'e boromakau oğağa ğuhadu faine'ete'e vaseğa. Ani ne'e davara genağano."

7 Ani ğorenirote'e aneruğa 'ai barirotene, Korunelio ani, ane tuğure vaseğa aheu zu ane uti vaseğa 'ahoga ane tuğure hağae'ete'e huze onairo. Uti vaseğa a'a'e Badi'a zamare'ete'e vaseğa.

8 Korunelio ani, ane mazao furerarote'e nidu'a ihoziro, ebu Iopa neğano tuğuziro.

Petero'a Korunelio ne onamiro

9 Ze oname iraradu madai mone reirotene, Korunelio'a tuğuzirote'e azağa'e Iopa neğa hanitiro. E'e zamağano Petero ani, kuranoga rae ne binuğa sebağa itiro.†

10 Ebu kurau'enogano vininiro 'ahine, ogatihi reiro. Ebu vase'a ogomu 'ize ruhine'ete'e zamağano, Petero ani iğunu'ete'e teigiuro.

11 E'e zamağano adure'a bohatanoga horoniro, ebu dabua rafağa boro багаға heuğani'e ariğa ğazağano obonadu raha none ovoe dabane'enoga horoniro.

12 E'e ragano'e odağa ğazağa maniğa nunu nidu'a, dare'ete'e avazo heuğa nunu, zu adure niniğa nunu ğehağa horoniro.

13 Ebu ago 'ahoga igiro, raena'a, "Petero, iğuno'i! E'e manadu ano'i!"

14 Rehano Petero'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro, a mene hune zu idağa. E'e Iuda azağa goro ğoe'a zamağano mene deheğa ga sau'a rae hune'ete'e bonariğa'e mene au onaido."

15 Bare hena ago igiro, raena'a, "Badi'a'a dehenate'e bonariğa'e mene deheğa rae ago ro'i!"

16 E'e hağaiğani'e ğae uğidu fureraro. E'e ğarugano dabua rafağa'e zogone adure ğoha bare itiro.

17 Petero'a horonirote'e huga'e nagini rae zamare 'ada'adinute'e zamağano, Korunelio'a tuğuzirote'e azağani'e Simona ne vağe'ena'a, ibi-hetağano edaro.

18 Ze huau ğadimu'ena'a, "Vaze niğa Simona, niğa 'ahoga Petero rae hune'ete'e, ani 'ahama radiu'e hehe?"

19 Petero ani, horonirote'e huga'e nagini rae 'ize zamare radiu'enogano, Vine Zağoğani'a Petero niro, raena'a, "Ğiano'i, Simona! Vaze uğidu'a ğa vağe'ohe.

20 Iğunadu ne zamağa diuği' ovoro'i! Ago zamare 'ada'ado'i, rehano zeğe teite onamo'i, mazağa eğe'a tuğuzeha."

† 10:9 Zeğe ne'e binu'e funu o'o'a, rehano raha hina sebağa hağaido.

21 Petero ani ovoadu, vase ugidu ziro, raena'a, "Zae'a vaġe'ete'e vaseġa'e eġe. Za nougadu onaeha?"

22 Zeġe'a naenaenina'a, "Eme'e vase 'ahoga, niġa Korunelio, ane'a tuġufadu onaeha. Ani'e Itali uti azaġa ibito zini'ete'e vaseġa. Ani vase duduġa zu Badi'a gubane'ete'e vaseġa. Iuda azaġa nidu'a ani nigune'ohe. Ebu tuġure viga zaġoġani'a Korunelio niro, raena'a, 'Vaze 'ahoga niġa Petero, ani ġae ne zamahu aro'i, ane'a nouge reite'e igifine.' "

23 E'ano'o Petero ani vase ugidu ne zamaġano mae zouzadu, e'ea baziro.

Irarirotene, Petero'e zeġe teite iġuniro. Ebu Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e azaġa nu zuni Iopa neġanonono'o ane teite onamiro.

24 Ebu oname ohereranadu, bare irarirotene, ġorava moneo Kaisarea neġano feuriro. U Korunelio ani, nabuġa zu ane vase manoġa manoġa huze nu'ozadu, guhiu radiunu.

25 Petero'a Korunelio neo diuġirotene, Korunelio ani Petero teite hidadu, Petero odaġa babaġano ġuġure'ena'a matu'o haro.

26 Rehano Petero'e "Korunelio, iġuno'il" raena'a, ani mae ġihiniro, ebu raena'a, "Eġe zu vase taugi."

27 Petero ani Korunelio teite ġoere'ena'a ne zamaġa diuġi, ebu vase ġehaġani'a nu'oranoga horoziro.

28 Ebu Petero'a ziro, raena'a, "Za Iuda azaġa goro edeġa. Eme'e Iuda mene azaġa teite mene unihe'ohe. Rehano Badi'a'a ihina'a, 'Vaze 'ahoga hune'ena'a, mene deheġa ga sau'a rae mene re'uma.'

29 E'ano'o ġae'a ġoere tuġuratene, mene hezaha rehano, onaeha. E'ano'o e gadimu'ohe. Nouga 'ahine huheha?"

30 Korunelio'a naenaenina'a, "Mada ġazaġa modate'ea, ġorava mone mada ugidu zamaġano (3 koroko) e'e nehe zamaġano kuraunu. E'e zamaġano vase 'ahogani'a eġe zamao tabara edaro. Ani dabua'e vazavazahoga.

31 Ebu ane'a raena'a, 'Badi'a'e ġae kuru iginu zu ġahugoneġo horoninu.

32 'Ougadu vase nu Iopa neġano tuġuzo'i, ebu vase 'ahoga, niġa Simona zamahano'! Niġa 'ahoga'e Petero. Ani'e vase 'ahoga, niġa Simona, ane neo radiu'ohe. Simona'e boromakau ogaġa ġuhadu faine'ete'e vaseġa. Ani ne'e davara genaġano.'

33 E'ano'o e ġarihe fase ġae veize ġoere tuġureha, ebu ġae'a onaata'a'e manoġa taugi. E'ano'o emeġe nidu'a izidi Badi'a zama 'adao nu'oraneha, Zuhi'a Boro'a ġanirote'e ġoe'a nidu'a egoga veize."

Iuda mene azaġa Badi'a hari manoġa iġiro

34 Ebu Petero ani ġoere ġadaheni, raena'a, "E izidi hubehune edereha. Badi'a'e Iuda azaġa da'o mene mae ġihize'e rehano, vase nidu'a hune mae ġihize'ohe.

35 Haba'a haba'a nidu'a zamaġano Badi'a gubane'ete'e zu haġai duduġa haġae'ete'e azaġa'e Badi'a'a mae ġihize'ohe.

36 Zae edeġa, Badi'a'a Isaraela azaġa mazao hari manoġa tuġurirota'a'e. A'e Iesu Keriso-ono'o zama roġeġa me'uma hariġa. Ani'e vase nidu'a Zuhi'a Boro.

37 Za edeġa, ibite Ioane Babatizo'a haramena'a, 'Babatizo mo'il' rei,ro, zu e'e enoġano Galilea haba'anono'o onamo Iudea haba'a nidu'a zamaġano, nagini'a furerarota'a'e.

38 Ebu Badi'a'a Iesu, Nazareta neġa vaseġa, Vine Zaġoġa zu ġiġi'a haro. Ebu ani ragave'ena'a, gau manoġa haġao zinido, zu vine sau'ani'a ragano reirote'e azaġa nidu'a faizido, mazaġa Badi'a'e ane teite radiunu.

39 Iesu'a 'ouge Iudea haba'a nidu'a zamaḡano, zu Ierusalemā neḡano haḡaidote'e haḡaiḡa nidu'a, eme horoniro. Ebu ani'e satauroneadu mau runiro.

40 Rehano ani'e Badi'a'a mada uḡidu zamaḡano bare ḡaboniro. Ebu vase'a Iesu horonoga veize, Badi'a'a zeḡe mazao fureno ziniro.

41 Vaze nidu'a'e mene horoniro rehano, a'e emeḡe zu Badi'a'a ohotirote'e azaḡani'a da'o. Ebu ane'a runeono'o bare ḡabode iḡunirote'e enogano eme'e ane teite ogau tiburaro.

42 Ebu Iesu'a tuḡufiro, vasevaze mazao haramoga. 'Iesu'e, ḡabone zu rune azaḡa kotazoga veize Badi'a'a ohonirote'e rae fureno'i' reiro.

43 Ebu peroveta azaḡa nidu'a'a hariḡa 'ahige rae furene'ohe. Iesu Keriso mazao fiine, e'e azaḡa nidu'a Iesu niono'o Badi'a'a zeḡe sau'a aḡutu modi'uma."

Badi'a'a Iuda mene azaḡa Vine Zaḡoḡa ziniro

44 Petero'a 'ize ḡoere e'e haramē radiunute'ea, ḡoere igi radiunute'e azaḡa nidu'a mazao Vine Zaḡoḡani'a ovairo.

45 U e'e zamaḡano Iuda azaḡa, Iesu mazao fie'ete'e'a Petero teite onaadu ehore radiunu. Ze'e ahiri rana iḡuri haḡairote'e azaḡa. Zeḡe'a, Iuda mene azaḡa mazao zuni Badi'a'a Vine Zaḡoḡa ovoe be'unadu, iriva'ozoga horonirotene, zaguzagaro,

46 mazaḡa Iuda mene azaḡani'a ḡoere 'ahoga 'ahoga hina ḡoere'enoga zu Badi'a'a niḡune'enoga igiro 'ahine.‡

E'e horonirotene, Petero'a raena'a,

47 "Badi'a'a zeḡe mazao zuni Vine Zaḡoḡa tuḡuneha, emeḡe mazao tuḡunirote'e teige. E'ano'o eḡe'a zamare'etene, 'adi duḡuru'e iḡu'a o'o'a rehano bapatizo mouga idaḡa."

48 E'ano'o Petero'a Korunelio duḡuru ziro, raena'a, "Iesu Keriso niḡano bapatizo mo'i!" Ebu e'e enogano zeḡe'a Petero uminiro, zeḡe teite mada nu radoga veize.

11

Petero'a Ierusalemā ekalesia azaḡa mazao Badi'a'a Iuda mene azaḡa veize nagini haḡairote'e rae fureniro

1 Iudea haba'a nidu'a zamaḡano, apostolo azaḡa zu Zuhi'a Boro mone azaḡani'a, Iuda mene azaḡa zuni Badi'a'a ḡoere mae ḡihinirote'e igiro.

2 E'ano'o Petero'a Ierusalemā neḡa itirotene, ahirize iḡurizeta azaḡa Iesu mazao fie'ete'e'a Petero roniro,

3 raena'a, "Ḡa'e Iuda mene azaḡa ne onamadu, zeḡe teite ogau tiburaro. Ze'e ahirize rana iḡuri o'o'a azaḡa."

4 Ebu Petero ani nagini'a furerarote'e nidu'a doḡo'ani rae fureno ziniro, raena'a,

5 "E'e Iopa neḡano radadu, kurau'egano, iḡunu'ete'e teigiro, ebu dabua rafaḡa boro heuḡa ariḡa ḡazaḡano obonadu adureono'o ovoe dabaniro, ebu eḡe uhiḡano re' ovairote'e horoniro.

6 Eḡe'a faine ḡanirotene, rahao odaḡa ḡazaḡa maniḡa nunu, aḡire maniḡa, dare'ete'e avazoḡa heuḡa zu adure niḡiḡa nunu ḡehaḡa horoniro. A'e emeḡe, Iuda azaḡani'a mene au'ete'e bonariḡa.

7 Ebu ago 'ahoga igiro, raena'a, 'Petero, iḡuno'i! Manadu ano'i!"

‡ 10:46 Iuda azaḡa ze 'ane ahiri rana iḡuri o'o'a azaḡa'e Badi'a'a mene mae ḡihizi'uma rae zamariro. Iuda azaḡa'e ahirize rana iḡurizeta, u Iuda mene azaḡa'e iḡurize o'o'a.

⁸ Ebu eḡe'a raena'a, 'Zuhi'a Boro, a mene hune zu idaḡa! E'e Iuda azaḡa goro ḡoe'a zamaḡano mene deheḡa ga sau'a ra'e hune'ete'e bonariḡa eḡe hebeo mene au onaido.'

⁹ Rehano ago 'ahogani'a adureono'o bare naenaehiro, raena'a, 'Badi'a'a dehenate'e bonariḡa'e ufire rae ago ro'i!'

¹⁰ E'e haḡaiḡani'e ḡae uḡidu fureraro. E'e ḡarugano bone dabua rafaḡa zu e'e rana tirote'e ḡauḡa nidu'a adure ḡoha bare mae itiro.

¹¹ 'Ougirote'e zamaḡano Kaisarea neḡanono'o tuḡuzirote'e vazeḡa uḡidu'a eḡe'a radirote'e neḡano feuri' onairo.

¹² Ebu Vine Zaḡoḡani'a ihina'a, 'Zeḡe teite onamo'i! Ze'e Iuda mene azaḡa rehano, ago zamare 'ada'ado'i!' Ebu Zuhi'a Boro mone azaḡa fu'o zu tiba fare (6) 'ada'a ḡatihena'a, Kaisarea neḡa ovoiro. Ebu eme'e eḡe veize ḡoere tuḡurirote'e vazeḡa neo feuradu diuḡiro.

¹³ Ebu e'e vazeḡani'a ane neo tuḡure viga'a nouge nouge furerarote'e hariḡa rae furenofiro. Aneru'a 'ahige rae niro, raena'a, 'Iopa neḡano vaze nu tuḡuzo'i, ebu vaze 'ahoga niḡa Simona zamahano'i! Niḡa 'ahoga'e Petero.

¹⁴ Ani'e hari 'ahoga rae fureno zini'uma, ebu ḡae zu ḡae neo radiu'ete'e azaḡa nidu'a'e e'e eḡadu ḡabone hidi'uma.'

¹⁵ Ebu eḡe'a ḡoere ḡadahirotene, Vine Zaḡoḡani'a zeḡe vaḡe ovairo, ibite emeḡe vaḡe ovairote'e teige.

¹⁶ E'e horonirotene, e Iesu'a ifirote'e ḡoe'a zamariro, raena'a, 'Ioane Babatise'vu hina bapatizoziro, u za'e Vine Zaḡoḡa hina bapatizozu'uma.'

¹⁷ Ebu emeḡe'a Zuhi'a Iesu Keriso mazao firote'e madaḡano Badi'a'a ḡahunone rifirote'e teige, Iuda mene azaḡa zuni ḡahunone ziniro. E'ano'o e'e Badi'a haḡai 'uoga mene hune idaḡa."

¹⁸ Zeḡe'a e'e igirotene, mene bare ḡoeriro, rehano Badi'a nigune'ena'a, 'ahige reiro, raena'a, "Tena, Iuda mene azaḡa zuni Badi'a'a zamazadu, ḡabone tuḡutuḡu mouga veize zamaze sau'anono'o ḡihuziro."

Antioka ekalesia

¹⁹ U Stefano marote'e madaḡanono'o Iesu mazao fie'ete'e azaḡa mazao agire'a fureraro. E'ano'o ze'e Ieruselema neḡanono'o feranadu, Poinikia haba'a, Kupro umuḡa, zu Suria haba'ano Antioka neḡa onamiro. Ze'e Iuda azaḡa mazao da'o hari manoḡa harame'ena'a feraro.

²⁰ Rehano Kupro zu Kurene azaḡa nu'a Antioka neḡa onamadu, Giriki azaḡa mazao zuni Zuhi'a Boro Iesu hariḡa haramiro.

²¹ Ebu Badi'a gigi'ani'a zeḡe ranao radiunu 'ahine, vaze ḡehaḡani'a haramoze mae ḡihinadu Iesu mazao fiiri, ebu Zuhi'a Boro mone reiro.

²² E'e hariḡa Ieruselema ekalesia azaḡani'a igiro. Ebu vaze 'ahoga niḡa Banabasi tuḡune onamiro, Antioka neḡa.

²³ Ani Antioka neḡano feurirotene, Badi'a'a ḡahunone manoḡa zenate'e horonadu, matu'e rudaro. Ebu zeḡe nidu'a inaraziro, raena'a, "Zamaze nidu'a hanadu Zuhi'a Boro mazao fie ḡigaru rado'i!"

²⁴ Mazaḡa Banabasi'e vaze manoḡa zu Vine Zaḡoḡani'a ane mazao iri'aviro, zu Zuhi'a Boro mazao hubehune fie'ete'e vazeḡa. 'Ougadu vaze ḡehaḡa bagaḡani'a Zuhi'a Boro moneo reiro.

²⁵ E'ebu'u Banabasi ani, Saulo vaḡoga radu Taso neḡa onamiro.

²⁶ Ebu Saulo horonirotene, zamahanadu Antioka neḡa bare onamiro. Ebu ze'e muri tiba e'e ekalesiaḡa azaḡa teite nu'oranadu, vaze ḡehaḡa

bagağa ihozido. Ebu Antioka neğanobu'u, Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'e, "Kristeni" rae huze gadaheziro.

²⁷ 'Ouginute'e zamağano, peroveta azağa nu'a Ieruselema neğanono'o Antioka neğa ovairo.

²⁸ E'e zamağano vaze 'ahoga niğa Agabo'a, nu'onu'o zamağano iğuniro. Ebu Vine Zağogani'a ibito hanadu 'ahige rae fureniro, raena'a, "Haba nidu'a zamağano zahara boro'a furera'uma." Ebu zahara boro'e, Klau-dio'a Roma zuhi'ağa reirote'e madağano fureraro.

²⁹ E'ano'o Antioka neğano Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'a, ane ane inarao moni nu'onadu, Iudea haba'ano Zuhi'a Boro mone azağa veize tuğuri'uma reiro.

³⁰ Ze nu'one hauğirotene, Banabasi zu Saulo 'evoreo ri'inadu, Ieruselema ekalesia boroboro veize odohe itiro.

12

Iakobo'e runediro, u Petero'e ġu'ano ohoniro

¹ 'Ouge hağairote'e zamağano, kini Heroda Agripa'a* tuğuzadu, Ieruselema ekalesia azağa nu sausauzoga rae oboze tiro.

² Ebu ane'a tuğuzadu, Ioane negoğa, niğa Iakobo, diribi hina mau runiro.

³ 'Ougirote'e moneo Iuda azağani'a matu'oga horonirotene, Petero zuni obone tiro. 'Adi'e Mene Mini'ete'e 'Uvahuğa Au'ete'e Muiğa madağano 'ougiro.

⁴ Petero obone teadu ġu'ano ohoniro, ebu uti azağa 'evorao tiro. Uti azağa, Petero gadinirote'e nidu'a'e gaubanana fu'o zu tiba fare (16), ebu vaze ġazağa ġazağani'a mada 'aune 'aune gadine gauvido. Heroda ani ura'e, Iğine Mode'ete'e Muiğa ġaruganobu'u mae bunadu, hunio kotani'uma reiro.

⁵ E'ano'o Petero'e ġu'ano ohone modiro. U ekalesia azağani'e ane veize Badi'a mazao inare kuraunu.

Aneru'a Petero ġu'a neğanono'o mae buniro

⁶ Irarine, Heroda'a Petero kotani'uma reirote'e ohe'ano, Petero'e auri adiriğa aheu hina batunadu uti azağa aheu bo'agano baze radiunu, ebu uti azağa aheu 'ahoga'e ġu'a neğa ibihetağano edau radiro.

⁷ E'e zamağano Zuhi'a Boro tuğure viga'a tabara fureraro, ebu ġu'a neğa zamağa'e agararo. Aneru ani, Petero rebeğa moneo fa'ofa'onadu evaniro, ebu raena'a, "Garihe iğuno'!" 'Ouge reirotene, auri adiriğani'a 'evo'anono'o butau buaro.

⁸ Ebu tuğure viga'a nina'a, "Kiba'iğo rinedo'i, ebu tamakağo hağao'!" Ebu ani 'ougiro. Aneru'a bare nina'a, "Ogoto dabuğa vidanadu, ege hegote aro'!"

⁹ Petero ani, tuğure viga hegote buaro, rehano e'e zamağano tuğure viga'a hağairota'a'e, mene huga rae zamarinu. Ani 'ane iğunu'ete'e teige'ohé rae zamarinu.

¹⁰ Ze'e, uti azağani'a ġiane edau'ete'e haba'a aheu vitiniro, ebu enona auri ibihetağano feuri' onairotene, e'e ibihetağa zuni ane'a bohataro. Ebu e'eano'o buau onamiro. Ebu ibio mene fağa oname'enogano, tuğure viga'a tabara muhiniro.

* **12:1** Heroda Agripa-e Heroda I ga 'Herod the great' rae hune'ete'e, ane aği. Heroda I-e Mataio 2:1 zamağano.

11 E'ebabu'u Petero ani, zamağa bohataro, ebu raena'a, "E izidi edereha. 'Adi'e huga. Zuhi'a Boro'a tuğure viga tuğuneha, ebu Heroda 'evoraono'o zu Iuda azağani'a togahirote'e hağaiga sau'anono'o mae vağiheha."

12 E'uge ederirotene, Petero ani Ioane vi'a, niğa Maria ne onamiro. Ioane niğa 'ahoga'e Mareko. Vaze ģehağa'e ane neo nu'oranadu kurau radiunu.

13 Petero'a enone ibihetağano toketokerirotene, tuğure roğaega, niğa Roda'a ģianoga rae onamiro.

14 Ani Petero ago iraga igirotene, matu'e rudanadu, ibiheta'e vava'oga mene zamariro, rehano ne bare dure diuğiro, ebu ziro, raena'a, "Petero'a ibihetao edau'ohe."

15 Rehano zeđe'a nina'a, "Ĝa baborana gaogi." "A hube rehi!" rae te'ote'arotene, zeđe'a raena'a, "A'e Petero ane tuğure viga'a gaogi." reiro.

16 Rehano Petero ani, bare bare toketokeriro. Ebu zeđe'a iğunadu, ibiheta vava'irotene, Petero horoniro, ebu zaguzagau rudaro.

17 Petero ani, 'evore hina garare'ena'a, "Ago harao'!" reiro, ebu Zuhi'a Boro'a nouge nouge gu'a neğanono'o mae bunirote'e me'odo ziniro. Ebu ziro, raena'a, "Nagini'a fureranata'a'e, Iakobo zu Zuhi'a Boro mone azağa ihozo'!" Ebu ani'e haba 'ahoga onamiro.

18 Irarirotene, ģu'a neğa gadine'ete'e azağani'a "Petero'e nougeha?" rae harae iğuniro.

19 Heroda Agripa ani, uti azağa tuğuzadu Petero faifaine vağiuro. Ebu mene horonirotene, Petero gadinirote'e azağa gadigadiziro. Ebu gadi azağa'e zimi ruzoga veize tuğuziro. Ebu Heroda ani, Iudea haba'anono'o iğunadu, Kaisarea neğa ovoiro, ebu e'ea mada nu radiro.

Heroda Agripa'a rudaro

20 Heroda Agripa'e Turo zu Sidono neğa azağa mazao mağune radiu onainu. Rehano Turo zu Sidono neğa azağa'e tıburanadu, Heroda ģiani' onamiro. Ze'e Heroda tuğure vazeğa boro, niğa Balasto teite vazetadu, Heroda teite uniho manoga mouga rae umidiro, mazağa ze'e Heroda'a ģiane'ete'e haba'anono'o ogomuze iğaiga meido 'ahine.

21 Heroda ģiani'uma madağa meirotene, ani kini dabuğa hağaadu kini ehoru haba'ano ehoriro. Ebu hunio nu'orarote'e azağa mazao haramiro.

22 E'e igirotene, e'e azağani'a ģihau bagağa ģoeriro, raena'a, "'Adi'e badi'a'a ģoere'ohe, mene vaze'a."

23 'Ougirotene, Zuhi'a Boro tuğure viga'a zogone Heroda runediro, mazağa ani'e vazevaze'a ane niğunirotene, ani ane'a bare niğuniro, u Badi'a huga'e mene niğuniro. Ebu idi'a ahi'a anadu rudaro.

24 U Badi'a ģoere'e bororu onaminu, ebu vaze ģehağani'a egadu mae ģihiniro.

25 Banabasi zu Saulo'e ekalesia azağa moni zini' onamirote'e gağa hağirotene, Ierusalem neğanono'o bariro. Tahi'a 'ahoga niğa Ioane zu zamahu Antioka neğa ovoiro. Ani niğa 'ahoga'e Mareko.

13

Hari manoga harame ragavoga veize Banabasi zu Saulo meiro

1 Antioka ekalesiğa zamağano'e peroveta azağa zu ihore azağa 'e'e. Nize'e Banabasi, Simeona, niğa 'ahoga'e Niğera, ebu Kurene vazega, niğa Lukio, Manaena, ani'e Kini Heroda Antipasi teite tibano bororarote'e vazega, ebu Saulo.

² Mada 'ahogano ze ogomu moneo zaḡozaḡe'ena'a Zuhi'a Boro mazao kurau radiunu. E'e zamaḡano Vine Zaḡoḡani'a ziro, raena'a, "E Banabasi zu Saulo'e eḡe gau veize meirobobo, eḡe veize avo ohozo'i!"

³ E'ano'o ze zaḡozaḡiro zu kurarote'e enogano, 'evoreze Banabasi zu Saulo rana teadu kuraro, ebu tuḡuze onamiro.

Paulo'a ibite harame ragavirote'e

Kupro 'umuḡano haramiro

⁴ Paulo zu Banabasi ze'e, Vine Zaḡoḡani'a tuḡuze'ena'a, Seleukia toḡatoḡaḡa ovoiro, ebu e'eano'o ḡasi hina Kupro 'umuḡa ruhau fariro.

⁵ Ebu Salami neḡano feurirotene, Iuda azaḡa kuru neḡa neḡa diḡadu Badi'a ḡoere haramiro. Ioane, niḡa 'ahoga'e Mareko zuni e'ea, zeḡe danazoga veize ḡatiziro.

⁶ Ze e'e 'umuḡa nidu'a ne 'ahoga 'ahoga onamo Pafu neḡano feuriro. Ebu Iuda vazeḡa 'ahoga hidiro. Ani'e nabone zu ḡuriro peroveta vazeḡa, niḡa Bari-Iesu*.

⁷ Ani e'e 'umuḡa gavanaḡa teite vzetite radiunu. Gavana vazeḡa niḡa'e Seregio Paulo. Ani vadiga manoga, faifairu zamare'ete'e vazeḡa. Ani Badi'a ḡoere igihi reiro. E'ano'o vaze tuḡunadu, Banabasi zu Saulo ane ne huze onairo.

⁸ Rehano nabone vazeḡa e'e, niḡa 'ahoga'e Eluma. A'e Giriki ḡoe'a. ḡoere e'e huga'e nabone. Ane'a zeḡe ḡoere 'ue'ena'a ta'iro ziniro. Ebu gavana'a Iesu mazao mene fioga veize ḡunugununiro.

⁹ U Saulo, niḡa 'ahoga'e Paulo, ani Vine Zaḡoḡani'a iriva'onadu, Eluma ḡiane runiro, ebu raena'a,

¹⁰ "Ga'e Satani ubuga. Haḡai duduḡa nidu'a agireni'ete'e vazeḡa. ḡuriro zu so'oso'o haḡaiḡani'a ḡae zama iri'avonoga. Ebu Zuhi'a Boro ibi duduḡa ḡunugunune'ete'e haḡaiḡa mene mode'ohe.

¹¹ Giano'i! Zuhi'a Boro giḡi'a'a ḡae rana raha. ḡa'e ubumaḡo'a kura'uma, ebu mada nu agaḡa horonoga mene idara'uma."

Ebu ḡoze zu uzabo'a ubumaḡa zogone 'uiro, ebu tufatufe'ena'a 'evo'ano abinoga veize vaze vaḡiro.

¹² Ebu gavana vazeḡa'e furerarote'e haḡaiḡa horonirotene, Iesu mazao firo. Zu Zuhi'a Boro haḡai ederadu, zaguzagaro.

Paulo'a Pisidia haba'ano Antioka neḡano haramiro

¹³ Paulo zu ane teite onamirote'e azaḡa'e Pafu neḡanono'o iḡunadu, Pamufulia haba'ano Perega neḡa ḡasi hina ruhau onamiro. E'eabu'u Ioane ani, Paulo duḡuru muhizadu, Ierusalem'a neḡa bare onamiro.

¹⁴ Ze'e Perega neḡanono'o onamo, Pisidia haba'ano Antioka neḡano feuriro. Ebu Bana Madaḡa madaḡano, Paulo zu Banabasi'a Iuda azaḡa kuru neḡa diḡadu ehoriro.

¹⁵ Ebu goro ḡoe'a zu peroveta azaḡa ḡoere me'odirote'e enogano, Iuda azaḡa kuru neḡa ḡiane'ete'e azaḡani'a, Paulo duḡuru veize ḡoere tuḡuriro. "Negofe duḡuru, za emeḡe veize inara ḡoe'a e'e ro'idene, haramine idaḡa hehe?"

¹⁶ Paulo ani iḡunadu 'evo'a a mae ḡihiniro, zeḡe'a ḡoe'a ego hanoga veize. Ebu ḡoe'a ḡadaheniro, raena'a, "Isaraela azaḡa, zu Iuda mene azaḡa Badi'a gubane'ete'e, ego'i!"

* 13:6 Bari-Iesu, ḡoere e'e huga'e Iesu ubuga.

17 Isaraela azağa Badi'a'a, aḡife duḡuru meiro, ebu zeḡe'a Izipi haba'ano radiunute'ea, Badi'a'a danaze'ena'a ḡehararo zu inariro. Ebu Badi'a'a ane gigi'a boro hina Izipi haba'anono'o tutuze buziro.

18 Ebu muri ḡae ḡazaḡa gaubanana (40) haba boha'ano onamirote'e zamaḡano, ze'e Badi'a'a ḡoere mene ego haunu rehano, Badi'a'a mene muhiziro.

19 Kanana haba'ano haba fu'o zu aheu fare (7) azaḡa'e, Badi'a'a zimi haugadu, habaze'e Isaraela azaḡa ziniro.

20 Muri maḡa ḡazaḡa zu ḡae fu'o gaubanana (450) zamaḡano, 'ouge haḡainu.

E'ebu'u Badi'a'ani, Isaraela azaḡa bo'aḡanonono'o Isaraela azaḡa ibito zini'uma azaḡa tiba tiba ohoze onaminu. 'Ouge haḡae onamo peroveta vazeḡa Samuela'a fureraro.

21 E'ebu'u Isaraela azaḡa'e, kini 'ahogani'a ibito zenoga uratiro. E'ano'o Badi'a'a Saulo ohoniro. Ani'e Kisa ubuga, Beniamini iduhu vazeḡa. Ani, muri ḡae ḡazaḡa gaubanana (40) Isaraela azaḡa ibito ziniro.

22 Rehano Badi'a'ani, Saulo'e kini gauganonono'o mae vaḡinadu, Davida madu kini iḡu'ano ohoniro. Ani'e Badi'a'a raena'a, 'Iese ubuga Davida'e, eḡe zama'a urato hau'ete'e vazeḡa. Ani'e eḡe'a urate'ete'e gauga nidu'a haḡai'uma.' reiro.

23 Badi'a'ani, ibite rae trote'e ibiḡano, Davida mariganono'o vaze ḡabozi'uma vazeḡa fureno ziniro, ebu ani Isaraela azaḡa mazao tuḡuniro. Niḡa'e Iesu.

24 Ani 'izema onaogano, Ioane Babatiso'a Isaraela azaḡa nidu'a mazao haramiro, raena'a, "Sau'anono'o ḡihuradu, bapatizo mo'!" reiro.

25 Ioane'a ane gau haug'e'enogano 'ahige reiro, raena'a, 'Zae'a zamare'etene, e'e iniu? E'e mene Keriso. E'e vazeḡa'e ariga onae'ohe. E'e ane tuḡure vazeḡa radu, tamakaḡa miniḡa fuhi'o hanoga zu mene idaḡa. Ani ni'e eḡe ni vitinoga.' "

26 Ebu hena Paulo'a 'aune ḡoere'ena'a, "Nego nabudi, Aberahamo iduhu mariga azaḡa, ebu Iuda mene azaḡa, Badi'a' gubane'ete'e! Emeḡe veize, Badi'a'ani, vaze ḡabozi'uma ḡoe'a tuḡuriro.

27 Ierusalem azaḡa zu zeḡe ibito zini'ete'e azaḡa, ze'e Iesu'e Keriso rae mene zamarinu, zu Bana Madaga Madaga nidu'a, peroveta azaḡa ḡoere me'odidote'e, e'e huga'e mene ederinu. Rehano zeḡe'a Iesu kotanadu runeo tuḡunirotene, e'e ḡoe'a haḡae huniro.

28 Ze'e Iesu runeo tuḡunite'e mazaḡa mene horoniro rehano, satauroreadu rudanoga veize Pirato uminiro.

29 Ebu buka zaḡoḡano trote'e ḡoe'a nidu'a ane mazao haḡae haug'irotene, satauroono'o mae bunadu, idu zamaḡano tiro.

30 Rehano Badi'a'a runeono'o bare ḡaboniro.

31 Ebu Iesu ani ibite Galilea haba'anono'o ane teite Ierusalem azaḡa mazaḡa mada ḡehaḡa zamaḡano fureraudo. Ebu ze izidi 'ize Isaraela azaḡa mazao e'e hariḡa me'ode furene'ohe.

32 Eme izidi, 'ada hari manoga rae furene'ohe: Badi'a'a amahi vouḡafe mazao rae trote'e ḡoe'a'e,

33 vouḡafe mariga emeḡe mazao ane'a haḡae huneha. E'e haḡaiḡa'e Iesu runeono'o bare ḡaboniro. 'Adi'e Salamo aheuga (second) zamaḡano Iesu hariḡa trote'e'a hudaneha, raena'a, 'Ḡa'e eḡe Ubude. Izidi e'e, ḡa Mogo raha.' (Salamo 2:7)

34 Badi'a'a Iesu runeono'o bare ḡaboniro, zu ahi'a'e mene ruhura'uma reirote'e haḡaiḡa'e buka zaḡoḡano 'ahige touga.

Badi'a'a raena'a,
 'E'e, Davida mazao zini'uma rae tirete'e
 ġahugoneġa manog̃a zae zini'uma.
 E'e ġahugoneġa'e zaġoġa,
 zu e'e ġoe'a'e hudau huni'uma.' (Isaia 55:3)

³⁵ Ebu Salamo 'ahogano zuni 'ahige tiro.

Davida'a Badi'a nina'a,
 'Ga'e, ġae Vaze Zaġoġa ahi'ani'a
 ruhuranoga veize
 iduo mene modi'uma.' (Salamo 16:10)

³⁶ Goere 'adi'e Davida hariga mene tiro, mazaġa Davida ani'e, ane radone madaġano Badi'a ura gauġa haġae haġirotene, rudaro. Ebu ane zuni vouġaġa idu haba'ano ġuriro, ebu ahi'a'e ruhuraro.

³⁷ U Badi'a'a runeono'o bare ġabonirote'e vazeġa'e 'ahi'a mene ruhuraro.

³⁸ E'ano'o nego nabudi, 'adi edero'! Eme'e, Badi'a'a zae haġai sau'a aġutu modi'uma ġoe'a'e, Iesu'a nagini haġaofirote'eano'o zae mazao haram'e'oh.

³⁹ Mose goro ġoe'a haġae'ete'eano'o, za Badi'a'a za ane ubumao duduga rouga mene idararo, mazaġa vaze haġai'e sau'a da'o 'ahine. Rehano vaze haġaiġa sau'a e'e nidu'a'e, iniu'a Iesu mazao fiine, Iesu'a nagini haġaofirote'eano'o Badi'a'a aġutu modadu, e'e sau'aġanonono'o mae vaġizi'uma.

⁴⁰ E'ano'o peroveta azaġani'a reirote'e haġaiġa zae mazao mene fureranaoga veize ġiano'i!

⁴¹ 'Ahige touga, raena'a,

'Giano'i!

Za'e, Badi'a ġoere he'ehe'ene
 ġoere'ete'e azaġa,
 zaguzagano'i, ebu rudano'i!
 Mazaġa e'e, zae radone madaġano
 haġai 'ahoga fureni'uma.

Vaze'a, nagini'a furera'uma rae,
 zae ihozine zuni,

“Uguga haġaiġa'e

mene furera'uma.” radu,

e'e ġoe'a mene mae ġihini'uma.” (Habakuku 1:5)

⁴² Paulo ani Banabasine, Iuda azaġa kuru neġanonono'o buau'enogano, e'ea kurarote'e azaġani'a umiziro, zeġe moġa Madaġa Zaġoġano zuni ġoere e'e 'aune bare haramoga.

⁴³ Vaze 'ai rururu ġourirote'e, Iuda azaġa, zu Iuda mene azaġa, Badi'a mone ġihurirote'e ġehaġani'a Paulo zu Banabasi hegotiro, ebu Paulo zu Banabasi'a iraduġuziro, raena'a, “Badi'a ġahunoneġa manog̃a zamaġano fie ġigaru onamo'i!”

⁴⁴ Bana Madaġa Madaġa bare meirote'e, ne e'e azaġa'e nariga nidu'a Zuhi'a Boro ġoere egoga veize nu'oraro.

⁴⁵ Rehano Iuda azaġani'a, vaze ġehaġani'a nu'orarote'e horonirote'e, ze ahiahi meiro, ebu ġoere sau'a hina, Paulo'a haramirote'e ġoe'a 'ue'ena'a ta'iro haro.

⁴⁶ Paulo zu Banabasi'e ġoere figure'ena'a, “Eme, ibite zae Iuda azaġa veize Badi'a ġoere rae fureneha. Rehano izidi za'e Badi'a ġoere hezaho hanadu, zae'a zae bare ġabone tuġutuġu mene me'uma azaġa rae raha. E'ano'o eme izidiono'o Iuda mene azaġa veize haramo oname'e'uma.

⁴⁷ Mazağa Zuhi'a Boro'a eme 'ahige rae ifiro.
'E, Iuda mene azağa mazao
eĝe ĝoere rae furenite'e agaĝa
rouga veize ĝa oho'iro,
ĝae'a haba nidu'a zamaĝano
Zuhi'a Boro'a vase ĝabozi'uma
hariĝa ihozoga veize.' (Isaia 49:6)

⁴⁸ Iuda mene azaĝani'a e'e igirotene, ze'e matu'iro, ebu Zuhi'a Boro
ĝoere niguniro. Ebu ĝabone tuĝutuĝu mouga veize, Badi'a'a ohotirote'e
azaĝa'e nidu'a ane ĝoere mae ĝihiniro.

⁴⁹ Ebu Zuhi'a Boro ĝoere'e e'e haba'a nidu'a zamaĝano ĝehararo.

⁵⁰ Rehano Iuda azaĝa'e, Iuda roĝae nize boro azaĝa Badi'a gubane'ete'e
zu e'e neĝa ibito zini'ete'e azaĝa tutuzadu, Paulo zu Banabasi sauszoga
rae haraharaziro. Ebu e'e haba'anono'o hegoze vaĝiziro.

⁵¹ E'ano'o ze, e'e moneo ĝoeri'uma heuĝa, odaze hu'uruĝa fode
rurunadu, Ikonio neĝa onamiro.

⁵² Ebu Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'e matu'e rudaro, zu Vine Zaĝoĝani'a
iri'avoziro.

14

Paulo zu Banabasi'a Ikonio neĝano haramiro

¹ Paulo ani Banabasine Ikonio neĝano onamirotene, iĝaiĝa haĝae'ete'e
teige Iuda azaĝa kuru neĝano diuĝiro, ebu e'ea faifairu haramadu, Iuda
azaĝa zu Giriki azaĝa ĝehaĝa bagaĝani'a Iesu mazao fiiro.

² Rehano Iuda azaĝa, Iesu mazao mene firote'e'a, Iuda mene azaĝa
zama ĝunuĝununiro. Ebu Paulo duĝuru aĝirezouga veize Iuda mene azaĝa
zama aro.

³ Paulo zu Banabasi'e e'ea faĝa hune radadu, Zuhi'a Boro veize inare
haramiro. Ebu Zuhi'a Boro'a ĝahunofi'uma hariĝa'e ĝoe'a huga reifine,
Zuhi'a Boro'a apostolo azaĝa 'evore hina ane tahi ĝigi'a haĝaiĝa zu
zaguzaga'uma haĝaiĝa haĝao ziniro.

⁴ Rehano e'e neĝa azaĝani'e rovodadu, nu'e Iuda azaĝa mone reiro, u
nu'e apostolo azaĝa mone reiro.

⁵ Ebu Iuda mene azaĝa nu zu Iuda azaĝa nu'a zeĝe ne ibito zini'ete'e
azaĝa teite tiburanadu, hadi hina apostolo azaĝa zimi sauszoga veize,
neneganiro.

⁶ Rehano Paulo zu Banabasi'e e'e hariĝa igirotene, e'e neĝa modadu
Lukaonia haba'a ferau onamiro. Ebu Lusitera zu Derebe neĝano zu e'e
uhiĝa uhiĝa haba'ano

⁷ hari manoga haramo onaminu.

Paulo zu Banabasi'a Lusitera neĝano odaĝa sau'a vaseĝa fainiro

⁸ U Lusitera neĝano odaĝa sau'a vaseĝa 'ahogani'a ehore radiunu. Ani'e
'ouge fureniro, ebu mene hune zu edau onaminu.

⁹ Ani Paulo'a haramirote'e igi radiro. Ebu Paulo'a ĝiane runirotene, ani
Badi'a mazao fie'e 'ahine, Badi'a'a odaĝa faini'uma rae zamariro.

¹⁰ Ebu Paulo'a ĝihau ĝorene'ena'a, "Iĝune edano'i!" rae niro. Ebu ani
zogone rafate iĝunadu edau ragaviro.

¹¹ Ebu vase ĝuĝuvaĝani'a, Paulo'a haĝairote'e haĝaiĝa horonirotene,
ze Lukaonia ĝoe'ano huaru, raena'a, "Badi'a'a vase radu emeĝe vaĝe
ovaeha."

12 Ebu Banabasi'e Dio reiro, u Paulo'e Hereme reiro, mazaġa Paulo ani iġaiġa haramido 'ahine.*

13 Dio dibu'o neġa'e Lusitera neġa enogano. E'ea dibu'o hau'ete'e vazegani'a, vase ġuġuvaġa teite boromakau nu zu ġegene haġairote'e kakaġa Lusitera neġa ibihetaġa odohe onairo. Ebu apostolo azaġa dibu'o zinihi reiro.

14 Rehano Banabasi ani Paulone, ne azaġani'a nagini haġaihi ra'ete'e iġirotene, mene haġai'uma haġaiġa radu zamaze adudanadu, dabuaze zigiro. Ebu vase ġuġuvaġa ġunugano dure diuġe'ena'a, huau ġoeriro, raena'a,

15 "Nego nabudi, za nougadu 'uguġa haġaiġa haġae'ohe? Emeġe zuni vase tauġi, zae teite idaġa. Eme zae mazao hari manoga haramifine onaeha, zae'a huga o'o'a haġaiġa e'e modadu, hubehune radiu'ete'e Badi'aġa vaġe onafine. Ani'e adure, raha zu davara haġairo, ebu e'ea radiu'ete'e ġauġa nidu'a haġairo.

16 Amahi madagano bone, haba'a haba'a azaġa nidu'a zeġe zeġe edeġa haġaiġa haġainutene, Badi'a'a ġiaze modinu.

17 Rehano vase'a Badi'a zamarifine ane'a haġai manoga manoga fureninu. Zae veize adureono'o irugu tuġuninu, ogomu madaġa madaġa fureninu, ebu ogomu boro zininu, zu matu'u hina zamaze iri'avoninu."

18 Ze 'ouge reiro rehano, ne e'e azaġa'e boromakau manadu, ġahunu zinihi radu te'ote'aro. Rehano ġonagano e'e haġaiġa 'uoga idararo.

19 E'e ġarugano Iuda azaġa nu'a Antioka zu Ikonio neġanonono'onaadu, e'e neġa azaġa zama aro. E'ano'o ze'e Paulo hadi hina maro, ebu ze 'ane ani rudaneha radu, ne enogano ahase buniro.

20 Rehano Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'a gabaġegene edau'enogano, ani iġunadu, e'e neġa bare diuġiro. Irarirotene, Paulo ani Banabasi teite Derebe neġa onamiro.

Suria haba'a Antioka neġa bariro

21 Paulo ani Banabasine Derebe neġano hari manoga haramiro, ebu Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'a e'e neġano ġehararo. E'e enogano ze Lusitera, Ikonio neġa zu Pisidia haba'a Antioka neġa bare onamiro.

22 Ze e'ea Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a inara ziniro, ebu "Iesu mazao fie ġigarano'il" rae inaraziro. Ebu 'ahige reiro. "Eme aduga ġehaġa hidi'udu'u, Badi'a'a zuhi'afi'ete'e zamaġa diuġi'uma."

23 Paulo ani Banabasine, neġaneġa ekalesiaġano Iesu mazao fie'ete'e azaġa ibito zenoga veize vase nu ohoziro. Ebu ogomu moneo zaġozage'ena'a zeġe veize kuraro. Ebu zeġe'a fie'ete'e Zuhi'aġa Boro 'evorao tiro.

24 Ebu Pisidia haba'a vitau onamadu Pamufulia haba'a bare onamiro.

25 Ebu Pereġa neġano Badi'a ġoere haramirotene, Atalia neġa ovoiro.

26 Ebu Atalia neġanonono'ogasi hina bare ruhau onamo, Suria haba'a Antioka neġano feuriro.

U zeġe ragavo, hari manoga harameta'a'e Antioka neġanonono'ogadaheniro. Antioka ekalesia azaġa'e, tuġuzirote'e zamaġano, Badi'a ġahunone manoga'ni'a Paulo zu Banabasi rana rouga radu, Badi'a 'evorao teadu tuġuziro.

Ebu anianine e'e gauga haġae hauġadu izidu'u 'ada bare'ete'e.

* 14:12 Dio zu Hereme'e Giriki azaġa badi'a. Hereme'e hari odohe dure'ete'e badi'aġa.

²⁷ Zeḡe'a Antioka neḡano feurirotene, ekalesia azaḡa nu'oziro. Ebu Badi'a'a zeḡe gauono'o haḡaidote'e nidu'a rae fureniro, ebu Iuda mene azaḡa zuni Iesu mazao fii'uma ibiḡa Badi'a'a bohanirote'e hariḡa me'odo ziniro.

²⁸ Ebu ze, Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a teite mada ḡehaḡa e'ea radiunu.

15

Ierusalemene neḡano Iuda mene azaḡa Zuhi'a Boro mone ḡihurirote'e ḡo'aziro

¹ E'e zamaḡano, vase nu'a Iuda haba'anono'o Antioka neḡa ovoiro, ebu Iuda mene azaḡa Zuhi'a Boro mone reirote'e ihoziro, raena'a, "Mose'a ibite aḡife ihoze'ena'a, ahiri rana iḡuri haḡao'i reiro. E'ano'o za'e iḡuri mene haḡaine, ḡabone mene hidi'uma."

² Paulo ani Banabasine e'e ḡoe'a iḡirotene, 'uguḡa haḡaiḡa mene haḡai'uma radu, zeḡe teite ta'iro tiiro. E'ano'o Antioka ekalesia azaḡani'a Paulo zu Banabasi madu, nabudize nu teite Ierusalemene neḡano tuḡuzi'uma reiro, zeḡe'a apostolo azaḡa zu ekalesia vase boroboro teite e'e ḡoe'a ḡo'anoga veize.

³ E'ano'o Antioka ekalesia azaḡani'a Paulo duḡuru Ierusalemene neḡano tuḡuziro. Ebu zeḡe'a Poinikia zu Samaria haba'a vitau onaminutene, nouge nouge Iuda mene azaḡani'a Zuhi'a Boro mone ḡihurirote'e hariḡa neḡaneḡano me'odo ziniro. Ebu Zuhi'a Boro mone azaḡa nidu'a, e'e hariḡa iḡirotene, matu'e rudaro.

⁴ Zeḡe'a Ierusalemene neḡano feurirotene, Ierusalemene ekalesia azaḡa, apostolo azaḡa zu ekalesia vase boroboro'a matu'o ziniro. Ebu Badi'a'a zeḡe gauono'o haḡairote'e ḡauḡa nidu'a, Paulo duḡuru'a me'odo ziniro.

⁵ Rehano Farisea azaḡa, Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e azaḡa nu'a iḡunadu, 'ahige reiro. "Iuda mene azaḡa zuni ahirize rana Badi'a'a mone ra'ete'e iḡu'a haḡai'uma, ebu Mose goro ḡoe'ano tiirote'e haḡaiḡa zuni haḡai'uma."

⁶ E'ano'o apostolo azaḡa zu ekalesia vase boroboro'a ḡoere fainifine nu'oraro.

⁷ Ze faḡa ḡo'aniirote'e enogano, Petero'a iḡunadu ziro, raena'a, "Nego nabudi, zae nidu'a edeḡa, ibite zae bo'aganono'o Badi'a'a eḡe tuḡuhiro, Iuda mene azaḡani'a hari manoga egadu Zuhi'a Boro mazao fioga veize.

⁸ Badi'a'e vase zama edere'ete'e Badi'aḡa. E'e Badi'aḡani'a Iuda mene azaḡa mazao zuni Vine Zaḡoga tuḡuniro, emeḡe mazao tuḡunirote'e teige. Badi'a ani 'ouge'ena'a, Iuda mene azaḡa zuni mae zouzi'uma ra ehofiro.

⁹ Badi'a ubumao'e Iuda mene azaḡa zu eme'e mene nunu, mazaḡa zeḡe'a Zuhi'a Boro mazao firote'e'ano'o, zeḡe zama Badi'a'a deheniro.

¹⁰ Zae'a ra'eta'a'e, emeḡe zu vouḡafe'a haḡaoga mene idararote'e haḡaiḡa. Rehano za nougaḡu, Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a e'e, haḡai aduga zinihi ra'ohe. Za 'ouge'ena'a Badi'a tu'ine nurihi ra'ohe.

¹¹ Mene! Eme 'ahige hubehune zamare'ohe. Zuhi'a Boro Iesu'a ḡahunofi'ete'eano'o eme ḡabofeha. Iuda mene azaḡa zuni Badi'a'a e'e ibiḡano ḡabozeha."

¹² Petero ḡoere iḡirotene, e'ea radirote'e azaḡa nidu'a mene ḡoeriro. Ebu Paulo ani Banabasine, Badi'a'a zeḡe gauono'o Iuda mene azaḡa bo'aḡano ane tahi giḡi'a haḡaiḡa zu zaguzaga'uma haḡaiḡa haḡaidote'e fairu me'odo zinirote'e zamaḡano, e'ea radirote'e azaḡani'e abite radiro.

¹³ Zeḡe'a ḡoere hauḡirotene, vase boro 'ahoga, Iakobo'a iḡunadu ḡoeriro, raena'a, "Nego nabudi, eḡe ḡoere ego'i!

¹⁴ Badi'a'a nouge nouge Iuda mene azağa zamaradu, Badi'a mone reifine zeđe bo'ağanono'o ġadaheġano vaze nu zamazirote'e hariġa, Petero'a rae fureneha.

¹⁵ Peroveta azağa zuni 'ouge rae tiro, raena'a,

¹⁶ 'Zuhi'a Boro'a 'ahige ra'ohe.

E'e enogano, e'e bare onai'uma.

Ebu Davida'a zuhi'azirote'e neġa fahanoga'e,

eġe'a bare ogora'uma.

Ane ġahutu neġa'e

bare ogoru ġehani'uma.

Ebu bare izifi'uma.

¹⁷ Haba 'ahoga 'ahoga zamaġano

radiu'ete'e azaġani'a

Zuhi'a Boro vaġifine.

Ebu Iuda mene azağa bo'aġano

eġe mone ra'ete'e azaġani'a

Zuhi'a Boro vaġifine.

E'e haġaiġa fureni'uma

Zuhi'a Boro'a 'ouge ra'ohe.

¹⁸ A'e Zuhi'a Boro'a

amahi rae furenirote'e ġoe'a.' (Amosi 9:11-12)

¹⁹ E'ano'o eġe'a zamare'etene, haġai aduga'e, Iuda mene azağa bo'ağanono'o Badi'a mone ġihure'ete'e azağa, mene zini'uma,

²⁰ rehano zeđe veize so'ao mirihadu, 'ahige ġoere tuġuri'uma. Ze, ġuriro badi'aġa mazao ti'ete'e ogomuġa'e mene a'uma, ebu vaze 'ahoga'e ane teite mene hahurate'e vazega teite ibi mene ve'oni'uma, ebu 'unuġano harine runate'e maniġa zu ru'e mene a'uma.

²¹ Mazaġa Mose goro ġoe'a'e amahiono'o neġaneġano Iuda azağa kuru neġano Bana Madaġa Madaġano me'ode haramo onaido."

Jerusalema ekalesia azaġani'a Iuda mene azağa, Zuhi'a Boro mone ra'ete'e veize so'a tuġuriro

²² E'ano'o apostolo azağa zu ekalesia vaze boroboro'a ekalesia azağa nidu'a teite ġo'anadu, zeđe vaze nu me'uma reiro, Paulo zu Banabasi teite Antioka neġano tuġuzoga veize. Ze vaze 'ahoga, niġa Iuda, niġa 'ahoga'e Barasaba, zu vaze 'ahoga, niġa Silasi meiro. Anianine'e Zuhi'a Boro mone azağa ibito zini'ete'e azaġa.

²³ Ze so'ao 'ahige mirihadu tuġuriro, raena'a,

"Eme, zae negoze, apostolo azağa, ekalesia vaze boroboro, zu ekalesia azaġani'a, Iuda mene azağa Iesu mazao fie'ete'e, Antioka neġano zu Suria zu Kilikia haba'ano radiu'ete'e mazao matu'u ġoe'a tuġure'ohe.

²⁴ Eme hari 'ahoga igiro. Vaze nu'a emeġe mazaono'o amadu, ġoere nunu hina zamaze mae ġunuġununiro, ebu zamaze'a adudarote'e igiro. Rehano ze'e emeġe'a mene tuġuziro.

²⁵ E'ano'o emeġe nidu'a ġo'ane idanadu, vaze nu maha, ebu negofe manoga Banabasi zu Paulo teite zae vaġe tuġuzi'uma ra'ohe.

²⁶ Banabasi zu Paulo'e emeġe Zuhi'a Boro Iesu Keriso veize zeđe ġabone ahetirote'e azaġa.

²⁷ E'ano'o eme Iuda zu Silasi tuġuze'ohe, emeġe'a so'ao mirihate'e ġoe'a, zeđe'a hebe hina zu rae furenoga veize.

²⁸ Vine Zaḡoḡani'a ibitofeadu, emeḡe'a ḡo'anate'e ḡoe'a'e 'ahi'e'e. Eme'e goro haḡaiḡa nunu haḡao'i radu, aduga mene zini'uma. Rehano zae'a haḡai'uma haḡaiḡa'e 'ahi da'o.

²⁹ Ġuriro badi'aḡa veize teate'e maniḡa mene a'uma, ebu ru zu 'unuḡano harine runate'e maniḡa mene a'uma, ebu vase 'ahoga'e ane teite mene hahurate'e vazega teite ibi mene ve'oni'uma. Za haḡai 'uguḡa mene haḡaine, za'e haḡaize'a manohuda'uma. E'e da'o. Zae nidu'a bazo'i!"

³⁰ E'ano'o zeḡe ḡazaḡa'e tuḡzadu, Antioka neḡa onamiro, ebu Antioka ekalesia azaḡa nidu'a nu'ozadu, so'a ziniro.

³¹ Ebu zeḡe'a me'odirotene, ze iraduguzi'ete'e ḡoe'a egadu matu'iro.

³² Iuda ani Silasine'e peroveta azaḡa. Ze Zuhi'a Boro mone azaḡa mazao iradugu ḡoe'a borofe haramadu, inara ziniro.

³³ Ze mada nu e'ea radirote'e enogano, Antioka neḡano Zuhi'a Boro mone azaḡa'e zama roḡega veize zeḡe rana kuranadu bare tuḡuzi'iro. Ebu ze Ierusalemne neḡa bare onamiro, zeḡe tuḡuzirote'e azaḡa vaḡe. [

³⁴ U Silasi'e mene bari'uma radu e'ea radiro.]

³⁵ Paulo zu Banabasi'e Antioka neḡano radadu, vase ḡehaḡa teite Zuhi'a Boro ḡoere ihoziro, zu haramo ziniro.

Paulo ani Banabasine rovoṭiro

³⁶ Mada nu enogano, Paulo'a Banabasi niro, raena'a, "Aro, emeḡe'a ibite Zuhi'a Boro ḡoere haramirote'e neḡaneḡa nidu'a bare onamihi, ebu e'ea Zuhi'a Boro mone azaḡani'a nouge radiu'ete'e ḡiazih." "

³⁷ Banabasi ani ura'e tahi'a 'ahoga, niḡa Ioane, niḡa 'ahoga'e Mareko, ani zuni zamahatihi reiro.

³⁸ Rehano Paulo ani, Mareko zamahanoga'e mene manoḡa rae zamariro, mazaḡa Mareko'e ibite Pamufulia haba'anono'o muhize baradu, zeḡe teite mene gaue onamiro.

³⁹ Paulo zu Banabasi'e ḡoereze'a rira' onamirotene, ze rovoṭadu, avoavo onamiro. Banabasi'e Mareko zamahanadu, Kupro 'umuḡa ruhau onamiro.

⁴⁰ U Paulo'e Silasi zamaharo, ebu Zuhi'a Boro mone azaḡani'a Zuhi'a Boro ḡahunone manoga'ni'a zeḡe rana rouga veize, ze ani 'evoreo teadu iḡuniro.

⁴¹ Ze'e Suria zu Kilikia haba'a onamadu, e'ea radiu'ete'e ekalesiaḡa azaḡa inaraziro.

Paulo'a haba faḡano haramo ragavirote'e aheuḡa

16

Timoteo'a Paulo ḡatine onamiro

¹ E'e enogano Paulo ani, Derebe neḡa onamiro, ebu hena Lusitera neḡa onamiro. E'ea Zuhi'a Boro tahi'a 'ahoga, niḡa Timoteo'a radiunu. Ani vi'a'e Iuda roḡaeḡa. Zuhi'a Boro mazao fiinu, rehano moga'e Giriki vazega.

² Zuhi'a Boro mone azaḡa, Lusitera neḡa zu Ikonio neḡano radiu'ete'e'a, raena'a, "Timoteo'e vase manoga." reiro.

³ Ebu Paulo ani ura'e, Timoteo'a zeḡe teite onamoga uratiro. Rehano Iuda azaḡa e'e haba'ano radiu'ete'e, ze edeḡa Timoteo moga'e Giriki vazega. E'ano'o Paulo'a Timoteo ahi'a rana iḡuri haḡairo, hena iḡite Iuda azaḡani'a ḡoeri'uma reiro.

4 Ebu ze neġaneġa ragave oname'ena'a, Ierusalem neġano apostolo azaġa zu vaze boroboro'a ġoere idanirote'e ġoe'a ihozido, zeġe e'e haġaiġano radoga veize.

5 E'ano'o ekalesia azaġa'e Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e moneo inarido, ebu mada nidu'a Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e azaġani'a ġeharu onaminu.

6 Paulo zu ane hegotirote'e azaġa, ze Ferigia zu Galatia haba'ano onamiro, mazaġa Vine Zaġoġani'a Asia haba'ano haramoga garariro.

7 Ze Musia haba'a diuġihi ra'ete'ea feurirotene, ze ura Bitunia haba'a onamihi reiro, rehano Iesu Vine Zaġoġani'a gararo ziniro.

8 E'ano'o ze Musia haba'a zogoradu, Toroa neġa ovoiro.

9 E'e ohe'ano Paulo ani iġunaro. Makedonia vazeġa 'ahogani'a edanadu umine'enogano horoniro, raena'a, "Makedonia haba'a fare onaadu, emeġe danafo'i!"

10 Paulo'a iġuna e'e horonirotene, eme, e'ea hari manoġa haramoga veize Badi'a'a tuġufe'ohe rae zamaradu, Makedonia haba'a onamoga veize ġarihe ruhibiro.

Lidia'a Zuhi'a Boro mazao firo

11 Eme Toroa neġanonno'o ġasi hina, roġoroġe Samotarake 'umuġa ruhau onamiro, ebu irarirotene, Neapoli toġatoġaġa ruhau onamiro.

12 E'eano'o Filipi neġa onamiro. Filipi neġa'e Makedonia haba'a zamaġano ne boro zu Roma azaġa ne. Eme mada nu e'ea radiunu.

13 Fura madaġano, eme Filipi neġa ġabi'a enoga buanadu vu onamiro. Eme 'ane, Iuda azaġani'a e'ea nu'oranadu kurau'e gaogi, rae zamariro. Ebu e'ea ehoradu, nu'ora' onairote'e roġaeġa roġaeġa ġoreziro.

14 Paulo ġoere abito haunute'e roġaeġa 'ahoga'e niġa Lidia. Ani'e Tuatira neġa roġaeġa, ebu dabua kanaġa serone'ete'e gauga boro haġaido, zu Badi'a kurano haudote'e roġaeġa. Zuhi'a Boro'a zamaġa bohano haro. E'ano'o ani Paulo ġoere egadu mae ġihiniro.

15 Ebu Lidia zu ane neo radiu'ete'e azaġa bapatizozitotene, ane'a umifiro, raena'a, "Za, e'e hube hune Zuhi'a Boro mazao fie'ohe rae zamaro'idene, eġe ne onaadu e'ea rado'i!" Ebu ani 'ouge te'ote'anadu, ane ne zamafe onamiro.

Paulo ani Silasi ne Filipi ġu'a neġano ohoziro

16 Mada 'ahogano eme kuru haba'a oname'enogano, tuġure roġae tahi'aġa hidiro. Ani'e vine sau'ani'a ane zamao radiunu. E'ano'o ani'e zama moneo nagini'a fureratite'e rae furenido. Ani'e 'ouge haġae'ena'a ane boro azaġa veize moni boro haġaido.

17 Ani'e, Paulo zu emeġe hegotte'ena'a, ġihau ġoere iġuniro. "'Ahi duġuru'e Niġa Hitaga Hune Badi'aġa tuġure azaġa! Ze'e Badi'a'a nouge nouge za ġabozite'e ibiġa rae furenno zini'ohe."

18 Ani mada ġehaġa 'ouge da'o haġae onaminutene, Paulo ani e'e egoga fuġoniro. E'ano'o tehadu roġae tahi'aġa zamao radiu'ete'e vineġa sau'a e'e niro. "Iesu Keriso niġano, eġe'a ġa'ohe. Roġae tahi'aġa e'e mazaono'o buano'i!" Ġoere e'e arigano vine sau'ani'a roġae tahi'aġa mazaono'o buaro.

19 Tuġure roġae tahi'aġa e'e boro azaġa'e ederiro, ani zeġe veize moni mene haġai'uma. E'ano'o ze Paulo zu Silasi oboze teadu, ne hunio ahase onamiro, gavamani azaġani'a kotazoga veize.

20-21 Ze Roma gavamani azaġa vaġe tutuze onamadu ziro, raena'a, "'Adi duġuru'e Iuda azaġa. Ze'e haġai nunu vaze ihozadu, emeġe ne azaġa zama

ḡunugunune'ohē. Zeḡe'a ihoze'eta'a'e, Roma azaḡani'a mae ḡihinoga zu haḡaoga'e goro."

22 Ebu vaze ḡuḡuvaḡa zuni Paulo zu Silasi aḡirezi'ete'e azaḡa teite 'auḡiro. Ebu gavamani azaḡani'a zeḡe tahi'a tahi'a tuḡuzadu, "Dabuaze zigi vaḡinadu somori hina bouzo'i!" reiro.

23 Ze bouze sausaurote'e enogano, ḡuano ohoziro, ebu ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazeḡa nina'a, "Fairu gadizo'i!" reiro.

24 ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazeḡa'e e'e ḡoe'a egadu, ḡu'a neḡa zamaḡa huneo ohoziro, ebu ire aduga ho'ogano odaze veonadu 'ufune modiro.

25 Ohere nemanemao Paulo ani Silasine'e kuraunu, zu bada ma'ena'a Badi'a niguninu, ebu ḡu'a azaḡa'e abito zininu.

26 E'e zamaḡano haba'a tabara ḡihau hagariro. E'ano'o ḡu'a neḡa ohonirote'e haba'a zuni hagariro. Ebu ḡu'a neḡa ibihetaḡa nidu'a tabara bohataro, ebu ḡu'a azaḡa 'ufuzirote'e auriga nidu'a butau ḡouriro.

27 ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazeḡani'a evatadu, ḡu'a neḡa ibihetaḡa bohatanoga horonirotene, kariḡa hizi madu, ane'a bare ḡounihi reiro, mazaḡa ani 'ane ḡu'a azaḡa nidu'a feraneha, rae zamariro.

28 Rehano Paulo'a ḡihau ḡoere iḡune'ena'a, "Ago 'ougo'i! Emeḡe nidu'a 'ada." reiro.

29 ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazeḡa'e ḡurizabu raena'a ihure huḡane madu ḡu'a neḡa dure diḡiro. Ebu rereru'ena'a, Paulo zu Silasi zamao ḡuḡuriro.

30 Ebu ani ḡu'a neḡanono'o mae buzadu ḡadiziro, raena'a, "Vaze boroboro, e nagini haḡaine ḡabone hidi'uma?"

31 Zeḡe'a naenaenina'a, "Zuhi'a Boro Iesu mazao fio'i! 'Ougine, ḡae zu ḡae neo radiu'ete'e azaḡani'e ḡabone hidi'uma." reiro.

32 Ebu ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazeḡa zu neḡano raidiu'ete'e azaḡa nidu'a mazao Zuhi'a Boro ḡoere rae fureno ziniro.

33 Ebu 'ize ohere rehano, ḡu'a gadine'ete'e vazeḡani'a anianine tutuze onamadu bouzirote'e iḡu'a vuzu'o ziniro. Ebu ane zu neḡano radiu'ete'e azaḡa nidu'a zogone bapatizo meiro.

34 Ebu ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazeḡani'a ane ne tutuze onamadu ogomu ziniro. Ani'e neḡa azaḡa nidu'a teite matu'u boro haḡairo, mazaḡa ze'e Badi'a mazao fiuro 'ahine.

35 E'e irarirotene, gavamani azaḡani'a zeḡe gau azaḡa tuḡuziro, ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazeḡa nouga veize, raena'a, "E'e azaḡa tuḡuze buzo'i!"

36 Ebu ḡu'a neḡa gadine'ete'e vazeḡani'a Paulo niuro. "Gavamani azaḡani'a ḡoere tuḡureha, zae tuḡuze buzoga veize. E'ano'o izidi 'ada zama roḡeḡano onamo'i!"

37 Rehano Paulo'a gavamani gau azaḡa ziro, raena'a, "Eme'e Roma mone azaḡa. Ze kotao zu mene ohofa rehano, hunio boufadu ḡu'ano ohofeha. Ebu izidi ze, hena, sifu tuḡufe bufihi ra'ohē. Mene 'ougi'uma! Zeḡe hune'a onaadu, tutufe bufi'uma."

38 Gavamani gau azaḡani'a gavamani azaḡa vaḡe onamadu ziro. "Paulo zu Silasi'e Roma mone azaḡa." reirotene, ze rihau rudaro.

39 E'ano'o gavamani azaḡa'e zeḡe vaḡe onamadu umiziro, zeḡe mazao nagini sau'a haḡairote'e rae modoga. Ebu gavamani azaḡani'a zamaze buzadu umiziro. "Filipi neḡa mode iḡuno'i!"

40 Ebu anianine ḡu'anono'o buarotene, Lidia ne onamiro. E'ea Zuhi'a Boro mone azaḡa hidadu, inara ḡoe'a ziro, ebu Filipi neḡanono'o iḡuniro.

17

Paulo Tesalonika neĝano

¹ Paulo zu Silasi ze Amefipoli zu Apolonia neĝa vitau onamadu, Tesalonika neĝano feuriro. E'e neĝano'e Iuda azaĝa kuru neĝa 'e'e.

² Paulo ani iĝaiĝa haĝae'ete'e teige, Bana Madaĝa madaĝano Iuda azaĝa kuru neĝa diugadu, buka zaĝoga me'ode'ena'a Iuda azaĝa teite ĝo'aniro. 'Ouge'ena'a Bana Madaĝa madaĝa uĝidu meiro.

³ Ani'e buka zaĝoĝanono'o ĝoere 'ahoga me'ode'ena'a, Keriso'e zaharani'uma ebu runeono'o bare gabodi'uma rae trote'e, faifairu ihoziro. Ebu 'ahige reiro, "Eĝe'a rae furene'ete'e vazeĝa, niĝa'e Iesu, ane huga'e Keriso."

⁴ Ebu Iuda azaĝa nu'e zamaze'a bohatanadu Paulo ĝoere mae ĝihiniro, ebu Paulo zu Silasi teite 'aŭgiro, ebu Giriki azaĝa ĝehaĝa Badi'a gubane'ete'e, zu e'e neĝano nize boro roĝaĝa ĝehaĝa zuni 'aŭgiro.

⁵ Rehano Iuda azaĝa nu'e e'e horonirotene, Paulo zu Silasi mazao ahiahi meiro. E'ano'o ĝonore azaĝa maketi haba'ano rau taŭge'ete'e, mae nu'ozadu, Tesalonika neĝa zamaĝano utitih radu harae ĝuzuhiro. Ebu Iasoni ne haonadu Paulo zu Silasi vaĝiro, vaze ĝuĝuvaĝa mazao mae buzoga veize.

⁶ Ze mene horozirotene, Iasoni zu Zuhi'a Boro mone azaĝa nu ahasise buzadu, kanisoro azaĝa zamao ohoziro, ebu ĝihau ĝoeriro, raena'a, "Paulo zu Silasi'e haba nidu'a zamaĝano vaze mae ĝunuĝunuze onaeha. Ebu ze emeĝe ne zuni diugeha.

⁷ Ebu Iasoni'a ane neo mae zouziro. Ze'e Roma zuhi'aĝa goro ĝoe'a vari'e'ohe, mazaĝa ze'e kini 'ahoga 'e'e ra'ohe. Niĝa'e Iesu."

⁸ E'ea nu'orarote'e azaĝa zu kanisoro azaĝani'a e'e iĝirotene, zamaze'a adudu ĝouriro.

⁹ Rehano ze'e Iasoni duĝuru mazaono'o mae buzite'e moniĝa madu, tuĝuze onamiro.

Paulo Berea neĝano

¹⁰ E'e ohe'ano, Zuhi'a Boro mone azaĝani'a Paulo zu Silasi zogone tuĝuzadu Berea neĝa onamiro. Berea neĝano feurirotene, Iuda azaĝa kuru neĝa diugiro.

¹¹ Berea azaĝa'e zamaze mene riĝa, Tesalonika azaĝa mene heuĝa. E'ano'o Paulo'a harami'ete'e ĝoe'a faifairu iĝiro, zu ane haramo ĝoe'a'e huga ga mene radu, mada nidu'a buka zaĝoga me'ode udahido.

¹² Ebu Iuda azaĝa ĝehaĝani'a Zuhi'a Boro mazao fiuro, zuni Giriki roĝaĝa zu Giriki ohozeĝa nize boroboro ĝehaĝani'a Zuhi'a Boro mone reiro.

¹³ Rehano Iuda azaĝa Tesalonika neĝano radiu'ete'e'a, Paulo'a Berea neĝano zuni Badi'a ĝoere haramirote'e iĝirotene, zeĝe zuni Berea neĝa onamadu, Berea azaĝa so'oze tutuzadu, nu'oze harairo.

¹⁴ E'ano'o Zuhi'a Boro mone azaĝa'e Paulo da'o zogone tuĝune davara haba'a onamiro. U Silasi zu Timoteo'e Berea neĝano radiro.

¹⁵ Paulo ĝatinirote'e azaĝa'e Paulo Atena neĝa tutune onamiro. Ebu Paulo'a zeĝe mazao Silasi zu Timoteo veize ĝoere tuĝuriro, raena'a, "Eĝe vaĝe ĝarihe aro'il" reiro. Ebu ze ĝoere odohe, Berea neĝa bare onamiro.

Paulo Atena neĝano

¹⁶ Paulo'a Atena neĝano Silasi zu Timoteo guhize radirote'ea, ĝuriro badi'aĝa ĝehaĝa e'ea horonirotene, zamaĝani'a adudaro.

17 E'ano'o ani Iuda azağa kuru neğa diuğadu, Iuda azağa, zu Giriki azağa Badi'a gubane'ete'e teite, Iesu Keriso ğo'anido, zuni mada nidu'a ne huni maketi haba'ano iniu iniu'a onairote'e teite ğo'anido.

18 Ebu edeğa azağa nu, Epikuro ga Sitoa rae huze'ete'e teite hidadu, ğoere 'u'ue titiro. Ebu Paulo'a Iesu hariğa zu Iesu'a rudanadu bare ğabodirote'e rae fureniretene, vaze nu'a 'ahige reiro, raena'a, "Ĝoe'a fu'a vazeğa 'adi nagini reih ra'oh'e?" Ebu hena, nu'a raena'a, "Badi'a 'ahoga nu rae furene'e gaogi." reiro.

19 Ebu ze Paulo tutunadu Areopago mağano kanisoro azağa nu'onu'o haba'a onamiro. Ebu zeğe'a nina'a, "Ĝae'a rae furene'ete'e ihoreğa iziga 'adi'e nagini, eme ura ederihi ra'oh'e,

20 mazağa emeğ tegao ibite mene hune zu igirote'e hariğa 'ahoga rae furene'oh'e. E'ano'o ani huga'e nagini, eme ura ederihi ra'oh'e."

21 Mazağa Atena azağa, zu haba 'ahoga 'ahoga azağa e'ea radiu'ete'e hağai'e 'ahiguğa. Zeğe nidu'a, zeğe radiu tauğe'ena'a, ihore iziga ğoeroga zu egoga da'o uratiro.

22 Ebu Paulo'a Areopago kanisoro azağa zamao edanadu ğoeriro, raena'a, "Atena azağa, e za horozatene, 'ahige zamareha. Za'e badi'a zehağa kurano hau'ete'e azağa.

23 Mazağa eğe'a zae neo ragavatene, zae'a kurano hau'ete'e ğauğa ğehağa horoneha. E'e zamağano dibu'o fatağano ğoere 'ahoga mirihoga horoneha, raena'a, "EME AĞU'A BADI'AGA VEIZE". Za ağu'a badi'ağa mazao kurau'oh'e. E'ano'o eğe'a Badi'a a'e iniu rae furenih ra'oh'e.

24 Badi'a ani, haba zu e'e zamağano radiu'ete'e ğauğa nidu'a hağairo. Ani'e Zuhi'a Boro, adure zu raha zuhi'ani'oh'e. 'Ahine dibu'o neğa zamağano mene radiu'oh'e. A'e vaze'a 'evore hina ogorarote'e neğa.

25 Ane huga'e ğabone, ğabone iriga zu ğau nidu'a vaze nidu'a zini'ete'e Badi'ağa. E'ano'o ane mazao'e ferene'ete'e ğauğa o'o'a. Vaze'a ane veize ğau 'ahoga mene hağao ha'uma.

26 Badi'a ani, vaze tibuhuga hağaadu, aniono'o haba 'ahoga 'ahoga azağa nidu'a hağairo, vaze'a haba nidu'a zamağano radoga veize. Ebu zeğe'a radi'uma madağa rae tiro, zu radi'uma haba'a ğonanega hağairo.

27 Badi'a'a 'ougirota'a'e, vaze'a Badi'a vağoga veize, ebu inare vağadu Badi'a hidoga veize. Rehano huga'e ani'e emeğe nidu'a mazaono'o mene fağa.

28 Mazağa eme ane ğabone zamağano ğabode oname'oh'e, ebu hare'oh'e, ebu radiu'oh'e. Zae bo'agano bada garahe'ete'e vazeğa 'ahogani'a 'ahige tirote'e teige, raena'a, "Emeğe zuni ane mariga."

29 Eme Badi'a ene 'ahine, Badi'a huga'e golo (gold) ga siliva (silver) ga hadi hina vaze'a zamaradu hağae'ete'e ğauğa teite idağa rae mene zamari'uma.

30 Ibite bone, vaze ağu'a 'ahine, 'uguğa hağaiğa hağaidote'ea, Badi'a ani ğiaze modido. Rehano izidi'e haba nidu'a zamağano radiu'ete'e azağa nidu'a ane'a zi'oh'e. 'Zamaze ğihuno'!

31 Mazağa ani'e haba nidu'a zamağano radiu'ete'e azağa ibi dudugano kotazite'e madağa rae tiro. Ebu kota ibito ha'uma vazeğa zuni ohoniro. E'e vazeğa'e ani'a runeono'o bare ğaboniro. 'Ouge'ena'a, Iesu'e hube hune vaze nidu'a kotazi'uma rae fureniro."

32 Paulo 'ize ğoere onamihi ra'enogano, Atena azağani'e, rune vazeğani'a bare ğabodirote'e ğoe'a igirotene, vaze nu'e Paulo eğofu haro.

U vase nu'e 'ahige reiro, raena'a, "E'e hariġa'e nougine vesu'u bare igi'uma."

³³ Paulo'e e'e igirotene, ġoe'a nema'o 'uadu, kanisoro azaġa mode iġuniro.

³⁴ Rehano vase nu'e Paulo teite 'auġadu, Zuhi'a Boro mazao fiġro. E'e zamaġano'e, Areopago kanisoro vaseġa 'ahoga, niġa Dionusio, zu roġae 'ahoga, niġa Damari, ebu vase ġehaġa zuni.

18

Paulo Korinto neġano

¹ E'e enogano, Paulo ani Atena neġa modadu, Korinto neġa onamiro.

² E'ea Iuda vaseġa 'ahoga, niġa Akula hidiro. Ani'e Ponto haba'a vaseġa. Itali haba'anono'o inuga Priskila teite Korinto neġa onaadu, mada nu da'o radiro, mazaġa Roma zuhi'aġa, niġa Klaudio'a, "Iuda azaġa'e nidu'a Roma neganono'o vaġino'i!" rae ziro 'ahine. Ebu Paulo ani, ze ġiazi' onamiro.

³ Paulo zu zeġe moni gauga'e tiba: taruha ogone'ete'e faraġa rafaġa 'aune turinido. E'ano'o Paulo'e zeġe teite radadu gaido.

⁴ Ebu ani'e Bana Madaġa madaġa nidu'a, Iuda azaġa kuru neġano haramido, ebu Iuda zu Giriki azaġani'a Zuhi'a Boro mazao fiġa veize inare ġoerido.

⁵ Silasi zu Timoteo'a Makedonia haba'anono'o onairotene, Paulo ani, mada nidu'a haramo moneo da'o gau'e hunido, ebu Iuda azaġa mazao "Iesu'e Keriso." rae doġo'ani furenido.

⁶ Rehano ze Paulo haramo 'ue ġoerinu, zu ġoere sau'a hina roninutene, ani'e dabuaga zu'izu'inadu ziro, raena'a, "Za ire roga diuġo'idene, a'e zae sau'a u'ano ro'i! E'e aduga'e eġe mazao o'o'a. E izidiono'o'e onamadu, Iuda mene azaġa mazao harami'uma."

⁷ Ebu ani, Iuda azaġa kuru neġa modadu, vase niġa Titio Iusito, ani ne onamiro. Ani'e Badi'a kurano haudote'e vaseġa. Ani ne'e Iuda azaġa kuru neġa genaġano.

⁸ Iuda azaġa kuru neġa ibitohau'ete'e vaseġa'e niġa Krisipo. Ani zu neġano radiudote'e azaġa nidu'a Zuhi'a Boro mazao fiġro. Korinto neġa azaġa ġehaġa zuni Paulo haramo egadu, Zuhi'a Boro mazao fiġro ebu bapatizo meiro.

⁹ Ohere 'ahogano, Zuhi'a Boro'a iġunao Paulo niro. "Ago rihano'i! Rehano 'ize haramo onamo'i! Hebe'o ago 'ue rado'i!"

¹⁰ Mazaġa e'e ġae teite radiu'ohe. Vaze 'ahogani'a zuni sausau'oga veize mene agato ġani'uma, mazaġa ne 'adao'e eġe none re'uma azaġa ġehaġa."

¹¹ E'ano'o Paulo'e Korinto neġano muri tiba zu bato fu'o tiba fare (6) radadu, Badi'a ġoere ihozido.

¹² Vaze 'ahoga, niġa Galio, ani'a Akaia haba'a gavanaġa reirote'ea, Iuda azaġani'a tiburanadu, Paulo obone tiro, ebu kota haba'a tutene onamiro.

¹³ Ebu raena'a, "Vaze 'adi'e, vazevaze'a Badi'a mazao kuranoga veize, zamaze au'ohe. Badi'a 'ahoga mazao kurau'eta'a'e, Roma azaġa goro."

¹⁴ Ebu Paulo'a ġoerihni ra'enogano, Galio'a Iuda azaġa ziro, raena'a, "Ego'i! Iuda azaġa! Vaze 'ahogani'a goro vari'ifo, ga haġai sau'a boro haġaifone, eġe'a ġoereze ego zinifo.

¹⁵ Rehano za'e Iuda azaġa mone ġoe'a ga niġa ga goroga nunu moneo ta'iro'ite ġo'ano'idene, zae da'o ġo'ane faino'i! E'e 'uguġa kotaġa mene haġai'uma."

¹⁶ Ebu Galio'a kota haba'anono'o tuġuze buziro.

¹⁷ Ebu zeḡe nidu'a, Iuda azaḡa kuru neḡa ibitohau'ete'e vazēḡa, niḡa Sositene obone teadu, kota haba'a 'usigano bouniro. U Galio'e giane re'ore'iro.

Paulo'a Korinto neḡanono'o Antioka neḡa bare onamiro

¹⁸ Paulo'a Korinto neḡano 'ize mada ḡehaḡa radirote'e enogano, Zuhi'a Boro mone azaḡa muhizadu, Suria haba'a ruhau onamiro. Priskila zu Akula'a ḡatine onamiro. Paulo'e 'ize 'izema ruhanogano, Kenekrea toḡatogaḡano iḡuḡa vari'iro, mazaḡa ani ibite Badi'a mazao kuranadu, ḡoere rinede tirote'e zamaḡano radiunu 'ahine.

¹⁹ Ze Efeso neḡano feurirotene, Priskila zu Akula'e e'ea ohoze modiro, u ani'e Iuda azaḡa kuru nega diuḡadu, Iuda azaḡa teite hari manoga ḡo'aniro.

²⁰ Ze'e Paulo'a zeḡe teite e'ea faḡa radoga uminiro rehano, ani mene mae ḡihiniro.

²¹ Rehano ani muhize iḡune'ena'a, 'ahige reiro. "Badi'a'a uratine, zae vaḡe bare onai'uma." Ebu ani Efeso neḡanono'o ruhau onamiro.

²² Paulo'a Kaisarea neḡano feurirotene, Ierusalemne neḡa onamadu, ekalesia azaḡa teite hido titiro, ebu bare Antioka neḡa onamiro.

Paulo'a haba faḡano harame ragavirote'e uḡiduḡa

²³ Paulo ani, mada mene ḡehaḡa Antioka neḡano radirote'e enogano, e'eano'o iḡunadu, Galatia zu Ferigia haba'ano nega 'ahoga 'ahoga onamiro. Ebu Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a nidu'a inaraziro.

²⁴ U Iuda vazēḡa 'ahoga, niḡa Apolo, ani Efeso neḡa onairo. Ani'e Alesandria neḡa vazēḡa. Ani faifairu ḡoere'ete'e vazēḡa zu buka zaḡoga zuni faine ederoga.

²⁵ Zu Zuhi'a Boro ibi fairu ederirote'e vazēḡa, ebu zama nidu'a hanadu inare ḡoerido zu Iesu hariḡa hugano da'o ihozido. Rehano Ioane'a bapatizozirote'e da'o edeḡa.

²⁶ Apolo ani Iuda azaḡa kuru neḡano mene rihau'ena'a ḡoeriro. Rehano Priskila zu Akula'a ḡoe'a igirotene, neze tutune onamadu, Badi'a ibi huga faifairu ihoniro.

²⁷ Ebu Apolo'a Akaia haba'a onamihi reirotene, Zuhi'a Boro mone azaḡani'a inara ḡoe'a haro. Ebu Akaia haba'ano Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a veize so'a mirihe tuḡuriro, zeḡe ani'a onamite'ea mae ḡihinoga. Apolo'a e'ea feurirotene, Badi'a'a ḡahunone manoga zenadu, Zuhi'a Boro mazao fiidote'e azaḡa borofe ihoze danazinu.

²⁸ Mazaḡa ani'a buka zaḡoganono'o "Iesu'e Keriso" rae ihoze'ena'a, Iuda azaḡa teite hunio ḡihau ḡo'anadu buziro.

19

Paulo Efeso neḡano

¹ Apolo'a Korinto neḡano radiunute'e madaḡano, Paulo ani maḡa haba'a tihithine onamadu, Efeso neḡano feuriro. E'ea Zuhi'a Boro tahi'a nu hidadu,

² ḡadiziro, raena'a, "Za, Iesu mazao firote'e zamaḡano, Vine Zaḡoga'ani'a zae vaḡe ovairo hehe?"

Ze naenaenina'a, "Mene! Eme, Vine Zaḡoga ra'ete'e zuni mene igiro."

³ E'ano'o Paulo'a ḡadizena'a, "Za naḡi bapatizo meiro?" reirotene, ze'a naenaenina'a, "Ioane bapatizo meiro." reiro.

4 Paulo'a raena'a, "Ioane'a bapatzozirota'a'e, zae'a zamaze ġihunadu, haġai sau'a modoga. Ebu ani zina'a, 'Eġe ġaruna onait'e vazega mazao fio'i! A'e Iesu.' rae reiro."

5 Ze ġoere e'e igirotene, Zuhi'a Boro Iesu niġano bapatzizo meiro.

6 Ebu Paulo'a 'evo'a zeġe rana tirotene, Vine Zaġoġani'a zeġe vaġe ovairo, ebu ze ago 'ahoga 'ahogano ġoeriro, ebu Badi'a'a ihozirote'e ġoe'a rae fureniro.

7 E'e zamaġano'e, ohoze gaubanana zu aheu fare (12) heuġani'a radiro.

8 Ebu Paulo ani, Iuda azaġa kuru neġa diuġadu, e'ea bato uġidu inare haramido. Ebu Badi'a'a zuhi'azite'e ġoe'a Iuda azaġa teite ġihau ġo'aniro, zeġe zuni Iesu mazao fioga veize.

9 Rehano Iuda azaġa nu'e, teġa riranadu, Paulo ġoere hezaho haro, ebu vase ġehaġa ubumao Zuhi'a Boro ibi sausaune ġoeriro. E'ano'o Paulo'e Iuda azaġa kuru neġa mode buanadu, Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a zamaze onamiro. Ebu vase 'ahoga niġa Turanu, ane'a ihoze'ete'e neġa onamadu, mada nidu'a e'ea ġo'ane ihozido.

10 'Ouge haġae onamoo, muri aheu meiro. E'ano'o Iuda azaġa zu Giriki azaġa Asia haba'ano radiu'ete'e'a nidu'a, Zuhi'a Boro ġoere igiro.

Sikeva ubuga duġuru'a vine sau'a hegone bune nuriro

11 Badi'a ani, Paulo gauono'o gigi'a haġaiġa iġaiġa mene horone'ete'e haġaido.

12 Vaze nu'e, Paulo'a odohe raudote'e mukoġa zu vidau gaudote'e dabuaġa afa'a madu, ugi azaġa ranao tidotene, ugize'a manorido, zu vine sau'ani'a buado.

13 U Iuda azaġa nu haba 'ahoga 'ahogano ragave'ena'a, vase mazaono'o vine sau'a hegoze buze'ete'e'a, ze Zuhi'a Boro Iesu ni rae nuriro. Ze vine sau'a zinu, raena'a, "Iesu ni, Paulo'a rae haram'e'ete'e, e'e niġano ġa'ohe. Vaze mazaono'o buano'i!" rae reiro.

14 Dibuo hau'ete'e boro 'ahoga, niġa Sikeva, ane ubuga fu'o zu aheu fare (7) zuni e'uge haġairo.

15 'Ougirotene, vine sau'ani'a naenaezina'a, 'ahige reiro. "Iesu eġe edeġa, zu Paulo eġe edeġa, u za'e iniu?"

16 'Ouge radu e'e vineġa sau'ani'a radiu'ete'e vaseġani'a, zeġe rana rafatiro, ebu ani inara'e zeġe teite mene idaġa 'ahine, zeġe nidu'a raharahaziro. E'ano'o tahi'a tahi'a'e firina zu ahirize ruau'ena'a, neon'o ferau buaro.

17 Efeso neġano Iuda azaġa zu Giriki azaġani'a e'e hariga igirotene, zeġe nidu'a ġiġaroziro, ebu Zuhi'a Boro Iesu ni nigune ġihiniro.

18 Ebu Zuhi'a Boro mazao firote'e azaġa ġehaġani'a onaadu, aneane haġai sau'a rae fureniro.

19 Nabone azaġa ġehaġa'e zeġe murava bukaġa odohe onaadu, vase nidu'a ubumao hufi haoniro. Hufi haonirote'e bukaġa naeġa nidu'a me'ode nu'onirotene, siliva moniġa 50,000 reiro.

20 'Ouge'ena'a, Zuhi'a Boro ġoere'e gigi'eita bororu onamiro zu inare onamiro.

Efeso neġano hara boro'a fureraro

21 Efeso neġano 'uguġani'a furerarote'e ġarugano, Vine Zaġoġani'a Paulo ibito hanadu, ani Makedonia zu Akaia haba'a onami'udu'u, Ierusalem neġa onami'uma rae zamariro, ebu raena'a, "Ierusalem neġa onamite'e ġarugano, Roma neġa zu onami'uma." reiro.

²² E'ano'o Paulo'e, ane dana vazega aheu, Timoteo zu Erasto Makedonia haba'ano ibite tuguziro, u ani'e mada nu Asia haba'ano radiunu.

²³ E'e madağa heugano, Efeso neğano aduga boro'a Zuhi'a Boro Ibi mae gihine'ete'e azağa moneo fureraro.

²⁴ E'e hağaiğa'e 'ahige fureraro. E'ea vase 'ahoga, niğa Demetrio'a radiunu. U Efeso roğae badi'ağa niğa'e Atemisi*^{*}. Demetrio'e, siliva hina e'e badi'ağa dibu'o neğa kobefe idane hağae'ete'e gauga odohe durido, ebu tahi'a gehagani'a ane 'u'ugano gauadu, moni boro meido.

²⁵ Demetrio'e, ane gau azağa zu ane gau heuga hağae'ete'e azağa nu'ozadu ziro, raena'a, "Nego, zae edeğa, eme'e gau 'adi hağaadu moni boro ma'ohe.

²⁶ Za, Efeso neğano zu Asia haba'a nidu'a zamağano Paulo'a vase gehağa zamaze anadu, tutuze ve'ozirote'e horoniro, zu igiro. Ani raena'a, "Evore hina hağae'ete'e badi'ağa'e mene badi'a.' ra'ohe.

²⁷ Nougine eme gau niğani'a sauta'uma, zuni Atemisi, roğae badi'ağa boro, ane dibu'o neğa zuni vase'a huga o'o'a re'uma. Zu roğae badi'ağa, ani niğa gih'i'a ra'ete'e'a daugi'uma. Asia haba'a zu haba 'ahoga 'ahogano vase nidu'a'a kurano hau'e rehano, 'ougi'uma."

²⁸ Nu'orarote'e azağani'a e'e igirotene, mağune rudaro ebu houna'ena'a, "Efeso azağa roğae badi'ağa, Atemisi'e niğa boro bagağa!" reiro.

²⁹ Ebu Efeso neğa azağa nidu'a'a houna'adu harae gūzuche huniro. Ebu Makedonia haba'anono'o Paulo gātine onairote'e azağa, Gaio zu Aristako, ze oboze teadu, ahase'ena'a, zeğe nidu'a Efeso nu'onu'o haba'a idağa dure diugiro.

³⁰ Paulo ani, vase gūguvağa gōrezihī radu zeğe gūnuğano diugihi reiro rehano, Zuhi'a Boro tahi'a duğuru'a garariro.

³¹ Zuni Asia haba'a gavamanio gau'e'ete'e azağa nu'e Paulo vase. Zeğe zuni umide goere tugurena'a, "Nu'onu'o haba'a ago diugo'i!" reiro.

³² Ebu Efeso nu'onu'o haba'ano'e, vase gūguvağa nidu'a harae gūzuhido. Ze goere 'ahoga 'ahoga rae houna'ido, rehano e'e zamağano vase gehağa'e ağu'a, nagini u'ano diugirot'a'e.

³³ Iuda azağa nu'a, vase 'ahoga, niğa Alesana, ani vase gūguvağa zamao duine moneneadu, nougi'uma rae ihoniro. Ane'a e'ea edarotene, hara'a zuhutanoga veize 'evo'a gihiniro, ebu vase gūguvağa gōrezihī reiro.

³⁴ Rehano Alesana'e Iuda vazega. Vaze gūguvağani'a e'e ederitotene, ze nidu'a ago tibano huau'ena'a, "Efeso azağa roğae badi'ağa Atemisi'e niğa boro bagağa!" reiro. Goere tiba e'e da'o barebare rae harae onamo, mada aheu (2 hours) meiro.

³⁵ Ne gavamaniğa veize seketeri gauga hağae'ete'e vazega 'ahogani'a vase gūguvağa hara garariro, ebu zeğe nidu'a sifu radirotene, ani zina'a, "Efeso azağa, vase nidu'a edeğa, Efeso neğa'e roğae badi'ağa boro Atemisi dibu'o neğa taufe radiu'ohe, zuni Atemisi iriğa hadiğa adureono'o ovairote'e zu taufe'ohe.

³⁶ E'ebano'o Efeso azağani'a 'ouge'eta'a'e, hağai hugahuga. E'ano'o za ago harao'i! Ğurizabuo ğau 'ahoga ago hağae taugo'i!

³⁷ Za vase aheu 'adi zamaze onaa rehano, ze emeğe kuru neğano ğau 'ahoga mene gonotaneha, zu emeğe roğae badi'ağa niğa mene sausaune goereha.

* **19:24** E'e badi'ağa'e huga gehağa hağai'uma badi'ağa rae zamariro.

³⁸ Demetrio zu ane gau tiba azağa'e vase 'ahoga 'utihi reine'e, kota onamine manoga. Kota'e boha'a, zu e'ea gavana azağani'a radiu'e 'ahine, e'e haba'ano goere aduga ane mazao ri'inine manoga.

³⁹ Ga zae mazao goere 'ahoga e'e reine, Efeso gavamani gorogano ne azağani'a nu'oru'ete'e zamağano go'anine manoga.

⁴⁰ Eme'e, izidi 'ada harae guzuhate'e hağaiga u'ano, nougine'e gavamani azağani'a emeğe rana aduga ti'uma. Eme'a haraata'a'e mazağa o'o'a 'ahine, eme'e emeğe moneo goeroga mene idara'uma.

⁴¹ Ani 'ouge goeradu, vase guğuvağa tuğuze gouriro.

20

Paulo'a Makedonia zu Giriki haba'a onamiro

¹ Efeso neğano harae gunugunirote'e'a haugirotene, Paulo ani Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a huze nu'ozadu, inara goe'a ziro, ebu "E'e radihi!" radu, Makedonia haba'a onamiro.

² Ani e'e haba'ano oname'ena'a, Zuhi'a Boro mone azağa inara goe'a gehağa ziniro. E'ebu'u Giriki haba'ano feuriro.

³ E'ea feurirotene, bato uğidu radiro. E'e enogano Suria haba'a ġasi hina onamihi reirotene, Iuda azağani'a Paulo matihi radu neneğani'ete'e iğiro 'ahine, ani zamaradu, "Makedonia mone onamadu bari'uma." rae reiro.

⁴ U ane teite oname'eta'a'e, Berea neğa vazega, niğa Sapatero, ani'e Puro ubuga, ebu Tesalonika neğa azağa'e nize Aristako zu Sekundo, ebu Derebe neğa vazega'e niğa Gaio, ebuni Timoteo, ebu Asia haba'a azağa'e nize Tukiko zu Torofimo.

⁵ Ze'e ibite iğunadu, Toroa neğano guhifiro.

⁶ U eme'e Beredi Mene Menoga Au'ete'e Muğa hağairote'e enogano, Filipi neğanono'o ġasio ruhau onamiro, ebu mada fu'o (5) ruhau onamadu, Toroa neğano guhife'ete'e azağa teite 'auğiro, ebu e'ea mada fu'o zu aheu fare (7) radiro.

⁷ Satadei ġorava uğano, eme Zuhi'a Boro zamare'ete'e ogomuğa au tiburanoga veize nu'oraro. E'e zamağano Paulo'a haramo onamoo, ohere nemanema reiro. Mazağa irarine, muhize iğuni'uma 'ahine.

⁸ Eme hitaga neğano nu'oru radiro. E'e zamağano'e ihure gehağa agane tiro.

⁹ U ohoze tahi'ağa 'ahoga, niğa Iutiko'a marama rana ehore radiunu. Paulo'a haramo 'au'aune onamirotene, ani baze rudaro. Baze rudarote'e zamağano, ane huğa ne hitaga uğiduğanono'o uitadu, rahao bua' ovoiro, ebu zeğe'a mae ġihinirotene, rudanoga horoniro.

¹⁰ Rehano Paulo'a ovaradu ane rana guğuriro, ebu afunadu 'ahige reiro. "Ago zamara'! Ani ġaboga!"

¹¹ Ebu Paulo ani hitaga neğa bare itadu, Zuhi'a Boro zamare'ete'e berediğa zeğe teite au tiburarou, ebu goere onamo, irarirotene, iğuniro.

¹² Nu'onu'o azağa'e ohoze tahi'ağa ġabodate'e zamahu onamiro, ebu matu'u boro hağairo.

Paulo'a Toroa neğanono'o Mileto neğa onamiro

¹³ Paulo ani Aso neğa u'a gabao onamiro. U eme'e ani'a efadu, ġasi hina ibite e'e neğa onamiro, ebu eme ani e'ebau'u ġasio mae ufi'uma reiro.

¹⁴ Ebu Paulo'a Aso neğano emeğe teite 'auğirotene, ġasio ofadu, Mitulene neğa ruhau onamiro.

15 E'eano'o bare ruhau onamo, irarirotene, Kiosi 'umuğa uhiğano vitaro. Ebu ruhau onamo, moğa madağano Samosi 'umuğano feuriro. Ebu e'e moğanobu'u Mileto neğano feuriro.

16 'Ouge ruhau onamirota'a'e, Paulo'e Asia haba'ano mada'a hauğoga mene uratadu, Efeso neğa'e ruhau vitini'uma reiro. Ani ura'e, Pentekosi madağa 'izema mougano, Ierusalemə neğano feuroga radu ġarihe ġarihiro.

17 Rehano Mileto neğano feurirotene, Paulo'a Efeso ekalesia vaze boroboro veize ġoere tuğuriro, ane vağe onağo raduni.

18 Ze onairotene, Paulo'a ġoreziro, raena'a, "Zae huga edeğa, eğe'a Asia haba'a diuğirote'e madağa ġadaheğanono'o onao izidi, mada nidu'a, zae teite nouge nouge radiunuta'a'e.

19 E Zuhi'a Boro tuğure hağaidote'e zamağano, vağute'ena'a zu nihe vuğa sone'ena'a ġauido. Zu Iuda azağa nu'a uğuhihi radu, eğe mazao hağai sau'a sau'a hağaido rehano, rinede ġauido.

20 Ebu danazi'uma ġoe'a nidu'a rae furenido, zu hunio ga ane ane neo ihoze ragavido.

21 Ebu Iuda azağa zu Iuda mene azağa mazao hari tiba hina da'o haramə hunido, raena'a, 'Hağai sau'a modadu Badi'a vağe onamo'i, ebu Zuhi'a Boro Iesu mazao fio'!'

22 Ebu ġiano'i! Vine Zağoğani'a tuğutuğuhadu, Ierusalemə neğa oname'ohe. Rehano e ağu'a, de'ea nagini'a eğe mazao furera'uma.

23 Eğe'a ragave'ete'e neganeğano Vine Zağoğani'a dehene ihi'eta'a'e, 'E'e ġu'ano ohohi'uma, ebu aduga hidi'uma.'

24 E'e 'ouge ġabonehe modine zuni idağa rehano, Zuhi'a Boro Iesu'a inirote'e ibiğa oname hauğine, zu ġauğa hağae hauğine manoğa. A'e Badi'a'a manoğa vaze ġahunu zini'uma hariğa manoğa rae furene'ete'e.

25 E zae bo'ağano Badi'a'a vaze zuhi'azi'uma hariğa haramə ragavido. Ģiano'i! Izidi e edeğa, zae nidu'a irahe mene bare horoni'uma.

26 E'ano'o eğe'a izidi 'ada rae furene'ohe. Zae'a ġabone ibiğa daunine zuni, e mene debahi'uma,

27 mazağa Badi'a'a zae'a hağaoga urate'ete'e ġoe'a nidu'a rae fureno ziniro.

28 E'ano'o ġae ġae'a ġae bare dugu'e'eno'i, zu ekalesia azağa nidu'a duguze'eno'i! Ze'e Vine Zağoğani'a 'evorezeo tiro, zae'a ġiaze'enoga radu. Ebu mamoe narine'ete'e teige, Badi'a ekalesia azağa narizo'! Ze'e Badi'a'a ubuga ru hina meirote'e azağa.

29 E edeğa eğe'a muhizite'e enogano, ġuriro haramo vazeğa 'ahoga 'ahogani'a ağıre ġuniğa teige zae bo'ağano diuği'uma, ebu ġaboneze manoğa sausaune huni'uma.

30 Zuni zae bo'ağanono'o vaze nu'a iğunadu, huga ġoe'a ve'one ihozi'uma, ebu Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a zamaze a'uma, zeğe hegotoga veize.

31 E'ano'o dugu'e'eno'i! Eğe'a muri uğidu zamağano madai zu ohere nidu'a nihe vuğa sone'ena'a, zae zae ihozidote'e zamare'eno'i!

32 E izidi za'e Badi'a 'evorao ti'ohe, zu Badi'a ġahunone manoğa ġoe'a zae mazao mode'ohe, danazoga veize. Ebu e'e ġoe'ani'a ibito zini'uma, ebu za'e Badi'a'a inahə meirote'e azağa nidu'a teite ġahugoneğa manoğa me'uma.

33 E, zae teite radiunute'e madağano, monize zu dabuaze veize mene kanaudo.

³⁴ Zae huga edeġa, e 'evorehe aheu 'adi hina gauadu, eġe zu eġe teite rau'ete'e azaġa veize nagini'a ferefe'ete'e hoitido.

³⁵ Ebu ġabonehe nidu'a zamaġano, inare gauadu ġau'a fereze'ete'e azaġa danazido, zae'a ġiane imanoga. Zu Zuhi'a Boro Iesu Ane Hugani'a 'ahige reiro, 'Gau vaze mazao ġahuge'ete'e haġaiġa'e vaze mazaono'o ma'ete'e haġaiġa vitinoga. Ġahuge'ete'e vazeġa'e Badi'a'a manoga boro ha'uma.' Za e'e ġoe'a zamare'eno'!"

³⁶ Paulo ani ġoere hauġirotene, obenaiġa hina tuġadu zeġe nidu'a teite Badi'a mazao kuraro.

³⁷⁻³⁸ Ebu ze nidu'a nianadu, 'unuġano ahaini'ena'a fura'iniro. Ze zamaze are rudaro, mazaġa Paulo'a zina'a, "Za'e iraha mene bare horoni'uma." reiro 'ahine. Ebu Paulo ġatine ġasio ohoni' onamiro.

21

Paulo'a Ierusema neġa onamiro

¹ Eme, Efeso ekalesia boroboro teite uhiu hauġirotene, ġasio tiradu Koso 'umuġa roġoroġe onamiro. Ebu baze irarivotene, Rodo 'umuġa ruhau onamiro, ebu hena Asia haba'ano Patara neġa ruhau onamiro.

² Ebu e'ea, Foinike haba'a onami'uma ġasiġa horonivotene, e'e ġasiġano tiradu iġuniro.

³ Ebu onamo Kupro 'umuġa hanivotene, eda'e moneono'o ruhau vitanadu, Suria haba'a u'a ruhau onamiro. Ebu Turo neġano hebetiro, mazaġa ġasi'e e'ea tohe ruruni'uma 'ahine.

⁴ U eme Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a vaġadu, fura tiba zeġe teite radiro. Ebu e'e azaġa, Vine Zaġoġani'a ihozadu, Paulo bare bare garariro, raena'a, "Ierusema neġa ago ito'!"

⁵ Rehano iġuni'uma madaġa meivotene, bare 'aune onamiro. E'ano'o Zuhi'a Boro tahi'a tahi'a'e inudeze zu enezeta, ġatife ne ġutu'aġano tuġufi' ovoiro. Ebu e'ea emeġe nidu'a hesao obenafe hina tuġadu kuraro.

⁶ Eme zeġe teite uhiu hauġirotene, ġasio tiriro. U ze'e bare ne onamiro.

⁷ Eme Turo neġanono'o 'aune ruhau onamo, Tolemaia neġano hebetiro. A'e emeġe ruhu ġonaga. Ebu e'ea Zuhi'a Boro mone azaġa teite matu'otite ġoeradu mada tiba zeġe teite radiro.

⁸ Irarivotene, eme odao onamo, Kaisarea neġano feuriro. Ebu hari manoga harame'ete'e vazeġa 'ahoga, niġa Firifo neo radi' onamiro. Ani'e Ierusema ekalesia azaġani'a vaze fu'o zu aheu fare (7) inahe meirote'e vazeġa 'ahoga.

⁹ Ani aboġa nogobaġa ġazaġa (4). Ze Badi'a'a ġoere zenadu rae furenido.

¹⁰ Eme Kaisarea neġano mada ġehaġa 'ai radirotene, Iuda haba'anono'o peroveta vazeġa 'ahoga niġa Agabo'a feuri' ovairo.

¹¹ Ani emeġe vaġe onaadu, Paulo kiba'i ga bereta meiro, ebu e'e hina ane'a bare 'evo'a zu odaġa ogoranadu, 'ahige reiro. "Vine Zaġoġani'a 'ahige ra'ohe. 'Kiba'i 'adi vazeġa'e, Iuda azaġa Ierusema neġano radiu'ete'e'a 'ahige ogoru ti'uma, ebu Iuda mene azaġa 'evorao ri'ini'uma.' "

¹² E'e igirotene, eme, Paulo teite raudote'e azaġa zu e'ea radirote'e azaġani'a "Ierusema neġa ago ito'!" rae Paulo uminiro.

¹³ Rehano Paulo'a raena'a, "Za nougadu niau'ena'a, e zama zorene'ohe? Zuhi'a Boro Iesu niġa u'ano Ierusema neġano ġu'ano ohohoga idaġa, zu rudanoga zuni idaġa. E zamahe haneha."

¹⁴ Eme ani gararo ġizivotene, e'ea modiro, rehano 'Zuhi'a Boro mazao mode'ohe!' rae reiro.

15 'Ouge mada nu radirote'e enogano eme, Paulo zu ane teite rau'ete'e azağa, tohefe ruhinadu, Ierusalemema neğa itiro.

16 Kaisarea neğanono'o Zuhi'a Boro tahi'a nu zu eme teite itiro, ebu Ierusalemema neğano Nasona neo radifine tutufe onamiro. Ani Kupro vazega, zu amahi Zuhi'a Boro tahi'a rae onairo.

Paulo'a Iakobo ġiani' onamiro

17 Eme Ierusalemema neğano feuri' itirotene, Zuhi'a Boro mone azağani'a matu'e'ena'a mae ġihifiro.

18 Irarirotene, Paulo zu emeġe nidu'a'e Iakobo ġiani' onamiro. Ierusalemema ekalesia azağa boroboro nidu'a zuni e'ea.

19 Paulo ani zeġe teite hide ġoretite haugirote'e enogano, ane gau zamağano Badi'a'a Iuda mene azağa mazao hağairote'e hağaiga nidu'a fairu doġo'ani rae fureno ziniro.

20 Ze e'e igirotene, Badi'a niguniro. Ebu Paulo nina'a, "Nego! Ġae edeğa, Iuda azağa'e ġehağa bağağani'a 'ai Iesu ni mae ġihineha, ebu zeġe nidu'a Mose goro ġoe'a zu mae ġihine hune'ohe.

21 Ze hariġo 'ahige igiro. Iuda azağa nu'e Iuda mene azağa bo'ağano radiu'ohe. Ga'e zeġe mazao 'ahige haramiro. 'Mose goro ġoe'a'e modo'i! Ebu eneze gurağa gurağa ahiri rana iguri ago hağao'i! Zu Iuda azağa ibi'a hağaiga nidu'a modo'i!

22 Eme nougine manoga? Ze ġa'a onaata'a'e ederi'uma.

23 E'ano'o ġa'e emeġe'a ġeite'e hağaiga hağao'i! Emeġe bo'ağano Badi'a ubumao ġoere riğa rae teadu gore modirote'e ohozeğa ġazağa 'ada.

24 'Ahi duġuru Dibu'o Neğa zamaze onamadu, Badi'a ubumao dehera'uma hağaiga zeġe teite hağao'i! Zu vadinize 'ohanite'e naeğa ġae'a feino zeno'i! 'Ougine, vaze nidu'a ederi'uma, hariġo igirota'a'e mene huga, rehano ġa Mose goro ġoe'a ibiğano oname'ete'e horoni'uma.

25 U Iuda mene azağa Iesu mazao fie'eta'a'e, eme, zeġe'a hağai'uma hağaiga so'ao mirihadu tuġuro ziniro, rana'a, 'Guriro badi'ağa mazao ġahunu hanate'e ogomuğa ago ano'i! Zuni 'unuğano harine runedate'e maniğa zu ru'e ago ano'i! Ebu vaze 'ahoga ane teite mene hahurate'e vazega teite ibi ago ve'ono'i! "

26 Irarirotene, Paulo ani vaze ġazağa zamazadu dehera'uma hağaiga zeġe teite hağairo. Ebu dibu'o neğa diuğadu, zeġe'a Badi'a ubumao dehera'uma hağaiga haugi'uma madağa, zu zeġe tiba tiba veize nani'a Badi'a dibu'o hatite'e rae fureniro.

Paulo obone tiro

27 Badi'a ubumao dehera'uma hağaiga hağae'ete'e furağa 'ai nariga haugirote'e madağano, Iuda azağa Asia haba'anono'o onairote'e'a, Dibu'o Neğano Paulo horoniro. Ze vaze ġuġuvağa nidu'a tutuze harae iğunadu, Paulo obone tiro.

28 Ebu ġihau ġoere'ena'a, "Isaraela azağa, danafo'i! Vaze 'adi'e haba'a haba'ano vazevaze ihoze'ena'a 'ahige ra'ohe. 'Isaraela azağa hağαιο ago onamo'i, zu Mose goro ġoe'a modo'i! Ebu Dibu'o Neğa rae sausaune'ohe. Zu emeġe Dibu'o Neğano Giriki azağa tutuze zouzadu, haba zaġoğa 'adi sausaune'ohe."

29 Ze 'ouge reirota'a'e, ibite Efeso vazega Torofimo'e Paulo teite Ierusalemema neğano raunute'e horoniro. Ebu ze 'ane Dibu'o Neğa zamağano tutune zouniro rae zamariro.

³⁰ Ebu Ierusalemema ne azağa nidu'a harae ġunuġuniro, ebu vaze nidu'a dudu'ohadu, Paulo obone teadu, Dibu'o Neġanono'o ahase buniro. Ebu ibihetağa nidu'a 'ai zogone hararo.

³¹ Nariga mau rune'ete'e zamaġano, hariġani'a Roma uti vazeğa boro mazao bua' onamiro, raena'a, "Ierusalemema ne nidu'a hara'a iri'aveha."

³² Ebu ani zogone uti azağa ibito zini'ete'e zu uti azağa zamazadu vaze ġuġuvağa u'a dure ovoiro. Harairote'e azaġani'a uti vazeğa boro tahi'ageta onaoga horozitotene, Paulo 'ai mene bouniro.

³³ Uti vazeğa boro'a aradu Paulo obone tiro, ebu tahi'aga tuġuzadu auri adiriġa aheu hina batuniro. Ebu ġadimu'ena'a, "Adi iniu? Ani nagini haġaeha?" reiro.

³⁴ Ebu vazevaze'a ġuġuva ġunuġano ane ane edeġano ġoere iġuniro. Uti vazeğa boro ani, hara boro 'ahine, nagini u'ano 'ouge'eta'a'e ederoga mene idararo. E'ano'o tahi'aga zina'a, "Vaze 'adi uti azağa radone neġa tutune onamo'i!" reiro.

³⁵ Ze tutune onamoo, ne ġora'aġano reitotene, vaze ġuġuvaġani'a naenaenon'o bounihi reiro 'ahine, ani 'ai herate ġihiniro.

³⁶ Mazağa vaze ġuġuvaġani'a ani hegote harae'ena'a, "Mau runo'i! Mau runo'i!" reiro.

Paulo'a vaze ġuġuvağa mazao ġoeriro

³⁷ Paulo ani, uti azağa radone neġano nariga tutune zounihi ra'enogano, ani'a uti vazeğa boro uminiro, raena'a, "E ġoere nu ġeine idağa hehe?" Ebu uti vazeğa boro'a zaġuzaġau'ena'a, "Ahi ġa Giriki ġoe'a edeğa hehe?" rae ġadimaro.

³⁸ "Ġa'e, Izipi vazeğa ibite Roma gavamani teite utitih radu, gorugoru azağa maġa boro ġazağa (4000) haba boha'a tutuze onamirote'e vazeğa hehe?"

³⁹ Ebu Paulo'a naenaenina'a, "Mene, e'e Iuda vazeğa. Nehe niġa Taso, Kilikia haba'a zamaġano ne boro. E vaze ġuġuvağa 'adi ġorezoga rae umi'e'ohe."

⁴⁰ Ebu uti vazeğa boro'a ġoe'a mae ġihinirotene, Paulo ani ġora'ao edanadu, vaze'a mene haraoga rae 'evo'a mae ġihiniro. Ebu hara'a dauġe hunirotene, Paulo'a Heberu* ġoe'ano ġoreziro.

22

¹ Paulo'a raena'a, 'ahige reiro. "Nego nabudi, eġe'a izidi 'aha eġe moneo zae mazao ġoere'ete'e ego'i!"

² Ani'a Heberu ġoe'ano zeġe mazao ġoerirote'e igirotene, ze sifu hune radiro. Ebu ani raena'a,

³ "E'e Iuda vazeğa. Kilikia haba'ano Taso neġano fureraro, ebu Ierusalemema neġano bororaro. Ebu Gamaliela 'u'ugano diuġadu, vouġafe goro ġoe'a riġa huneo ihohido, ebu Badi'a veize inarido, izidi zae'a haġae'ete'e teiġe.

⁴ Ebu Zuhi'a Boro ibi azağa sausauido. Nu'e zimi ruzido. Ohoze zu roġae batuzadu, ġu'a neġano ohozido.

⁵ Dibu'o hau'ete'e ġihi'aga zu Iuda kanisoro azağa zuni eġe'a 'ada ra'eta'a'e hube rae re'uma. Mazağa ze Iuda azağa Damaseko neġano radiu'ete'e veize miriho ġoe'a tiro. Miriho ġoe'a e'e eġe'a madu Damaseko neġa onamiro, e'ea Zuhi'a Boro ibio oname'ete'e azağa oboze teadu, Ierusalemema neġa tutuze onaadu, aduga zenoga veize.

* **21:40** Heberu ġoe'a'e Iuda azaġani'a ġoere'ete'e ġoe'a niġa.

⁶ Damaseko neġa haniti' onamirotene, madai nemaġano, eġe rana agaġa bagaġani'a adureono'o tabara agara' ovauro.

⁷ E'e rahao higau bauradu, ago 'ahoga igiro, raena'a, 'Saulo, Saulo! Ġa nougadu eġe sausaue'ohe?'

⁸ E ġadinena'a, 'Zuhi'a Boro, ġa iniu?' reiro. Ane'a naenaehina'a, 'E'e Iesu, Nazareta neġa vazeġa.' rae reiro. 'Ġae'a sausaue'ete'e vazeġa.'

⁹ U ġatihe onamirote'e azaġa'e agaġa horoniro rehano, ġorehirota'a'e mene igiro.

¹⁰ Ebu eġe'a raena'a, 'Zuhi'a Boro, e nagini haġaine manoġa?' Ani'a raena'a, 'Iġunadu, Damaseko neġa onamo'! E'ea eġe'a ġanirote'e gaūġa nidu'a iho'i'uma.'

¹¹ Ebu e'e, agaġa boro'a ubumahe 'uiro 'ahine, ehamanoga mene idararo. E'ano'o ġatihe'ete'e azaġani'a tutuhe, abihe'ena'a Damaseko neġa onamiro.

¹² E'ea vaze 'ahoga, niġa Anania'a radiudo. Ani'e goro ġoe'a ibiġano da'o onamido, ebu Iuda azaġa Damaseko neġano radiu'ete'e'a nidu'a, ani'e vaze manoġa taūġi reiro.

¹³ Ani onaadu, eġe genaġano edaro, ebu raena'a, 'Saulo, nego! Bare fairu ehamano'! E'ebu'u zogone Anania horonoga idararo.

¹⁴ Ebu Anania'a raena'a, 'Vouġafe Badi'a'a ġa mae avo tiro, ane zama ederoga veize, zu Iesu, Vaze duduġa horonoga veize, ebu ani hebeono'o agoġa egoga veize.

¹⁵ Mazaġa Zuhi'a Boro veize ġa'a horonirote'e zu igirote'e gaūġa vaze nidu'a mazao rae furen'i'uma.

¹⁶ E'ano'o ġa ago zamare 'ada'ado'i? Iġuno'! Iesu Keriso niġano kurunadu bapatizo mo'i, ebu haġaiġo sau'a vuzu'e modo'!

¹⁷ Ierusalemne neġa bare erirote'e enogano, dibu'o neġano kurarote'e zamaġano, iġunu'ete'e teigiuro.

¹⁸ Ebu Zuhi'a Boro'a ġorehoga horoniro. Ani raena'a, 'Ġariho'! Ierusalemne neġanonono'o zogone iġuno'! Mazaġa ġae'a eġe hari rae furene'eta'a'e, Ierusalemne azaġani'a mene mae ġihini'uma'

¹⁹ Rehano eġe'a raena'a, 'Zuhi'a Boro, eġe'a Iuda azaġa kuru neġa nidu'a onamadu, ġae mazao fie'ete'e azaġa madu ġu'a neġano ohozido zu bouzidota'a'e, zeġe edeġa.

²⁰ Ebu ġae hari rae furenidote'e vazeġa, Stefano mau runirote'e zamaġano, eġe zu zeġe teite zamahe tibunadu, e'ea edau radiro. Ebu Stefano mau runirote'e azaġa'e dabuaze fui'e tiro. E'e dabuāġa'e eġe'a taufe radiro.'

²¹ Rehano Zuhi'a Boro'a ihina'a, 'Onamo'! Mazaġa eġe'a Iuda mene azaġa, haba faġano radiu'ete'e mazao tuġu'i'uma.' "

²² Vaze ġuġuvaġani'e igi onao, Paulo'a ġoere e'e reirote'e igirotene, ze harae iġuniro, raena'a, "Uġuġa vazeġa'e mau runo'! Ani'e ġabode radoga mene idaġa."

²³ Ze dabuaze feune ġihine'ena'a zu raha mae feune'ena'a harae ġunuġuniro.

Paulo'e Roma mone vazeġa

²⁴ Roma uti vazeġa boro'a uti azaġa zeadu, Paulo'e uti azaġa radone neġano mae zouniro, Ebu hariġa rae furenoga veize "Masino'!" rae ziro. Ani'e nougadu vaze ġuġuvaġani'a ane mazao maġune harae'ete'e ederihireiro.

²⁵ Uti azaġani'a Paulo masinoga rae, 'evo'a hutube 'eine utirotene, Paulo'a uti azaġa ibito zini'ete'e vazegħa e'ea edau'ete'e nina'a, 'ahige reiro. "E'e Roma mone vazegħa rehano, kotao 'ize mene ohohogano masihihi ra'ohe. A'e Roma goroġano idaġa hehe?"

²⁶ Ibito zini'ete'e vazegħa e'e igirotene, uti vazegħa boro vaġe onamadu niro, raena'a, "Vaze 'adi'e Roma mone vazegħa. Ġa nougi'uma?"

²⁷ Uti vazegħa boro'a Paulo vaġe onamadu ġadiniro, raena'a, "Eho'! Ġa Roma mone vazegħa hehe?" Paulo'a "O'e" rae reiro.

²⁸ Ebu uti vazegħa boro'a raena'a, "E'e Roma mone rouga veize moni boro modiro." Paulo'a naenaenina'a, "E'e furerrote'eano'o onao izidi, Roma mone vazegħa."

²⁹ E'ano'o Paulo masinadu ġadimu vaġihi reirote'e azaġani'e, ane mazaono'o zogone ie vaġiniro. Ebu uti vazegħa boro ani, Paulo'e Roma mone ra'ete'e igirotene, ġiġaroniro, mazaġa Roma mone vazegħa obone tiro 'ahine.

Paulo'a kanisoro azaġa nu'onu'o zamaġano ġoeriro

³⁰ Irarirotene, uti vazegħa boro ani, Iuda azaġa'e nouġadu Paulo mazao maġunirote'e huga ederihhi reiro. E'ano'o Paulo'e adiri mae butiro, ebu dibu'o hau'ete'e boroboro zu kanisoro azaġa nidu'a nu'oziro. Ebu Paulo tutune onaadu, zeġe zamao mae ohoniro.

23

¹ Paulo ani kanisoro azaġa ġiaze hune'ena'a, 'ahige reiro. "Nego nabudi, e'e Badi'a ubumao zamahē duduġa hanadu, nagini nagana haġae onainu."

² E'e igirotene, dibu'ao hau'ete'e ġihhi'aġa, niġa Anani'a'a Paulo babaġano edau'ete'e azaġa zina'a, "Hebe 'ue fa'ono'i!" reiro.

³ 'Ouge reirotene, Paulo'a nina'a, "Ga, sau'aġo 'u'uru touga raduni feni 'uruġa hina fenine'ete'e birigħa heuġa! Badi'a'a fa'o'i'uma. Ġa e'ea ehoradu, goro ġoe'a ibiġano aduġa ini'uma ra'ohe. Rehano ġa'e goro ġoe'a var'e'ena'a, 'Paulo fa'ono'i!' ra'ohe."

⁴ Paulo uhiġano edaunute'e azaġani'a, Paulo nina'a 'ahige reiro. "Dibu'o hau'ete'e ġihhi'aġa'e Badi'a'a ohoniro rehano, ġoere sau'a hina ni sausaune'e hehe?"

⁵ Paulo'a naenaenina'a, "Nego nabudi, e aġu'a, ani'e dibu'o hau'ete'e ġihhi'aġa. E ve'oreha, mazaġa buka zaġoġano 'ahige touga. 'Zae zuhi'azi'ete'e vazegħa'e ġoere sau'a ago no'!"

⁶ Ebu Paulo ani, Sadukea zu Farisea azaġani'a nu'onu'o zamaġano radiu'ete'e horozitotene, zeġe bo'aġano ġoere ġiharo, raena'a, "Nego nabudi, e'e Farisea vazegħa, zu Farisea vazegħa ubuġa. E'e, rune vazegħani'a bare ġabodite'e zamare guhine'ete'e u'ano kota 'ada edau'ohe."

⁷ 'Ouge reirotene, Farisea azaġa zu Sadukea azaġani'a ta'iro titiro, ebu nu'onu'o azaġa nidu'a naenae edaro.

⁸ Sadukea azaġa'e 'ahige rae ra'ohe. Rune vazegħa'e mene bare ġabodi'uma, zu vaze'e viga o'o'a, ebu tuġure viga zuni o'o'a ra'ohe. U Farisea azaġa'e e'e nidu'a mae ġihine'ohe.

⁹ Ebu hara'a ufeta hune bororaro. E'e zamaġano, goro ġoe'a ihoze'ete'e azaġa nu'e Farisea azaġa. Zeġe'a edanadu, riġa ta'iriro, raena'a, "Vaze 'adi mazao'e sau'a 'ahoga o'o'a. Nouġine, vine 'ahoga ga tuġure viga 'ahogani'a ġoreniro gaogi."

¹⁰ Ta'iroze'a ufeta bororarotene, Paulo'e Iuda azaġani'a hutube oname onaido. E'ano'o uti vazegħa boro ani, Paulo sausauni'uma rae rihanadu,

uti azağa zina'a, "Ovoradu, nu'onu'o azağa mazaono'o Paulo riğa mae vağino'i, ebu uti azağa radone neğano bare mae zouno'i!" reiro.

11 E'e ohe'ano, Zuhi'a Boro'a Paulo uhiğano edanadu niro, raena'a, "Inare rado'i! Ğae'a Ieruselema neğano ege hari rae furenirote'e teige, Roma neğano zuni rae fureniuma"

Iuda azağa nu'a Paulo matihi rae neneğaniro

12 Irarirotene, Iuda azağa nu'a nu'oranadu, Paulo matihi rae sifu neneğaniro, ebu Paulo ma'udu'u oga'uma ga gagi'uma raena'a, ğoere riğa gore ti modiro.

13 'Ouge gore ti modirote'e azağa'e, ğae ğazağa gaubanana (40) vitinoga.

14 Ze dibu'o hau'ete'e boroboro zu vaze boroboro vađe onaadu ziro, raena'a, "Eme ğoere riğa 'ahige gore ti modeha. Mene oga'uma onamo Paulo ma'udu'u."

15 E'ano'o za zu kanisoro azağa'e uti vazeğa boro uminine idağa hehe, zae mazao Paulo bare tuğunoga? Za so'e faifairu bare ğadini'uma ro'i! 'Ougine ani 'ize 'izema feurogano ibio ma'uma."

16 Rehano Paulo ezeğa ubugani'a Paulo ganato hau'ete'e hariğa igiro. E'ano'o Roma uti azağa radone neğa onamadu Paulo niro.

17 E'ano'o Paulo'a uti azağa ibito zini'ete'e vazeğa 'ahoga hune onaadu niro, raena'a, "Tahi'a 'adi, uti vazeğa boro vađe tutune onamine idağa hehe? Ani hari 'ahoga rae fureno hatihi ra'ohē."

18 E'ano'o tahi'a e'e uti vazeğa boro vađe tutune onamiro.

Uti azağa ibito zini'ete'e'a, boro nina'a, "Ğu'ano radiu'ete'e vazeğa, Paulo'a huhe onamadu umideha. 'Tahi'a 'adi uti vazeğa boro vađe tutune onamo'i!" raha. Mazağa ani'e hari 'ahoga rae fureno ğanihi ra'ohē."

19 Uti vazeğa boro'a tahi'a e'e genağa abine onamadu ğadiniro, raena'a, "Ğa nagini ihih ra'ohē?"

20 Ani'a nina'a, "Iuda azağani'a ğoere idanadu, ohoğore Paulo'e Kanisoro azağa mazao tutune onamoga rae umi'i'uma ra'ohē. Ze'e so'e Paulo faifairu bare ğadinihi re'uma.

21 E'ano'o ğoereze ago ego'i. Mazağa ğae ğazağa gaubanana (40) vitinoga azağani'a ibio ganate radi'uma. Ze'e ğoere riğa 'ahige gore ti modeha. Ze mene oga'uma ga mene gagi'uma onamo Paulo ma'uma. Izidi 'adi zamağano, ze'e ğa ğoere guhine'ohē."

22 Uti vazeğa boro'a nina'a, "Ğa'a ihohi' arate'e moneo, vaze 'ahoga ago no'i!" Ebu tuğune onamiro.

Paulo Kaisarea neğano tuğuniro

23 Ebu uti vazeğa boro'a uti azağa ibito zini'ete'e vazeğa aheu huze onaadu ziro, raena'a, 'Uti azağa mağa aheu (200) huze nu'ozo'i, ebu veine hina utite'ete'e azağa mağa aheu (200) zu hosi ranaono'o utite'ete'e azağa ğae fu'o zu aheu fare gaubanana (70) huze nu'ozo'! Ebu izidi ohere 9 koroko zamağano iğunadu, Kaisarea neğa ovoro'i!

24 Paulo veize hosi nu mo'i, ebu gavana vazeğa Feliki vađe fairu tutune onamo'i!

25 Uti vazeğa boro ani, gavana vazeğa veize miriho ğoe'a tiro, raena'a,

26 'Ege Klaudia Lusua'a, ğih'i'a vazeğa manoga, gavana vazeğa Feliki mazao manoga tauği ra'ohē.

27 Vaze 'ahi'e Iuda azağani'a obone teadu matihi reiro, rehano ege'a uti azağa nu teite onamadu, Iuda azağa mazaono'o mae vağiniro, mazağa ani Roma mone vazeğa rae reirote'e igiro 'ahine.

²⁸ Ebu e'e nagini u'ano Iuda azaḡani'a maḡunirote'e ederihira radu, Kanisoro azaḡa nu'onu'o zamao vaze 'ahi ohoniro.

²⁹ Ebu eḡe'a ederirota'a'e, ani'a Iuda azaḡa goro ḡoe'a vari'irote'e u'ano maḡuniro. 'Uguḡa haḡaiḡa'e ḡu'ano mene ohoni'uma, zu runeo mene tuḡuni'uma gauga.

³⁰ E izidi Iuda azaḡani'a ani matihira rae neneḡanirote'e ega 'ahine, ḡae vaḡe zogone tuḡune'ohe. Ebu Iuda azaḡa zuni zeḡa, zeḡe zu ḡae vaḡe ovamadu, ḡae zamao ani'a haḡairote'e haḡaiḡa rae furenoga veize."

³¹ E'ano'o e'e ohe'ano uti azaḡa ze, zirote'e idunaḡano, Paulo tutune ovoadu, Antipatri neḡano onamiro.

³² Irarirotene, hosi ranaono'o utite'ete'e azaḡani'a da'o Paulo tutune Kaisarea neḡa ovoiro. U uti azaḡa odao onamirota'a'e, Ierusalem neḡa bare itiro.

³³ Uti azaḡa hosi ranaono'o utite'ete'e'a Kaisarea neḡano feurirotene, gavana vazeḡa Feliki miriho ḡoe'a haro, ebu Paulo ani 'evorao tiro.

³⁴ Ebu gavana vazeḡani'a miriho e'e me'odiro, ebu Paulo ḡadiniro, raena'a, "Ḡa no'e vazeḡa?" Paulo'a, "Kilikia haba'a" reirotene,

³⁵ gavana vazeḡani'a raena'a, "Ḡae 'utirote'e azaḡani'a feuri'udu'u, ḡae'a nagini haḡainute'e ḡoe'a igi'uma." reiro. Ebu uti azaḡa zina'a, "Paulo'e Kini Heroda* ne, ane ḡabogano ogorarote'e neḡano ḡu'a gadize'ete'e azaḡa 'evorao to'!" reiro.

24

Feliki'a Paulo kotaniro

¹ Mada fu'o enogano, dibu'o hau'ete'e ḡihiaḡa, niḡa Anania'a, vaze boroboro nu zu Roma goroga edeḡa vazeḡa, niḡa Teretulo teite Kaisarea neḡa ovoiro. Ebu ze gavana vazeḡa mazao Paulo haḡai rae fureniro.

² Paulo hune zounirotene, Teretulo'a gavana vazeḡa mazao 'ute'ena'a haḡaiḡa rae fureniro, raena'a,

"Feliki, ḡihia hune vazeḡa, ḡae u'ano eme unihira manoga faḡa maha, zu ḡae edeḡa u'ano habafe zamaḡano'e ḡaugani'a manoreha.

³ Eme ḡae haḡai manoga nidu'a u'ano matu'e rudau'ohe.

⁴ Rehano madaḡo'a hauḡite'e veize eḡe ḡoere tahiḡa ge egoga umi'e'ohe.

⁵ Vaze 'adi'e emeḡe'a ḡiane'etene, haḡai sau'a haḡaadu, haba nidu'a zamaḡano Iuda azaḡa tutuzadu harae ḡunugune'ohe, zu Nazareta rae huze'ete'e azaḡa ibito zini'ohe.

⁶ Ebu Badi'a dibu'o neḡa zuni sausaunihira reiro. E'ano'o eme obone tiro. [Ebu eme Iuda azaḡa goro ḡoe'a hina kotanoga uratiro.

⁷ Rehano uti vazeḡa boro, Lusiana onaadu emeḡe 'evoraono'o riḡa mae vaḡiniro,

⁸ ebu ani 'ute'ete'e azaḡa zina'a, 'Feliki vaḡe onamo'i!' reiro.] Ḡae ḡatana'a ane ḡadinine, emeḡe'a ḡae mazao 'utata'a'e nidu'a ḡoere huga rae zamari'uma."

⁹ Iuda azaḡa zuni Teretulo ḡoere atone'ena'a "Ani'a ḡoerata'a'e ḡoere huga" rae reiro.

¹⁰ Ebu gavana vazeḡani'e Paulo'a ḡoeroga veize vadini hina ta'oro harotene, Paulo'a ḡoere iguniro, raena'a,

"E edeḡa, ḡa muri ḡehaḡa Iuda azaḡa kotazinuta'a'e. E'ebano'o e'e matu'uheta, ḡae ubumao eḡe none ḡoe'a rae furenene'ohe.

* **23:35** Heroda 'adi'e 'Herod the Great'. Mataio 2:1-22, Luka 1:5

11 E, mada gaubanana zu aheu fare (12) onamirote'ea, Badi'a kurano hanoga veize Ieruselema neġa itiro. Ġae'a ġadimu vaġine, e'e hariġa zogone ederi'uma.

12 E'e dibu'o neġa zamaġano vase teite mene ta'iro titido, ga Iuda azaġa kuru neġa zamaġano ga Ieruselema neġa zamaġano vase ġuġuvaġa mene tutuze harae taugitaugido. E zeġe ubumao 'uġuġa haġaġa mene haġaido.

13 Zu zeġe'a izidi rae furenate'e haġaġa horonirote'e vazeġa o'o'a. E'ano'o ġoereze mae ġihinoga mene idaġa.

14 Rehano e 'adi rae furene'ohe. E ibi 'ahoga, zeġe'a ve'oġa ra'ete'e ibiġano emeġe vouġa Badi'a kurano hau'ohe, ebu Mose goro ġoe'a zu peroveta azagani'a tirote'e ġoe'a nidu'a mae ġihine'ohe.

15 Ebu ze'e, vase manoġa zu sau'a nidu'ani'a runeono'o bare ġabodi'uma ra'ete'e madaġa zamare'ena'a, guhine'ohe. Ebu eġe zuni e'e guhine'ohe.

16 E'ano'o iġaiġa Badi'a zu vase ubumao zamahe'e deheġano radoga veize haġai manoġa haġae hune'ohe.

17 E muri nu haba 'ahoga 'ahogano radiunute'e enogano, bare Ieruselema neġa itiro, Iuda azaġa danaze moni zenoga veize, zu Badi'a dibu'o hanoga veize.

18 E dehehe'ete'e haġaġa hauġadu dibu'o neġano dibu'o hau radiu'enogano, Iuda azaġani'a horohiro. E'e zamaġano eġe uhiġano'e vase ġuġuvaġani o'o'a zu harae taugitaugoga zu o'o'a.

19 E'e zamaġano Iuda azaġa Asia haba'anono'o onairota'a zuni e'ea radiro. Eġe'a haġai sau'a haġairo rae reifone, zeġe'a onaadu ġae mazao e'e rae furenifo.

20 Ga Iuda kanisoro azaġa nu'onu'o zamao mae ohohadu ġadihirote'e zamaġano, nagi haġai sau'a eġe mazao horonirote'e, Iuda azaġa 'ada'a rae furenine manoġa.

21 Eġe mazao'e ġoere 'adi da'o. Eġe'a zeġe bo'aġano edaunute'e zamaġano ġihau ġoeriro, raena'a, 'E, vase'e runeono'o bare ġabodi'uma ra'ete'e ġoe'a mae ġihine'ete'e u'ano kotahe'ohe.' reiro."

22 Feliki ani, e'e ibiġa moneo fairu ederoga 'ahine, kotaġa 'uadu, 'ahige rae ġoeriro. "Uti vazeġa boro, Lusja'a ovai'udu'u, ġoere ġonaga rae furen'uma."

23 Ebu Feliki'a uti azaġa ibito zini'ete'e vazeġa nina'a, "Paulo'e ġu'a gadize'ete'e azaġa 'evorao to'i, rehano ibihetaġa'e ago 'ufuno'i, zu vase'a dananoga ago gararo'i!" reiro.

24 Mada nu ġarugano, Feliki ani inugeita onairo. Inuga niġa Dunisila. Ani'e Iuda roġaeġa. Ze uti azaġa zeadu, Paulo zamahu onairo. Ebu Keriso Iesu mazao fie'ete'e hariġa Paulo mazaono'o iġiro.

25 Paulo'a haġai duduga, zu zama rinede'ete'e, zu mada ġonagano Badi'a'a vase kotazi'uma hariġa rae furenirotene, Feliki ani ġiġaronadu niro, raena'a, "'Ai e'e da'o. Onamo'i! Mada manoġa horonine, bare huġadi'uma." reiro.

26 Feliki'a 'ougirota'a'e, Paulo'a moni nu zuni hanoga rae zamariro. E'ano'o ġae ġehaġa Paulo hune onaadu, ane teite ġoerido.

27 Muri aheu meirotene, Porokio Festo'a Feliki iġu'a meiro. Rehano Feliki ani, Iuda azaġa zama'a manoroga veize Paulo'e ġu'ano modiro.

¹ Festo ani, gavana vazeḡa rouga radu Kaisarea neḡano feuradu, mada uḡidu meirotene, Ieruselema neḡa itiro.

² E'ea dibu'o hau'ete'e boroboro zu Iuda azaḡa ibito zini'ete'e azaḡani'a onaadu, ani mazao Paulo 'ute'ete'e ḡoe'a rae fureniro. Ebu uminiro, raena'a,

³ "Eme ura haḡaofine idaḡa hehe, Paulo Ieruselema neḡa bare tutune eroga veize?" Ze ura ibio ganatadu, Paulo matihi rae neneḡaniro.

⁴ Rehano Festo'a naenaezina'a, "Paulo ani Kaisarea neḡano obone ti radiu'ohe, ebu eḡe zuni nariga e'e bare ovoe'ohe.

⁵ Zae vaze boroboro nu zuni eḡe teite ovao'i! Ebu Paulo'a haḡai sau'a haḡairo ro'idene, e'ea e'e hariga rae fureniro!"

⁶ Festo ani, Ieruselema neḡano mada fu'o zu uḡidu fare (8) ga gaubanana (10) bare radiunutene, Kaisarea neḡa ovoiro. Irarirotene, Festo'e kota haba'ano ehoriro. Ebu Uti azaḡa zeadu, Paulo zamahu zouniro.

⁷ Paulo'a diuḡirotene, Ieruselema neḡanono'o ovairote'e azaḡani'a ḡeḡemaḡe edanadu, Paulo 'ute'ete'e ḡoe'a aduga ḡehaḡa ri'iniro. Rehano Paulo'a 'ouge haḡaoga horonirote'e vazeḡa o'o'a. E'ano'o e'e harigani'e huga rae rougani'e mene idararo.

⁸ Ebu Paulo'a ane mone ḡoe'a rae fureniro, raena'a, "E'e Iuda azaḡa goro ḡoe'a mene vari'iro, zu dibu'o neḡa sausaune'ete'e haḡaiḡa mene haḡairo, zu Roma goro ḡoe'a mene vari'iro."

⁹ Ebu Festo'e, Iuda azaḡa zama'a manoroga veize, Paulo ḡadiniro, raena'a, "Ḡa'e Ieruselema neḡa itadu, kota 'adi'e eḡe'a e'ea kota'oga urate'e hehe?"

¹⁰ Paulo'a naenaenina'a, "E'e Roma azaḡa kotao edau'ohe. E'ano'o Roma azaḡa kotao kotahine manōḡa. Ḡa'e hubehune edeḡa, e'a Iuda azaḡa mazao haḡai sau'a mene haḡaidota'a'e.

¹¹ Eḡe haḡai sau'a u'ano uḡuhi'uma ro'idene, e'e rudanoga idaḡa. Rehano Iuda azaḡa 'ada'a rae furene'ete'e ḡoe'a'e mene huga ro'idene, vaze 'ahogani'a uḡuhoga veize zeḡe 'evorao ri'ihoga'e mene idaḡa. E'e Roma zuhi'aḡani'a kotahoga urate'ohe."

¹² Festo ani, ane'a danane'ete'e azaḡa ḡadizirote'e enogano, Paulo 'ahige niro. "Ḡa'e Roma zuhi'aḡani'a kota'oga urateha. E'ano'o ḡa'e Roma zuhi'aḡa vaḡe onami'uma."

Festo'a kini Agripa teite ḡo'aniro

¹³ Mada nu enogano, Kini Agripa zu ezeḡa, niḡa Berenike'a Kaisarea neḡa onairo, matu'u ḡoe'a Festo hanoga veize.

¹⁴ Ze Festo teite mada ḡehaḡa radiunu 'ahine, Festo'a Paulo hariga Agripa me'odo haro, raena'a, "Feliki'a 'adama vaze 'ahoga ḡu'ano ohone modiro." reiro.

¹⁵ "Eḡe'a Ieruselema neḡa itirotene, dibu'o hau'ete'e boroboro zu Iuda azaḡa boroboro'a onaadu Paulo 'utiro, ebu eḡe'a kota ḡonaga ḡoe'a ro'i rae umidiro, runeo tugunoga veize.

¹⁶ E'ano'o e 'ahige rae ziro. 'Roma goroga'e 'ahiguḡa. Kota zamaḡano'e vaze 'ahoga 'utine, vaze a'a'e ge 'ute'ete'e azaḡa zamao edanadu ane mone ḡoe'a rae furen'uma. E'e ḡaruganobu'u ḡonaga ḡoe'a rae furenadu, zeḡe 'evorao ri'ini'uma.'

¹⁷ E'ano'o zeḡe'a eḡe teite Kaisarea neḡa ovairotene, madaḡa mene fanediro. Rehano irarirotene, e kota haba'ano ehoriro. Ebu uti azaḡa zeadu e'e vazeḡa zamahu zouniro.

18 Ane 'utirote'e azaḡani'a ḡoe'a rae furenrotene, eḡe'a zamarirote'e haḡaiḡa sau'a nu'e mene rae fureniro.

19 Rehano ze'e, zeḡe Badi'a mazao fie'ete'e haḡaiḡa moneo, zu vaze 'ahoga, niḡa Iesu, ani rudaro rehano 'ize ḡaboga rae, Paulo'a ra'ete'e hariga rae fureniro.

20 E'e aḡu'a e nouge nouge ḡoeri'uma'e. E'ano'o Paulo ḡadiniro, ani urate'e ga, Ierusalem'a neḡa itadu e'ea kotanoga.

21 Rehano Paulo ura'e Kaisarea neḡano radadu Roma zuhi'aḡani'a kotanoga uratiro. E'ano'o uti azaḡa zina'a, 'Paulo'e ḡu'ano ohone rado'i! Onamoo madaḡa meine, Roma zuhi'aḡa mazao tuḡuni'uma' reiro."

22 Ebu Agripa'a Festo nina'a, "Eḡe ḡatana zuni ane ḡoere igihi." reirotene, Festo'a nina'a, "Ḡa ohogoru'u igi'uma." reiro.

Paulo'a Kini Agripa zamao ane mone ḡoe'a rae fureniro

23 Irarirotene, Agripa ani Berenike-ne, dabua manoga rohorohoḡeita haḡaadu, nu'onu'o neḡa diuḡiro. Ebu uti azaḡa boroboro zu Kaisarea neḡa azaḡa boroboro zuni diuḡiro. Ebu Festo'a uti azaḡa zeadu Paulo zamahu zouniro.

24 Ebu Festo'a raena'a, "Kini Agripa zu 'ahi onaate'e azaḡa nidu'a, vazeḡa 'adi'e'e. Ierusalem'a neḡano zu Kaisarea neḡano Iuda azaḡani'a raena'a, 'Gabode radoga mene idaḡa.' rae tatate'ete'e vazeḡa.

25 E'a ani ḡoere abitrotene, runeo tuḡuni'uma haḡaiḡa mene horoniro. Rehano ani ura'e, Roma zuhi'aḡani'a kotanoga uratiro 'ahine, Roma zuhi'aḡa mazao tuḡuni'uma ra'ohe.

26 Rehano e'e Roma zuhi'aḡa veize nouge rae mirihi'uma? Mazaḡa ani, haḡai sau'a 'ahoga mene haḡairo. E'ano'o Kini Agripa ḡae hune zamao zuni zae nidu'a zamao tutune onaeha, zae'a Paulo ḡadinadu eḡe'a mirihite'e ḡoe'a ederoga veize.

27 Mazaḡa eḡe'a zamare'etene, ḡu'a vazeḡa Roma zuhi'aḡa mazao tuḡune'ete'e zamaḡano, 'ute'ete'e ḡoe'a mene mirihoga'e mene idaḡa."

26

1 Ebu Agripa'a Paulo niro, raena'a, "Ḡae moneo ḡoero'i!"

E'ano'o Paulo ani 'evo'a mae ḡihinadu, ḡoere iḡuniro.

2 "Kini Agripa, e'e izidi matu'e'ohe, mazaḡa e Iuda azaḡani'a ḡoere aduga nidu'a eḡe rana ri'ine'ete'e u'ano, eḡe noneo ḡoere'e 'ahine.

3 Ḡae edeḡa, Iuda azaḡa haḡai zuni zeḡe'a ta'irote'ete'e ḡoe'a. E'ano'o e umi'e'ohe. Eḡe ḡoere 'adi fairu igi onamo'i ḡonaga!

4 Iuda azaḡa zeḡe nidu'a edeḡa, eḡe'a kobe'ano'o nouge radiunuta'a'e, Iuda azaḡa bo'aḡano ebu Ierusalem'a neḡano.

5 Ze, ḡabonehe ḡadaheḡanonono'o edeḡa 'ahine, ze'a uratine e'e Farisea vazeḡa rae re'uma zu idaḡa. Farisea azaḡa'e Iuda azaḡa goro ḡoe'a faifaine haḡae'ete'e azaḡa.

6 Ebu izidi e'e, Badi'a'a emeḡe vouḡa mazao rae tirote'e ḡoe'ani'a hudanoga guhine'ete'e u'ano kotahe'ohe.

7 Emeḡe iduhu gaubanana zu aheu fare'e (12), e'e ḡoe'ani'a hudanoga radu guhine'ohe. Ze ohere zu madai Badi'a tuḡure inare haḡae'ohe. Kini vazeḡa! E'e, e'e ḡoe'a guhine'ete'e u'ano, Iuda azaḡani'a eḡe rana ḡoere aduga ri'ine'ohe.

8 Za nu'e nouga'ahi Badi'a'a rune azaḡa bare ḡabozi'uma ra'ete'e ḡoe'a mene mae ḡihine'ohe?

⁹ Ege zuni ibite 'ahige zamariro. Nazareta neġa vazeġa, Iesu niġa 'u'uoga veize inare gauine manoġa rae zamariro.

¹⁰ E 'uguġa haġaiġa Ierusalemna neġano haġairo. Ebu Dibu'o hau'ete'e boroboro niġano, Zuhi'a Boro mone azaġa ġeħaġa ġu'ano ohoziro, zu zimi ruzihi reirotene, e'e ġoe'a mae ġihiniro.

¹¹ Ebu Iuda azaġa kuru neġa nidu'a diuġadu, 'Bouzo'i' reiro. Ebu bouze'ena'a, 'Iesu niġa sausaune ġoero'i!' rae tatariro. Zuni e maġune rudaro 'ahine, haba faġano neġa 'ahoga 'ahoga onamadu, Zuhi'a Boro mone azaġa vaġadu sausauro.

¹² Mada 'ahogano e'e 'ougihi radu, dibu'o hau'ete'e boroboro niġano zu ġoereze odohadu, Damaseko neġa onamiro.

¹³ Kini vazeġa! Madai nemaġano e'e ibiġano onamirote'ea, e adureono'o agaġa boro'a agaranoga horoniro. E'e agaġa'e mada agaġa vitinoga. Ege zu eġe teite onamirote'e azaġa agafi' ovairo.

¹⁴ Ebu emeġe nidu'a rahao higau bauriro, ebu Iuda ġoe'ano ihi'ete'e agoġa 'ahoga igiro, raena'a, 'Saulo! Saulo! Ġa nougadu eġe sausaue'ohē? Ġa ire meġa meġa futune'ohē. A'e ġae'a ġae bare sausaue'ohē.'

¹⁵ Ebu eġe'a ġadinena'a, 'Zuhi'a Boro, ġa iniu?' reiro. Zuhi'a Boro'a naenaehina'a, 'E'e Iesu, ġae'a sausaue'ete'e vazeġa.

¹⁶ Iġunadu edano'! Eġe'a ġae mazao fureranata'a'e, eġe tuġure vazeġano oho'ifine, zu horohate'e hariġa vaze mazao me'odo zinifine, zu eġe'a iho'ite'e ġoe'a rae furenoga veize.

¹⁷ E'e Iuda azaġa zu Iuda mene azaġani'a sausauihi reite'e zamaġano'o mae vaġi'i'uma. Ebu zeġe mazao bare tuġu'i'uma,

¹⁸ ubumaze ra'anadu uzaboono'o agaġa moneo mae ġihuzoga veize, zu Satani 'u'uġanono'o mae vaġizadu Badi'a mone rouga veize. 'Ougine, sau'aze eġe'a rae modi'uma, zu ze'e eġe mazao fiadu, Zuhi'a Boro veize avo reirote'e azaġa teite 'auġi'uma.

¹⁹ E'ano'o kini Agripa, e'e adureono'o fureranadu ihohirote'e ibiġano da'o dure'ohē.

²⁰ E ibite Damaseko neġa azaġa mazao, ebu Ierusalemna neġa zu Iudea haba'a nidu'a zamaġano radiu'ete'e azaġa mazao, ebu Iuda mene azaġa mazao zuni haramiro, raena'a, 'Zamaze ġihunadu, Badi'a vaġe aro'! Ebu haġai manoġa haġaena'a, zamaze ġihunate'e fureno'!

²¹ Eġe'a 'ougirote'e u'ano, Iuda azaġani'a dibu'o neġano obohe tiro, ebu uġuhe ruhihi reiro.

²² Rehano Badi'a'a danahe onao izidi, e 'ada edau'ohē, ebu vaze zuhu'anono'o boro ġonaga zeġe nidu'a mazao hari tiba hina rae furene'ohē. E'e ġoe'a'e peroveta azaġa zu Mose'a vesu'u nagini'a furera'uma reirote'e ġoe'a da'o.

²³ E'e ġoe'a'e, Keriso ani zaharani'uma, ebu ibite runeono'o bare ġabodi'uma, ebu ane'a Iuda azaġa zu Iuda mene azaġa mazao ġabone hidi'uma agaġa haramoġa harami'uma."

²⁴ Paulo'e 'ouge rae'enogano, Festo'a ġoere ġihau'ena'a, "Paulo! Ġa baboraneħa. Ġa ufeta mirihirote'e'a mae babo'eha." rae reiro.

²⁵ Rehano Paulo'a naenaenina'a, "Ġihi'a vazeġa Festo, e'e mene babo-raneħa. Eġe'a ra'ete'e ġoe'a'e ġoere huga zu eda'eġa.

²⁶ Kini Agripa ani, 'adi haġaiġa nidu'a edeġa 'ahine, e'e mene rihau'ena'a huga ni'ohē. Mazaġa e edeġa kini Agripa'e haġai 'adi nidu'a igi hauġiro, mazaġa e'e haġaiġa'e ġuni'ano mene fureraro.

²⁷ Kini Agripa, ġa peroveta azaġa ġoere mae ġihine'e hehe? E edeġa, ġa mae ġihine'ohe."

²⁸ Ebu Agripa'a Paulo nina'a, "Ġa mada futu'ano ġoere tahiġa rae furenadu, eġe'a Kristenio tiro'i ra'e rehano, a'e mene idaġa."

²⁹ Paulo'a naenaenina'a, "Mada futu'a ga faġa'e ago zamaro'i! Mazaġa e Badi'a maza'o 'ahige kurau'ohe, ġae zu 'ada igi'ete'e azaġa nidu'a eġe teigoga, rehano ġu'ano ohohe'eta'a'e ahiġa."

³⁰ Ebu kini Agripa, gavana vazēġa Festo, zu Berenike ebu e'ea ehorinute'e azaġa nidu'a iġune edaro.

³¹ Ze nu'onu'o neġanonono'o buau'ena'a ġoretitiro, raena'a, "Vaze 'adi' runeo tuġuni'uma ga ġu'ano ohoni'uma haġaigā sau'a mene haġairo."

³² Ebu Agripa'a Festo niro, raena'a, "Roma zuhi'aġani'a kotanoga mene uratifone, vase 'adi'e ġu'anonono'o mae bunifo."

27

Paulo Roma neġa ġasi hina tutune onamiro

¹ Eme Itali haba'a ona'uma madaġa meitrotena, Paulo zu ġu'a azaġa nu'e uti vazēġa 'ahoga, niġa Iulio 'evorao ri'iziro. Ani'e Roma zuhi'aġa uti azaġa ibito zini'ete'e vazēġa 'ahoga.

² Ebu eme'e Adaramateno ne ġasiġano tiro. Ġasi a'a'e Asia haba'a toġatoġaġano tue tue ona'uma ġasiġa. Eme e'e hina ruhau onamiro. Ebu Makedonia haba'ano Tesalonika neġa vazēġa 'ahoga, niġa Aristako zuni emeġe teite onamiro.

³ Irarirotena, Sidono neġano feuriro. Iulio ani Paulo faifaine'ena'a, tuġuniro, Paulo ane edeġa azaġa vaġadu, nagini'a ferene'ete'e hanoga veize.

⁴ Ebu e'eano'o hena bare ruhanadu, Kupro 'umuġa genaġano 'afe ruhau onamiro, mazaġa zavara'e emeġe haohaofe onainu.

⁵ Ebu Kilikia zu Pamufulia haba'a davarāġa boha'ano ruhau onamo, Lukia haba'ano Mura neġano hebetiro.

⁶ Ebu e'e haba'ano uti azaġa ibito zini'ete'e vazēġani'a Itali onamihi ra'ete'e ġasiġa horoniro. A'e Alesandria neġa ġasiġa. Eme e'e ġasiġano tutufe tiro.

⁷ Ebu mada ġehaġa te'ote'au'ena'a negane ruhau onamo, Kenido davarāġa boha'ano feuriro. Zavara'e 'ize haohaofe onainu 'ahine, e'e moneo ruhau onamoga mene idararo. E'ano'o eme Salomone musuga naenaēġa onamadu, Kerete 'umuġano 'afe ruhau onamiro.

⁸ Ebu te'ote'au'ena'a zavara haone, e'e 'umuġa genaġa uni ruhau onamo, "Toġatoġa Manoġa" rae hune'ete'e toġatoġaġano hebetiro. A'e Lasea neġa uhiġano.

⁹ 'Ouge'ena'a, mada ġehaġa foure hauġiro 'ahine, ġasio ruhau onamoga'e riġa zu ġiġaroġa. Mazaġa Iuda azaġani'a iġaigā ogomu moneo zaġozagi'uma madaġa vitaro. E'e huga'e zavara madaġani'a feuriro, ebu ruha'uma batōġa 'ai hauġiro. E'ano'o Paulo'a iraduguziro,

¹⁰ raena'a, "Zae nidu'a! Eġe'a ġiane'etene, eme ruhau onamine sau'a hidi'uma, ġasi zu tohefe nidu'a'e davarao hunuhuni'uma, ebu ġabonefe zuni sauta'uma."

¹¹ Rehano uti azaġa ibito zini'ete'e vazēġa'e Paulo ġoere mene mae ġihinadu, ġasi mirune'ete'e vazēġa zu ġasi vazēġa ġoere da'o mae ġihiniro.

12 Zeḡe'a ra'eta'a'e, hebetate'e haba'a'e zavara zu nahune madaḡano'e mene manōga. E'ano'o vaze nidu'a'e e'e haba'anono'o ruhau buanadu Foinike toḡatoḡaḡa onamihi reiro. Ebu e'e toḡatoḡaḡanobu'u zavara zu nahune madaḡa me'uma reiro. Foinike toḡatoḡaḡa'e Kerete 'umuḡano ḡasi'a hebetete'e toḡatoḡaḡa 'ahoga, mada'a zubure'ete'e mone zamaini'ohe.

Zavara boro'a davarao feuro

13 Ebu zavara 'ai kauri moneono'o tahitahe onainute'ea, ze 'ane mada manōgani'a onaeha reiro. E'ano'o ḡasi hanigaḡa hutube zounadu, Kerete 'umuḡa genaḡa da'o uni ruhau onamiro.

14 Mene faḡa onamirote'ea, zavara boro bagaḡa 'ai 'umu raganono'o gudau ovairo. A'e niḡa "Iurakulon*" rae hune'ete'e zavaraḡa boro.

15 Ebu ḡasio ragati' aradu, zavara roḡoroḡe onamoga mene idaḡa 'ahine, zavara da'o magananiro.

16 Ebu Kauda 'umuḡa kome'a genaḡa 'afe diuḡirotu'u, ḡasi kome'a ḡaruna ahasinute'e riḡa hutube zouniro.

17 Ebu ohoze ohoze'a ḡasi ahase zounirotene, mini hina ḡasi boro tatuhe ogoro tiro. Ebu hena nougine gasi'a ruhau onamadu, Afrika haba'a heta'aḡano, niḡa'e Surutis-o rameru'uti'uma rae riharo. E'ano'o ḡasi faraḡa zuni hutube bunadu zavara maganani ruhau oname tauḡiro.

18 Rehano zavara'e 'ize ufeta boro. E'ano'o irarirotene, ḡasio gaue'ete'e azaḡani'a ḡasi ufinoga rae, odohe'ete'e toheḡa davarao mae mae modiro.

19 Ebu bare iraradu, mada uḡiduḡa meirotene, ḡasio odohe gaue'ete'e toheḡa zuni mae mae modiro.

20 Eme mada ḡehaḡa mada zu buzuvu mene horoniro, zu zavara'e ufeta hune sautu radiunu. E'ano'o emeḡe nidu'a mene ḡabodi'uma rae zamariro.

21 Ze mada ḡehaḡa oganoga mene idararotene, Paulo'a zamazeo iḡune edanadu ziro, raena'a, "Zae nidu'a! Eḡe ḡoere mae ḡihinadu, Kerete 'umuḡanono'o mene ruhau buafone, 'ahige aduga mene hidifo, zu toheze mene mae mae modifo.

22 Rehano e izidi 'ada zi'ete'e. Inaro'! Mazaḡa vazeni 'ahoga mene dauḡi'uma, u hube ḡasi'a da'o sauta'uma.

23 Zuhi'a Boro, eḡe'a kurano hau'ete'e zu tuḡureḡa haḡae'ete'e Badi'aḡa, ani tuḡure viga'a ohogore ohere eḡe uhiḡano edanadu

24 ḡoreheha, raena'a, 'Paulo! Ago rihano'! Ḡa'e Roma zuhi'aḡa zamau 'ize eda'uma. Zu Badi'a manōga'e ḡae teite u'ano, ḡae teite idaḡa ruhau'ete'e azaḡa nidu'a'e Badi'a'a ḡabozi'uma.'

25 E'ano'o zae nidu'a, inaro'! E, Badi'a tuḡure viga'a ehate'e ḡoe'a nidu'a huda'uma rae, ani mazao fie'ohe.

26 Rehano eme'e zavara'a hudi onamadu 'umu 'ahoga heta'aḡano ḡasi'a eho'uma."

Ḡasi'a fahau ḡuzuhiro

27 Ohere gaubanana zu ḡazaḡa fare (14) meirote'ea zuni, Adaria Davaraḡano zavara'a 'ize hudi vaevaefinu. Ebu e'e ohe'a nemanemaḡano ḡasio gaue'ete'e azaḡani'e gaba ruhau hanite'ete'e ederiro.

28 E'ano'o ze davara hoe'a idanirotene, mita ḡae ḡazaḡa gaubanana (40) heuḡa. Ebu tahiḡa guhianadu bare idanirotene, mita ḡae uḡidu gaubanana (30) da'o.

* 27:14 E'e ḡoe'a huga'e northeast moneono'o onae'ete'e zavaraḡa boro.

²⁹ 'Ougadu ze ġiġaroze ruzi, mazaġa hena ġasi'a vatava rana rameru'uti'uma reiro. E'ano'z ze ġasi hanigaġa ġazaġa (4) ġasi ariġa guzuono'o mae davarao feuniro, ebu ġaiġai iraroga veize guhiu radiro.

³⁰ E'e zamaġano ġasio gaue'ete'e azaġa'e feranoga radu, so'e ġasi hanigaġa ovoe bune'ohe rae, ġasi kobe'a fui'adu zazo'anon'o ovoe buniro.

³¹ Rehano Paulo'a uti azaġa ibito zini'ete'e vazegħa tahi'aġeta ziro, raena'a, "Ġasio gaue'ete'e azaġani'a ġasi 'adaono'o vaġinine, za'e mene ġabodi'uma."

³² E'ano'o uti azaġani'a ġasi kobe'a ovoe dabanate'e miniġa 'ai tene re'adu, ruhune modiro.

³³ Ebu irara 'ai hanitrotene, Paulo'a zeġe nidu'a ogomu anoga rae umiziro, raena'a, "Za mada gaubanana zu ġazaġa fare (14), zamaze adudu'ena'a guhiu onaeha. Ebu ogomuni 'ahoga zu mene aneha.

³⁴ E'ano'o e umize'ohe. Izidi za ogomu nu ano'i! A'e ahirize'a inaradu ġabone hidoga veize. Eġe'a zi'ohe. Zae vadiniono'o igu tibani zuni mene daugi'uma."

³⁵ Paulo ani 'ouge rae zirotene, 'uvahu madu vase nidu'a ubumao Badi'a mazao ite matu'o haro. Ebu vaheġadu aro.

³⁶ 'Ougadu zeġe nidu'a inaradu, ogomu mae aro.

³⁷ Ġasi e'e zamaġano bone emeġe nidu'a 276-'a radiro.

³⁸ Zeġe nidu'a ogomu au idararotene, ġasi'a ufiranoga veize ogomu nidu'a davarao mae mae modiro.

Ġasi'a Melita 'umuġano fahau ġuzuhiro

³⁹ Ohereda'o mada'a agaru feurirotene, ze no'e haba'ano ruhaunuta'a'e aġu'a. Rehano ze'e haba ġuniġa hesaġeta moneni horoniro. E'ano'o ze idaraune, e'e hesaġa ranao ġasi odohe tiri'uma reiro.

⁴⁰ Ebu ze ġasi hanigaġa davara zamaġano tene ri'i modiro, ebu tari ogoru tirote'e miniġa fui'iro. Ebu zavara veize farai hutube ġihinadu, hesa mone tarine onamiro.

⁴¹ Rehano ġasi'e heta'ano tutuhanadu, zazo'a ġoha'e e'ea teadu mene hune zu hagariro. Ebu avaġa ġuzu'e sa'u boroboro'a kafene vaheġadu faharo.

⁴² Ebu uti azaġani'a ġutarote'e azaġa'e zimi haugi'uma rae togaziro, mazaġa hena ze'a ġemabe onamadu ferau ġouri'uma.

⁴³ Rehano uti azaġa ibito zini'ete'e vazegħa'e Paulo ġabonihi reiro 'ahine, uti azaġa garariro. Ebu tuġuzena'a, "Ġema edeġa azaġa'e ibite rafatadu ġemabe onamo'i, ebu gabao tiro'i!" reiro.

⁴⁴ "U ġema aġu'a azaġa'e, ġasi ireġa rugaruga hina kame ġemabe onamo'i!" reiro. 'Ouge haġae'ena'a zeġe nidu'a gabao ġemabe tiradu ġabode ġouriro.

28

Paulo'e Melita 'umuġano

¹ Emeġe nidu'a ġaboga gabao tirirotene, eme ederiro, a'e Melita 'umuġa.

² 'Umu e'e neġa azaġa'e emeġe faifaife rufiro. Iruġu'e ru'aunu zu nahune'e biaudo 'ahine, ze mae ġihife'ena'a, ire rabibofiro.

³ Ġu Paulo ani ire sinuġa ġura'e madu ire roga rana mae ti'enogano, zarama ire gigi'ani'a madu ire sinuġanon'o veore buaro, ebu Paulo 'ai 'evo'ano vihone ġiganiro.

4 Ebu 'umu e'e azaḡani'a mohe e'e Paulo 'evoreo ḡiruḡiranoga horonirotene, ze raora'uhina'a, "Vaze 'adi'e hezo'e gorugoru vazega gaogi." rae reiro. "Ani davarao mene hunuhuna rehano, e'e naega hau'ete'e badi'aga'e ane'a ḡabode radoga mene urateha."

5 Rehano Paulo'e mohe ire roga rana itine modiro, ebu sau'ani 'ahoga ane mazao mene fureraro.

6 Vaze ze 'ane, Paulo'e ahi'ani'a mini'uma ga zogone higau bauradu ruda'uma rae ḡiane radiro. Ze faḡa hune 'ouge ḡiane radiunu rehano, ḡauni 'ahoga ani mazao mene furerarotene, ze hena nufe zamarena'a, "Ani'e badi'a 'ahoga gaogi." reiro.

7 U 'umu e'e zuhi'aga, niḡa Pobelio, ani haba'e hani'ano. Ani eme mae gihife'ena'a, neḡano tutufe zoufadu mada uḡidu faifaifinu.

8 U Pobelio moga'e uḡiḡa, evaneo baze radiunu. Ani ahiri'e giḡi'a bagaḡa zu ru sororido. E'ano'o Paulo'a diuḡe ḡianadu rana kuraro, ebu 'evo'a rana tiritene, 'ai manoriro.

9 'Uḡuḡani'a furerarotene, uḡi azaḡa 'umu be'a radiunute'e azaḡa nidu'a, Paulo vaḡe onaadu ane'a faizido.

10 Ebu vaze nidu'a'a, niḡufe'ena'a faifaife rufido. Ebu e'e 'umuḡanono'o ruhau vaḡinihi reirotene, ze ferefe'ete'e toheḡa ḡehaḡa rifiro.

Paulo'a Roma neḡano feuriro

11 Eme bato uḡidu e'e 'umuḡano radirote'e enogano, ḡasi 'ahogano tiradu e'e haba'a mode iḡuniro. E'e ḡasiḡa'e nahune madaḡani'a hauḡoga veize, Melita 'umuḡano guhiu radiro. A'e Alesandria ne ḡasiḡa, niḡa "Tahi'a Ato'a". Izipi haba'انونo'o onairo.

12 Eme ruhau onamoo, Surakusa neḡano hebetadu, mada uḡidu e'ea radiro.

13 E'eano'o hena onamo Regio neḡano hebetiro. Ebu mada tiba radirotene, ḡasi ḡaruga moneono'o zavara'a onairo 'ahine, eme ruhau onamadu, mada aheuḡano Puteoli toḡatoḡaḡano feuriro. A'e emeḡe ruhu ḡonaga.

14 Ebu e'ea Zuhi'a Boro mone azaḡa nu hidirotene, ze umifena'a, "Emeḡe teite fura tiba rado'!" reiro. E'ano'o e'ea fura tiba radiro. Ebu e'e ḡaruganobu'u eme'e, zavara boro u'ano sasiro rehano, ragavofe'e ḡonabadu, Roma haba'ano feuriro.

15 Roma neḡano Zuhi'a Boro mone azaḡa'e emeḡe'a hanite'ete'e hariḡa igiro 'ahine, haofe onaadu, vaze nu'e Apia-foru maketiḡano, nu'e Taveni Uḡidu rae hune'ete'e i'udi neḡano hidu titiro. Paulo ani, horozitotene, Badi'a matu'o haro, ebu zamagani'a inariro.

Paulo'a Roma neḡano haramiro

16 Eme Roma neḡano feurirotene, Paulo'e tuḡunadu ane da'o ne 'ahogano radiro. Ebu uti vazega tibani'a da'o taufinu.

17 Ebu mada uḡidu meirotene, Paulo'a Iuda azaḡa ibito zini'ete'e azaḡa boroboro ane neo huze nu'oziro. Ebu zeḡe'a nu'ora' onairotene, Paulo'a zi, raena'a, "Nego nabudi, e emeḡe nabudi mene sausauro, zu vouḡafe haḡi mene he'ehe'eni. Rehano Iuda azaḡani'a Ierusalem neḡano obohe teadu, Roma azaḡa 'evorao ri'ihaha.

18 Roma azaḡani'a ḡadihirotene, ze ura tuḡuhe buhihi reiro, mazaḡa runeo tuḡuhi'uma haḡaiḡa sau'a mene horoniro.

19 Rehano Iuda azaḡani'a mene uratirotene, e'e ibi 'ahoga o'o'a radu, Roma zuhi'aḡani'a kotahoga veize umidiro. U e'e aduga 'ahoga nabudihe rana touga veize mene onaeha.

20 E'ano'o e za ḡiazoga zu ḡorezoga veize huze onaeha, mazaḡa Isaraela azaḡani'a guhine onainute'e vazega u'ano, e'e ḡu'a neḡano 'ada radiu'ete'e."

21 Ebu ze naenaenina'a, "Iudea haba'anono'o ḡa moneo so'ani 'ahoga mene noneni tuḡuriro. Zu vazeni 'ahoga Iudea haba'anono'o feuri' arirotene, ḡa moneo sau'ani 'ahoga mene rae fureniro.

22 Rehano eme ḡa'a nouge reihi ra'ete'e igihi ra'ohe. Mazaḡa eme edeḡa, haba nidu'a zamaḡano vase nidu'a ḡae mone ra'ete'e azaḡa he'ehe'eze'ohe."

23 Ebu ze Paulo teite bare nu'oranoga rae mada 'ahoga rae tiro. E'e madaḡa meirotene, Iuda azaḡa'e ḡehaḡa bagaḡani'a onaadu, bare ane radone haba'ano nu'oraro. Paulo'e oherebauono'o onamo ḡorava Badi'a'a zuhi'afi'uma ḡoe'a rae furenno ziniro. Ebu zeḡe'a Iesu mae ḡihinoga rae, Mose goro ḡoe'a zu Peroveta azaḡa buka zamaḡanono'o Iesu hariḡa haramiro.

24 Vaze nu'e Paulo ḡoere mae ḡihiniro, u nu'e mene.

25 Ebu ze zeḡe bo'aḡano zamaze mene tiba. Ebu Paulo'a 'ahige zirote'e enogano, ze neonono' buau ḡouriro. Paulo'e zeḡe'a 'izema buanogano 'ahige ziro, raena'a, "Vine Zagaḡani'a peroveta vazega Isaia-ono'o vougaze zirota'a'e ḡoere huga, raena'a,

26 'Onamadu Iuda azaḡa 'ahige zo'!

Gae egoga igi huni'uma,
rehano mene ederi'uma.
Gae horonoga horone huni'uma,
rehano mene zamari'uma.

27 Mazaḡa 'adi duḡuru zama'e tuḡa zu teḡaze'e 'uhuḡa,
ebu ubumaze zuni kuruḡa.

A'e ubumaze hina mene horonifine,
zu teḡaze hina mene igifine,
ebu zamaze hina
mene zamare horonifine.
'Ougadu mene ḡihure baradu,
eḡe'a mene faizoga veize.'

28 E'ano'o zae ederoga veize ḡoere 'adi zi'ohe. Badi'a'a ḡabone hidi'uma ḡoe'a tuḡure'eta'a'e, Iuda mene azaḡa veize tuḡureha, ebu ze mae ḡihini'uma."

29 Paulo ani 'ouge rae ḡoreze hauḡirotene, Iuda azaḡa 'ai oname ḡouriro ebu zeḡe'a zeḡe bare riḡa ta'iro titiro.]

30 Muri aheu, ani 'ize ḡu'a zamaḡano rehano, ane'a naeḡa haḡae'ete'e neḡano radiunu, ebu iniu ane vage onaidotene, nidu'a mae ḡihizido.

31 Paulo'e mene rihau'ena'a Badi'a'a zuhi'azi'uma ḡoe'a haramo zinido, zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso hari ihozido. Ebu vase 'ahogani'a zuni mene gararo haro.

Filipi Ekalesia Azağa Mazao Paulo'a Mirihiro

¹ Ege Paulo zu Timoteo'a fefa 'adi mirihe'ohe. Eme'e Keriso Iesu veize gaue'ete'e azağa. Ebu fefa 'adi'e Filipi neğano Keriso Iesu mone ra'ete'e azağa nidu'a, zu ibito zini'ete'e azağa*, zu diakono azağa veize tuğure'ohe.

² Ibite gezo 'ahige reihi: Badi'a emeğe Mama zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a manoga zu zama rogeğa zini'eno'!

Paulo'a Filipi neğano ekalesia azağa u'ano Badi'a mazao manoga tauği ra'ohe zu zamare'ohe

³ Ege'a zae zamare'ete'e madağano bone, iğaiğa eğe Badi'a mazao manoga tauği ra'ohe.

⁴ Ege'a zae nidu'a veize kurau'etene, iğaiğa matu'uheta kurau'ohe.

⁵ Mazağa zae'a hari manoga ğadahe mae ğihinirote'e madağanono'o onao izidi, eğe'a hari manoga haramoga veize danahe onainu.

⁶ E'e hube hune 'ahige rae zamare'ohe. Badi'a ani, zae bo'ağano gau manoga fureniro, 'ouge hağae onamo, Keriso Iesu'a bare onai'uma madağa me'uma. E'e madağano zae zamao furenirote'e gauga manoga hage haugi'uma.

⁷ Za'e ege zamao iğaiğa radiu'ohe. E'ano'o eğe'a zae nidu'a mazao 'ahige zamare'eta'a'e manoga. Mazağa zae nidu'a, Badi'a'a inirote'e gauga eğe'a hağaoga veize danahe onainu. E ğu'a neğano'o 'ada radiu'ete'e zamağano zuni, kotao hari manoga birirote'e madağano zuni, ebu hunio hari manoga'e mene tugahe haramo inarinute'e madağano zuni danahiro.

⁸ Keriso Iesu'a zae zamare'ete'e teige, e zae nidu'a zamare'ohe. Eğe'a 'ouge rata'a'e, Badi'a ane edeğa, e huga ğoere'ohe.

⁹ Ebu e zae veize 'ahige rae kurau'ohe: zae'a Badi'a faifaine ederoga zu nagini'e duduğa ga ve'oğa horone ederoga, ebu 'ouge hağae'ena'a, zae'a zae bare zamarotite'ete'e hağaiğani'a bororu onamoga.

¹⁰ Ebu e zae veize 'ahige rae kurau'ohe: Zae radone zamğano nagini'e manoga ederoga, zu zamaze dehenoga, zu hağai sau'a mene hunezuni hağaoga, ebu 'ouge hağae onamo, Keriso'a bare onai'uma madağa.

¹¹ Ebu Iesu Keriso'a danazadu zae ğabone'e duduğa da'o re'uma. Eğe'a 'ahige kuranata'a'e, vaze'a zae hağai manoga horonadu, Badi'a ğubane'ena'a zu niğa mae iğihinoga veize.

Paulo'a ğu'a neğano radiu'ete'eano'o hari manogağani'a bororu onamiro

¹² Nego nabudi, e ura, za 'adi edero'! Aduga ğehağa ege mazao fururu'ete'ano'o, hari manogağani'a bororu onamiro.

¹³ Ebu eğe'a Keriso u'ano ğu'ano radiu'eta'a'e, Roma zuhi'ağa ne enoga taufe edau'ete'e azağa, zu vaze nunu ğehağani'a edere ğouriro.

¹⁴ Zuhi'a Boro mone ra'ete'e azağa'e, eğe'a ğu'ano radiu'ena'a, edau gigaru'ete'e u'ano, Zuhi'a Boro mazao fie gigananadu, mene rihau'ena'a, Badi'a ğoere inare haramo'e.

¹⁵ Vaze nu'a Keriso hariğa haramo'eta'a'e, ze eğe gau u'ano 'ahi'ahi ma'ohe, zu vithihi ra'e'ohe. Rehano vaze nu'e eğe danahihi radu, hari manoga haramo hunihi radu, zama manoga hina haramo'e.

* 1:1 ga bisofu

16 Zama manoga hina haramete'e azağa'e, hari manoga biroga veize, Badi'a'a e gu'ano mae zouhirote'e, ederadu, zege zamarone ege mazao teadu haramete'ohe.

17 Rehano 'ouge 'ahi'ahi ma'ete'e azağa'e nize boro reihi radu Keriso hariğa haramete'ohe. Ze haramete'a'a'e, zamaze'e mene deheğa. Ze 'ouge'ena'a, ege'a gu'ano aduga hide'ete'e'a bororanoga veize rae, zamare taue'ohe.

18 A nagini veize? Zege'a haramete'a'a'e, zamaze'e duduğa ga mene, ago zamaro'i! Goere boro'e Keriso hariğa haramete'e'e.

19 Ebu e e'e u'ano matu'e'ohe. Ebu e zama mone zuni matu'e ona'uma, mazağa e edeğa, zae'a ege veize kurau'ete'e'ano'o, zu Iesu Keriso Vine Zagoğani'a danahe'ete'e'ano'o, e'e Badi'a'a gu'anono'o mae buhi'uma.

Paulo gabone'e Keriso teite

20 E'e 'ahige zamare'ena'a hube hune guhiu radiu'ohe: Ege mazao nagini'a fureraune zu, e'e mene mazağarohi'uma. U e'e iğaiğa inare goere'ete'e teige, izidi zuni inare goeri'uma. Ebu e gabode radine, ga rudaune, ege hağai nidu'a'ono'o vase nu'a Keriso nigunoga urate'ohe.

21 Mazağa ege mazao'e, gabode radiu'eta'a'e, Keriso teite radiu'ohe. Ebu rudaune'e, manoga hune hidi'uma.

22 Rehano ege'a gabode radine, ege gau u'ano vase geħağani'a Badi'a'a goere egadu, gabone hidi'uma. E'ano'o e ağu'a, no'e ibiğano onamine manoga.

23 E zamahe aheu nemağano. E ura'e raha 'adi modadu, Keriso teite radihi. 'Ougine manoga tauği.

24 Rehano e zae veize raha 'adao gabode radine, manoga. 'Ougine zae danazoga idağa.

25 E hube hune 'ouğine manoga rae zamare'ohe. E edeğa, e'e gabode radadu, zae nidu'a teite radi'uma. Ebu zae'a Keriso mazao fie'ete'e'a bororanoga veize, zu zae'a fie'ete'ea, matu'uze'a bororanoga veize danazi'uma.

26 'Ougadu ege'a bare amine, za'e ege u'ano Keriso Iesu nigune'ena'a, matu'e ruda'uma.

Badi'a mone ra'ete'e azağa'e ğahunoneğa manoga hidi'uma

27 Goere boro tiba'e, 'ahige reihi: Za, Keriso hari manoga mae ğihine'ete'e vazeğa ra'ete'e hağaiğano da'o onamo'i! 'Ougine, ege'a ğiazi' amine, ga haba fağanono'o harize igine zuni, e ederi'uma; Za'a zamaze tibunadu edau gigaru'ete'e, zu zamaze tibano neadu hari manoga ağıro hau'ete'e azağa'ono'o hari manoga inare biretite'ete'e.

28 Ebu aduga zini'ete'e azağa mene rihoze'ete'e, zu zae'a inare goere'ete'e ege ederi'uma. Zae'a mene rihau'ete'e hağaiğa, aduga zini'ete'e azağa'e Badi'a'a ruizi'uma, u za'e gabone hidi'uma. 'uğuga nidu'a Badi'a mazao'no'o furera'uma.

29 Za'e Keriso mazao fie'ete'e ğahunoneğa manoga da'o Badi'a'a mene zeneha, rehano Keriso u'ano aduga hide'ete'e ğahunoneğa manoga zuni zeneha.

30 Ege'a hidirote'e adugağa zae'a horonirote'e heuğa, zae'a e'e adugağa hide'ohe. Ebu ege'a ize e'e adugağa hide'ete'e izidi zae'a igi'ohe.

2

Za'e zamaze tibunadu, zae'a bare nize mae ovoro'i

1 Za Keriso teite tibuzate'eano'o inare'ohe? Keriso'a zae zamarate'eano'o za manogahe? Za Vine Zaḡoḡa teite radiu'ena'a, ane teite matu'e tiburu'e'hehe? Za vaze mazao manore'e'hehe, zu vetuḡazi'e'hehe?

2 Za 'ouge rado'idene, zamaze'e zamare ḡirigiro'! Zamarone tiba hina zamaro tito'! Zamaze tibunadu gauo'! Za'e 'ouge haḡae'ena'a, eḡe matu'u borofe huno'!

3 Ago inaho'! Nize boro reihi ra'ete'e zu zae'a bare niguzoga rae, ḡau 'ahoga ago haḡao'! Rehano zae'a bare nize mae ovaradu, vaze zamare ḡihizo'i, u za'e ze 'u'uḡano rae zamaro'!

4 Zae zae'a manoga hidoga veize da'o ago zamaro'i, rehano vaze'a manoga hidoga veize zuni zamaro'!

5 Za'e, radoneze zamaḡano haḡaize zu zamaroneze'e Keriso Iesu'a haḡaidote'e teige haḡao'!

6 Ibite bone Keriso ane huga, Badi'a teite idaḡa rehano, Badi'a teite idaru'ete'e niḡa boro mene obone giganiro.

7 Ebu niḡa boro modadu, vaze raena'a, tuḡure vazeḡa teigiro.

8 Ebu ani vazeo reirotene, ane'a ane bare mae ovoiro.

Ebu Badi'a ḡoere mene vari'ohaudu. Ane'a ruda'uma ibiḡa rehano onaminu.

Ebu vaze haḡaiḡa sau'a boro teige, satauroniro ebu rudaro.

9 E'ano'o Badi'a'a ani mae ḡihine hitana huneo ohoniro, ebu ni ḡihi'a haro. E'e niḡa'e ni 'ahoga 'ahoga nidu'a vitinoga.

10 Badi'a'a 'ougirota'a'e, adureo radiu'ete'e, zu rahao radiu'ete'e, zu raha 'u'uḡano radiu'ete'e nidu'a'a Iesu matu'o hau'ena'a, ḡuḡuroga veize.

11 Ebu ḡuḡurate'e nidu'a'a 'ahige rae furenoga veize: Iesu Keriso'e Zuhi'a Boro.

Ze 'ouge haḡae'ena'a, Badi'a emeḡe Mama ni mae ḡihi'uma.

Ḡabone hidi'uma ibiḡano inare onamo'i

12 E'ano'o vazehe manoga nidu'a, zae'a Badi'a ḡoere ibiḡano iḡaiḡa onamidote'e teige, rihau rudau'ena'a, ḡabone hidi'uma ibiḡano inare onamo'! U mene eḡe'a zae teite radiu'ete'e zamaḡano da'o, rehano izidi eḡe o'o'ano zuni borofe inare gauo'!

13 Mazaḡa zae'a Badi'a ura haḡaiḡa haḡaoga veize Badi'a'a zae zamao gaue'ena'a inarazi'ohe, zae'a uratadu e'e haḡae'ohe.

14 Ḡau nidu'a zamaḡano ago ḡoere'ena'a zu ta'iro tite'ena'a, haḡao'!

15 'Ougine za'e vaze duduḡa tauḡi re'uma, zu vaze'a mene debaze ḡoeri'uma. Ebu izidi ega, haḡai ve'oḡa azaḡa ḡunuḡano, sau'ani 'ahoga mene haḡaadu, Badi'a ubuga ubuga teige, radifo. Za'e, e'e ḡunuḡano buzuva'a adureo agaru'ete'e teige agarano'!

16 Ebu ḡabone tuḡutuḡu hidi'uma ḡoe'a vaze veize rae fureno'! 'Ougine, e'e, Keriso'a bare ovai'uma madaḡano, eḡe'a zae bo'aḡano gau aduga haḡaidota'a'e hugeita raena'a, zae u'ano matu'e ruda'uma.

17 Ebu zae'a Keriso mazao fie'ete'e u'ano aduga hide'ohe rehano, zae'a Zuhia Boro veize gauine, eḡe'a zae u'ano rudaune e matu'e'ohe. Zu e ura zae nidu'a teite matu'e tiburatihi.

18 E'ano'o zae zuni eḡe teite matu'e tiburatihi.

Paulo'a Filipi azaḡa u'a Timoteo tuḡuni'uma

19 Zuhi'a Boro Iesu'a uratine, e zae vaḡe Timoteo ariga tuḡune ame'ohe. 'Ougadu ane'a baradu, zae hari me'odonine eḡe zuni matu'i'uma.

20 Zea'a faine radiu'e ga mene rae Timoteo'e hube hune zamare'ohe. 'Adama ani heuḡa zae zamare'ete'e e'e vazeḡa 'ahoga o'o'a.

21 Mazağa vase ġehaġa'e Iesu Keriso'a urate'ete'e ġauġa mene zamaradu, zeġe hune'a urate'ete'e ġauġa zamare borofe'ohe.

22 U za edeġa, Timoteo'e haġai manoġano Badi'a gau haġae'ohe, mazaġa ani hari manoġa haramoga veize eġe teite faifaine gau onainu. Ani'e ubugani'a moga danane'ete'e teige eġe teite gau onainu.

23 E'ano'o 'adao eġe mazao nagini'a fureratite'e ederi'udu'u, Timoteo zae vaġe tuġuni'uma.

24 Ebu eġe zuni zae vaġe ariga ami'uma ra'ohe. E'e ibiġa'e Zuhi'a Boro'a haġaoni'uma rae hube hune zamare'ohe.

Paulo'a Epafrodito Filipi azaġa vaġe tuġuni'uma ra'ohe

25 U Efaforodito, ani eġe nego. Ani eġe teite gau'e'ohe, zu uti azaġa teige eġe teite hari manoġa bire'ohe. Ani'e zae'a eġe u'a tuġuniro. E'ano'o ani onaadu e gau nunu mene idaru'etene ani'a danahinu. Rehano izidi Efaforodito'e zae vaġe bare tuġunine manoġa ra'ohe.

26 Mazaġa ani zae nidu'a ġiazihni radu zamare hune'ohe. Zae'a ani ibite uġinirote'e egadu, zamaze'a adudaro. Ane'a za 'ougirote'e igirotene, ani zamaġa mene idararo.

27 Ani'e hube hune uġi boro'a madu nariga rudaro. Rehano Badi'a'a vetuġaneadu fainiro. 'Ougadu e'e, aduga zamaġano, aduga hena mene bare ragatiro. Badi'a ani Epafrodito da'o mene vetuġaniro rehano, eġe zuni vetuġahiro.

28 E'ano'o e ura, ani'e ġarihe zae vaġe tuġune amihi ra'ohe. 'Ougine, za ani teite hidadu matu'i'uma, zu eġe zama'a adudu'ete'e'a ufira'uma.

29 E'ano'o Zuhi'a Boro ibio, matu'o hau rune'ena'a, mae ġihino'! Za ani heuġa vazeġa nigunine manoġa!

30 Mazaġa Keriso gau u'ano ani nariga rudaro. Ani'a zae'a danahifote'e gauġa haġaadu, nariga rudaro.

3

Radone zamaġano haġai boro'e Keriso edere'ete'e

1 Nego nabudi, e 'ahige bare reih: Za Zuhi'a Boro teite tiburanate'e u'ano matu'o'! Eġe'a ibite iraduguzirote'e ġoe'a, bare bare to zinihi ra'ohe. A'e eġe mazao mene gau boro, zu a'e zae'a mene ve'oroga veize.

2 Badi'a aġu'a zu haġai sau'a haġae'ete'e azaġa veize ġiano'! Ze'e Iuda azaġa. Iuda azaġa'e zae so'oze'ena'a, ahiri rana iġuri haġaine, Badi'a mone re'uma ra'ohe. Rehano ze'e foure ahiri ru'i tauġe'ohe. A'e huga o'o'a.

3 U eme'e hube hune Badi'a mone ra'ete'e azaġa. Eme'e Badi'a Vine Zaġoġani'a ibitofeadu Badi'a mazao kurau'ohe. Eme Keriso Iesu nigune'ohe, e'ano'o ahiri rana iġuri haġae'ete'e. Zu Badi'a ubuġa rouga radu zeġe edeġano gauete'e azaġa eme'a mene zamare borofe'ohe. A'e huga o'o'a haġaiġa.

4 Rehano vase 'ahogani'a ani'e vase nagiga ra'ete'e moneo Badi'a'a mae ġihini'uma ra'ete'e borofe zamarine, eġe zuni eġe moneo borofe hune rouga idaġa.

U vase 'ahogani'a ahiri gauġa ġehaġa haġae'ohe rae zamarine, a'e eġe'a vitinoga.

5 E'e fureranadu mada fu'o zu uġidu fare meiotene, ahirihe rana iġuri haġairo. E'e Isaraela vazeġa, Beniamini iduhu vazeġa, ebu Heberu mariga

huga huga. Iuda goro ḡoe'a moneo'e Farisea vazega, goro ḡoe'a faifaine haḡaido.

⁶ Badi'a veize inare'ete'e moneo'e ekalesia azaḡa eḡe'a zamahe nidu'a hina sausauido. Iuda azaḡa goro ḡoe'a faifairu haḡaadu, duduga ra'ete'e moneo'e, mene ve'oniro.

⁷ Eḡe'a ahi ḡauga'e manoga tauḡi zu ḡau boro bagaḡa rae zamarinu. Rehano Keriso'a eḡe veize rudarote'e ederirotene, 'uguga haḡaiḡa'e huga o'o'a haḡaiḡa rae zamarinu, mazaḡa e'e Keriso ederihi reinu.

⁸ Ebu e 'ize bare reihi. Ibite Badi'a'a matu'oga veize rae zamare haḡaidote'e haḡai'a nidu'a'e huga o'o'a ra'ohe. U Keriso Iesu, eḡe Zuhia'a Boro, ani'e inihu edere'eta'a'e, manoga boro bagaḡa. E'e, Keriso u'ano haḡaihe amahiḡa nidu'a modiro. Ebu 'uguga haḡaiḡa'e busi rae zamare'ohe, e'e Keriso mone reifine,

⁹ zu ane teite tiburafine. E'e izidi eḡe inarao goro ḡoe'a haḡaadu, Badi'a ubumao duduga rae, mene ra'ohe, rehano Keriso mazao fie'ete'eano'o Badi'a ubumao duduga rae ra'ohe. A'e Badi'a ane'a 'ouge ra'ohe, mazaḡa eḡe'a Keriso mazao fie'ete'e u'ano.

¹⁰ E ura'e Keriso faifairu ederihi, zu ani'a runeono'o bare ḡabodirote'e giḡi'aḡa ederihi, zu ane zaharanirote'e teige eḡe zuni zahararatihi, zu ane'a rudarote'e teige eḡe zuni haḡai sau'a moneono'o rudau vaḡinihi.

¹¹ 'Ougadu e noughi reine zuni, eḡe'a Keriso teite runeono'o bare ḡabode iḡunadu, e'e ḡaboneḡa hina onamihi ra'ohe.

Zamamone oname hohono'i

¹² E'e, 'uguga haḡaiḡa nidu'a haḡae haugeha rae, mene ra'ohe, zu e'e Keriso teige duduga hune rae mene ra'ohe. Rehano e'e haḡaiḡa haḡae hunihi rae ize inare'ohe, mazaḡa, e'e Keriso hune teigoga veize, Keriso Iesu'a eḡe meiro.

¹³ Nego nabudi, e'e Keriso teige huneha rae mene zamare'ohe. Rehano e'e, ḡau tiba 'adi haḡae hunihi ra'ohe: E'e, ḡaruni moneo haḡairote'e ḡauga nidu'a mene zamare'ohe. Rehano zama mone ḡauga da'o zamare'ohe. A'e Keriso ederadu, ane teigoga veize inare gau'e'ohe.

¹⁴ E'e Keriso hune teigoga veize inare oname'ohe zu ḡonagano Badi'a'a naega ini'uma. E'e naega'e Badi'a'a huhe'ete'e zu adure zamahe iti'uma, mazaḡa Keriso'a eḡe veize gau haḡairo.

¹⁵ E'ano'o emeḡe nidu'a Badi'a mazao fiadu zamarone manoga meirote'e azaḡa'e, 'ahige zamari'uma. Ebu haḡai nu zamaḡano zae'a nufe zamarine, a'e zuni Badi'a'a zamazeo doḡo'ani fureno zini'uma.

¹⁶ Rehano ḡoere boro'e emeḡe iniuniu'e Badi'a'a ihofirote'e idunagano haḡae onami'uma.

¹⁷ Nego nabudi, eḡe teiḡo'i zu emeḡe'a ihozirote'e haḡaiḡano radiu'ete'e azaḡa faine ḡiane'ena'a zeḡe zuni tuhuzo'i.

¹⁸ Mazaḡa vaze ḡehaḡani'a agire teige Keriso agireni'ohe. E'e ibite 'uguga azaḡa haḡai 'ai ḡae ḡehaḡa me'odo ziniro rehano izidi zeḡe haḡai zamaradu nihe vuḡani'a onae'ena'a bare ra'ohe.

¹⁹ Ze'e ḡonagano rudaune, irerogao diugi'uma. Ze'e ahirize'a urate'ete'e haḡaiḡa da'o haḡae radiu'ohe. Ebu mazagaro haḡaiḡa haḡae'e rehano, a'e zeḡe'a bare ite'ohe, zeḡe'a zamare'ete'e ḡauga nidu'a'e raha 'adi ḡauga.

²⁰ Rehano emeḡe radone haba'a'e adureo. Ebu Zuhia Boro Iesu Keriso eme ḡabofi'uma vazega, e'ano'o ovaite'e guhine radiu'e'uma.

21 Ani ġau nidua'a zuhi'ani'et'e inaraġa obone'ohe. Ani'a bare ovaite'e madaġano, e'e inaraġa hina ahirife ruhura'umate'e ani'a mae nufadu, ahi'a iziġa manoga heuġa rifi'uma.

4

1 E'ano'o nego nabudi, Zuhi'a Boro mazao fiadu edau gigarano'i! E'e za zamare rudau'ohe zu giazihhi ra'ohe. Ebu za'e eġe matu'ohi'ohe, zu eġe'a niguze'ete'e azaġa.

Inara Ġoe'a

2 Euodia zu Sintike, e za umize'ohe, za'e Zuhi'a Boro moneo reirote'e azaġa bobo zamaze tibuno'i.

3 Eġe teite ġau tibano gau'e hune'ete'e vazeġa, ġa'a roġae aheu e'e danazite'e eġe'a umie'ohe. Ze'e hari manoga haramoga veize eġe teite inare gaudio. Ze'e Kelemenito zu eġe teite gaudio'e azaġa nunu teite gaudio. Ebu zeġe nidu'a ni'e Badi'a'a ġabone bukagano mirihiro.

4 E bare bare 'ahige ra'ohe: Mada nidu'a Zuhi'a Boro'a zae veize haġairote'e zamaradu matu'o'i!

5 Vaze mazao roġeru rado'i, vaze nidu'a'a za'e roġeġa rae horozoga. Za 'adi zamaro'i! Zuhi'a Boro'e 'ariga bare onae'ohe.

6 Ġau ni 'ahoga moneo zamaze 'ago adudano'i! Rehano nagini'a furerano'idene, e'e ġauġa nidu'a'e Badi'a mazao umido'i! Ebu za kurano'idene iġaiġa Badi'a Mazao manoga tauġi ro'i!

7 Ebu Badi'a'a zama roġeġa zini'uma, e'ano'o zamaze'e mene aduda'uma zu mene riha'uma, mazaġa za'e Keriso Iesu teite tiburaro 'ahine. Zama roġeġa a'a'e boro babaġa zu hoe'aġa, vaze'a zamaroga zu mene idaġa.

8 Nego nabudi, ġoere ġonagano 'ahige reihi! Haġai 'ahiguġa zamare onamo'i! Huga ġoere'ete'e haġaiġa, gubatite'ete'e haġaiġa, haġai duduġa, zama deheġa haġaiġa, vaze'a matui'uma haġaiġa manoga zu vaze'a rae ġihini'uma haġaiġa manoga. Nagi haġai manoga tauġi ga vaze'a niguni'uma haġaiġa manoga horono'idene e'e zamare'eno'i!

9 Zae'a eġe mazaono'o ederirote'e, zu meirote'e, zu igirote'e ġoe'a nidu'a, zu eġe haġaio horonirote'e haġaiġa nidu'a, zae radone zamagano haġao'i! Ebu zama roġeġa rife'ete'e Badi'aġani'a zae teite radiu'e'uma.

Filipi azaġani'a Paulo danane'ena'a ġau tuġuriro

10 E'e Zuhi'a Boro mazao matu'e rudau'ohe, mazaġa faġa hune radate'e enogano, za bare eġe zamaradu eġe ferehidote'e ġauġa tuġurodo. E edeġa, za hube uratinu rehano, danahe'ete'e ibiġa mene hidiro.

11 E ġau nu'a ferehe'ete'e u'ano, 'ouge mene ra'ohe. Mazaġa eġe mazao nagini'a furerane, a'e ġau'a ferehe'e ga mene, rehano e edereha zamahe'e idaġa da'o.

12 E edeġa, ġau o'o'a zamaġano radiu'ete'e radoneġa, ga ġau ġehaġa zamaġano radiu'ete'e radoneġa. Radone nagiga zamaġano zuni, e'e matu'e radoga ederiro, ogomu ġehaġa ga o'o'a, ġau ġehaġa ga o'o'a.

13 E'e, radone nagigano zu ġau nidu'a haġaoga idaġa, mazaġa Keriso'a inaraġa ini'e 'ahine.

14 Rehano e 'ada aduga hide'ete'ea, zae'a danahe'eta'a'e manoga tauġi.

15 Filipi azaġa, za edeġa, zae'a hari manoga ġadaheġano igirote'e madaġano bone, e, zae haba Makedoniaono'igunirotene, zae Filipi ekalesia azaġani'a da'o ġau nu ini'ena'a danahiro, u neġa 'ahoga 'ahoga ekalesiaġa azaġa'e mene 'ougiro.

¹⁶ Ege'a Tesalonika neḡano radiunute'e zamaḡano zuni, e ḡau'a ferehinutene, za eḡe veize bare bare ḡau tuḡurido.

¹⁷ E'e zae'a ḡau nu bare tuḡuronoga veize 'ahige mene ra'ohe. Rehano zae'a danahe onamadu, Badi'a'a naeḡa zinite'e'a bororanoga urate'ohe.

¹⁸ E'e ferehe'ete'e ḡauḡa nidu'a 'ada. A'e boro bagaḡa. Zae'a eḡe veize tuḡurirote'e ḡauḡa, Epaforodito'a odohe onairotene, ḡauhe'a ḡehararo. Zae'a tuḡurirote'e ḡauḡa'e Badi'a ḡahunohau'ete'e hohoḡa manoḡa heuḡa. A'e Badi'a'a mae ḡihine'ohe, zu matu'e'ohe.

¹⁹ Eḡe Badi'a'a, ane ḡauḡa ḡehaḡa bagaḡaono'o, Keriso Iesu u'ano borofe zini'uma, ḡauze'a fereze'ete'e madaḡano.

²⁰ Emeḡe Badi'a, emeḡe Mama nigune'eno'i, onamo tuḡutuḡu! Hube hube hune 'ougo'i!

Paulo'a Filipi kuru azaḡa veize uhiu tuḡure'ohe

²¹ Iesu Keriso mazao fie'ete'e azaḡa nidu'a veize uhiu tuḡure'ohe. Zuhi'a Boro mone ra'ete'e azaḡa eḡe teite 'ada radiu'ete'e'a uhiu tuḡure'ohe.

²² Adao Badi'a veize ra'ete'e azaḡa nidu'a'a zae veize uhiu tuḡure'ohe. Roma zuhi'aḡa* neo Badi'a mone ra'ete'e azaḡa zuni uhiu tuḡure'ohe.

²³ Zuhi'a Boro Iesu Keriso ḡahunone manoḡani'a zae vine teite radiu'eno'i!

* 4:22 Niga, Kaisara

Kolose Ekalesia Azaḡa Mazao Paulo'a Mirihiro

¹ Eḡe Paulo'a emeḡe nabudi Timoteo teite fefa 'adi mirihe'ohe. E'e Badi'a'a madu, Keriso Iesu veize apostolo gauḡano ohohiro.

² Fefa 'adi'e Kolose neḡano radiu'ete'e Badi'a mone ra'ete'e zu Keriso gauo hubehune gaue'ete'e azaḡa veize mirihe'ohe. Badi'a, emeḡe mama'a manohuga zu zama roḡeḡa zeno'!

Paulo'a manoḡa tauḡi ra'ohe zu kurau'ohe

³ Eme zae veize iḡaiḡa kurau'etene, Badi'a, emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso Moga mazao manoḡa tauḡi ra'ohe.

⁴ Mazaḡa zae'a Keriso Iesu mazao fie'ete'e zu Badi'a mone ra'ete'e azaḡa nidu'a zamaradu danaz'ete'e igiro 'ahine.

⁵ Zae'a 'ouge'eta'a'e Badi'a'a zae veize e'e naeḡa adureo ruhinirote'e mae ḡihini'uma 'ahine. Za'e hari manoḡa goe'a huga ḡadaheḡano igirote'ano'o, Badi'a'a e'e naeḡa ruhine tiro. Ebu izidi zuni za'e e'e zamare'ohe.

⁶ E'e hariḡa manoḡani'a zae mazao feuriro. Za'e Keriso mazao fie'ete'e azaḡa sau'aze Badi'a'a rae mode'ete'e hariḡa huga igiro. E'e madaḡanono'o onao izidi, zae'a ḡaboneze ḡihune'ete'e teige, haba nidu'a zamaḡano hari manoḡani'a vase zamao gauadu, ḡaboneze ḡihune'ohe, ebu hari manoḡa mae ḡihine'ete'e azaḡani'a ḡeharu'ohe.

⁷ Za'e Epafara'a hari manoḡa ihoziro. Ani'e emeḡe teite gaue'ete'e zu emeḡe zamarone. Ani'e Keriso veize iḡaiḡa gaue'ena'a emeḡe danafe'ohe.

⁸ Ebu ani'e zae'a vase zamaradu danaze'ete'e me'odofiro. vase danazoga veize, vine Zaḡoḡani'a inaraḡa ziniro.

⁹ E'ano'o, emeḡe'a zae hari 'ouge igirote'e madaḡanono'o onao izidi, eme'e hubehune zae veize iḡaiḡa kurau'ohe, ebu Badi'a ahige umine'ohe; Vine Zaḡoḡa hina ani'a zama huhuzaḡa zu edeḡa zenadu Badi'a'a ura'ete'e gauḡa zae'a hugahune ederi'uma.

¹⁰ Eme 'ahige kurau'ohe; Zae'a Zuhi'a Boro ibio ani gubane'ena'a, zu Badi'a ubuḡa reifine zae'a nagini haḡae'ete'ea Badi'a'a za'e manoḡa reifine, zu zae'a haḡai manoḡa nidu'a faifaine haḡaifine, zu Badi'a borofe edere onamifine.

¹¹ Ebu eme ahige kurau'ohe; Badi'a gigi'a inaraḡa ḡonaga 'o'o'a hina zae'a inarifine, ebu e'e inaraḡa hina zae'a mene ḡarihe maḡunifine, zu adugani'a onait'e'ea, zae'a edau gigarafine, ebu zae zamao matu'u'a iri'avoga.

¹² Ebu eme hena ahige kurau'ohe; Zae'a Badi'a, emeḡe Mama mazao manoḡa tauḡi rouga. Badi'a ani, ane mone ra'ete'e azaḡani'a Badi'a haba aḡaḡa zamaḡano radiu'ena'a me'uma manohugaḡa, zae zuni zeḡe teite meifine, ibitoziniro.

¹³ A'e Badi'a'a uzaboono'o emeḡe mae vaḡifiro, ebu ane ubuga zamaroneḡani'a zuhi'ani'ete'e zamaḡano ohofiro.

¹⁴ Ebu Badi'a ani Keriso ru hina emeḡe ḡabofiro, ebu emeḡe sau'a nidu'a rae modiro.

Keriso'e hitaga hune

15 Eme Badi'a'e horonoga mene idağa, rehano Iesu Keriso'e Badi'a iraga furene'ohe. Iesu Keriso'e, gau nidu'a ize izema fureranogano Badi'a teite radiunu, ebu gau nidu'a'e ani 'u'ugano.

16 Mazağa Kerisono'o Badi'a gau nidu'a hağairo, adure zu rahao radiu'ete'e gauga, horone'ete'e zu horonoga mene idağa gauga hağairo. Badi'a'a vine zuhi'ağa, tuğure viga inarağa ebu gau inarağa nidu'a Kerisono'o zu Keriso veize hağairo.

17 Keriso'e gau nidu'a ize izema fureranogano ani'e 'e'e radiunu, ebu ani'a gau nidu'a radiu oname'ete'e zu gau nidu'a gau'e tiburu'ete'e hağairo.

18 Keriso ani ekalesia vadiga, ebu ekalesia'e ani ahiri. Ğadaheğano'e gau nidu'a ani mazaono'o fureraro, ebu ani'e runeono'o ğabodi'uma azağa bo'ağano ane'a ibite ğabodiro. A'e gau nidu'a ane'a zuhi'anoga veize.

19 Mazağa Badi'a ani'e ane urao Keriso zamağano radi'uma reiro. Ebu e'ano'o Keriso'a Badi'a hağai furenehuni'uma.

20 Ebu Badi'a'a ane urao vase zu gau nidu'a Keriso teite bare tibuni'uma reiro. Ebu Badi'a zu gau nidu'a bo'ağano zama rogeğa veize Keriso'a satauroo ruğa sonirote'eano'o, adure zu rahao radiu'ete'e gauga nidu'a, ibite'e Badi'a mazao fararo rehano, Keriso teite bare tibuziro.

21 Za'e ibitebone Badi'a mazaono'o fararo, ebu za'e hağai sau'a hağaidote'e u'ano, za zama'e agireğa radu, Badi'a mazaono'o fararo.

22 Rehano Keriso'a ane ahirio satauroo rudarote'e u'ano, izidi za'e Badi'a'a ane teite bare tibuziro, za'e ane zamao ohozadu, ane ubumao za'e duduga, ebu toragani o'o'a reifine. Vaze'a Badi'a zamao za'e ve'oreha rae mene re'uma.

23 Zae'a hubehune Badi'a mazao fie oname'ena'a edau gigaraune, zu hari manoga zamağano, ğabone manoga me'uma reirote'e goe'a zae'a obone giganine, za'e Badi'a ubumao duduga re'uma. E'e hariğa manoga'e haba nidu'a zamağano haramene onaeha. Ebu ege, Paulo'e Badi'a'a hari manoga haramene'ete'e gaugano ohohiro.

Paulo'a Ekalesia Veize Gauiro

24 Izidi 'ada e'e, zae mazao hari manoga haramirote'e u'ano aduga hide'ete'e moneo matu'e'ohe. Ebu Keriso'a aduga hidirote'e teiğe, ege zuni ege ahiri hina e'e adugağa hide'ete'e mene rihone'ohe. E'e hağaiga'e Keriso ahiri'e ekalesia azağa veize.

25 E'e Badi'a'a ekalesia azağa tuğure gaugano ohohiro. A'e zae mazao, Badi'a ane goere ihozoga veize

26 U'uru radiu'ete'e gauga 'a'a'e amahi hune azağa mazao Badi'a'a mene rae fureniro, rehano izidi ane mone ra'ete'e azağa mazao furene'ohe.

27 Badi'a ani, ibite mene rae furenirote'e u'uru radirote'e gauga manoga 'a'a'e, Iuda mene azağa bo'ağano Badi'a inahne meirote'e azağa mazao rae fureniuma reiro. E'e u'uru radiro'ete'e gauga'e Keriso. Ani'e zae zamao radiu'ohe, e'ano'o Badi'a'e manoga hune u'ano zae zuni manoga hune re'uma.

28 Ebu eme'e edeğafe nidu'a hina iraduguzena'a, zu ihoze'ena'a, vase nidu'a mazao Keriso hariğa haramene'ohe, mazağa emeğe ura'e emeğe'a danazadu vase nidu'a'a Badi'a zama faifairu edere'ena'a, ane ibio da'o oname'ena'a duduga vazega radu, Keriso ane zamao ohozi'uma.

29 'Ouge hağae'ete'e veize ege zamao inare gau'eta'e Keriso gigi'ağa hina inare gau'e'ohe.

2

¹ Eḡe'a 'adi ra'eta'a'e, e ura za edero'i! Eḡe'a zae, zu Laodikea neḡa azaḡa, ebu ize mene horohate'e azaḡa nidu'a danazoga veize inare'ohe.

² E ura ze'a inaratitoga zu zamarotite'ena'a tiburanoga. Ebu e ura ze'a Badi'a u'uru ḡauḡa edere hunoga. U'uru ḡauḡa a'e Keriso.

³ Ebu Keriso mazao bu'u Badi'a'a u'uru tidote'e zamaroneḡa boro bagaḡa ederi'uma.

⁴ Eḡe'a 'adi ra'eta'a'e, vaze'a zamaguhi ḡoe'a hina mene so'ozifine.

⁵ Ḡiano'! E'e zae teite mene radiu'e rehano, eḡe zama'e zae mazao radiu'ohe. E'ano'o zae'a haḡai manogano radiu'ete'e zu zae'a Keriso mazao fie gigaru'ete'e ederadu, matu'e'ohe.

Keriso Mazao e Ḡabone Iziga

⁶ E'ano'o Keriso Iesu'e Zuhi'a Boro radu za'e mae ḡihiniro 'ahine, ani teite tiburu radiu'eno'!

⁷ Ebu ire taigani'a rahao kame gigaru'ete'e teige, Keriso mazao kame giganadu, ane zamare'ena'a farau onamo'i! Ebu Epafara'a Badi'a ḡoere ihozidote'e teige obone giganoi'! Ebu Badi'a mazao iḡaiḡa manogā tauḡi ro'i!

⁸ Vaze ḡoere faine ḡiano'! Hena, zeḡe'a tutuze ve'ozi'uma. Ze'e Badi'a edeḡa zu vaze'a nouge radiu'ete'e edeḡa nidu'a raha adi ibiḡano ihozi'uma. Zeḡe ḡoere'e huga 'o'o'a zu ḡuriro ḡoe'a. Goere a'e Kerisoono'o mene onae'ohe, rehano amahi azaḡa edeḡanono'o zu haba 'adi vineḡanono'o.

⁹ Ḡiano'! Mazaḡa Badi'a ḡabone zu haḡai nidu'a'e Keriso zamaḡano iri'ave radiu'ohe. Keriso'e vaze reirotene ani'e ize Badi'a, e'ano'o za'e Keriso zamaḡano Badi'a haḡai nidu'a horone'ohe.

¹⁰ Ebu za'e Keriso teite tibuziro zu ani mazaono'o haḡai 'adi nidu'a meiro. Vine sau'a zuhi'aḡa, zuhi'a nidu'a zu ḡau nidu'a'e Keriso 'u'uḡano radiu'ohe.

¹¹ Iuda azaḡa'e, Badi'a mone ra'etene, vaze 'evore hina ahiri ogaḡa vari'e modadu iḡuri haḡae'ohe. E'e teige za'e, Keriso mone reirotene, Keriso'a zamaroneze sau'a zu ḡaboneze sau'a vari'e mode'ena'a, zamazeo iḡuri haḡairo.

¹² E'e huga'e, zae'a Badi'a ni mae ḡihinadu bapatizo meirote'e zamaḡano, Keriso teite ḡuriro, ebu Keriso ane teite bare ḡabode iḡuniro. Mazaḡa Badi'a'a Keriso runeono'o bare ḡabonirote'e gigi'aḡa mazao zae'a firo 'ahine.

¹³ Ebu ibite vineze'e rudanoga zu Badi'a mazaono'o faraunu. U e'e madaḡano'e, zae ḡabone sau'a'e ize mene vari'e modiro. Rehano 'ouge ize haḡairote'ea, Badi'a'a za'e Keriso teite bare ḡaboziro. Ebu emeḡe sau'a nidu'a rae modiro.

¹⁴ Ebu Badi'a'e Emeḡe haḡai sau'a u'ano emeḡe 'ute'ete'e Iuda azaḡa goro ḡoe'a'e nidu'a madu, Keriso teite satauroniro. 'Ouge haḡae'ena'a, Badi'a'e goro ḡoe'a nidu'a 'uiro.

¹⁵ Ebu 'ouge haḡae'ena'a, Badi'a'a vine sau'a zuhi'aḡa zu zuhu'a inaraze mae buno ziniro. Mazaḡa goro ḡoe'a 'uiro 'ahine, Satani'a e'e ḡoe'a hina emeḡe 'utoga mene idaḡa. Ebu Keriso satauronirote'e zamaḡano, vine nidu'a Keriso'a ro'aze haḡirote'e, Badi'a'a hunio fureniro.

¹⁶ Eano'o, zae'a aue'ete'e zu gage'ete'e moneo ḡa muri muiḡa, bato iziḡa muiḡa zu Iuda azaḡa Bana Madaḡa u'ano, vaze 'ahogani'a zae ve'oḡa rae zoitene gararzeno'i!

17 Mene! Iuda azağa goro ġoe'a zu muiğa 'uġuğa'e Badi'a'a rae tiirote'e ġauğa manoğa emege rifiima vineğa isoğa. Rehano izidi ġau manoğa a'e fureraneha. E'e ġauğa huga'e Keriso.

18 Ġurire'ena'a nize mae ovoe'ete'e zu tuġure viga mazao kurau'ete'e azağa ġoere ago ego'i! Ze'e za tutuze ve'ozihi ra'ohe. Ze'e tuġure viga horoneha ra'ena'a, nize mae ite'ena'a goeri'uma, rehano ze zama'e mene Badi'a mazaono'o, ebu ze 'ane ze'e nize boro azağa re'uma.

19 Ze'e Keriso mene hegote'ohe. Keriso ani ekalesia vadiga, ekalesia azağa'e ane ahi'a. A'u'a zu viniğa hina tibuzetene ahiri nidu'a gigaze'ohe. Ebu Badi'a'a ekalesia ibitozini'ena'a inari'uma.

20 Za'e Keriso teite rudau'etene, raha 'adi vineğa zuhi'ağaono'o mae buze'ohe. Rehano za'e nougadu ize raha azağa haġaio radiu'ete'e teige zeġe ġoere igi'ohe?

21 Ze 'ahige ra'ohe, "Ago obone to'i! Ago au nuro'i! Ago obone nuro'i!"

22 'Ahigüğa goro ġoe'a'e vaze mazaono'o onae'ohe. E'e goro ġoe'a'e mene faġa haġae'ohe zu dauġe'ohe.

23 Goro ġoe'a 'uġuğa'e edeġa boro ġoe'a iraga, rehano huga'e o'o'a. Ze'a kuru veize zeġe bare inahiirote'e ġauğa'e vaze maza'ono'o zu ze'e ġurire'ena'a nize ufeta mae ovoi'uma, ga ahirize sausaune'eta'e Badi'a matuo hafine. Rehano goro ġoe'a 'uġuğa'e gigi'ağa o'o'a 'ahine, zamarone sau'a mae vaġini'uma moneo mene danaze'ohe.

3

Ġabone izigano radiu'ete'e

1 Goro ġoe'a 'uġuğa'e gigi'ağa o'o'a. E'ano'o ġabone ġauğa adureo radiu'ete'e da'o zamare borofe'ena'a vago'i! Mazağa za'e Keriso teite ġabozadu, ġabone iziga meiro. Ebu Keriso ani adureo Badi'a eda'e moneo inaraġeta radiu'ohe.

2 E'ano'o adure ġauğa da'o zamaro'i! U raha 'adi ġauğa'e ago zamaro'i!

3 Mazağa za'e ibi'a haġaiğa sau'a modiro, ebu za'e Badi'a 'evore zamagano Keriso teite tiburu radiu'ohe. Badi'a aġu'a azağa'e e'e ederoga mene idaġa.

4 Keriso'e ġabone iziga zini'ete'e vazeġa. Keriso ane'a bare onai'uma madaġano, zae zuni ani teite agaġa manogaano eda'uma.

5 E'ano'o za'e ahiri'a urate'ete'e haġaiğa nidu'a mae mode hauġo'i! A'e ubuma ġezo, zamarone toraga, ahiri u'ute'ete'e zamare borofe'ete'e, ġau mae buroga urate'ete'e. Ebu ġau ġehaġa ago urate rudano'i, mazaġa 'uġuğa vazeġa'e ire emoga* mazao kurau'ete'e heuġa.

6 E'e ġuġa haġaiğa u'ano Badi'a'e zamaġa ġuġine runadu, e'e naeġa zini'uma.

7 Zae zuni ibite 'uġuğa haġaiğa haġae'ete'e azağa teite tiburu radiudo, ebu 'uġuğa haġaiğa haġaido.

8 Rehano izidi za'e, maġunu, zama ġugi, vaze sausaune'ete'e, vaze ni sausaune ġoere'ete'e, 'uġuğa haġaiğa nidu'a modo'i! Ebu ufire ġoea zae hebeono'o ago ro'i!

9 Ebu vaze teite ago ġurirotito'i, mazaġa za'e sau'a haġaoga urate'ete'e zamaroneġa zu ibite raha 'ada haġairote'e haġaiğa modiro,

10 ebu vaze iziga reiro. Badi'a ani, ane'a vaze haġairote'e iraga idunaġano, zae izife'ohe, zae'a Badi'a faifairu ederifine.

* 3:5 Ire hina vaze haġadu Badi'a teiġe ane maza kurau'ohe.

11 Badi'a'a ḡabone iziga rifirote'e moneo, eme'e 'ahige mene re'uma: Giriki azaḡa ga Iuda azaḡa, ahirio iḡuri haḡairrote'e azaḡa ga iḡuri mene haḡairrote'e azaḡa, guni'a azaḡa ga Sikute azaḡa†, ḡu'a teige gau'ete'e azaḡa ga boha'a azaḡa. 'Ouge eme'e emeḡe'a bare avoavo mene rae re'uma. Rehano emeḡe nidu'a Keriso mone ra'ete'e da'o zamare borofi'uma. Keriso'e emeḡe nidu'a zamao radiu'ohe.

12 E'ano'o Badi'a'a ane mone ra'ete'e azaḡa zu ane'a zamare borofe'ete'e azaḡa, za'e, Badi'a'a ane veize meiro 'ahine, vaze vetuḡazeadu danazo'i! Haḡai manoga vaze mazao haḡao'i! Gae'a ḡae bare niḡo mae ovoro'i! Roḡeru rado'i! Ago ḡarihe maḡuno'i!

13 Vaze'a zae mazao haḡai sau'a haḡao'idene, ago maḡuno'i, ebu Zuhi'a boro'a zae sau'a rae modirote'e teige zeḡe sau'a zuni rae modo'i!

14 Ebu haḡai manoga 'adi nidu'a ro'anoga ḡauḡa'e zamarone. Za'e vaze teite zamarotito'i! Zamarotitine, zae nidu'a tiburana onai'uma.

15 Badi'a'a za'e Keriso ahiri radu uniho manogaḡo radifine huze nu'oziro. E'ano'o Keriso zama roḡeḡani'a zae zama ibitozeno'i! Ebu iḡaiḡa Badi'a mazao manoga tauḡi ro'i!

16 Keriso ḡoere hina zamaze iri'va'ono'i! Faifairu zamare'ena'a ihotito'i ebu iradugutito'i! Zae zamao Badi'a mazao manoga tauḡi radu, Salamo badaḡa, kuru badaḡa zu Vine Zaḡogani'a zini'ete'e badaḡa mo'i!

17 Ebu nagini ḡoero'idene, ga nagini haḡao'idene, Zuhi'a Boro Iesu niḡano ḡau nidu'a haḡao'i! Ebu ane niḡano Badi'a, emeḡe Mama mazao manoga tauḡi ro'i!

Goro ḡoe'a Keriso mone ra'ete'e azaḡa veize ra'ohe

18 Roḡae, ohozeze ḡoere ego'i, mazaḡa 'ouḡine, Zuhi'a Boro moneo ra'ete'e roḡaeḡani'a haḡai'uma haḡaiḡa haḡae'ohe.

19 Ohoze, inuḡeze zamaro'i, ebu ago sausau zo'i!

20 Tahia'a kome'a kome'a, za'e iḡaiḡa vi'u mogo ḡoere nidu'a ego'i, mazaḡa za'e 'ouge haḡaine, Zuhi'a Boro'e matu'i'uma.

21 Nanu, mama, tahia'aze zamaze ago adufo'i! 'Ougine, zamaze'a vetuḡara'uma zu inaraze'a ovo'i'uma.

22 Tuḡure azaḡa, ḡu'a teige gau'ete'e azaḡa, zae gau nidu'a zamaḡano, zuhi'aze tuḡureze ego zeno'i! Ze'e raha 'ada da'o zuhi'azi'e rehano, ego zeno'i! Ebu zuhi'aze'a horozadu matu'oga veize radu ago zamare gauo'i! Rehano, Zuhi'a Boro rihone'ena'a zae zuhi'a veize hube hune gauo'i!

23 Ebu nagini ḡauḡa zae zuhi'a veize haḡao'idene, zamaze nidu'a hanadu Zuhi'a Boro veize gau'e'ete'e teige haḡao'i! Za'e vaze veize da'o mene gau'e rehano, Zuhi'a Boro veize borofe gau'e'ohe.

24 Mazaḡa ḡiano'i! Za eḡeḡa, Badi'a mone ra'ete'e azaḡa zini'uma reirote'e ḡauḡa'e, zae'a gau'e'ete'e naeḡa haḡae'ohe radu, Zuhi'a Boro'a zini'uma. E'ano'o zae'a 'ouge zae zuhi'a veize haḡae'eta'a'e, Zuhi'a Boro Keriso veize gau'e'ohe.

25 Ḣiano'i! Badi'a'e nize boro ga nize zuhu'a rehano, vaze'a haḡai sau'a haḡaetene, e'e naeḡa zini'uma.

4

1 Zuhi'a azaḡa, zae tuḡure azaḡa'e haḡai duduḡano da'o zuhi'azo'i, ebu vaze nu da'o ago faizo'i, rehano nidu'a faizo'i! Mazaḡa za mene 'ouḡine, zae Zuhi'a, adureo radiu'ete'e'a, haḡaize ḡianadu e'e naeḡa zini'uma.

† 3:11 Sikute haba'ano radiuete'e guni'a azaḡa

Inara Ġoea Kuru moneo

² Za'e iġaiġa kurau'eno'i! Zamaze'e ra'ane'ena'a bohanadu, Badi'a mazao manoga tauġi ra'ena'a kurano'i!

³ Ebu emeġe veize zuni kurano'i, emeġe'a Badi'a ġoere harami'uma ibiġa ane'a haġaifine. 'Ougine, Keriso hariġa Badi'a'a ane zamao ibite obonetirote'e emeġe'a haram fureni'uma. E'e Keriso hariġa haramete'e u'ano ġu'ano ohohiro 'ahine, za 'ouge umize'ohe.

⁴ Ebu Badi'a'a gau 'adi inirote'e idunaġano Keriso hariġa eġe'a doġo'ani rae furenifine kurano'i!

⁵ Mada manoga hido'idene Keriso aġu'a azaġa danazoga veize faine zamare haġao'i!

⁶ Ebu zeġe teite ġoero'idene, iġaiġa ġoere iniga hina namize ġorezo'i! 'Ougine za ze teite ġoretitine faine naenaenzi'uma.

Ġonaga Ġoea

⁷⁻⁸ E'e zae u'a Tukiko tuġune'ohe. Ani'e emeġe nego zu emeġe zamarone. Ebu anie ekalesia azaġa faifairu danaze'ete'e vazegħa, zu Zuhi'a Boro tuġure haġae'ena'a eġe teite gaue'ohe. Ani'e 'adama eġe'a nounge nounge radiu'ete'e edemazi'uma, zae'a e'e ederadu inarifine.

⁹ Onesimo zuni ani teite tuġune ami'uma. Ani'e emeġe nego zu emeġe zamarone. Ebu ani'e hubehune Badi'a zamare'ohe, zuni ani'e zae nabudi 'ahoga. Ze'e emeġe'a nounge nounge radiu'ete'e nidu'a edemazi'uma.

¹⁰ Eġe teite ġu'ano radiu'ete'e vazegħa 'ahoga, niġa Arisitako'a zae veize uhiu tuġure'ohe. Banabasi nabuga, Mareko zuni uhiu tuġure'ohe. Ane'a ami'uma ġoe'a eġe'a ibite tuġuriro. E'ano'o ani amo'idene, faine mae ġihino'i!

¹¹ Vaze 'ahoga niġa Iesu, ane zuni uhiu tuġure'ohe. Niġa 'ahoga'e Iusto rae hune'ohe. Badi'a'a vaze zama ibito zenoga veize eġe teite gaue'ete'e azaġa bo'aġano zeġe uġidu ahi da'o'e Iuda azaġa. Ze iġaiġa eġe danahe'etene zamahe'a matue'ohe.

¹² Zae nabudi 'ahoga, Epafara, ani'e Keriso Iesu tuġure vazegħa. Ani zuni uhiu tuġure'ohe. Ani zae veize kurau'etene, iġaiġa inare kurau'ohe, Badi'a'a zae mazao urate'ete'e ġauġa nidu'a edere haugħadu, edau ġigara-noga veize.

¹³ E'a ani horoninutene, ani'e hubehune zae ebu Laodikea zu Hierapoli neġa azaġa veize inare haġue'ohe.

¹⁴ Emeġe nego zu emeġe zamorone, doketa vazegħa niġa Luka ebu Dema'a uhiu tuġure'ohe.

¹⁵ Izidi eġe'a uhiu tuġure'ete'e ġoe'a Laodikea neġano Badi'a mone ra'ete'e azaġa zeno'i ebu roġae 'ahoga, niġa Numufa zu ane neo kurau'ete'e azaġa veize zuni zeno'i.

¹⁶ Fefa 'adi vaze 'ahogani'a zae mazao me'ode haugħo'idene, hena, Laodikea ekalesiaġa veize tuġuro'i, zeġe kuru neġano me'ode furenoga. Ebu za'e, hena, Laodikea ekalesia veize eġe'a tuġurirote'e fefaġa madu me'odo'i!

¹⁷ Ebu Arekipo nina'a, "Zuhi'a Boro'a harote'e gaugħa haġae haugħo'i!", rae no'i!

¹⁸ Eġe Paulo'a uhiu ġoe'a 'adi eġe 'evore hina mirine'ohe. Eġe'a Keriso hari manoga u'ano ġu'ano radiu'ete'e zamaro'i, ebu kurano'i! Badi'a manohugani'a zae teite radiu'eno'i!

Tesalonika Ekalesia Azağa Mazao Paulo'a Ibi'a Mirihiro

¹ Ege, Paulo zu Silasi ebu Timoteo'a Tesalonika haba'a ekalesiağa azağa veize fefa 'adi mirihe'ohe. Za'e Badi'a emeğe Mama zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso moneo ra'ete'e azağa. Eme 'ahige rae zihi: Badi'a'a manoğa zu zama rogeğa zini'eno'i!

Tesalonika ekalesiağa azağani'a Badi'a mazao firote'e hağaiğa

² Emeğe kuru zamağano, zae veize kurau'etene, eme zae u'ano Badi'a mazao iğaiğa manoğa tauği ra'ohe.

³ Mazağa emeğe'a, Badi'a emeğe Mama mazao kurau'etene, iğaiğa zae zamare'ena'a, 'ahige ra'ohe: Za'e Badi'a mazao fie'ena'a, gaue'ohe. Ebu zae zamarone vaze mazao'e boro 'ahine, za'e zeğe veize gau boro hağae'ohe. Ebu Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a hube hune bare onai'uma ra'ete'e goe'a mae obene gigan'e'ohe.

⁴ Nego nabudi, Badi'a zamarone azağa, eme edeğa, za 'ai Badi'a'a ohtiro.

⁵ Emeğe'a hari manoğa haramo zinirotene, mene goere isoğa hina rehano, inarağeita haramido. E'e zamağano Vine Zağogani'a zae mazao gauadu, emeğe'a haramidota'a'e hube hune huga rae ihozido. Zu zae zuni edeğa emeğe'a zae teite radiunute'e zamağano, nouge nouge zae danazinuta'e. Zae'a emeğe radoneo horonidotene, hari manoğa'e mene guriro hariğa reido.

⁶ Za'e hari manoğa mae gihinirotene, aduga boro hidiro. Rehano, Vine Zağogani'a matu'u hina iri'avoziro 'ahine, za matu'uzeta hari manoğa mae gihine onainu. Za'a 'uginuta'a'e, emeğe hağai zuni Zuhi'a Boro hağai hağaiğano onainu.

⁷ E'ano'o Makedonia zu Akaia haba'ano radiu'ete'e ekalesiağa azağani'a zae'a hağae'ete'e hağaiğa hariğa egaduni, zae hağai hağae onami'uma ra'ohe.

⁸ Mazağa Zuhi'a Boro hari manoğani'a zae mazaono'o bororanadu, mene Makedonia zu Akaia haba'ano da'o rehano, haba 'ahoga 'ahoga zamağano zuni bororu onaeha. Ebu zae'a Badi'a mazao fie'ete'e hariğa vaze nidu'a igi hağeha. E'ano'o eme'e zae hari'e mene bare re'uma.

⁹ Mazağa vaze nidu'a edeğa, ze'e, emeğe'a Tesalonika haba'ano hari manoğa haramadu, zae'a mae gihinirote'e, e'e hariğa me'odofi'ohe. Ebu zae'a nouge nouge guriro badi'ağa higone modadu, hube hune radiu'ete'e Badi'ağa da'o zae Zuhi'a Boro radu, tugureğa hağae'ete'e, e'e hariğa zuni me'odofi'ohe.

¹⁰ Ebu za'e Theovait'e guhine'ohe, rae me'odofi'ohe. A'e Iesu, Badi'a'a runeono'o bare gäbonirote'e vazega, zuni mada gonagano hağai sau'a u'ano Badi'a'a aduga zini'uma madağano, ani eme gäbofi'uma vazega.

2

Paulo'a Tesalonika neğano hağairote'e hağaiğa rae fureniro

¹ Nego nabudi, za edeğa, emeğe'a Tesalonika neğano 'i'udirota'a'e, mene tauğe amiro. Mazağa zae gehağa hune'a e'ea hari manoğa mae gihiniro.

² Za edeğa, emeğe'a zae ne 'izema amogano, Filipi neğano vaze'a ifi sausaufiro, zuni rae aduga rifiro. Rehano Tesalonika neğa amirotene,

emeḡe Badi'a'a inarafeadu, agire bo'aḡano, rehano Badi'a hari manōḡa inare haramiro.

³ Mazaḡa emeḡe'a haramirota'a'e, zae tutuze ve'ozifine ga, haḡai sau'a zae mazao haḡaifine zu zae so'ozifine mene haramiro.

⁴ Rehano eme'e hari manōḡa haram'e'ohe, mazaḡa Badi'a'a eme 'ai manōḡa radu, hari manōḡa harami'uma gaugano ohofiro 'ahine. E'ano'o emeḡe'a haram'e'etene, mene vase'a matu'oga, rehano Badi'a'a matu'i'uma ibiḡano haram'e'ohe. Badi'a ani emeḡe zama faifaine ḡiane'ete'e vaseḡa.

⁵ Zae edeḡa, emeḡe'a ḡorezinuta'e mene zamaze anoga radu, ga zae mazao ḡau mouga radu mene so'e ḡorezinu. Badi'a huga ani eme haḡai edeḡa.

⁶ Zuni eme'e, mene zae'a ga vase 'ahoga 'ahogani'a nife mae ḡihinoga radu gaudu,

⁷ eme'e Keriso'a tuḡuirote'e apostoloḡa azaḡa 'ahine, nife boro azaḡa rouga zuni idaḡa. Rehano eme'e, roḡa'e'a ubuga duḡuru faifaize'ete'e teiḡe, zae bo'aḡano roḡeru radiunu.

⁸ Eme zae zamare borofiro 'ahine, matu'ufeta Badi'a hari manōḡa haramo zinirotene, ḡabonefe nidu'a hina zae danazoga veize ḡau nidu'a haḡao ziniro. Mazaḡa emeḡe zamarone zae mazao'e boro багаḡa.

⁹ Nego nabudi, za hubehune edeḡa, emeḡe'a zae mazao Badi'a hari manōḡa haraminute'e zamaḡano, emeḡe'a inare hune gauinuta'a'e. Eme'e zae'a emeḡe u'ano hadize mene modifine, madai zu ohere nidu'a gaudu.

¹⁰ Hubehune za'e haḡaife horoniro, ebu Badi'a ane zuni edeḡa. Za'e, Badi'a mazao fie'ete'e azaḡa teite, emeḡe'a radiunute'e madaḡano, haḡaife'e, Badi'a'a matu'i'uma haḡaiḡa zu duduga ebu mene ve'oga haḡaiḡa haḡainu.

¹¹⁻¹² Zae edeḡa, ohoze'a ubuga duḡuru ihoze'ete'e teiḡe, eme zae zae'a fie gigaru onamogardu danazinu, zu inara zinido, ebu iraduguzido, Badi'a'a matu'i'uma haḡaiḡano radiu onamifine. Mazaḡa za Badi'a'a huze'ohe, ane'a zae faifaine zuhi'azi'uma.

¹³ Zuni eme zae u'ano iḡaiḡa Badi'a mazao manōḡa tauḡi ra'ohe, mazaḡa za aḡua mazaḡano emeḡe'a Badi'a hari manōḡa haramo zinirota'a'e mene vase ḡoere, rehano Badi'a ḡoere rae radu zae'a mae ḡihiniro. A'e hube Badi'a ḡoere. Ebu e'e ḡoe'ani'e, zae, Badi'a ḡoere mae ḡihine'ete'e azaḡa, zamao gaue'ohe.

¹⁴ E'ano'o, nego nabudi, za'e Iudea haba'a zamaḡano Keriso Iesu niḡano radiu'ete'e ekalesiaḡa azaḡani'a haḡaidote'e teiḡe haḡairo. Zeḡe'a Iuda azaḡa mazaono'o aduga hididote'e teiḡe, zae zuni haba tiba azaḡa mazaono'o aduga hidido.

¹⁵ Zuhi'a Boro Iesu ebu peroveta azaḡa runedirota'a'e, Iuda azaḡani'a, ebu emeḡe hegofe bufirota'a zuni Iuda azaḡani'a. Ze'e Badi'a'a mene matu'i'uma haḡaiḡa haḡae'ohe. Ze'e vase nidu'a agire.

¹⁶ Iuda azaḡa'e, mene Iuda azaḡa mazao hari manōḡa haramoga mene uratadu, eme garare'ohe. Hena, ze'a ḡabone hidi'uma radu. De'uge'ena'a, zeḡe haḡai sau'a ragate ragate ti'ohe. E'ano'o Badi'a'a maḡuno zenadu, naeḡa haḡaoga ra'ohe.

Paulo ani Tesalonika neḡa azaḡa ḡiazoga uratiro

¹⁷ Nego nabudi, Tesalonika neḡano Iuda azaḡani'a aduga boro fur-arote'e u'ano, za'e munemune azaḡa teiḡe emeḡe'a muhize iḡuniro, onao izidi mada nu vitineha (A'e ahirio'e mene ḡiaze'e rehano, zamafe'e

zae zamare'ohē). Ebu zae ġiazoga urate rudaunu 'ahine, zae vaġe bare amoga radu ibi vaġe onainu.

¹⁸ O'e, eme zae vaġe amihi reiro. Hubehune eġe, Paulo'a bare bare ibiġa vaġiro rehano, Satani'a haġai nunuo'no'o 'uuiro.

¹⁹ Eme ura'e bare ġiazihri ra'ohē. Mazaġa emeġe'a zamare'etene, za'e hubehune Badi'a mazao fie gġaru'e'uma, onamo emeġe Zuhi'a Boro Iesu'a bare onaite'e madaġano ane zamao eda'uma. Ebu e'e madaġano eme'e zae'a naeġa meite'e u'ano niguzi'uma, ebu zae u'ano matu'i'uma.

²⁰ Hubehune eme za'e niguze'ohē, ebu zae u'ano matu'e'ohē.

3

¹⁻² Eme 'ouge guhiu onamoga mene idararotene, eme raena'a, Timoteo'e zae vaġe tuġune ami'uma, ebu eme'e emeġe da'o Atena neġano radi'uma reiro. Timoteo'e, emeġe nego, emeġe teite Badi'a gau haġae'ohē, ebu Keriso hari manoga haramē'ohē. E'ano'o eme Timoteo tuġuniro, ani'e zae'a Badi'a mazao fie gġaranoga veize danaziuma.

³ 'Ougine zae'a aduga hidine, zamaze'e mene hagari'uma. Mazaġa zae zae'e edeġa, Keriso mazao fie'ete'e azaġani'e aduga hidi'uma.

⁴ Eme zae teite radiudote'e zamaġano, emeġe nidu'a nariga aduga hide'ohē rae, bare bare iraduguzido. ebu zae edeġa, e'e haġaiġani'e zae mazao fureraro.

⁵ E'ano'o e'a guhiu onamoga mene idararotene, zae'a nounge nounge Keriso mazao fie'ete'e ederoga veize Timoteo tuġuniro. Mazaġa e'a riharota'a'e, Satani'a ibi nunuo so'ozadu zae'a Keriso mazao fie'ete'e'a dauġi'uma reiro. 'Ougine, emeġe'a zae veize gaue onairota'a'e, huga o'o'a re'uma.

Timoteo'a Tesalonika azaġa hariġa manoga odohonairo

⁶ Rehano Timoteo ani izidi zae mazaono'o bare onaeha, ebu zae hari manoga odohe onaeha, raena'a, za'e Badi'a mazao ize fie'ohē, zuni Badi'a zu vaze zamare'ohē. Ebu za'e iġaiġa eme zamare'ohē, ebu emeġe'a ġiaze hunihi ra'ete'e teige, zae zuni ġiafe hunihi ra'ohē.

⁷ E'ano'o nego nabudi, eme'e 'ahama aduga boro hide'e rehano, za'e ize Keriso mazao fie'ohē rae egatene, zamafe inaraneha.

⁸ Ebu izidi emeġe'a matu'ufeta radiu'ohē, mazaġa za'e Zuhi'a Boro mazao edau gġaru'e 'ahine.

⁹ Mazaġa zae'a Keriso mazao ize fie'ete'e haġaiġani'a matu'ofi'ohē, eme kurau'etene, zae u'ano Badi'a mazao nounge nounge manoga tauġi re'uma?

¹⁰ Mada nidu'a ohere nidu'a, zamafe nidu'a hina kurau'ohē, emeġe zae teite bare hidoga, zu bare ihozoga, zae Keriso mazao arane fie gġarafine.

¹¹ 'Ougadu eme 'ahige kurau'ohē: Badi'a, emeġe Mama'a, zu emeġe Zuhi'a Boro Iesu'a, emeġe'a zae vaġe amite'e ibiġa mae bohanifine!

¹² Ebu Zuhi'a Boro'a zae zamarone borofadu, vaze nidu'a zamaroga, zuni zae zamarotitoga, emeġe'a zae zamare'ete'e teige.

¹³ Ebu eme 'adige kurau'ohē: Keriso'a zamaze inare radoga, Badi'a emeġe Mama zamao haġaize deheġa reifine, zu sau'a moneo mene debazifine, a'e Zuhi'a Boro Iesu'a ane moneo ra'ete'e azaġa teite bare onaite'e madaġano.

4

Badi'a'a matu'i'uma radoneġa

1-2 E'ano'o nego nabudi, eme Badi'a'a matu'i'uma radonega ibiga ihozido. Ebu izidi za'e e'e radonegano radiu'ohe. Rehano eme Zuhi'a Boro Iesu niganu rinede umize'ohe. Mazağa Zuhi'a Boro Iesu'a rifrote'e goe'a emeğe'a ihozidota'a'e zae edeğa, za e'e ibigano da'o radiu oname'eno'i!

3 Badi'a ani ura'e, zae'a zağozagağoga urate'ohe, mazağa za'e Badi'a'a mae avo tiro 'ahine. Za'e daro hağaigaon'o veginoi!

4 Ebu ohoze ohoze, za'e zağozage zu gubane ibigano 'ahirize tuğane'ena'a, duguno'i!

5 U ubuma gezo radonegano ago rado'i! A'e Badi'a ağu'a azağa hağai.

6 E'e hağaiga sau'a'e negogo nabugo mazao ago hağao'i! Inuga teite ago daroo'i! Mazağa 'uguga hağaiga hağae'ete'e vazega'e Zuhi'a Boro'a e'e naega ha'uma. 'Adi'e emeğe'a ibiteo 'oma irina riğa zi edemazidote'e goe'a.

7 Badi'a'a emeğe zamafirota'a'e, daro hağaiga mene hağafine, rehano zağozago radonegano radifine.

8 E'ano'o iradugu goe'a 'adi mene mae gihini'uma vazega'e, mene vase iradugu goe'a mae gihine'ohe. Rehano, Badi'a, ani ane Vine Zağoga tuğunu zenadu, danaze'e rehano, iradugu goe'a rae mode'ohe.

9 U nego nabudi teite zamarotite'ete'e moneo'e, za 'ai Badi'a'a ihozadu, zamarotite'ohe. E'ano'o mene miriho zini'uma.

10 Hubehune za'e Makedonia haba'a nidu'a zamağano Iesu mone ra'ete'e azağa nidu'a zamare'ohe. Rehano nego nabudi, eme bare umizih! Bare bare 'ouge'eno'i!

11 Ebu 'adi'e, emeğe'a zae teite radiunute'e madağano, ihozidote'e goe'a rehano, bare zi'ohe. Zamaze rinede'ena'a, imuimu'uhi radiu'eno'i! Ebu evoreze hina zae zae gau da'o zamare hağae'eno'i! Vaze ago dudize'eno'i!

12 'Ougine, Iesu mone mene ra'ete'e azağani'a zae radone horonadu, gubazi'uma. Zuni zae inarao gaue'eno'i, zae'a ogomu, dabua, radone gauga nidu'a meifine! 'Ougine, za'e vase 'ahogani'a mene ferezi'uma.

Zuhi'a Boro Iesu'a bare onai'uma hariğa

13 Nego nabudi, eme ura'e zae'a ederoga, Iesu ni mae gihine'ete'e azağani'a rudarote'e mazao nagini'a furera'uma'e. Badi'a ağu'a azağa ruda'uma teige, za'e zamaze ago vetuğa rano'i! Ze 'ane rune vazega'e mene bare ġabodi'uma ra'ohe.

14 Eme, ġoere 'adi'e huga ra'ohe. Iesu ani rudaro, ebu bare ġabodiro. E'ano'o Iesu ni mae gihinadu, rudarote'e azağa'e, Iesu'a bare ovai'uma madağano, Badi'a'a Iesu teite bare zamazi'uma.

15 Emeğe'a 'ada zi'ete'e goe'a'e, Zuhi'a Boro Iesu'a reirote'e goe'a. Eme, ize ġaboga radiu'ete'e azağa'e ize radiu onamo, Zuhi'a Boro'a bare ovaine'e, rudarote'e azağa'e ibite ġaboz'i'uma. E'e enoganobu'u emeğe zamafi'uma.

16 Zuhi'a Boro ane'a rune azağa iğunoi raena'a ġihau huaune, tuğure viga ġihi'ani'a hua'uma, ebu kibi hodoga igi'uma. E'e zamağano, Zuhi'a Boro ane'a adureono'o ovai'uma. Ebu Keriso mazao fiadu rudarote'e azağani'a gezo ġabode iğuni'uma.

17 E'e enogano, eme, ize ġaboga radiu'ete'e azağa'e, Badi'a'a zeğe teite idağa mae ġihifi'uma, ebu magube zamağa diugi'uma, adureo Zuhi'a Boro teite hidoga veize. Ebu eme'e Zuhi'a Boro teite radiu tuğutuğu radi'uma.

18 Za'e, eğe'a 'ada teate'e goe'a hina zae bare inaratito'i!

5

1 Nego nabudi, Zuhi'a Boro Iesu'a bare onai'uma madağa'e 'ahama mene miriho zini'uma,

2 mazağa za edeğa taugi, Zuhi'a Boro'a bare onai'uma madağa'e. Ğonore'a ohere onait'e teige onai'uma, ebu vase nidu'a zaguzaga'uma.

3 Vaze vase'a raena'a, "Eme uniho manoga maha, ebu aduga 'ahoga o'o'a." rae re'ore'e'ete'e zamağano, sau'a boro'a tabatabaze feuradu, zaguzaguzi'uma. A'e rogae ahietani'a ene furenoga radu, gigi'ani'a tabatabane feurohu'ete'e teige furera'uma. Ebu ze'e e'e aduga boro'a fureru'ete'e mode feranoga mene idağa.

4 Rehano nego nabudi, za'e mene zaboo radiu'ete'e azağa. E'ano'o Iesu'a bare ovaine, ğonore'a zaguzaguz'e'ete'e teige, mene zaguzaguzi'uma.

5 Za'e nidu'a madai zu agağa zamağano radiu'ete'e azağa. Emeta'e ohere zu uzabo zamağano mene radiu'ete'e azağa.

6 E'ano'o Iesu'e mene bare onai'uma rae zamare'ete'e azağa teige, mene re'ore'e radi'uma! Ebu tohutohe radi'uma, zu hağaife da'o faifaine duguni'uma.

7 Mazağa re'ore'e radiu'ete'e azağa'e uzabo zamağano re'ore'e'oh'e, ebu gage baboru'ete'e azağa'e uzabo zamağano gage baboru'oh'e.

8 Rehano eme'e madai agağano radiu'e 'ahine, hağaife da'o faifaine duguni'uma. E'e hağaiga'e eme 'ahige hağai'uma: Badi'a mazao fi'uma, ebu Badi'a zu vase zamari'uma. A'e uti vazegani'a ahiri biriga hina ahi'a 'ue'ete'e heuğa. Ebu eme Iesu'a bare onaadu ğabofi'uma rae zamare gigar'u'e'uma. A'e uti vazegani'a utio vadini biriga hina vadiga 'ue'ete'e heuğa.

9 Mazağa Badi'a'a emeğe me'ofirota'a'e, mene mağunofeadu, emeğe sau'a naeğa rififine, rehano Zuhi'a Boro Iesu Keriso tuğunadu, emeğe sau'a naeğa mae vağinadu, ğaboffine.

10 Ane'a onait'e madağano, eme'e ruga ga ğaboga rehano, ane teite gabone tuğutuğu radoga veize, ani emeğe veize rudaro.

11 E'ano'o zae zae'a eğe ğoere 'adi hina inaratito'i, ebu Badi'a mazao fie gigarafine danatito'i! E'e hağaiga'e zae'a hağae onaeha. Zae'a 'ouge da'o hağae'eno'i!

Badi'a'a matu'i'uma hağaiga ğonagano ihoziro

12 Nego nabudi, eme umize'oh'e. Zae bo'ağano, Zuhi'a Boro ibi moneo gau boro hağai'ena'a ibitozini'ete'e ebu iraduguze'ete'e azağa gubazo'i!

13 Zeğe'a zae veize gaue'ete'e hağaiga u'ano zamaze nidu'a hina gubazo'i, ebu zamarone boro zeğe mazao to'i! Zae zae nidu'a uniho manoga zamağano rado'i!

14 Nego nabudi, eme umize'oh'e. Gauoga mene urate'ete'e tubuğa azağa'e zeğe hadi gağa veize iraduguzo'i! Zamağa rereğa azağa'e inarazo'i! Zoreğa azağa'e danazo'i! Vaze nidu'a mazao zamaze rinedo'i!

15 'Ahogani'a 'ahoga mazao sau'a hağao'idene, sausaunate'e vazega nina'a, e'e naeğa ago hağao'i, rae no'i! Rehano iğaiga nabugota zuni vase nidu'a mazao hağai manoga da'o hağae'eno'i!

16-18 Za'e Keriso moneo radiu'ete'e azağa, e'ano'o Badi'a'a zae mazaono'o urate'ete'e hağaiga'e ahi'e; Mada nidu'a matu'e radiu'eno'i! Iğaiga kurau'eno'i! Nagini'a furerano'idene, sau'a manoga rehano, Badi'a mazao manoga taugi ro'i!

19 Vine Zağogani'a zae mazao gaue'ete'e ibiga ago 'uo'i!

²⁰ Vine Zaḡoḡani'a zini'ete'e ḡoe'a'e huga 'o'o'a radu ago re'ore'one modo'i!

²¹ 'Uḡuḡa ḡoe'a ego'idene, faine ḡiano'i! Ebu manoḡa ḡauḡa'e mo'i,

²² u sau'a ḡauḡa'e ago mo'i!

Ḡonaga ḡoe'a

²³ Eme 'ahige kuratihi: Zama roḡeḡa rife'ete'e Badi'aḡa, ane'a ane teige deheze hune'ena'a matuozini'uma, ebu zae'a haḡai sau'a mene haḡaoga veize, Badi'a'a vineze zu ahirize danane'eno'i! Onamo, Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a bare onai'uma.

²⁴ Zae me'ofirote'e Badi'aḡa, ani ḡoere'e hugeita. E'ano'o ane'a haḡao zini'uma.

²⁵ Nego nabudi, emeḡe veize kurau'eno'i!

²⁶ Ebu za'e, nego nabudi nidu'a teite zama manoḡa teite mae ḡihiteto'i!

²⁷ Zuhi'a Boro niḡano zi'ohe. Fefa 'adi'e nego nabudi nidu'a veize me'odo'i, zeḡe egoga veize!

²⁸ Emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso ane manoḡani'a zae mazao radiu'eno'i!

Tesalonika Ekalesia Azaḡa Mazao Paulo'a Vesu Mirihiro

¹ Eḡe, Paulo zu Silasi ebu Timoteo'a Tesalonika neḡa ekalesiaḡa azaḡa veize fefa 'adi mirihe'ohe. Za'e, Badi'a emeḡe Mama zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso moneo ra'ete'e azaḡa.

² Eme 'ahige rae zihi: Badi'a emeḡe Mama zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a manoga zu zama roḡeḡa zini'eno'i!

Iesu Keriso'a bare onai'uma, ebu ane ane haḡai naeḡa zini'uma

³ Nego nabudi, eme zae u'ano iḡaiḡa Badi'a mazao manoga tauḡi ra'ohe. Eme 'ouge haḡae'eta'a'e manoga. Mazaḡa za'a Badi'a mazao fie'eta'a'e bororu oname'ohe, ebu za'a zamarotite'eta'a zuni bororu'ohe.

⁴ E'ano'o neḡa neḡano Badi'a mazao fie'ete'e ekalesiaḡa azaḡa mazao, harize me'ode'ena'a niguze'ohe. Zae'a, Badi'a mazao fie'ete'e u'ano, vase'a agirezi'ete'e, zu aduga boro zamaḡano, rehano za'e zamaze oboneteadu Badi'a mazao fie gigaru'ohe, rae zi'ohe.

⁵ 'Uguḡa haḡaiḡani'a zae mazao fureru'eta'a'e, Badi'a'a mada ḡonagano ane ane haḡai naeḡa idane zini'uma. Ebu Badi'a'a ibitofiete'e haba'a diugoga'e idaḡa rae re'uma veize, za'e aduga madaḡano 'ouge edau gigaraunu.

⁶ Badi'a'a haḡae'ete'e haḡaiḡa'e nidu'a duduga. E'ano'o zae sausaufe'ete'e azaḡa'e Badi'a'a e'e naeḡa zini'uma,

⁷ u zae, aduga hide'ete'e azaḡa'e, Badi'a'a ahiri ohene'ete'e manoga zini'uma, ebu emeḡe zuni rifi'uma. E'e haḡaiḡa'e, Zuhi'a Boro Iesu'a inara aneruḡa ḡehaḡa teite zu ire roga duhuḡa teite adureono'o furera'uma madaḡano, Badi'a'a haḡai'uma.

⁸ Badi'a ni mae ḡihinoga mene urate'ete'e azaḡa zu, emeḡe Zuhi'a Boro Iesu hari manoga igi mode'ete'e azaḡa'e, Badi'a'a e'e sau'aḡa naeḡa zini'uma.

⁹ E'e naeḡa'e radiu tuḡutuḡu gigi'aḡa zini'uma. Ze'e Zuhi'a Boro radone haba'anono'o enozi'uma, zuni ane inaraḡa boro bagaano'o mae vaḡizi'uma.

¹⁰ E'e haḡaiḡa'e Zuhi'a Boro'a bare onai'uma madaḡano furera'uma. Ebu Badi'a mone ra'ete'e azaḡani'a Zuhi'a Boro niguni'uma, ebu Iesu ni mae ḡihinirote'e azaḡa'e ane aḡaḡa horonadu zaguzaga'uma. Za'e emeḡe'a Iesu hariga me'odo zinirote'e mae ḡihiniro 'ahine, zae zuni zeḡe teite e'a radiu'ena'a Zuhi'a Boro horoni'uma.

¹¹ E'ano'o eme e'e zamaradu, zae veize iḡaiḡa kurau'ohe, Badi'a ani 'ahige rae rouga veize: Za'e ane ibio radiu'eta'a'e idaḡa ra reifine. Ebu ane'a inaraḡa zenadu, zae'a haḡai manoga nidu'a haḡaihi ra'ete'e, zu Badi'a mazao fie'ete'e u'ano haḡai manoga nidu'a haḡao'i!

¹² Emeḡe'a 'ouge kurau'eta'a'e, emeḡe Badi'a zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a manoga zini'ete'e u'ano, vase vase'a zae haḡai manoga horonadu, emeḡe Zuhi'a Boro Iesu nigunifine, zu zae haḡai u'ano zae zuni Iesu'a niguzifine.

2

Zuhi'a Boro 'izema onaḡano, vase sau'a hune'a furera'uma

1 Nego nabudi, emeḡe Zuhi'a Boro Iesu'a bare onait'e zu emeḡe nu'ofadu Iesu teite hidi'uma moneo 'ahige zi'ohe:

2 Zuhi'a Boro'a onai'uma madaḡa 'ai feureha reite'e ḡoe'a ego'idene, zamaze ago kourou'i zu ago aduno'i! Vaze 'ahogani'a Vine Zaḡoḡani'a e'e ḡoe'a'e rae inare reite'e ga, vaze'a haramirote'e ga, emeḡe'a tuḡurirote'e fefaḡa zamaḡano touga rae reite'e zuni ago ego'i!

3 Za'e e'eguḡa ḡuriroḡa ḡoe'a'e ago hune zu ego'i! Mazaḡa Zuhi'a Boro Iesu'a ize 'izema onaogano, ibite ize vaze ḡehaḡani'a Badi'a aḡireni'uma, ebu Badi'a goro ḡoe'a rae mode'ete'e vazega sau'a hunegaḡani'a furera'uma. Ani'e ḡonagano Badi'a'a ire rogao mae feuni'uma.

4 Ani'e Badi'a'a huga, ebu vaze'a Badi'a teiḡe kurau'ete'e ḡauḡa nidu'a aḡireni'uma, ebu Badi'a zu ḡau nidu'a vitinadu, ane'a ane mae hitanani'uma. Ebu ani'e Badi'a Neo diḡe ehoru'uma, ebu ane'a ane bare 'E'e Badi'a huga' rae re'uma.

5 Zae edeḡa, ḡoere 'adi'e eḡe'a zae teite radiudote'e madaḡano zido.

6 Zuni zae edeḡa, izidi aḡire vazegaḡani'a furera'uma ibiḡa nagini'a 'ue'eta'a'e. Badi'a'a ḡoitorirote'e madaḡanobu'u, ani'a furera'uma.

7 Badi'a goro ḡoe'a aḡirohau'ete'e zamaroneḡa sau'ani'a vaze vaze zamao sifu gau'e'ohe, rehano hunio'e mene fufurima'uma. Mazaḡa aḡire vazegaḡani'a gau'i'uma ibiḡa'e vaze 'ahogani'a 'ue radi'uma, aḡire vazega 'ue radiueta'a'e vazega'e Badi'a'a mae vaḡini'udu'u,

8 ani'a furera'uma. Ani'e madaḡa meine, Zuhi'a Boro Iesu'a ḡoe'a inaraḡa hina sausaune runi'uma, ebu Iesu'a onait'e agaḡaḡa boro hina sausaune runi'uma.

9 Aḡire vazega'e Satani'a gau'i'uma ibiḡano gau'e onai'uma. Satani'a gigi'aḡa hanadu ani'e haḡai nu badeḡa, tahi zu zaguzaga'uma haḡaiḡa ebu haḡai nunu nidu'a ḡuriro moneo haḡai'uma.

10 Ebu aḡire vazega sau'a haḡaiḡa nunu nidu'a hina rune ibiḡano radiu'ete'e azaḡa so'ozi'uma. Ze'e Badi'a hari manoga, ḡoere huga mae ḡihinifone, Badi'a'a ḡabozifo rehano, ze'e mae ḡihinoga mene uratiro. E'ano'o ze mazao'e rune ibiḡano onamoga da'o.

11 Ze'e Badi'a hari manoga mene mae ḡihiniro ahine, Badi'a'a zeḡe zama mae ḡunuḡununi'uma, ebu ze 'ane ḡuriro ḡoe'a'e huga radu mae ḡihini'uma.

12 Ze'e ḡoere huga, hari manoga mene mae ḡihiniro, ebu haḡai sau'a sau'a matu'uḡa haḡairo. E'ano'o Badi'a'a 'aheḡe ḡorezi'uma, "Za'e sau'a haḡa ahine, aduga hidi'uma."

13 Nego nabudi, Zuhi'a Boro zamarone azaḡa, eme iḡaiḡa zae u'ano Badi'a mazao manoga taḡi ra'ohe. Mazaḡa za 'ai ḡabozoga veize irina 'oma Badi'a'a inahē meiro. A'e Vine Zaḡoḡani'a Badi'a veize avo ohoziro'ete'e gauḡa u'ano, zu zae'a Badi'a hari manoga mae ḡihine'ete'e u'ano.

14 Badi'a ani, zae ḡabodoga rae zamaziro, ebu emeḡe'a hari manoga haramoziniro. A'e zae zuni Zuhi'a Boro Iesu Keriso agaḡa manoga zamaḡano radifine.

15 E'ano'o nego nabudi, za'e edau gigaranadu, emeḡe'a hebe hina zirote'e ga fefao mirihirote'e ihoreḡa ḡoe'a zamare radiu'eno'i!

16-17 Eme 'ahige kuratihi: Emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso zuni Badi'a emeḡe Mama'a zamaze rinedo'i, ebu haḡai manoga haḡaite'ea, zu ḡoere manoga reite'e moneo inarazo'i! Badi'a ani emeḡe zamariro, ebu ane manoga u'ano inara rifi onamo tuḡutuḡu. Keriso'a emeḡe u'ano rudarote'e ano'o, Badi'a'a radiu tuḡutuḡu ḡauḡa rifoga veize ḡoitoriro.

Ebu eme'a hubehune radiu tuġutuġu ġauġa zamare'ete'e hidoga veize, ani'a danafe'ohe.

3

Paulo zu ane teite gaue'ete'e azaġa veize kurano'i

¹ Nego nabudi, ġoere 'ahoga'e 'ahiguġa: Emeġe veize kurano'i, zae'a hari manoġa mae ġihinrote'e teige, Zuhi'a Boro hari manoġani'a ġarihe rovotifine!

² Ebu eme aduga rifi'ete'e azaġa sau'a hunegā mazao'ono'o Badi'a'a eme biroga veize kurano'i, mazaġa mene vase nidu'a'e Badi'a mazao fie'ohe!

³ Rehano Zuhi'a Boro ani'e ġoitoroneġa mene vari'e'e ahine, ani'a inarazi'uma ebu sau'ani'a za mene meifine duguzi'uma.

⁴ Eme hubehune 'ahige rae zamare'ohe: Zuhi'a Boro'a danazi'uma 'ahine, emeġe'a haramo zini'ete'e haġaiġano zae'a haġae'ete'e haġaiġa'e haġae onami'uma ra'ohe.

⁵ Ebu eme 'ahige kuratihi: Zuhi'a Boro'a zamaze ibito hanadu, Badi'a'a nouge nouge zae zamare borofe'ete'e ederoga. Zu Keriso'a rahao 'ada aduga boro zamaġano rinede onaminute'e zae'a ederoga, ebu zae zuni'e haġaiġano onamoga.

Tubuġa azaġa iraduguziro

⁶ Nego nabudi, Zuhi'a Boro Iesu Keriso niġano eme 'ahige zihi: Iesu moneo ra'e rehano, tubuġa azaġa, zu emeġe'a ihozidote'e haġaiġano mene radiu'ete'e azaġa mazaono'o vaġino'i!

⁷ Zae edeġa, emeġe'a haġae'ete'e teige zae zuni haġaine manoġa. Emeġe'a zae teite radiunute'e madaġano eme mene tuboga horofinu.

⁸ Eme vase ogomu naeġa mene haġadu mene mae autauġinu. Ebu za maza aduga 'ahoga mene zehoga veize, eme madai zu ohere gau boro haġaido.

⁹ Eme'e apostolo azaġa 'ahine, zae mazao ogomu mae tauġoga idaġa rehano, emeġe'a ġauadu ogomu hidido. Emeġe'a gau ġihau haġae'ete'e zae'a emeġe haġai horonadu, zae zuni 'ouge haġaifine.

¹⁰ Emeġe'a zae teite radiunute'e madaġano zina'a, 'Iniu vase gauoga mene urato'idene, ogomu ago hano'!' rae zido.

¹¹ Eme'a za hari igi'etene, za nu'e tubuġa ra'ohe. Ze'e mene gauadu, vase da'o dudize'ohe.

¹² 'Uguġa azaġa'e, emeġe'a Zuhi'a Boro Iesu Keriso niġano zi'ohe. Za'e imuimu'uhi rado'i, ebu ogomu hidoga veize gauo'i!

¹³ Ebu nego nabudi, za'e haġai manoġa haġae'ete'e moneo ago fuġozo'!

¹⁴ Iniu vase'a emeġe'a fefao 'ada teate'e ġoe'a rae modo'idene, e'e vazegani'a nagini haġae'ete'e ekalesia azaġa ihozoi! Ane teite ago za'uo'i, ani mazaronoga veize.

¹⁵ Rehano ani ġaire vaseġa rae ago no'i, rehano negoze iradugune'ete'e teige iradugono'!

Ġonaga ġoe'a

¹⁶ Zama roġeġa rifi'uma Zuhi'a Boro, ane'a iġaiġa zae radone nidu'a zamaġano ane zama roġeġa zini'eno'! Ebu Zuhi'a Boro'e zae nidu'a teite radiu'eno'!

¹⁷ Ġonaga 'adi ġoe'a'e eġe, Paulo'a eġe 'evore hina uhiu ġoe'a mirihe'ohe. A'e eġe'a hubehune tuġureha rae ederifine, e 'ahige mirihe'ohe.

¹⁸ Emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso manogani'a zae nidu'a mazao radiu'eno'i!